

ROMÂNIA

**CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
RAPORT PRIVIND STAREA JUSTIȚIEI**

2010

**"Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției" (art. 133
alin. (1) din Constituția României, republicată)**

CUPRINS

Capitolul I	Considerații generale privind structura autorității judecătorești și cadrul legal de funcționare a sistemului judiciar în România	9
I.1.	Structura și modul de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești	9
I.2.	Structura și modul de organizare și funcționare a Ministerului Public.....	11
I.3.	Rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii.....	13
I.4.	Organizarea statului potrivit principiului separației și echilibrului puterilor. Raporturile Autorității Judecătorești cu Legislativul. Raporturile Autorității Judecătorești cu Executivul.....	15
I.5.	Factori de risc privind independența și funcționalitatea sistemului judiciar	16
I.5.1.	Resurse materiale și financiare	16
I.5.2.	Lipsa de previzibilitate și stabilitate a aspectelor privind statutul judecătorilor și procurorilor	25
Capitolul II	Analiză de sistem – aspecte cantitative.....	29
II.1.	Analiza statistică a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2010	29
II.2.	Analiza statistică a activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2010 (Structura centrală, DNA, DIICOT).....	30
II.2.1.	Activitatea de urmărire penală și criminalistică	31
II.2.2.	Activitatea judiciară	33
II.2.3.	Activitatea Secției parchetelor militare	37
II.2.4.	Activitatea de analiză, studii, documentare, criminologie și statistică judiciară	38
II.2.5.	Gestionarea resurselor umane	39
II.2.6.	Activitatea de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe	40
II.2.7.	Activitatea de informare publică și relațiile cu mass-media	41
II.2.8.	Activitatea în domeniul tehnologiei informației	42
II.2.9.	Activitatea Unității de implementare a programelor Phare	43
II.2.10.	Gestionarea resurselor materiale	43
II.2.11.	Activitatea Direcției Naționale Anticorupție	44
II.2.12.	Activitatea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism	48
II.3.	Analiza statistică a activității celorlalte instanțe judecătorești în anul 2010	53
II.3.1.	Volumul de activitate	53

II.3.1.1.	Volumul total de activitate	53
II.3.1.2.	Activitatea la nivelul judecătoriilor.....	54
II.3.1.3.	Activitatea la nivelul tribunalelor.....	57
II.3.1.4.	Activitatea la nivelul tribunalelor specializate.....	59
II.3.1.5.	Activitatea la nivelul curților de apel.....	59
II.3.1.6.	Volumul de activitate pe materii.....	61
II.3.2.	Operativitatea	63
II.3.2.1.	Operativitatea la judecătoria	63
II.3.2.2.	Operativitatea la tribunale	64
II.3.2.3.	Operativitatea la tribunalele specializate	64
II.3.2.4.	Operativitatea la curțile de apel	65
II.3.2.5.	Date statistice privind numărul cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești soluționate ca urmare a recurgerii la procedura medierii.....	65
II.3.3.	Încărcătura pe judecător	65
II.3.3.1.	Încărcătura la nivelul judecătoriilor.....	66
II.3.3.2.	Încărcătura la nivelul tribunalelor.....	67
II.3.3.3.	Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate.....	67
II.3.3.4.	Încărcătura la nivelul curților de apel.....	68
II.3.4.	Programul pentru stabilirea volumului optim de muncă și asigurarea calității activității în instanțe în anul 2010	68
II.4.	Analiza statistică a activității instanțelor militare în anul 2010.....	70
II.4.1.	Tribunalele militare	70
II.4.2.	Tribunalul Militar Teritorial București	71
II.4.3.	Curtea Militară de Apel București	71
II.5.	Analiza statistică a activității celorlalte unități de parchet în anul 2010	71
II.5.1.	Volumul de activitate	71
II.5.1.1.	Volumul total de activitate	71
II.5.1.2.	Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria.....	73
II.5.1.3.	Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	74
II.5.1.4.	Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov.....	75
II.5.1.5.	Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	76
II.5.2.	Operativitatea	76
II.5.2.1.	Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria	77
II.5.2.2.	Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	77
II.5.2.3.	Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov	77
II.5.2.4.	Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	78
II.5.2.5.	Date statistice privind numărul dosarelor penale soluționate ca urmare a recurgerii la procedura medierii în faza de urmărire penală.....	78
II.5.3.	Încărcătura pe procuror	78
II.5.3.1.	Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria	78
II.5.3.2.	Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale	79
II.5.3.3.	Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov	80
II.5.3.4.	Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel	80

II.6. Analiza statistică a activității parchetelor militare în anul 2010.....	81
II.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare	81
II.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	82
II.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	82
II.7. Criminalitatea în date statistice	82
II.7.1. Date privind persoanele trimise în judecată	82
II.7.2. Statistica trimerilor în judecată pe categorii de infracțiuni	83
II.7.3. Date generale privind persoanele condamnate definitiv	85
II.7.4. Criminalitatea în teritoriu	85
II.7.5. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată	85
II.7.6. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni	86
II.7.7. Date privind infractorii minori	87
II.7.8. Structura pedepselor	89
Capitolul III Analiza calitativă a sistemului judiciar	91
III.1. Efectele principalelor modificări legislative operate în cursul anului 2010 asupra actului de justiție și asupra competențelor de soluționare a diferitelor tipuri de acțiuni în justiție. Principalele modificări introduse prin noul Cod de procedură civilă, noul Cod de procedură penală și prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.	91
III.2. Principalele proiecte de acte normative cu impact asupra sistemului judiciar aflate în dezbatere în cursul anului 2010	104
III.3. Principalele direcții de acțiune ale Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada 2010 - 2011, în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare cu Uniunea Europeană	119
III.4. Indici de calitate a activității judiciare	120
III.4.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești	120
III.5. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare	131
III.5.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare. Recursul în interesul legii	131
III.5.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare la nivel central	135
III.5.3. Măsuri de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătorești/parchetelor de pe lângă acestea	137
III.6. Aplicarea dispozițiilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în sistemul juridic românesc, de către judecători și procurori.....	139
III.6.1. Analiza principalelor categorii de cauze care au atras condamnarea statului român în anul 2010	141

III.7. Instanțele și parchetele din România în planul dreptului comunitar și a celui internațional.....	154
III.7.1. Aplicarea dreptului comunitar de către instanțele de judecată	154
III.7.2. Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional	155
III.7.2.1. Cooperarea în materie civilă și comercială.....	155
III.7.2.2. Cooperarea judiciară în materie penală.....	156
III.7.2.3. Alte activități desfășurate în cursul anului 2010 în materia cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional.....	158
III.8. Creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară	160
III.8.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, secții și complete	160
III.8.2. Parchete specializate și structuri specializate în cadrul parchetelor	162
III.9. Formarea profesională în sistemul judiciar	163
III.9.1. Priorități privind formarea profesională în sistemul judiciar în anul 2010	163
III.9.2. Scurtă analiză statistică privind activitatea Institutului Național al Magistraturii în anul 2010	165
III.9.2.1. Recrutarea și formarea inițială a auditorilor de justiție.....	165
III.9.2.2. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în anul 2010	170
III.9.2.3. Formarea formatorilor în anul 2010	177
III.9.3. Scurtă analiză statistică privind activitatea Școlii Naționale de Grefieri în anul 2010	177
III.9.3.1. Formarea inițială	177
III.9.3.2. Formarea continuă.....	180
III.9.3.3. Relații internaționale.....	181
III.10. Creșterea nivelului calitativ al managementului instanțelor și parchetelor	183
III.10.1. Monitorizarea calității managementului instanțelor și parchetelor	183
III.10.2. Formarea specializată a conducătorilor de instanțe și parchete	185
III.10.3. Proiectul privind managerul de instanță	186
III.11. Creșterea gradului de transparență a funcționării justiției	187
III.11.1. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr.544/2001	187
III.11.2. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr. 677/2001	190
III.11.3. E-justiție	191
III.11.3.1. Jurindex – Baza de date națională de jurisprudență	191
III.11.3.2. Progrese înregistrate în procesul de informatizare a instanțelor și parchetelor	192
III.12. Proiectul derulat de Consiliul Superior al Magistraturii privind transferul sarcinilor administrative de la judecători la grefieri. Propuneri de modificare legislative transmise de Consiliul Superior al Magistraturii Ministerului Justiției	193
III.13. Asigurarea liberului acces la justiție	194
Capitolul IV Gestionarea resurselor.....	198

IV.1. Stadiul implementării Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada august 2008-2011	198
IV.2. Politica de resurse umane privind judecătorii și procurorii în anul 2010.....	198
IV.2.1. Ocuparea posturilor de execuție vacante	198
IV.2.2. Promovarea în funcții de execuție vacante	202
IV.2.3. Numirea în funcții de conducere	204
IV.2.4. Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor	208
IV.2.5. Promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție	209
IV.2.6. Situația posturilor de magistrat asistent-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție	210
IV.3. Fluctuația judecătorilor și procurorilor în anul 2010.....	210
IV.3.1. Eliberări din funcția de judecător/procuror	210
IV.3.2. Transferul judecătorilor și procurorilor	211
IV.3.3. Detașarea judecătorilor și procurorilor	212
IV.3.4. Demersuri vizând creșterea eficienței sistemului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor	212
IV.4. Stadiul aplicării dispozițiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declarații de către judecători și procurori	215
IV.5. Aspecte privind răspunderea disciplinară și penală a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți	216
IV.5.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți	216
IV.5.2. Răspunderea penală a judecătorilor și procurorilor	220
IV.6. Apărarea independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor	221
IV.7. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar.....	223
IV.7.1. Principalele categorii de personal auxiliar și rolul acestora pentru buna desfășurare a activității instanțelor și parchetelor	223
IV.7.2. Modalitățile de ocupare a posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor	224
IV.7.3. Răspunderea disciplinară și penală a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor	224
IV.8. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2010.....	225
IV.8.1. Starea sediilor instanțelor și parchetelor. Programe în derulare privind îmbunătățirea situației acestora	225
IV.8.2. Resursele financiare disponibile la nivelul instanțelor și parchetelor în cursul anului 2010	228

Capitolul V	Raporturile dintre sistemul justiției și celelalte instituții și organisme, precum și cu societatea civilă	230
V.1.	Raporturile dintre instanțe și parchete, precum și cu Consiliul Superior al Magistraturii	230
V.2.	Raporturile dintre instanțe și parchete cu Institutul Național al Magistraturii	231
V.3.	Raporturile dintre instanțe/parchete și barourile de avocați, colegiile consilierilor juridici, experții judiciari, precum și cu justițiabili	232
V.4.	Raporturile cu mass-media și societatea civilă.....	236
V.5.	Raporturile cu instituțiile și organizațiile internaționale.....	238
V.5.1.	Relații ale Consiliului Superior al Magistraturii cu alte Consilii Judiciare din Europa	238
V.5.2.	Activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare	238
V.5.3.	Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții și organisme internaționale	241
V.5.4.	Programe cu finanțare europeană cu impact asupra sistemului judiciar	242
V.5.4.1.	Programe aflate în derularea Consiliului Superior al Magistraturii	242
V.5.4.2.	Programe aflate în derularea Ministerului Justiției.....	251
V.5.4.3.	Programe aflate în derularea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.....	254
V.5.4.4.	Programe aflate în derularea Direcției Naționale Anticorupție	257
V.5.5.	Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială	259
V.5.6.	Colaborarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, în vederea dezvoltării sistemului judiciar	265
V.5.6.1.	Colaborarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale	265
V.5.6.3.	Colaborarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale.....	272
V.5.7.	Colaborarea Institutului Național al Magistraturii cu instituții și organisme internaționale	276
Capitolul VI	Concluzii	283

Abrevieri

CEDO – Curtea Europeană a Drepturilor Omului

CEPEJ – Comisia Europeană pentru Eficientizarea Justiției

CJUE – Curtea de Justiție a Uniunii Europene

CSM-Consiliul Superior al Magistraturii

DIICOT – Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism

DNA – Direcția Națională Anticorupție

EJTN – Rețeaua Europeană pentru Formare Judiciară

ENM – Școala de Magistratură din Franța

ERA – Academia de Drept European

INM-Institutul Național al Magistraturii

ÎCCJ – Înalta Curte de Casație și Justiție

MJ-Ministerul Justiției

PÎCCJ – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

SNG-Școala Națională de Grefieri

UNBR – Uniunea Națională a Barourilor din România

UE – Uniunea Europeană

Capitolul I Considerații generale privind structura autorității judecătorești și cadrul legal de funcționare a sistemului judiciar în România

I.1. Structura și modul de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești

Justiția se realizează în România prin instanțele judecătorești, organizate într-o structură piramidală, puterea judecătorească fiind exercitată de Înalta Curte de Casație și Justiție și de celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, potrivit prevederilor art.126 din Constituția României și art. 1 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Principiile, structura și modul de organizare a sistemului judiciar român sunt consacrate în Constituția României și Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Capitolul VI al Titlului III din Constituția României este consacrat autorității judecătorești, formată din Înalta Curte de Casație și Justiție, celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuții proprii, stabilite prin normele constituționale și prin alte dispoziții legale.

Organizarea și funcționarea sistemului judiciar din România sunt reglementate prin Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În conformitate cu prevederile acestui act normativ, justiția se înfăptuiește în numele legii, este unică, imparțială și egală pentru toți și se realizează prin următoarele instanțe judecătorești: Înalta Curte de Casație și Justiție, curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate și judecătoriile.

La vârful structurii piramidale a instanțelor judecătorești se află Înalta Curte de Casație și Justiție, compunerea și regulile de funcționare ale instanței supreme fiind stabilite prin lege organică.

Conform dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în România funcționează o singură instanță supremă, denumită Înalta Curte de Casație și Justiție, cu personalitate juridică și cu sediul în capitala țării. Înalta Curte de Casație și Justiție are, în principal, competența de a judeca recursul în casație și de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții – Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal, 4 complete de 5 judecători și Secțiile Unite, fiecare având o competență proprie, stabilită prin lege.

Înalta Curte de Casație și Justiție este condusă de un președinte, ajutat de un vicepreședinte și 4 președinți de secție.

În structura Înaltei Curți de Casație și Justiție intră Cancelaria, direcții, servicii și birouri.

Următorul nivel al sistemului judiciar este asigurat de curțile de apel, instanțe cu personalitate juridică, în circumscripția cărora funcționează mai multe tribunale și tribunale specializate.

Curțile de apel sunt în număr de 16, 15 civile și Curtea Militară de Apel, iar circumscripțiile și localitățile de reședință ale curților de apel sunt stabilite în Anexa 1 la Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Potrivit acestui act normativ, în România funcționează curți de apel în localitățile Alba Iulia, Pitești, Bacău, Oradea, Suceava, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Târgu Mureș, Ploiești, Timișoara, fiecare având în circumscripție de la 2 până la 5 județe.

În cadrul curților de apel funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale (la Curțile de Apel Constanța și Galați) sau pentru alte materii.

Curțile de apel sunt conduse de câte un președinte ajutat de unul sau mai mulți vicepreședinți.

Curțile de apel judecă atât în primă instanță, cât și ca instanțe de control judiciar pentru instanțele ierarhic inferioare din circumscripția lor.

Tribunalele constituie cea de a treia verigă din sistemul instanțelor judecătorești, fiind instanțe cu personalitate juridică organizate la nivelul fiecărui județ și al municipiului București. Prin lege au fost înființate 42 de tribunale.

În cadrul tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

Tribunalele sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de 1-2 vicepreședinți. Ele judecă în materiile ce le sunt date în competență prin lege, atât în primă instanță, cât și ca instanțe de control judiciar pentru hotărârile pronunțate de judecătorii.

Legea nr. 304/2004, în forma anterioară modificării și completării ei prin Legea nr. 247/2005, stabilea obligativitatea înființării a patru tipuri de tribunale specializate (pentru minori și familie, de muncă și asigurări sociale, comerciale, administrativ-fiscale) care urmau să fie puse în funcțiune, în mod eșalonat, până cel mai târziu la data de 1 ianuarie 2008.

Sub imperiul acestui cadru normativ au fost înființate 4 tribunale specializate care funcționează și în prezent: Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș și Tribunalul Comercial Argeș.

Aceste instanțe nu au personalitate juridică, au sediul, de regulă, în municipiul reședință de județ și preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează, iar activitatea lor s-a desfășurat în condițiile unei specializări reale și efective a judecătorilor, ceea ce a condus la creșterea calității actului de justiție, prin operativitatea soluționării cauzelor și calitatea hotărârilor pronunțate.

Prin Legea nr.247/2005, s-a renunțat la obligativitatea înființării instanțelor specializate în favoarea secțiilor și completelor specializate. Totuși, înființarea de instanțe specializate nu a fost total exclusă, fiind menținută posibilitatea organizării acestora.

În conformitate cu procedura reglementată de Legea privind organizarea judiciară, secțiile și completele specializate ale curților de apel și ale instanțelor din circumscripția acestora se înființează, la propunerea colegiilor de conducere ale fiecărei instanțe, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, iar componența completelor specializate se stabilește de colegiul de conducere al instanței, în raport cu volumul de activitate și specializarea judecătorilor.

La baza sistemului judiciar se află judecătoriile, cu competență generală de soluționare a litigiilor. Judecătoriile sunt instanțe fără personalitate juridică, organizate în județe și în sectoarele municipiului București, iar localitățile care fac parte din circumscripția judecătoriilor sunt stabilite prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii. În prezent, localitățile care fac parte din circumscripția fiecărei judecătorii sunt prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 337/1993, cu modificările și completările ulterioare.

Prin lege au fost înființate 188 de judecătorii, dintre care 6 în mediul rural, iar restul în mediul urban. Din cele 188 de judecătorii, 9 nu funcționează, și anume judecătoriile Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați, și Jimbolia.

Judecătoriile din fiecare județ sau, după caz, din municipiul București sunt cuprinse în circumscripția tribunalelor.

În raport cu numărul și natura cauzelor, în cadrul judecătoriilor se pot înființa secții sau complete specializate. Înființarea acestora este obligatorie în materia cauzelor cu minori și de familie, precum și în materia fondului funciar.

Judecătoriile sunt conduse de un președinte, care poate fi ajutat de un vicepreședinte.

Instanțele militare sunt organizate în tribunale militare, Tribunalul Militar Teritorial București și Curtea Militară de Apel.

Tribunalele militare funcționează în municipiile București, Cluj-Napoca, Iași și Timișoara, iar Tribunalul Militar Teritorial și Curtea Militară de Apel, în municipiul București.

I.2. Structura și modul de organizare și funcționare a Ministerului Public

Titlul III din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare este consacrat Ministerului Public, reglementând organizarea și atribuțiile Ministerului Public, precum și organizarea parchetelor civile și militare.

Ministerul Public este independent în relațiile cu celelalte autorități și își exercită atribuțiile numai în temeiul legii și pentru asigurarea respectării acesteia.

În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Acesta își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Procurorii își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

În cadrul Ministerului Public funcționează Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii, precum și parchetele militare.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, are personalitate juridică și este condus de un procuror general, ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are în structură Secția de urmărire penală și criminalistică, Secția judiciară, Secția de resurse umane și documentare, Secția parchetelor militare.

Prin Legea nr.54/2006 de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 134/2005 pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 43/2002, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost înființată Direcția Națională Anticorupție, prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție, condusă de un procuror șef, ajutat de un procuror șef adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului, condusă de un procuror-șef, ajutat de un procuror șef adjunct și coordonată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit Legii nr.508/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Parchetele au sediul în localitățile în care își au sediul instanțele pe lângă care funcționează și au aceeași circumscriptie cu acestea. Parchetele de pe lângă curțile de apel și parchetele de pe lângă tribunale au personalitate juridică.

Parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali, iar parchetele de pe lângă tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii sunt conduse de prim-procurori.

În prezent, la nivelul întregii țări există 15 parchete pe lângă curți de apel, care au în subordine 41 parchete de pe lângă tribunale, la care se adaugă Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, prevăzute prin lege, iar începând cu data de 01.02.2005, prin Ordinul nr. 83/C/2005 al Ministrului Justiției s-a înființat Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie cu sediul în Brașov.

Din cele 42 parchete de pe lângă tribunale înființate prin Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, un singur parchet nu funcționează, respectiv Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

Dintre cele 188 parchete de pe lângă judecătorii prevăzute de Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, 9 nu funcționează, și anume, parchetele de pe lângă judecătoriile Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați, și Jimbolia.

Potrivit dispozițiilor art.140 din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Regulamentul de ordine interioară al parchetelor se stabilesc: organizarea administrativă a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a Parchetului Național Anticorupție, a parchetelor de pe lângă curțile de apel, tribunale, tribunale pentru minori și familie și judecătorii ; atribuțiile procurorilor generali, prim-procurorilor și ale adjuncților acestora, ale procurorilor inspectori, ale procurorilor șefi și ale procurorilor, precum și ale celorlalte categorii de personal; organizarea și modul de desfășurare a activității colegiilor de conducere ale parchetelor și a adunărilor generale ale procurorilor; ierarhia funcțiilor administrative din cadrul Ministerului Public; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile compartimentelor auxiliare de specialitate ale parchetelor; modul de organizare, funcționarea și atribuțiile departamentului economico-financiar și administrativ din cadrul parchetelor.

Regulamentul de ordine interioară se aprobă prin ordin al ministrului justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, a procurorului general al Parchetului Național Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii.

Potrivit Regulamentului de ordine interioară a parchetelor, parchetele de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori generali, ajutați de 1 sau 2 procurori generali adjuncți, conform numărului stabilit prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Parchetele de pe lângă curțile de apel au în structură o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, o Secție pentru minori și familie. La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București funcționează și o Secție de proceduri speciale, iar la Parchetul de pe lângă Curțile de Apel Constanța și Galați câte o Secție maritimă și fluvială.

Secțiile, serviciile și birourile sunt conduse de procurori șefi.

Parchetele de pe lângă tribunale sunt conduse de prim-procurori, ajutați de 1 sau, după caz, 2 prim-procurori adjuncți, în funcție de volumul de activitate. La Parchetul de pe lângă Tribunalul București, prim-procurorul este ajutat de 1-3 prim-procurori adjuncți.

În cadrul parchetelor de pe lângă tribunale funcționează o Secție de urmărire penală, o Secție judiciară, iar la Parchetul de pe lângă Tribunalul București și o Secție de supraveghere a urmăririi penale. La Parchetele de pe lângă Tribunalele Constanța și Galați funcționează și câte o Secție maritimă și fluvială.

Secțiile, serviciile și birourile sunt conduse de procurori șefi.

Parchetele de pe lângă judecătorii sunt conduse de prim-procurori ajutați, în cazul unităților mari, de prim-procurori adjuncți.

La parchetele de pe lângă judecătorii, în raport cu natura și numărul cauzelor, pot funcționa secții maritime și fluviale, asemenea secții fiind prevăzute prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor la parchetele de pe lângă judecătoriile Constanța și Galați.

Conform dispozițiilor art. 98 și următoarele din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe lângă fiecare tribunal militar funcționează un parchet militar. Pe lângă Tribunalul Militar Teritorial funcționează Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, iar pe lângă Curtea Militară de Apel funcționează Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel.

Instanțele militare și parchetele militare au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu. Parchetele militare sunt conduse de un prim-procuror militar ajutat de un prim-procuror militar adjunct. Parchetul Militar de pe lângă Curtea de Apel București este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează o secție militară care efectuează, potrivit Codului de procedură penală, urmărirea penală în cauzele privind infracțiuni săvârșite de mareșali, amirali și generali, a căror competență de judecată revine Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București și în cadrul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București funcționează câte o Secție de urmărire penală și câte o Secție judiciară.

I.3. Rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii

Potrivit Constituției României, republicată, Consiliul Superior al Magistraturii face parte din autoritatea judecătorească și este garantul independenței justiției.

Pentru a-și îndeplini rolul de garant al independenței justiției, Legea fundamentală stabilește atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și creează temeiul constituțional pentru completarea acestora cu alte atribuții stabilite prin legea sa organică.

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, urmărește, în principal, reglementarea Consiliului Superior al Magistraturii ca unic for cu atribuții în domeniul carierei judecătorilor și procurorilor, asigurarea reprezentării în Consiliul Superior al Magistraturii a judecătorilor și procurorilor de la instanțele și parchetele de toate gradele, asigurarea eficienței activității Consiliului Superior al Magistraturii prin reglementarea detaliată a atribuțiilor Plenului și Secțiilor, precum și a statutului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, consolidarea autonomiei Consiliului Superior al Magistraturii prin asigurarea unui aparat propriu și a unui buget propriu.

În raport de rolul său constituțional, de atribuțiile stabilite de Constituție și de legea sa de organizare, Consiliul Superior al Magistraturii are natura juridică a unui organ executiv al autorității judecătorești.

Atribuțiile legale ale Consiliului Superior al Magistraturii, atât cele exercitate de Plen, cât și cele exercitate de secții, pot fi grupate în trei categorii – atribuții de natură administrativă referitoare atât la cariera judecătorilor și procurorilor, cât și la organizarea instanțelor și parchetelor, atribuții de natură judiciară, care vizează soluționarea acțiunilor disciplinare exercitate împotriva judecătorilor și procurorilor și atribuții de natură normativă constând în adoptarea regulamentelor prevăzute de lege și în avizarea proiectelor de acte normative care au legătură cu activitatea autorității judecătorești.

Nobila misiune de garant al independenței justiției conferită Consiliului Superior al Magistraturii de către legiuitorul constituant este îndeplinită, în primul rând, prin exercitarea numeroaselor atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor.

În acest sens, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii are ca principale atribuții, în esență, apărarea independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor, asigurarea respectării legii și a criteriilor de competență și etică profesională în desfășurarea carierei judecătorilor și procurorilor – numirea și eliberarea din funcție a judecătorilor și procurorilor stagiați, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor de numire în funcțiile de judecător și procuror, promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție, coordonarea activității de admitere în magistratură, evaluare și formare profesională a judecătorilor și procurorilor, numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, delegarea, detașarea și transferul judecătorilor și procurorilor, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor de numire și revocare din funcție a președintelui, vicepreședintelui și președinților de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor referitoare la conferirea de distincții pentru judecători și procurori, suspendarea din funcție a judecătorilor și procurorilor, formularea și înaintarea către Președintele României a propunerilor de eliberare din funcție a judecătorilor și procurorilor, în cazurile prevăzute de lege.

O altă atribuție pe care legiuitorul constituant a prevăzut-o în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii, atribuție esențială, în calitatea sa de garant al independenței justiției, este cea referitoare la îndeplinirea de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin secțiile sale, a rolului de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește atribuțiile de natură normativă exercitate de Consiliul Superior al Magistraturii, în calitatea sa de garant al independenței justiției, acestea constau, așa cum am precizat, în adoptarea regulamentelor prevăzute de lege și în avizarea proiectelor de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești.

În principiu, în sfera de cuprindere a actelor normative „ce privesc activitatea autorității judecătorești” intră cele referitoare la cariera și statutul judecătorilor și procurorilor, la admiterea în magistratură, evaluarea, formarea și examenele magistraților și asimilaților acestora și magistraților-asistenți, la statutul juridic al asistenților judiciari și al personalului auxiliar de specialitate de la instanțe și de la parchetele de pe lângă acestea, la exercitarea funcțiilor specifice acestor categorii de personal, la organizarea și funcționarea instanțelor și a parchetelor, precum și la întreaga activitate desfășurată de Consiliul Superior al Magistraturii potrivit atribuțiilor constituționale și legale conferite și la orice alte activități desfășurate de judecători, procurori, asimilații acestora, magistrați-asistenți, asistenți judiciari sau de personalul auxiliar de specialitate, chiar dacă nu au legătură cu atribuțiile specifice acestor funcții.

Trebuie subliniat că, în cadrul activității de avizare, Consiliul Superior al Magistraturii avizează și proiectele de regulamente și ordine care se aprobă de ministrul justiției, în cazurile prevăzute de lege.

Precizăm că, deși Constituția nu-i recunoaște dreptul de inițiativă legislativă în domeniul său de activitate, Consiliul Superior al Magistraturii are posibilitatea de a sesiza ministrul justiției cu privire la necesitatea inițierii sau modificării unor acte normative în domeniul justiției.

Analizând atribuțiile legale ale Consiliului Superior al Magistraturii se poate ajunge la concluzia că, într-o mare măsură, cadrul legislativ actual permite Consiliului Superior al Magistraturii să îndeplinească rolul constituțional de garant al independenței justiției.

Cu toate acestea, acest rol trebuie consolidat prin preluarea, de lege ferenda, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, a atribuțiilor ce țin de administrarea bugetului instanțelor judecătorești. Avem în vedere faptul că, în prezent, această atribuție este exercitată de Ministerul Justiției care face parte din autoritatea executivă și care are calitatea de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor militare. Or, una dintre cele mai importante garanții ale independenței justiției constă în autonomia financiară a sistemului judiciar, îndeplinirea misiunii constituționale a Consiliului Superior al Magistraturii fiind condiționată de asigurarea posibilității sistemului

judiciar de a se autoadministra din punct de vedere financiar, prin coordonarea execuției bugetare de către o instituție aparținând autorității judecătorești.

I.4. Organizarea statului potrivit principiului separației și echilibrului puterilor. Raporturile Autorității Judecătorești cu Legislativul. Raporturile Autorității Judecătorești cu Executivul

Constituția României instituie ca principiu fundamental al organizării de stat, separația și echilibrul puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.

De-a lungul istoriei, conceptul de „separație a puterilor”, ridicat la rangul de principiu constituțional, a cunoscut o evoluție importantă, pornind de la ideea inițială a unei delimitări stricte a celor trei componente ale autorității de stat – legislativă, executivă și judecătorească - și ajungând, în prezent, la ideea de echilibru, manifestat prin mecanisme de interferență -interdependență, control reciproc, colaborare - în limitele atribuțiilor constituționale, în scopul realizării interesului public.

Independența justiției constituie una dintre valorile fundamentale ale statului de drept, fiind de datoria puterii legislative și puterii executive să recunoască și să apere această valoare, conferind sistemului judiciar, prin intermediul pârgurilor constituționale și legale, o independență efectivă.

Capitolul VI din cadrul Titlului III din Constituția României este consacrat autorității judecătorești, formată din Înalta Curte de Casație și Justiție, celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii, fiecare cu atribuții proprii, stabilite prin normele constituționale și prin alte dispoziții legale.

Raporturile autorității judecătorești reprezentate de Consiliul Superior al Magistraturii cu autoritatea legislativă – Parlamentul României, se manifestă, în principal, în trei modalități.

Potrivit Constituției României și Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dintre cei 19 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, 2 sunt reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală. Membrii Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentați ai societății civile, sunt aleși de Senatul României dintre candidații propuși de organizațiile profesionale ale juriștilor, consiliile profesionale ale facultăților de drept acreditate, precum și asociațiile și fundațiile care au ca obiectiv apărarea drepturilor omului.

Potrivit aceluiași acte normative, Senatul verifică dacă au fost respectate dispozițiile legale cu privire la alegerea judecătorilor și procurorilor în funcțiile de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul adunărilor generale ale magistraților și validează lista acestora. Validarea poate fi refuzată de Senat numai în cazul în care se constată că s-a încălcat legea în procedura alegerii și numai dacă această încălcare a influențat rezultatul alegerilor.

Consiliul Superior al Magistraturii elaborează anual un raport privind activitatea proprie și un raport privind starea justiției, rapoarte pe care le prezintă Camerelor reunite ale Parlamentului României și le publică în Monitorul Oficial al României și pe pagina sa de internet.

În ceea ce privește raporturile autorității judecătorești cu Executivul, acestea se manifestă, în primul rând, prin numirea și eliberarea din funcție prin decret prezidențial, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, de către Președintele României, care face parte din autoritatea executivă, a judecătorilor și procurorilor (cu excepția celor stagieri). În același mod, Președintele României numește magistrații, în anumite funcții de conducere la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

O altă formă de manifestare a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și autoritatea executivă este aceea a controlului de legalitate pe care instanțele de contencios administrativ îl exercită asupra actelor administrative emise de autoritățile administrației publice centrale și locale, inclusiv unele acte ale

Guvernului (hotărâri de Guvern). Astfel, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, orice persoană vătămată într-un drept sau interes legitim printr-un act administrativ emis cu încălcarea legii sau prin refuzul autorității de a emite un asemenea act, are dreptul de se adresa instanței de contencios administrativ care poate dispune, după caz, anularea actului emis cu încălcarea dispozițiilor legale sau obligarea autorității de a-l emite.

Potrivit dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești.

În principiu, în sfera de cuprindere a actelor normative „ce privesc activitatea autorității judecătorești” intră cele referitoare la cariera și statutul judecătorilor și procurorilor, la admiterea în magistratură, evaluarea, formarea și examenele magistraților și asimilaților acestora și magistraților-asistenți, la statutul juridic al asistenților judiciari și al personalului auxiliar de specialitate de la instanțe și de la parchetele de pe lângă acestea, la exercitarea funcțiilor specifice acestor categorii de personal, la organizarea și funcționarea instanțelor și a parchetelor, precum și la întreaga activitate desfășurată de Consiliul Superior al Magistraturii potrivit atribuțiilor constituționale și legale conferite și la orice alte activități desfășurate de judecători, procurori, asimilații acestora, magistrați-asistenți, asistenți judiciari sau de personalul auxiliar de specialitate, chiar dacă nu au legătură cu atribuțiile specifice acestor funcții.

Tot astfel, conform prevederilor art. 38 alin. (4) din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de regulamente și ordine care se aprobă de ministrul justiției, în cazurile prevăzute de lege.

Atribuția Consiliului Superior al Magistraturii de avizare a proiectelor de acte normative care au legătură cu activitatea autorității judecătorești reprezintă o formă de exprimare a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și autoritatea legislativă, pe de o parte, precum și a raporturilor dintre autoritatea judecătorească și autoritatea executivă, pe de altă parte.

Avem în vedere faptul că proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești pot fi inițiate atât de deputați și senatori (proponeri legislative care ulterior devin proiecte de legi), cât și de Guvern.

De principiu, dacă legea nu prevede altfel, avizul Consiliului Superior al Magistraturii este consultativ. Aceasta nu înseamnă că inițiatorul unui act normativ ce privește activitatea autorității judecătorești are facultatea de a solicita sau nu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, întrucât avizarea actelor normative, ca regulă generală, reprezintă o etapă obligatorie a procesului de elaborare a actelor normative, a cărei nerespectare conduce la întreruperea și reluarea procedurii de adoptare a acestora. Facultatea inițiatorului în astfel de situații se referă la posibilitatea acestuia de a ține seama sau nu de observațiile și propunerile Consiliului Superior al Magistraturii chiar și în ipoteza în care avizul este negativ.

Funcția de mediere între puterile statului a fost conferită de legiuitorul constituant Președintelui României, scopul exercitării acesteia fiind acela de a veghea la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice.

I.5. Factori de risc privind independența și funcționalitatea sistemului judiciar

I.5.1. Resurse materiale și financiare

Sistemul judiciar nu beneficiază de o structură bugetară unică și omogenă. Deși organizarea judiciară cunoaște o reglementară unitară, fiind cuprinsă în aceeași Lege nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *în cadrul sistemului judiciar exista 4 ordonatori principali de credite:* Ministerul Justiției, Ministerul Public, Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliul Superior al Magistraturii.

❖ Defalcarea bugetului Ministerului Justiției

Ministerul Justiției (MJ) are calitatea de ordonator principal de credite pentru *instanțele judecătorești*¹, Administrația Națională a Penitenciarelor și alte instituții subordonate. În cadrul bugetului MJ, bugetul instanțelor judecătorești nu se supune unor reguli de elaborare diferite și avantajoase față de celelalte instituții publice finanțate din același buget, limita de cheltuieli impusă de Ministerul Finanțelor Publice prin scrisoarea-cadru anuală în cadrul procesului de fundamentare a bugetului de stat fiind aplicată proportional la nivelul ordonatorului principal de credite.

Ponderea bugetului instantelor din bugetul MJ

Anul	Total buget MJ	Buget instanțe	Ponderea bugetului instanțelor din bugetul MJ	Evoluție
2006	1.567.636.000	930.955.300	59.39%	
2007	1.972.193.000	1.077.703.000	54.64%	↓
2008	2.276.442.000	1.305.142.244	57.33%	↑
2009	1.911.784.000	1.033.081.000	54.04%	↓
2010	2.435.080.000	1.307.148.000	53.68%	↓

După cum se observă, indiferent de creșterile sau descreșterile bugetului ordonatorului principal de credite MJ, **ponderea bugetului instanțelor din acesta se află în trend descendent**, ceea ce înseamnă că evoluțiile negative au afectat într-o măsură mai mare aceste bugete. Fondurile bugetare alocate de la bugetul de stat Ministerului Justiției sunt îndreptate către instanțele judecătorești în proporție de doar aproximativ 50%, restul finanțând aparatul propriu și celelalte instituții subordonate financiar, astfel încât finanțarea MJ nu reprezintă niciodată gradul real de finanțare a instanțelor.

❖ Bugetul justiției

Bugetul justiției trebuie împărțit în 3 părți componente distincte: bugetul curților de apel, al tribunalelor, tribunalelor specializate și al judecătoriilor (denumit în continuare bugetul curților), bugetul ICCJ și bugetul Ministerului Public.

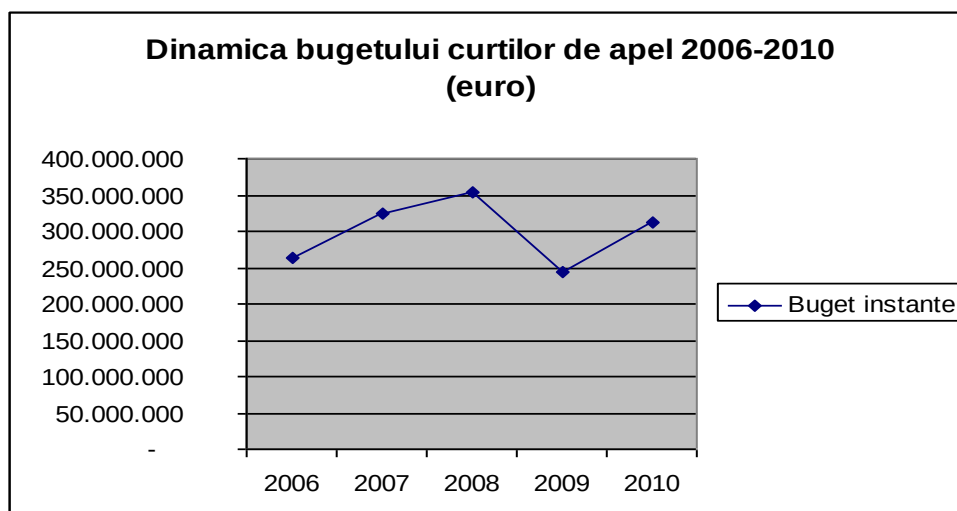
Referindu-ne doar la bugetul curților, din tabelul următor rezultă în mod clar valorile alocate anual:

❖ Dinamica bugetului curților 2006-2010 (în euro)

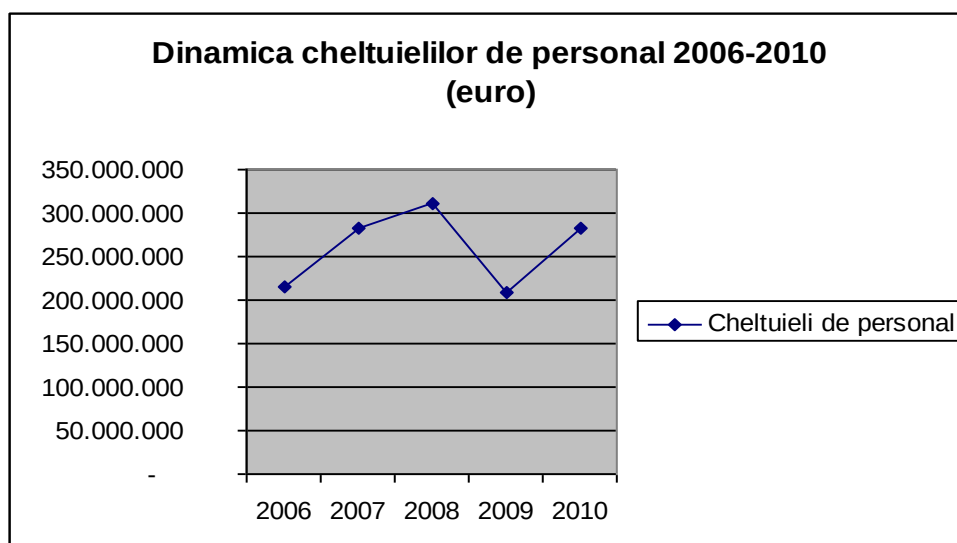
Anul	Instante		Cheltuieli de personal		Bunuri și servicii		Transferuri		Investitii	
2006	264.475.938		215.559.659		19.617.699		134.943		29.163.636	
2007	323.634.535	↑	282.715.315	↑	32.384.084	↑	200.601	↑	8.334.535	↓
2008	354.658.218	↑	311.259.905	↑	36.855.610	↑	173.980	↓	6.368.724	↓
2009	244.227.187	↓	208.870.213	↓	30.584.161	↓	127.660	↓	4.645.154	↓
2010	311.225.714	↑	281.535.952	↑	25.399.762	↓	145.000	↑	4.145.000	↓

¹ altele decât ICCJ și cele militare.

Pentru o analiză comparativă, graficul de mai jos este și mai relevant, rezultând o alocare a bugetului în anul 2010 un nivel cuprins între anul 2006 și 2007.

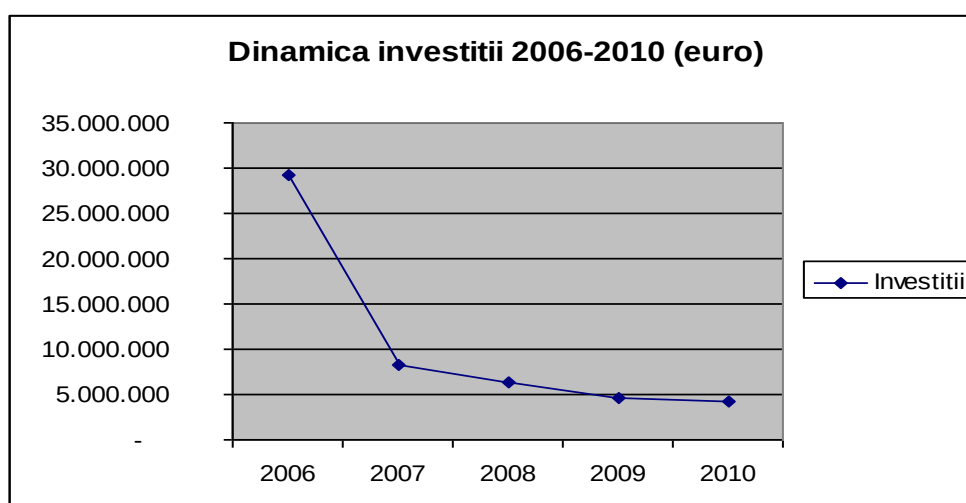
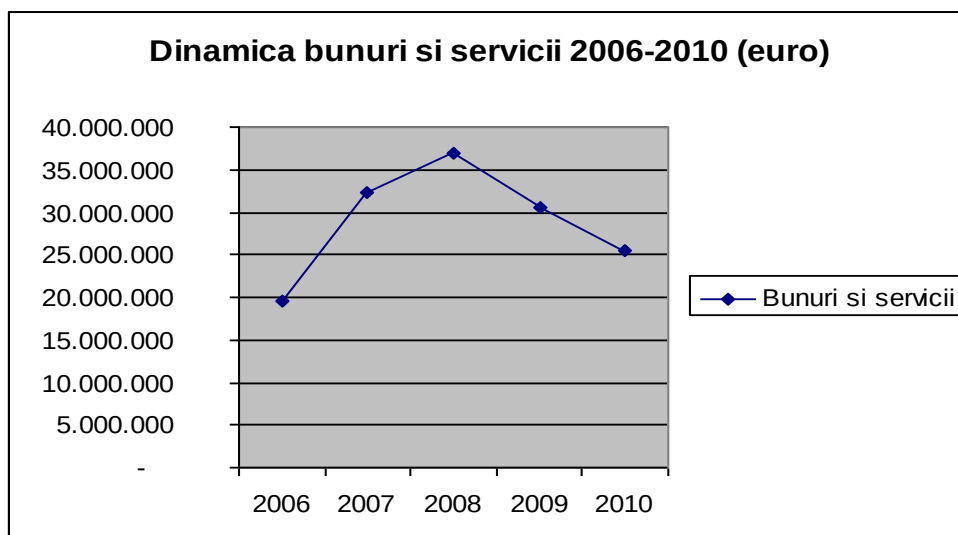

În bugetul curților, o pondere semnificativă o au cheltuielile de personal. Astfel, în România este depășită cu mult *media* cheltuielilor cu salariile din bugetul total alocat instanțelor în Europa, care în 2008, potrivit cercetărilor CEPEJ², era de 65%. România se afla pe unul din primele locuri în ce privește proporția bugetului destinată cheltuielilor cu personalul, aceasta fiind, în ceea ce privește instanțele, de **90,46%** în 2010. Această valoare este apropiată de maximum înregistrat la nivelul tuturor sistemelor judiciare din Europa în 2008, respectiv 96% în Grecia.

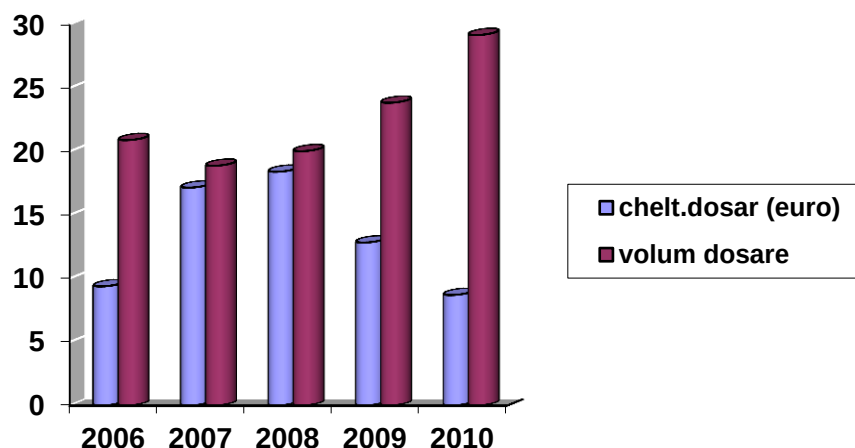

În cadrul bugetului curților, analiza pe capitole bugetare reflectă o atenție în continuă descreștere acordată bunurilor și serviciilor, respectiv investițiilor.

² Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției, Consiliul Europei www.coe.int/cepej.

Astfel, după 3 ani de relativă creștere a alocațiilor bugetare, în anul 2009 investițiile în justiție au cunoscut cel mai scăzut nivel, ajungându-se ca bugetul total al curților să coboare chiar sub valoarea din 2006. Bugetul pe 2009 reprezintă doar 68,86% din bugetul pe 2008, respectiv 91,65% din cel pe anul 2006. ***În 2010 s-a înregistrat cea mai mică alocare a resurselor materiale pentru cheltuielile propriu-zise de funcționare a instanțelor, atât în ce privește întreținerea cât și suportarea financiară a activităților specifice de judecată, din 2006 încoace.*** Aceasta suma reprezintă, de exemplu, doar 68,91% din bugetul executat cu același titlu în 2008 de instanțele judecătorești, deși în 2010 s-a înregistrat un număr de dosare pe rolul instanțelor judecătorești mai mare cu 50% decât în anul 2010. Neconcordanța sumelor bugetare alocate pentru funcționarea instanțelor cu numărul dosarelor aflate spre soluționare rezultă și din graficul alăturat, care surprinde sumele relative alocate anual fiecărui dosar aflat spre soluționare, rezultate din împărțirea bugetului cu bunurile și serviciile.

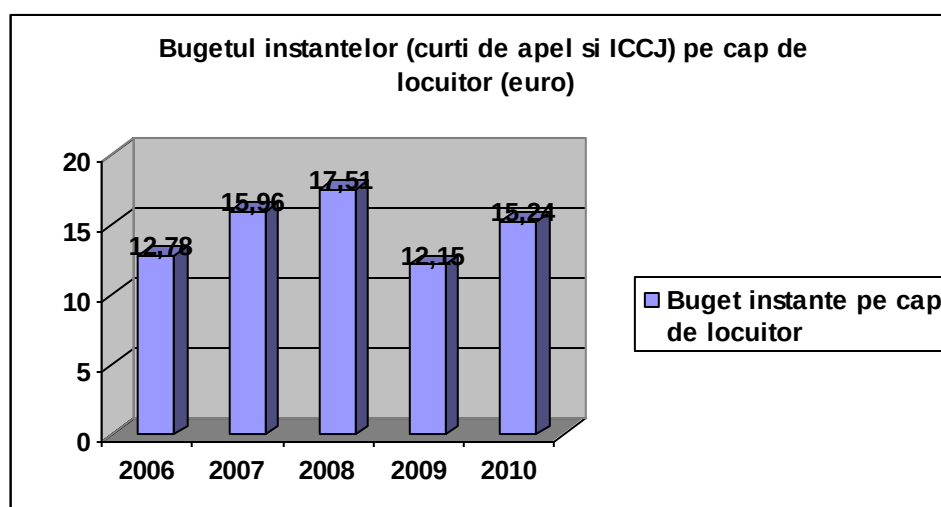

În cursul anului 2010, fiecare dosar aflat spre soluționare pe rolul instanțelor a suportat un efort financiar de 8,59 euro, adică de mai puțin de jumătate din costurile acoperite în cursul anului 2007.

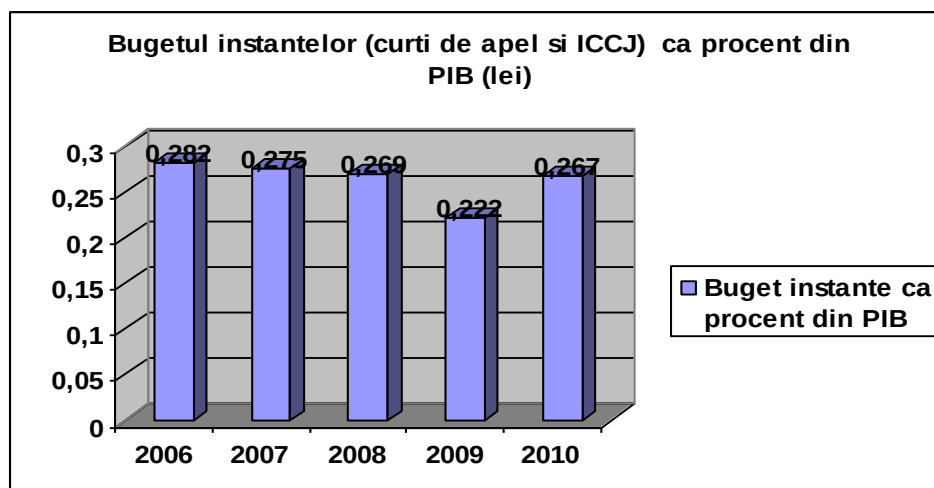
❖ Bugetul alocat instanțelor pe cap de locuitor

În 2008, România se afla pe locul 28 din 37 de țări ale Europei cuprinse în cercetarea CEPEJ „Sistemele Judiciare Europene: Eficiența și calitatea justiției” în ce privește bugetul public alocat tuturor instanțelor pe cap de locuitor. Împreună cu Bulgaria, România ocupă ultimul loc din acest punct de vedere dintre țările Uniunii Europene³.

După cum se observă, investiția statului în justiție/cap de locuitor în 2010 a urcat după căderea importantă din 2009, fără a depăși însă valoarea din 2007.

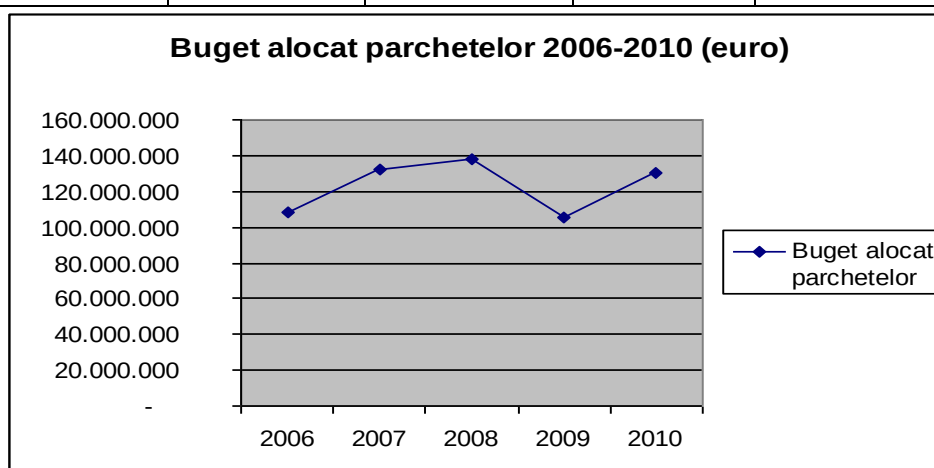
³ În 2006 România se află pe locul 29 din cele 36 de țări cuprinse în cercetarea CEPEJ, iar în 2004 România se afla pe locul 33 din 36 de țări.

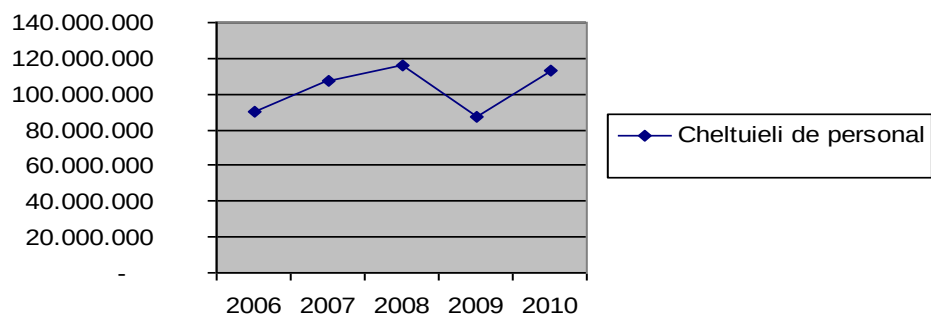
❖ Bugetul alocat parchetelor

Procurorul general al PICCJ este ordonator de credite pentru sistemul de parchete. Bugetul alocat acestor structuri relevă o atenție mai mare acordată investițiilor decât în situația instanțelor. Dinamica bugetului alocat parchetelor 2006-2010 se prezintă în felul următor:

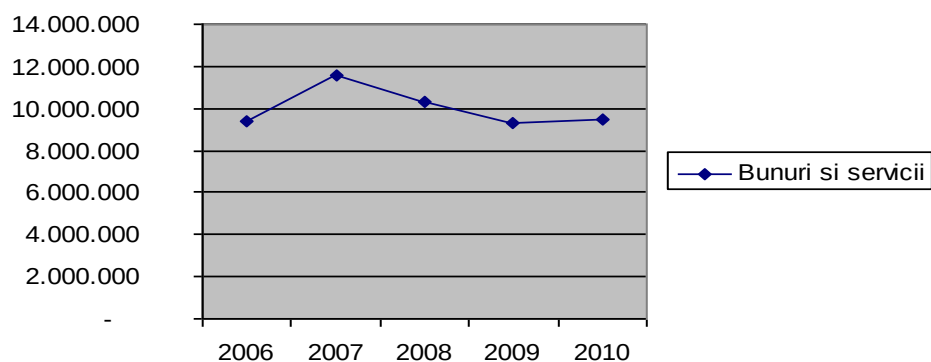
Anul	Buget total (RON)	Buget total (EURO)	Cheltuieli de personal (euro)	Bunuri și servicii (euro)	Transferuri (euro)	Investitii (euro)
2006	382.319.304	108.613.439	90.148.879	9.376.592	1.371.307	7.716.661
2007	439.629.535	132.020.881	107.297.576	11.550.892	1.470.571	11.701.843
2008	507.770.190	137.981.030	115.783.059	10.351.941	3.427.989	8.418.041
2009	447.462.197	105.783.025	87.205.334	9.341.197	2.863.692	6.372.802
2010	546.288.384	130.068.663	113.448.988	9.434.538	952.630	6.232.506

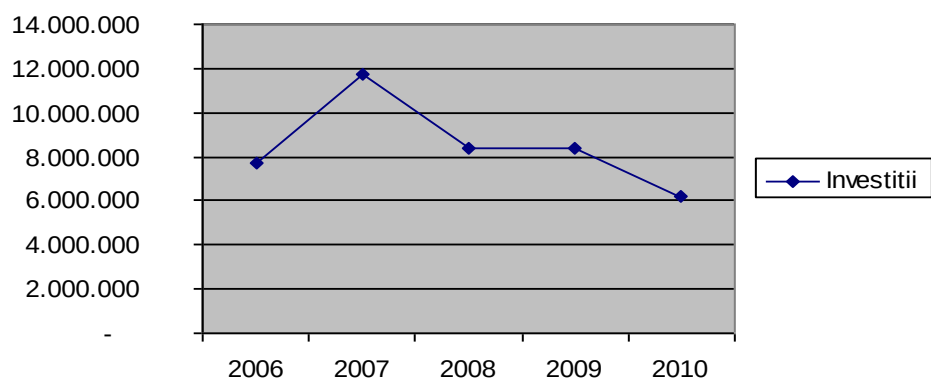
Dinamica cheltuielilor de personal 2006-2010 (euro)

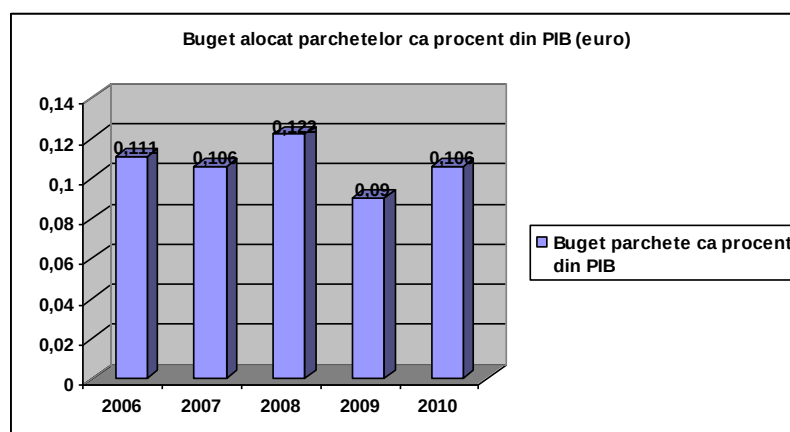
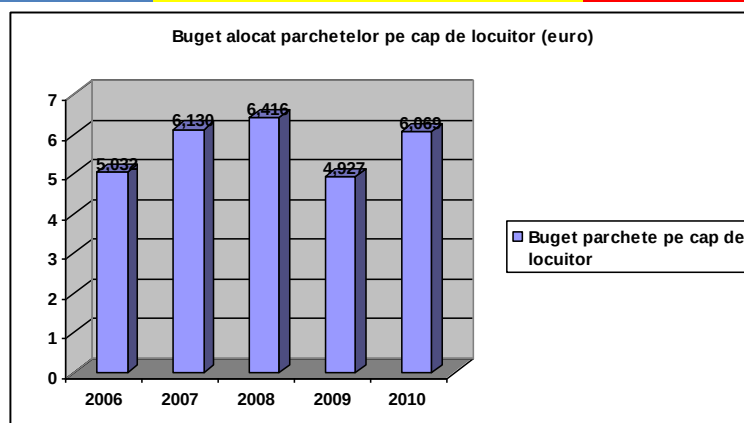

Dinamica bunuri si servicii 2006-2010 (euro)

Dinamica investitii 2006-2010 (euro)

❖ Bugetul justiției. Rolul CSM de avizare a bugetului

Sinteza evoluției bugetului justiției, cuprinzând sumele de bani acordate tuturor instanțelor și parchetelor din România în perioada 2006-2010, este cuprinsă în tabelul următor:

Anul	Buget instante	Buget ICCJ	Buget parchete	Total (LEI)	Total (EURO)	Buget ca procent din PIB (LEI)	Buget pe cap de locuitor (euro)
2006	930.955.300	40.359.000	382.319.304	1.353.633.604	504.634.065	0,393	23,380
2007	1.077.703.000	67.067.000	439.629.535	1.584.399.535	627.956.778	0,381	29,156
2008	1.305.142.244	80.743.000	507.770.190	1.893.655.434	674.502.343	0,368	31,366
2009	1.033.081.000	70.190.000	447.462.197	1.550.733.197	488.979.999	0,311	22,775
2010	1.307.148.000	64.561.000	546.288.384	1.917.997.384	602.106.373	0,373	28,095

Potrivit art 32 alin 1 din Legea nr.317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, “În cazurile în care legea prevede avizul conform, aprobarea sau acordul Consiliului Superior al Magistraturii, punctul de vedere emis de acesta este obligatoriu.” Ca regulă, prin bugetul de stat li se aprobă anual instanțelor și parchetelor, cu excepția ICCJ, **cca. 60%-70% din necesarul solicitat** și eventual avizat conform de către CSM, urmând ca prin actele normative de rectificare bugetară adoptate în decursul anului creditele bugetare să le fie majorate.

Procedura în sine, pe lângă faptul că încalcă prevederile legale în vigoare referitoare la formarea și adoptarea bugetelor justiției, nu este de natură să asigure o previzibilitate și certitudinea acoperirii cheltuielilor necesare funcționării sistemului judiciar. Indicele astfel calculat trebuie corelat cu eventualele modificări ale quantumului drepturilor salariale, respectiv cu influența creșterilor bunurilor și serviciilor pe parcursul anului, neavute în vedere la fundamentarea bugetelor.

Prin urmare, **mecanismul de construcție bugetară este eronat.**

❖ Propuneri

a. Gestionarea bugetului justiției: Statul este construit pe echilibrul celor trei puteri. Aceasta ar trebui să se reflecte și în domeniul bugetar. Dar, deși independentă ca putere constituită în stat, puterea judecătorească depinde, contrar Constituției României, de un ordonator principal de credite membru al puterii executive. Faptul este cu atât mai paradoxal cu cât o altă autoritate publică judecătorească, respectiv Ministerul Public, beneficiază de independență financiară, deși acesta este pus administrativ sub autoritatea ministrului justiției⁴. Aceasta creează în mod evident un dezechilibru funcțional în dinamica funcționării independente a puterii judecătorești, precum și o presiune nejustificată a puterii executive în raport cu puterea judecătorească.

Dintre cele trei puteri constituite în stat, respectiv puterea legislativă, puterea executivă și cea judecătorească, *aceasta din urmă este singura putere ce nu beneficiază de dreptul de a forma, administra, angaja și utiliza independent fondurile bugetare.*

b. Descentralizarea administrării bugetului justiției: Toate instrumentele universale și regionale⁵ garantează dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe independente și imparțiale. În plus, Convenția Europeană privind Drepturile Omului prevede și necesitatea soluționării procesului într-o perioadă rezonabilă de timp. Pentru ca sistemul judiciar să funcționeze la aceste standarde, este nevoie de o organizare adecvată. Astfel, din punct de vedere instituțional, este nevoie la nivel sistemic de protecție împotriva imixtiunilor legislativului și executivului, iar la nivel practic de *consacrarea independenței în chestiuni administrative, independenței în chestiuni financiare, independenței în luarea deciziilor și autorității judecătorilor*. Aceste cerințe organizatorice sunt esențiale pentru funcționarea justiției la cele mai înalte cerințe de performanță.

Eficiența administrării fondurilor publice presupune și **descentralizarea administrării financiare**⁶, astfel încât să crească rolul și responsabilitatea corelativă a instanțelor judecătorești, respectiv a parchetelor de pe lângă instanțe, ca instituții administrativ-judiciare, de a decide autonom în chestiunile administrative și financiare. În prezent, din acest punct de vedere, instanțele sunt dependente ierarhic una de alta, iar în capătul acestei piramide este Ministerul Justiției, organ eminent politic.

c. Prag minim din PIB: Lipsa de independență a puterii judecătorești își poate avea originea și în lipsa de alocare a fondurilor bugetare la un nivel adecvat exercitării funcțiilor sale publice.

Singura modalitate eficientă de protecție a puterii judecătorești față de pericolul subfinanțării o reprezintă, pe lângă administrarea bugetului de către puterea judecătorească, prevederea unui procent fix minim din PIB, similar altor domenii economico - profesionale, cum ar fi sănătatea, educația sau armata. Această măsură legislativă, coroborată cu cealaltă măsură legată de independență în formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor bugetare, poate duce la înlăturarea pericolului blocării activității instanțelor, precum și la satisfacerea necesităților sistemului de justiție, ca serviciu public.

Prevederea în lege a unui prag minim din PIB este o măsură de garantare a independenței instanțelor judecătorești și asumare a responsabilității corelative.

d. Surse de autofinanțare: Puterea judecătorească este capabilă să se autofinanțeze în mare parte prin *alocarea integrală a taxelor de timbru la bugetul justiției*. Rostul acestor taxe, așa cum este recunoscut în toate țările democratice, este acela de a asigura o rezervă financiară importantă pentru justiție. Este evident că, din acest raționament, rezultă că taxele colectate în legătură cu purtarea unui proces sau altor activități

⁴ Articolul 132 Statutul procurorilor: (1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

⁵ Art. 10 din Declarația universală a drepturilor omului (ONU, 1948); art. 14 alin. 1 din Pactul internațional privind drepturile civile și politice (ONU, 1966); Art. 40 pct.2 lit.b(V) din Convenția cu privire la drepturile copilului (ONU, 1989); Principiile de bază privind independența justiției (ONU, 1985); art. 67 din Statutul Curții Penale Internaționale (ONU, 1988); Art. 6 par. 1 din Convenția europeană privind drepturile omului (Consiliul European, 1950), alin.2 al art.47 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene.

⁶ Principiu cuprins în preambulul *Rezoluției privind starea financiară și situația administrativă a instanțelor*, adoptată în aprilie 2009 de toate instanțele și parchetele din România, și însoțită de CSM.

judiciare trebuie să fie destinate direct funcționării justiției ca serviciu public. Or, în prezent, taxele de timbru se varsă în bugetele administrației publice locale, încălcându-se art. 139 din Constituție⁷.

e. Dezvoltarea justiției în perioada 2011-2016: Pentru atingerea mediei europene în ce privește indicatorii de finanțare a sistemului judiciar credem că este necesară asumarea la nivel transpartinic, ca problemă de interes strategic națională, a dezvoltării justiției, în perioada 2011-2016, prin: **(1)** creșterea alocațiilor bugetare, astfel încât să se asigure cca. 1% din produsul intern brut; **(2)** creșterea anuală a ponderii investițiilor, astfel încât în anul 2016 aceasta să ajungă la cel puțin 10% din bugetul total alocat instanțelor și parchetelor, iar cheltuielile de personal să nu depășească ponderea de 65% din buget; **(3)** creșterea alocațiilor bugetare, astfel încât până în anul 2016 să se ajungă la un efort al statului pentru finanțarea justiției de cca. 40 euro pe cap de locuitor. Numai în aceste condiții justiția română ar ajunge la un nivel mediu al justiției din țările europene.

I.5.2. Lipsa de previzibilitate și stabilitate a aspectelor privind statutul judecătorilor și procurorilor

În cuprinsul Raportului privind starea justiției aferent anului 2009 am procedat la o analiză a factorilor de risc privind independența și funcționalitatea sistemului judiciar, analiza vizând trei elemente principale: starea de subfinanțare și lipsa de autonomie financiară a justiției, lipsa de previzibilitate și stabilitate a aspectelor privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și cauzele protestului magistraților și rezoluțiile adoptate de adunările generale ale acestora.

S-a subliniat, printre altele, cu această ocazie, prevederile din Carta europeană cu privire la statutul judecătorilor, potrivit cărora statutul acestora tinde să asigure competența, independența și imparțialitatea la care orice persoană se așteaptă în mod legitim, excluzând orice procedură care ar putea periclita încrederea în aceste valori, urmărind ridicarea nivelului garanțiilor în diferite state europene.

Un aspect de natură să contribuie la realizarea efectivă a independenței justiției și a judecătorilor îl reprezintă măsurile instituționale luate de stat „pentru asigurarea unui statut, a unei remunerații și a unei pensii adecvate pentru magistrați, precum și a garantării prin lege a acestora” (Curtea Constituțională, Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 72 din 18.02.2000).

În același sens sunt și prevederile art.11 din „Principiile fundamentale privind independența magistraților”, document adoptat la cel de - al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august 1985), în conformitate cu care „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege.”

„Recomandarea nr. R (94)12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor”, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a „Principiilor fundamentale (ale Organizației Națiunilor Unite) privind independența magistraturii”, anterior menționate, a stabilit, printre alte importante măsuri pe care statele membre urmează să le adopte, și pe aceea „de a veghea ca statutul și remunerația judecătorilor să fie pe măsura demnității profesiei lor și a responsabilităților pe care și le asumă”.

În cursul anului 2010 a fost adoptată o măsură de ordin legislativ de natură să aducă atingere statutului magistraților, constituind un alt factor de risc privind independența și funcționalitatea sistemului judiciar.

⁷ (1) Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege. (2) Impozitele și taxele locale se stabilesc de consiliile locale sau județene, în limitele și în condițiile legii. (3) Sumele reprezentând contribuțiile la constituirea unor fonduri se folosesc, în condițiile legii, numai potrivit destinației acestora.

Este vorba de adoptarea Legii nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, act normativ prin care au fost reduse cu 25% salariile/soldele/indemnizațiile lunare de încadrare, inclusiv sporuri, indemnizații și alte drepturi salariale, precum și alte drepturi ale personalului bugetar, inclusiv ale judecătorilor și procurorilor.

Trebuie subliniat faptul că independența nu este un privilegiu al magistratului și nici măcar o garanție instituită de lege în interesul acestuia. Independența este o garanție instituită în interesul cetățeanului, pentru a fi asigurat dreptul acestuia ca litigiul pe care îl deduce judecății să fie soluționat numai în conformitate cu dispozițiile actelor normative aplicabile, fără influențe din afara sau dinăuntrul sistemului judiciar și indiferent cât de incomodă ar fi soluția ce se impune pronunțată în cauză.

Independența magistratului, ca și independența justiției, trebuie să se manifeste în raport cu toate celelalte instituții, persoane sau grupuri de interese care încearcă sau ar putea încerca să influențeze într-un anumit fel rezultatul actului de justiție.

Un aspect de ordin financiar care interesează independența justiției îl reprezintă modul de remunerare a magistraților, fiind garantată, și în această modalitate, independența personală a acestora; totodată, acest aspect se constituie și într-o măsură importantă în lupta pentru prevenirea corupției în sistemul judiciar și combaterea influențelor de natură politică sau economică.

Stabilirea indemnizației judecătorilor prin lege, pe baza unor criterii obiective (grad profesional, stabilitate în funcție, vechime în profesie sau în muncă etc.), la adăpost de unele ingerințe de natură arbitrară din partea Executivului, nu este, prin ea însăși, suficientă, impunându-se ca indemnizația magistratului să fie stabilită și la un nivel adecvat, cu luarea în considerare a statutului său social, a riscurilor inerente profesiei, precum și a regimului de incompatibilități și interdicții aplicabil magistraților.

În primul rând, trebuie precizat că personalul din sistemul judiciar este afectat de o multitudine de incompatibilități și interdicții.

Astfel, potrivit art. 8 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, judecătorilor și procurorilor le este interzis să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpuse, să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură, să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome, să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic.

Dispoziții similare sunt prevăzute, și în ceea ce privește grefierii, în Legea nr. 567/ 2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare.

Aceste prevederi legale împiedică personalul din sistemul judiciar să mai realizeze, pe lângă salariu, orice tip de venit din alte surse, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, funcții care sunt accesibile unui număr atât de mic de persoane, încât devine insignifiantă ca alternativă pentru întreg personalul.

În consecință, persoanele care sunt angrenate în funcționarea instanțelor și parchetelor nu pot să compenseze pierderea de 25% din salariu prin prestarea de alte activități, așa cum au posibilitatea alți salariați bugetari.

În al doilea rând, Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede la articolul 74 alin. (2) că „Drepturile salariale ale judecătorilor și procurorilor nu pot fi diminuate sau suspendate decât în cazurile prevăzute de prezenta lege.”, chiar dacă teza următoare recunoaște stabilirea prin lege specială a salarizării judecătorilor și procurorilor.

Această dispoziție este în concordanță cu toată legislația europeană și cu practica înaltelor instanțe naționale ale mai multor state care au stabilit că este neconstituțională și în contradicție cu tratatele internaționale scăderea indemnizației judecătorului, chiar și pentru considerente de restabilire a echilibrului bugetar.

Comitetul Drepturilor Omului al ONU, în Comentariul General nr.32 a indicat faptul că statele membre trebuie să ia măsuri specifice de garantare a independenței judecătorilor și de protejare a judecătorilor de orice formă de influență politică în luarea deciziilor, printre altele prin stabilirea remunerației judecătorilor (a se vedea Pactul privind drepturile civile și politice art. 14, Comentariul general nr. 32, paragr. 19).

Principiile de bază ale ONU privind independența puterii judecătorești, definite tocmai pentru a ajuta statele membre să își îndeplinească atribuțiile – asigurarea și promovarea independenței puterii judecătorești - stipulează printre altele garantarea unei remunerații adecvate prin lege (The United Nations Basic Principles on the Independence of the Judiciary).

Recomandarea nr. R (94) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, principiul nr. III „condițiile de muncă adecvate”, în special alineatul 1 lit. b stipulează că: „Trebuie asigurate condiții adecvate pentru a permite judecătorilor să lucreze în mod eficient și în mod special prin asigurarea unui statut și unei remunerații pentru judecători compatibile cu demnitatea profesiei și povara responsabilităților” [Recomandarea nr. R (94) 12, Principiul III, paragr. 1. b].

Alineatul 6 pct. 1 al Cartei Europene privind Statutul Judecătorilor prevede că: „nivelul remunerației la care sunt îndreptățiți judecătorii pentru îndeplinirea atribuțiilor lor profesionale de natură judiciară trebuie stabilit astfel încât să îi protejeze de presiuni care să influențeze hotărârile acestora și conduita judiciară în general, prejudiciind astfel independența și imparțialitatea acestora” (Carta europeană privind statutul judecătorilor, alineatul 6 pct. 1).

Articolul 13 al Cartei Universale a Judecătorilor adoptată de către Asociația Internațională a Judecătorilor în anul 1999, prevede următoarele: ”Judecătorul trebuie să primească o remunerație suficientă pentru a –i permite o independență efectivă din punct de vedere economic. Remunerația nu trebuie să depindă de rezultatele activității judecătorului și nu trebuie redusă pe parcursul exercitării funcției sale” (Carta universală a judecătorilor, paragr. 13).

Carta Judecătorilor Europeni indică faptul că unul dintre principiile independenței judecătorilor presupune ca „salariile judecătorilor să fie adecvate în vederea asigurării unei independențe economice efective / reale și nu pot fi reduse în nicio etapă a exercitării funcției” (Carta Judecătorilor Europeni, paragr. 8).

Constituțiile sau dispozițiile constituționale ale unor state prevăd cerințe speciale privind remunerația judecătorilor.

Chestiunea diminuării salariilor judecătorilor, precum și alte aspecte legate de securitatea financiară a judecătorilor au fost examinate nu numai de acele state unde, din considerente istorice, au existat discuții cu privire la scopul și conținutul independenței puterii judecătorești (Cehia, Rusia, Lituania, Polonia, Slovenia), dar această întrebare a fost subiect de discuții în Australia, SUA, Canada, Germania și nu numai.

În statele menționate mai sus, curțile constituționale sau alte organisme cu astfel de atribuții au decis că în situația în care statul trece prin dificultăți financiare, salariile judecătorilor trebuie să fie protejate în mod special împotriva unor fluctuații excesive și adverse (a se vedea Hotărârea din 18 Februarie 2004 a Curții Constituționale din Polonia în dosarul nr. 12/03).

Garanțiile materiale și sociale ale judecătorilor fac parte din garanțiile protejate de principiul independenței judecătorilor și instanțelor. Astfel, orice încercare de a diminua remunerația judecătorilor și garanțiile sociale sau de a scădea bugetele instanțelor ar trebuie să fie interpretate ca o încălcare a

independenței puterii judecătorești (a se vedea: Hotărârea din 6 Decembrie 1995 a Curții Constituționale din Lithuania în dosarul nr. 3/95).

Judecătorul are un drept inalienabil cu privire la o remunerație nediminuată (a se vedea Hotărârea din 15 Septembrie 1999 a Curții Constituționale din Cehia). De aceea, este inadmisibilă reducerea salariului judecătorilor cu scopul de a preveni deficitul bugetar (a se vedea Hotărârea din 18 Septembrie 1997 a Curții Supreme a Canadei Supreme [1997] 3 S.C.R. 3). Una dintre garanțiile constituționale esențiale este protejarea judecătorilor împotriva diminuării remunerației acordate acestora, pe parcursul exercitării funcției. În plus, o situație economică stabilă a judecătorilor le asigură acestora un grad înalt de independență în cel mai larg sens (a se vedea Hotărârea din 11 Decembrie 2009 a Curții Constituționale din Slovenia în dosarul nr. U-I-159/08-18, paragr. 33).

Din documentele internaționale și hotărârile menționate mai sus se desprind mai multe principii ce trebuie avute în vedere în orice moment în care se procedează la modificări salariale ale drepturilor magistraților: securitatea financiară este un element integrant al independenței judecătorilor; doar un sistem stabil de remunerare creează securitate financiară; restricțiile privind cea de-a doua slujbă și obținerea unui alt venit pentru judecători plasează în sarcina statului o obligație de a determina o remunerație suficientă și garanții sociale care să fie conforme cu statutul judecătorului.

Și România trebuie să accepte aceste principii și să se alinieze practicilor și legislațiilor altor state cu tradiție democratică.

În al treilea rând, trebuie subliniat că sistemul judiciar își desfășoară activitatea cu un număr insuficient de judecători și procurori, existând și un deficit de personal auxiliar, astfel încât economiile suplimentare la cheltuielile de personal sunt o povară excesivă pentru personalul efectiv angajat care, datorită eforturilor suplimentare, face să funcționeze un sistem care a fost oricum, în mod constant, subfinanțat.

Sub raport statistic, plata salariilor celor care își desfășoară activitatea ca reprezentanți ai puterii judecătorești, raportat la numărul total al populației active, reprezintă un procent foarte mic din efortul bugetar pentru plata drepturilor salariale.

În consecință, reducerea salariilor personalului ce asigură funcționarea sistemului judiciar nu este oportună și este de natură să aducă atingere independenței magistraților, care presupune inclusiv o remunerare corespunzătoare importanței activității lor pentru întreaga societate și multiplelor incompatibilități și interdicții cărora sunt supuși.

Justiția română este aducătoare de foarte mulți bani, atât bugetului de stat, cât și bugetelor locale. Practic unele administrații locale în care funcționează instanțe ajung să își constituie în mod majoritar bugetul din sumele reprezentând taxe de timbru, astfel încât organele judiciare își aduc o contribuție deosebit de importantă la dezvoltarea comunităților respective, aspect care niciodată nu a fost recunoscut oficial, deschis, de către guvernanți.

Activitatea instanțelor judecătorești aduce, lunar, sume considerabile la aceste bugete și la bugetul de stat, prin perceperea taxelor de timbru fiscal, de timbru judiciar, prin amenzi și diverse alte taxe - toate percepute de la cetățeanul justițiabil și încasate de Statul român. Toate aceste taxe, cumulate la nivelul unui an calendaristic, ar fi suficiente pentru asigurarea întregului buget necesar justiției, degrevând Statul român de orice sarcină în acest sens. Practic, Justiția s-ar putea autofinanța, dacă banii nu ar fi direcționați către alte tipuri de cheltuieli. În consecință, reducerea cheltuielilor de personal în acest sistem nu este justificată de rațiuni legate de încasările diminuate.

Având în vedere argumentele prezentate și faptul că salarizarea reprezintă o componentă a statutului magistraților, apreciem că diminuarea cu 25% a salariilor judecătorilor și procurorilor reprezintă, alături de celelalte aspecte analizate în cuprinsul Raportului privind starea justiției pentru anul precedent, un veritabil factor de risc privind independența și funcționalitatea sistemului judiciar.

II.1. Analiza statistică a activității Înaltei Curți de Casație și Justiție în anul 2010⁸

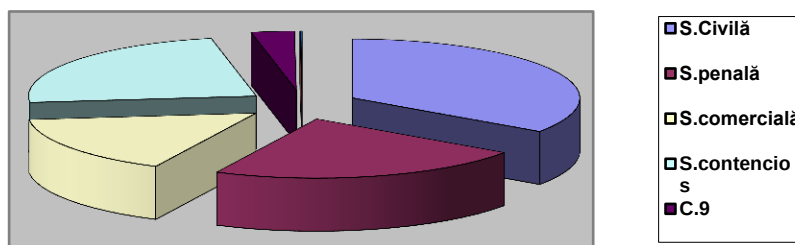
Potrivit art. 19 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în patru secții - Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal -, Completul de 9 Judecători (până la intrarea în vigoare a Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor), Completele de 5 judecători și Secțiile Unite, fiecare având competență proprie.

Față de anul 2009, când s-au aflat pe rolul instanței supreme 39.786 dosare, volumul de activitate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în perioada 1 ianuarie 2010 - 31 decembrie 2010, este reprezentat de 37.494 dosare din care 26.102 nou intrate și 11.392 cauze rămase pe rol din anul precedent.

Volumul de activitate pe secții s-a prezentat astfel:

- *Secția civilă și de proprietate intelectuală* - 12.988 dosare, din care 7674 cauze noi și 5314 stoc din anul anterior;
- *Secția penală* - 8462 dosare, din care 7054 dosare noi și 1408 dosare rămase pe rol din anul 2009;
- *Secția comercială* - 6017 dosare, din care 3971 dosare noi și 2046 stoc din anul anterior;
- *Secția de contencios administrativ și fiscal* - 8834 dosare, din care 6410 dosare noi intrate și 2424 stoc din anul anterior;
- *Completul de 9 judecători* - 1143 cauze, din care 943 cauze noi și 200 dosare preluate din anul precedent;
- *Completul de 5 judecători* - 36 dosare, toate nou intrate.
- *Secțiile Unite* - 14 dosare, toate nou intrate.

Grafic 1 - Distribuția volumului de activitate pe secții la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție

Din totalul cauzelor aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost **soluționate** 24.749 de cauze dintre care:

- recursuri: 16.199;
- fonduri: 891;
- strămutări: 4496;
- conflicte de competență: 612;
- contestații: 989;
- revizuirii: 904;
- recuzări: 28;

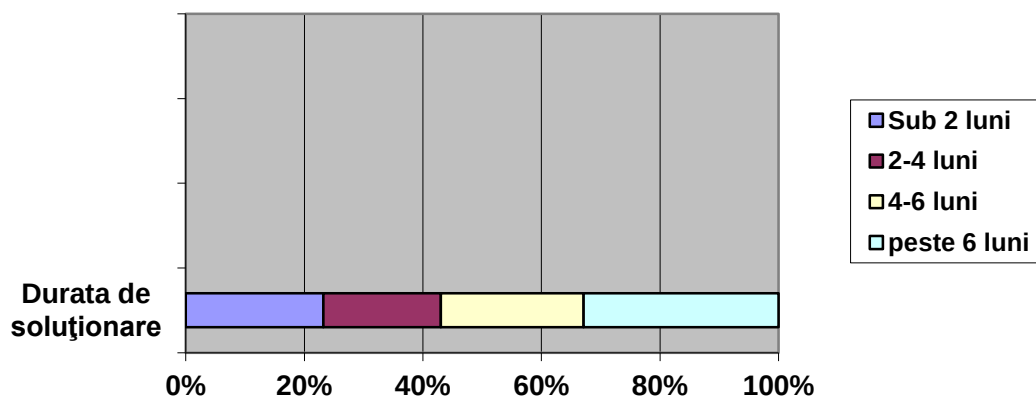
⁸ Datele statistice cuprinse în această subsecțiune au fost comunicate de Înalta Curte de Casație și Justiție

- alte cauze: 630.

Au fost pronunțate 9 decizii în soluționarea **recursurilor în interesul legii** dintr-un total de 14 recursuri în interesul legii declarate.

Durata medie de soluționare a cauzelor la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în perioada 1 ianuarie 2010 - 31 decembrie 2010, este reflectată în tabelul și graficul de mai jos:

NATURA CAUZELOR	până în 2 luni	între 2-4 luni	între 4-6 luni	peste 6 luni	TOTAL
Recursuri	2913	3093	3845	6348	16.199
Fonduri	341	350	141	59	891
Strămutări	1541	716	1364	875	4496
Conflicte de competență	175	207	146	84	612
Contestații	136	238	253	362	989
Revizui	140	192	193	379	904
Recuzări	16	12	-	-	28
Alte cauze	476	98	28	28	630
TOTAL	5738	4906	5970	8135	24749

În perioada de referință, operativitatea la nivelul instanței supreme a fost de 66, 01 % .

Operativitatea pe secții este redată în tabelul de mai jos:

Secția	Nivelul operativității
Secția penală	79, 88 %
Secția civilă și de proprietate intelectuală	52, 06 %
Secția de contencios administrativ și fiscal	65, 61 %
Secția comercială	74, 50 %
Secțiile Unite - Completul de 9 judecători – Completul de 5 judecători	79, 46 %

II.2. Analiza statistică a activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în anul 2010 (Structura centrală, DNA, DIICOT)⁹

Statutul român este organizat potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale.

Un sistem judiciar independent și imparțial reprezintă condiția esențială pentru asigurarea respectării constituției, legilor țării și a afirmării principiilor statutului de drept.

Potrivit dispozițiilor constituționale, Ministerul Public reprezintă, în activitatea judiciară, interesele generale ale societății și apară ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

⁹ Datele din prezenta secțiune provin din materialul rezumativ privind activitatea proprie, transmis de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare.

Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine și este condus de un procuror general ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și trei consilieri.

Potrivit *Regulamentului de organizare interioară al parchetelor* aprobat prin Ordinul nr. 529/C/2007 al ministrului justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție are următoarea structură:

- Secția de urmărire penală și criminalistică;
- Secția judiciară;
- Secția parchetelor militare;
- Secția de resurse umane și documentare;
- Departamentul economico-financiar și administrativ;
- Servicii și birouri independente.

De asemenea, în Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează:

- **Direcția Națională Anticorupție**, înființată prin O.U.G. nr. 43/2002, cu modificările și completările ulterioare, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție.

- **Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism**, înființată prin Legea nr. 508/2004, cu modificările și completările ulterioare, ca structură cu personalitate juridică proprie, specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului.

II.2.1. Activitatea de urmărire penală și criminalistică

Secția de urmărire penală și criminalistică funcționează cu următoarea structură:

A. Serviciul de urmărire penală cu două birouri:

- Biroul de urmărire penală;
- Biroul de criminalistică;

B. Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, cu două birouri:

- Biroul de combatere a infracțiunilor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală;
- Biroul pentru coordonarea activității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.

Analiza statistică a activității Secției de urmărire penală și criminalistică

În cursul anului 2010, în cadrul secției au fost soluționate 1142 cauze penale (223 cauze fiind preluate potrivit art. 209 alin. 4¹ din C.p.), din care 63 prin rechizitoriu (față de 57 în 2009), 48 prin scoatere de sub urmărire penală (din care 14 cu aplicarea art.18¹ C.p.), 3 prin încetarea urmăririi penale, 1028 prin neînceperea urmăririi penale, iar 467 au fost declinate spre competență soluționare altor unități de parchet.

Din cauzele soluționate, în 325 nu s-a depășit termenul de 6 luni de la data sesizării.

La sfârșitul anului 2010 au rămas nesoluționate 438 cauze, din care 214 cauze mai vechi de un an de la sesizare și 94 mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale.

Se poate remarca faptul că a crescut numărul cauzelor finalizate prin trimitere în judecată de la 57 în 2009, la 63 în 2010, fiind trimiși în judecată 120 inculpați, din care 45 în stare de arest preventiv, față de 72 de inculpați trimiși în judecată (din care 20 în stare de arest preventiv) în anul 2009.

În anul 2010 un inculpat a fost achitat definitiv, față de doi în anul 2009. Ponderea inculpaților achitați definitiv, din totalul celor trimiși în judecată, a fost de 0,83%.

În perioada analizată, s-a dispus de către instanță restituirea unei cauze. Ponderea cauzelor restituite definitiv a fost de 1,57%.

Au fost infirmate un număr de 24 de soluții, în 14 cauze infirmările fiind totale, iar în 10 cauze parțiale, comparativ cu anul 2009, când s-au înregistrat 36 de infirmări.

Biroul de urmărire penală cuprinde atât procurorii care efectuează urmărirea penală cât și procurorii anume desemnați.

În anul 2010 au fost soluționate 1.505 lucrări, reprezentând plângeri, conflicte de competență, cereri de recuzare, interpelări, verificări efectuate potrivit art.65 alin.3 din Legea nr.304/2004, plângeri împotriva soluțiilor de netrimiteră în judecată, precum și împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală dispuse de procurori.

În temeiul art. 65 alin. 3 din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, au fost exercitate 39 de acțiuni de control la nivelul unităților de parchet aflate în subordine, constând în: verificarea legalității actelor și măsurilor de urmărire penală, precum și a soluțiilor de netrimiteră în judecată adoptate de procurori, verificarea aspectelor de tergiversare a cercetărilor, precum și verificarea altor aspecte sesizate de petiționari sau de mass-media referitoare la cauze penale aflate în lucru la procurori.

O atribuție a procurorilor desemnați o reprezintă examinarea și soluționarea plângerilor împotriva soluțiilor dispuse la nivelul Secției de urmărire penală și criminalistică, precum și a plângerilor împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel.

În acest sens, în cursul anului 2010 au fost soluționate 1.058 de plângeri, 16 dintre acestea fiind admise, iar soluțiile infirmate.

De asemenea, au fost redactate 68 de proiecte de soluționare a plângerilor împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor de urmărire penală dispuse de procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel (față de 37 în anul 2009), proiectele fiind însoțite de conducerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

O activitate importantă a procurorilor desemnați o reprezintă examinarea și soluționarea conflictelor de competență dintre unitățile de parchet, inclusiv cele dintre Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Direcția Națională Anticorupție și celelalte unități de parchet, în cursul anului 2010 fiind soluționate 328 de astfel de lucrări.

În anul 2010, au mai fost soluționate 9 interpelări și 41 de cereri de recuzare a procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel, precum și a procurorilor din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică.

Ponderea activității Biroului de criminalistică este substanțială în soluționarea cauzelor penale înregistrate în cadrul secției.

Menționăm că în dosarele ce au avut ca obiect infracțiuni grave, în care autorii au operat într-un mod deosebit, s-au înregistrat dificultăți în efectuarea anchetei și preluarea urmăririi penale (art. 176 lit. b). Este vorba de dosare privind dublu sau triplu asasinat ori fapte ce au fost comise de persoane care au mai săvârșit omoruri.

De asemenea, procurorii criminaliști au organizat evidența centralizată a cauzelor privind infracțiunile săvârșite cu intenție care au avut ca urmare moartea unor persoane, aflate în evidența cauzelor cu autori neidentificați, de pe întreg teritoriul național.

A fost creat fondul documentar virtual, care cuprinde toate soluțiile de trimitere în judecată dispuse în cauzele în care urmărirea penală a fost efectuată de procurorii criminaliști din țară, fond la care au acces toți procurorii, prin conectarea la rețeaua INTRANET.

În cadrul *Serviciului pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală* se elaborează semestrial Buletinul Jurisprudenței în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, în materie penală, care cuprinde practica judiciară relevantă. Buletinul Jurisprudenței poate fi accesat de orice persoană interesată pe site-ul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM).

În anul 2010, în cadrul aceluiași serviciu a fost îmbunătățită versiunea inițială a bazei de date comună în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală, care cuprinde toate cauzele penale în această materie, înregistrate sau aflate pe rolul parchetelor.

II.2.2. Activitatea judiciară

Activitatea Secției judiciare se desfășoară prin Serviciul judiciar penal și Serviciul judiciar civil.

Activitatea Serviciului judiciar penal s-a desfășurat pe patru componente de bază, respectiv:

- 1. Soluționarea memoriilor în cauzele penale.
- 2. Identificarea și soluționarea propunerilor pentru recurs în interesul legii.
- 3. Asigurarea pregătirii și participării procurorilor la judecarea cauzelor la Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională.
- 4. Coordonarea activității judiciare.

1. În cursul anului 2010 s-au înregistrat 621 memorii prin care petiționarii solicitau, fie promovarea unui recurs în anulare, fie promovarea recursului în interesul legii, cale extraordinară de atac ce nu poate fi promovată în cazul unor spețe individuale, ci pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legilor penale și de procedură penală pe întreg teritoriul țării, fie se declarau nemulțumiți de modul de soluționare a cauzelor de către procuror sau instanțele de judecată.

Comparativ cu anul 2009, în care s-au înregistrat 963 de memorii, se observă o scădere cu 342 memorii, reprezentând 35, 51%.

Acestea se adaugă la cele 21 rămase nesoluționate din anul 2009, totalizând 642 lucrări.

Din acest total au fost soluționate 631, rămânând 11, comparativ cu anul 2009 în care s-au soluționat 961, rămânând 21, ceea ce reprezintă o diferență de 330 memorii, respectiv o scădere cu 34,33%.

O componentă a activității de examinare a memoriilor o constituie soluționarea cererilor de reducere a termenelor de reabilitare judecătorească de către Procurorul General, conform art. 135 alin. 2 din Codul penal.

În perioada analizată au fost soluționate 16 astfel de cereri, față de 6 în cursul anului 2009, reprezentând o creștere de 166,66%.

În cadrul acestui tip de activitate au continuat să fie soluționate pe fond (prin analiza dosarului și formularea concluziilor) cereri de revizuire a hotărârilor având ca obiect art. 278¹ din Codul de procedură penală, respectiv art. 67 alin. 8 și următoarele din Legea nr. 302/2004, modificată prin Legea nr. 224/2006, O.U.G. nr. 103/2006 și Legea nr. 222/2008.

Au fost soluționate 23 astfel de cauze, dintre care 16 în materia art. 278¹ din Codul de procedură penală și 7 cauze în materia art. 67 din Legea nr. 302/2004.

2. În cadrul Serviciului judiciar penal s-au aflat în studiu 27 propuneri pentru recurs în interesul legii, față de 40 în anul 2009. Din acestea au fost soluționate 23 propuneri, din care 7 prin proiecte de recurs în interesul legii și 16 prin referate de închidere, comparativ cu anul 2009 în care s-au soluționat 32, din care 16 prin proiecte de recurs în interesul legii și 16 prin referate de închidere.

Se observă o scădere cu 56, 25% a proiectelor de recurs în interesul legii promovate, față de 2009.

Din recursurile în interesul legii aflate pe rolul instanței supreme s-au judecat în anul 2010 (indiferent de data promovării) un număr de 6, toate fiind admise. Astfel, procentul de admisibilitate a fost în anul 2010 de 100%, față de 78,94% în anul 2009.

3. Procurorii de ședință din cadrul Biroului de reprezentare s-au confruntat, în anul 2010, cu un volum considerabil de cauze, participând la 274 ședințe de judecată, față de 299 în anul 2009, după cum urmează:

- 254 la Secția penală, față de 276 în anul 2009;

- 5 la Secțiile Unite, față de 8 în anul 2009;

- 13 la Completul de 9 judecători, față de 15 în anul 2009;

- 2 la Completul de 5 judecători (înființat urmare a modificării Legii nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, astfel că nu se poate realiza o comparație cu anul 2009).

Au fost puse concluzii în fond și recurs în 6.982 astfel de dosare, față de 7.382 astfel de dosare în 2009, cu 400 cauze mai puțin, ceea ce reprezintă o scădere cu 5,41%.

De asemenea, în anul 2010 au fost formulate concluzii în 885 cauze privind verificarea din oficiu a legalității arestării preventive, față de 591 cauze în 2009, ceea ce reprezintă o creștere cu 49,74%.

Cele 6982 cauze judecate au fost structurate astfel:

- 2.281 au reprezentat cauze judecate în fond;

- 4701 cauze judecate în recurs.

Din recursurile judecate, un număr de 425 au fost declarate de procuror, iar 4276 de părți.

Comparativ cu anul 2009, în care recursurile declarate de părți și judecate au fost 4169, în anul 2010 numărul acestora a fost cu 107 mai mare, reprezentând o creștere cu 2,56%, iar cele declarate de procuror și judecate în 2010, respectiv 425, au fost cu 16 mai multe decât în 2009 când s-au înregistrat 409, reprezentând o creștere cu 3,91%.

Din recursurile declarate de procuror și judecate, instanța supremă a admis 248 (comparativ cu 243 în 2009), a respins 177 (comparativ cu 166 în 2009), iar 3 au fost retrase (comparativ cu 5 în anul precedent).

Făcând o comparație cu anul 2009, se poate observa că, în anul 2010, recursurile declarate de procuror și admise au crescut cu 5 (2,05%), dar au crescut și cele respinse cu 11 (6,62%).

De asemenea, procurorii Biroului de reprezentare au declarat 4 recursuri în dosarele judecate în fond la Înalta Curte de Casație și Justiție, față de unul în anul precedent, deci cu 3 recursuri mai mult, reprezentând 300%.

Din cele 4 recursuri declarate în perioada de referință, a fost judecat de Înalta Curte de Casație și Justiție, în aceeași perioadă, un recurs, soluția fiind de respingere.

Indiferent de perioada de declarare, în perioada de referință, Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat 4 recursuri, din care a admis 3 și a respins unul, comparativ cu anul precedent când a judecat 5, admițând 4 și respingând unul. Procentul de admisibilitate a fost cu 24, 45% mai mare decât în 2009.

Serviciul judiciar penal a asigurat participarea procurorilor la 46 ședințe de judecată ale Curții Constituționale în care au fost soluționate excepții de neconstituționalitate, punând concluzii în 457 cauze din cele 465 aflate pe rol, față de 2009 când au participat la 51 de ședințe de judecată și au pus concluzii în 429 de cauze din cele 444 aflate pe rol. Se observă o creștere cu 6,52% a cauzelor în care s-au pus concluzii în 2010.

Participarea procurorilor în ședințele de judecată s-a concretizat și prin verificarea din oficiu a legalității arestării preventive, în 885 de cauze, față de 591 în anul anterior, reprezentând o creștere cu 294 de cauze, adică 49,74%.

4. Activitatea de îndrumare s-a concretizat, în principal, prin întocmirea unor note observatorii prin care au fost menționate carențele constatate în activitatea unor procurori.

Astfel, în 5 cauze s-au întocmit note observatorii care vizau diferite aspecte de nelegalitate.

Activitatea **Serviciului judiciar civil** a avut în vedere patru domenii:

1. *Examinarea și soluționarea memoriilor primite de la petiționari*

La începutul perioadei de referință erau restante un număr de 9 memorii, în cursul anului 2010 fiind înregistrate 1865 memorii noi.

Din totalul de 1874 lucrări, au fost soluționate 1862, din care 1344 prin referate și 518 prin rezoluții, rămânând restante, la sfârșitul perioadei de referință, 12 lucrări.

Comparativ cu anul 2009, se constată o creștere a volumului de activitate în acest domeniu cu 89,28 %, în ceea ce privește memoriile de soluționat și cu 90 %, în ceea ce privește lucrările soluționate.

2. *Examinarea problemelor de drept care au primit o rezolvare neunitară din partea instanțelor de judecată, în vederea promovării recursului în interesul legii*

La începutul perioadei de referință, erau *restante* 17 lucrări având ca obiect memorii și sesizări pentru promovarea recursului în interesul legii, iar în cursul anului 2010 au fost înregistrate 40 de propuneri de recurs în interesul legii.

Din *totalul* de 57 lucrări, au fost *soluționate* 44, din care în 12 lucrări s-au întocmit *proiecte de recurs în interesul legii*, într-o lucrare a fost întocmit *punct de vedere* cu privire la sesizarea Colegiului de conducere al Curții de Apel Craiova, adresată instanței supreme, iar 31 lucrări au fost închise prin *referate*, constatându-se că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 329 din Codul de procedură civilă, pentru promovarea recursului în interesul legii.

Așadar, la sfârșitul perioadei de referință erau restante 13 lucrări având ca obiect propuneri de recursuri în interesul legii

În perioada de referință, au fost înaintate la Înalta Curte de Casație și Justiție, 6 recursuri în interesul legii și un punct de vedere cu privire la sesizarea Colegiului de conducere al Curții de Apel Craiova.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Secțiile Unite a soluționat, în cursul anului 2010 (indiferent de data declarării lor), 2 recursuri în interesul legii declarate de Procurorul General, care au fost *admise*, constatându-se un procent de admisibilitate de 100 %.

Cu privire la *sesizarea de recurs în interesul legii* formulată de Colegiul de Conducere al Curții de Apel Craiova, Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a formulat punct de vedere, prin care, în urma verificării jurisprudenței, a apreciat că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 329 din Codul de procedură civilă, iar instanța supremă a pronunțat, în perioada de referință, o soluție de respingere.

Comparativ cu anul 2009, se constată o scădere a indicatorilor statistici în acest sector de activitate, respectiv cu 20,8 %, în ceea ce privește numărul total de lucrări de soluționat având acest obiect și cu 30 %, în ceea ce privește activitatea de sesizare a instanței supreme cu recursuri în interesul legii și puncte de vedere formulate de Procurorul General. Pe de altă parte, însă, comparativ cu anul 2009, se constată o creștere a procentului de admisibilitate a recursurilor în interesul legii, de la 58,33 % la 100%.

3. Reprezentarea la Înalta Curte de Casație și Justiție

În anul 2010, procurorii de ședință din cadrul Biroului de reprezentare al Serviciului judiciar civil au participat la 409 ședințe de judecată la Înalta Curte de Casație și Justiție în 3813 cauze și au formulat concluzii în 3345 cauze.

Comparativ cu anul 2009, se constată o scădere a volumului de activitate în acest domeniu cu 17,21 %, în ceea ce privește numărul total de participări și cu 19,91 %, în ceea ce privește numărul cauzelor judecate.

În perioada de referință, Secția judiciară prin Serviciul judiciar civil a declarat *o contestație în anulare* împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțată în recurs de Secția civilă și de proprietate intelectuală a instanței supreme.

Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat, în perioada de referință, *o contestație în anulare* promovată de același serviciu, care a fost *respinsă*.

Activitatea de îndrumare și control a parchetelor de pe lângă curțile de apel și tribunale s-a concretizat prin întocmirea unui număr de 5 *note observatorii* și prin comunicarea unor referate întocmite de procurorii din cadrul acestui serviciu în urma analizării cauzelor având ca obiect acțiuni formulate în temeiul art. 504 din Codul de procedura penală, analizate potrivit Ordinului nr. 223/C3/2009 emis de Adjunctul Procurorului General, precum și al Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.

4. Reprezentarea la Curtea Constituțională

În perioada de referință, procurorii din cadrul Serviciului judiciar civil au participat la 58 ședințe de judecată la Curtea Constituțională, în 5808 cauze și au formulat concluzii în 5648 cauze.

Comparativ cu anul 2009, se constată o scădere cu 1,39 % a numărului total de participări și cu 3,02 % a numărului de cauze judecate.

II.2.3. Activitatea Secției parchetelor militare

Secția parchetelor militare funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și îndeplinește atribuțiile în legătură cu activitatea de urmărire penală și supravegherea cercetării penale efectuate de organele de cercetare penală speciale ale Ministerului Apărării Naționale și celorlalte structuri militare, precum și participarea la ședințele de judecată, în cauzele de competența instanțelor militare, potrivit legii.

Secția este organizată în două servicii, respectiv Serviciul de urmărire penală și judiciar și Serviciul de organizare, mobilizare, resurse umane, economico-financiar și administrativ. Totodată, în cadrul secției funcționează și un compartiment (birou) de documente clasificate.

Activitatea de urmărire penală

În cursul anului 2010, s-a efectuat urmărire penală proprie în 130 dosare (27 rămase din anul 2009 și 103 înregistrate în cursul anului 2010).

Au fost soluționate 108 de dosare penale, astfel: 4 soluții de scoatere de sub urmărire penală (din care 2 cu aplicarea art. 18¹ C.p.), 85 de soluții de neîncepere a urmăririi penale, o soluție de încetare a urmăririi penale și în 18 cauze s-a dispus declinarea sau conexarea.

Au fost soluționate 342 de lucrări privind plângeri și memorii referitoare la activitatea de urmărire penală a secției, dintre acestea 107 fiind admise.

Au mai fost soluționate 2350 de alte lucrări reprezentând analize, sinteze, raportări.

Comparativ cu anul 2009, se constată că principalii indicatori ai volumului de activitate s-au menținut aproximativ la aceleași niveluri. Astfel, în anul 2010 numărul dosarelor de soluționat a fost de 130, față de 136 în anul 2009, numărul cauzelor soluționate fiind de 108, față de 109, al plângerilor și memoriilor de 342, față de 230, iar al celorlalte lucrări de 2350, față de 2975.

Din totalul de 108 dosare soluționate în cursul anului 2010, cercetările au fost finalizate astfel: între 1-3 luni de la sesizare: 40 cauze; între 3-6 luni: 58 cauze; peste 6 luni: 10 cauze.

La sfârșitul anului 2010 au rămas în lucru 22 cauze, din care 5 cu o vechime între 1-3 luni de la data sesizării, 7 între 3-6 luni și 9 peste 6 luni, o cauză peste un an. În activitatea secției nu au existat cazuri de inculpați trimiși în judecată achitați de către instanță și nici cazuri de restituire a dosarelor pentru refacerea urmăririi penale sau a actului de sesizare.

Totodată, s-a înregistrat o singură înfirmare a unei soluții, dispusă de către procurorul militar șef al Secției parchetelor militare.

Activitatea de organizare, mobilizare, resurse umane și economico-financiar și administrativ.

În cadrul acestui domeniu au fost efectuate 1007 lucrări specifice carierei de militar și personal civil al Ministerului Apărării Naționale, privind chemarea în activitate, acordarea de grade, gradații, sporuri, titluri militare, treceri în rezervă, pensionări ș.a., pentru întregul personal din cadrul sistemului parchetelor militare, potrivit reglementărilor legale în această materie.

Biroul economico-financiar, contabilitate și administrativ a efectuat activitățile ce decurg din calitatea de ordonator terțiar de credite a secției, pentru întregul sistem al parchetelor militare. Astfel, a întocmit proiectul de buget anual, pe sistem și pe fiecare unitate, a asigurat derularea bugetului, a întocmit documentațiile necesare pentru rectificarea și redistribuirea acestuia, a documentat și asigurat drepturile materiale ale personalului, a prezentat periodic ordonatorilor secundari și principali de credite rapoarte de bilanț, a participat la derularea achizițiilor ș.a., execuția bugetară pe anul precedent fiind realizată în proporție de 99,90 %.

Compartimentul documente clasificate

Acest compartiment a efectuat lucrările impuse de protecția informațiilor clasificate, conform reglementărilor specifice în acest domeniu, ale Ministerului Public și Ministerului Apărării Naționale.

Totodată, au fost efectuate demersurile necesare pentru eliberarea autorizațiilor de acces la informații clasificate pentru Secția parchetelor militare și parchetele din subordine. Pe lângă aceste activități, compartimentul s-a ocupat și de gestionarea armamentului unității și îndeplinirea activităților în legătură cu arhiva.

Formarea profesională

Procurorii din cadrul Secției parchetelor militare au participat la formele de pregătire profesională organizate în conformitate cu planificarea întocmită la nivel centralizat, prin Institutul Național al Magistraturii, cât și la nivel descentralizat (inclusiv prin participarea la activități de formare comune cu parchetele civile).

Pentru anul 2011, conducerea secției și-a propus, în principal, reorganizarea sistemului parchetelor militare din punct de vedere structural, pentru a se realiza o corelare a volumului de activitate cu distribuția în teritoriu a resurselor umane, în scopul creșterii eficienței activității desfășurate, precum și o mai bună organizare a activității de urmărire penală, aspectele legate de dotarea materială a parchetelor militare (pentru care, așa cum s-a arătat, secția este ordonator de credite) și definitivarea implementării sistemului de informatizare judiciară (atât prin dotarea tehnică necesară, cât și prin încadrarea cu personal de specialitate).

II.2.4. Activitatea de analiză, studii, documentare, criminologie și statistică judiciară

În cadrul Secției de resurse umane și documentare funcționează **Serviciul de documentare și statistică judiciară**, având în componență Biroul de documentare, Biroul de statistică judiciară și Biblioteca.

Potrivit Regulamentului de ordine interioară al parchetelor, serviciul exercită, în principal, atribuții în următoarele domenii:

- studii și analize privind activitatea Ministerului Public;
- criminologie;
- documentare juridică;
- apărarea drepturilor și intereselor minorilor;
- statistica judiciară.

În limitele competențelor stabilite de Regulament, serviciul asigură, prin studiile pe care le întocmește, elementele de fundamentare a actelor de management instituțional.

În anul 2010, în cadrul serviciului au fost soluționate 1648 lucrări, din care 224 note de studiu pe probleme din toate domeniile dreptului.

În anul 2010 au fost editate 4 numere din Revista "*Pro-lege*", într-un tiraj de 720 exemplare.

În cuprinsul revistei au fost publicate articole pe teme de drept comparat, organizarea și funcționarea parchetelor și alte teme de actualitate rezultând din activitatea parchetelor.

De asemenea, participarea procurorilor cu articole la publicații precum: „*Dreptul*”, „*Revista de drept penal*” și „*Pro-lege*” a reprezentat un element important al perfecționării lor profesionale.

Totodată, au fost formulate observații în legătură cu unele proiecte de acte normative, dintre care amintim:

- a) Proiectul legii privind accelerarea judecării proceselor (Mica Reformă);

- b) Proiectul legii privind responsabilitatea magistratului;
- c) Proiectul legii de unificare a jurisprudenței;
- d) Proiectul legii privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice;
- e) Proiectul legii privind sistemul unitar de pensii publice.

În anul 2010, activitatea de documentare juridică a vizat: dreptul penal și procedura penală, jurisprudența CEDO.

În acest sens, a fost reactualizat Repertoriul de jurisprudență în materie penală și de procedură penală și un procuror din cadrul serviciului a participat la programul de unificare a jurisprudenței finanțat de Uniunea Europeană și finalizat cu un proiect de lege înaintat Parlamentului României.

În ceea ce privește activitatea referitoare la protecția minorilor, în anul 2010 a fost întocmită analiza activității parchetelor în cauzele cu minori, potrivit tematicii stabilite prin ordinul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

De asemenea, un procuror din cadrul serviciului a participat la grupul de lucru organizat de Administrația Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, în vederea îmbunătățirii justiției pentru minori. Recomandările formulate cu această ocazie au fost preluate ca indicatori pentru analiza activității parchetelor.

În cadrul activității de criminologie, în anul 2010 au fost examinate peste o mie de lucrări privind infracțiunile de omor, viol urmat de moartea victimei și tâlhărie urmată de moartea victimei. Totodată, s-au întocmit evidențe privind violența în familie și violența împotriva minorilor.

După prelucrarea datelor și studierea practicii și legislației în legătură cu activitatea criminologică s-a procedat la întocmirea analizei criminologice pe anul 2010.

În aceeași perioadă, în domeniul statisticii judiciare au fost aduse la îndeplinire sarcinile rezultate din regulament și ordinele procurorului general.

În acest sens, au fost centralizate, prelucrate și arhivate datele statistice rezultate din activitatea parchetelor.

După încheierea fiecărei perioade de raportare statistică au fost întocmite analize privind starea infracțională și situația principalilor indicatori din activitatea Ministerului Public. Tot în cadrul Biroului de statistică judiciară au fost întocmite: Materialul rezumativ privind activitatea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Raportul de activitate al Ministerului Public.

Personalul din cadrul Biroului de statistică judiciară a participat activ la Programul „*Îmbunătățirea statisticii judiciare românești*” finanțat de Uniunea Europeană. Este de menționat că în cadrul acestui program s-a desfășurat și un seminar de pregătire profesională în domeniul statisticii în care au fost cuprinși 30 de grefieri implicați direct în activitatea de statistică judiciară.

II.2.5. Gestionarea resurselor umane

Compartimentul funcțional din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție care a asigurat gestionarea resurselor umane este *Biroul de organizare și resurse umane*.

În anul 2010, în cadrul biroului s-au înregistrat și au fost soluționate 4.912 lucrări, fiind emise 2.449 ordine și decizii ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (inclusiv documentația aferentă respectiv: referate de fundamentare, referate privind delegarea procurorilor, note pentru numirea în funcții de execuție și de conducere a personalului auxiliar de specialitate și conex, personalului contractual, funcționarilor publici, personalului de specialitate juridică

asimilat judecătorilor și procurorilor, note pentru stabilirea drepturilor salariale ale personalului menționat mai sus, precum și procurorilor din cadrul Ministerului Public).

După tematică, lucrările au avut ca obiect: opinii pentru Consiliul Superior al Magistraturii (detașare, transfer, puncte de vedere privind acordarea indemnizației pentru vechime continuă în magistratură, stabilirea drepturilor salariale pentru funcționarii publici și procurori, situații privind posturile vacante și finanțate), corespondență cu Institutul Național al Magistraturii (auditorii de justiție), situații solicitate de Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

Au fost ținute la zi dosarele profesionale ale personalului auxiliar de specialitate, contractual, funcționari publici.

S-au actualizat pensiile de serviciu pentru foștii magistrați și personalul auxiliar de specialitate și s-au eliberat adeverințele necesare pentru stabilirea pensiilor de serviciu ale celor menționați.

De asemenea, s-au întocmit și depus la casele de pensii, în vederea emiterii deciziilor de pensionare, un număr de 30 dosare de pensionare.

A fost organizată activitatea de evidență militară și mobilizare la locul de muncă a rezerviștilor din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

II.2.6. Activitatea de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe¹⁰

Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe și-a desfășurat activitatea în cursul anului 2010, având următoarea structură:

Biroul de relații internaționale și programe, altele decât programele PHARE

Biroul de cooperare judiciară internațională

Activitățile desfășurate de Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe au urmărit realizarea obiectivelor prioritare prevăzute în Strategiile naționale de reformă a sistemului judiciar și de combatere a criminalității organizate, în planurile de acțiune aferente acestora (aprobate în anii anteriori), în cuprinsul rapoartelor de monitorizare ale Comisiei Europene precum și în celelalte documente ale UE, în principal Programul de la Haga și Programul de la Stockholm.

Pe parcursul anului 2010, serviciul a desfășurat activități vizând următoarele coordonate principale:

a) Amplificarea, extinderea și diversificarea permanentă a cooperării la nivel regional, european și internațional;

b) Amplificarea și diversificarea relațiilor stabilite cu următoarele structuri: Consiliul Europei, Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană, EUROJUST, Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană, OSCE, EUROPOL, OLAF, ONU (UNODC), SEEPAG, SECI, Asociația Internațională a Procurorilor (AIP), Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție (IAACA), EUROJUSTICE, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni, Forumul Procurorilor Generali și al Directorilor Serviciilor de Procuratură, ERA, Banca Mondială, Departamentul de Stat al SUA, parchetele europene, misiunile diplomatice străine din România;

c) Specializarea procurorilor în domeniile prioritare prevăzute în Planul de Acțiune privind reforma sistemului judiciar și combaterea criminalității organizate.

În cursul anului 2010, procurorii din cadrul Serviciului de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe au soluționat 1782 lucrări, din care 685 la Biroul de relații internaționale și programe, altele decât programele PHARE și 1097 la Biroul de cooperare judiciară internațională.

¹⁰ Pentru mai multe detalii a se vedea și secțiunea V.5.6.3. a prezentului raport

Totodată, în cadrul Biroului de cooperare judiciară internațională au fost soluționate 1161 cereri de cooperare judiciară internațională, din care: 648 cereri de comisii rogatorii internaționale, 216 cereri de transferuri de proceduri, 125 cereri de comunicări de acte și 172 alte lucrări. Soluționarea acestor cereri a presupus colaborări cu autorități judiciare din 47 de state, volumul cel mai mare fiind înregistrat în relațiile cu Republica Federală Germania, Republica Ungară, Republica Moldova și Republica Italiană.

II.2.7. Activitatea de informare publică și relațiile cu mass-media

În cursul anului 2010, asigurarea transparenței activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a parchetelor din subordinea sa a constituit o preocupare constantă a *Biroului de informare publică și relații cu presa*.

Obiectivul principal al strategiei privind imaginea Ministerului Public îl constituie credibilitatea de care trebuie să se bucure această instituție în rândul opiniei publice, prin întărirea statutului procurorului, precum și prin eficientizarea actului de justiție, de natură să răspundă nevoilor cetățenilor, asigurându-se compatibilitatea sistemului judiciar românesc cu cel al statelor membre ale Uniunii Europene.

Reprezentând o nevoie resimțită chiar din interiorul sistemului și transpusă într-un obiectiv prioritar, respectiv cel de îmbunătățire a imaginii sistemului judiciar, acest deziderat a vizat reflectarea cât mai corectă a eforturilor conjugate ale magistraților în vederea creșterii calității actului de justiție.

Biroul de informare publică și relații cu presa, structură aflată sub directa coordonare a Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și-a concentrat atenția pe realizarea unei comunicări eficiente și unitare la nivelul tuturor unităților de parchet din țară.

Și în decursul anului 2010 s-a realizat monitorizarea presei locale la nivelul întregii țări, prin întocmirea zilnică a unor note de presă transmise conducerii Ministerului Public și, ca element de noutate, și unităților de parchet din teritoriu (prin e-mail).

Această activitate a avut un dublu scop. Astfel, pe de o parte, s-a urmărit modul în care interrelaționează purtătorii de cuvânt desemnați la nivelul unităților de parchet din teritoriu cu reprezentanții mass-media, în vederea realizării obiectivului enunțat la începutul acestui material, și anume, o comunicare unitară la nivelul Ministerului Public. Pe de altă parte, această monitorizare a constituit suportul pe baza căruia a fost încunoștințată conducerea Ministerului Public cu privire la criticile aduse la adresa unor procurori, în legătură cu modul de soluționare a unor cauze sau privind deficiențele de natură managerială la nivelul unor unități de parchet.

În completarea activității de monitorizare a presei locale la nivelul întregii țări, începând cu luna martie 2010 s-a apreciat oportună și mediatizarea la nivel central a unor cauze soluționate de procurorii din teritoriu, pe trei tipuri de infracțiuni, respectiv: evaziune fiscală, mare violență și mică corupție, având în vedere că primele două constituie teme ale planurilor dezvoltate în cadrul strategiilor adoptate privind combaterea corupției și a infracțiunilor care aduc atingere bugetului de stat.

Ca atare, pe baza materialelor transmise de parchetele din teritoriu (rechizitorii, informări, comunicate transmise presei locale sau copii de pe sentințele judecătorești, definitive și irevocabile), membrii Biroului de informare publică și relații cu presa au întocmit respectivele comunicate, ce au fost postate și pe site-ul Ministerului Public.

Prin intermediul Biroului de informare publică și relații cu presa au fost organizate și derulate 8 conferințe de presă și 12 declarații de presă de către procurorul șef al Secției de urmărire penală și criminalistică, precum și de către conducerea Ministerului Public.

Accesul cetățenilor la informațiile de interes public vizând activitatea judiciară a fost asigurat în condițiile și în termenele prevăzute de Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu respectarea totodată, a normelor de protecție a datelor cu caracter personal. Astfel, au fost

soluționate 151 de cereri formulate de cetățeni sau instituții publice. Totodată, au fost adresate 216 solicitări, formulate de reprezentanții mass-media.

II.2.8. Activitatea în domeniul tehnologiei informației

Începând cu luna ianuarie 2010 a intrat în producție aplicația de arhivare electronică a dosarelor și lucrărilor realizată prin programul PHARE 2005. În acest scop, s-au realizat procedurile de configurare pentru parchete și s-au refăcut integral și, ulterior, actualizat nomenclatoarele aplicației, conform necesităților Ministerului Public.

Prin încheierea Protocolului cadru de colaborare cu Ministerul Administrației și Internelor s-a creat cadrul legal prin care procurorii din structurile Ministerului Public au acces la aplicațiile și bazele de date ale acestei instituții. S-a realizat interconectarea sistemelor informatice ale celor două instituții și s-a asigurat accesul efectiv al procurorilor la 14 aplicații/baze de date aparținând Poliției Române, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Direcției permise și înmatriculări auto și Oficiului Român de Imigrări. De asemenea, s-a realizat din punct de vedere tehnic interconectarea și accesul procurorilor la aplicațiile/bazele de date ale Direcției pentru evidența persoanelor și administrarea bazelor de date. Aceste măsuri au fost demarate anterior adoptării și intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.

S-au îndeplinit cerințele tehnice de interconectare pentru operaționalizarea accesului procurorilor la Sistemul Informatic Integrat gestionat de Serviciul Român de Informații în conformitate cu prevederile H.G. nr.952/2003 și HCSAT din 28.06.2010.

În anul 2010 s-a derulat Proiectul interinstituțional RO 2005/IB/OT/02 „*Întărirea capacității instituționale a României de protejare a drepturilor de proprietate intelectuală și industrială*” finanțat din fonduri nerambursabile, în care Ministerul Public este Autoritate de implementare, iar Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Oficiul de Stat Pentru Invenții și Mărci (O.S.I.M.) și Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (O.R.D.A.) sunt instituții beneficiare, finalizat cu atingerea integrală a obiectivelor și respectarea memorandumului de finanțare. Aplicația este în producție, fiind administrată de Direcția de exploatare a tehnologiei informației din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În cadrul acestui proiect s-a întocmit Protocolul nr.1524/C/2010 cu Oficiul Național al Registrului Comerțului, pentru accesul procurorilor la bazele de date ale acestei instituții. Interconectarea este realizată din punct de vedere tehnic.

În conformitate cu dispozițiile Legii nr.141/2010 privind înființarea, organizarea și funcționarea SINS și participarea României la Sistemul de Informații Schengen, conform drepturilor de acces stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 966/2010, s-a asigurat efectiv accesul unui număr de 474 procurori (care va fi extins la 600) la aplicația SINS prin interfața principală pusă la dispoziție de CNSIS și la formularele SIRENE.

Pe parcursul anului 2010 specialiștii IT din cadrul Direcției de exploatare a tehnologiei informației au desfășurat activități legate de aplicarea articolelor 12 și 13 ale Deciziei Consiliului Eurojust nr. 2009/426/JHA, care vizează crearea Sistemului de Coordonare Națională Eurojust (ENCS) și conectarea membrilor săi la Sistemul de Management al Cazurilor al Eurojust, precum și schimbul de informații în format structurat între Statele Membre și Eurojust.

Specialiștii IT din cadrul Direcției de exploatare a tehnologiei informației au participat la lucrările comisiilor constituite la nivelul M.C.S.I. pentru realizarea interoperabilității sistemelor informatice din autoritățile publice centrale, crearea unui mediu interactiv de lucru pentru elaborarea actelor normative și gestionarea Contractului de licențiere încheiat de Guvernul României cu Microsoft, precum și la lucrările Comisiei de monitorizare a strategiei de informatizare.

II.2.9. Activitatea Unității de implementare a programelor Phare¹¹

În anul 2010, Ministerul Public a continuat implementarea proiectelor din cadrul programului „Facilitatea de Tranziție” și „Justiția penală”, a participat ca partener în proiecte implementate de Ministerul Justiției și Ministerul Administrației și Internelor și a înaintat, spre aprobare, mai multe propuneri de proiecte spre a fi finanțate din fonduri structurale și în cadrul programului ISEC.

Enumerăm în cele ce urmează proiectele a căror implementare a continuat în anul 2010, mai multe detalii cu privire la acestea regăsindu-se în secțiunea V.5.4.3. a prezentului raport:

- **Proiectul FT 2007/19343.01.03** - Întărirea capacității instituțiilor din România de a lupta împotriva criminalității informatice - înfrățire instituțională și achiziție de bunuri;
- **Proiectul FT 2007/19343.07.01/IB/JH 23 TL** - Consolidarea cadrului practic și legal din România în domeniul recuperării bunurilor;
- **Proiectul FT 2007/19343.07.01.02.10** - Continuarea consolidării aplicării legii în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală și industrială prin îmbunătățirea bazei de date;
- **Proiect FT 2007/19343.07.01/IB/JH-09/TL** - Continuarea asistenței în domeniul cooperării judiciare în materie civilă, comercială și penală;
- **Proiect FT 2007/19343.07.01/IB/JH-01/TL** - Sprijinirea schimbului de bune practici în domeniul investigării și judecării faptelor de (mare) corupție;
- **Proiect FT 2007/19343.01.05** - Îmbunătățirea sistemului românesc de statistică judiciară
- **Proiect JLS/2008/RAMC/AG/1549-30-CE0311084/00-52 – CALERT** - Crearea unui mecanism inter-instituțional de acțiune în cazurile de răpire a copiilor sau dispariție în care viața acestora poate fi pusă în pericol.

II.2.10. Gestionarea resurselor materiale

Prin Legea bugetului de stat pe anul 2010, nr. 11/2010, Ministerului Public i-au fost aprobate fonduri bugetare pentru anul 2010, în sumă totală de 750.550 mii lei, din care 743.112 mii lei la sursa „*Buget de stat*” și 7.438 mii lei la sursa „*Fonduri externe nerambursabile*”.

Potrivit rectificărilor bugetare aprobate în cursul anului 2010 și conform solicitărilor Ministerului Public, au fost suplimentate prevederile bugetare la Titlul II „*Bunuri și servicii*” cu suma de 4.370 mii lei și la Titlul XII „*Active nefinanciare*” cu suma de 130 mii lei. De asemenea, cu acest prilej bugetul alocat instituției a fost diminuat la următoarele naturi de cheltuieli bugetare: Titlul I „*Cheltuieli de personal*” cu suma de 111.500 mii lei, titlul II „*Bunuri și servicii*” cu 3.547 mii lei, titlul VII „*Transferuri între unități ale administrației publice*” cu suma 12 mii lei, titlul VIII „*Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare*” cu suma de 474 mii lei, Titlul IX „*Asistență socială*” cu suma de 3.168 mii lei și la Titlul XII „*Active nefinanciare*” cu suma de 3.038 mii lei.

Situația privind execuția bugetară pe anul 2010, pentru Ministerul Public, potrivit datelor centralizate prin contul de execuția a cheltuielilor bugetului de stat în profil economic la data de 31 decembrie 2010, întocmit de Ministerul Finanțelor Publice, pe titluri de cheltuieli bugetare, se prezintă astfel:

			-mii lei-
DENUMIRE INDICATORI	PREVEDERI ANUALE	TOTAL PLĂȚI DE CASĂ	%
I. BUGET DE STAT, din care:	682.199	676.247	99,13
CHELTUIELI DE PERSONAL	597.672	596.849	99,86

11 A se vedea și Secțiunea V.5.4.3. a prezentului raport.

BUNURI ȘI SERVICII	56.521	52.969	93,72
DOBÂNZI	9	8	88,89
PROIECTE CU FINANȚARE DIN FONDURI EXTERNE NERAMBURSABILE(FEN) POSTADERARE	843	841	99,76
ASISTENȚĂ SOCIALĂ	1.111	1.111	100,0
ACTIVE NEFINANCIARE(Investiții, dotări independente și reparații capitale)	26.043	25.910	99,49
PLĂȚI EFECTUATE ÎN ANII PREC. ȘI RECUPERATE ÎN ANUL CURENT		-1.441	

Creditele bugetare repartizate ordonatorilor secundari și terțiari de credite au avut la bază încadrarea acestora în bugetul Ministerului Public și în bugetele ordonatorilor de credite din subordine, astfel că la finele anului 2010, printr-un sistem flexibil de retrageri și realocări de credite bugetare de la un ordonator la altul, nici o unitate să nu se înregistreze cu obligații de plată la drepturile cuvenite personalului sau furnizorilor.

În ceea ce privește baza tehnico-materială a Ministerului Public și activitatea de dezvoltare a acesteia în anul 2010, menționăm că în structura acestui instituții funcționează un număr de 234 de unități în 182 sedii.

În funcție de regimul juridic de deținere al sediilor, ele se împart astfel :

- 130 sedii în administrare;
- 31 unități funcționează în comun cu instanțele, în sedii administrate de Ministerul Justiției;
- 8 unități își desfășoară activitatea în sedii cu chirie;
- 8 unități funcționează în sedii la terți (primării, prefecturi) fără chirie;
- 5 sedii revendicate;

Din totalul sediilor aflate în administrare, 101 se află în stare tehnică foarte bună, 27 în stare bună și 2 în stare satisfăcătoare.

Considerăm că execuția bugetului pe anul 2010 a asigurat resursele financiare și materiale necesare pentru buna desfășurare a activității de bază a Ministerului Public, cu încadrarea în limitele bugetare și cu respectarea principiilor privind legalitatea, oportunitatea, necesitatea și economicitatea folosirii fondurilor publice alocate.

II.2.11. Activitatea Direcției Naționale Anticorupție

Activitatea Direcției Naționale Anticorupție, structură a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, specializată în lupta împotriva corupției la nivel înalt și mediu, organizată potrivit dispozițiilor O.U.G. nr. 43/2002, cu modificările și completările ulterioare, s-a desfășurat și în anul 2010 pe fondul stabilității legislative. Modificările procedural penale aduse de Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor nu au produs efecte semnificative asupra celerității în acest an, având în vedere intervalul mic de la intrarea sa în vigoare.

O relativă stabilitate s-a menținut și în ceea ce privește gradul de ocupare a posturilor prevăzute în organigrama Direcției Naționale Anticorupție, fiind înregistrată la finele 2010 o creștere de 1,41% a acestui indicator statistic, față de anul precedent. A fost înregistrată o creștere de 3,53% la gradul de ocupare a posturilor de ofițeri de poliție judiciară din cadrul direcției, în timp ce a scăzut ponderea procurorilor aflați în activitate cu 3,45% (din 145 de posturi prevăzute erau ocupate 118, însă numai 113 procurori se aflau în activitate, întrucât 3 procurori erau în concediu pentru creșterea copilului și alți 2 procurori erau detașați la alte instituții – 1 la Inspekția judiciară a Consiliului Superior al Magistraturii și 1 la Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor), fiind ocupate în proporție de 83,45% posturile de procuror, iar în activitate fiind 77,93% din numărul de procurori prevăzuți în organigramă.

Această stabilitate, cât și preocuparea pentru abordarea fenomenului infracțional ce face obiectul activității direcției se reflectă în continua creștere a numărului de cauze aflate în cercetare, cu 19,75% față de anul precedent, fiind cu 75% mai multe dosare de soluționat în anul 2010 față de anul 2007 (5.827 cauze de soluționat în 2010, față de 4.866 în anul 2009 și 3.319 în anul 2007).

S-a acordat atenție soluționării cauzelor clasice de corupție (fiind sesizate instanțele cu comiterea unui număr de 467 infracțiuni de acest tip, comparativ cu 202 în anul 2009), a celor asimilate infracțiunilor de corupție (fiind emise rechizitorii privind comiterea a 165 astfel de infracțiuni, față de 203) și a celor în legătură directă cu infracțiunile de corupție (299 infracțiuni de acest tip deferite instanței, comparativ cu 223), abordării corupției la nivel mediu și înalt (fiind trimise în judecată 234 persoane care au ocupat funcții de conducere, control, demnități publice ori alte funcții importante, comparativ cu 113), precum și cercetării unor cauze complexe prin valoarea prejudiciului cauzat, numărul persoanelor implicate în comiterea infracțiunilor ori multitudinea faptelor penale comise (fiind trimiși în judecată 936 de inculpați pentru comiterea a 1.867 infracțiuni, față de 552 inculpați și 1.097 infracțiuni în anul 2009).

Raportat la principalii indicatori statistici, se constată că, în anul 2010, Direcția Națională Anticorupție a avut spre soluționare 5.827 cauze penale (față de 4.866 în anul 2009), din care a soluționat 2.957 (comparativ cu 2.642 în anul 2009), pe fondul creșterii cu 30,96% a numărului rechizitoriilor (220 comparativ cu 168 în anul 2009) și cu 69,57% a numărului inculpaților trimiși în judecată (936 comparativ cu 552 în anul 2009), din care, în stare de arest preventiv, cu 44,45% mai mulți inculpați (117 față de 81 în anul 2009).

Pe fondul creșterii continue și semnificative, cu 19,75% a numărului cauzelor aflate în soluționare (22,91% în anul 2009) și cu 11,93% a numărului cauzelor soluționate (14,7% în anul 2009), activitatea desfășurată a avut ca rezultat o creștere mică, cu numai 3,5% a raportului cauzelor rămase de soluționat față de cele aflate în soluționare. Astfel, au rămas de soluționat 2.870 de cauze (față de 2.224 cauze în anul 2009), inclusiv cauzele cu autor necunoscut (5 față de 7 în anul 2009).

Din dosarele soluționate, în 2.014 au fost dispuse soluții pe fondul cauzei, în creștere cu 7,65% față de anul precedent, iar în 943 s-a dispus declinarea competenței ori conexarea dosarelor.

La sfârșitul perioadei se aflau în curs de cercetare penală 11 învinuiți și inculpați arestați preventiv, comparativ cu 12 în anul 2009.

Din cele 2.014 de cauze soluționate pe fond, în 220 s-a dispus trimiterea în judecată, iar în 1.794 au fost date soluții de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale ori de neîncepere a urmăririi penale (din care, față de 153 învinuiți au fost aplicate dispozițiile art.18¹ din Codul penal).

Prin cele 220 de rechizitorii (față de 168 în anul 2009) au fost trimiși în judecată 936 de inculpați, din care 2 sunt persoane juridice. În stare de arest preventiv, au fost trimiși în judecată 117 inculpați (față de 552 inculpați, din care 81 în stare de arest preventiv, în anul 2009), iar alți 38 inculpați au fost arestați preventiv în cursul urmăririi penale, fiind trimiși în judecată în stare de libertate (față de 22 inculpați în anul 2009).

Se constată că se menține la un nivel ridicat gravitatea faptelor cu care au fost sesizate instanțele de judecată, 12,5% din numărul inculpaților fiind trimiși în judecată în stare de arest preventiv, ceea ce relevă preocuparea continuă pentru soluționarea cauzelor importante.

Au fost deduse judecății un număr de 1.867 infracțiuni, a căror structură se prezintă în principal, după cum urmează:

a) 1.004 infracțiuni prevăzute în Legea nr.78/2000 (695 în 2009), din care:

- 467 - infracțiuni de corupție (202 în anul 2009), respectiv: 128 - luare de mită, 65 - dare de mită, 4 - primire de foloase necuvenite, 104 - trafic de influență, 166 - infracțiuni prevăzute de art.6¹ din Legea nr.78/2000;

• 165 - infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție (203 în anul 2009), din care: 140 - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute art.13² din Legea nr.78/2000); 7 - stabilire a unor valori diminuate a bunurilor, 1 - efectuare de operațiuni financiare incompatibile cu funcția, 3 - folosire de informații ce nu sunt destinate publicității, 1 - utilizare a subvențiilor în alte scopuri, 1 - folosire a influenței sau autorității, 8 - șantaj, 4 - obținere de foloase necuvenite de către persoane cu funcții de control;

• 299 - infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție (223 în 2009), din care: 18 - tăinuire a bunurilor sau favorizare a persoanelor; 58 - asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni; 202 - fals și uz de fals, 1 - abuz în serviciu contra intereselor publice (prevăzute de art. 17 lit. d din Legea nr. 78/2000), 10 - spălare a banilor, 6 - infracțiuni prevăzute de Legea nr.87/1994 privind combaterea evaziunii fiscale, 3 - infracțiuni de folosire a creditului sau bunurilor societății, prevăzute de art.17 lit.h) din Legea nr.78/2000 raportat la art.272 pct.2 din Legea nr.31/1990, 1 - nerespectare a regimului armelor de foc, prevăzută de art.17 lit. i) din Legea nr.78/2000;

• 73 - infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;

b) 164 - infracțiuni prevăzute în alte legi speciale, din care: 96 - evaziune fiscală, 30 - inițiere, constituire, aderare sau sprijinire a unui grup infracțional organizat; 17 - spălare de bani, 11 - prevăzute în Codul vamal;

c) 699 - infracțiuni prevăzute în Codul penal, din care: 14 - abuz în serviciu contra intereselor publice, 203 - abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, 57 - înșelăciune, 25 - fals intelectual, 48 - fals în înscrisuri sub semnătură privată, 34 - fals material în înscrisuri oficiale, 11 - fals în declarații, 2 - fals privind identitatea, 202 - uz de fals, 15 - asociere pentru săvârșirea de infracțiuni, 42 - infracțiuni contra autorității, 10 - favorizarea infractorului, 5 - mărturie mincinoasă, 9 - delapidare.

Prejudiciul total reținut prin rechizitorii este de circa 673 milioane lei și aproximativ 49 milioane euro (comparativ cu peste 295 milioane lei și peste 131 milioane euro în 2009), iar valoarea măsurilor asigurătorii este de peste 315 milioane lei, în creștere cu 176,32% (față de 114 milioane lei în 2009).

Între cei 936 inculpați trimiși în judecată sunt 2 persoane juridice inculpate (societăți comerciale). Majoritatea inculpaților sunt bărbați (717), au vârste cuprinse între 21 – 54 ani (813) și provin din mediul urban (669). De asemenea, 408 inculpați au studii superioare, 14 sunt cetățeni străini, 19 sunt recidiviști și 42 au antecedente penale.

În activitatea desfășurată în anul 2010, finalizarea unor cauze importante este relevată de faptul că s-a dispus trimiterea în judecată a 402 persoane care au ocupat funcții de conducere, control, demnități publice ori alte funcții importante (față de 244 în anul 2009).

Exemplificativ, din cei 936 inculpați trimiși în judecată, 11 sunt demnitari (1 prim-ministru, 3 miniștri, 2 senatori, 1 deputat, 2 secretari de stat, 2 subprefecți), 13 magistrați (6 procurori și 7 judecători, din care 8 aveau funcții de conducere), 19 avocați, 1 grefier, 34 polițiști, 66 de jandarmi, 16 comisari de Gardă Financiară, 4 comisari de Gardă de Mediu, 1 notar public, 1 executor judecătoresc, 22 primari, 6 viceprimari, 1 lider sindical și 1 șef de Stat Major General – Ministerul Apărării Naționale.

Importanța și complexitatea cauzelor finalizate se observă și din valoarea însemnată a prejudiciului cauzat reținut în actul de inculpare, circa 673 milioane lei și aproximativ 49 milioane euro, de valoarea măsurilor asigurătorii dispuse, peste 315 milioane lei, precum și de cercetarea cauzelor în care au fost implicate un număr mare de persoane, prin 220 de rechizitorii fiind trimiși în judecată 936 de inculpați, iar față de alți 38 inculpați trimiși în judecată în stare de libertate, a fost dispusă reținerea sau arestarea preventivă în cursul urmăririi penale. De asemenea, față de 153 inculpați au fost aplicate sancțiuni administrative.

Nu au fost înregistrate cazuri de învinuiți sau inculpați arestați preventiv, față de care să se fi dispus soluții de netrimitere în judecată.

În raport de complexitatea cauzelor, operativitatea soluționării acestora a fost bună, din cele 2.014 de dosare soluționate, în 428 a fost depășit termenul de 1 an de la sesizare (21,26%), iar în 282 termenul de 2 ani de la sesizare (14%). În total, acestea reprezintă 35,26% din numărul dosarelor soluționate și relevă preocuparea pentru rezolvarea cu celeritate a cauzelor, dar și pentru soluționarea cauzelor vechi.

Din cele 2.870 de cauze rămase nesoluționate, 1.390 sunt mai vechi de 1 an de la sesizare, ceea ce reprezintă 48, 44% din cauzele rămase în lucru (43,98% în anul 2009), iar 75 mai vechi de 6 luni de la data începerii urmăririi penale și 176 mai vechi de 1 an de la data începerii urmăririi penale, ceea ce în total reprezintă 8,75% din cauzele rămase în lucru (8,82% în anul 2009). Acești indicatori au înregistrat astfel creșteri nesemnificative având în vedere creșterea cu 19,75% a dosarelor de soluționat și cu 11,93% a celor soluționate.

Analizând evoluția altor indicatori de evaluare a calității actului de urmărire penală, se constată că rezultatele obținute în anul 2010 sunt pozitive și sub aspectul reducerii numărului cauzelor în care soluția a fost infirmată ori s-a dispus redeschiderea urmăririi penale, de la 31 în anul 2009 la 29. Cauzele în care, urmare controlului ierarhic ori a celui realizat de instanțele de judecată, soluțiile au fost infirmate ori redeschise reprezintă, prin urmare, 0,98% din totalul cauzelor soluționate.

Eficiența activității de urmărire penală se relevă și din soluțiile dispuse de instanță, în anul 2010, prin 85 hotărâri fiind dispusă condamnarea definitivă a 154 inculpați (131 inculpați condamnați în anul 2009), reprezentând o creștere de 17,56%. Pedepsele aplicate definitiv au fost privative de libertate în cazul a 64 inculpați condamnați (36 în anul 2009), cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în cazul a 59 inculpați (43 în anul 2009), cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în cazul a 30 inculpați (52 în anul 2009) și amenda penală în cazul unui inculpat.

În anul 2010, prin 5 hotărâri definitive s-a dispus achitarea a 7 inculpați, în baza disp. art. 18¹ C.p., prin 4 hotărâri definitive s-a dispus achitarea a 13 inculpați, ca urmare a dezincriminării faptelor (comparativ cu 12 în anul 2009), iar prin alte 15 hotărâri definitive s-a dispus achitarea a 21 inculpați în baza altor temeuri legale (comparativ cu 22 în anul 2009).

Nu au fost pronunțate hotărâri definitive de restituire a cauzei la procuror (comparativ cu 3 în anul 2009).

Procurorii au participat în ședințele de judecată în 6.554 cauze (4.962 anul 2009) și la judecarea a 2.589 cauze (față de 1.943 de cauze în anul 2009), din care la 1.150 cauze au participat procurorii din cadrul structurii centrale (comparativ cu 765 în 2009).

Au fost declarate 374 apeluri și recursuri privind 877 inculpați (față de 297 căi de atac privind 658 de inculpați, în anul 2009), reprezentând o creștere de 25, 93%. A fost retras un recurs.

În anul 2009, au fost soluționate 314 apeluri și recursuri declarate de procuror, privind 652 inculpați (față de 291 privind 652 inculpați, în anul 2009), dintre care au fost admise 200 privind 460 inculpați (față de 181 privind 438 inculpați, în anul 2009). Prin urmare, a crescut cu 7,91% numărul apelurilor și recursurilor judecate și cu 10,5% numărul celor admise, procentul de admisibilitate fiind de 63,7% (62,2% în 2009).

Creditele bugetare deschise pe anul 2010 au fost în sumă de 69.155.591 lei (comparativ cu 59.647.230 lei în anul 2009, însă sub nivelul celor din anul 2008), din care s-au utilizat 68.081.788 lei, rezultând o execuție bugetară de 98.45 % (având în vedere că include și suma de 869.853 lei, destinată organizării și constatării infracțiunilor flagrante de corupție, la dispoziția procurorului șef al direcției, sumă care nu se regăsește în plățile efective, deoarece nu poate fi utilizată pentru altă destinație).

În concluzie, în condițiile reducerii în continuare a numărului personalului direcției aflat în activitate, dar și a fluctuațiilor de personal înregistrate, activitatea Direcției Naționale Anticorupție a înregistrat semnificative creșteri cantitative și calitative reliefate, în principal, prin:

1. Creșterea numărului de cauze aflate în cercetarea Direcției Naționale Anticorupție cu circa 20%, precum și a celor soluționate cu circa 12%, respectiv a celor soluționate pe fond cu circa 8%, concomitent cu scăderea cu circa 6% a înfirmărilor și redeschiderilor de urmărire penală.

2. Sporirea numărului de rechizitorii, cu circa 31%, concomitent cu menținerea importanței cauzelor cu care au fost sesizate instanțele, relevată de creșterea cu 69,57% a numărului inculpaților trimiși în judecată și cu 44,45% a numărului inculpaților trimiși în judecată în stare de arest preventiv, de la 81 în anul 2009, la 117 în anul 2010. În fapt, numărul inculpaților trimiși în judecată față de care a fost luată această măsură preventivă în cursul urmăririi penale a crescut la 155, față de 103 în anul 2009, reprezentând 16,56% din numărul inculpaților trimiși în judecată.

3. Creșterea cu 17,56% a numărului persoanelor condamnate prin hotărâri definitive, de la 131 în anul 2009, la 154 în anul 2010, concomitent cu menținerea constantă a numărului inculpaților achitați prin hotărâri definitive pe alte temeuri decât dezincriminarea ori aplicarea unei sancțiuni administrative (21, față de 22 în anul 2009).

4. Majorarea cu 10,5% a numărului apelurilor și recursurilor admise, de la 181 în perioada de referință anterioară, la 200 în anul 2010, precum și cu 25,93% a apelurilor și recursurilor declarate, de la 297 în anul 2009, la 314 în anul 2010.

II.2.12. Activitatea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism

Activitatea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în anul 2010 s-a axat, în principal, pe îndeplinirea responsabilităților naționale ce revin acestei structuri ca singură structură specializată a Ministerului Public cu atribuții în combaterea fenomenului de criminalitate organizată, dar și pentru realizarea parametrilor cantitativi și calitativi impuși de calitatea de partener european al direcției pentru celelalte structuri similare ale Uniunii Europene și S.U.A.

Evident, întreaga activitate operativă a anului 2010 a gravitat în jurul efortului comun al tuturor autorităților naționale în combaterea infracțiunilor economico - financiare, în special a celor cu componentă transfrontalieră, activități dublate și de operațiuni specifice în destructurarea grupurilor infracționale organizate cu preocupări în materia infracțiunilor de trafic de migranți, trafic de persoane și trafic internațional de droguri.

În mod constant, procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism au acționat cu rezultate deosebite și pentru documentarea și destructurarea grupurilor criminale interne, relevante în acest sens fiind operațiunile realizate în anul 2010, amplu prezentate în media centrală și locală.

Trebuie subliniat faptul că, din punct de vedere statistic, anul 2010 a reprezentat pentru Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism cel mai bun an sub aspect cantitativ și calitativ, de la înființarea direcției și până în prezent.

Toți acești parametri au fost realizați cu o structură de personal care se prezintă astfel:

- procurori – 230 posturi prevăzute, 214 ocupate, 16 posturi vacante;
- personal auxiliar și administrativ – posturi prevăzute 200, ocupate 186, vacante 14;
- specialiști – posturi prevăzute 40, ocupate 23 (din care 2 posturi ocupate temporar prin detașare), vacante 17.

Completarea schemelor de personal a constituit, ca și în anii anteriori, o prioritate a conducerii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, fiind organizate două interviuri în vederea ocupării posturilor vacante de procuror în lunile mai și noiembrie 2010.

În anul 2010, numărul cauzelor de soluționat a fost de 15.046, ceea ce în comparație cu cele 13.520 cauze înregistrate în cursul anului 2009 reprezintă o creștere de 11,28 %.

În ceea ce privește situația cauzelor soluționate, în cursul anului 2010 au fost soluționate un număr total de 8878 cauze, din care 6168 cauze prin adoptarea unei soluții pe fond, la care se adaugă 1951 cauze declinate sau conexe.

Raportat la cele 7038 cauze soluționate în anul 2009, creșterea este de 26,14 %.

Stocul de dosare înregistrat la finele anului 2010 este de 6927 cauze.

În cauzele instrumentate de procurori au fost cercetate 16.654 persoane, comparativ cu anul 2009, când au fost cercetate 12.996 persoane, ceea ce reprezintă o creștere de 28,14 %.

În ceea ce privește categoriile de soluții adoptate în anul 2010, de procurori, amintim:

	2009	2010	Observații
Rechizitorii	739	908	> 28,86 %
Inculpați	2304	3178	> 37,93 %
Din care în stare de arest preventiv	1181	1586	> 34,29 %

Situația pentru principalele categorii de infracțiuni se prezintă după cum urmează:

1. Criminalitatea organizată

Activitatea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism desfășurată în cursul anului 2010 s-a înscris practic pe linia anilor precedenți, în sensul că destrucțurarea celor mai importante grupuri infracționale organizate ce activează la nivel național, a constituit obiectivul primordial al direcției, în ideea de a se proceda la identificarea și tragerea la răspundere penală a membrilor unor astfel de grupări, dar și pentru a se genera un efect descurajant în mediile infracționale, dublat de o creștere a gradului de securitate individuală a cetățeanului.

Astfel, în anul 2010 s-a procedat la soluționarea unui număr de 525 cauze având ca obiect infracțiuni prevăzute Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, ceea ce raportat la cele 332 cauze soluționate în cursul anului 2009, reprezintă o creștere de 58,13 %.

Dintre acestea, prin rechizitoriu au fost soluționate 103 cauze (creștere de 37,33 % față de anul 2009), dispunându-se trimiterea în judecată a 760 de inculpați din care 397 arestați preventiv (creștere de 21,99 % față de anul 2009).

2. Trafic ilicit de droguri

În cursul anului 2010, procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și-au intensificat activitatea de investigare și combatere a traficului ilicit de droguri de risc și mare risc, inclusiv de precursori ai drogurilor, cu un accent deosebit în activitatea de combatere a traficului ilicit transfrontalier de droguri, a micului trafic stradal specific Municipiului București.

Chiar dacă anul 2010 nu a fost caracterizat prin realizarea unor capturi importante de droguri de risc sau mare risc, preocuparea procurorilor Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism s-a manifestat în sensul destrucțurării rețelelor de traficanți de droguri, preponderent cele pe relația Turcia – Bulgaria – România, dar și a destrucțurării grupurilor criminale interne.

În egală măsură, o prioritate a activității a constituit-o și investigarea fenomenului traficului și consumului de produse denumite generic „*etnobotanice*”, asimilate atât medical, cât și juridic, drogurilor de risc și mare risc.

În acest context, numărul total al dosarelor soluționate în cursul anului 2010 a fost de 3360 cauze, comparativ cu anul 2009 când s-au soluționat 2906 cauze, ceea ce reprezintă o creștere de 15,62 %.

Din totalul cauzelor soluționate în cursul anului 2010, în 432 cauze au fost întocmite rechizitorii, comparativ cu anul 2009, când au fost întocmite 411 rechizitorii (creștere de 5,1 %), dispunându-se trimiterea în judecată a 1099 inculpați, din care 689 inculpați în stare de arest preventiv, comparativ cu anul 2009, când au fost trimiși în judecată 976 inculpați, din care 632 inculpați în stare de arest preventiv (creștere de 12,6 %).

În cursul anului 2010 au fost indisponibilizate în vederea confiscării și distrugerii ulterioare, următoarele cantități și tipuri de droguri:

1 – droguri de mare risc – cantitatea de 309,24359 kg., din care, cu titlu exemplificativ: cocaină, heroină, etc.: 110,60 kg.; comprimate tip ecstasy: aproximativ 19.127 comprimate; comprimate metadonă (Sinthalgon): 11.354 comprimate.

2 – droguri de risc – cantitatea de 175,64406 kg., din care, cu titlu exemplificativ: cannabis, rezină de cannabis: 143,07141 kg și comprimate conținând droguri de risc: 1769 bucăți.

Valoarea drogurilor indisponibilizate în cursul anului 2010 a fost de aproximativ 4,2 milioane euro.

În cursul anului 2010 o atenție deosebită a fost acordată, la nivel național, de către procurorii care au efectuat urmărirea penală în cauze incriminate de Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, măsurilor asiguratorii, prin instituirea unor sechestre asiguratorii asupra unor bunuri mobile și imobile obținute în urma traficului ilicit de droguri.

Astfel, au fost indisponibilizate următoarele sume de bani și valori, după cum urmează:

- 217.777 euro	- 70.870 lei
- 15.250 USD	- 55 arme de foc
- 10 imobile	- 628 bucăți muniție.
- 65 autoturisme	

3. Traficul de persoane și traficul de migranți

În contextul geostrategic datorat poziției geografice a României, ca frontieră de est a Uniunii Europene, destructurarea grupurilor infracțional organizate cu preocupări în materia traficului de persoane și a traficului de migranți a reprezentat un obiectiv particular, preponderent la nivelul serviciilor teritoriale ce își desfășoară activitatea pe zonele de frontieră ale țării.

Statistic, anul 2010 s-a caracterizat printr-o creștere deosebită la acești indicatori, sens în care amintim:

- în materia infracțiunii de trafic de persoane au fost soluționate 717 cauze, ceea ce reprezintă o creștere cu 51,48 % în comparație cu anul 2009 (527 cauze). Dintre acestea au fost soluționate prin rechizitoriu 153 cauze cu 415 inculpați, din care 197 arestați preventiv, ceea ce reprezintă o creștere de 58,39 %.

Numărul victimelor traficate în vederea exploatării a fost de 970, dintre care 283 minori, 9 dintre acestea având handicap neuropsihic, iar 2 cu handicap locomotor.

- în privința infracțiunii de trafic de migranți au fost soluționate 21 de cauze din care 9 cu rechizitoriu, dispunându-se trimiterea în judecată a 57 de inculpați din care 14 în stare de arest preventiv, ceea ce, raportat la anul 2009, reprezintă o creștere de 78,12 %.

4. Criminalitatea informatică și infracțiuni cu cărți de credit

În domeniul criminalității informatice, fenomenul infracțional a cunoscut o creștere relevantă, înregistrându-se atât fraude informatice tipice, realizate prin utilizarea unor metode tehnice avansate, dar și fraude cu instrumente de plată electronică.

În același timp, trebuie subliniat și faptul că activitatea de combatere a acestor infracțiuni s-a situat în anul 2010 pe un trend ascendent.

Ca element de noutate s-a constatat și o orientare a grupărilor infracționale către fraudarea mijloacelor de plată electronică de pe teritoriul României, dar cu sprijin informativ asigurat de către alte grupări infracționale ce acționau în afara granițelor țării.

Analiza concretă a cauzelor soluționate confirmă și pentru anul 2010 migrația unor persoane din zona criminalității organizate clasice, către criminalitatea informatică, acest gen de fapte rămânând în continuare o sursă importantă de venituri pentru membrii grupărilor infracțional organizate.

În anul 2010, au fost soluționate 536 de cauze, în creștere cu 50,14 % față de anul 2009, când au fost soluționate 357 cauze.

Dintre acestea, au fost finalizate prin trimitere în judecată 103 cauze, comparativ cu 77 cauze în anul 2009 (creștere de 33,76 %), dispunându-se trimiterea în judecată a 272 inculpați, 148 în stare de arest preventiv, în creștere cu 36 % față de anul 2009, când au fost trimiși în judecată 200 de inculpați, din care 72 arestați preventiv.

5. Infracțiuni economice

În anul 2010, o prioritate a Serviciului de prevenire și combatere a criminalității economico-financiare a constituit-o obținerea unor rezultate constant pozitive în materia combaterii criminalității economico-financiare, analiza principalilor indicatori statistici conducând la concluzia unei creșteri substanțiale a activității, atât în plan cantitativ, dar și calitativ, manifestată în planul celor mai elocvenți parametri statistici, respectiv numărul cauzelor soluționate, a rechizitoriilor, a inculpaților trimiși în judecată, a celor arestați preventiv.

În acest domeniu s-a remarcat o implicare a procurorilor Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în combaterea fenomenului contrabandei cu tutun și alte produse accizabile, cu efecte vizibile la nivelul economiei, prin săvârșirea infracțiunilor de acest gen înregistrându-se pagube majore pentru bugetul de stat, agenții economici, angajații companiilor, consumatorii și investitorii străini.

Activitatea de combatere a acestui gen infracțional a fost una dificilă, motivat și de faptul că, în majoritatea cazurilor, grupările infracționale au un caracter eterogen, activitatea de producere și contrafacere a țigărilor realizându-se în mod frecvent în Republica Moldova și alte țări din spațiul ex-sovietic, activitățile de desfacere și comercializare realizându-se pe teritoriul României sau al altor state europene.

Eforturile procurorilor au fost sprijinite de asigurarea unor instrumente legislative coerente și stabile, un exemplu elocvent constituindu-l adoptarea O.U.G. nr. 54/2010 privind unele măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale prin modificarea și completarea dispozițiilor art. 270 alin. 2 din Codul vamal, introducerea art. 270 alin. 3 din Codul vamal și, respectiv prin modificarea art. 12 alin. 1 din Legea nr. 508/2004 și art. 2 lit. b) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate.

În anul 2010, au fost soluționate 684 de cauze, din care:

- 453 cauze au avut ca obiect infracțiuni la Codul vamal;

- 150 cauze infracțiuni de spălarea banilor.

Din totalul cauzelor soluționate în anul 2010, 92 au fost finalizate cu trimitere în judecată (63 privind infracțiuni la Codul vamal, 8 privind infracțiuni de spălarea banilor și 21 privind alte infracțiuni economice), ceea ce reprezintă o creștere de 64,28 % față de anul 2009.

Au fost trimiși în judecată 445 inculpați, din care 113 arestați preventiv, ceea ce reprezintă o creștere de 141,8 % comparativ cu anul 2009, când au fost trimise în judecată 184, din care 40 în stare de arest preventiv.

O atenție deosebită a fost acordată de către procurori recuperării prejudiciilor cauzate, prin instituirea de măsuri asiguratorii. Valoarea totală a măsurilor asiguratorii luate în anul 2010 a fost de aproximativ 65 milioane EURO.

Au fost confiscate bunuri accizabile, după cum urmează: 10,2 milioane bucăți țigarete; 31,5 tone tutun vrac; 1.023.500 blanchete țigări; 6 instalații pentru producere țigări; 270.000 litri alcool contrafăcut; 142.260 flacoane parfum contrafăcut; 6.503.000 timbre; o tipografie.

Au fost indisponibilizate următoarele sume de bani:

- 590.000 USD;
- 430.000 EURO;
- 5.751.311 RON.

6. Infracțiuni de terorism și de finanțare a terorismului

Ca și în anii precedenți, activitatea Serviciului de prevenire și combatere a infracțiunilor de terorism și a celor contra siguranței statului din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate și Terorism s-a desfășurat în strânsă cooperare cu Serviciul Român de Informații – autoritatea națională în materie, iar din acest punct de vedere, componenta de prevenire a fenomenului terorist a fost una majoră.

Așa se explică și faptul că în cazuistica direcției, nu au fost înregistrate cauze semnificative.

Astfel, în cursul anului 2010 au fost soluționate 45 de cauze, în toate acestea dispunându-se soluții de neîncepere a urmăririi penale.

Nu au fost înregistrate sau soluționate cauze privind finanțarea terorismului.

7. Activitatea judiciară

În cursul anului 2010, procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism au participat la judecarea a 11.091 de cauze.

În cauzele judecate au fost declarate 693 apeluri și recursuri.

În perioada de referință au fost înregistrați 22 inculpați achitați definitiv în 15 cauze (2 inculpați achitați în temeiul art. 18¹ Cp.), ceea ce, comparativ cu cei 3.178 de inculpați trimiși în judecată, reprezintă un procent de 0,69%.

În aceeași perioadă au fost înregistrate 5 restituiri.

8. Cooperare judiciară internațională

S-a pus un accent deosebit pe identificarea unor modalități de comunicare directă cu autorități partenere din Uniunea Europeană și S.U.A., relevant în acest sens fiind faptul că la această dată Direcția de

Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism desfășoară activități bilaterale de cooperare cu 42 de state.

În anul 2010 au fost înregistrate 751 cereri de comisie rogatorie internațională, din care 273 adresate României și alte 478 formulate de către procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, în propriile dosare.

În principal, cooperarea s-a realizat cu țări din Uniunea Europeană: Germania – 101 cauze, Italia – 107 cauze, Belgia – 39 cauze, Franța – 35 cauze, Marea Britanie – 39 cauze, Spania – 46 cauze, Olanda – 29 cauze, cu alte state europene, Republica Moldova – 32 cauze, Ucraina – 6 cauze, Elveția – 11 cauze, dar și cu S.U.A. – 37 cauze, Canada – 14 cauze, Australia – 10 cauze, Turcia – 26 cauze.

Cooperarea judiciară internațională a făcut posibil ca în anul 2010, procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism să dispună trimiterea în judecată pentru infracțiuni grave a unui număr de 136 cetățeni străini.

În privința activității Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, desfășurată în anul 2010, se pot formula următoarele concluzii:

1. Activitatea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, sub aspect statistic, cantitativ și calitativ, a cunoscut cele mai bune rezultate de la înființarea direcției și până în prezent. Argumente în acest sens sunt principalii indicatori statistici ascendenți înregistrați în anul 2010, respectiv numărul cauzelor soluționate, numărul rechizitoriilor, al inculpaților trimiși în judecată și al arestaților, toți aceștia analizați în contextul unei calități deosebite a activității de urmărire penală.

Relevant în acest sens este raportul de 0,69 % între cei 22 de inculpați achitați definitiv și numărul total al inculpaților trimiși în judecată în anul 2010, respectiv 3.178.

2. Efectele dinamizării activității desfășurate de procurorii Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism s-au resimțit preponderent în materia prevenirii și combaterii criminalității economico-financiare, prin impunerea ca obiectiv prioritar pentru toate autoritățile naționale, a combaterii fenomenelor de evaziune fiscală și contrabandă, activități dublate de o preocupare deosebită în recuperarea pagubelor cauzate prin aceste infracțiuni.

În acest context, valoarea totală a măsurilor asiguratorii luate în materia criminalității economico-financiare a fost de aproximativ 65 milioane euro.

3. Anul 2010 s-a caracterizat și prin realizarea și definitivarea unor cauze complexe în materia traficului de persoane și a traficului de migranți, activități ce s-au înscris în procesul de asumare a responsabilității, ce revine României, ca frontieră a Uniunii Europene și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ca autoritate națională în materia combaterii criminalității organizate.

Așadar, în anul 2010, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a urmărit creșterea calității actului de justiție, a actelor procedurale emise de procurori, în particular, identificarea promptă a vulnerabilităților în activitate și ajustarea actului managerial pentru îmbunătățirea activității.

De asemenea, s-a pus accent pe îmbunătățirea operativității și pe impactul activității de control în scopul unificării practicii judiciare.

II.3. Analiza statistică a activității celorlalte instanțe judecătorești în anul 2010

II.3.1. Volumul de activitate

II.3.1.1. Volumul total de activitate

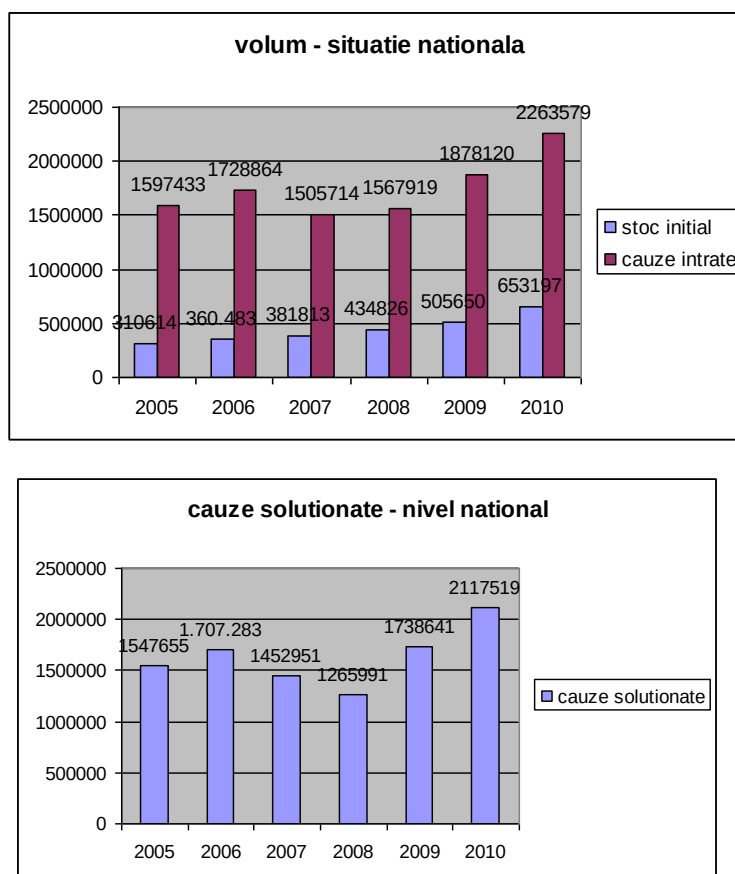
În perioada de referință, exceptând instanțele militare și Înalta Curte de Casație și Justiție, care vor fi analizate distinct, la nivelul întregii țări au funcționat un număr de **179** judecătoria, **41** de tribunale, **4**

tribunale specializate – Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Argeș și Tribunalul Comercial Târgu Mureș – precum și **15** curți de apel, care au înregistrat un volum total de activitate de **2.916.776 dosare** (2.383.770 dosare în anul 2009), cu 22% mai mult decât în anul anterior, dar cu aproape 40% mai mult decât în anul 2008.

Din totalitatea dosarelor înregistrate au fost soluționate **2.117.514** cauze, ceea ce reprezintă 73%.

S-a înregistrat în raport cu anul 2009 un spor de 337.717 dosare de soluționat la judecătorii, de 174.090 dosare la tribunale și de 19.199 cauze curțile de apel.

Din punct de vedere grafic, situația stocurilor, a cauzelor nou intrate și a dosarelor soluționate pe ultimii 5 ani se prezintă după cum urmează:

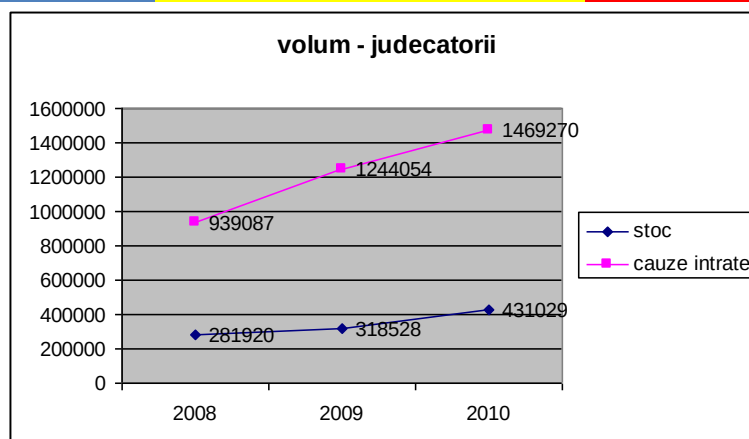
II.3.1.2. Activitatea la nivelul judecătoriilor

Din cele 188 de judecătorii înființate prin lege, un număr de 9 instanțe, respectiv Bocșa, Cernavodă, Băneasa, Bechet, Comana, Sângeorgiu de Pădure, Scornicești, Urlați și Jimbolia nu au funcționat în cursul perioadei de referință.

Cele 179 judecătorii care au funcționat în anul 2010, au înregistrat în cursul perioadei un volum total de **1.900.299 cauze**, cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2009, la care se adaugă dosarele nou intrate pe parcursul anului 2010.

Volumul de activitate în perioada analizată a crescut, față de anul 2009, cu un număr de 337.717 cauze, reprezentând o creștere de 22% (procent care vine după o creștere de 19% în anul anterior și de 28% în anul 2008). În anul 2009, volumul de activitate a fost de 1.562.582 dosare, în timp ce în anul 2008 a fost de 1.221.007 cauze. Creșterea de activitate în anul 2010, comparativ cu anul 2008, a fost de 679.192 dosare, reprezentând 56%.

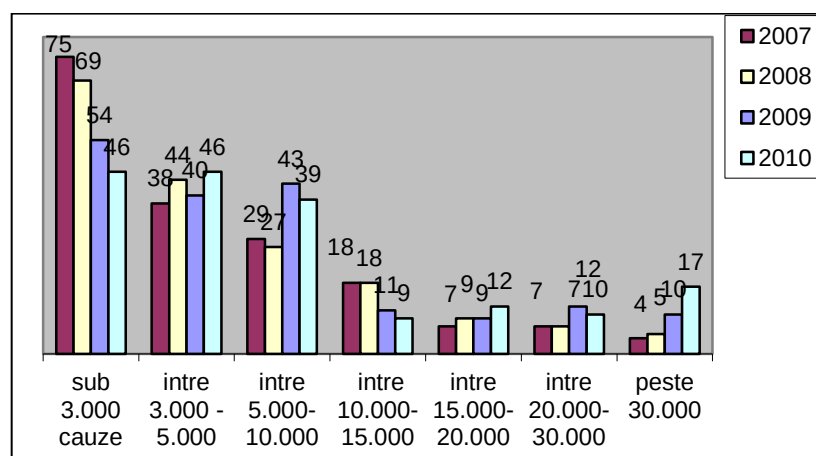
Sub aspectul stocurilor și a cauzelor nou intrate, în ultimii 3 ani, situația se prezintă după cum urmează:

În funcție de volumul de activitate, judecătoriile pot fi grupate astfel:

- instanțe cu volum situat sub 3.000 cauze – **46**;
- instanțe cu volum cuprins între 3.000 - 5.000 cauze – **46**;
- instanțe cu volum cuprins între 5.000-10.000 cauze - **39**;
- instanțe cu volum cuprins între 10.000-15.000 cauze - **9**;
- instanțe cu volum cuprins între 15.000-20.000 cauze - **12**;
- instanțe cu volum cuprins între 20.000-30.000 cauze - **10**;
- instanțe cu un volum cuprins între 30.000 – 50.000 cauze - **10**.
- instanțe cu un volum de peste 50.000 de cauze – **7**.

Volumul de activitate al judecătoriilor – situație comparativă

Se observă, în raport de situația existentă în anii anteriori, creșterea numărului instanțelor al căror volum de activitate a depășit 30.000 cauze (de la 4 instanțe în anul 2007 la 17 în prezent).

Mai mult decât atât, există și instanțe care au depășit cu mult bariera de 50.000 de dosare, dar și o instanță care se apropie de 90.000 de cauze, existând premise ca în anul 2011 să fie depășită cifra de 100.000 de dosare.

În mod evident, au scăzut totodată și în mod semnificativ instanțele cu volum mai redus de activitate (sub 3.000 cauze) de la 75 în anul 2007, la 46 în perioada de referință a anului 2010.

Instanțe cu volum de activitate de peste 40.000 de cauze:

Instanța	Volum de activitate în	Volum de activitate în	Volum de activitate în
----------	------------------------	------------------------	------------------------

	anul 2010	anul 2009	anul 2008
Judecătoria Galați	41.685	35.533	22.233
Judecătoria Brașov	46.723	38.208	27.176
Judecătoria Craiova	48.744	42.091	35.848
Judecătoria Timișoara	51.360	41.479	30.669
Judecătoria Cluj Napoca	52.630	41.027	27.639
Judecătoria Iași	53.629	45.612	33.667
Judecătoria Sectorului 2 București	57.293	33.296	19.949
Judecătoria Constanța	62.386	59.624	48.093
Judecătoria Sectorului 3 București	62.386	38.960	22.928
Judecătoria Sectorului 1 București	86.348	57.009	30.906

Cele 10 instanțe menționate în tabelul de mai sus s-au situat constant în ultimii ani în fruntea instanțelor cu un volum foarte mare de activitate.

În același timp, se menține un volum foarte mic de activitate în cazul Judecătoriilor Agnita, Întorsura Buzăului și Șomcuța Mare, care au înregistrat din anul 2007 până în prezent cel mai mic volum de activitate. Pentru toate aceste instanțe situația a fost identică și la nivelul anului 2006, iar în ceea ce privește Judecătoria Șomcuța Mare chiar și la nivelul anului 2005.

De altfel, aproximativ aceleași instanțe au înregistrat un volum redus de activitate în perioada 2007 – 2009:

Instanța	Volum de activitate în anul 2010	Volum de activitate în anul 2009	Volum de activitate în anul 2008
Judecătoria Agnita	931	749	822
Judecătoria Șomcuța Mare	977	1.085	963
Judecătoria Întorsura Buzăului	1.153	968	1.080
Judecătoria Faget	1.216	1.137	1.247
Judecătoria Murgeni	1.241	1.179	1.084
Judecătoria Moldova - Noua	1.358	1.244	1.106
Judecătoria Saliste	1.503	1.426	1.331

Comparativ cu anul precedent, se constată o scădere de activitate moderată pentru un număr de instanțe. Cele mai mari reduceri ale volumului de activitate au avut loc pentru următoarele instanțe:

- Judecătoria Găiești (-2.441 dosare) – 2.464 cauze în anul 2010 față de 4.905 cauze în anul 2009;
- Judecătoria Râmnicu Sărat (- 1.335 dosare) – 2.430 față de 3.765 cauze;
- Judecătoria Urziceni (- 751 dosare) – 4.334 cauze față de 5.085 cauze;

Pentru cel mai mare număr de instanțe (151) a avut loc o creștere a volumului de activitate, dintre aceste instanțe o creștere importantă a numărului de dosare față de anul precedent înregistrând următoarele:

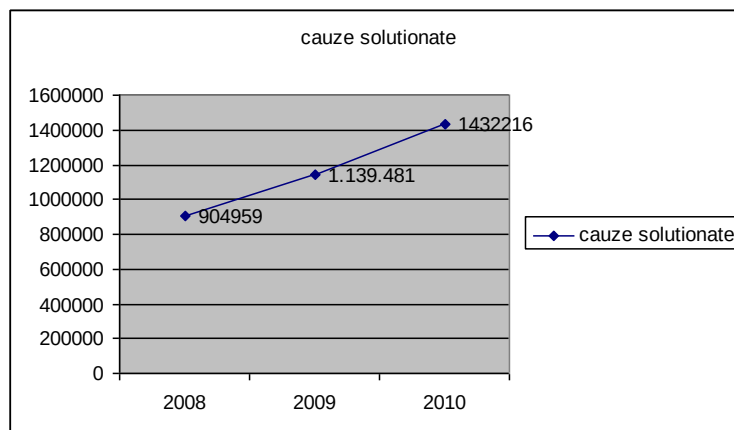
Judecătoria	Volum 2010	Volum 2009	Diferență
Iasi	53.629	45.612	8.017
Broșov	46.723	38.208	8.515
Pitești	33.916	25.177	8.739
Sectorul 4	33.967	25.085	8.882

Sectorul 6	32.478	23.374	9.104
Timisoara	51.360	41.479	9.881
Târgu Jiu	32.460	2.1143	11.317
Cluj Napoca	52.630	41.027	11.603
Constanta	71.693	59.624	12.069
Arad	36.859	21.675	15.184
Sectorul 3	62.386	38.960	23.426
Sectorul 2	57.293	33.296	23.997
Sectorul 1	86.348	57.009	29.339

Dintre cele **1.900.299 cauze** rulate în cursul anului 2010 a fost soluționat un număr de **1.432.216 cauze**, ceea ce reprezintă **75%**. În cursul anului 2009, procentul a fost de 73%, fiind soluționate 1.139.481 dosare.

În consecință, în perioada de referință, a rămas un stoc de **468.083** de dosare ce va fi preluat în anul 2011. S-a constatat faptul că, din cauza creșterii volumului de activitate, deși numărul cauzelor soluționate a crescut cu aproximativ 100.000 în anul 2010, comparativ cu anul 2009, numărul stocului la final de perioadă de asemenea a crescut, ceea ce se va repercuta în perioada imediat următoare. În concluzie, deși productivitatea se îmbunătățește, situația stocurilor se agravează de la un an la altul.

Din punct de vedere grafic, dinamica dosarelor soluționate se prezintă astfel:

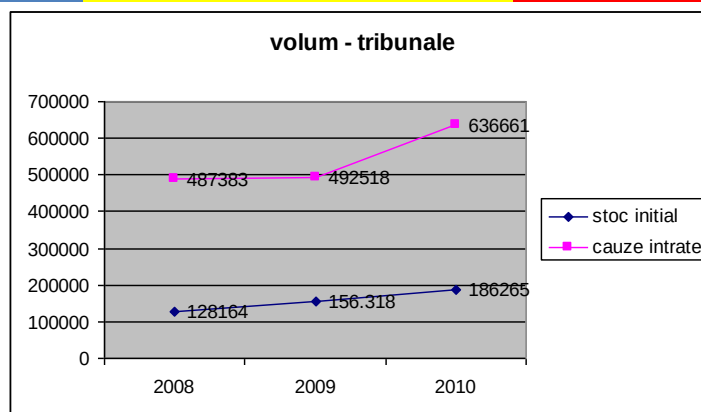
II.3.1.3. Activitatea la nivelul tribunalelor

În întreaga țară sunt prevăzute 42 tribunale civile, dintre care funcționează în prezent 41¹², precum și 4 tribunale specializate (Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș, Tribunalul Comercial Argeș) precum și Tribunalul Militar Teritorial București.

În total, la nivelul celor 41 de tribunale și al celor 4 instanțe specializate, a fost înregistrat un număr de **822.926 cauze**, comparativ cu 648.836 cauze câte au fost înregistrate în anul 2009, 616.574 dosare câte au fost înregistrate în anul 2008 și 586.274 dosare în anul 2007.

Sub aspectul stocurilor și al cauzelor nou intrate, situația se prezintă după cum urmează:

¹² Nu se află în funcțiune Tribunalul Ilfov.

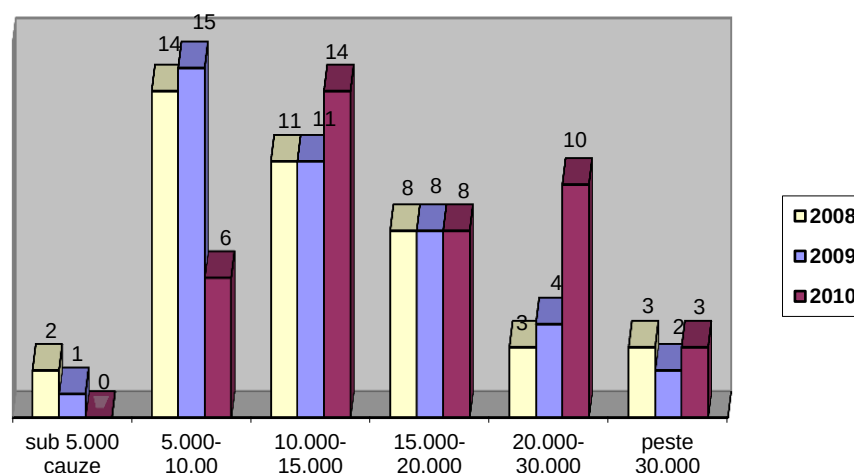
Așadar, volumul de activitate în perioada analizată este mai mare decât cel din perioada imediat anterioară, creșterea fiind de **174.090 dosare** (reprezentând 27%).

Raportat la volumul de activitate al tribunalelor, acestea pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum situat sub 5.000 cauze - **0**;
- instanțe cu un volum cuprins între 5.000 -10.000 cauze-**6**;
- instanțe cu un volum cuprins între 10.000 -15.000 cauze-**14**;
- instanțe cu un volum cuprins între 15.000 -20.000 cauze-**8**;
- instanțe cu un volum cuprins între 20.000 -30.000 cauze-**10**;
- instanțe cu un volum de peste 30.000 cauze - **3**.

În anul 2009 numai 4 tribunale înregistrau un volum cuprins între 20.000 și 30.000 de cauze și numai 2 instanțe depășeau 30.000 de dosare.

Volumul de activitate al tribunalelor – situație comparativă

Se evidențiază 3 tribunale cu un volum foarte mare de activitate față de toate celelalte, și anume **Tribunalul București** cu un număr de 130.447 dosare (de la 105.968 cauze în anul 2009), **Tribunalul Constanța** cu 40.221 cauze (de la 29.513 cauze) și **Tribunalul Dolj** cu 33.947 cauze (de la 35.091 cauze).

Dintre instanțele cu volum redus de activitate exemplificăm Tribunalul Covasna – 7.106 cauze (menționat și în rapoartele pe anii 2006 , 2007 și 2008, dar în creștere accentuată de volum comparativ cu anii anteriori), Tribunalul Tulcea – 8.240 cauze, Tribunalul Harghita – 8.561 dosare.

Comparativ cu anul precedent, se constată o creștere semnificativă de activitate în cazul *Tribunalului București*, unde s-au înregistrat în anul 2010 cu 24.509 cauze mai mult decât în anul 2009 (creșterile au fost

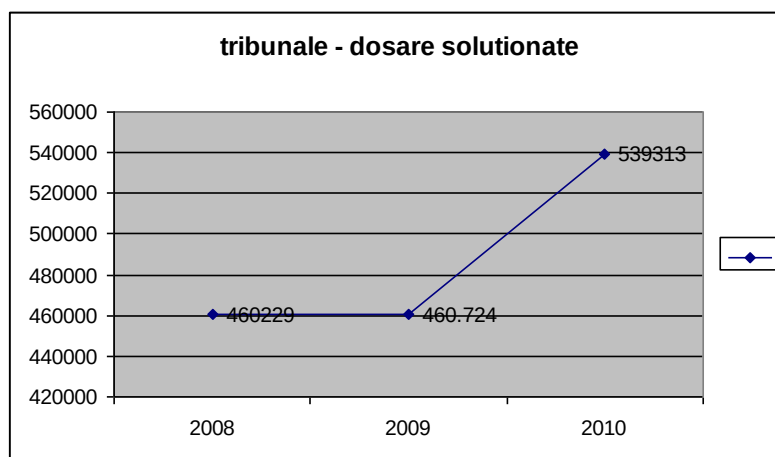
explozive în fiecare an după 2005), *Tribunalului Satu Mare* – cu 10.915 cauze mai mult, *Tribunalului Constanța* – cu 10.708 cauze mai mult, *Tribunalului Galați* – cu 7.900 cauze mai mult decât în anul 2009.

În cazul unei singure instanțe s-a înregistrat o scădere importantă a volumului de activitate față de anul precedent și anume la nivelul *Tribunalului Mehedinți* - cu 5.123 cauze mai puțin (de la 23.520 de cauze la 18.397). Celelalte două instanțe care au înregistrat de asemenea scădere de activitate, comparativ cu anul 2009, au fost Tribunalul Sibiu și Tribunalul Dolj. Pentru restul de 38 de tribunale s-au înregistrat creșteri de activitate.

Din cele **822.926** cauze rulate în cursul anului 2010, au fost soluționate un număr de **539.313 cauze (66%)**, rămânând un stoc de **283.613 dosare**. Gradul de soluționare în anul 2009 a fost de peste 70%.

Ca și în cazul judecătoriilor, deși numărul cauzelor soluționate a crescut în mod semnificativ comparativ cu anul 2009 (cu aproximativ 40.000 de cauze), stocurile de dosare pentru anul 2011 au crescut la rândul lor.

Comparativ, situația dosarelor soluționate se prezintă după cum urmează:

II.3.1.4. Activitatea la nivelul tribunalelor specializate

Evidențiate distinct, tribunalele specializate au funcționat cu un număr total de 32 de judecători, dintr-o schemă prevăzută de 32 de posturi, având un volum de activitate, în anul 2010, de **25.588 cauze** (15.814 cauze în anul 2009), după cum urmează:

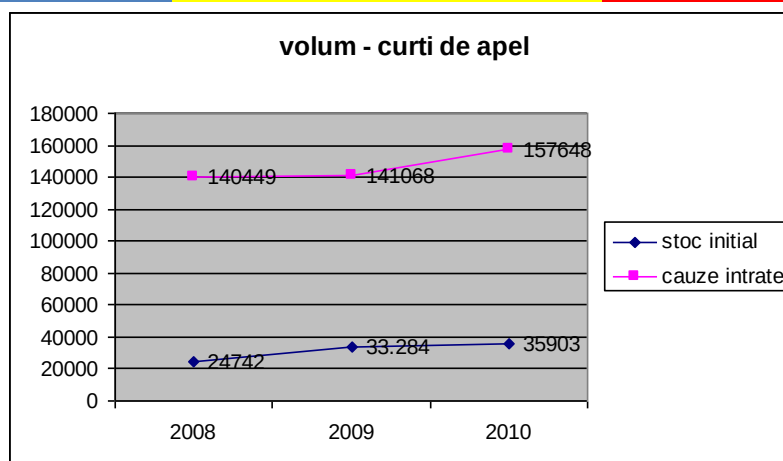
- Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov – 1.622 cauze față de 1.543 cauze în 2009;
- Tribunalul Comercial Argeș – 3.897 cauze față de 3.013 cauze în 2009;
- Tribunalul Comercial Cluj – 12.819 cauze față de 7.762 cauze în anul 2009;
- Tribunalul Comercial Mureș – 7.250 cauze față de 3.496 cauze în anul 2009.

Din cele **25.588 cauze** au fost soluționate **17.963 dosare (70%)**, rămânând un stoc final de 7.625 cauze.

II.3.1.5. Activitatea la nivelul curților de apel

În perioada de referință, volumul de activitate al celor 15 curți de apel civile care funcționează în România, a fost de **193.551 cauze** (174.352 cauze în anul 2009).

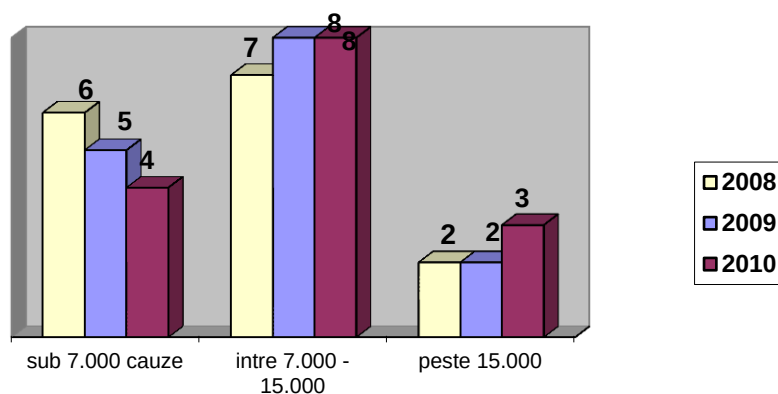
Din punct de vedere grafic, situația volumului de activitate pe ultimii 3 ani se prezintă astfel:

Prin raportare la volumul de activitate, curțile de apel pot fi grupate astfel:

- instanțe cu un volum de activitate situat sub 7.000 cauze - **4**;
- instanțe cu un volum de activitate cuprins între 7.000 – 15.000 cauze – **8**;
- instanțe cu un volum de activitate situat peste 15.000 de cauze – **3**.

Volumul de activitate al curților de apel – situație comparativă

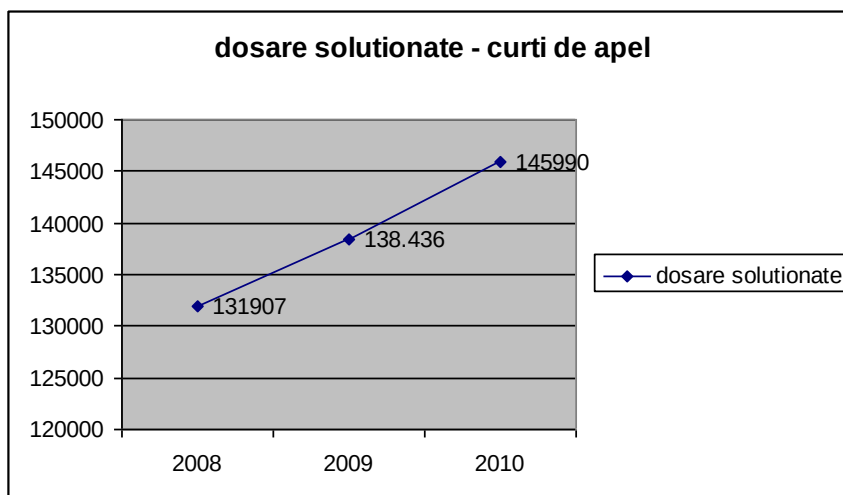
Se evidențiază trei curți de apel cu un număr foarte mare de activitate față de celelalte, și anume **Curtea de Apel București** cu 48.558 cauze, **Curtea de Apel Craiova** cu 22.956 cauze (instanțe aflate în aceeași poziție și în anii anteriori) și **Curtea de Apel Cluj** cu 15.577 dosare.

La polul opus se află Curtea de Apel Târgu Mureș care a înregistrat la nivelul anului 2010 cel mai mic volum de activitate, respectiv 5.477 cauze și Curtea de Apel Bacău cu un volum de activitate de 6.290 dosare (în anii anteriori, cele două instanțe au ocupat aceleași două poziții finale).

Din cele 15 curți de apel, două au înregistrat o scădere a volumului de activitate și anume Curtea de Apel Craiova cu 1468 cauze mai puțin (și în anul 2009 a înregistrat o scădere de activitate) și Curtea de Apel Iași, cu 628 cauze mai puțin. În același timp, restul de 13 instanțe au înregistrat un volum superior de activitate față de perioada anterioară, dintre acestea remarcându-se Curtea de Apel Cluj, cu 5.034 cauze mai mult decât în anul 2009, Curtea de Apel Galați, cu 3.182 cauze mai mult și Curtea de Apel Oradea cu 2421 cauze mai mult decât în perioada de referință anterioară.

Din cele **193.551** cauze înregistrate pe rolul curților de apel în perioada de referință 2010, au fost soluționate **145.990** cauze (reprezentând 75%), rămânând un stoc de **47.566 cauze** ce se vor reporta în anul 2011.

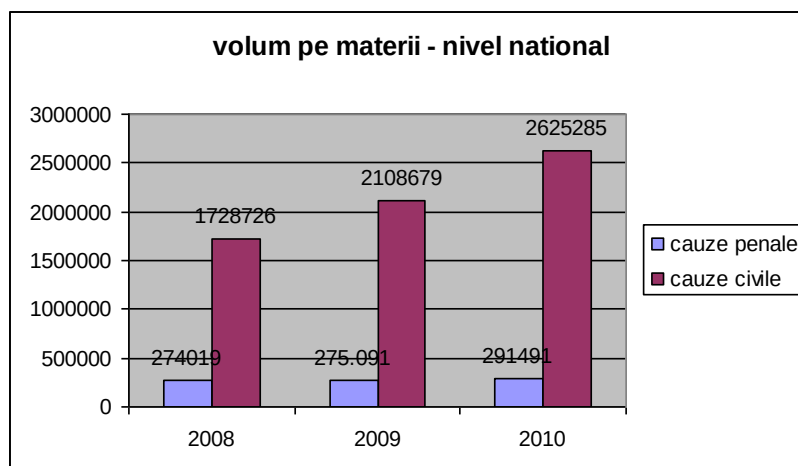
Grafic, situația dosarelor finalizate în ultimii 3 ani se prezintă astfel:

II.3.1.6. Volumul de activitate pe materii

În ansamblul cauzelor deduse judecării în anul 2010, **291.491 cauze au fost înregistrate în materie penală și 2.625.285 dosare în materie civilă, în sens larg.**

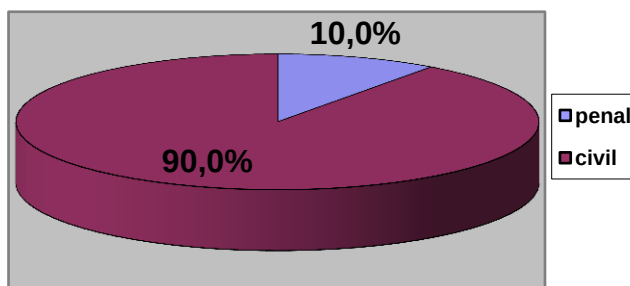
Comparativ, pe ultimii 3 ani situația se prezintă după cum urmează:

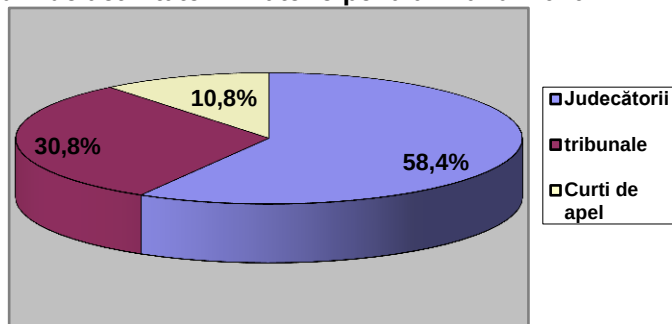
În perioada de referință, repartizarea cauzelor pe nivele de jurisdicție a fost următoarea:

- *în materie penală*, 169.973 cauze au fost repartizate la judecătorii (58%), 89.575 cauze la tribunale (31%) și 31.493 la curțile de apel (11%);
- *în materie civilă*, 1.729.893 cauze au fost repartizate la judecătorii (66%), 733.592 cauze la tribunale (28%) și 161.800 cauze la curțile de apel (6%).

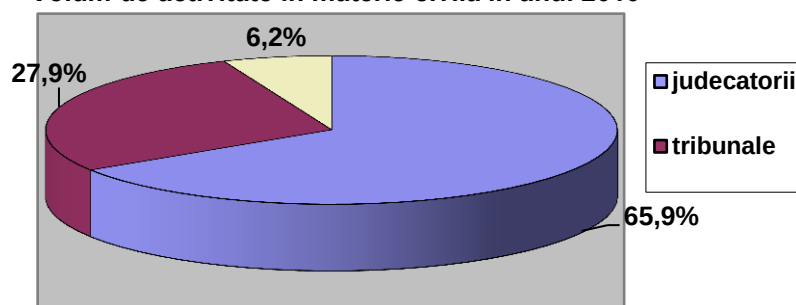
Volum de activitate pe materii în anul 2010

Volum de activitate în materie penală în anul 2010

Volum de activitate în materie civilă în anul 2010

Pe principalele domenii, distribuția cauzelor civile în anul 2010 se prezintă astfel:

- la nivelul judecătoriilor:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 317.952 cauze (326.827 cauze în anul 2009 și 328.933 în anul 2008), din care 202.054 reprezintă acțiuni patrimoniale (iar din acestea 63.261 cauze privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale) și succesiuni 42.318 cauze;

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 310.174 cauze (280.463 cauze în anul 2009 și 162.909 în anul 2008);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei*, numărul cauzelor a fost de 154.747 (161.021 cauze în anul 2009 și 168.076 în anul 2008);

d) în materia *fondului funciar* numărul cauzelor a fost de 36.814 (43.098 dosare în anul 2009 și 52.117 în anul 2008);

e) numărul *plângerilor, sesizărilor și contestațiilor* a fost de 275.890 cauze (239.244 dosare în anul 2009 și 21.044 în anul 2008)

- la nivelul tribunalelor:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 118.247 cauze (94.022 cauze în anul 2009 și 73.501 în anul 2008), din care 64.639 reprezintă acțiuni patrimoniale, iar 24.875 din acestea privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale;

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 147.629 cauze (189.566 cauze în anul 2009 și 158.595 în anul 2008), la care se adaugă 75.567 dosare în materia falimentului;

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei* numărul cauzelor este de 30.740 (29.608 dosare în anul 2009 și 29.029 în anul 2008), din care adopții – 4.612 dosare;

d) în materia *dreptului muncii și asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 103.682 (103.878 în anul 2009 și 116.274 în anul 2008);

e) în materia *contenciosului administrativ și fiscal*, numărul cauzelor a fost de 106.022 (109.835 dosare în anul 2009 și 99.500 în anul 2008).

- la nivelul curților de apel:

a) numărul total al litigiilor izvorând din *raporturi juridice civile* a fost de 18.044 cauze (17.503 cauze în anul 2009 și 19.298 în anul 2008), din care 9.529 reprezintă acțiuni patrimoniale, din acestea 7.638 cauze privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale;

b) numărul *litigiilor comerciale* a fost de 28.058 cauze (27.116 dosare în anul 2009 și 24.584 în anul 2008);

c) în materiile privind *dreptul familiei și al persoanei*, numărul cauzelor este de 2.673 (27.116 dosare în anul 2009 și 2.757 în anul 2008);

d) în materia *dreptului muncii și asigurărilor sociale*, numărul cauzelor a fost de 37.442 (44.306 cauze în anul 2009 și 35.131 în anul 2009);

e) în materia *contenciosului administrativ și fiscal*, numărul cauzelor a fost de 52.868 (42.181 dosare în anul 2009 și 34.443 în anul 2008);

f) în materia *proprietății intelectuale*, numărul cauzelor a fost de 309 (326 în anul 2009 și 315 în anul 2008).

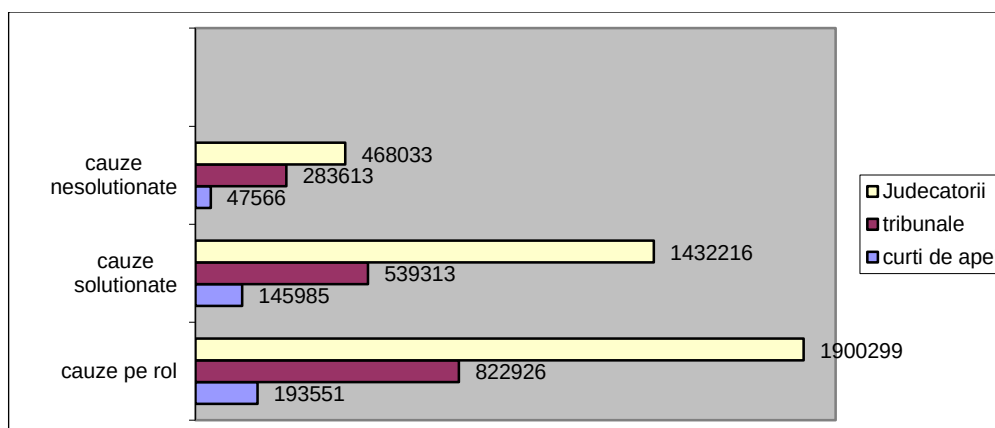
II.3.2. Operativitatea

Numărul cauzelor soluționate în anul 2010 a fost de **2.117.514**, ceea ce reprezintă o creștere cu 22% față de numărul cauzelor soluționate în anul 2009 (1.738.641 dosare), după ce în anul 2009 se înregistrase o creștere cu 16 % față de anul 2008.

Numărul dosarelor nesoluționate rămase în stoc la sfârșitul anului 2010 a fost de 799.262, față de 645.129 în 2009.

Subliniem, încă o dată, situația dificilă a instanțelor care, deși soluționează de la an la an tot mai multe dosare, se confruntă în același timp cu o creștere exponențială a stocurilor finale, ceea ce va conduce, într-un final, dacă trendul se menține, la blocarea activității instanțelor aglomerate.

Operativitatea la nivelul instanțelor

II.3.2.1. Operativitatea la judecătoria¹³

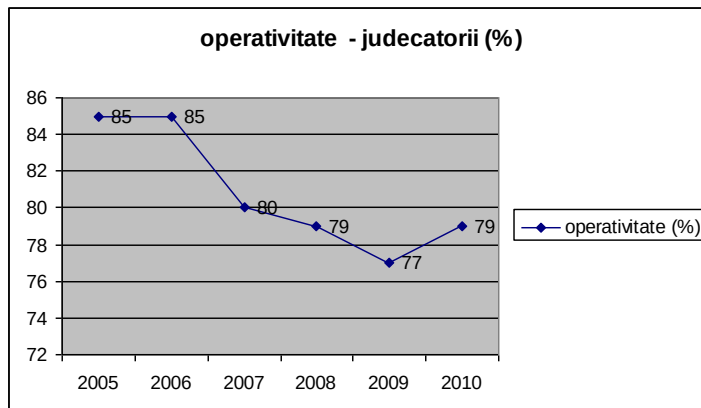
Din cele **1.900.299 cauze rulate** în cursul anului 2010 au fost soluționate **1.432.216 dosare**, rămânând în consecință un stoc de 468.083 cauze.

¹³ Menționăm că la calculul procentual al operativității se raportează numărul cauzelor soluționate la volumul de activitate, după ce, în prealabil, s-a dedus din acesta numărul cauzelor suspendate. Soluția se fundamentează pe faptul că suspendarea are la bază fie conduita culpabilă a părților, fie incidența unor factori obiectivi, externi activității instanței, fiind astfel normal ca aceste cauze să nu afecteze indicatorul de operativitate.

În procente, operativitatea a fost de **79%** (față de 77% în anul 2009).

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2010 Judecătoria Sebeș (99%); o operativitate foarte mare au înregistrat de asemenea și Judecătoria Ineu (97%) și Calafat (97%). În schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrată la Judecătoria Găiești (57%); o operativitate mică au avut de asemenea și Judecătoria Năsăud (61%) și Cornetu (62%).

Grafic, situația se prezintă după cum urmează:

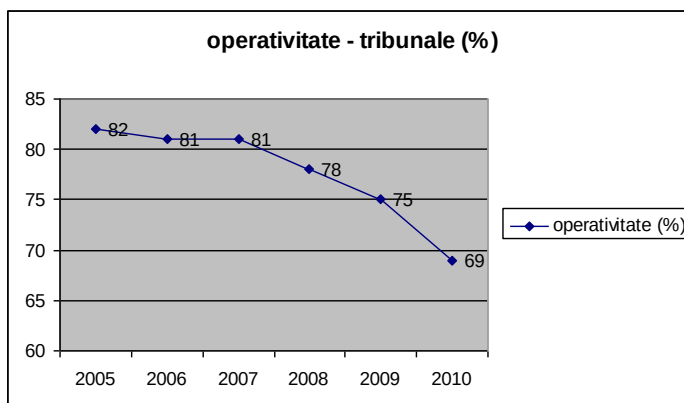
II.3.2.2. Operativitatea la tribunale

Din cele **822.926 cauze rulate** în cursul anului 2010, au fost soluționate un număr de **539.313 cauze**, rămânând un stoc de **283.613** dosare.

În procente, operativitatea medie s-a situat la **69%**, comparativ cu 75% în anul 2009, 78% în anul 2008 și 81% în anii 2007 și 2006.

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2010 Tribunalul Ialomița (o operativitate de 90%); o operativitate foarte mare a înregistrat, de asemenea, și Tribunalul Călărași (89%). În schimb, cu cea mai mică operativitate a fost înregistrat Tribunalul Bihor (51%), urmat de Tribunalul Satu Mare cu 56% și Tribunalul București, de asemenea, cu 56%.

Grafic, pentru ultimii 5 ani se prezintă după cum urmează:

II.3.2.3. Operativitatea la tribunalele specializate

Din cele **25.588 cauze rulate** în cursul anului 2010, au fost soluționate un număr de **17.963**, rămânând un stoc de **7.625 cauze**.

În procente, operativitatea s-a distribuit după cum urmează:

Instanța	Volum	Soluționate	Suspendate	Operativitate
Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov	1.622	1.348	43	85%
Tribunalul Comercial Argeș	3897	2090	187	56%

Tribunalul Comercial Cluj	12819	10687	55	84%
Tribunalul Comercial Mureș	7250	3838	160	54%

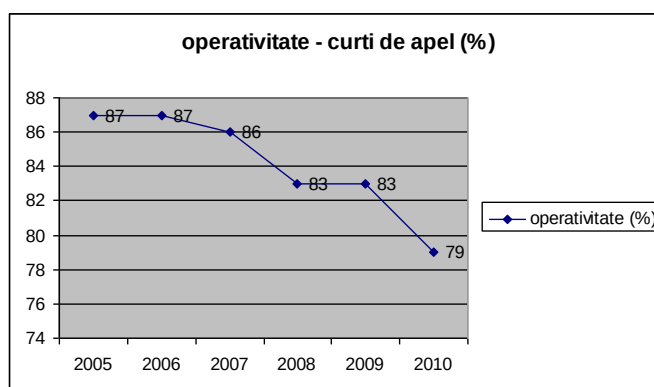
II.3.2.4. Operativitatea la curțile de apel

Din cele **193.551 cauze** înregistrate pe rolul curților de apel în anul 2010, au fost soluționate **145.990 dosare**, rămânând un stoc de **47.566 cauze**.

În procente, operativitatea medie a fost de **79%** în anul 2010 (față de 83% în anul 2009, 83% în 2008 respectiv 86% în 2007).

Instanța cu operativitatea cea mai mare a fost în anul 2010 Curtea de Apel Iași (92%); o operativitate foarte mare au înregistrat și Curțile de Apel Ploiești (88%), Brașov (85%), Constanța (85%), Iași (85%) și Pitești (85%). În schimb, cea mai scăzută operativitate a fost înregistrată ca și în anii anteriori de Curtea de Apel București (69%), această curte de apel având însă o situație specială datorită dimensiunii, ariei teritoriale și împrejurării că înregistrează un volum de activitate disproporționat față de celelalte curți de apel.

Comparativ, pentru ultimii ani situația se prezintă astfel:

II.3.2.5. Date statistice privind numărul cauzelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești soluționate ca urmare a recurgerii la procedura medierii

Conform Legii 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, cu modificările și completările ulterioare, medierea reprezintă o modalitate de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă, cu ajutorul unei terțe persoane specializate în calitate de mediator, în condiții de neutralitate, imparțialitate, confidențialitate și având liberul consimțământ al părților. Medierea se bazează pe încrederea pe care părțile o acordă mediatorului, ca persoană aptă să faciliteze negocierile dintre ele și să le sprijine pentru soluționarea conflictului, prin obținerea unei soluții reciproc convenabile, eficiente și durabile.

Dacă legea nu prevede altfel, părțile, persoane fizice sau persoane juridice, pot recurge la mediere în mod voluntar, inclusiv după declanșarea unui proces în fața instanțelor competente, convenind să soluționeze pe această cale orice conflicte în materie civilă, comercială, de familie, în materie penală, precum și în alte materii, în condițiile prevăzute de prezenta lege.

Această procedură alternativă de soluționare a litigiilor este menită să contribuie la degrevarea instanțelor, însă, potrivit răspunsurilor date de instanțe la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, în anul 2010 numai un număr de 258 de dosare au fost soluționate prin recurgerea la procedura medierii, aspect care denotă retinerea părților în a uza de această modalitate.

II.3.3. Încărcătura pe judecător

Precizări terminologice

Ca indice statistic, încărcătura pe judecător poate fi examinată fie în forma *încărcăturii pe judecător (posturi ocupate)*, fie ca *încărcătură per post de judecător prevăzută în schema de personal*.

Încărcătura pe judecător reflectă numărul de dosare pe care l-a avut de soluționat un judecător în perioada de referință și se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul posturilor ocupate.

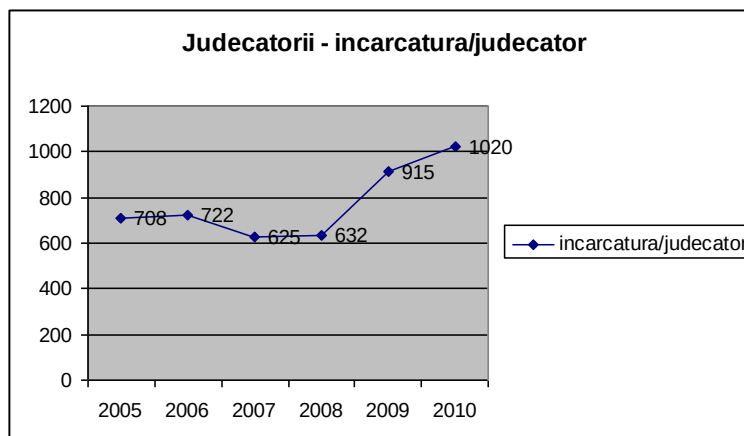
Încărcătura pe schemă se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi prevăzut în statele de funcții ale instanțelor.

II.3.3.1. Încărcătura la nivelul judecătoriilor

În perioada de referință s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/schemă completă de **883 cauze** și o încărcătură/judecător de **1020 cauze**.

În anul 2009 încărcătura pe schemă a fost de 725 dosare, iar cea pe judecător de 915 dosare. De asemenea, în anul 2008 s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/schemă de 567 cauze și o încărcătură/judecător de 632 dosare, în timp ce în anul 2007 s-a înregistrat o încărcătură a cauzelor/schemă de 535 cauze și o încărcătură/judecător de 625 dosare.

Din punct de vedere grafic, încărcătura pe judecator, în ultimii 5 ani, se prezintă după cum urmează:

Instanțele care au înregistrat în perioada de raportare *cea mai mare încărcătură/judecător* sunt următoarele:

Instanta	Cauze/judecator
Judecătoria Cornetu	1.965
Judecătoria Constanta	1.749
Judecătoria Giurgiu	1.627
Judecătoria Simleul Silvaniei	1.718
Judecătoria Sectorului 1 Bucuresti	1.727
Judecătoria Sectorului 2 Bucuresti	1.548

Trebuie menționată situația deosebită cu care se confruntă Judecătoria Murgeni, Judecătoria Târgu Lăpuș și Șomcuța Mare care, la finalul anului 2010, funcționau cu un singur post de judecător ocupat.

Se remarcă totodată, următoarele instanțe cu un volum de activitate/judecător redus, în comparație cu media națională:

Instanța	Cauze/judecător	Posturi pe schemă	Posturi ocupate efectiv
Judecătoria Răducăneni	339	5	5
Judecătoria Gurahonț	311	4	4
Judecătoria Săliște	376	4	4
Judecătoria Făget	405	4	3
Judecătoria Avrig	382	5	5

Judecătoria Gaiesti	352	8	7
---------------------	-----	---	---

Așa cum rezultă din situația prezentată mai sus, majoritatea acestor instanțe funcționează cu schema complet ocupată, însă o analiză asupra oportunității reevaluării schemelor de judecatori denotă faptul că o eventuală reducere a acestora în unele cazuri ar avea consecințe negative asupra principiului repartizării aleatorii a cauzelor, precum și asupra principiului specializării magistraților.

În ceea ce privește încărcătura/judecător/schemă, în perioada de referință s-au evidențiat ca instanțe excesiv de încărcate, Judecătoria Sectorului 1 București (1629 cauze pe schemă), Judecătoria Sectorului 2 București (1.548 cauze pe schemă), Judecătoria Liești (1.504 cauze pe schemă), Judecătoria Cluj Napoca (1.462 cauze pe schemă), Judecătoria Sectorului 3 București (1.451 cauze pe schemă), etc.

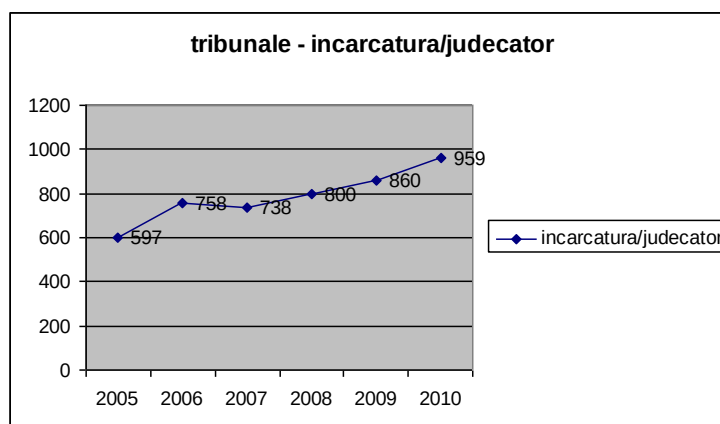
II.3.3.2. Încărcătura la nivelul tribunalelor

În prealabil, trebuie precizat că pentru calcularea acestui indicator statistic a fost avut în vedere nu numai numărul de cauze ce a revenit spre soluționare instanțelor de acest grad, ci și specificul tribunalelor de a fi atât instanțe de fond cât și de control judiciar (judecând deopotrivă în apel și recurs)¹⁴.

Astfel, pentru a analiza volumul de activitate al unui judecător s-a ținut cont de împrejurarea că în apel cauzele sunt judecate de un complet format din doi judecatori, iar în recurs de un complet format din trei judecatori.

În anul 2010 s-a înregistrat o *încărcătură medie/judecător* de **959 cauze** (creștere cu 11% față de anul 2009) și o *încărcătură a cauzelor/schemă* de **893 cauze** (creștere cu 20%), față de anul precedent când s-a înregistrat o medie a cauzelor ce au revenit fiecărui judecător de 860 dosare și o încărcătură pe schemă de 742 cauze (în anul 2008 s-au înregistrat 800 dosare pe judecător și o încărcătură pe schemă de 705 dosare).

Evoluția pe ultimii 5 ani a acestui indicator se reprezintă grafic astfel:

Se remarcă din acest punct de vedere Tribunalul Sălaj, cu o încărcătură/judecător de 1.413 cauze, Tribunalul Bihor cu o încărcătură de 1.364 de cauze și Tribunalul Galați cu 1.362 dosare pe judecător.

Dintre instanțele cu încărcătură redusă pe judecător se remarcă Tribunalul Buzău, care a înregistrat un număr de 598 cauze/judecător, Tribunalul Dâmbovița cu 643 cauze și Tribunalul Sibiu cu 653 cauze (dar și acestea în creștere față de încărcătura anului 2009).

II.3.3.3. Încărcătura la nivelul tribunalelor specializate

La nivelul celor patru tribunale specializate s-a reținut următoarea situație:

Instanța	Încărcătura pe schemă	Încărcătura pe judecător
Tribunalul pentru minori și	457	457

¹⁴ Spre exemplu: dosarele judecate în recurs trebuie contabilizate în încărcătura aferentă fiecărui judecător, dintre cei trei membri ai completului de judecată, iar nu numai în cea a președintelui completului, toți membrii completului efectuând aceleași activități de studiere a dosarelor, luând parte la administrarea probatoriei în ședința de judecată, documentare, deliberare etc.

familie Braşov		
Tribunalul comercial Argeş	651	651
Tribunalul comercial Cluj	1.457	1.457
Tribunalul comercial Mureş	981	981

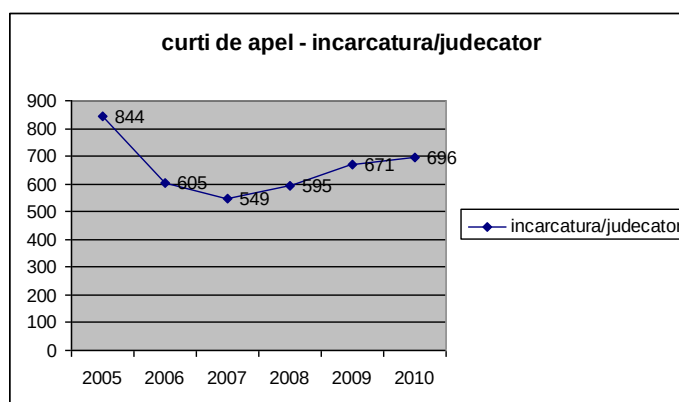
Toate aceste instanţe înregistrează o încărcătură pe judecător superioară celei determinată în anul 2009.

II.3.3.4. Încărcătura la nivelul curţilor de apel

Trebuie menţionat faptul că, pentru calcularea indicatorului statistic referitor la încărcătura de cauze/judecător, şi în cazul curţilor de apel s-a ținut cont de împrejurarea că aceste instanţe judecă atât în fond, cât şi în apel şi recurs.

Astfel, în anul 2010 s-a înregistrat o încărcătură medie pe judecător de **696 cauze** faţă de anii 2009 şi 2008, când s-a înregistrat o încărcătură medie efectivă/judecător de 671, respectiv 595 dosare.

Pe ultimii 5 ani, situaţia se prezintă după cum urmează:

Sub aspectul încărcăturii pe judecător primul loc a fost ocupat de Curtea de Apel Galaţi cu 955 dosare, urmată de Curtea de Apel Oradea cu 853 dosare şi Curtea de Apel Cluj cu 832 dosare.

Cel mai mic nivel de cauze pe judecător l-a înregistrat Curtea de Apel Iaşi – 466 dosare pe judecător.

În ceea ce priveşte **încărcătura/schemă**, în anul 2010 aceasta a fost de **681 cauze** (607 cauze în anul 2009), un număr de 7 instanţe de acest grad înregistrând o încărcătură mai mare decât media naţională (Curtea de apel Cluj – 832 cauze, Curtea de apel Craiova - 760 cauze, Curtea de Apel Constanţa - 823 cauze, Curtea de Apel Timişoara – 758 cauze, Curtea de Apel Alba Iulia – 816 cauze Curtea de Apel Galaţi – 877 cauze pe schemă şi Curtea de apel Oradea – 825 dosare).

II.3.4. Programul pentru stabilirea volumului optim de muncă şi asigurarea calităţii activităţii în instanţe în anul 2010

În cursul anului 2010, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-au desfăşurat în paralel două programe vizând aceeaşi problemă : **Programul privind volumul optim de activitate al instanţelor judecătoreşti** respectiv **Programul provizoriu privind volumul de activitate al instanţelor judecătoreşti pe anul 2010**.

Concepţia primului program s-a bazat pe măsurarea efectivă a timpilor medii necesari judecării tuturor tipurilor de cauze care se regăsesc în nomenclatoarele Ecris, cu împărţirea dosarelor pe fiecare obiect în cauze uşoare, medii şi grele.

Grupul de lucru special creat la nivelul C.S.M. a procedat la determinarea paşilor generali de urmat până la finalizarea întregului proces de măsurare, după cum urmează:

- Măsurarea duratei optime a proceselor în funcție de stadiu procesual, materie și obiect, în condițiile normelor procedurale în vigoare;
- Măsurarea duratei optime a activităților administrative efectuate de judecători/grefieri în actualele condiții procedurale;
- Determinarea unei proporții între activitățile judiciare și cele administrative, în vederea determinării timpului efectiv de lucru/zi la dispoziția judecătorului pentru instrumentarea dosarelor;
- Identificarea unui algoritm de determinare a volumului optim de activitate care să cuprindă toate variabilele dorite (ex. timpul maxim de lucru, timpul optim pe categorii de dosare, volumul mediu de cauze din ultimii ani, ponderea unui tip de dosar în ansamblul materiei de care aparține, gradele de complexitate a cauzelor, etc);
- Crearea unei aplicații informatizate care să permită calculul volumului optim de activitate pentru fiecare instanță în parte în mod automat;
- Determinarea încărcăturii neuropsihice a magistraților în condițiile actuale de lucru precum și confirmarea faptului că aceasta este corespunzătoare față de numărul optim de dosare ce urma a fi determinat.

Au fost formate grupuri de lucru la nivelul mai multor instanțe reprezentative (judecătorii, tribunale și curți de apel) și s-au întocmit fișele standard care urmau să fie completate în procesul de măsurare efectivă a timpilor pe tipurilor de cauze.

În cursul anului 2010, o parte dintre instanțe au trimis fișele de măsurare a obiectelor complete și cu respectarea instrucțiunilor de măsurare, în timp ce cea mai mare parte a acestora (90%) fie nu au trimis rezultatele măsurătorilor, fie măsurătorile efective au fost realizate fără respectarea instrucțiunilor redactate.

Din cauza faptului că instanțele de judecată erau din ce în ce mai aglomerate ca urmare a creșterilor repetate și semnificative ale volumului optim de activitate și ținând cont de faptul că rezultatele concrete ale primului program de stabilire a volumului optim de activitate riscau să întârzie (fiind până la urmă stopate), pentru a veni în întâmpinarea cât mai rapidă a instanțelor a fost stabilit **Programul provizoriu de stabilire a volumului optim de activitate pentru instanțe** (aferent anului 2010).

Filozofia acestui proiect constă în stabilirea unui număr maxim de puncte de complexitate cu care poate fi încărcat un complet prin repartizarea cauzelor la primul termen, în funcție de stadiul procesual. Gradele de complexitate ale cauzelor au fost stabilite în mod unic la nivel național prin Hotărârea C.S.M. 830/2007.

Avantajul acestui proiect (aprobat prin Hotărârea C.S.M. nr. 2119/03.12.2009) era acela că se putea veni cu o soluție de aplicare imediată menită să decongestioneze completele instanțelor aglomerate de numărul mare de dosare cu care erau investite la fiecare termen de judecată. De asemenea, s-a constatat faptul că la salariu egal, o parte a judecătorilor aveau de soluționat un număr excesiv de mare de cauze comparativ cu alți magistrați. În acest fel, ședințele de judecată erau din ce în ce mai greu de studiat, sălile de judecată din ce în ce mai aglomerate, ședințele se prelungeau cu mult peste programul legal de lucru, calitatea actului de justiție având de suferit sub toate aspectele.

Totodată, prin Hotărârea nr. 2119/03.12.2009, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a decis că în afară de proiectele aprobate la nivel central, nici o instanță nu este competentă să își normeze munca.

Limita stabilită de grupul de lucru pentru fiecare magistrat a fost determinată la judecarea a 3.960 puncte de încărcare.

De subliniat faptul că cele 3960 de puncte reprezintă o limită maximă pentru fiecare judecător într-un an, o bună parte dintre instanțele naționale (din cauza volumului redus de activitate) nefiind atinse de efectele acestui proiect.

Suma de 3960 de puncte a fost determinată astfel: pe baza datelor puse la dispoziție de către Portalul instanțelor de judecată, s-a determinat o complexitate medie a dosarelor la nivel național de aproximativ 6 puncte. Membrii grupului de lucru au estimat, pe baza experienței proprii, faptul că un număr de 15 dosare la primul termen pentru fiecare judecător reprezintă o încărcătură rezonabilă, ceea ce denotă în principiu, o sumă de 90 de puncte/judecător pe săptămână. Raportat la numărul săptămânilor utile din cadrul unui an, rezultă un punctaj de 3960 puncte ($90 \times 44 = 3960$).

Etapele și indicatorii de evaluare a programului au fost stabiliți după cum urmează:

- numărul de dosare înregistrate și punctele totale repartizate în unitatea de timp;
- numărul punctelor de încărcare acumulate pe complete și judecători din dosarele înregistrate;
- lungimea primului termen de judecată acordat. S-au avut în vedere cele trei tipuri de termene (urgent, mediu și normal) pentru a se aprecia asupra caracterului său rezonabil (a primului termen de judecată).
- numărul punctelor de încărcare încorporate în hotărârile finale/complet de judecată (se verifică dacă se finalizează cel puțin 25% din numărul de cauze din ședință);
- durata proceselor (se verifică dacă scade numărul dosarelor mai vechi de 6 luni și, respectiv un an).

În cadrul evaluărilor realizate de grupul de lucru pe parcursul anului 2010, s-a constatat faptul că un procent de aproximativ 90% din judecătorii care dețin fie funcții de conducere fie de execuție au considerat că se impune o limitare a numărului de dosare nou intrate pe ședința de judecată. Măsura limitării numărului de dosare nou intrate pe ședință de judecată a fost percepută ca având un efect pozitiv asupra activității desfășurate în special de conducerea judecătorilor (peste 90% din respondenți) și de aproximativ 70% din conducerea curților de apel, respectiv tribunalelor.

Principala critică adusă Programului provizoriu privind stabilirea volumului optim de activitate a fost aceea că prin această limitare a numărului de cauze pe fiecare complet de judecată, durata de soluționare a cauzelor a crescut la rândul său, cel puțin pentru unele categorii de cauze, până la un nivel nerezonabil. Astfel s-a arătat că în unele cazuri, primul termen de judecată era acordat la o distanță chiar mai mare de un an în raport cu data înregistrării cererii, ceea ce s-a și confirmat din punct de vedere statistic. Nu există încă date statistice care să permită observarea dacă întreaga desfășurare a procesului se amplifică în timp într-un mod nepermis (fiind perfect plauzibil faptul că dacă un complet intră în ședință cu un număr rezonabil de cauze, numărul termenelor succesive acordate în cadrul unui dosar să fie mai mic decât în celelalte cazuri, ceea ce ar face ca, pe ansamblu, întreaga durată a procesului să nu fie mai mare decât înainte de derularea proiectului; în acest caz ar exista un triplu beneficiu: magistrații vor intra cu un număr rezonabil de cauze în ședința de judecată, calitatea actului de justiție va fi considerabil mai bună, iar durata procesului va rămâne constantă).

II.4. Analiza statistică a activității instanțelor militare în anul 2010

II.4.1. Tribunalele militare

În România funcționează în prezent 4 tribunale militare – în Timișoara, Cluj, Iași și București – care au înregistrat în anul 2010 un volum total de **306 dosare** (cuprinzând dosarele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2009 la care se adaugă dosarele nou intrate), în scădere cu 94 dosare față de anul 2009.

Sub aspectul operativității, din totalul celor 306 dosare rulate au fost soluționate 275 dosare, rămânând un stoc de 31 de dosare care s-au raportat în anul 2010, operativitatea fiind de 90%.

Instanța	Volum 2008	Volum 2009	Volum 2010	Soluționate 2010	Operativitatea 2010
Tribunalul Militar Timișoara	79	53	60	56	93,33%

Tribunalul Militar Cluj	60	55	31	21	67,74%
Tribunalul Militar Iași	52	33	32	25	78,12%
Tribunalul Militar București	80	259	183	173	94,53%
Total	271	400	306	275	89,86%

În ceea ce privește situația încărcăturii la nivelul tribunalelor militare, atât sub aspectul încărcăturii efective pe judecător, cât și a încărcăturii raportate la numărul de posturi de judecător prevăzut în schemă, situația se prezintă după cum urmează:

Instanța	Cauze/judecător	Cauze/schemă
T.M. Timișoara	30	20
T.M. Cluj	10	8
T.M. Iași	16	8
T.M. București	46	46

II.4.2. Tribunalul Militar Teritorial București

La nivelul Tribunalului Militar Teritorial București au fost înregistrate în perioada de referință un volum total de **146** dosare, în creștere față de 2009 cu 9 cauze, raportat la un număr de 3 judecători care își desfășoară activitatea la această instanță, dintr-o schemă de 6 posturi.

Din totalul celor 146 de cauze rulate au fost soluționate 132 dosare, rămânând un stoc de 14 de dosare care s-au raportat în anul 2010.

În ceea ce privește încărcătura pe judecător în cursul perioadei de referință, aceasta a fost de numai 82 de dosare pe judecător, iar încărcătura pe schemă de 41 cauze.

Operativitatea la nivelul acestei instanțe a fost de 90%.

II.4.3. Curtea Militară de Apel București

În perioada de referință, Curtea Militară de Apel a funcționat cu un număr de 6 judecători dintr-o schemă prevăzută de 6 posturi și a avut un volum de activitate de **62** de dosare, cu 11 dosare mai puțin decât în anul 2009, din care au fost soluționate 10 de cauze.

Curtea Militară de Apel a înregistrat în perioada de raportare o încărcătură de 27 dosare/judecător și tot atâtea dosare/schemă.

Curtea Militară de Apel a înregistrat o operativitate de 84%.

II.5. Analiza statistică a activității celorlalte unități de parchet în anul 2010

II.5.1. Volumul de activitate

II.5.1.1. Volumul total de activitate

La calcularea **volumului total de lucrări** au fost avute în vedere pe de o parte cauzele penale existente la începutul anului, cele înregistrate pe parcursul perioadei de referință, cauzele penale și civile judecate cu participarea procurorului în ședințele de judecată, iar pe de altă parte hotărârile judecătorești verificate în vederea exercitării căilor de atac în materie penală și civilă, apelurile și recursurile declarate în cauzele penale și civile, sesizările, reclamațiile, plângerile, numărul participărilor în ședințele de judecată în cauzele penale și civile, recursurile declarate în interesul legii, activitatea procurorului la Curtea Constituțională precum și alte tipuri de lucrări de soluționat.

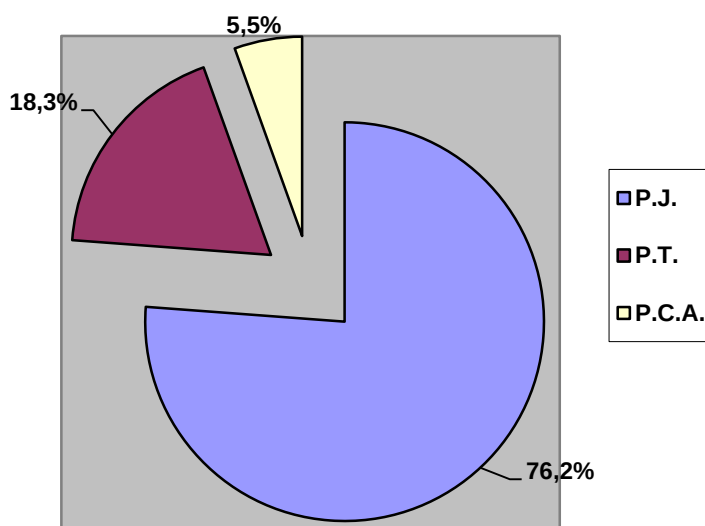
Cauzele penale de soluționat cuprind acele dosare soluționate prin rechizitoriu, prin neînceperea urmăririi penale (N.U.P.), încetarea urmăririi penale (I.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală (S.U.P.), scoaterea de sub urmărire penală cu aplicarea prevederilor art. 18¹ din Codul penal, cauzele penale declinate, suspendate, conexe ori cele rămase nesoluționate la sfârșitul perioadei de raportare, inclusiv cauzele cu autori neidentificați.

Parchetele desfășoară însă și alte activități care nu sunt cuprinse în evidențele statistice, precum: cererile de recuzare, cauzele penale studiate în vederea confirmării începerii urmăririi penale, cele analizate având autori neidentificați, notele de îndrumare date în cauzele aflate în curs de cercetare la organele de cercetare penală, analize, verificări etc.

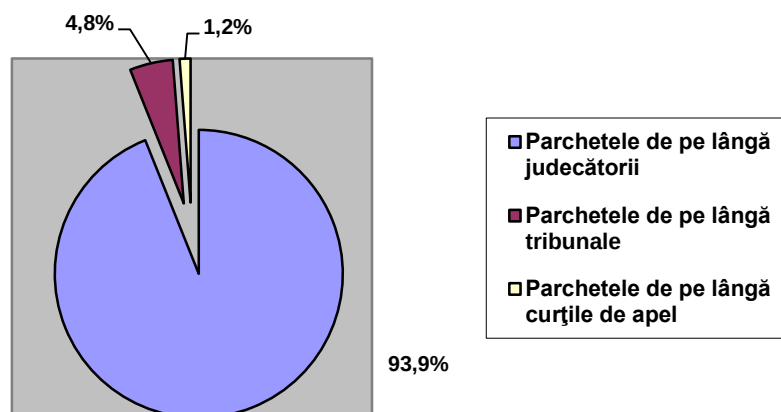
Prezenta analiză include nu numai lucrările întocmite de procurorii care au ocupat funcții de execuție, ci și pe cele efectuate de procurorii încadrați pe funcții de conducere.

În perioada de referință, la nivelul întregii țări au funcționat un număr de **179** parchete pe lângă judecătorii, **41** parchete pe lângă tribunale (un parchet specializat – Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov) și **15** parchete pe lângă curțile de apel, toate înregistrând un volum total de activitate de **3.095.700 lucrări**, dintre care **1.488.955 dosare penale**, excluzând volumul de activitate al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al parchetelor militare.

Volumul de activitate la nivelul parchetelor în 2010 - lucrari

Volum de activitate la nivelul parchetelor în 2010 - cauze penale

II.5.1.2. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătoria

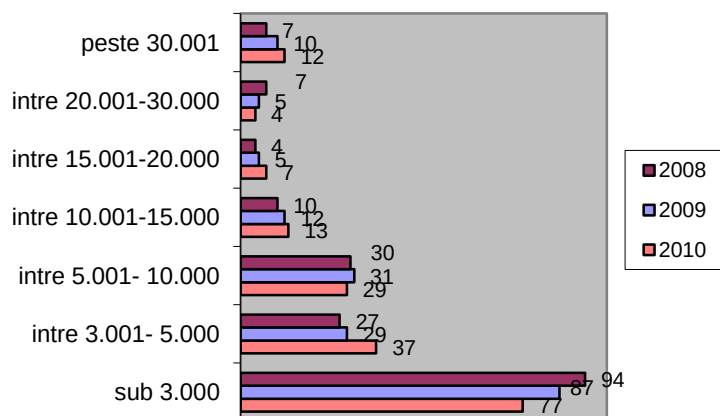
În perioada de referință, la nivelul întregii țări au funcționat un număr de 179 parchete pe lângă judecătoria, care au înregistrat un volum de activitate de **2.358.485 lucrări** de soluționat, din care **1.398.655 dosare**, repartizate unui număr de 1057 de procurori.

Volumul de activitate al acestor unități a crescut în anul 2010, față de anul precedent, cu 212.172 lucrări (8,9%), dintre care 149.061 reprezintă dosare penale (creștere de 11%), după ce în anul 2009, comparativ cu anul 2008, creșterea numărului de cauze fusese deja de 15%.

În funcție de volumul de activitate, parchetele de pe lângă judecătoria se pot clasifica astfel:

- unități cu volum mai mic de 3.000 dosare: **77** (87 în anul 2009);
- unități cu volum cuprins între 3.000 – 5.000 dosare: **37**;
- unități cu volum cuprins între 5.000 – 10.000 dosare: **29**;
- unități cu volum cuprins între 10.000 – 15.000 dosare: **13**;
- unități cu volum cuprins între 15.000 – 20.000 dosare: **7**;
- unități cu volum cuprins între 20.000 – 30.000 dosare: **4**;
- unități cu un volum de peste 30.000 dosare: **12** (10 în anul 2009).

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă judecătoria cu privire la dosarele penale se prezintă grafic astfel:

Se observă astfel că, în anul 2010, au existat 12 unități de parchet ce au înregistrat un volum de activitate de peste 30.000 de cauze, în creștere progresivă comparativ cu anii anteriori.

Concluzionând, situația se prezintă astfel:

Volum de activitate (dosare)	2010	2009	2008	2007	2006
sub 3.000	77 unități de parchet	87 unități de parchet	94 unități de parchet	95 unități de parchet	107 unități de parchet
între 3.000 - 5.000 dosare	37 unități de parchet	29 unități de parchet	27 unități de parchet	29 unități de parchet	28 unități de parchet
între 5.000-10.000 dosare	29 unități de parchet	31 unități de parchet	30 unități de parchet	30 unități de parchet	22 unități de parchet

între 10.000-15.000 dosare	13 unități de parchet	12 unități de parchet	10 unități de parchet	7 unități de parchet	6 unități de parchet
între 15.000-20.000 dosare	7 unități de parchet	5 unități de parchet	4 unități de parchet	4 unități de parchet	7 unități de parchet
între 20.000-30.000 dosare	4 unități de parchet	5 unități de parchet	7 unități de parchet	11 unități de parchet	8 unități de parchet
peste 30.000	12 unități de parchet	10 unități de parchet	7 unități de parchet	2 unități de parchet	0

Față de anul 2009 (și mai ales față de anii 2006 - 2008) s-a constatat o creștere în anul 2010 a unităților cu un volum mare de activitate, raportat la numărul de dosare penale de soluționat. Astfel, s-au înregistrat 12 parchete care au avut un volum de activitate mai mare de 30.000 de dosare penale, din care 6 unități de parchet (3 în anul anterior) cu un volum de dosare chiar mai mare de 40.000 de cauze (Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj – Napoca, Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București), dar și 2 unități cu un volum de cauze mai mare de 50.000 (Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București).

În categoria parchetelor care au înregistrat o creștere semnificativă de activitate în anul 2010, raportat exclusiv la numărul de dosare penale comparativ cu anul 2009, se regăsesc: Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța cu 10.038 dosare mai mult în 2010, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București cu 9.247 dosare mai mult în anul 2010, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București cu 8.178 dosare mai mult, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București cu 7.712 dosare mai mult în anul 2010, etc.

Scăderi relativ importante ale volumului de dosare penale s-au înregistrat la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Horezu - cu 753 mai puține dosare și la nivelul Parchetului de pe lângă Judecătoria Videle - cu 421 mai puține dosare.

Din totalul de **2.358.485** lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate un număr de **1.419.664** (60%), cu 1,5% mai puțin decât în anul 2009.

Din totalul de **1.398.655** dosare penale de soluționat, au fost soluționate în anul 2010 **459.834** dosare (33%), cu 2,3% mai puțin decât în anul 2009.

II.5.1.3. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

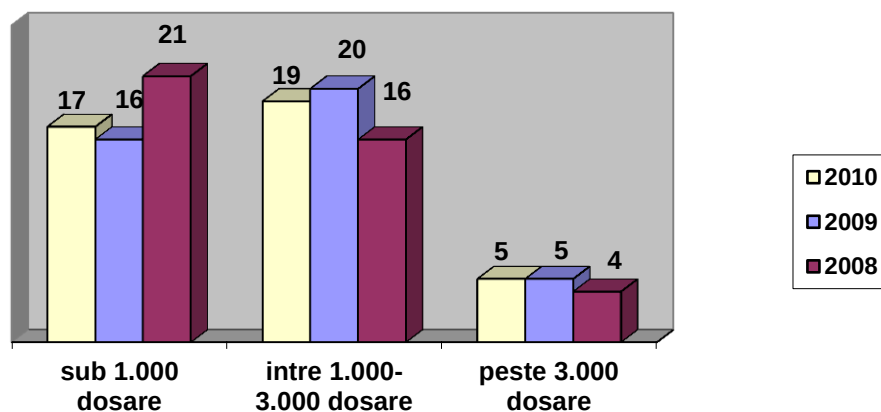
La nivelul celor 41 de parchete de pe lângă tribunale a fost înregistrat un volum de activitate de **567.174** lucrări, din care **72.061** dosare penale, repartizate unui număr de 483 de procurori.

Comparativ, în anul 2009 au fost înregistrate spre soluționare 503.651 lucrări, din care 65.608 dosare (cu 12% mai puține lucrări și cu 9% mai puține dosare), iar în anul 2008, a fost înregistrat spre soluționare un număr de 498.550 lucrări, din care 56.835 dosare.

În funcție de volumul de dosare penale, aceste unități de parchet se pot grupa astfel:

- unități cu un volum situat sub 1.000 dosare: **17** (16 în anul precedent);
- unități cu un volum cuprins între 1.000 – 3.000 dosare: **19**;
- unități cu un volum de peste 3.000 dosare: **5** (5 în anul precedent).

Volumul de activitate al parchetelor de pe lângă tribunale – situație comparativă privind dosarele penale:

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă și în prezent Parchetul de pe lângă Tribunalul București, care a înregistrat în perioada de referință un volum de lucrări de 59.947, dintre care 9.718 dosare penale, în creștere față de anul anterior cu aproximativ 700 de cauze, după ce creșterea raportată în anul 2009, față de anul 2008, a fost de 1.220 dosare penale (unitatea a fost menționată în aceleași condiții și în rapoartele statistice anterioare). În ordine descrescătoare a volumului de activitate, prin prisma numărului cauzelor penale, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a fost urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași cu 6.091 dosare și Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța cu 4.398 dosare.

Putem exemplifica drept unități care au înregistrat creșteri importante ale volumului de activitate în anul 2010, comparativ cu perioada precedentă, după cum urmează: Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași cu 2.424 dosare mai mult (după ce în anul anterior înregistrase o scădere de activitate), Parchetul de pe lângă Tribunalul Brașov cu 1.074 dosare mai mult, Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița cu 1.067 dosare mai mult, etc.

O scădere semnificativă a numărului de dosare penale în anul 2010 s-a înregistrat în cazul Parchetului de pe lângă Tribunalul Timiș, cu 960 dosare mai puțin decât în anul 2009, Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamț, cu 444 dosare mai puțin și Parchetului de pe lângă Tribunalul Vaslui cu 370 dosare mai puțin.

Din totalul de **567.174** lucrări de soluționat (dintre care **72.061** dosare penale) înregistrate la aceste unități de parchet, au fost soluționate un număr de **531.619** (din care **36.506** dosare penale). Procentul lucrărilor soluționate a fost determinat la 94%, respectiv 52,7%, procente foarte apropiate de cele înregistrate în anul 2009.

II.5.1.4. Activitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov

La nivelul unicului parchet specializat existent în prezent în această materie la nivel național, s-au înregistrat în anul 2010 **3.626 lucrări**, din care **553 dosare**, comparativ cu anul 2009 când au fost înregistrate 3.311 lucrări, dintre care 441 dosare penale; în anul 2010 au fost soluționate 3.555 de lucrări, din care 482 dosare penale, iar în anul 2009 au fost soluționate un număr de 3.163 lucrări, respectiv 378 dosare penale. În același timp, numărul de procurori activi care operează la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov a fost de 4 persoane dintr-o schemă totală de 4 posturi.

II.5.1.5. Activitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

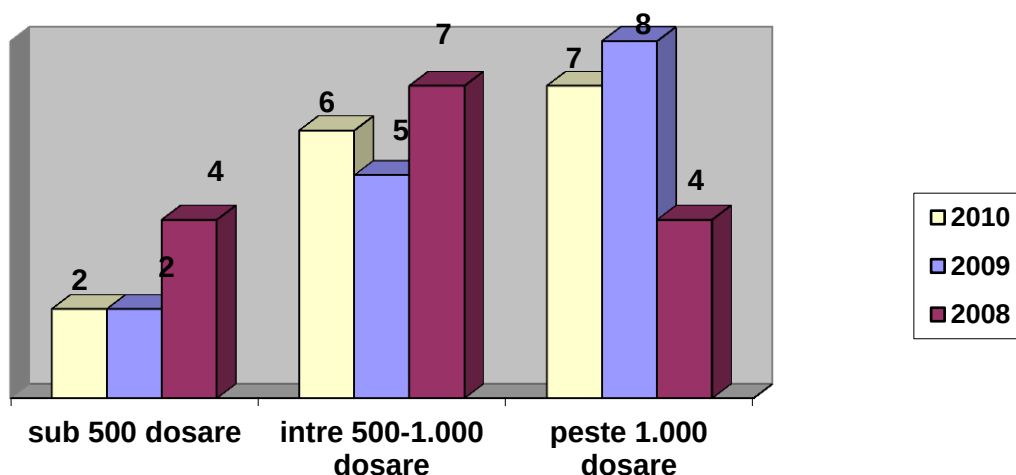
Cele 15 parchete de pe lângă curțile de apel au înregistrat, spre soluționare, în perioada de referință, un număr de **170.041** lucrări, dintre acestea **18.239** constituind dosare penale, repartizate unui număr de 227 de procurori.

Față de aceeași perioadă a anului trecut, activitatea parchetelor de acest rang a crescut, în ceea ce privește numărul de lucrări, cu 9.372, scăzând pe de altă parte cu 1.461 numărul cauzelor penale.

În funcție de volumul dosarelor penale, parchetele de pe lângă curțile de apel se pot grupa astfel:

- unități cu volum mai mic de 500 dosare **2** (2 în anul 2009);
- unități cu un volum cuprins între 500 și 1.000 dosare: **6**;
- unități cu un volum situat peste 1.000 dosare: **7** (8 în anul 2009).

Volumul de activitate privind numărul de dosare penale al parchetelor de pe lângă curțile de apel – situație comparativă:

Parchetele cu cel mai mare volum de dosare au fost Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 3.939 dosare, cu 250 de dosare mai puțin decât în anul 2009 (ocupând prima poziție și în anii 2008 și 2009), urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov cu 1.526 dosare, cu 489 dosare mai puțin decât în anul 2009.

La polul opus s-au aflat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș cu un număr de numai 392 dosare și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu 485 cauze.

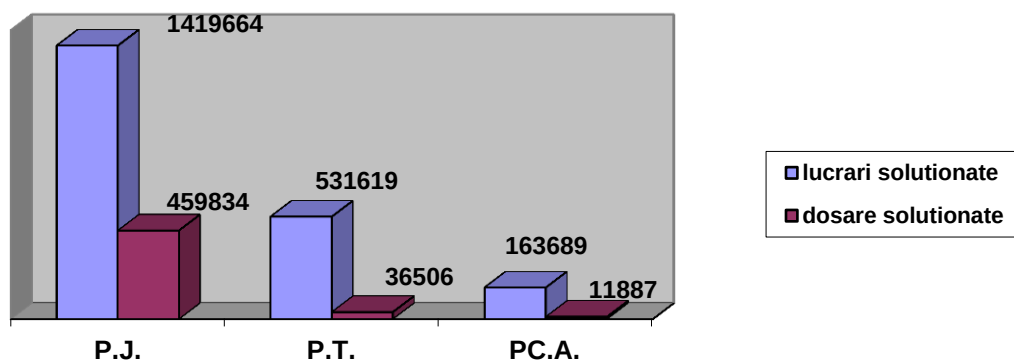
Din totalul celor **170.041** lucrări de soluționat înregistrate la aceste unități de parchet în anul 2010, au fost soluționate **163.689**, reprezentând **96%**, în creștere cu 3% față de **anul 2009**; în același timp, au fost înregistrate **18.239** cauze penale de soluționat, fiind soluționat un număr de **11.887 (60,5%)** - o creștere de 0,2% față de perioada anterioară.

II.5.2. Operativitatea

Numărul lucrărilor soluționate în anul 2010 la nivelul tuturor parchetelor a fost de **2.114.972**, comparativ cu anul 2009 când au fost soluționate **2.083.742**, reprezentând o creștere de 1%. Numărul dosarelor penale soluționate a fost de **508.227** în anul 2010, în creștere cu 2% față de anul 2009.

În procente, operativitatea înregistrată în anul 2010 a fost de **68,4%** pentru lucrări, respectiv de **34%** pentru dosare (fără a lua în considerare dosarele declinate sau suspendate).

Lucrarile și dosarele penale soluționate în anul 2010

II.5.2.1. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

Dintre cele **2.358.485** lucrări de soluționat, în cursul anului 2010 au fost soluționate un număr de **1.419.664**. Din totalul lucrărilor, numărul de dosare de soluționat a fost de **1.398.665**, soluționate fiind **459.834** cauze.

Procentual, operativitatea înregistrată a fost de **60%** raportat la numărul de lucrări, respectiv **33%** raportat la numărul de dosare (luându-se în considerare exclusiv lucrările și dosarele soluționate, fără a se lua în considerare lucrările/cauzele conexe, declinate sau suspendate).

Sub aspectul numărului de dosare, se remarcă Parchetul de pe lângă Judecătoria Orșova cu operativitatea cea mai mare (de 76%), urmat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Agnita cu 73% și Parchetul de pe lângă Judecătoria Moldova Nouă cu 70%. La polul opus se afla Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov cu cea mai mică operativitate de 16%, urmat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj-Napoca cu 17% și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București cu 17%.

Media națională a cauzelor penale soluționate pe procuror la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii s-a situat la **435 dosare penale** (421 în anul 2009).

II.5.2.2. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

Dintre cele **567.174** lucrări de soluționat în cursul anului 2010, au fost soluționate la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale un număr de **531.619**. Din totalul numărului de lucrări, a fost înregistrat un număr de **72.061** dosare penale, din rândul cărora fiind soluționate **36.506** cauze.

În procente, operativitatea generală a fost determinată la **94 %** pentru lucrări, respectiv la **51 %** pentru dosare penale (luându-se în considerare exclusiv lucrările și dosarele soluționate).

În ceea ce privește operativitatea calculată în raport de numărul de dosare, cea mai mare operativitate a înregistrat-o Parchetul de pe lângă Tribunalul Vâlcea cu 82%, urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea cu 77%, iar cea mai mică a fost obținută de Parchetul de pe lângă Tribunalul București cu 26%.

Media pe țară înregistrată la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale a cauzelor penale soluționate pe procuror a fost de **76 dosare** (69 în anul anterior).

II.5.2.3. Operativitatea la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru minori și familie Brașov

Din cele **3.626 lucrări** aflate pe rol în anul 2010 au fost soluționate **3.555** (98%), iar în ceea ce privește dosarele penale, din cele **553 dosare** aflate în lucru au fost finalizate **482** (87%). Numărul mediu de cauze soluționate a fost de **120 de dosare pe procuror**.

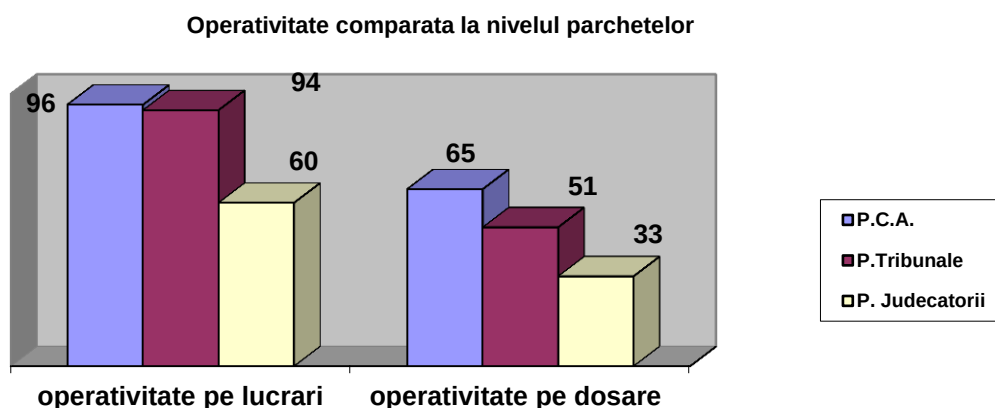
II.5.2.4. Operativitatea la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

În anul 2010, din totalul de **170.041 lucrări de soluționat** (din care **18.239 dosare penale**), parchetele de pe lângă curțile de apel au soluționat un număr de **163.689 lucrări**, din care **11.887 dosare penale**.

Procentual, operativitatea generală a fost de **96%** în ceea ce privește numărul de lucrări și de **65%** raportat la numărul de dosare (luându-se în considerare exclusiv lucrările și dosarele soluționate).

Sub aspectul numărului cauzelor soluționate, cea mai mare operativitate a înregistrat-o Parchetul de pe lângă Curtea de apel Bacău cu 87%, urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de apel Târgu Mureș cu 81%. Operativitatea cea mai mică a înregistrat-o Parchetul de pe lângă Curtea de apel Constanța cu un procent de 49%.

Media pe țară a cauzelor penale soluționate a fost de **52 dosare pe procuror** în anul 2010 (53 în anul 2009).

II.5.2.5. Date statistice privind numărul dosarelor penale soluționate ca urmare a recurgerii la procedura medierii în faza de urmărire penală

Procedura medierii, prevăzută de Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, cu modificările și completările ulterioare, se aplică și în cauzele penale care privesc infracțiuni pentru care, potrivit legii, retragerea plângerii prealabile sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală, inclusiv în faza de urmărire penală.

După cum s-a arătat în cuprinsul prezentului raport, procedura medierii, ca modalitate de soluționare amiabilă a conflictelor, este destinată să contribuie la degrevarea instanțelor și parchetelor. Cu toate acestea, potrivit informațiilor furnizate de parchete prin chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării raportului, în cursul anului 2010 nu s-a recurs la această procedură în vederea stingerii cauzelor penale aflate pe rolul parchetelor.

II.5.3. Încărcătura pe procuror

Acest indicator statistic reflectă numărul de lucrări/dosare pe care un procuror le-a avut spre soluționare în intervalul de timp și se determină concret prin raportarea numărului total de lucrări/dosare de soluționat din perioada de referință la numărul total de procurori. Trebuie precizat faptul că pentru calcularea acestui indicator statistic se au în vedere posturile efectiv ocupate, așa cum au fost acestea comunicate de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

II.5.3.1. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii

a) sub aspectul numărului de lucrări

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, a fost stabilită o **medie națională de lucrări pe procuror de 2.231** (2.044 în anul 2009).

Media națională de lucrări pe procuror **a crescut cu 9% față de anul 2009, când la rândul său a crescut cu 7,1% față de anul 2008**. În perioada de referință s-au remarcat 3 unități de parchet (o unitate în anul 2009, 6 în anul 2008 și 4 în anul 2007) care au înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de lucrări:

Parchetul de pe lângă Judecătoria:	Media națională de lucrări pe procuror	Media de lucrări pe procuror	Posturi vacante
Focșani	2.231	4.465	5
Aiud	2.231	5.290	2
Calafat	2.231	5.385	2

De asemenea, în perioada de referință, mai multe parchete au înregistrat o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de lucrări: Parchetul de pe lângă Judecătoria Șomcuța Mare – **464 lucrări**, Parchetul de pe lângă Judecătoria Săliște – **614 lucrări**; Parchetul de pe lângă Judecătoria Tg. Lăpuș – **615 lucrări**, etc.

b) sub aspectul numărului de dosare

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de **1.323 cauze**, față de 1.190 în anul 2009, respectiv 1.065 în anul 2008.

În perioada de referință s-a remarcat o unitate de parchet care a înregistrat o încărcătură/procuror mai mare decât dublul mediei naționale de dosare (Parchetul de pe lângă Judecătoria Calafat cu 2.677 dosare pe procuror) și alte 9 parchete cu o încărcătură pe procuror excesiv de mare.

Unitatea	Media națională de dosare pe procuror	Media de dosare pe procuror	Posturi vacante
P.J. Calafat	1.323	2677	2
P.J. Constanța	1.323	2565	10
P.J. Brașov	1.323	2435	7
P.J. Cluj-Napoca	1.323	2398	6
P.J. Vălenii de Munte	1.323	2374	3
P.J. Giurgiu	1.323	2290	4
P.J. Năsăud	1.323	2273	3
P.J. Ploiești	1.323	2034	7

De asemenea, în perioada de referință, mai multe parchete au avut o încărcătură/procuror situată cu mult sub media națională de dosare: Parchetul de pe lângă Judecătoria Șomcuța Mare – **204 dosare**, Parchetul de pe lângă Judecătoria Săliște – **249 dosare**, Parchetul de pe lângă Judecătoria Baia de Aramă – **286 dosare**, etc.

II.5.3.2. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă tribunale

a) sub aspectul numărului de lucrări

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de 1.174, față de 1.007 în anul 2009 și față de 964 lucrări în anul 2008.

În perioada de referință, s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de lucrări pe procuror, în raport de media națională, următoarele unități: Parchetul de pe lângă Tribunalul Satu Mare (4.823 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Harghita (3.779 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Bacău (1.977 lucrări), etc.

Media de lucrări, prin raportare la posturile din schema completă de procurori, a fost de 879 (781 în 2009 și 792 în 2008).

O încărcătură mai mică de lucrări pe procuror a fost înregistrată în acest an (ca și în anii 2007, 2008 și 2009) de Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj, care a înregistrat un număr de 386 de lucrări/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Bistrița Năsăud (598 lucrări), Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman (625 lucrări) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna (673 lucrări/procuror).

De altfel, Parchetul de pe lângă Tribunalul Sălaj și Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna s-au evidențiat și în anii 2006 ca unități de parchet care au înregistrat o foarte mică încărcătură de lucrări/procuror.

b) sub aspectul numărului de dosare

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de 149 cauze, față de 131 cauze în anul 2009 și față de 109 cauze în anul 2008.

În anul 2010 s-au remarcat ca având cea mai mare încărcătură de dosare pe procuror, în raport de media națională, următoarele unități: Parchetul de pe lângă Tribunalul Harghita (379 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea (328 dosare) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (287 dosare).

Media de dosare penale, raportată la posturile de procuror din schemă, a fost de 112 dosare, față de 102 dosare în anul 2009 și față de 90 dosare penale/schemă în anul 2008.

Încărcătura cea mai mică de dosare pe procuror a fost înregistrată, ca și anul trecut, de Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman, care a contabilizat un număr de 51 de dosare penale/procuror, Parchetul de pe lângă Tribunalul Caraș - Severin (58 dosare) și Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad (61 dosare). În anul 2008, Parchetul de pe lângă Tribunalul Teleorman a avut, de asemenea, o încărcătură foarte mică de dosare pe procuror.

II.5.3.3. Încărcătura la nivelul Parchetului de pe lângă Tribunalul specializat pentru cauze cu minori și de familie Brașov

Activitatea Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov a contabilizat ca medie un număr de **906 lucrări** de soluționat pe procuror, respectiv un număr de **138 dosare** penale pe procuror (medie sub cea națională și inferioară celei obținute în anul 2009), funcționând cu schema de procurori complet ocupată (4 posturi).

II.5.3.4. Încărcătura la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel

a) sub aspectul numărului de lucrări

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, a fost stabilită o medie națională de lucrări pe procuror de 749 dosare (720 dosare în anul 2009 și 717 dosare în anul 2008).

În perioada de raportare, cea mai mare încărcătură a fost obținută la Parchetul de pe lângă Curtea de apel Alba Iulia, care a înregistrat un număr de 1.614 lucrări pe procuror (cu un deficit de 5 posturi), Parchetul de pe lângă Constanța, cu un număr de 1.163 lucrări pe procuror (cu un deficit de 4 posturi) și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești cu un număr de 1.065 dosare pe procuror (un singur post vacant).

La polul opus s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău cu 461 lucrări pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov cu 499 lucrări pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Târgu Mureș cu 586 lucrări (unități care au funcționat cu schemele pentru procurori incomplet ocupate, cu excepția Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bacău care are schema complet ocupată).

b) sub aspectul numărului de dosare

La nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de 80 cauze (88 în anul 2009 și 65 în anul 2008).

În anul 2010, cea mai mare încărcătură a fost înregistrată de către Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța, cu un număr de 122 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov cu un număr de 117 dosare penale pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești, cu un număr de 111 dosare penale pe procuror.

La celălalt pol, în anul 2010 s-au situat Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj cu numai 44 dosare penale pe procuror, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Tg Mureș cu 44 dosare pe procuror și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea cu 62 dosare penale pe procuror.

În ipoteza în care la parchetele de pe lângă curțile de apel ar fi ocupate integral posturile de procuror s-ar obține o încărcătură medie de numai 73 dosare pe procuror, față de 98 dosare în anul 2009 și 56 dosare penale pe procuror în anul 2008.

II.6. Analiza statistică a activității parchetelor militare în anul 2010¹⁵

În prezent, în România funcționează un număr de 6 parchete militare: Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București.

Referitor la activitatea parchetelor militare, trebuie precizat că aceasta trebuie privită din punctul de vedere al unor unități de parchet specializate, dată fiind competența strictă, deferită de lege.

II.6.1. Parchetele militare de pe lângă tribunalele militare

În anul 2010, volumul de activitate al celor 4 parchete de pe lângă tribunalele militare s-a situat la **13.195** lucrări, din care **1.148** dosare penale, în creștere față de 2009 sub aspectul numărului de dosare, când au avut un volum de 14.134 lucrări, respectiv 870 cauze. Din acestea au fost soluționate un număr de **12.368** de lucrări și **511** dosare penale, înregistrând o operativitate la lucrări de 94%, iar la dosare de 44%.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București a înregistrat un volum de activitate de **1.881** de lucrări, din care **383** dosare penale. Totodată, au fost soluționate 1.550 lucrări, din care 109 dosare, operativitatea situându-se la un procent de **82%** pentru lucrări, respectiv de **28%** pentru dosare.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj a înregistrat un volum de activitate de **3.906** lucrări, din care **281** dosare penale. Au fost soluționate în perioada de referință 3.730 lucrări și 136 dosare penale.

Operativitatea pentru această unitate s-a situat la 95% în ceea ce privește numărul de lucrări, respectiv **48%** în cazul dosarelor.

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași a înregistrat un volum de activitate de **6.378** lucrări, din care **227** dosare penale. Au fost soluționate în anul 2010, 6.224 lucrări, din care 108 dosare penale, operativitatea situându-se la **98%** pentru lucrări și la **48%** pentru dosare.

În fine, **Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara** a înregistrat un volum de activitate de **1030** lucrări, din care **257** dosare penale. Au fost soluționate de către această unitate 864 lucrări, din care 158 dosare penale, operativitatea situându-se, în anul 2010, la **84%** pentru lucrări și **61%** pentru dosare.

¹⁵ Date furnizate de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel și sintetizate de Biroul Statistică din cadrul aparatului tehnic al Consiliului Superior al Magistraturii.

Pentru aceste unități de parchet, situația **încărcăturii/procuror** s-a prezentat astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008	Media de lucrări pe procuror 2009	Media de dosare pe procuror 2009	Media de lucrări pe procuror 2010	Media de dosare pe procuror 2010
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara	69	13	113	22	470	96
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj	139	18	244	25	391	23
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Iași	381	23	1390	29	1063	38
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București	178	20	470	50	114	29

II.6.2. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial

Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial București a înregistrat un volum de activitate în anul 2010 de **1.674 lucrări**, din care **105 dosare penale**. Au fost soluționate 1.618 lucrări, din care 59 dosare penale, operativitatea fiind stabilită la **96,6%** pentru lucrări, respectiv **56%** pentru dosare.

Sub aspectul **încărcăturii/procuror** situația se prezintă astfel:

Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008	Media de lucrări pe procuror 2009	Media de dosare pe procuror 2009	Media de lucrări pe procuror 2010	Media de dosare pe procuror 2010
Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial	270	69	264	29	186	12

II.6.3. Parchetul militar de pe lângă Curtea Militară de Apel

În perioada de referință, **Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București** a înregistrat un volum de activitate de **1.303 lucrări**, din care **34 dosare penale**.

Numărul de lucrări soluționate a fost de **1.270**, reprezentând o operativitate de **97%**. De asemenea, numărul dosarelor soluționate a fost de **8**, ceea ce reprezintă operativitate de **24%**.

Sub aspectul **încărcăturii/procuror**, situația pentru această unitate de parchet se prezintă după cum urmează:

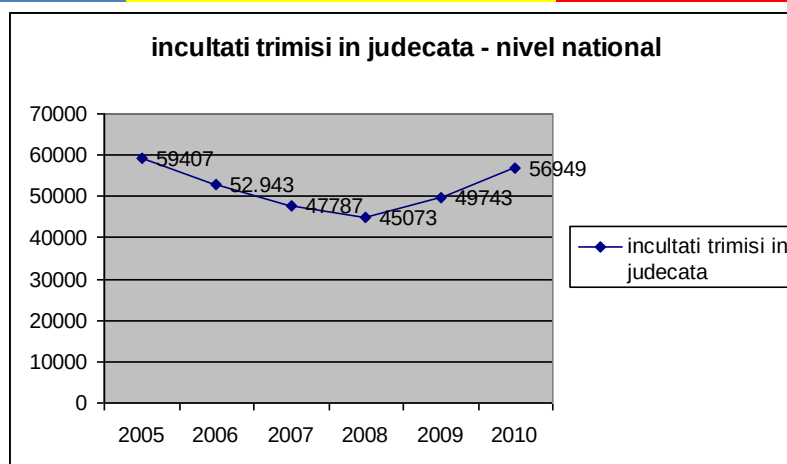
Unitatea	Media de lucrări pe procuror 2008	Media de dosare pe procuror 2008	Media de lucrări pe procuror 2009	Media de dosare pe procuror 2009	Media de lucrări pe procuror 2010	Media de dosare pe procuror 2010
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	974	282	332	5	326	9

II.7. Criminalitatea în date statistice

II.7.1. Date privind persoanele trimise în judecată

În anul 2010, procurorii au trimis în judecată 56.949 inculpați față de 49.743 inculpați trimiși în judecată în anul 2009 și față de 45.073 în anul 2008, din care persoane minore 3.955.

Pe ultimii 5 ani, grafic situația se prezintă astfel:

S-au aplicat sancțiuni administrative, în temeiul art. 18¹ din Codul penal unui număr de 129.972 învinuiți și inculpați (comparativ cu 131.670 în anul 2009).

Media inculpaților trimiși în judecată la 100.000 locuitori a fost de 265, față de 232 în anul 2009, respectiv 210 în anul 2008. În anul 2007, media a fost de 222 persoane la 100.000 locuitori.

Din totalul inculpaților trimiși în judecată (56.949 persoane), 3.955 au fost persoane minore (3926 persoane minore în anul 2009, respectiv 4.140 în anul 2008).

Ponderea minorilor în totalul trimișilor în judecată a fost de 6,9%, cu 1% mai puțin decât în anul 2009.

II.7.2. Statistica trimerilor în judecată pe categorii de infracțiuni

Dinamica celor mai importante categorii de infracțiuni, sub raportul inculpaților trimiși în judecată, se prezintă astfel: infracțiuni contra persoanei 10.624 (19%); infracțiuni contra patrimoniului 20.030 (35%); infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială 2.220 (3,8%); infracțiuni prevăzute de legile speciale 22.001 (38,6%).

Infracțiuni contra persoanei

Au fost trimiși în judecată în anul 2010, 10.624 inculpați, față de 9.980 în anul 2009 și 9.516 în anul 2008, din care:

- Infracțiuni de omor – 1.008 inculpați, față de 943 în anul 2009;
- Accidente mortale de circulație – 747 inculpați, față de 654 în anul 2009;
- Infracțiunea de vătămare corporală gravă - 600 inculpați, față de 583 în anul 2009;
- Infracțiunea de loviri cauzatoare de moarte - 100 inculpați, față de 98 inculpați în anul 2009;
- Infracțiunea de viol - 507 inculpați, față de 540 inculpați în anul 2009.

Infracțiuni contra patrimoniului

Au fost trimiși în judecată 20.030 inculpați în anul 2010, față de 17.245 inculpați în anul 2009, din care:

- Infracțiunea de furt* - au fost trimiși în judecată 13.856 inculpați, față de 11.655 inculpați în anul 2009;
- Infracțiunea de tâlhărie* - au fost trimiși în judecată 2.731 inculpați, comparativ cu 2.761 inculpați în anul 2009;
- Infracțiunea de înșelăciune* - au fost trimiși în judecată 2.155 inculpați, comparativ cu 1.605 inculpați în anul 2009;

d) *Infrațiunea de delapidare* - au fost trimiși în judecată 456 inculpați, față de 416 inculpați în anul 2009;

e) *Infrațiunea de distrugere* - au fost trimiși în judecată 635 inculpați, față de 608 inculpați în anul 2009.

Infrațiuni de corupție

Au fost trimiși în judecată în perioada de referință 2010, 934 inculpați, față de 662 inculpați în anul 2009.

Din totalul celor 934 inculpați, 600 au fost trimiși în judecată de către Direcția Națională Anticorupție, față de 383 inculpați trimiși în judecată de aceeași Direcție în anul 2009.

În ceea ce privește infracțiunile de corupție, ***excluzând activitatea Direcției Naționale Anticorupție***, statisticile se prezintă după cum urmează:

a) *Infrațiunea de luare de mită* - au fost trimiși în judecată 68 inculpați, față de 70 inculpați în anul 2009;

b) *Infrațiunea de dare de mită* - au fost trimiși în judecată 78 inculpați, față de 67 inculpați în anul 2009;

c) *Infrațiunea de trafic de influență* - au fost trimiși în judecată 62 de inculpați, față de 58 inculpați în anul 2009;

d) *Infrațiunea de primire de foloase necuvenite* - nu a fost trimis în judecată nici un inculpat, la fel ca și în anul 2009;

Alte infracțiuni

a) *Infrațiunea de trafic de droguri și substanțe toxice* - au fost trimiși în judecată 1.110 inculpați, față de 979 inculpați în anul 2009;

b) *Infrațiunea de evaziune fiscală* - au fost trimiși în judecată 1.111 inculpați, comparativ cu 493 inculpați în 2009;

c) *Infrațiunea de prostituție* - au fost trimiși în judecată 66 inculpați, spre deosebire de 44 inculpați în anul 2009;

d) *Infrațiunea de proxenetism* - au fost trimiși în judecată 43 inculpați, în timp ce în anul 2009 au fost evidențiați 46 de inculpați;

e) *Infrațiunea de ultraj* - au fost trimiși în judecată 883 inculpați, față de 744 inculpați în 2008;

f) *Infrațiunea de trafic de persoane* - au fost trimiși în judecată 415 inculpați, comparativ cu 262 inculpați în anul 2009;

g) *Infrațiuni privind spălarea banilor* - au fost trimiși în judecată 66 inculpați, față de 38 inculpați în anul 2009;

h) *Infrațiuni la regimul circulației pe drumurile publice* - au fost trimiși în judecată 14.525 inculpați, față de 13.368 inculpați în 2009;

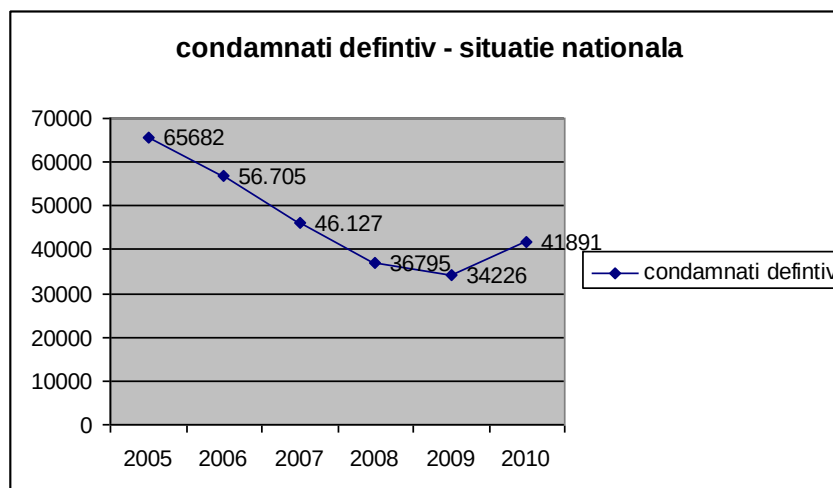
i) *Infrațiuni prevăzute de Codul silvic* - au fost trimiși în judecată 1.281 inculpați, față de 1.152 inculpați în 2009;

j) *Infrațiuni de criminalitate organizată* - au fost trimiși în judecată 774 inculpați, față de 643 inculpați în anul 2009.

II.7.3. Date generale privind persoanele condamnate definitiv

În anul 2010 au fost condamnate definitiv **41.891 persoane**, cu 7.665 mai mult față de anul 2009 când au fost condamnate definitiv 34.226 persoane (36.795 inculpați în anul 2008). Din numărul total al condamnaților definitiv, 38.563 au fost condamnați de către judecătorii, 3.303 de către tribunale și 25 de către curțile de apel, în primă instanță.

Din punct de vedere grafic, situația ultimilor 5 ani se prezintă după cum urmează:

II.7.4. Criminalitatea în teritoriu

Indicele de criminalitate variază de la un județ la altul. Există unele județe cu un indice de criminalitate superior mediei pe țară, cum sunt: Vaslui - cu 318 persoane condamnate definitiv la 100.000 de locuitori, Hunedoara - cu 293 persoane, Galați - cu 288 persoane. Aceste județe au fost evidențiate și în raportul statistic pe anul 2009 având o criminalitate foarte mare.

În alte județe, indicele de criminalitate este mult mai mic decât media națională; astfel, în județul Dâmbovița au fost condamnate definitiv 98 persoane la 100.000 locuitori, în județul Buzău au fost condamnate 117 persoane, în județul Vâlcea - 120 persoane.

În municipiul București, la o populație de peste 1.900.000 de locuitori, indicele de criminalitate este de 178 persoane la suta de mii de locuitori (în apropierea mediei naționale care este de 200 de condamnați definitiv la 100.000 locuitori).

II.7.5. Criminalitatea în funcție de criterii privind persoana condamnată

În funcție de sex și vârstă

Din totalul condamnaților, 38.628 persoane au fost majore și 3.263 minore, iar din totalul persoanelor majore, 36.699 au fost de sex masculin și 1929 de sex feminin. În ceea ce privește condamnații minori, 3.079 de condamnați au fost de sex masculin și 184 de sex feminin.

În funcție de locul unde a fost săvârșită infracțiunea

Un număr de 22.605 persoane condamnate definitiv au săvârșit infracțiunile în municipii și orașe, reprezentând 54% din totalul condamnaților.

În funcție de antecedentele penale

Din totalul persoanelor condamnate definitiv în anul 2010, 4.688 condamnați au fost recidiviști (4.401 condamnați în anul 2009), în timp ce 4.333 au înregistrat antecedente penale.

În funcție de studii

Din totalul celor 41.891 persoane condamnate definitiv în anul 2010, 5.445 (13%) au fost persoane fără studii, în timp ce 1.721 au fost înregistrate ca având studii superioare (4%).

În funcție de ocupație

Din totalul condamnaților definitiv în anul 2010, 26.001 persoane nu aveau nici o ocupație la data săvârșirii faptei (62%), 271 dețineau funcții de conducere, 303 erau funcționari publici, iar 5 condamnați erau magistrați sau persoane asimilate acestora.

Alte date statistice referitoare la condamnați

Din totalul celor 41.891 condamnați definitiv în anul 2010, 511 sunt cetățeni străini, cei mai mulți dintre aceștia (417) săvârșind infracțiuni prevăzute de legile speciale. Numai 2 persoane dintre acestea sunt azilanți.

II.7.6. Criminalitatea pe categorii de infracțiuni

Infracțiuni contra persoanei

În anul 2010 au fost condamnate definitiv pentru astfel de infracțiuni **7.319 inculpați**, față de numai 6.460 persoane în anul 2009. Din totalul celor 7.319 condamnați definitiv, 6.918 au fost majori, respectiv 401 minori.

În esență, numărul condamnaților se distribuie după cum urmează: condamnați pentru infracțiunea de *omor* 611 persoane, față de 463 în anul 2009; condamnați pentru infracțiunea de *ucidere din culpă* – 640 persoane, față de 575 în anul 2009; condamnați pentru *lovituri cauzatoare de moarte* – 158 persoane, față de 91 în anul 2009; condamnați pentru infracțiunea de *viol* – 463 în anul 2010, față de 386 în anul 2009.

Infracțiuni contra patrimoniului

În perioada analizată au fost condamnate definitiv **14.934 persoane** (12.691 persoane în anul 2009). Din cei 14.934 condamnați definitiv, 12.555 au fost majori și 2.379 minori.

Pe categorii de infracțiuni, situația se prezintă astfel: *furt* – 10.994 persoane condamnate în anul 2010, față de 9.047 persoane în 2009; *tălhărie* – 2.376 persoane condamnate în anul 2010, față de 1.170 condamnați în anul 2009; *înșelăciune* – 1.158 persoane condamnate în 2010, față de 1.039 condamnați în anul 2009; *delapidare* – 344 persoane condamnate în perioada de referință, comparativ cu 247 condamnați în anul 2009, *tăinuire* - 63 condamnați în anul 2010, față de 50 condamnați în anul 2009.

Infracțiuni contra autorității

Numărul condamnaților definitiv pentru astfel de infracțiuni a fost de **256** persoane în anul 2010, față de 190 persoane în 2009. Dintre aceștia, au fost condamnate pentru infracțiunea de *ultraj* 235 persoane în anul 2010, în timp ce în anul 2009 au fost condamnate definitiv 172 de persoane, iar în anul 2008, 186 de inculpați.

Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege

În anul 2010 au fost condamnate definitiv **549 persoane** (535 majori și 13 minori), față de 447 persoane în anul 2009 pentru comiterea unor astfel de infracțiuni, din care: 43 condamnați pentru infracțiunea de *luare de mită* în anul 2010 (față de 49 condamnați în anul 2009); 68 condamnați pentru infracțiunea de *dare de mită* în 2010 (față de 45 condamnați în anul 2009); 64 condamnați pentru infracțiunea de *trafic de influență* în 2010 (față de 31 condamnați în anul 2009); 141 condamnați pentru infracțiunea de *mărturie mincinoasă* în anul 2010 (comparativ cu 74 condamnați în anul 2009); 62 condamnați în 2010 pentru infracțiunea de *nerespectarea hotărârilor judecătorești* (comparativ cu 66 condamnați în anul 2009).

Infracțiuni de fals

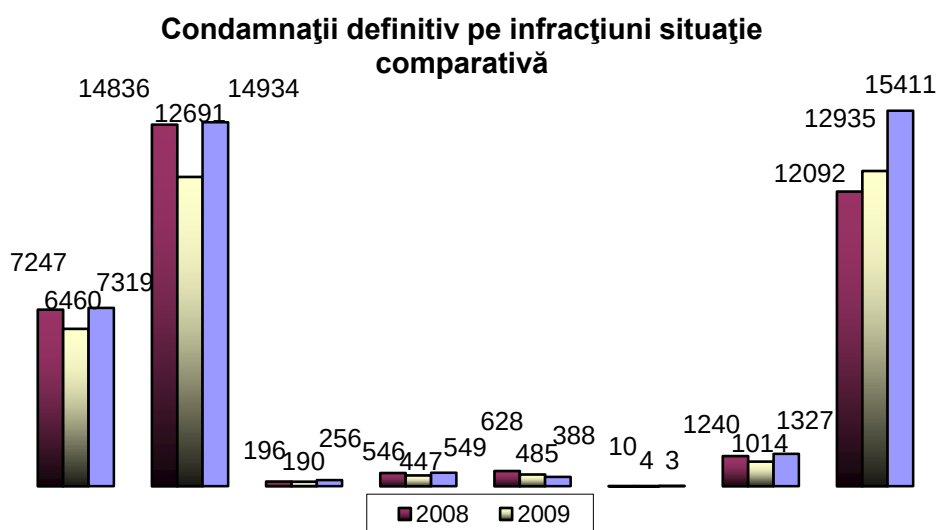
În anul 2010 au fost condamnate definitiv **388** persoane (487 majori și un minor), față de 485 de persoane în anul 2009, din care: pentru infracțiunea de *fals în înscrisuri*, 283 de condamnați în anul 2010, comparativ cu 446 în anul 2009; pentru infracțiunea de *fals intelectual* 25 condamnați în anul 2010, față de 27 condamnați în anul 2009.

Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Numărul condamnaților definitiv în anul 2010 pentru săvârșirea unor astfel de infracțiuni a fost de 1.327 persoane (1.301 majori și 26 minori), față de 1.012 persoane în anul 2009, dintre care: pentru infracțiunea de *abandon de familie* s-au înregistrat 626 condamnați în anul 2010 (476 în anul 2009); pentru infracțiunea de *ultraj contra bunelor moravuri* au fost înregistrate 512 persoane condamnate definitiv în anul 2010 (372 condamnați în anul 2009); pentru infracțiunea de *prostituție* 46 de persoane au fost condamnate definitiv în anul 2010 (comparativ cu 36 condamnați în anul 2009); pentru infracțiunea de *proxenetism* au fost înregistrate 31 de persoane condamnate definitiv în perioada de referință 2010 (39 de condamnați în perioada similară 2009).

Alte infracțiuni prevăzute în legi speciale

În anul 2010, au fost condamnate definitiv **15.411** persoane pentru alte infracțiuni prevăzute în legi speciale (15.159 majori și 252 minori), față de 12.935 persoane condamnate definitiv pentru astfel de fapte în anul 2009. Cele 15.411 de persoane condamnate definitiv sunt repartizate pe categorii de infracțiuni după cum urmează: 1.065 persoane condamnate pentru *infracțiuni prevăzute în Codul silvic*, față de 803 în anul 2009; 11.938 condamnați definitiv pentru *infracțiuni privind siguranța circulației pe drumurile publice*, față de numai 10.012 condamnați în anul 2009; 291 condamnați pentru infracțiunea de *evaziune fiscală*, comparativ cu 210 condamnați la nivelul anului 2009; 67 de persoane condamnate definitiv pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupți*, în timp ce, la nivelul anului 2008 au fost înregistrați numai 60 de condamnați definitiv; 712 condamnați în anul 2010 pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în Legea nr.143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri*, comparativ cu 676 persoane condamnate definitiv la nivelul anului 2009; 203 condamnați definitiv pentru *infracțiuni prevăzute în Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*, față de 183 condamnați în anul 2009; 0 condamnați pentru săvârșirea unor *infracțiuni prevăzute în Legea nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor*, comparativ cu un număr de 2 condamnați în anul 2009.

II.7.7. Date privind infractorii minori

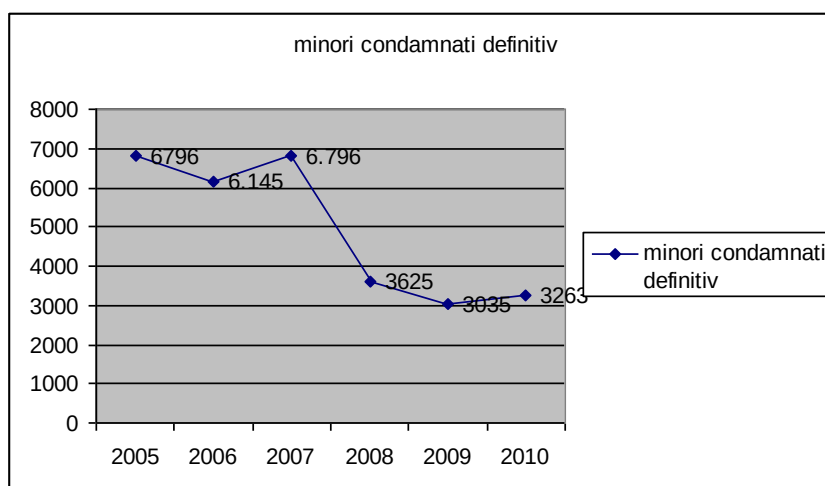
În țara noastră se remarcă o prezență îngrijorătoare a fenomenului delinvenței juvenile, accentul trebuind a fi pus pe prevenirea săvârșirii de infracțiuni de către minori, prin politici adecvate, nu numai cu caracter penal, dar mai ales social, și care să implice întreaga societate în procesul de formare a

personalității minorilor, în vederea adoptării de către aceștia a unui comportament conform cu normele juridice și sociale actuale.

Activitatea de prevenire și combatere a delicvenței juvenile a constituit și constituie o preocupare permanentă de politică penală a statelor moderne în general și a statelor membre U.E., în particular. Fenomenul infracțional în rândul minorilor ridică probleme specifice de prevenire și de combatere, din cauza unei multitudini de factori care conduc la adoptarea unui comportament infracțional de către minori - segment al populației deosebit de vulnerabil, aflat în etapa formării personalității, ușor influențabil și receptiv la stimulii externi (pozitivi sau negativi).

Din totalul de 3.263 condamnați definitiv minori în anul 2010, 3.079 sunt de sex masculin și 184 de sex feminin.

Numărul condamnaților minori în ultimii 5 ani a evoluat astfel:

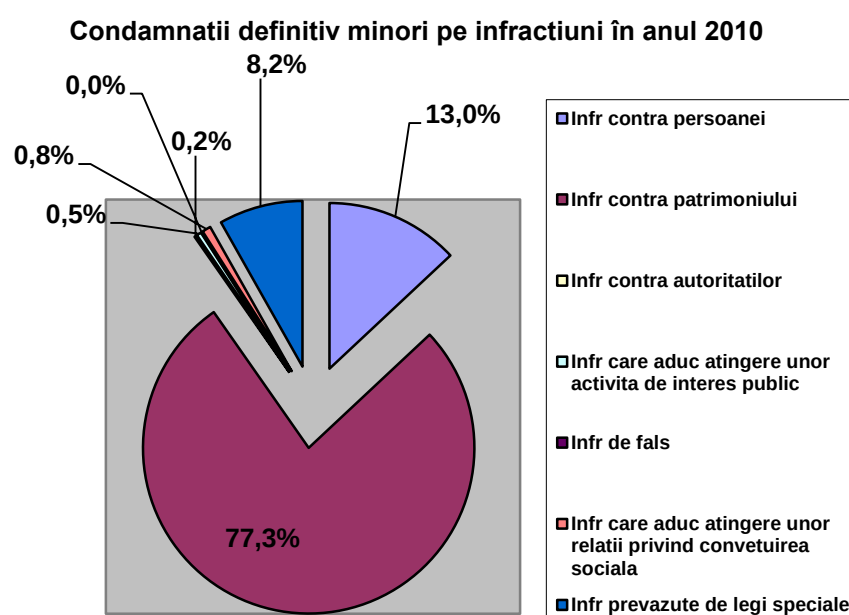

Distribuirea acestora pe tipuri de infracțiuni se prezintă după cum urmează:

Inculpați și condamnați definitiv în anul 2009 - 2010 - minori

Infracțiunea	Condamnați definitiv 2010	Condamnați definitiv 2009
<i>Infracțiuni contra persoanei, din care:</i>	401	361
- omor	37	20
- omor calificat	11	14
- omor deosebit de grav	6	9
- loviri sau alte violențe	105	79
- vătămare corporală	52	54
- vătămare corporală gravă	51	26
- lovituri cauzatoare de moarte - accidente de circulație	9	6
- viol	78	56
- act sexual cu o minoră	22	21
<i>Infracțiuni contra patrimoniului, din care:</i>	2379	2392
- furt art. 208,209,210	1898	1892
- tâlhărie	544	465
<i>Infracțiuni contra autorităților</i>	6	5
<i>Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public reglementate prin lege, din care:</i>	14	10
-mărturie mincinoasă	7	3
<i>Infracțiunile de fals</i>	1	3

<i>Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială, din care :</i>	<i>26</i>	<i>25</i>
- ultrajul contra bunelor moravuri	13	17
<i>Infracțiuni prevăzute de legi speciale, din care:</i>	<i>252</i>	<i>239</i>
- infracțiuni la regimul circulației pe drumurile publice	148	135
- trafic de persoane (Legile 678/2001 și 252/2002)	6	6
- trafic de droguri (Legea 143/2000)	18	28
- infracțiuni privind dreptul de autor (Legea 8/1996)	1	2
- infracțiuni de criminalitate informatică (Lg. 161/2003)	3	0

Din totalul persoanelor minore condamnate definitiv pentru diverse tipuri de infracțiuni în cursul anului 2010, au primit soluții de condamnare cu privare de libertate un număr de 897 persoane, reprezentând 29% din totalul condamnaților, restul de 2.182 beneficiind de pedepse neprivative de libertate, după cum urmează: pedeapsa amenzii penale - 91 minori, suspendarea condiționată a executării pedepsei - 1.504 minori, suspendare executării pedepsei sub supraveghere - 402 minori, în timp ce măsuri educative au fost aplicate pentru celelalte persoane.

II.7.8. Structura pedepselor

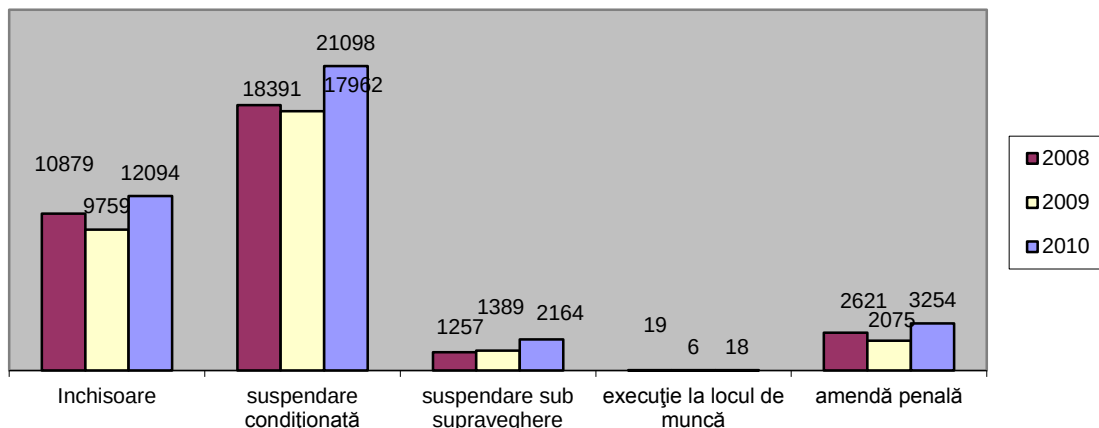
Din interpretarea datelor statisticii judiciare referitoare la structura pedepselor aplicate de către instanțele judecătorești în anul 2010 rezultă că, din totalul de 38.628 condamnați definitiv majori, pentru **12.094** inculpați s-a pronunțat **condamnarea la pedeapsa închisorii cu executarea pedepsei în penitenciar**, ceea ce reprezintă un procent de 31,3% din numărul total al condamnaților (identic ca cel din anul 2009).

Pentru **21.098** condamnați la pedeapsa închisorii, instanțele au dispus **suspendarea condiționată a executării pedepsei**, ceea ce reprezintă 54,6% din numărul total al condamnaților majori. De asemenea, pentru **2.164** persoane (5,6%) s-a dispus **suspendarea executării pedepsei sub supraveghere**.

În raport de *durata pedepsei cu închisoarea*, predominantă este pedeapsa închisorii cuprinsă între 1-5 ani – 7.654 persoane, ceea ce reprezintă 63% din totalul condamnaților la pedeapsa închisorii.

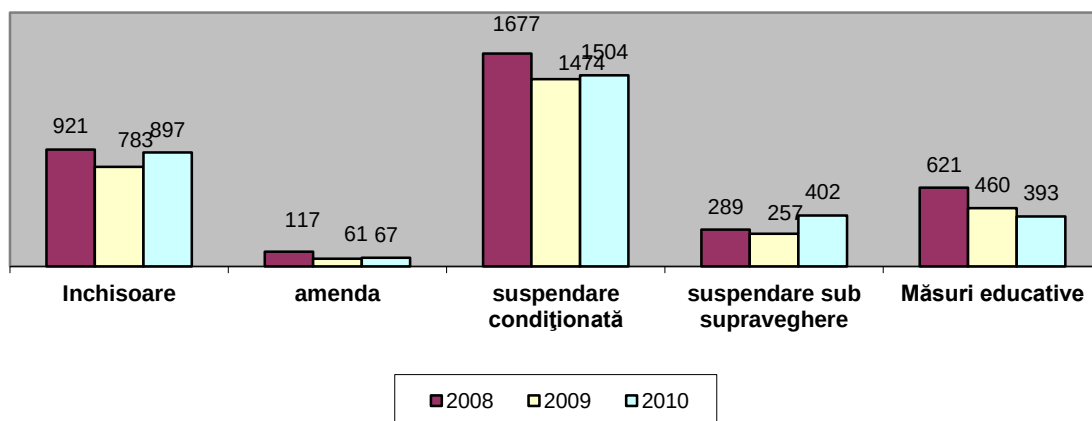
Un număr de 5 infractori au fost condamnați la pedeapsa *detențiunii pe viață*, iar 248 inculpați la pedepse de *peste 15 ani închisoare*.

Modul de sancționare a condamnaților definitiv majori

În anul 2010 au fost condamnați definitiv **3.263 minori**, din care 897 la pedeapsa *închisorii cu executare în regim de detenție* (27%). Instanțele au dispus *suspendarea condiționată a executării pedepsei* față de 1.504 minori (46%), iar *suspendarea executării pedepsei sub supraveghere* în 402 cazuri (12%). În 393 cazuri au fost dispuse *măsuri educative* (12%).

Modul de sancționare a condamnaților definitiv minori

III.1. Efectele principalelor modificări legislative operate în cursul anului 2010 asupra actului de justiție și asupra competențelor de soluționare a diferitelor tipuri de acțiuni în justiție. Principalele modificări introduse prin noul Cod de procedură civilă, noul Cod de procedură penală și prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.

Noul Cod de procedură civilă a fost adoptat în anul 2010, fiind publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din data de 5 iulie 2010.

Dispozițiile noului Cod de procedură civilă urmăresc să răspundă unor deziderate actuale, precum accesul justițiabililor la mijloace și forme procedurale mai simple și accesibile și accelerarea procedurii, inclusiv în faza executării silite.

În egală măsură, noul cod urmărește să răspundă și exigențelor de previzibilitate a procedurilor judiciare decurgând din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, implicit, din cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

De aceea, actul normativ vizează găsirea unor remedii pentru eliminarea unei alte deficiențe majore a sistemului judiciar român, și anume existența unei practici neunitare, datorată, între altele, și incoerenței și instabilității legislative. Pentru asigurarea pe viitor, a previzibilității normei de procedură civilă și evitarea unor evenimente legislative care să surprindă sau să genereze confuzii atât în rândul justițiabililor, cât și al judecătorilor, noul Cod de procedură civilă conține dispoziții clare referitoare la aplicarea legii de procedură, înlocuind principiul actual al aplicării imediate a noii norme procedurale cu acela potrivit căruia dispozițiile noii legi de procedură civilă se aplică numai pentru procesele și executările silite începute după intrarea în vigoare a acesteia.

Unul dintre elementele de noutate constă în reglementarea în mod expres, a principiilor fundamentale ale procesului civil, având în vedere că, până în prezent, principiile procesului civil erau în mare parte deduse din reglementarea constituțională, din interpretarea unor texte aflate în diverse cărți ale Codului de procedură civilă, fiind mai curând o creație doctrinară, sancționată jurisprudențial, decât un act de voință expres al legiuitorului.

Se constată o reasezare a competenței materiale, astfel încât să conducă atât la apropierea justiției de cetățean, cât și la o justiție previzibilă prin unitatea soluțiilor jurisprudențiale.

Se observă o eficientizare a procedurii de citare și comunicare a actelor procedurale, adaptarea ei la noile realități, în scopul asigurării soluționării într-un termen optim și previzibil a cauzelor, cu respectarea principiilor fundamentale ale procesului civil: contradictorialitatea și dreptul la apărare. În afara modalităților clasice de comunicare prin agenți procedurali sau alți salariați ai instanței, ori prin poștă, va fi posibilă, la cererea părții interesate și pe cheltuiala acesteia, și comunicarea prin executori judecătorești sau prin servicii de curierat rapid. De asemenea, citarea și comunicarea altor acte de procedură se vor putea face de grefa instanței și prin mijloace tehnice moderne de comunicare, precum telefax, poștă electronică sau prin orice alte mijloace care asigură transmiterea textului și confirmarea primirii acestuia.

Au fost perfecționate soluțiile legislative privind sesizarea instanței, astfel încât, între momentul introducerii cererii de chemare în judecată și punerea ei pe rolul instanței se va interpune o fază premergătoare activității de judecată propriu-zise, care are drept scop regularizarea cererii de chemare în judecată și presupune realizarea unei corespondențe scrise numai cu autorul cererii de chemare în judecată, în vederea acoperirii tuturor eventualelor lipsuri ale acesteia.

Au fost resistematisate etapele procesului civil - etapa scrisă, cercetarea procesului și dezbaterile în fond a procesului, astfel încât să crească eficiența activității de judecată și să se reducă durata procesului civil, cu asigurarea tuturor garanțiilor procesuale.

Noul Cod de procedură civilă prevede expres regula continuității membrilor completului pe tot parcursul judecății – ca un mijloc de a asigura continuitatea și coerența în cercetarea procesului, de responsabilizare a judecătorilor pentru modul de soluționare a cauzei și de sporire a încrederii în actul de justiție.

În materia probelor se realizează o unificare de reglementare, în sensul că, în noul Cod de procedură civilă se regăsesc nu numai prevederile referitoare la administrarea probelor, ci și cele care privesc admisibilitatea acestora, aspecte care, în prezent, sunt reglementate în Codul civil. Au fost cuprinse dispoziții vizând admisibilitatea ca probe a înscrisurilor pe suport electronic, a copiilor făcute pe microfilme, a contractelor încheiate pe formulare tipizate sau standardizate, a biletelor, tichetelor și altor asemenea documente, imprimate sau neimprimate, utilizate la încheierea unor contracte și care vor avea regimul înscrisului sub semnătură privată.

Totodată, se păstrează actuala procedură a administrării probelor de către avocați, care, în noul context legislativ, poate reprezenta, ca manifestare a dreptului de dispoziție al părților, o alternativă la modalitatea clasică de administrare de către instanță a probelor.

Au fost instituite unele reguli și mecanisme procedurale pentru eficientizarea procedurii și asigurarea soluționării cu celeritate a procesului, astfel:

- se accentuează caracterul excepțional al amânărilor pe care le poate acorda instanța de judecată, fie prin învoiala părților, fie pentru lipsă de apărare, înlăturându-se, prin ansamblul soluțiilor legislative propuse, posibilitatea părților de a solicita și obține amânări repetate nejustificate, care duc la încărcarea rolului instanței și afectarea serviciului public al justiției;

- spre deosebire de regulile actuale privind invocarea excepțiilor, necompetența de ordine publică nu poate fi invocată, atât de părți cât și de instanța de judecată din oficiu, decât la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate și exclusiv în fața primei instanțe; soluția propusă dă expresie prevalenței interesului în soluționarea cu celeritate a procesului, în raport cu formalismul regulilor de competență, dar și ideii de responsabilizare a părților pentru clarificarea, în termen cât mai scurt, a elementelor procesuale cu efect dirimant;

- se instituie norme riguroase privind strămutarea cauzelor și recuzarea judecătorilor, instrumente procesuale folosite în prezent cel mai adesea pentru tergiversarea proceselor; se sistematizează motivele de incompatibilitate și de recuzare, astfel încât instituția incompatibilității să înglobeze toate aceste cazuri, mijloacele procesuale de invocare a incompatibilității fiind abținerea și recuzarea. În scopul împiedicării deturnării mijloacelor procesuale puse la dispoziția părților de la scopul pentru care acestea au fost instituite, s-a propus să nu se poată cere decât recuzarea judecătorilor care fac parte din complet, cu indicarea, pentru fiecare, în mod individual, a motivelor de recuzare, iar formularea cererii de recuzare nu va mai întrerupe cursul procesului, urmând ca hotărârea prin care s-a admis recuzarea să arate și în ce măsură sunt menținute actele procesuale efectuate de magistratul recuzat.

- se instituie o nouă concepție privind termenul în cunoștință, bazată pe responsabilizarea justițiabilului pentru propriul proces, în conformitate și cu principiul disponibilității, care guvernează procesul civil. Se dă un sens mai larg noțiunii de termen în cunoștință, astfel încât să includă orice situație în care se poate prezuma că partea a primit citația și cunoaște termenul.

În ceea ce privește stabilirea cadrului procesual, noul Cod de procedură civilă păstrează formele actuale de introducere în cauză a altor persoane, dar sporește rolul activ și posibilitățile de apreciere ale judecătorului, care va putea dispune, chiar împotriva voinței părților, introducerea forțată în proces a unei alte persoane.

Se instituie o procedură specială, de sine-stătătoare, îndreptată împotriva încălcării dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil: contestația privind tergiversarea procesului. Potrivit noii proceduri, conforme cu deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului care au sancționat

lipsa mijloacelor legale de a acționa în cazul depășirii termenului rezonabil de soluționare a cauzei, partea care consideră că pricina este tergiversată va putea solicita luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

Procedura va avea caracter incidental și se va desfășura în fața instanței învestite cu soluționarea cauzei, care se va pronunța prin încheiere; împotriva încheierii se va putea introduce o cale de atac la instanța superioară. În soluționarea acesteia, instanța ierarhic superioară nu va putea oferi dezlegări asupra unor probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a cauzei sau care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî în cauza dedusă judecătii. Pentru a nu exista riscul ca o astfel de procedură să devină, ea însăși, un mijloc de tergiversare a procesului, abuzul în exercitarea acestei căi procedurale va fi sancționat.

Noul Cod de procedură civilă introduce noi reglementări cu caracter general referitoare la căile de atac, care includ enumerarea acestora, prevederea expresă a principiului legalității căilor de atac, precum și clasificarea lor în căi ordinare și căi extraordinare.

Sunt consacrate legislativ regula unicității căii de atac și ordinea exercitării căilor de atac - recunoscute deja în doctrină și jurisprudență -, fapt ce va avea drept consecință imposibilitatea exercitării unei căi extraordinare de atac înainte de exercitarea apelului. În cazul în care părțile convin în mod expres, hotărârea susceptibilă de apel va putea fi atacată direct cu recurs, dar numai pentru încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Apelul rămâne singura cale de atac ordinară cu caracter devolutiv, având ca obiect, de regulă, controlul judecătii asupra fondului cauzei.

Modificări de substanță sunt realizate în materia recursului, pentru ca acesta să fie, într-adevăr, o cale extraordinară de atac, exercitată esențialmente doar în cazurile excepționale în care legalitatea a fost înfrântă.

Cu titlu de noutate, noua reglementare instituie posibilitatea exercitării revizuirii în cazul în care, după ce hotărârea judecătorească a devenit definitivă, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției de neconstituționalitate invocate în acea cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acelei excepții. Acest nou caz de revizuire este complementar reglementării procedurii de soluționare a excepțiilor de neconstituționalitate, în care se elimină soluția suspendării cauzei, aflate pe rolul instanței judecătorești, pe perioada soluționării acestei excepții.

Se consacră posibilitatea exercitării revizuirii și în cazul hotărârilor judecătorești care nu evocă fondul, în cazurile și în condițiile expres prevăzute de lege.

Prin noul Cod de procedură civilă se creează un nou mecanism pentru unificarea practicii judiciare care să contribuie, alături de recursul în interesul legii, la transformarea jurisprudenței românești într-una predictibilă, care să răspundă așteptărilor rezonabile ale justițiabililor și, totodată, să conducă la scurtarea procesului, prevenind parcurgerea tuturor căilor de atac.

Această procedură presupune, în linii generale, solicitarea rezolvării de principiu a unei probleme de drept de care depinde soluționarea unei cauze, problemă de drept care nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor; solicitarea se adresează Înaltei Curți de Casație și Justiție de către judecătorul învestit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, din oficiu sau la cererea părților.

Pentru asigurarea eficacității acestui nou mecanism, decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție are caracter obligatoriu atât pentru instanța ce a adresat solicitarea de dezlegare a problemei de drept, cât și pentru toate celelalte instanțe.

Dintre principalele noutăți de fond propuse în materia executării silite, amintim următoarele:

- consacrarea, pentru prima dată în dreptul nostru, în mod expres, a regulii de principiu privind respectarea dreptului la un proces echitabil și în faza executării silite prin instituirea obligației statului de a asigura executarea promptă și efectivă a oricărui titlu executoriu, precum și a răspunderii acestuia pentru repararea prejudiciului suferit din cauza neîndeplinirii obligațiilor ce îi incumbă;

- consacrarea competenței generale a executorului judecătoresc de a efectua executarea silită, în scopul asigurării unei reglementări unitare și uniforme în materia executării silite a titlurilor executorii emise în materia raporturilor civile și a altor raporturi asimilate. Totodată, trebuie menționată și reglementarea modului de soluționare a conflictelor de competență dintre executorii judecătorești, precum și dintre aceștia și alte organe de executare anume prevăzute de lege;

- delimitarea judicioasă a categoriilor de hotărâri, hotărâri „definitive” și hotărâri „executorii”, renunțându-se la categoria hotărârilor „irevocabile”, care pe plan european nu este cunoscută și care este susceptibilă de confuzii în practică, creând dificultăți în stabilirea statutului unor hotărâri susceptibile de a fi atacate pe calea unei căi extraordinare de atac;

- introducerea unor reglementări noi privind subiectele de drept participante la procedura executării silite: părțile, terții garanți, creditorii intervenienți, instanța de executare, organele de executare, agenții forței publice, martorii asistenți și alți participanți. În acest sens, trebuie semnalate reglementările de fond cu caracter de noutate privind, printre altele, drepturile și obligațiile părților, statutul procesual al terților care au garantat personal sau cu bunuri proprii executarea obligației cuprinse în titlul executoriu, rolul și actele instanței de executare;

- introducerea unor reglementări noi privind actele organelor de executare săvârșite în cursul executării silite, potrivit cărora unele dintre măsurile luate de organul de executare, cum ar fi cele privind începerea, amânarea, suspendarea și încetarea executării, eliberarea sau distribuirea sumelor obținute din executare, sunt dispuse prin încheieri executorii, date cu sau fără citarea părților, care vor putea fi atacate cu contestație la executare la instanța competentă.

- introducerea unor soluții legislative noi privind intervenția altor creditori, fiind reglementate condițiile generale și efectele intervenției, în cadrul urmăririi silite, a altor creditori ai debitorului, indiferent dacă aceștia au sau nu un titlu executoriu sau, după caz, sunt ori nu creditori garanți sau privilegiați, în scopul de a realiza un echilibru între interesele creditorilor urmăritori și cele ale creditorilor care doresc să intervină în cursul unei urmăriri pentru a face acte de executare sau doar pentru a participa la distribuirea sumelor rezultate din urmărire, conform ordinii de preferință a creanțelor prevăzută de lege.

- introducerea unor reglementări noi privind amânarea și restrângerea executării silite;

Noul Cod de procedură civilă cuprinde și unele proceduri speciale reglementate actualmente în alte acte normative, cum sunt: procedura punerii sub interdicție, divorțul, procedura de declarare a morții, precum și unele proceduri de mare importanță practică, cum este procedura cauziunii judiciare.

În contextul modernizării procedurilor speciale în scopul clarificării rapide și eficiente a situațiilor litigioase, cu titlu de noutate legislativă, noul Cod de procedură civilă cuprinde și trei noi proceduri speciale: evacuarea din imobilele deținute sau ocupate fără drept, procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii și procedura cu privire la cererile de valoare redusă. Această din urmă procedură a avut drept model legislativ prevederile Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului nr. 861/2007 privind stabilirea unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, edictat în scopul simplificării și accelerării soluționării litigiilor transfrontaliere privind creanțe cu valoare redusă.

Referitor la procesele cu elemente de extraneitate, dispozițiile din noul Cod de procedură civilă urmează a se aplica proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate numai în măsura în care prin tratatele internaționale la care România este parte, prin dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel.

Noul Cod de procedură penală a fost adoptat în anul 2010, fiind publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din data de 5 iulie 2010.

Noul Cod de procedură penală are drept scop esențial crearea unui cadru legislativ modern în materie procesual penală, care să răspundă pe deplin imperativelor funcționării unei justiții moderne, adaptate așteptărilor sociale, precum și necesității creșterii calității acestui serviciu public.

Dispozițiile noului Cod de procedură penală urmăresc să răspundă unor cerințe actuale, precum accelerarea duratei procedurilor penale, simplificarea acestora și crearea unei jurisprudențe unitare, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Acesta urmărește să răspundă și exigențelor de previzibilitate a procedurilor judiciare ce decurg din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, implicit, din cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Ca o primă observație, se constată reglementarea expresă, pe lângă vechile principii, a unor noi principii fundamentale ale procesului penal.

În ceea ce privește acțiunea penală, au fost reglementate condițiile de punere în mișcare și de exercitare ale acesteia, respectiv existența probelor din care rezultă motive întemeiate de a crede că o persoană a săvârșit o infracțiune. Totodată, a fost regândită sfera cazurilor care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale.

Referitor la acțiunea civilă, a fost limitată obligativitatea exercitării acesteia din oficiu și au fost regândite dispozițiile procedurale referitoare la aceasta, în scopul de a evita întârzierile în soluționarea conflictului de drept penal.

Astfel, ca principiu, acțiunea civilă se exercită în cadrul procesului penal numai în măsura în care prin aceasta nu se depășește durata rezonabilă a procesului. În același scop, proiectul stabilește că acțiunea civilă nu poate fi exercitată în cadrul procesului penal, dacă dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale convențională unei alte persoane.

În scopul desfășurării cu celeritate a procesului penal, au fost reglementată posibilitatea renunțării la pretențiile civile, a recunoașterii de către inculpat a pretențiilor părții civile, precum și a încheierii unei tranzacții sau a unui acord de mediere.

În privința participanților în procesul penal, noul Cod aduce câteva modificări substanțiale în raport de actuala reglementare. Astfel, în cadrul organelor judiciare, alături de instanțele judecătorești și organele de urmărire penală, au fost cuprinși: judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară, care vor avea atribuții specifice în materia drepturilor și libertăților suspectului sau inculpatului, respectiv în verificarea legalității administrării probelor în faza de urmărire penală și a legalității sesizării instanței de judecată de către procuror.

De asemenea, au fost definite părțile în procesul penal (inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente), cu drepturile și obligațiile acestora. Alături de părți, printre participanții la procesul penal figurează și subiecții procesuali principali (suspectul și persoana vătămată), precum și alți subiecți procesuali (martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, etc.). Acestora le sunt arătate drepturile și obligațiile specifice.

De asemenea, avocatul își găsește locul printre participanții la procesul penal, fiindu-i definit rolul, poziția și atribuțiile stabilite în condițiile legii. Acesta asistă sau reprezintă părțile ori subiecții procesuali principali în procesul penal.

A fost regândită împărțirea competenței de primă instanță între tribunale și judecătoria, cu precizarea că judecătoriile vor avea competența generală, iar tribunalele o competență limitată.

Tot astfel, a fost regândită competența instanțelor militare, în sensul reglementării competenței tribunalului militar și a curții militare de apel. Astfel, tribunalul militar va judeca în primă instanță toate infracțiunile comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară este stabilită ținându-se seama de atribuțiile specifice ale acestor organe judiciare. Judecătorul de drepturi și libertăți va soluționa cererile, propunerile, plângerile, contestațiile sau orice alte sesizări referitoare la măsurile preventive, la măsurile asigurătorii, la măsurile de siguranță cu caracter provizoriu, la actele procurorului, în cazurile prevăzute de lege, la autorizarea perchezițiilor, a tehnicilor speciale de supraveghere sau de cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii, la administrarea anticipată a probelor, precum și orice alte cazuri prevăzute de lege.

În procedura de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea administrării probelor în faza de urmărire penală și a trimiterii în judecată, soluționează plângerile împotriva soluțiilor de netrimiteră în judecată, precum și orice alte cauze prevăzute de lege.

Noul cod a regândit poziția procurorului în cadrul organelor de urmărire penală, precum și competența acestuia. Procurorul conduce și supraveghează activitatea organelor de cercetare penală ale poliției judiciare și a organelor de cercetare penală speciale. Acesta poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce și le supraveghează. Procurorul efectuează urmărirea penală în cazul infracțiunilor pentru care competența de judecată în primă instanță aparține curții de apel sau Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și în alte cazuri prevăzute de lege. În cazul infracțiunilor săvârșite de militari, procurorul militar este cel care are competența de a efectua urmărirea penală.

Au fost avute în vedere noi cazuri de incompatibilitate, în raport de principiile fundamentale consacrate de normele constituționale și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv noile principii care stau la baza noului Cod, cum ar fi: separarea funcțiilor judiciare, non bis în idem, termenul rezonabil al procesului penal și dreptul la libertate și siguranță.

Modalitățile de soluționare a cazurilor de incompatibilitate au fost simplificate, astfel încât să nu poată fi afectată celeritatea procesului penal prin abțineri și recuzări repetate, inclusiv prin recuzarea tuturor judecătorilor de la instanță sau a procurorilor de la parchet, care conduce la tergiversarea soluționării cauzei penale, în defavoarea înfăptuirii cu operativitate a actului de justiție.

Instituirea, prin noul cod, a categoriei subiecților procesuali principali a fost determinată de necesitatea prezentării distincte a drepturilor suspectului și ale persoanei vătămate, care, deși nu sunt părți în procesul penal, trebuie să se bucure de garanții procesuale adecvate, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și cu reglementările europene în materia drepturilor victimelor.

Astfel, suspectul și persoana vătămată, în calitatea lor de subiecți procesuali principali, au aceleași drepturi și obligații ca și părțile, cu excepția celor pe care legea le acordă numai acestora din urmă.

Un alt element de noutate în această materie îl reprezintă dispozițiile referitoare la posibilitatea acordată judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului din procedura de cameră preliminară sau instanței de a obliga persoanele vătămate să-și desemneze un reprezentant, în scopul exercitării drepturilor lor.

Se reglementează dreptul persoanei reținute sau arestate de a lua contact cu avocatul său și i se asigură confidențialitatea discuțiilor, a convorbirilor și a corespondenței.

De asemenea, în concordanță cu principiul dreptului la apărare, a fost reglementat dreptul general al apărătorului suspectului sau inculpatului de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal, precum și conținutul acestui drept, care include dreptul de a studia actele dosarului și de a nota date sau

informații din acesta. Totodată, au fost stabilite condițiile în care exercitarea acestui drept poate fi restricționată de către procuror.

Noul cod renunță la enumerarea limitativă a mijloacelor de probă, prevăzând că pot fi folosite în cadrul procesului penal orice mijloace de probă care nu sunt interzise de lege.

Cu titlu de noutate, valorificând cele statuate în doctrină, se arată că obiectul probațiunii îl constituie: existența infracțiunii și săvârșirea ei de către inculpat; faptele privitoare la răspunderea civilă, atunci când există constituire de parte civilă; faptele și împrejurările de fapt de care depinde aplicarea normelor de procedură; orice împrejurare necesară pentru justa soluționare a cauzei.

Se reglementează pentru prima oară în mod expres principiul loialității procedurilor în administrarea probelor, în vederea evitării utilizării oricăror mijloace ce ar putea avea ca scop administrarea cu rea-credință a unui mijloc de probă sau care ar putea avea ca efect provocarea comiterii unei infracțiuni, în scopul protejării demnității persoanei, precum și a dreptului acesteia la un proces echitabil și la viață privată.

O altă instituție nou introdusă este excluderea probei derivate ce are ca obiect înlăturarea mijloacelor de probă administrate în mod legal, dar care sunt derivate din probe obținute în mod ilegal.

În vederea respectării dreptului la viață privată și la corespondență, se instituie reguli procedurale în materia tehnicilor speciale de supraveghere și cercetare, care să satisfacă cerințele de accesibilitate, previzibilitate și proporționalitate.

Tot în vederea garantării dreptului prevăzut de art. 8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se instituie, cu titlu de principiu, obligația procurorului ca, după încetarea măsurii de supraveghere tehnică, să informeze în scris, în cel mai scurt timp, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura de supraveghere tehnică ce a fost luată în privința sa.

Sunt introduse noi reglementări detaliate în materia procedurii probatorii al percheziției, în funcție de natura acesteia: domiciliară, corporală, informatică sau a unui vehicul.

În acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, se realizează reglementarea expresă a principiului proporționalității oricărei măsuri preventive cu gravitatea acuzației aduse unei persoane, precum și a principiului necesității unei astfel de măsuri pentru realizarea scopului legitim urmărit prin dispunerea sa.

În privința arestării preventive, este prevăzut, la nivel de principiu, caracterul său excepțional și, totodată, caracterul subsidiar al acesteia în raport cu celelalte măsuri preventive neprivative de libertate. Astfel, arestarea preventivă poate fi dispusă numai dacă luarea unei alte măsuri preventive nu este suficientă pentru realizarea scopului legitim urmărit.

Ca noutate absolută pentru legislația procesual penală românească, se reglementează o nouă măsură preventivă, respectiv arestul la domiciliu, după modelul Codului de procedură penală italian, urmărindu-se, prin introducerea acestei instituții, lărgirea posibilităților de individualizare a măsurilor preventive, în raport cu principiile anterior menționate.

Instituția nulității actelor procesuale și procedurale cunoaște în cuprinsul noului Cod de procedură penală câteva modificări menite a sistematiza problematica specifică. Astfel, proiectul propune, ca element de noutate, reglementarea efectelor nulității asupra actelor procesuale ori procedurale, precum și a actelor subsecvente celui lovit de nulitate.

Regândirea etapei urmăririi penale aduce ca element de noutate faptul că urmărirea penală se desfășoară în două faze distincte: faza de investigare a faptei și faza de investigare a persoanei.

Ca element de noutate în cadrul desfășurării urmăririi penale, se reglementează procedura administrării anticipate a probatoriului. Această procedură se realizează când există riscul ca unele probe să

nu mai poate fi administrate în fața instanței. În astfel de situații, la cererea motivată a organului de cercetare penală, formulată din oficiu ori la solicitarea părților sau subiecților procesuali principali, judecătorul de drepturi și libertăți are competența de a aproba și proceda la administrarea probei.

Camera preliminară este o instituție nouă, inovatoare, ce are ca scop crearea unui cadru legislativ modern, care să înlăture durata excesivă a procedurilor în faza de judecată.

Se instituie competența judecătorului de cameră preliminară în verificarea conformității probelor administrate în cursul urmăririi penale cu garanțiile de echitabilitate a procedurii. Sub acest aspect, legalitatea administrării probelor este strâns și exclusiv legată de asigurarea caracterului echitabil al procesului penal.

Judecata în fond a fost concepută ca un complex de acte procesuale și procedurale specifice, având ca scop pronunțarea unei soluții legale și temeinice, întemeiată în egală măsură pe lege și pe adevăr.

Introducerea, în etapa judecătii în primă instanță, a instituției „judecătii pe baza probelor administrate la urmărire penală”, presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței, răspunde nevoii de eficacitate a judecătii, contribuind la înlăturarea unor proceduri greoaie și deseori inutile pentru stabilirea adevărului judiciar, subsumându-se exigențelor de ordin calitativ ale actului de justiție.

Se elimină posibilitatea extinderii acțiunii penale sau a procesului penal, instituții care duc la soluționarea cu întârziere a cauzei cu care a fost sesizată instanța. Cu privire la noile fapte descoperite în cursul judecătii, se reglementează desfășurarea de proceduri distincte de urmărire penală, pentru a nu se ajunge la întârzierea sau la diluarea cauzei inițiale deduse judecătii. De asemenea, este eliminată instituția restituirii dosarului la procuror pentru refacerea urmăririi penale.

În scopul asigurării celerității procesului penal și a reducerii duratei de soluționare a cauzei penale, în materia căilor de atac, se prevede calea ordinară de atac a apelului, integral devolutivă. Astfel, se menține doar o singură cale ordinară de atac, dând eficiență principiului dublului grad de jurisdicție, prevăzut de articolul 2 paragraful 1 al Protocolului 7 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Recursul în casație este o cale extraordinară de atac, exercitată doar în cazuri excepționale, numai pentru motive de nelegalitate. Recursul în casație urmărește asigurarea unei practici unitare la nivelul întregii țări. Prin intermediul acestei căi extraordinare de atac, a cărei soluționare este numai în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, este analizată conformitatea hotărârilor definitive atacate cu regulile de drept, prin raportare la cazurile de casare expres și limitativ prevăzute de lege.

Este reglementat un nou caz de revizuire, când hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală ce a fost declarată neconstituțională după ce hotărârea a devenit definitivă, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate. Astfel, este reglementat un remediu procedural, având în vedere prevederile din proiect potrivit cărora a fost eliminat posibilitatea suspendării cauzelor penale pe perioada desfășurării procedurii de soluționare a excepțiilor de neconstituționalitate.

Se instituie o nouă cale extraordinară de atac de retractare, în scopul înlăturării dificultăților create în practică de prevederile actualului art. 522¹ C.proc.pen. și în scopul asigurării compatibilității legislației române cu standardele impuse de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

În acest sens, se prevede posibilitatea persoanei condamnate definitiv, care a fost judecată în lipsă, de a solicita redeschiderea procesului penal în termen de șase luni din ziua în care a luat cunoștință că s-a desfășurat un proces penal împotriva sa, dacă între timp nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale.

În vederea asigurării unei practici judiciare unitare, prin noul Cod de procedură penală se propune crearea unui nou mecanism pentru unificarea practicii judiciare care să contribuie, alături de recursul în interesul legii, la crearea unei jurisprudențe previzibile care să conducă la scurtarea duratei procesului penal. Această procedură presupune solicitarea rezolvării de principiu, de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei probleme de drept de care depinde soluționarea unei cauze, problemă de drept care nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor. Pentru asigurarea eficacității acestui nou mecanism, decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial, are caracter obligatoriu, atât pentru instanța ce a adresat solicitarea de dezlegare a problemei de drept, cât și pentru toate celelalte instanțe.

Noul Cod de procedură penală cuprinde unele proceduri speciale, în scopul asigurării eficacității administrării actului de justiție.

Acordul de recunoaștere a vinovăției reprezintă o soluție legislativă inovatoare ce va asigura soluționarea cauzelor într-un termen optim și previzibil, fiind totodată un remediu pentru eliminarea unei deficiențe majore a sistemului judiciar român, respectiv durata mare a desfășurării procedurilor judiciare. Acordul este supus controlului instanței cu privire la obiectul său și la condițiile încheierii, iar în cazul admiterii instanța va dispune condamnarea inculpatului la o pedeapsă ce nu poate fi mai mare decât cea solicitată de procuror prin acord.

Un element de noutate în procedura reabilitării îl constituie obligația autorității care ține evidența cazierului judiciar de a șterge din oficiu, la împlinirea termenului prevăzut de lege, mențiunile privind pedeapsa aplicată persoanei condamnate, reabilitate de drept. Obligația ștergerii din oficiu a condamnării persoanei juridice, în cazul reabilitării de drept, revine organului care a înregistrat persoana juridică și organului care a autorizat înființarea ei.

Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri corespunde exigențelor prevăzute de art.5 paragraful 5 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 3 din Protocolul nr. 7 adițional la această convenție. Nu va putea cere repararea de către stat a pagubei suferite persoana care, prin declarații mincinoase ori în orice alt fel, a determinat intenționat condamnarea sa, în afara cazurilor în care a fost obligată să procedeze astfel. Nu este îndreptățită la repararea pagubei nici persoana condamnată căreia îi este imputabilă nedescoperirea faptului din care reiese că s-a produs o eroare judiciară.

Unele dispoziții care nu mai corespund realităților practice, cum este cea privind amânarea sau întreruperea executării pedepsei pentru motive familiale, instituție care nu este justificată de soluțiile pronunțate în practică, aproape în totalitate de respingere, au fost eliminate, fiind avute în vedere totodată multiplele schimbări petrecute în organizarea activității Administrației Naționale a Penitenciarelor, care permit efectuarea unor activități de către deținuți în incinta locului de detenție, sau deplasarea acestora, printr-o simplă dispoziție administrativă, în afara locului de detenție, în situații speciale.

Nu în ultimul rând, se impune precizarea că adoptarea noilor coduri de procedură implică reglementarea prin legea de punere în aplicare, a modului de soluționare a situațiilor tranzitorii, a soluțiilor referitoare la corelarea, modificarea, completarea, abrogarea legilor speciale care au incidență în materie de procedură civilă și penală, a măsurilor de ordin organizatoric, financiar, logistic și de asigurare a personalului necesar.

Trebuie adăugat și faptul că, pentru aplicarea efectivă a dispozițiilor noilor coduri de procedură, este esențial ca acestea să intre în vigoare concomitent cu noul Cod civil, respectiv, noul Cod penal, aspect esențial care trebuie avut în vedere la adoptarea legilor de aplicare, întrucât este de neconceput aplicarea unor norme procedurale fără normele de drept substanțial corespunzătoare.

Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor

Ținând seama de termenul preconizat pentru intrarea în vigoare a noilor coduri de procedură, s-a apreciat că se impune instituirea unor norme procedurale cu efecte imediate, în pregătirea implementării codurilor și în acord cu soluțiile legislative consacrate de acestea, de natură să faciliteze eficientizarea procedurilor judiciare și soluționarea cu celeritate a proceselor.

Astfel, a fost adoptată Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, intrată în vigoare la data de 25 noiembrie 2010, act normativ care vizează, în principal, simplificarea și sporirea celerității soluționării cauzelor, cu impact direct și asupra executării hotărârilor.

În ceea ce privește modificările aduse Codului de procedură civilă, se reglementează cazurile în care, în aceeași cauză, se poate introduce cerere de strămutare a procesului, astfel încât să se evite formularea unor cereri abuzive, în scop dilatoriu. Astfel, se prevede ca strămutarea procesului să nu mai poată fi cerută din nou, decât în cazul în care noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau ivite după soluționarea acesteia.

Se instituie o modalitate alternativă și voluntară, a comunicării actelor de procedură, îndeplinite ulterior sesizării instanței, între avocați. Această modalitate de comunicare este admisibilă numai în cazul în care părțile au avocat și consimt la aplicarea unei atare modalități de comunicare.

În materie procesual-civilă se mai preconizează extinderea înțelesului noțiunii de termen în cunoștință, aceasta urmând a include orice situație în care se poate prezuma că partea, primind citația, cunoaște termenul.

Se prevede posibilitatea judecătorului de a fixa termene procedurale scurte, chiar de la o zi la alta, în funcție de împrejurări.

Tot ca manifestare a rolului activ al judecătorului, prin lege se consacră posibilitatea instanței de a proceda la încunoștințarea părților și a altor participanți la proces telefonic, telegrafic, prin fax, poștă electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare care asigură transmiterea textului actului ce se comunică ori înștiințarea pentru prezentarea la termen, precum și confirmarea primirii acestora.

Legea face distincție între necompetența de ordine publică și, respectiv, necompetența de ordine privată și modifică regimul invocării excepțiilor de necompetență. Astfel, excepția de necompetență materială și teritorială de ordine publică poate fi invocată de părți ori de către judecător la prima zi de înfățișare în fața primei instanțe, dar nu mai târziu de începerea dezbaterilor asupra fondului. Necompetența de ordine privată va putea fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare sau, când întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

În litigiile care, potrivit legii, pot face obiectul procedurii de mediere, judecătorul poate invita părțile să participe la o ședință de informare cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri. Când consideră necesar, ținând seama de circumstanțele cauzei, judecătorul va recomanda părților să recurgă la mediere, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecării.

Un alt element de noutate constă în faptul că nicio evacuare din imobilele cu destinație de locuință nu poate fi făcută de la data de 1 decembrie și până la data de 1 martie a anului următor, decât dacă creditorul face dovada că, în sensul dispozițiilor legislației locative, el și familia sa nu au la dispoziție o locuință corespunzătoare ori că debitorul și familia sa au o altă locuință corespunzătoare în care s-ar putea muta de îndată, cu precizarea că dispozițiile nu se aplică în cazul evacuării persoanelor care ocupă abuziv, pe căi de fapt, fără niciun titlu, o locuință, și nici celor care au fost evacuați pentru că pun în pericol relațiile de conviețuire sau tulbură în mod grav liniștea publică.

În ceea ce privește recursul în interesul legii, prin această lege se lărgeste sfera persoanelor care pot sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție, dobândind calitate procesuală activă în această materie și Avocatul Poporului, precum și colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Asupra recursului în interesul legii Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunță într-un complet în alcătuirea căruia intră președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție – care va fi și președintele acestui complet, președinții secțiilor din cadrul acestei instanțe și un număr de 20 de judecători, din care 14 judecători din secția în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit, precum și câte doi judecători din cadrul celorlalte secții.

În ceea ce privește modificarea Codului familiei, este reglementată o procedură nouă potrivit căreia, dacă soții sunt de acord cu divorțul și nu au copii minori, născuți din căsătorie sau adoptați, ofițerul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuințe comune a soților poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților, eliberându-le un certificat de divorț, potrivit legii.

Una dintre modificările aduse Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, constă în organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în 4 secții - Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal, 4 complete de 5 judecători și Secțiile Unite, cu competență proprie.

Completele de 5 judecători soluționează recursurile și cererile în cauzele judecate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și judecă și alte cauze date în competența lor prin lege, precum și ca instanță disciplinară.

Ținând seama de semnalele primite din practica judiciară și de necesitatea diminuării volumului de activitate a judecătorilor care intră în compunerea instanțelor competente să soluționeze, în primă instanță, cauzele privind conflictele de muncă și asigurări sociale, se prevede că în compunerea completului pentru judecarea cauzelor amintite intră un singur judecător și 2 asistenți judiciari.

Referitor la modificările și completările aduse la Codul de procedură penală, se constată reducerea competenței privind judecarea cauzelor în primă instanță de către Înalta Curte de Casație și Justiție în scopul degrevării instanței supreme, pentru asigurarea rolului său de unificare a practicii judiciare.

Cu privire la pretențiile civile, în cursul procesului penal, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii.

Este eliminată una dintre cauzele de prelungire a judecății dosarelor penale, ca urmare a invocării excepției de nelegalitate în fața instanței penale. Această modificare permite instanței penale să se pronunțe cu privire la orice chestiune prealabilă sau excepție de nelegalitate de care depinde soluționarea cauzei.

Pentru a asigura reducerea numărului de cauze aflate pe rolul instanțelor, au fost modificate și completate dispozițiile art. 222 alin. (7) și art. 285, teza I din Codul de procedură penală, în sensul că plângerile penale și plângerile împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată greșit îndreptate se trimit organului judiciar competent pe cale administrativă.

O altă modificare este în sensul ca, atunci când se dispune neînceperea urmăririi penale, suportarea cheltuielilor judiciare să revină persoanei care a făcut sesizarea, în măsura în care se reține exercitarea abuzivă a acestui drept, în scopul de a se limita numărul mare de sesizări nejustificate ale organelor de urmărire penală și de a se asigura coerența sistemului cheltuielilor judiciare în cazul soluțiilor de neurmărire penală.

Legea nr. 202/2010 prevede un nou impediment la punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale constând în încheierea unui acord de mediere cu privire la latura penală a cauzei, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Acest caz presupune ca părțile să fi finalizat procedura de mediere prin încheierea unui acord în care să fi fost tranșate toate aspectele privind conflictul de drept penal dintre acestea.

S-a prevăzut că în situația în care procurorul ierarhic superior respinge plângerea formulată împotriva unui act sau unei măsuri de urmărire penală care nu conține o soluție de neurmărire sau de

netrimiteră în judecată, rezoluția/ordonanța acestuia nu mai poate fi atacată pe cale ierarhică. O plângere formulată împotriva soluției de respingere dispuse de procurorul ierarhic superior va fi respinsă ca inadmisibilă.

În ceea ce privește alin. (2) al art. 18¹ C.pen. s-a operat o completare, în sensul că, la stabilirea în concret a gradului de pericol social, se ține seama de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce și de persoana și conduita făptuitorului, dacă este cunoscut. Această modificare era necesară pentru a se oferi procurorului posibilitatea de a dispune neînceperea urmăririi penale *in rem*, în situația în care fapta nu prezintă pericolul social concret al unei infracțiuni, însă făptuitorul nu este cunoscut.

În vederea asigurării celerității procedurilor, instanța în fața căreia a fost depusă o plângere împotriva unei soluții de neurmărire sau de netrimiteră în judecată, fără ca petentul să fi parcurs anterior procedura internă, va dispune trimiterea pe cale administrativă a plângerii în vederea soluționării de procurorul ierarhic superior.

Introducerea unei instituții noi în etapa judecătii în primă instanță, cum este cea a judecătii în cazul recunoașterii vinovăției, presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și răspunde nevoii de eficacitate a judecătii, contribuind la înlăturarea unor proceduri greoaie și deseori inutile pentru stabilirea adevărului judiciar și subsumându-se exigențelor de ordin calitativ ale actului de justiție.

În vederea asigurării desfășurării cu celeritate a proceselor penale complexe, alte modificări vizează reducerea numărului de căi de atac ce pot fi exercitate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorie prin eliminarea posibilității exercitării în fața tribunalului a căi de atac a apelului împotriva acestora hotărâri. Toate sentințele pronunțate de judecătorie vor putea fi atacate numai cu recurs devolutiv integral în fapt și drept în fața curții de apel, asigurându-se astfel dublul grad de jurisdicție.

Se recunoaște dreptul de acces direct al instanțelor de judecată și parchetelor la bazele electronice de date deținute de organele administrație de stat, în vederea realizării cu celeritate a procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor.

În materia mandatului de aducere, modificările vizează posibilitatea aducerii cu mandat a părții vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente sau martorului care refuză să se supună mandatului de aducere sau încerca să fugă.

Potrivit Legii nr. 202/2010 recursul declarat împotriva unor hotărâri care, în baza legii, nu pot fi atacate cu apel (sentințele pronunțate de judecătorie, de curtea de apel sau de Înalta Curte de Casație și Justiție, sau cele pronunțate de tribunale pentru infracțiuni la care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate), nu este limitat la cazurile de casare, instanța fiind obligată ca în afara temeiurilor invocate și a cererilor formulate de recurent, să examineze legalitatea și temeinicia hotărârii pronunțate în vederea înlăturării erorilor de fapt sau de drept; în aceste cauze, instanța de recurs poate administra probe noi sau readministra probele în situația în care consideră necesar pentru asigurarea dreptului părților la un proces echitabil.

Procedura de soluționare a recursului în interesul legii în materie penală este identică cu cea reglementată în materie civilă, cu precizarea că, în situația în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin cei 20 de judecători.

În cazul în care se cere extrădarea sau predarea în baza unui mandat european de arestare a unei persoane judecate și condamnate în lipsă, cauza va putea fi rejudecată de către instanța care a judecat în primă instanță, la cererea condamnatului.

Trebuie precizat că în textul Legii nr. 202/2010, astfel cum a fost adoptată de Parlamentul României, au fost preluate propuneri importante formulate de judecători și procurori de la instanțe și parchete, precum și de Consiliul Superior al Magistraturii.

Referitor la efectele modificărilor legislative din cursul anului 2010 asupra actului de justiție, opinia majoritară la nivelul instanțelor judecătorești este aceea că modificările legislative survenite au avut **mai degrabă o influență pozitivă** asupra actului de justiție (75%). Există însă instanțe care au răspuns în sensul că **influența este mai degrabă negativă** (18,75%). În procent de 6,25% s-a apreciat că **influența actelor normative adoptate este negativă**.

În ceea ce privește parchetele, opinia majoritară asupra modificărilor legislative survenite în cursul anului 2010 este în sensul că acestea au avut **o influență mai degrabă pozitivă** (62, 5 %). Unele parchete au considerat că influența asupra actului de justiție a fost **mai degrabă negativă** (25%). S-a exprimat și opinia minoritară, în sensul că **influența actelor normative este pozitivă** (12, 5 %).

Instanțele judecătorești și parchetele au indicat unele măsuri de ordin legislativ care ar trebui adoptate în vederea îmbunătățirii activității, cum ar fi:

- sporirea atribuțiilor grefierului cu studii superioare pentru degrevarea efectivă a judecătorilor și procurorilor;
- introducerea unor sancțiuni procedurale mai drastice pentru nerespectarea de către părți a obligațiilor stabilite de lege;
- specializarea judecătorilor;
- revizuirea și completarea reglementărilor legale privind organizarea și statutul magistratului;
- stabilirea unui cadru legislativ adecvat și stabil privind finanțarea sistemului judiciar;
- să se revină la reglementările anterioare referitoare la încuviințarea executării silite de către executor;
- modificări legislative referitoare la procedura cu străinătatea;
- modificarea Codului muncii;
- modificarea legilor proprietății în acord cu legislația europeană;
- legislația în materia funcționarilor publici și a salarizării unitare;
- eliminarea obligației de motivare a hotărârilor judecătorești în cazurile în care împotriva acestora nu se exercită căile de atac;
- abrogarea investiției cu formulă executorie;
- abrogarea încuviințării executării silite;
- modificarea Legii contenciosului administrativ în sensul adoptării unui Cod Administrativ cu norme procedurale proprii;
- modificări cu privire la normarea încărcăturii;
- motivarea succintă, formală a hotărârilor;
- obligativitatea asistenței judiciare încă de la primă instanță;
- instituirea unor sancțiuni procedurale necondiționate;
- obligativitatea administrării probelor prin avocați;
- înregistrarea video a semnării actelor la notariat;

- preluarea bugetului instanțelor judecătorești de către Înalta Curte de Casație și Justiție;
- reconsiderarea cauzelor în care se efectuează obligatoriu urmărirea penală proprie prin reducerea acestora;
- reglementarea clară și definitivă a sistemului de salarizare;
- modificarea normelor de competență materială în vederea asigurării unui echilibru între parchetele de grade diferite;
- trecerea poliției judiciare în subordinea parchetelor;
- renunțarea la subordonarea față de Ministerul Justiției;
- creșterea numărului de procurori;
- modificarea art. 209 C.p.p. în sensul înlăturării de la efectuarea urmăririi penale proprii a cauzelor preluate;
- modificarea legislației în sensul ca judecătorii de la curțile de apel și procurorii de la parchetele de pe lângă curțile de apel să fie cercetați de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- corelarea modificărilor legislative, pentru evitarea contradicțiilor existente între diferite texte;
- revenirea structurilor specializate (DIICOT și DNA) în structura parchetelor ordinare;
- stabilirea unui buget propriu al Ministerului Public de 1% din PIB, administrat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- preluarea efectivă a poliției judiciare, numirea în sistem a unor specialiști pe direcția domeniului de expertiza;
- extinderea supravegherii urmăririi penale la toate cauzele;
- desfășurarea concursului de numire în funcții de conducere în baza unor criterii mai eficiente de selecție.

III.2. Principalele proiecte de acte normative cu impact asupra sistemului judiciar aflate în dezbatere în cursul anului 2010

Principalele proiecte de acte normative aflate în dezbatere în cursul anului 2010 sunt Proiectul de Lege privind promovarea practicii unitare la nivelul instanțelor judecătorești, Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Codului de procedură penală, în ceea ce privește răspunderea materială a magistraților, precum și proiectele de lege privind punerea în aplicare a celor două coduri – Codul penal și Codul civil.

Aceste proiecte de legi s-au aflat în anul 2010 în atenția Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea avizării, cu această ocazie Plenul Consiliului exprimând punctele de vedere pe care le expunem în continuare:

La data de 7 septembrie 2010 Secretariatul General al Camerei Deputaților a Parlamentului României a trimis Consiliului Superior al Magistraturii spre avizare, propunerea legislativă privind promovarea practicii unitare și de modificare și completare a Legii nr.304/2004 privind organizarea judecătorească, a Codului de Procedură Civilă și Codului de Procedură Penală.

Proiectul reprezintă o variantă a proiectului de lege elaborat în cadrul Proiectului de înfrățire instituțională PHARE RO/2007 – IB/JH/01 „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România”, realizat cu participarea Consiliului Superior al Magistraturii. Schimbările ce se doresc a fi reglementate au drept scop instituirea unui sistem de proceduri menite să asigure unificarea practicii judiciare și să ofere o alternativă funcțională pentru actuala procedură, adeseori criticată.

Prin noutatea reglementării și prin modificările propuse Legii nr.304/2004 privind organizarea judecătorească, Codului de procedură civilă și Codului de procedură penală, propunerea legislativă dă consistență prevederilor art.126 (3) din Constituție care arată că Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești.

Proiectul oferă mecanismele procedurale eficiente care permit Înaltei Curți de Casație și Justiție să îndeplinească sarcina de unificare a practicii judiciare, atât atunci când cauzele sunt judecate de către aceasta, cât și atunci când ele sunt judecate în ultimă instanță de către curți de apel sau tribunale.

Concret, în afara reglementării mai riguroase a componenței și funcționalității completelor specializate, sunt propuse mecanisme capabile să evite pronunțarea unor soluții neunitare, prin reglementarea, de mare noutate în România, a procedurii de soluționare a cererilor privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept cu valoare de principiu.

Este de menționat că, în statele în care există reglementată procedura de soluționare a cererilor de pronunțare a hotărârilor prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept, s-a ajuns ca promovarea recursului în interesul legii să se realizeze, în medie, doar o dată pe an, ceea ce trebuie interpretat în sensul că mecanismele pro –active de evitare a practicii neunitare chiar au acest rezultat. Acest lucru este cu atât mai important cu cât soluția care se va adopta după hotărârea prealabilă este aplicabilă procesului și părților care se află în curs de judecată, deci evită apelarea ulterioară la mecanisme reparatorii.

De asemenea, pentru situația în care nu s-a apelat la mecanismele pro –active, se propune reglementarea unui nou caz de revizuire care să permită desființarea hotărârii pronunțată prin deviere de la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Se reglementează, pentru fiecare treaptă ierarhică a instanțelor, aplicarea principiului specializării completului de judecată. Proiectul valorifică un principiu consacrat de art.35 din Legea 304/2004 privind organizarea judiciară în mod expres „pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, secții maritime și fluviale”, extinzând sfera lui de aplicare în zona permisă de sintagma folosită de același text: „pentru alte materii”, dar implicând specializarea mai ales în interiorul secțiilor deja existente.

S-a considerat că proiectul ar trebui completat sau modificat, astfel încât să instituie, ca regulă, repartizarea și în anii următori a judecătorilor deja specializați într-o materie, în aceleași complete specializate.

Aceasta deoarece, în chiar expunerea motivelor proiectului, se arată că urmare studiului realizat în cadrul proiectului PHARE menționat s-a stabilit o listă cu condițiile care stimulează dezvoltarea unei jurisprudențe stabile, iar printre acestea stabilitatea completelor de judecată este considerată o condiție esențială.

De altfel, pentru instituirea acestei reguli a continuității compunerii completelor de judecată pledează și faptul că, în vederea specializării lor, judecătorii beneficiază (sau ar trebui să beneficieze) de formare specifică. Pentru această formare este nevoie de resurse financiare, or în condițiile în care acestea sunt puține, este exclusă posibilitatea de a relua cursurile de formare în fiecare an pentru noii judecători care i-ar înlocui pe cei care au făcut parte din completul specializat în anul precedent.

Formarea pe domenii specifice ar trebui direcționată numai către acei magistrați cărora le-au fost atribuite competențe speciale de către colegiul de conducere și care, astfel, vor fi capabili să transpună, în mod direct, pregătirea de specialitate, într-o mai bună practică. Or, reglementarea doar ca posibilitate a continuității compunerii completului specializat poate lăsa fără aplicare în practică a cunoștințelor acumulate în decursul unui an, a formării specifice și a experienței, dacă în anul următor judecătorul care a făcut această acumulare este repartizat într-un complet cu o altă specializare.

S-a propus completarea proiectului în sensul de a stabili în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție soluționarea cererilor privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept, a cererilor privind unificarea practicii și a cererilor pentru nerespectarea practicii unitare a Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva hotărârilor pronunțate în ultimă instanță de curțile de apel și tribunale.

În continuare se aduc modificări unor articole existente și se introduc articole noi pentru a se reglementa procedura de sesizare și soluționare a cererilor menționate. Printre acestea se regăsesc inclusiv aspecte specifice regulamentelor de organizare a instanțelor, respectiv: constituirea completului de judecată, repartizarea cauzelor, situații de înlocuire a unor membri din complet, cine conduce ședința de judecată etc.

O altă observație care trebuie făcută este aceea că suspendarea judecării cauzei, de la momentul sesizării și până la data rămânerii definitive a hotărârii completului de unificare, poate genera probleme practice, deoarece o serie de măsuri din procesul civil, de exemplu situația luării străinului în custodie publică, prevăzută de Ordonanța de urgență a guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare (care trebuie prelungită înainte de expirarea duratei inițiale de 30 de zile), plasamentul copiilor, internarea persoanei bolnavă psihic, nu doar că se judecă de urgență, dar presupun și intervenții asupra libertății persoanei, caz în care nici o judecată asupra măsurilor provizorii nu poate avea loc.

O altă problemă ar putea fi ridicată de modificările pe care legea pentru accelerarea soluționării proceselor o aduce competenței instanțelor și textelor care reglementează căile de atac. Astfel, proiectul legislativ pornește de la premisa existenței dublului grad de jurisdicție în materie civilă și pleacă de la ipoteza că numai în fața completelor de la tribunale și curți de apel ar putea rămâne irevocabilă o hotărâre judecătorească. În consecință, nu s-a propus ca și judecătorii de la judecătorii să poată sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile. Or, în cazul în care proiectul legii „micii reforme” va fi adoptat și de către Camera deputaților, în forma care a fost aprobată la Senat, mai multe tipuri de cauze vor fi soluționate în primă și ultimă instanță de către judecătorii. În aceste cauze însă nu s-ar putea apela la mecanismul pro-activ de unificare a practicii.

În ce privește articolul III, prin care se aduc modificări și completări codului de procedură penală, s-au formulat, de asemenea, unele observații.

Astfel, aplicarea articolului 479¹ alin.5 Cod procedură penală, așa cum se propune a fi modificat, va genera probleme serioase în cauzele cu arestați, dacă textul se mărginește la a reglementa suspendarea judecării în cauza în care a fost sesizat Completul de unificare.

Dacă procedura ce se desfășoară în fața completului care face sesizarea - și care este întreruptă - este una penală cu arestați, atunci ar trebui să se facă trimitere la aplicarea corespunzătoare a articolului 303 alin.6 Cod procedura penală în ce privește măsurile preventive. Trebuie să se țină seama de experiența privind desfășurarea în timp, pentru cazul sesizării Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate, dată fiind similitudinea de reglementare.

Articolul 414³, care urmează a fi introdus în Codul procedură penală, prevede că, „recursurile în interesul legii se judecă de completul de unificare din cadrul secției penale” – complet format din 5 judecători numai de la secția penală. În mod diferit, textele ce reglementează recursul în interesul legii, în Codul de procedura civilă, instituie două tipuri de compunere pentru completul care va soluționa acest recurs, care va fi format, după caz, din trei sau cinci judecători.

Deși sistemul este funcțional în mai multe state europene, față de probabilitatea disputei asupra numărului de judecători care să facă parte din completul care va soluționa recursul în interesul legii, considerăm că, pentru o intervenție legislativă, în prezent, trebuie să se țină seama de argumentul că un număr mai mare de judecători ar spori nivelul de acceptare al hotărârilor Completului de unificare.

Acolo unde există, în cadrul aceleiași secții a instanței supreme, două sau mai multe complete specializate în aceeași materie, considerăm că ele ar trebui să fie cel puțin reprezentate de către un judecător în Completul de unificare.

În ședința din data de 19 august 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat varianta de lucru a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Codului de procedură penală în ceea ce privește răspunderea materială a magistraților.

Facem precizarea că, înainte de a fi supus atenției Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, proiectul de act normativ a fost comunicat instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, în vederea formulării de propuneri și observații.

Analizând proiectul de act normativ Plenul a constatat că, în mare măsură, au fost reținute propunerile formulate de Consiliul Superior al Magistraturii privind răspunderea patrimonială a magistraților (în urma consultării instanțelor, parchetelor și asociațiilor profesionale ale magistraților), dar că apar și următoarele elemente de noutate:

- introducerea unei prevederi potrivit căreia judecătorii și procurorii nu răspund pentru prejudiciile cauzate prin administrarea inefficientă a sistemului judiciar, inclusiv pentru neîndeplinirea, de către autoritățile și instituțiile publice, a obligației de a asigura soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil;
- prevederea, ca temei al răspunderii patrimoniale, alături de răspunderea penală, și a răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, stabilită în prealabil printr-o hotărâre definitivă;
- completarea art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004, republicată, în sensul prevederii, ca abatere disciplinară, alături de nerespectarea normelor de drept procesual, a nerespectării normelor de drept material cu rea-credință sau gravă neglijență.

În ceea ce privește prevederea introdusă la art. 96 alin. (3) din proiectul de lege, potrivit căreia judecătorii și procurorii nu răspund pentru prejudiciile cauzate prin administrarea inefficientă a sistemului judiciar, inclusiv pentru neîndeplinirea, de către autoritățile și instituțiile publice, a obligației de a asigura soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, s-a apreciat că este oportună, aceasta fiind și opinia exprimată de unele instanțe și parchete, cu precizarea că s-a propus completarea textului în sensul ca răspunderea magistraților să fie înlăturată și în alte ipoteze în care soluțiile pronunțate sunt consecința unor cauze neimputabile magistraților.

A fost menționat, ca exemplu, cadrul legislativ inadecvat, incoerent, susceptibil de interpretări diferite, ipoteză care depășește sfera noțiunii de administrare inefficientă a sistemului judiciar dar care este în măsură să influențeze soluțiile pronunțate de judecători și procurori, fără a le fi imputabilă acestora, motiv pentru care se impune să se facă referire și la această cauză de excludere a răspunderii magistraților, mai ales în contextul în care cele mai multe condamnări ale statului român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului au în vedere cadrul legislativ incoerent.

O altă opinie este aceea că se impune clarificarea înțelesului noțiunii de „administrare inefficientă a sistemului judiciar”, apreciindu-se că actuala redactare a textului art. 96 alin. (3) este susceptibilă de interpretări diferite.

Referitor la completarea art. 96³ alin. (3) în sensul posibilității antrenării răspunderii materiale și în cazul stabilirii, printr-o hotărâre definitivă, a răspunderii disciplinare a judecătorului sau procurorului, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a exprimat dezacordul, cu precizarea că aceasta reprezintă și opinia majoritară exprimată de instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, în urma consultării.

Așa cum s-a susținut încă de la redactarea proiectului de act normativ transmis Ministerului Justiției, punctul de vedere al Consiliului este în sensul că numai răspunderea penală a judecătorului sau procurorului pentru o infracțiune săvârșită în cursul procesului, stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă, poate constitui fundamentul antrenării răspunderii materiale a judecătorului sau procurorului și numai în măsura în care această infracțiune este în raport de cauzalitate cu eroarea judiciară generatoare de prejudiciu.

Apreciem că „reaua-credință” (intenția) și „grava neglijență” (culpa) constituie forme ale vinovăției specifice dreptului penal ce se impun a fi stabilite doar prin antrenarea răspunderii penale a judecătorului sau procurorului, cu respectarea tuturor drepturilor ce revin oricărui cetățean într-un proces penal.

Un argument în acest sens constă în aceea că exercitarea funcției cu rea credință sau gravă neglijență de către magistrați a fost introdusă în Constituția României, republicată, ca fiind o cauză care antrenează sau, de fapt, determină răspunderea patrimonială a acestora și nu răspunderea lor disciplinară.

Această concluzie se desprinde din modul în care sunt formulate dispozițiile alin. (2) ale art. 52 din Constituție, republicată, în care „răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență” este legată de răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare și nu de răspunderea disciplinară.

Chiar dacă am admite ipoteza ca o eroare cauzatoare de prejudicii să poată fi determinată și de o abatere disciplinară săvârșită de magistratul în cauză, considerăm că atunci când s-ar pune problema formulării acțiunii în regres, așa cum este în cazul de față, ar fi necesar să se stabilească mai întâi dacă fapta care a determinat eroarea generatoare de prejudicii antrenează sau nu răspunderea penală a magistratului, aceasta fiind o formă de răspundere mai gravă decât răspunderea disciplinară.

În acest sens este relevantă opinia exprimată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit căreia „este discutabilă calificarea săvârșirii unei erori judiciare ca posibilă abatere disciplinară, forma de vinovăție cu care se săvârșeste fiind reaua-credință sau grava neglijență. În aceste situații, nu s-ar putea susține că fapta nu ar prezenta gradul de pericol social al infracțiunii față de urmarea produsă. Or, există o contradicție logică între aprecierea faptei ca suficient de lipsită de gravitate pentru a constitui infracțiune și exercitarea acțiunii în regres care presupune existența relei-credințe sau gravei neglijențe. Altfel spus, deși fapta este minoră din punct de vedere al răspunderii penale, este gravă din punct de vedere al răspunderii civile.”

În raport de argumentele prezentate, s-a propus reformularea art. 96³ alin. (3), în sensul proiectului inițial elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii și asociațiile profesionale, prin înlăturarea sintagmei „sau, după caz, răspunderea disciplinară a acestuia”. În acest mod se respectă unul dintre principiile care au stat la baza elaborării proiectului de act normativ – principiul potrivit căruia răspunderea patrimonială a judecătorilor și procurorilor poate avea ca fundament numai răspunderea penală a acestora, astfel cum a fost stabilită în prealabil, printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

În ceea ce privește completarea art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004, republicată, în sensul incriminării, ca abatere disciplinară, alături de nerespectarea normelor de drept procesual, a nerespectării normelor de drept material cu rea-credință sau gravă neglijență, majoritatea instanțelor judecătorești și a parchetelor de pe lângă acestea și-a exprimat dezacordul și a propus eliminarea din cuprinsul proiectului a acestei prevederi.

S-a precizat că o astfel de reglementare, care își propune, potrivit expunerii de motive, să asigure creșterea încrederii în justiție, aduce atingere valorii pe care își propune să o apere, independenței profesionale a judecătorului, precum și celei a sistemului judiciar.

S-a arătat că cercetarea unei astfel de abateri presupune efectuarea unei analize pe fond a soluției stabilite printr-o hotărâre judecătorească, în afara căilor de atac prevăzute de lege, În plus, aceasta ar urma să fie făcută într-o procedură administrativă și de către un organ administrativ – Consiliul Superior al

Magistraturii, prin Inspekția judiciară, ajungându-se, pe cale indirectă, la instituirea unei instanțe extraordinare care ar înfăptui justiția în afara sistemului instanțelor judecătorești.

S-a apreciat că este inacceptabil să se stabilească existența unei erori judiciare numai pentru că există o altă opinie asupra modalității de interpretare a unei norme de drept material sau procesual, aspect care rezultă și din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia „doar erorile de fapt ce nu au devenit vizibile decât la finalul unei proceduri judiciare pot justifica o derogare de la principiul securității juridice, pe motivul că ele nu au putut fi îndreptate prin exercitarea căilor ordinare de atac. De asemenea, s-a susținut că această reglementare afectează grav independența judecătorilor în ceea ce privește interpretarea legii, prin crearea unei temeri de a pronunța soluțiile, în condițiile în care legislația conține contradicții, neclarități, necorelări care nu le sunt imputabile.

Plenul a apreciat că se impune nu numai eliminarea din proiectul de act normativ a completării aduse art. 99 lit. h) ci și, așa a mai propus anterior, abrogarea sau modificarea formei actuale a acestei reglementări din Legea nr. 303/2004, republicată, reglementare care este neconstituțională, avându-se în vedere următoarele argumente:

Hotărârile judecătorești sunt supuse doar controlului judiciar, în condițiile legii, conform articolului 129 din Constituția României. Ele sunt susceptibile de desființare, respectiv de casare, în ipoteza nerespectării normelor de drept material sau procesual, doar în căile de atac, promovate de părți sau Ministerul Public, în condițiile legii. Căile de atac sunt mijloace sau remedii juridice procesuale prin intermediul cărora se poate solicita verificarea legalității și temeiniciei hotărârilor judecătorești și remedierea erorilor săvârșite. Prin intermediul căilor de atac se declanșează controlul judiciar, ce are ca obiect hotărârile pronunțate de organe care fac parte din același sistem de autorități publice.

Doar acest control al hotărârilor judecătorești este permis de dispozițiile constituționale. Prevederea art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, atât în forma actuală și cu atât mai mult în forma completată propusă, deschide calea unui control administrativ al hotărârilor judecătorești pronunțate.

Astfel, în prezent, pentru nerespectarea normelor de procedură cu rea credință sau din gravă neglijență, judecătorii și procurorii răspund disciplinar, propunându-se extinderea acestei răspunderi și pentru nerespectarea normelor de drept material.

Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare. Acțiunea disciplinară se exercită de comisiile de disciplină ale Consiliului Superior al Magistraturii. Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii soluționează acțiunea disciplinară printr-o hotărâre.

Se permite astfel, potrivit articolului 99 litera h) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, atât în forma actuală cât și în forma propusă, ca hotărârile judecătorești să fie supuse unui alt tip de control de legalitate decât cel statuat de dispozițiile articolului 129 din Constituție.

Atât forma actuală cât și forma propusă în proiect contravin principiului independenței judecătorilor, conturat prin Recomandarea Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei nr. 94/12/1994, potrivit căreia deciziile judecătorilor nu pot fi reformate decât prin căile de atac prevăzute de lege.

Trebuie precizat că la momentul modificării legii prin introducerea răspunderii disciplinare pentru nerespectarea normelor de drept procesual cu rea-credință sau gravă neglijență, Asociația Magistratilor din România a adresat Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni o scrisoare deschisă având ca obiect modificările aduse prin Legea nr. 356/2006 în materia răspunderii judecătorilor și procurorilor, precum și opiniile judecătorilor din cadrul Curții de Apel Cluj și Tribunalului Constanța, referitoare la aceste modificări.

Asociația Europeană a Judecătorilor, având statut de observator în cadrul Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, a adoptat, cu ocazia reuniunii din Siófok, din perioada 27 septembrie – 2 octombrie 2006, o rezoluție prin care își exprima “adâncă îngrijorare privind schimbările legislative recente din România”.

Declarația Asociației Europene a Judecătorilor este în sensul că, în concordanță cu standardele europene privind independența judiciară (a se vedea spre exemplu Recomandarea Rec (1994)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor; Opinia nr. 1 a CCJE privind standardele privind independența sistemului judiciar și inamovibilitatea judecătorilor), procedurile disciplinare, precum și acțiunile în civil și penal privind judecătoria trebuie să conțină garanții că protejează pe deplin independența judecătorilor, prin excluderea oricăror forme de control administrativ a hotărârilor.

Subiectul răspunderii civile, penale și disciplinare a judecătorilor a fost dezbătut de către Consiliu în Opinia nr. 3 (2001) privind principiile și regulile care guvernează comportamentul profesional al judecătorilor, în principal etica, comportamentul neadecvat și imparțialitatea.

În conformitate cu Opinia menționată mai sus, Consiliul a statuat că judecătoria trebuie să se bucure de libertate absolută în ceea ce privește răspunderea pentru fapte îndeplinite în exercitarea cu bună credință a atribuțiilor lor. Erorile judiciare, privind fie procedura, fie jurisdicția, comise în aplicarea legii sau în evaluarea probelor, trebuie rezolvate prin recurgerea la apel; alte erori judiciare care nu pot fi rectificate în acest mod (spre exemplu, întârzierea în soluționarea unei cauze), ar putea duce cel mult la o plângere împotriva statului.

Potrivit aceleiași Opinii, “nu este adecvat pentru un judecător să fie expus, în exercitarea atribuțiilor sale, unei răspunderi individuale, decât în cazul unei greșeli voite”.

Aspectele semnalate în scrisoarea deschisă a Asociației Magistraților din România au fost analizate în ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 19 octombrie 2006 și au fost înaintate Ministerului Justiției cu propunerea de a iniția modificările legislative corespunzătoare. Ulterior, s-a revenit cu această propunere.

Toate argumentele prezentate la acel moment și expuse anterior sunt valabile și în ceea ce privește completarea propusă la textul de lege, în sensul prevederii ca abatere disciplinară a nerespectării normelor de drept material cu rea-credință sau gravă neglijență, motiv pentru care nu numai că ne exprimăm dezacordul cu privire la aceasta, dar propunem atât eliminarea din cuprinsul proiectului a completării aduse art. 99 lit. h), cât și abrogarea sau modificarea formei actuale a acestui articol prin eliminarea sintagmei „inclusiv nerespectarea normelor de procedură”.

Precizăm că soluția pe care o apreciem ca fiind cea mai adecvată este cea de abrogare a lit. h) de la art. 99, aceasta fiind și propunerea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Alte observații și propuneri formulate de instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea vizează, în principal, următoarele aspecte:

- completarea art. 77¹ din proiect cu un nou alineat, alineatul (2), cu următorul conținut: „(2) Guvernul va adopta hotărârea prevăzută la alin. (1) în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.”

Alte opinii sunt în sensul de a stabili direct prin lege și nu printr-un act normativ adoptat ulterior, cum este hotărârea de Guvern, condițiile în care se încheie asigurarea de răspundere civilă pentru erori judiciare;

- definirea erorii judiciare sau, în alte variante, prevederea unor criterii legale de stabilire a erorilor judiciare în alte procese decât cele penale ori enumerarea expresă și limitativă a acestora, similar soluției oferite de Codul de procedură penală;

În legătură cu această propunere, facem precizarea că acest aspect a fost analizat cu ocazia elaborării proiectului de act normativ și s-a ajuns la concluzia că, în ceea ce privește eroarea judiciară săvârșită în procesele penale, nu este necesară definirea întrucât cazurile în care persoana vătămată are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare sunt reglementate de art. 504 din Codul de procedură penală - persoana care a fost condamnată definitiv dacă în urma rejudecării cauzei s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare, persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori căreia i s-a restrâns libertatea în mod nelegal, precum și persoana care a fost privată de libertate după ce a intervenit prescripția, amnistia sau dezincriminarea faptei.

În ceea ce privește o eventuală definire a erorii judiciare săvârșite în procesele civile, s-a ajuns la concluzia că, dată fiind diversitatea tipurilor de cauze și a raporturilor juridice deduse judecării în materie civilă (în sens larg, în această sferă a litigiilor civile fiind incluse și cauzele comerciale, litigiile de muncă, litigiile în materia contencios administrativ), este imposibilă o definire adecvată a acestei noțiuni, fiind preferabil ca eroarea judiciară să fie constatată, de la caz la caz, printr-o hotărâre irevocabilă pronunțată de instanța de judecată, în urma rejudecării cauzei.

- reformularea art. 96³ alin. (4), astfel încât statul să se poată îndrepta cu acțiune în regres, în primul rând, împotriva asigurătorului, magistratul urmând a fi obligat să răspundă material numai pentru partea care, eventual, excede sumei asigurate, iar într-o altă variantă, obligația statului de a se îndrepta mai întâi împotriva instituției cu care judecătorul sau procurorul a încheiat contractul de asigurare;

- redefinirea noțiunilor de rea-credință sau gravă neglijență, în sensul clarificării acestora, pentru a preveni eventualele abuzuri;

- extinderea situațiilor în care statul răspunde pentru prejudiciile cauzate justițiabililor prin erori judiciare, conform exemplelor din state membre ale Uniunii Europene;

- completarea definițiilor noțiunilor de „rea-credință” și „gravă neglijență” prin adăugarea sintagmei „nesocotind cererile ori apărările exprese ale părților”;

- încheierea asigurării de răspundere civilă pentru erori judiciare săvârșite din gravă neglijență să fie facultativă și nu obligatorie; în altă opinie se propune ca, dimpotrivă, să se consacre în mod expres caracterul obligatoriu al asigurării de răspundere civilă, precum și a faptului că primele de asigurare sunt suportate de către bugetul de stat;

- prevederea unor criterii de plafonare minimă și maximă a sumei asigurate și a primei lunare de asigurare;

- interzicerea expresă a acțiunii civile directe împotriva magistraților pentru erori judiciare, cum ar fi acțiunile întemeiate pe dreptul comun al răspunderii civile delictuale;

- s-a apreciat că proiectul de lege creează premisele unui dezechilibru între puterile statului, deoarece, deși judecătorul și procurorul răspund personal pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare, persoanele vinovate de situațiile menționate la art. 96 alin. (3) – autorități și instituții publice – nu răspund în mod real, ulterior angajării răspunderii statului.

Tot în cursul anului 2010, Ministerul Justiției a solicitat, în temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, avizarea Proiectului de lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

Având în vedere impactul aplicării noului Cod civil asupra activității instanțelor și parchetelor, Consiliul Superior al Magistraturii a procedat la consultarea acestora cu privire la proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

La o primă analiză, se poate observa că activitatea de elaborare a proiectului a fost concentrată pe următoarele direcții principale:

- a) instituirea dispozițiilor tranzitorii care să permită trecerea de la vechea la noua reglementare;
- b) asigurarea compatibilităților noului Cod civil cu celelalte reglementări în vigoare;
- c) corelarea dispozițiilor noului Cod civil, între ele, precum și între acestea și dispozițiile noului Cod de procedură civilă.

Structura proiectului de lege urmează structura noului Cod civil a cărui aplicare o asigură, astfel că, începând din Titlul preliminar și continuând cu fiecare carte în parte, le-au fost alocate câte un titlu.

Titlul I – Dispoziții generale, cuprinde prevederi tranzitorii care făcând aplicarea principiului constituțional al neretroactivității, precizează în art. 5 alin. (1) că „Dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare”.

Așa cum rezultă din alin. (2) al aceluiași articol, dispozițiile noului Cod civil sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor născute anterior intrării în vigoare a acestuia derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Revenind la alin. (1) al articolului 5 din proiect, observăm că acest alineat explică, de fapt, principiul aplicării în timp a legii civile, care se regăsește în art. 6 din noul Cod civil, conform căruia „Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Ea nu este retroactivă.”

În formularea dată principiului neretroactivității legii civile la art. 5 alin. (1) din proiectul supus analizei noastre, inițiatorii acestuia au optat în favoarea teoriei „situațiilor juridice definitiv constituite”, în defavoarea teoriei „drepturilor câștigate”, cunoscut fiind faptul că ambele teorii sunt menite să determine caracterul retroactiv al unei legi.

Referitor la acest aspect, Curtea Constituțională din România, în mod constant, a statuat că prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție sunt „reguli imperative, de la care nu se poate deroga” (Decizia nr. 9/1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 5 noiembrie 1994).

Curtea Constituțională are însă o poziție ambiguă atunci când se referă la cele două teorii mai sus enunțate, utilizând indistinct termenii de „drept subiectiv câștigat” și de „situație juridică” atunci când afirmă că „dreptul de proprietate al statului, constituit pe baza decretelor atacate, reprezintă o situație juridică în curs, după ce într-o exprimare anterioară acestei idei, arată că „legea posterioară nu poate stinge dreptul născut sub imperiul legii anterioare”.

Titlul II din proiect cuprinde dispoziții cu privire la Titlul Preliminar al Codului civil, fiind propuse norme de natură să consacre monismul reglementării raporturilor de drept privat.

Pentru realizarea acestei concepții, în proiectul de lege se propune abrogarea Codului comercial și înlocuirea, în cuprinsul legii societăților comerciale, a termenului „act de comerț” cu o sintagmă enumerativă „activitate de producție, comerț sau prestări servicii și integrarea în conceptul de „profesionist” a mai multor termeni care se subsumează definiției de „persoană care exploatează o întreprindere” (comerciant, întreprinzător, agent economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare o activitate cu sau fără caracter economic, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

În acest cadru, în proiect se regăsește o propunere de norme pentru modificarea și completarea noului Cod civil, precum și alte propuneri care vizează modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și ale Legii nr. 24/1990 privind registrul comerțului.

Titlul III din proiect cuprinde Dispoziții cu privire la Cartea I „Despre persoane”, care consacră aplicabilitatea prevederilor noului Cod civil referitoare la protecția memoriei, a corpului și voinței persoanei decedate (art. 78-81 din Cod) și persoanelor trecute în neființă anterior intrării în vigoare a Codului.

Pornind de la elementele de noutate în materie de persoane cuprinse în noul Cod civil, în proiect se propun norme tranzitorii de aplicare a noilor instituții, cum ar fi, de exemplu, instituția „consiliului de familie”.

Pentru punerea de acord a legislației speciale cu soluțiile consacrate de noul Cod civil, în proiect se propune modificarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, a Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români.

Pornind de la faptul că noul Cod civil creează un concept nou „instanța de tutelă”, până la data înființării instanței de tutelă, toate atribuțiile pe care Codul civil le stabilește ca aparținând instanței de tutelă rămân în competența secțiilor sau completelor specializate pentru minori și familie care funcționează potrivit Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară. În ceea ce privește cererile care în prezent sunt de competența autorităților administrative, dacă sunt în curs de soluționare la data intrării în vigoare a noului Cod civil, rămân să fie soluționate de autoritățile administrative deja sesizate. În schimb, cererile care, potrivit noului Cod civil, trec din competența autorităților administrative în competența instanțelor judecătorești vor reveni spre soluționare instanței competente potrivit prevederilor Codului de procedură civilă.

În proiectul de lege se propune și modificarea și completarea a 13 articole din Cartea I a noului Cod civil, care vizează patrimoniul, mase patrimoniale și patrimonii de afecțiune, actele pe care le poate încheia minorul și alte persoane lipsite de capacitate de exercițiu, fraudă comisă de incapabil, dreptul persoanelor la viață, sănătate, la integritate fizică și psihică, la demnitate, la respectarea vieții private și la propria imagine, precum și alte instituții de drept civil, reglementate în materia „persoanelor”.

Titlul IV - Dispoziții cu privire la Cartea a II-a, „Despre familie”, se referă la crearea cadrului juridic necesar stabilirii regulilor aplicabile raporturilor de familie în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a noului Cod civil.

În principiu, reglementarea raporturilor de familie aflate în curs de desfășurare la data intrării în vigoare a noului Cod civil rămâne supusă, în linii generale, aceluiași reguli în ceea ce privește raportul între legea în vigoare la data nașterii lor sau al încheierii actului ori al producerii faptului care le generează și noul Cod civil: aplicarea imediată a noii legi civile efectelor aflate în curs de desfășurare.

În anumite situații, aplicarea noii legi în raporturi de căsătorie deja existente este condiționată de apariția sau continuarea unor împrejurări de fapt ulterior intrării în vigoare a noului cod. Este cazul, spre exemplu, art. 315, art. 316, art. 322, art. 324, art. 358, art. 370-372, etc.

Totodată, în materia căsătoriei, în ceea ce privește nulitatea, se dă eficacitate cauzelor de acoperire a nulității căsătoriei, consacrate ca atare prin noul Cod, dacă faptul astfel calificat survine ulterior intrării în vigoare a acesteia.

În proiect se propune modificarea Cărții a II-a – „Despre familie” – din noul Cod civil, fiind elaborate norme de modificare și completare a 23 de articole, care privesc aplicarea condițiilor de fond pentru încheierea căsătoriei, aplicarea unor dispoziții ale Codului civil în materie de adopție, dreptul soților de a dispune de drepturile asupra locuinței familiei, convențiile matrimoniale, dreptul celor doi soți de a dispune de bunurile comune ca aport la o societate, divorț, dreptul de a veghea la creșterea și educarea copilului, etc.

De asemenea, în proiect se propune modificarea și completarea Legii notarilor publici nr. 36/1995 și a Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului.

Titlul V - Dispoziții cu privire la Cartea a III-a, „Despre bunuri” cuprinde dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare, dispoziții de modificare și completare a noului Cod civil și a altor legi în materie.

Propunându-și evitarea aplicării neunitare a legii civile în timp, au fost avute în vedere principiile în materie deja expuse, cu luarea în considerare a teoriei situațiilor juridice născute înainte sau după intrarea în vigoare a noului Cod civil și au fost prevăzute expres cazurile în care prevederile noului Cod se aplică imediat.

În ceea ce privește impactul asupra legislației în vigoare, în Titlul V au fost incluse dispoziții de modificare și completare a Legii nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Legea cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1996 și Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia.

De asemenea, pentru corelarea dispozițiilor Codului civil între ele, au fost modificate 21 de articole ale Cărții a III-a – „Despre bunuri”, care vizează, îndeosebi, exercitarea dreptului de proprietate, instituția fiduciei (noțiune, opozabilitate, calitatea de fiduciar și drepturile acestuia, regimul juridic al bunurilor din masa patrimonială fiduciară), și instituția administrării bunurilor altuia.

Titlul VI - Dispoziții cu privire la Cartea a IV-a, „ Despre moștenire și libertăți”, cuprinde dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare, prevederi privind modificarea și completarea Codului civil și a unor legi.

În această materie, inițiatorii proiectului au vizat soluționarea a două probleme principale: stabilirea regulilor specifice, date fiind soluțiile legislative novatoare privind instituția moștenirii și a liberalităților în noul Cod civil, în raport cu principiul aplicării imediate a legii noi și a asigurării compatibilității noului Cod cu legislația specială în domeniu.

Au fost modificate și completate 20 de articole din noul Cod civil care vizează reprezentarea succesorală, substituțiile fideicomisare, revocarea legatului și regimul legatului - sarcină, cotitatea disponibilă, libertățile neraportabile, renunțarea la moștenire, administrarea provizorie a bunurilor moștenirii și raportul donațiilor.

De asemenea, au fost modificate și completate Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, Legea notarilor publici nr. 36/1995, precum și abrogarea Decretului – Lege nr. 319/1944 privind dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor.

Titlul VII – Dispoziții cu privire la Cartea a V-a „ Despre obligații” a Codului civil a fost structurat, ca și celelalte titluri, pe două capitole: dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare și prevederi referitoare la modificarea și completarea Codului civil și a unor legi speciale.

În ceea ce privește dispozițiile tranzitorii și de punere în aplicare, Titlul VII este cel mai întins și cuprinzător având în vedere complexitatea raporturilor obligaționale, a particularităților nașterii, modificării, transmiterii și stingerii acestora, a determinat inițiatorul să propună reguli de circumstanțiere a principiilor neretroactivității legii și aplicării imediate a legii noi, ceea ce necesită un anumit timp pentru analizarea și aprofundarea soluțiilor propuse (titlul conține 187 articole referitoare la dispoziții tranzitorii).

Pentru corelarea propriilor norme cuprinse în noul Cod civil, atât între ele, cât și cu cele ale Codului de procedură civilă, au fost propuse pentru a fi modificate și completate nu mai puțin de 165 articole ale noului Cod civil, ceea ce face discutabilă întreaga Carte a V-a – Despre obligații.

De asemenea, au fost modificate și completate Legea notarilor publici nr. 36/1995, Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, precum și 6 ordonanțe și ordonanțe de urgență ale Guvernului.

Rămâne de clarificat legitimitatea modificării și completării Codului civil prin legea de aplicare, având în vedere definirea sau redefinirea unor instituții ori modificarea în substanță a altor instituții.

Titlul VIII – Dispoziții cu privire la Cartea a VI-a – „Despre prescripția extinctivă, decădere și calculul termenelor” a Codului civil cuprinde dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare, precum și prevederi de modificare și completare a Codului civil și a unor legi.

Cum regimul juridic al prescripției în noul Cod civil este esențial modificat, în special în ceea ce privește trecerea de la caracterul emanent legal al prescripției la un caracter cu desăvârșire convențional, sub aspect tranzitoriu, această flexibilizare a regimului prescripției extinctive va opera numai pentru prescripțiile al căror termen începe să curgă după intrarea în vigoare a noului Cod civil, prescripțiile neîmplinite rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Au fost modificate și completate 11 articole cuprinse în Cartea a VI-a – „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor” și propus spre abrogare Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă.

Titlul IX – Dispoziții cu privire la Cartea a VII-a – „Dispoziții de drept internațional privat” a Codului civil a fost conceput în structuri identice celorlalte titluri.

Au fost modificate și completate 20 de articole ale Cărții a VII-a, care vizează precizia și conținutul acestora în raport cu dispozițiile de drept internațional privat.

Elaborarea Proiectului de lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil reprezintă, în ansamblu, o lucrare bine fundamentată, cu direcții de abordare clar definite, materializate în propuneri de texte clare și exacte.

Au fost identificate de inițiator o serie de necorelări și erori, fiind modificate și completate 11% din articolele Codului civil.

Apreciem că, în continuare, corelarea dispozițiilor noului Cod civil, între ele, dar și între acestea și prevederile noului Cod de procedură civilă va trebui să rămână o problemă prioritară având în vedere perioada scurtă în care a fost elaborat și adoptat acest important act normativ.

Considerăm foarte utilă realizarea studiului privind punerea în aplicare a Codului civil și a celorlalte coduri mai ales sub aspectul implicațiilor bugetare, de resurse umane și logistice necesare implementării noilor coduri.

Proiectul de Lege pentru punerea în aplicare a Codului penal și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții penale are ca obiect de reglementare, așa cum se arată în art.1, punerea de acord a legislației penale existente cu prevederile Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și stabilirea regulilor pentru soluționarea conflictelor de legi rezultând din intrarea sa în vigoare.

Cu titlu de observație generală, se remarcă, în primul rând, faptul că în actualul Proiect de lege sunt cuprinse modificări și completări ale unor acte normative care cuprind dispoziții penale, mai exact dispoziții de incriminare cuprinse în legi penale speciale sau în legi extra-penale, dar cu dispoziții penale, deși intenția declarată a legiuitorului penal care a adoptat Codul penal în 2009 a fost aceea de a reuni în cod toate infracțiunile. Cu toate acestea, inițiatorul proiectului de lege se rezumă la a pune în acord prevederile legilor ce conțin dispoziții penale cu prevederile din noul Cod penal, în privința limitelor și a speciilor de pedeapsă sau a noilor măsuri educative destinate minorilor, fără a reuni într-un corp de lege unitar textele de lege incriminatorie.

În al doilea rând, schimbările preconizate satisfac, în mare parte, cerințele imediate de punere în aplicare a noului Cod penal (Legea nr. 286/2009) relative la eliminarea unor suprapuneri inutile între unele texte din legi speciale și altele cuprinse în Partea specială a Codului penal, prin abrogarea altor texte de lege

care protejau aceleași valori sociale, la corelarea pedepselor pentru infracțiunile din legislația specială cu noul sistem sancționator introdus de Codul penal, la actualizarea trimiterilor la normele din Partea specială a Codului penal făcute de textele din legislația specială, la dezincriminarea unor fapte penale sau la contravenționalizarea unora dintre acestea.

În ceea ce privește dispozițiile Titlului I al prezentului Proiect de lege referitoare la aplicarea în timp a legii penale, apreciem drept justă și în acord cu principiile de bază ale aplicării legii penale în timp, soluția instituită de inițiatorul proiectului referitoare la reglementarea situațiilor tranzitorii, respectiv la modul de aplicare a legii de dezincriminare, la situațiile de aplicare obligatorie a legii penale mai favorabile, cu excluderea ipotezelor de aplicare facultativă a legii penale mai favorabile, inclusiv în situații tranzitorii și la regimul legal al normelor de trimitere și de referire, acesta din urmă în acord cu prevederile Legii nr. 24/2000 republicată, privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, prin renunțarea la independența normei de trimitere față de norma de la care și-a împrumutat elementul completator.

Date fiind modificările aduse prin noul Cod penal regimului sancționator al minorilor și al pluralității de infracțiuni, condițiilor de reținere a recidivei și introducerea sistemului zilelor-amendă, prezentul proiect de lege a consacrat fie soluții jurisprudențiale majoritare, fie soluții doctrinare majoritare în mod just, față de tăcerea legiuitorului penal de la 1968 în aceste materii și pentru rezolvarea în mod unitar a situațiilor tranzitorii.

Titlul II al proiectului de lege cuprinde dispoziții privind adaptarea legislației penale speciale la prevederile Codului penal și este cea mai vastă parte a proiectului, față de cele aproximativ 300 de legi penale speciale sau legi extra-penale ce conțin dispoziții penale și ale căror prevederi au fost puse în acord cu măsurile de politică penală a legiuitorului român reflectate în noul Cod penal. Se remarcă faptul că această parte a proiectului de lege în discuție, este rezultatul unei analize minuțioase a întregii legislații penale în vigoare, cu scopul de a pune de acord atât noua logică sancționatoare a Codului penal cu sancțiunile prevăzute pentru infracțiunile din legile speciale, cât și pentru înlăturarea concursului de reglementări existent în prezent în legislația penală. Demersul realizat nu constituie altceva decât materializarea principiilor de politică penală ale legiuitorului român din 2009 în materie de sancțiuni penale și de oportunitatea incriminării unor fapte, sau, dimpotrivă, de dezincriminare și contravenționalizare a unor fapte prevăzute de legea penală.

În principal, soluțiile la care s-au oprit inițiatorii prezentului proiect pentru realizarea obiectivului propus în Titlul II sunt:

a) abrogarea unor texte incriminatoire din legislația specială, ca urmare a cuprinderii acestora în Partea specială a Codului penal, soluție pe care o considerăm firească, în vederea evitării paralelismelor de reglementare;

b) reducerea limitelor de pedeapsă pentru infracțiunile care rămân în legislația specială, conform noii logici sancționatoare a Codului penal și pentru realizarea unei concordanțe între limitele de pedeapsă prevăzute pentru anumite categorii de infracțiuni cuprinse în Partea specială a Codului penal, pe de o parte, și limitele de pedeapsă pentru infracțiunile rămase în legislația specială, pe de altă parte; așa cum am mai arătat, reducerea limitelor de pedeapsă pentru cea mai mare parte a infracțiunilor cuprinse în legislația penală specială sau în codul penal este reflectarea opțiunii de politică penală a legiuitorului penal actual și, în opinia noastră, oportună;

c) dezincriminarea și contravenționalizarea unor fapte prevăzute de legea penală și cuprinse în legislația specială, în aplicarea principiului minimei intervenții care guvernează și legislația penală română; această soluție apare, în opinia noastră, necesară față de modificările realităților sociale și economice survenite în societatea românească în ultimele decenii, tehnicile amintite fiind utilizate în materia infracțiunilor comise la Legea asupra cecului, a infracțiunilor prevăzute de legislația privind angajarea gestionarilor, a celor privitoare la drepturile de autor și drepturile conexe, a infracțiunilor prevăzute în

domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și în alte domenii în care faptele nu sunt de natură a produce urmări care să impună o intervenție prin mijloace penale;

d) înlocuirea modului actual de aplicare a pedepsei amenzii din legislația specială prin instituirea sistemului zilelor-amendă și pentru incriminările speciale, renunțându-se la stabilirea de către norma de incriminare a cuantumului amenzii și propunându-se ca în normă să fie menționată doar specia de pedeapsă, nu și numărul zilelor-amendă; în acest fel, determinarea numărului zilelor-amendă se va realiza și în cazul comiterii unor infracțiuni prevăzute în legislația specială pe baza dispozițiilor prevăzute în Partea generală a noului Cod penal în art. 61;

e) prevederea explicită a sancționării omisiunii din culpă, acolo unde se apreciază că această modalitate de comitere prezintă o gravitate suficientă pentru a fi considerată infracțiune, față de natura și importanța valorii sociale ocrotite; soluția pare justă față de introducerea în Partea generală a noului Cod penal a prevederii conform căreia acțiunea și inacțiunea sunt echivalente sub aspectul formei de vinovăție cu care au fost săvârșite, în sensul că și faptele comise prin omisiune din culpă se sancționează penal doar când legea prevede expres aceasta, întocmai ca și în cazul infracțiunilor comise din culpă;

f) reformularea unor texte din legislația specială, în vederea respectării cerințelor de previzibilitate a legii penale; reformularea unor texte de lege se impunea și în materia legilor penale speciale sau a celor extra-penale cuprinzând dispoziții penale față de jurisprudența europeană în materie aplicabilă în domenii precum: infracțiunile referitoare la traficul și consumul ilicit de droguri, infracțiunea de spălare de bani, infracțiunile de terorism, activitatea de expertiză contabilă și a contabililor autorizați, semnătura electronică, ș.a.;

g) completarea unor ipoteze de incriminare care să răspundă obligațiilor asumate de statul român pe plan internațional, obligații decurgând din convenții internaționale ratificate, decizii-cadru sau directive; soluția s-a impus pentru clarificarea unor ipoteze de incriminare echivoce și pentru clarificarea conținutului unor infracțiuni;

h) revederea unor texte din legislația extra-penală privind decăderi, incapacități sau interdicții decurgând din condamnarea pentru comiterea unor infracțiuni, în scopul corelării cu prevederile noului Cod penal referitoare la pedepsele complementare și măsurile de siguranță; modificarea unor texte de lege în sensul arătat se impune față de noua viziune a legiuitorului penal cu privire la categoriile de sancțiuni penale prevăzute de noul Cod penal și față de noile categorii de funcționari publici sau salariați care intră sub incidența textelor de lege respective;

i) limitarea principiului oficialității procesului penal prin consacrarea punerii în mișcare a acțiunii penale la plângerea prealabilă a persoanei vătămate sau a împăcării și în cazul unor infracțiuni din legislația specială; soluția se impune, în opinia noastră, față de existența unor prevederi asemănătoare în Partea specială a noului Cod penal, în cazul acelor infracțiuni care interesează preponderent persoana vătămată și mai puțin ordinea juridică; principiul se propune a fi aplicat în materia brevetelor de invenție, a protecției modelelor și desenelor sau a drepturilor de autor și a drepturilor conexe; prevederea posibilității împăcării părților în aceste materii este, în opinia noastră, binevenită, având în vedere că drepturile a căror protecție se realizează prin incriminarea unor fapte sunt strict legate de persoana umană și titularul lor trebuie să poată dispune singur de ele;

j) abrogarea sau reformularea unor texte contravenționale conținute în legile cu dispoziții penale; în opinia noastră, acest demers este util și eficient, în egală măsură, în situațiile în care aceeași faptă ilicită constituie, în prezent atât infracțiune, cât și contravenție, lucru inacceptabil;

k) modificarea unor legi penale generale, în scopul punerii lor în acord cu evoluțiile legislative din ultimii ani, în special cu dispozițiile privind răspunderea penală a persoanei juridice, consacrându-se explicit posibilitatea acordării grațierii și în cazul persoanei juridice, pentru egalitate de tratament juridic cu persoana fizică.

Cu toate aceste aspecte pozitive, se remarcă lipsa de preocupare a inițiatorului proiectului de lege în discuție față de câteva aspecte deosebit de importante pentru siguranța raporturilor juridice dintre persoanele fizice și juridice sau dintre persoanele juridice, în ceea ce privește utilizarea instrumentelor de plată bancare. Politica penală actuală a statului român se concentrează în special pe protejarea, prin intermediul mijloacelor penale, a sistemului fiscal, în sensul asigurării, sub amenințarea constrângerii penale, a colectării la bugetul statului a taxelor și contribuțiilor datorate acestuia de către persoanele fizice și juridice.

Se mai observă, în egală măsură, omisiunea legiuitorului penal de a consacra norme juridice penale menite să protejeze și interesele persoanelor fizice și juridice angrenate în relații comerciale în sfera privată, față de creșterea fără precedent în ultimii ani a numărului infracțiunilor economice, expansiune datorată absenței unei reglementări ferme și severe în materia infracțiunilor care se comit în materia emiterii și utilizării instrumentelor de plată bancare (cecuri, bilete la ordin, cambie).

Proiectul de lege prin care se inițiază modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții penale vizează la art. 20 din proiect și Legea nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că propune dezincriminarea infracțiunii prevăzute de art. 84 pct. 2 din legea în discuție, infracțiune care sancționează „emiterea unui cec fără a avea la tras disponibil suficient, sau după tragerea cecului și mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare, dispunerea altfel, în total sau în parte de disponibilul avut”. Aceasta cu toate că nici art. 244 din noul Cod penal care incriminează infracțiunea de înșelăciune nu mai prevede ca modalitate de săvârșire comiterea ei prin cecuri fără acoperire. Față de aceste propuneri de reglementare, se constată că rămâne în afara ilicitului penal infracțiunea de înșelăciune prin cecuri, soluție pe care o apreciem ca deosebit de nefericită și periculoasă pentru securitatea raporturilor juridice dintre persoanele fizice și/sau juridice, fie comercianți, fie simpli participanți la circuitul juridic.

Față de considerentele expuse mai sus, s-a apreciat că inițiatorul proiectului de lege privind modificarea actelor normative cuprinzând dispoziții penale ar trebui, în primul rând, să elaboreze o nouă reglementare privind emiterea și utilizarea instrumentelor de plată bancare, Legea nr. 59/1934 asupra cecului având o exprimare desuetă și greoaie, care nu respectă cerințele de tehnică legislativă actuale și care nu mai corespunde noilor realități sociale și economice contemporane. În al doilea rând, credem că este necesar ca fapta de emitere a unui cec fără acoperire sau de retragere a disponibilului din cont de către emitentul cecului cu scopul de a păgubi pe altul să rămână în sfera ilicitului penal și să fie sancționată cu o pedeapsă severă.

Un alt argument în sprijinul acestei idei constă în faptul că înăsprirea pedepselor pentru furt și tâlhărie instituite prin modificările succesive ale Codului penal a condus la scăderea numărului acestor infracțiuni de teama sancțiunii penale, în vreme ce absența unor prevederi clare și ferme care să sancționeze înșelăciunile comise prin cecuri, ca instrumente de plată este foarte periculoasă pentru că poate determina dezechilibre însemnate în relațiile dintre persoanele care acționează în sfera privată și poate crea aparența că statul nu este preocupat de relațiile sociale respective, fapt care se poate repercuta negativ, finalmente, și asupra sistemului fiscal, în general, nu numai asupra patrimoniului acestor persoane care sunt lipsite de posibilitatea de a apela la constrângerea penală pentru garantarea și executarea obligațiilor asumate.

În aceeași ordine de idei, nu poate trece neobservată propunerea inițiatorului prezentului proiect de lege din art. 31 cu privire la Legea nr. 30/1990 privind societățile comerciale, republicată, de a cuprinde noi infracțiuni în categoria celor care atrag incapacități sau decăderea din dreptul de a fi fondatorul unei societăți comerciale, infracțiuni printre care nu se regăsesc și acelea prevăzute de chiar acest act normativ.

O altă observație vizează modificarea propusă pentru Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare, modificare cuprinsă în art. 53 din proiect, criticabilă sub aspectul tehnicii legislative; în opinia noastră, cu ocazia modificării propuse prin actuala

reformă, textul legii ar trebui renumerotat și legea republicată în noua numerotare a articolelor pentru o aplicare facilă și eficientă, imposibilă la acest moment față de numeroasele modificări și completări succesive ale legii amintite.

III.3. Principalele direcții de acțiune ale Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada 2010 - 2011, în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare cu Uniunea Europeană

Prin Hotărârea nr. 841/2010 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, în considerarea Raportului Comisiei Europene dat publicității în iulie 2010, au fost actualizate principalele direcții de acțiune și măsuri ale Consiliului Superior al Magistraturii, pentru perioada 2010 – 2011, respectiv:

- *Lansarea unei evaluări independente a performanței sistemului judiciar*, cuprinzând următoarele măsuri: elaborarea unui studiu de drept comparat privind evaluarea performanței sistemelor judiciare în alte state membre UE și continuarea activității de colaborare bilaterală cu reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii din Italia;

În luna decembrie 2010, a fost finalizat studiul de drept comparat privind evaluarea performanței sistemelor judiciare în alte state membre UE, pe baza răspunsurilor transmise de consiliile membre ale Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, a concluziilor formulate de experții din programul de twinning derulat în perioada decembrie 2009 – iunie 2010 cu reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii din Italia, precum și pe baza informațiilor din Raportul CEPEJ, dat publicității la 25 octombrie 2010.

De asemenea, în urma ședinței Comisiei de relații internaționale a Consiliului Superior al Magistraturii din Italia din 6 decembrie 2010, s-a hotărât continuarea proiectului început în decembrie 2009 cu un program de colaborare bilaterală între România și Italia, în anul 2011, în vederea dezvoltării unui mecanism comun de evaluare a sistemelor judiciare din cele două țări.

- *Adoptarea unor măsuri imediate de a reduce dezechilibrele din cadrul resurselor umane*: un nou examen pentru admitere în magistratură pentru funcții de execuție, organizat în luna noiembrie 2010 și identificarea unor noi modalități pentru ocuparea pozițiilor vacante pentru judecători și procurori urmate de propunerea unor modificări legislative; elaborarea (noiembrie 2010) unui raport final privind *raționalizarea instanțelor și parchetelor*; elaborarea, împreună cu Ministerul Justiției, a unui studiu de impact privind noile coduri de procedură și actualizarea strategiei de resurse umane, în conformitate cu concluziile studiului de impact și cu propunerile privind posibilitățile de raționalizare a instanțelor și parchetelor (un *Program al Băncii Mondiale*).

În considerarea acestor măsuri a fost organizat, la 21 noiembrie 2010, un nou examen pentru admiterea în magistratură, pentru 110 posturi, destinat candidaților care au o vechime de minim 5 ani în profesii juridice, iar la 23 ianuarie 2011 a avut loc un nou concurs pentru admiterea la Institutul Național al Magistraturii, pentru ocuparea a 100 de posturi de auditori de justiție.

De asemenea, reprezentanții Consiliului au fost cooptați de Ministerul Justiției la lucrările grupului de lucru pentru elaborarea studiului de impact pe noile coduri.

În ceea ce privește raționalizarea instanțelor și parchetelor cu volum redus de activitate, activitatea grupului de lucru constituit în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și din care au făcut parte și reprezentanți ai Ministerului Justiției și ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost finalizată în luna noiembrie 2010, prin elaborarea unui raport ce propunea desființarea a 24 astfel de instanțe și parchete. Pe baza acestui raport, Ministerul Justiției a elaborat un proiect de act normativ, ce a fost aprobat de Guvern în ședința din 15 decembrie 2010 și înaintat Parlamentului spre dezbateră și aprobare.

- *Întărirea capacității Institutului Național al Magistraturii (INM) în ceea ce privește formarea inițială și continuă, prin următoarele măsuri*: formare profesională referitoare la prevederile noilor coduri, întărirea

capacității de formare profesională la nivel centralizat și descentralizat în domeniul unificării jurisprudenței și optimizarea formării profesionale pentru judecători și procurori prin formularea unor propuneri de modificare legislativă privind activitatea INM cu privire la anumite aspecte, precum: suplimentarea schemei de personal, înființarea unor noi structuri funcționale (departament de relații internaționale, biroul de relații cu publicul), necesitatea unor prevederi legale astfel încât INM să aibă posibilitatea legală de a obține fonduri extra-bugetare.

În vederea reformării sistemului de recrutare și formare profesională inițială a magistraților, după organizarea în iunie 2010 a dezbaterii cu tema „Institutul Național al Magistraturii – prezent și perspective”, în care s-au discutat aspecte privind creșterea calității recrutării și formării inițiale a magistraților, identificarea vulnerabilităților existente/problemelor recurente cu privire la recrutarea și formarea inițială a magistraților, identificarea unor propuneri de optimizare/reformare a recrutării și formării inițiale, la data de 7 decembrie 2010, a avut loc o nouă întâlnire pentru punerea în dezbatere publică a propunerilor formulate în grupurile de lucru constituite în acest sens. Pe larg aceste propuneri au fost publicate pe site-ul CSM și vor fi detaliate la capitolul privind formarea profesională.

- *Unificarea jurisprudenței*, prin următoarele măsuri: continuarea întâlnirilor din cadrul instanțelor și la nivelul CSM, precum și publicarea completă pe portalul jurisprudenței naționale, JURINDEX;

În acest sens, Comisia de unificare a practicii din cadrul CSM (formată din reprezentanți ai curților de apel, ai ÎCCJ și ai PÎCCJ) a organizat 7 întâlniri pentru discutarea aspectelor de drept generatoare de practică judiciară neunitară, cu înaintarea de propuneri către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea analizării oportunității promovării recursului în interesul legii.

A continuat și activitatea de publicare a hotărârilor pe portalul JURINDEX, conform calendarului asumat de cele două instituții partenere (CSM și Tribunalul Vrancea).

- *Sprijinirea unei reforme complete a sistemului disciplinar*, prin următoarele măsuri: adoptarea de către Plenul CSM a unor măsuri reformatoare bazate pe evaluările din cadrul programului Twinning light derulat de experții spanioli, re-evaluarea criteriilor de selecție pentru recrutarea inspectorilor judiciari, evaluarea activității desfășurate de inspectorii judiciari.

În ceea ce privește reforma în materie disciplinară, la data de 4 noiembrie 2010 Plenul CSM a supus dezbaterii raportul privind evaluarea activității Inspecției pe semestrul I 2010 și raportul privind evaluarea individuală a inspectorilor judiciari pentru perioada mai 2009 – iunie 2010. La data de 18 noiembrie 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dezbătut propunerile Inspecției Judiciare privind elaborarea unui catalog detaliat și specific de abateri disciplinare (foarte grave, grave, ușoare), corespunzător cu gravitatea acestora, precum și a unei liste de sancțiuni disciplinare, proporționale cu abaterile disciplinare. De asemenea, Plenul a aprobat în aceeași ședință și propunerile de îmbunătățire a procedurii de selecție a inspectorilor judiciari. Toate aceste propuneri de modificare legislativă au fost transmise Ministerului Justiției, în vederea inițierii proiectelor de modificare a legilor incidente. În anul 2010, Consiliul Superior al Magistraturii și-a întărit rolul de consiliu disciplinar, dorind prin aceasta să sancționeze manifestările comportamentale venite din partea unor magistrați, neconforme statutului și misiunii pe care aceștia și le-au asumat.

III.4. Indici de calitate a activității judiciare

III.4.1. Indici de calitate a activității instanțelor judecătorești

Repartizarea aleatorie a cauzelor

Introducerea sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor la nivelul instanțelor judecătorești a fost determinată de intenția creării unor garanții suplimentare pentru asigurarea imparțialității și transparenței în

realizarea actului de justiție, acesta fiind considerat o modalitate obiectivă de distribuire a dosarelor spre soluționare.

Deși sistemul a fost deja implementat de aproximativ 5 ani, funcționarea acestuia nu a ajuns încă la parametri optimi, aplicația informatică producând în continuare apariția unor dezechilibre între completele de judecată sub aspectul complexității și numărului cauzelor repartizate. Totodată, au fost semnalate unele vulnerabilități ale sistemului, care conduc la o anumită predictibilitate a modului de repartizare în unele situații.

Toate aceste neajunsuri se intenționează a fi eliminate prin intermediul aplicației Ecris IV, care a fost definitivată în cursul anului 2010, iar în luna noiembrie această variantă a fost distribuită și instalată în întregul sistem.

Potrivit răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare pentru elaborarea prezentului raport, printre vulnerabilitățile sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor prin aplicația ECRIS 3, varianta utilizată în anul 2010, s-au regăsit următoarele:

- repartizarea inechitabilă a cauzelor între complete;
- lipsuri în ceea ce privește repartizarea în anumite situații;
- neidentificarea obiectelor secundare ale cererilor de chemare în judecată pentru stabilirea complexității;
- intervalul de distribuire pentru primul termen este prea scurt;
- dificultăți în situația reînregistrării dosarului în caz de trimitere a cauzei spre rejudecare;
- imposibilitatea repartizării aleatorii a unui dosar deja repartizat;
- imposibilitatea acordării termenului administrativ în vederea respectării dispozițiilor art. 114 Cod procedură civilă;
- complexitatea cauzelor nu este corect stabilită și implicit reținută de sistemul de repartizare;
- dificultăți în repartizarea contestațiilor în anulare și a revizuirilor la același complet ce a soluționat recursul;
- deficiențe în unele ipoteze legate de rezolvarea incidentelor procedurale.

Monitorizarea activității de repartizare aleatorie a cauzelor

În anul 2010 nu a mai fost efectuat un control tematic, la nivelul tuturor instanțelor, în ceea ce privește modul de aplicare a dispozițiilor legale privind repartizarea aleatorie a cauzelor.

Cu toate acestea, în cadrul verificărilor vizând eficiența managerială, Inspekția Judiciară a avut în vedere și modalitatea de funcționare a sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor.

Astfel, au fost efectuate verificări directe sub aceste aspecte la Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate (verificări suplimentare dispuse de Secția pentru judecătoria a Consiliului Superior al Magistraturii cu ocazia aprobării, la data de 14.05.2009, a Raportului de control efectuat la Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate), Judecătoria Bacău, Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate, Curtea de Apel Cluj și instanțele arondate și Curtea de Apel București și instanțele arondate.

Verificările referitoare la activitatea Curții de Apel Brașov și a instanțelor arondate au fost efectuate în luna noiembrie 2009, însă raportul a fost aprobat de Secția pentru judecătoria la 17 februarie 2010. În urma acestor verificări a rezultat că deficiențele constatate anterior la Curtea de Apel Brașov, Tribunalul Brașov, Judecătoria Brașov și Judecătoria Târgu Secuiesc, în ceea ce privește repartizarea aleatorie a cauzelor, au fost remediate.

În ceea ce privește controlul de fond efectuat la Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate s-a reținut că la nivelul Curții nu există aceeași practică în ceea ce privește modul de asociere al fiecărui obiect cu tipul de termen corespunzător, nefiind puse încă în aplicare instrucțiunile și recomandările anterioare în acest domeniu.

Pentru Curtea de Apel Cluj s-a reținut că nu a fost implementat, la nivelul tuturor instanțelor, programul IJREP și nu s-a realizat instruirea judecătorilor cu atribuții în materia repartizării aleatorii a cauzelor în vederea exploatării respectivului program. La instanțele din raza curții nu exista o practică unitară în ceea ce privește respectarea programului privind volumul optim de activitate. Tot la aceste instanțe s-a mai constatat că la instanțele cu volum mare de activitate respectarea încărcăturii maxime pe completele de judecată a determinat stabilirea primului termen de judecată la un interval mare de timp de la data înregistrării acțiunii (spre exemplu, la Judecătoria Cluj-Napoca, pentru cauzele înregistrate în luna iunie 2010, primul termen a fost acordat la sfârșitul lunii martie 2011).

Deși în mod evident programul are drept scop asigurarea unui volum de muncă optim pentru judecători, este de observat că în cazul instanțelor mari care se confruntă cu un volum de activitate în creștere și cu scheme de personal subdimensionate, limitarea numărului de dosare la primul termen de judecată are drept consecință directă temporizarea procedurii judiciare încă de la momentul inițierii acesteia, prin durata excesivă a primului termen de judecată.

În general, în urma controalelor efectuate nu s-au constatat încălcări semnificative ale dispozițiilor legale privind repartizarea aleatorie a cauzelor, iar disfuncționalitățile constatate nu au fost de natură să afecteze principiul repartizării aleatorii și al continuității completului de judecată.

Aspecte care țin de repartizarea aleatorie a cauzelor au fost analizate și cu ocazia controlului tematic la toate curțile de apel și instanțele arondate, privind respectarea dispozițiilor procedurale și regulamentare privind înregistrarea cererilor de apel/recurs și înaintarea dosarelor la instanța de control judiciar. Controlul a fost dispus prin Hotărârea 532/06.05.2010 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii și a fost efectuat în perioada 10.05.2010–28.05.2010, fără deplasarea inspectorilor în teritoriu, prin verificări în sistemul informatic Ecris și pe baza relațiilor transmise de către instanțele de judecată. În concret, verificările au vizat respectarea dispozițiilor legale privind repartizarea cauzelor în ordinea înregistrării lor la instanțe. În urma controlului efectuat s-a dispus sesizarea Ministerului Justiției în vederea îmbunătățirii programului Ecris, astfel încât transferul electronic al dosarului să nu mai aibă drept efect înscrierea în registrul căilor de atac al instanței de control judiciar a apelurilor și recursurilor formulate împotriva hotărârilor pronunțate de către instanța de fond.

Date privind durata de soluționare a cauzelor

Potrivit art. 6 alin. 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) **și într-un termen rezonabil a cauzei sale** (...). Același principiu este prevăzut și de art. 21 alin. 3 din Constituția României.

Aspecte statistice

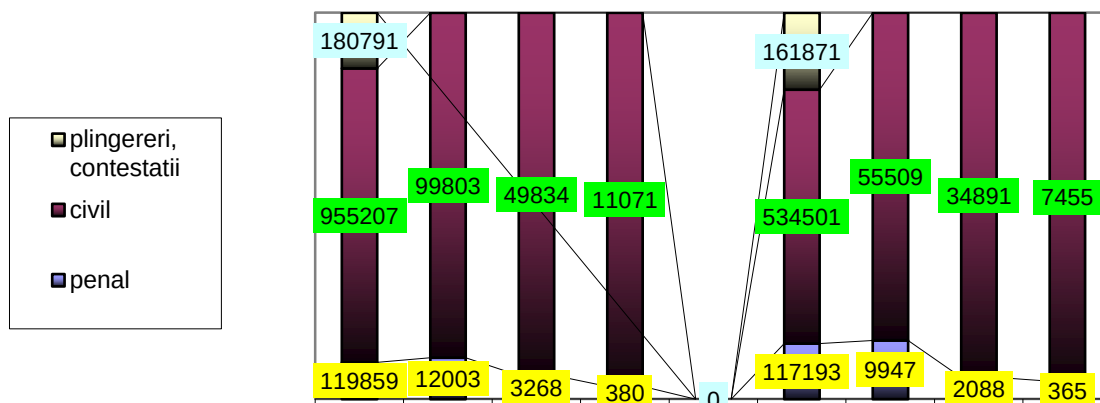
Din cele **1.432.216 cauze** soluționate **la nivelul judecătoriilor** în perioada de referință (1.139.374 în anul 2009), un număr de 135.510 cauze au fost soluționate în materie penală și 1.296.706 cauze în materie civilă (cuprinzând toate materiile civile).

Marea majoritate a **cauzelor penale**, respectiv 119.859 (88%) au fost soluționate *într-un termen mai mic de 6 luni*; 12.003 cauze au fost soluționate într-un interval de *6–12 luni*, 3.268 cauze au fost soluționate într-un termen de *1–2 ani* și 380 cauze au fost finalizate într-un termen *mai mare de 2 ani*.

În ceea ce privește **cauzele civile**, dintr-un total de **1.115.915** de dosare (exceptând plângerile și contestațiile care au fost în număr de 180.791 și au avut un termen de soluționare situat sub 6 luni), 955.207 cauze (86%) au fost soluționate într-un termen cuprins între 0 - 6 luni, 99.803 dosare au fost

soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 49.834 cauze au fost soluționate într-un interval de 1 – 2 ani, iar restul de 11.071 dosare, într-un termen mai mare de 2 ani.

Durata de solutionarea a cauzelor la judecatorii , situatie comparativa 2010/2009

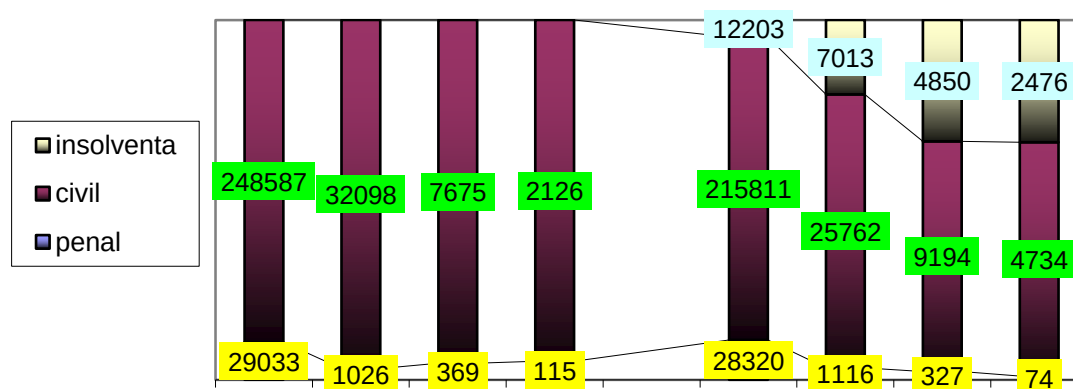

La nivelul tribunalelor, din cele **290.486 cauze soluționate în fond în materie civilă**, 248.587 cauze (86%) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 32.098 cauze au fost soluționate într-un interval cuprins între 6–12 luni, în 7.675 cazuri au fost pronunțate soluții după o perioadă cuprinsă între 1 și 2 ani, iar 2.126 dosare au fost soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Activitatea desfășurată de tribunale și evidențiată anterior nu cuprinde și acțiunile ce privesc procedura insolvenței. În această materie au primit soluție finală 33.288 cauze, după cum urmează: 14.525 dosare (44%) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 8.373 într-o perioadă de 6–12 luni, 6.659 cauze într-un interval de 1–2 ani și 3.731 dosare au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

În materie penală, în fond, au fost soluționate **30.543 de dosare**, în majoritatea cauzelor, respectiv în 29.033 dosare (95%), fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni, 1.026 dosare au fost soluționate într-un interval de 6 –12 luni, 369 într-un interval de 1–2 ani și 115 cauze într-un termen mai mare de 2 ani.

Durata de solutionare a cauzelor la tribunale în fond , situatie comparativa 2010/2009

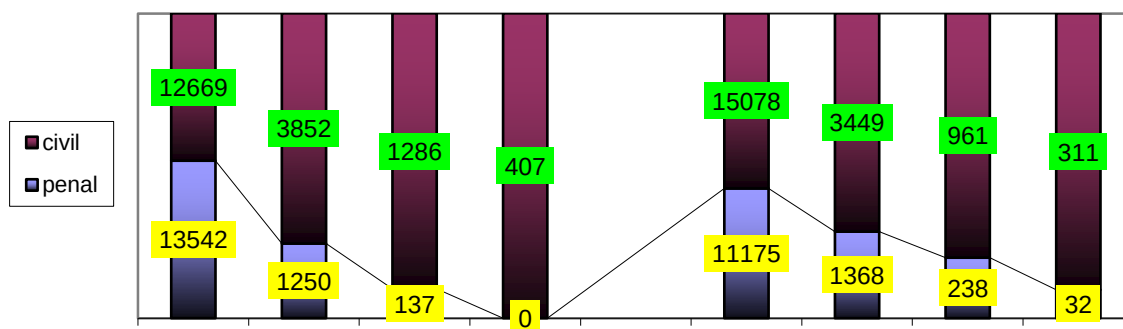

În apel, cauzele civile au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel, dintr-un total de **18.214 cauze civile** ce au fost soluționate în apel, într-un număr de 12.669 dosare

(70%) s-au pronunțat soluții în mai puțin de 6 luni, 3.852 cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 1.286 într-un interval de 1 – 2 ani și 407 dosare într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale (14.929 dosare) au primit soluție finală după cum urmează: 13.542 dosare (91%) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0–6 luni, 1.250 cauze într-o perioadă de 6–12 luni și 137 dosare într-un interval de 1–2 ani.

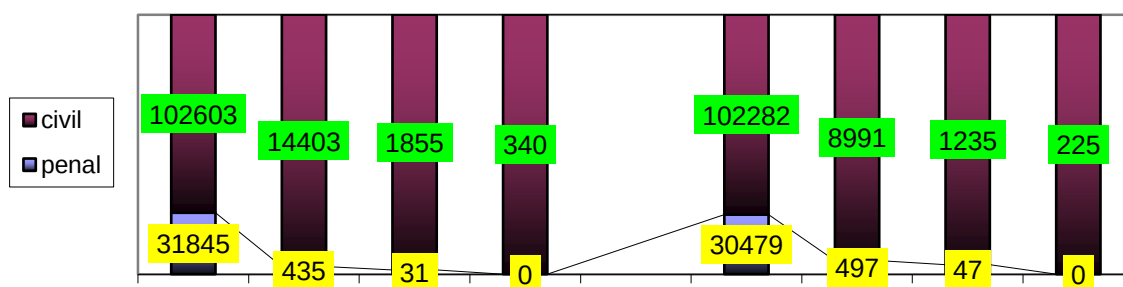
Durata de soluționare a cauzelor la tribunale în apel , situație comparată 2010/2009

În recurs, dintr-un număr de **119.201 cauze civile** soluționate, tribunalele au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 102.603 cauze (86%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni au soluționat 14.403 cauze, într-un termen cuprins între 1 – 2 ani 1.855 cauze, în timp ce 340 dosare au fost soluționate într-o perioadă mai mare de 2 ani.

Dintr-un număr total de **32.311 cauze penale** soluționate în recurs, tribunalele au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 31.845 cauze (99%), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 435 cauze, iar într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în numai 31 de cauze .

Durata de soluționare a cauzelor la tribunale în recurs, situație comparativă 2010/2009

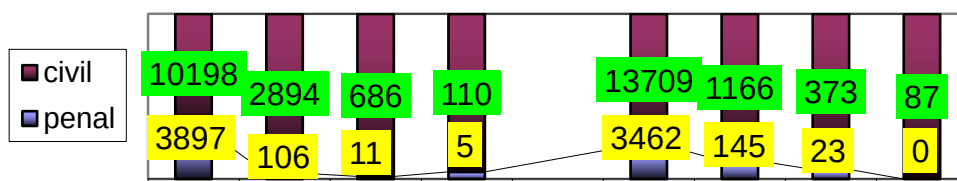

La nivelul curților de apel, dintre cele **13.888 cauze** soluționate **în fond**, în materie civilă, 10.198 cauze (73%) au fost soluționate într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 2.894 cauze au fost soluționate într-un interval cuprins între 6 – 12 luni, în 686 cauze au fost pronunțate soluții într-o perioadă cuprinsă între 1 – 2 ani, iar 110 cauze au fost soluționate în mai mult de 2 ani.

În materie penală, curțile de apel s-au pronunțat în **4.019 dosare**, în majoritatea cauzelor, respectiv în 3.897 dosare (97%), fiind pronunțate hotărâri într-un termen ce nu a depășit 6 luni, 106 dosare au fost

soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 11 dosare într-un interval de 1 – 2 ani și 5 cauze într-un interval de timp mai mare de 2 ani.

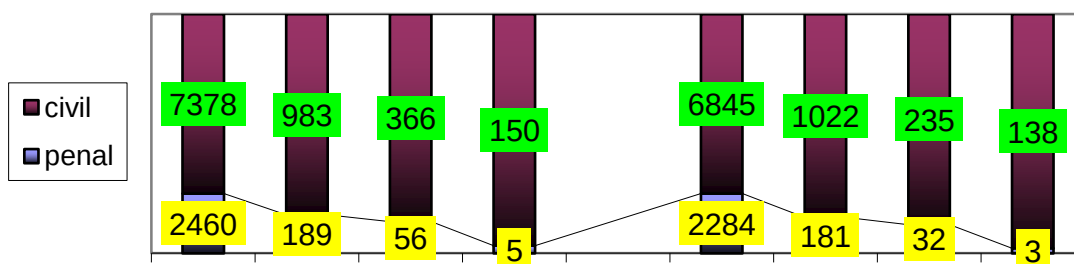
Durata de soluționare a cauzelor la curți de apel în fond , comparativ 2010/2009

În apel, *cauzele civile* au fost soluționate preponderent într-o perioadă ce nu a depășit 6 luni. Astfel, dintr-un total de **8.877 cauze civile** ce au fost soluționate, într-un număr de 7.378 dosare (83%) s-au pronunțat soluții finale în mai puțin de 6 luni; 983 cauze au fost soluționate într-un interval de 6 – 12 luni, 366 cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 150 cauze au fost soluționate într-un termen mai mare de 2 ani.

Cauzele penale (2.710 dosare) au fost soluționate după cum urmează: 2.460 cauze (91%) într-o perioadă cuprinsă între 0 – 6 luni, 189 cauze într-o perioadă de 6 – 12 luni, 56 cauze într-un interval de 1 – 2 ani și 5 cauze au avut o durată de soluționare mai mare de 2 ani.

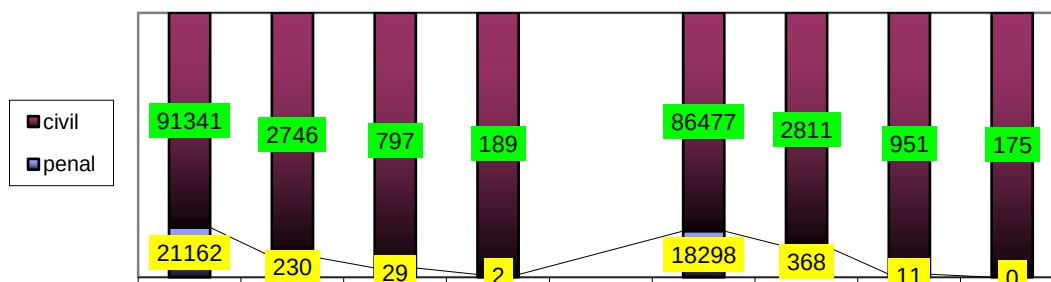
Durata de soluționare a cauzelor la curți de apel în apel , comparativ 2010/2009

În recurs, dintr-un număr de 95.073 *cauze civile* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii irevocabile într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 91.341 cauze (**96%**), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 2.746 cauze, într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 797 cauze, 189 dosare fiind soluționate în mai mult de 2 ani.

Dintr-un număr de 21.423 *cauze penale* soluționate, curțile de apel au pronunțat decizii definitive într-un termen ce nu a depășit 6 luni în 21.162 cauze (**99%**), într-un termen cuprins între 6 – 12 luni în 230 de cauze, într-un termen cuprins între 1 – 2 ani în 29 cauze, și 2 cauze au fost soluționate în mai mult de 2 ani.

**Durata de soluționare a cauzelor la curțile de apel în recurs ,
comparativ 2010/2009**

Pentru a cunoaște percepția instanțelor asupra duratei de soluționare a cauzelor, prin chestionarul pentru colectarea datelor necesare raportului s-a solicitat acestora să-și exprime opinia cu privire la următoarele aspecte:

- care au fost modificările legislative operate în cursul anului 2010 care au provocat/este de așteptat să provoace reducerea duratei de soluționare a cauzelor în materia respectivă;
- care au fost modificările legislative operate în cursul anului 2010 care au provocat/este de așteptat să provoace creșterea duratei de soluționare a cauzelor în materia respectivă;
- care sunt cauzele de care depinde diminuarea timpului necesar soluționării cauzelor;
- dacă actuala durată medie de soluționare a cauzelor la nivelul instanței în care funcționează este rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular, a instanței;
- să indice care sunt factorii care apreciază că influențează, în cea mai mare măsură, în mod negativ, durata de soluționare a cauzelor la nivelul instanței.

Centralizând răspunsurile transmise rezultă următoarele:

- în categoria modificărilor legislative operate în cursul anului 2010, *care au provocat sau este de așteptat să provoace reducerea duratei de soluționare a cauzelor*, au fost incluse următoarele: Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor; Legea nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României și Legea nr. 169/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței;

- în ceea ce privește principalele modificări legislative care au provocat sau este de așteptat să provoace *creșterea duratei de soluționare a cauzelor*, răspunsurile instanțelor au vizat: prevederile Legii nr. 202/2010 referitoare la citarea părților, care ar putea conduce la creșterea numărului cauzelor având ca obiect contestație în anulare, cele privind căile de atac în materie civilă, privind procedura expertizei judiciare, precum și cele referitoare la perioada de suspendare a cauzelor în vederea încheierii acordului de mediere, Legea nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, modificările legislative în materia pensiilor, precum și dispozițiile legale referitoare la concedierile din sistemul bugetar, dat fiind că acestea au generat foarte multe litigii, ceea ce a condus la supraaglomerarea instanțelor, modificările aduse în cursul anului 2010 Legii nr. 229/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989;

- majoritatea instanțelor, respectiv un procent de 87, 5 % dintre acestea, au apreciat că, în cea mai mare măsură, diminuarea duratei de soluționare a cauzelor depinde, în principal, de modificări legislative și numai 12, 5 % dintre acestea au considerat că această durată este influențată de modul în care fiecare complet de judecată „administrează” cauzele care îi sunt repartizate;

- în unanimitate, instanțele au considerat că durata medie de soluționare a cauzelor este, în principiu, rezonabilă, în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular, a instanțelor respective;

- 81, 25 % dintre instanțe au învederat că durata de soluționare a cauzelor este influențată negativ de factori obiectivi (spre exemplu - modificări legislative, precum schimbările în materie de competență, condițiile materiale - lipsa sălilor de ședință pentru programarea mai multor complete, supraîncărcarea instanței, existența a numeroase posturi de judecător sau personal auxiliar vacante în schema instanței etc.);

- 12, 5 % din respondenți au considerat că durata de soluționare a cauzelor este influențată negativ de factori ținând de conduita unor participanți la procedura judiciară, cum ar fi experții, ca urmare a neefectuării/nedepunerii raportului de expertiză la termenul fixat de instanță, formulării unor rapoarte de expertiză necorespunzătoare etc.;

- 6, 25 % dintre instanțe au apreciat că durata de soluționare a cauzelor este influențată negativ de factori ținând de conduita procesuală necorespunzătoare a părților/avocaților lor, cum ar fi: cereri nejustificate și repetate de amânare a cauzei, lipsa nejustificată a apărătorului la termen; formularea unor cereri de recuzare neîntemeiate, lipsa ambelor părți la judecarea cauzei, fără a se solicita judecarea și în lipsă, cu consecința suspendării cauzei etc.

C. Ponderea atacabilității hotărârilor¹⁶. Indicele de desființare¹⁷(ponderea desființării modificării/desființării hotărârilor judecătorești în căile de atac).

La nivelul celor 179 judecătorii care funcționează în prezent, s-a înregistrat în cursul anului 2010, un volum total de 1.900.299 cauze (cuprinzând cauzele rulate, adică stocul existent la 31 decembrie 2009 la care se adaugă dosarele nou intrate), din care au fost soluționate un număr de 1.432.216 dosare.

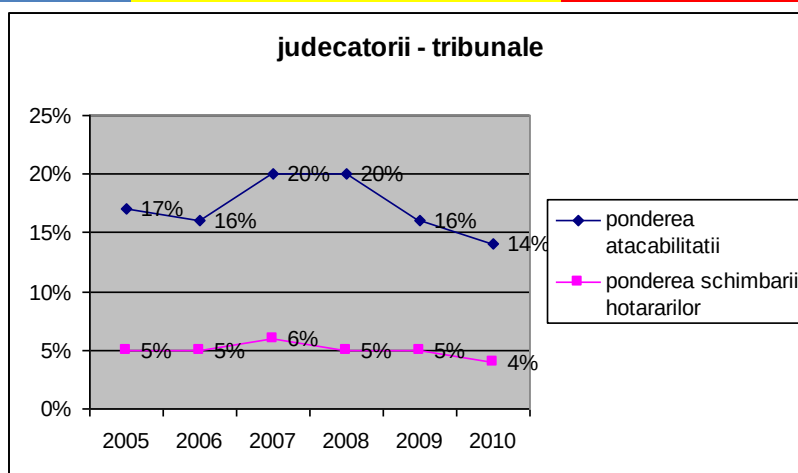
Dintre dosarele soluționate de judecătorii, au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la tribunal, 201.990 cauze. Rezultă astfel că **ponderea atacabilității** hotărârilor pronunțate de judecătorii în fond a fost de **14%**. Comparativ, la nivelul anului 2009, ponderea atacabilității hotărârilor a fost de 15,9%. Se poate observa că procentul justițiabililor nemulțumiți de hotărârile pronunțate de judecătorii este relativ același, gradul de insatisfacție a acestora reprezentând un aspect de analizat, întrucât conduce la creșterea duratei de soluționare a cauzelor și a întârzierii valorificării drepturilor recunoscute prin hotărâri judecătorești. Această situație are cauze multiple, dintre care au caracter preponderent: lipsa unei practici judiciare unitare la nivelul instanțelor de grade diferite (ceea ce reduce previzibilitatea jurisprudenței, atât pentru părți, cât și pentru avocații lor), încercarea de a tergiversa executarea anumitor obligații, favorizată în procedura română de existența, ca regulă, a dublului grad de jurisdicție, dar și gradul redus de satisfacție față de calitatea în general a actului de justiție.

Din totalul de 184.655 hotărâri pronunțate de tribunale în căile de atac (180.339 în anul 2009) au fost pronunțate soluții de admitere în 56.598 cauze (31%), **ponderea schimbării hotărârilor** fiind de **4%** (față de 4,7% în anul 2009). După cum se poate însă observa, în cea mai mare măsură nemulțumirile justițiabililor nu au fost confirmate de instanțele care au soluționat căile de atac și mai mult, procentul a scăzut comparativ cu anul trecut.

Sub aspect grafic, situația ultimilor 5 ani se prezintă astfel:

16 Ponderea atacabilității hotărârilor reprezintă procentul hotărârilor judecătorești împotriva cărora s-au exercitat căile de atac ordinare prevăzute de lege – apelul și/sau recursul – (inclusiv recursul în materie civilă, calificat de Codul de procedură civilă drept cale extraordinară de atac) din totalul hotărârilor pronunțate.

17 Indicele de casare (ponderea schimbării hotărârilor) semnifică procentul hotărârilor judecătorești care au fost casate, desființate sau modificate în căile de atac din totalul hotărârilor pronunțate.

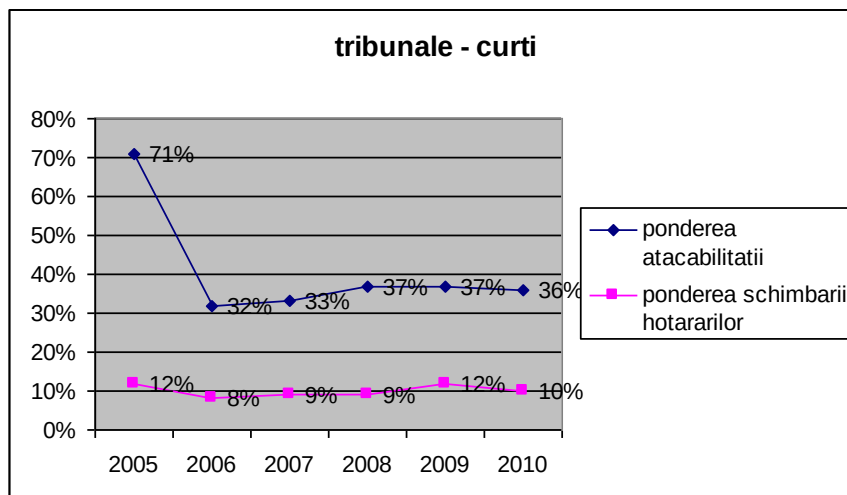
La nivelul tribunalelor civile care funcționează în România, au fost soluționate în cursul anului 2010, în fond și apel 387.801 cauze (274.300 cauze în anul 2009).

Dintre aceste cauze, 138.780 dosare au fost atacate cu apel sau, după caz, cu recurs la curțile de apel, **ponderea atacabilității hotărârilor** fiind de **35,7%** (36,8% în anul anterior).

Din totalul apelurilor și recursurilor soluționate de curțile de apel în anul 2010, respectiv 128.078 cauze, un număr de 36.958 apeluri și recursuri au fost admise (29%).

Raportat la numărul total de cauze soluționate de tribunale, rezultă un **indice de desființare de 9,5% (11,8% în anul 2009)**.

Grafic, situația ultimilor 5 ani se prezintă astfel:

Totodată, în anul 2009 Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat un număr de 16.199 recursuri declarate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în fond sau în apel, din care au fost admise un număr de 2.466 cereri (15%).

Raportat la numărul total al cauzelor soluționate de curțile de apel, rezultă un **indice de desființare** de numai **1,6 %** (număr hotărâri de admitere a recursurilor raportat la număr total hotărâri pronunțate de curțile de apel – 2,5% în anul 2009).

Potrivit răspunsurilor date de instanțe la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport, principalele cauze care au provocat desființarea hotărârilor judecătorești în căile de atac se încadrează în următoarele categorii: casarea hotărârii de fond pe elemente de apreciere (individualizarea pedepsei, însă în interiorul limitelor impuse de lege, stabilirea modalității de executare etc.), interpretarea greșită a legii de către completul de judecată de la instanța inferioară într-o chestiune de practică neunitară sau cu privire la care în doctrină subzistă interpretări diferite și netemeinicia hotărârii de fond, cauzată de

aprecierea greșită a probelor/neadministrarea întregului material probatoriu care se impunea în cauză de către completul de la instanța inferioară.

În opinia celor intervievați o altă cauză ar fi netemeinicia hotărârii de fond, provocată de lipsa de diligență a părții în administrarea cauzei (ignorarea obligațiilor procedurale, nepropunerea sau nefurnizarea de mijloace de probă pertinente), dar și netemeinicia hotărârii de fond, datorată administrării în calea de atac a unor probe noi, neavute în vedere la fond, fără culpa judecătorului.

Un procent redus a apreciat că desființarea hotărârilor judecătorești în căile de atac a fost determinată de interpretarea greșită a legii de către completul de la instanța inferioară, deși cu privire la aspectele în cauză practica judiciară este unitară, ori s-a pronunțat un recurs în interesul legii, iar în doctrină nu există opinii divergente sau de apariția, după pronunțarea hotărârii de fond, a unei decizii privind soluționarea unui recurs în interesul legii, a unei decizii de neconstituționalitate sau a unei decizii a Curții Europene a Drepturilor Omului etc. prin care se impune o soluție contrară.

Ca măsură în scopul unificării practicii judiciare, art. 26¹ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea nr. 387/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, prevede că la nivelul fiecărei secții sau, după caz, al fiecărei instanțe, acolo unde nu sunt organizate secții, se organizează întâlniri lunare ale judecătorilor, în care vor fi discutate problemele de drept care au condus la pronunțarea unor soluții diferite.

Potrivit răspunsurilor instanțelor la chestionar, la un număr semnificativ de instanțe (93, 75 %) au avut loc, în cursul anului 2010, cu o frecvență cel puțin lunară, întâlniri ale judecătorilor din cadrul acestora în vederea dezbaterii motivelor de casare și a stabilirii măsurilor adecvate care se impun, în vederea diminuării numărului de hotărâri judecătorești desființate în căile de atac. Un număr mai redus de instanțe (6, 25%) a învederat că au fost organizate astfel de întâlniri cu o frecvență relativ trimestrială.

III.4.2. Indici de calitate a activității parchetelor

A. Modul de repartizare a cauzelor

În conformitate cu dispozițiile art. 95 alin. 3 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conducătorul fiecărui parchet repartizează dosarele procurorilor, ținând cont de specializarea acestora și în conformitate cu dispozițiile art. 73 pct. 34 și art. 82 pct. 23 din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 529/C/21.02.2007, dosarele se repartizează procurorilor ținând cont, în principal, de următoarele criterii: specializarea, aptitudinile, experiența, numărul de dosare aflate în lucru și gradul lor de complexitate, specificul fiecărui caz în parte, cazurile de incompatibilitate și conflict de interese, precum și alte situații deosebite.

În urma evaluării răspunsurilor procurorilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare raportului, în procent de 100% opinia parchetelor a fost aceea că repartizarea cauzelor se realizează după criterii de natură obiectivă.

Alte criterii avute în vedere la repartizarea cauzelor, în cadrul parchetelor, altele decât cele prevăzute de lege și regulamente se referă la principiul continuității în soluționarea cauzelor, la sectorizarea activității în compartimente de urmărire penală, supravegherea urmăririi penale și judiciare, în funcție de zona supravegheată, specializarea, experiența și pregătirea procurorului, volumul de activitate al parchetului, încărcătura pe procuror, complexitatea cauzelor, repartiția pe formațiuni și posturi de poliție, gradul de ocupare a schemelor de personal.

A. Date privind durata de soluționare a cauzelor

Se impune luarea în considerare sub acest aspect a specificului activității parchetelor, care face dificilă circumscrierea cu exactitate a noțiunii de „cauză aflată pe rolul parchetelor”, precum și împrejurarea că „soluționarea” unei cauze la nivelul parchetelor este o noțiune relativă, cât timp de cele mai multe ori finalizarea cauzei se face prin emiterea rechizitoriului, care presupune de fapt continuarea procedurii

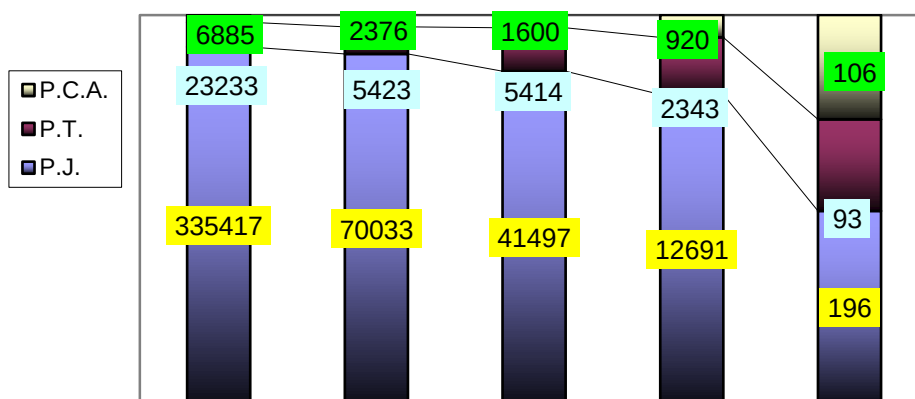
judiciare în fața instanței. De asemenea, soluțiile „definitive”, spre exemplu neînceperea/scoaterea de sub urmărire penală, pot fi infirmate potrivit legii sau atacate prin plângere în fața instanței.

Începând cu anul 2007, la nivelul datelor statistice prelucrate de parchete se calculează cu exactitate durata cauzelor, datele aferente perioadei de referință anul 2010 fiind relevate în cadrul tabelului următor:

Durata estimativă de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor

Unitatea	Total cauze soluționate	Până în 6 luni de la sesizare (fără cu A.N.)	Peste 6 luni de la sesizare (fără cu A.N.)	Peste 1 an de la sesizare (fără cu A.N.)	Peste 2 an de la sesizare (fără cu A.N.)	După împlinirea termenului de prescripție (fără cu A.N.)
Parchetele de pe lângă judecătoria	459834	335417	70033	41497	12691	196
Parchetele de pe lângă Tribunale	36506	23233	5423	5414	2343	93
Parchetele de pe lângă curțile de apel	11887	6885	2376	1600	920	106

Durata de soluționare a cauzelor la parchete în anul 2010

Opinia parchetelor cu privire la durata de soluționare a cauzelor poate fi sintetizată (pe baza chestionarelor pentru colectarea datelor necesare întocmirii prezentului raport), astfel:

- 88% dintre parchete au apreciat că prin modificările legislative operate în cursul anului 2010 s-a provocat creșterea duratei de soluționare a cauzelor;

- diminuarea duratei de soluționare a cauzelor depinde, în principal, de modificări legislative (75%), de modul în care fiecare procuror „administrează” cauzele care îi sunt repartizate (6%), de măsuri administrative luate la nivelul parchetului – monitorizarea dosarelor restante, buna gestionare a resurselor umane și materiale disponibile (13%), de măsuri administrative luate la nivel central (spre exemplu: modificări aduse Regulamentului de ordine interioară al parchetelor, emitere de noi regulamente de către Consiliul Superior al Magistraturii, dezvoltarea programului de preluare a unor atribuții non-judiciare ale magistraților de către grefieri, controale tematice ale Inspecției Judiciare) (6%).

- cvasitotalitatea parchetelor au apreciat că actuală durată medie de soluționare a cauzelor la nivelul parchetelor este rezonabilă în funcție de condițiile concrete de funcționare a sistemului judiciar și, în particular ale parchetului unde își desfășoară activitatea;

- factorii care influențează în cea mai mare măsură, în mod negativ, durata de soluționare a cauzelor la nivelul parchetului sunt factori obiectivi – modificări legislative, precum schimbările în materie de competență, condițiile materiale – supraîncărcarea parchetului, existența a numeroase posturi de procuror sau personal auxiliar vacante în schema de personal a parchetului (88%), factori imputabili altor participanți la procedura judiciară – experți, medici legiști (neefectuarea/nedepunerea raportului de expertiză, formularea unor rapoarte de expertiză necorespunzătoare, etc.) (6%), factori ținând de conduita

procesuală necorespunzătoare a părților, avocaților (cereri nejustificate și repetate, lipsa nejustificată a apărătorului, formulare unor cereri de refuzare neîntemeiate, etc.) (6%).

B. Ponderea cauzelor restituite definitiv de către instanțele de judecată în vederea refacerii sau completării urmăririi penale și ponderea inculpaților achitați definitiv din totalul trimișilor în judecată

La nivelul parchetelor, principalii indici calitativi privind activitatea desfășurată, din punct de vedere statistic, se referă la numărul și ponderea inculpaților achitați în mod definitiv de către instanțele de judecată, precum și la numărul și ponderea cauzelor restituite de instanțe în vederea refacerii sau completării urmăririi penale.

Sub primul aspect, în cursul anului 2010 au fost achitați definitiv de către instanțele de judecată un număr de 794 (rezultând o pondere a inculpaților achitați definitiv din totalul inculpaților trimiși în judecată de 1,4%, comparativ cu 1,6% în anul 2009). Pentru obținerea unui rezultat relevant, din numărul total al inculpaților achitați se impune a fi dedus cel al inculpaților achitați definitiv ca urmare a aplicării art.18¹ din Codul penal, respectiv ca urmare a împrejurării că fapta săvârșită, deși de natură penală, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni¹⁸. În cursul anului 2010 au fost achitați pentru acest motiv 303 inculpați.

Din cele 794 de persoane achitate definitiv în anul 2010, un număr de 17 persoane s-au aflat în stare de arest.

În cursul anului 2010 au fost **restituite definitiv** de către instanțele de judecată, în vederea refacerii sau completării urmăririi penale, un număr de **74 de cauze** ceea ce reprezintă **0,18%** în raport de numărul cauzelor soluționate prin rechizitoriu (comparativ cu 0,24% în anul 2009), dintre acestea, în 3 cauze s-a dispus revocarea arestării preventive.

III.5. Măsuri pentru unificarea practicii judiciare

III.5.1. Rolul fundamental al Înaltei Curți de Casație și Justiție în unificarea practicii judiciare. Recursul în interesul legii

Instabilitatea și incoerența legislativă, modificările la intervale de timp foarte scurte a unor legi, necorelarea actelor normative și a instituțiilor de drept fundamentale, adoptarea unor reglementări conjuncturale, elaborarea de acte normative incomplete și contradictorii reprezintă vulnerabilitățile cele mai grave ale sistemului nostru judiciar generatoare de practică judiciară neunitară.

Una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidență asupra calității actului de justiție și a credibilității justiției, este practica judiciară neunitară. Pentru remedierea acestei situații și pentru asigurarea securității raporturilor juridice, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, au fost avute în vedere următoarele măsuri: aplicarea mecanismelor procedurale existente, respectiv promovarea recursurilor în interesul legii și îmbunătățirea accesului magistraților la jurisprudență și la Monitorul Oficial, în principal prin conectarea instanțelor la bazele de date specifice, prin proiectul Jurindex, precum și prin publicarea pe paginile de Internet ale instanțelor a jurisprudenței relevante.

¹⁸ Această deducere se justifică prin faptul că aplicarea art.18¹ Cod penal constituie o chestiune de apreciere judiciară, considerată neimputabilă magistratului. În astfel de cazuri, sunt întrunite toate condițiile formale care ar impune angajarea răspunderii penale și aplicarea unei pedepse: fapta săvârșită de inculpat este pe deplin probată, această faptă este prevăzută de legea penală și a fost săvârșită cu forma de vinovăție impusă de lege. Totuși, răspunderea penală nu va fi angajată întrucât, în conținutul său concret, fapta este în mod evident lipsită de importanță, atingerea adusă valorii sociale ocrotite prin norma penală fiind minimă. Ca urmare, în locul condamnării la o pedeapsă penală se va pronunța achitarea, aplicându-i-se însă inculpatului, obligatoriu, o sancțiune cu caracter administrativ, dintre cele prevăzute de lege.

Interpretarea și aplicarea unitară a legilor pe întreg teritoriul țării de către instanțele de judecată constituie premisa esențială pentru realizarea actului de justiție la parametri de calitate și de eficiență care să asigure garantarea securității juridice a persoanelor și bunurilor acestora.

Activitatea de înfăptuire a justiției presupune interpretarea și aplicarea legilor de către instanțele judecătorești în cauzele deduse judecării. Interpretând și aplicând legea în cauzele deduse judecării, instanțele de judecată nu fac altceva decât înfăptuiesc justiția. Calitatea actului de înfăptuire a justiției depinde de interpretarea și aplicarea corectă a legii într-un cadru unitar, care presupune existența unei practici judiciare unitare.

În conformitate cu prevederile art. 126 alin. (3) din Constituția României, „Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale.”

În prezent, principala modalitate de unificare a jurisprudenței o constituie recursul în interesul legii reglementat de dispozițiile Codului de procedură civilă (în materie civilă) și ale Codului de procedură penală (în materie penală).

Recent, dispozițiile referitoare la recursul în interesul legii au fost modificate prin Legea nr. 202/2010 privind accelerarea soluționării proceselor, act normativ intrat în vigoare la data de 25 noiembrie 2010.

Astfel, potrivit art. 329 din Codul de procedură civilă, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești irevocabile, care se anexează cererii.

Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, precum și un număr de 20 de judecători, din care 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele, respectiv vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, după caz, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție va stabili numărul judecătorilor din secțiile interesate care vor intra în compunerea completului prevăzut la alin. 1, celelalte secții urmând a fi reprezentate potrivit dispozițiilor aceluiași alineat.

La primirea cererii, președintele completului desemnează un judecător din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele completului desemnează câte un judecător din cadrul acestor secții pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

Raportul cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și opinia specialiștilor consultați, dacă este cazul, precum și doctrina

în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori întocmesc proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

Asupra cererii, completul se pronunță prin decizie. Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese. Aceasta se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Potrivit art. 414² din Codul de procedură penală, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Procedura de soluționare a recursului în interesul legii în materie penală este identică cu cea reglementată de Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificat și completat prin Legea nr. 202/2010, cu precizarea că, în situația în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin cei 20 de judecători.

Deciziile pronunțate în materie penală au același efect cu cele pronunțate în materie civilă.

De lege lata, este reglementată și situația în care o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 26 din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă o secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție consideră că este necesar să revină asupra propriei jurisprudențe, întrerupe judecata și sesizează Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă cu citarea părților din dosarul a cărui judecată a fost întreruptă. După ce Secțiile Unite s-au pronunțat asupra sesizării privind schimbarea jurisprudenței, judecata continuă.

În cursul anului 2010, Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite a soluționat un număr de 9 recursuri în interesul legii, din care 8 admise și 1 respins.

Prin deciziile adoptate în interesul legii, Secțiile Unite au rezolvat probleme de drept în domeniul dreptului penal, al celui civil, comercial și în materia contenciosului administrativ și fiscal, reușind să imprime coordonate cu caracter îndrumător în chestiuni de principiu soluționate neunitar de către instanțele judecătorești.

În cele ce urmează prezentăm, pe scurt, problemele de drept examinate prin deciziile de recurs în interesul legii, astfel:

Decizia nr. 1 din 15 martie 2010

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și au stabilit că:

În faza de judecată, cererea de prelungire a dreptului de circulație, întemeiată pe prevederile art.111 alin.6 din O.U.G. nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se va soluționa în condiții de publicitate, cu citarea părților, conform prevederilor art.290, 291 Cod procedură penală, iar instanța de judecată se va pronunța prin încheiere motivată, care poate fi atacată odată cu sentința sau decizia, conform art. 361 alin. 2 și art. 385¹ alin. 2 din Codul de procedură penală.

Decizia nr. 2 din 15 martie 2010

Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și au stabilit că:

În cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 46/19 martie 2008 (Codul silvic), prin care se aduce atingere fondului forestier proprietate privată a persoanei fizice sau persoanei juridice, calitatea de parte vătămată ori de parte civilă o poate avea atât ocolul silvic, în calitate de reprezentant al statului, cât și proprietarul fondului forestier, cu excepția situației în care acesta din urmă este subiect activ al infracțiunii.

Decizia nr. 3 din 15 iunie 2010

Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și au stabilit că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 25¹ din Legea nr. 31/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu cele ale art. 24 din Codul de procedură penală, în procesul penal, Fondul de protecție a victimelor străzii are calitatea de parte responsabilă civilmente și poate fi obligat singur, iar nu în solidar cu inculpatul, la plata despăgubirilor civile către persoanele păgubite prin accidente de vehicule neasigurate.

Decizia nr. 4 din 20 septembrie 2010

Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și sesizarea Colegiului de conducere al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București au stabilit că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 399 din Codul de procedură penală, procurorul din cadrul structurii specializate, Direcția Națională Anticorupție, respectiv Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism este competent în condițiile art. 397 alin. 1 din Codul de procedură penală să efectueze actele de cercetare și să înainteze materialul împreună cu concluziile referitoare la cererile de revizuire formulate împotriva hotărârilor care au avut ca obiect infracțiuni a căror urmărire penală este de competența exclusivă a uneia sau alteia din cele două structuri.

Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010

Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

În interpretarea dispozițiilor art. 2 lit. e, art. 78 și art. 164 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și ale art. 1 și 2 din Ordonanța de Urgență nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, sumele plătite pentru munca prestată de foștii salariați în regim de lucru prelungit, în condițiile art. 1 și 2 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1546/1952, se au în vedere la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public.

Decizia nr. 6 din 20 septembrie 2010

Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au respins sesizarea Colegiului de conducere al Curții de Apel Craiova privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 283 alin. 1 lit. c și e din Legea nr.

Decizia nr. 7 din 20 septembrie 2010

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Dispozițiile art. 9 alin. 3 – 5 din O.G. nr. 2/2001, prin raportare la dispozițiile art. 9 alin. 1 și 2 din aceeași ordonanță și la dispozițiile art. 1 din O.G. nr. 55/2002, se interpretează în sensul admisibilității cererilor de înlocuire a sancțiunii amenzii cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității indiferent dacă contravențiile săvârșite sunt prevăzute și sancționate prin legi, ordonanțe ale Guvernului sau alte acte cu caracter normativ și chiar dacă actul care stabilește și sancționează contravențiile nu prevede, alternativ cu sancțiunea amenzii, sancțiunea prestării unei activități în folosul comunității.

Decizia nr. 8 din 18 octombrie 2010

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și sesizarea Colegiului de conducere al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București, în sensul că, normele de incriminare a insultei și calomniei cuprinse în art. 205 și art. 206 din Codul penal, precum și prevederile art. 207 Cod penal privind proba verității, abrogate prin dispozițiile art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006, dispoziții declarate neconstituționale prin decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007 a Curții Constituționale, nu sunt în vigoare.

Decizia nr. 9 din 15 noiembrie 2010

Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, admitând recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au stabilit că:

Sintagma „proces penal în curs”, cuprinsă în textul art. 119 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară în materie penală, modificată, se interpretează în sensul că recunoașterea pe cale incidentală a unei hotărâri penale străine sau a unui act juridic străin se poate face și în faza privind punerea în executare a hotărârilor penale definitive.

III.5.2. Alte măsuri de unificare a practicii judiciare la nivel central

Comisia „Unificarea practicii judiciare” a fost înființată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.116/31.01.2008, odată cu celelalte comisii care funcționează la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii.

Comisia „Unificarea practicii judiciare” din cadrul Consiliului a monitorizat în mod constat problemele de drept în care instanțele de judecată au pronunțat pentru aceleași fapte sentințe diferite, le-a analizat și a căutat soluții pentru îndreptarea acestor situații, știut fiind că practica neunitară a atras României critici atât din partea unor justițiabili cât și din partea Uniunii Europene.

În acest context, activitatea Comisiei de unificare a practicii judiciare constă în principal în examinarea problemelor semnalate de instanțele de judecată în ceea ce privește aplicarea neunitară a legii.

Așa fiind, în anul 2010 Comisia și-a continuat activitatea de identificare și examinare a cazurilor de practică neunitară la nivel național. Comisia a centralizat problemele de drept semnalate de către instanțele de judecată, a întocmit un material centralizat, l-a transmis tuturor curților de apel și a invitat președinții de secții de la curțile de apel să participe la întâlniri trimestriale în cadrul cărora au fost dezbătute problemele de drept semnalate. La aceste întâlniri au fost invitați să participe și președinții de secții de la Înalta Curte de Casație și Justiție, reprezentanți ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și reprezentanți ai Institutului Național al Magistraturii. În cadrul dezbaterilor care au loc în cadrul acestor

întâlniri, s-au conturat modalități de interpretare ale problemelor puse în discuție, iar pentru cazurile în care s-a considerat că se impune promovarea unui recurs în interesul legii, materialele discutate au fost supuse atenției reprezentanților Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în vederea analizării oportunității promovării recursului în interesul legii.

Minutele în care sunt consemnate problemele de drept examinate sunt publicate pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii la rubrica “Prezentare - Comisii și colective de lucru - Comisia “Unificarea practicii judiciare” – Activitatea Comisiei “Unificarea practicii judiciare”, la dispoziția tuturor celor interesați.

În anul 2010 au avut loc 7 întâlniri ale Comisiei de Unificare a practicii judiciare în cadrul cărora au fost discutate un număr de 221 probleme de drept.

Comisia de unificare a coordonat, prin președinte său, domnul judecător Anton Pandrea, activitățile derulate în cadrul programului Twinning PHARE RO/2007-IB/JH/01 „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România”, care a beneficiat de asistența Germaniei prin Fundația Germană pentru Cooperare Legală Internațională (IRZ), activități ce au avut loc în perioada august 2009 – august 2010.

Programul a inclus evaluarea cadrului legislativ existent și a practicii judecătorești din România referitoare la interpretarea și aplicarea unitară a legii și elaborarea de propuneri de măsuri legislative în acord cu cele mai bune practici din Uniunea Europeană, elaborarea unei metodologii privind o abordare unitară de soluționare a cauzelor și inițierea diseminării metodologiei în cadrul sistemului judiciar și consolidarea eforturilor pentru asigurarea unei jurisprudențe consecvente în anumite domenii de drept în care lipsa unei practici unitare este resimțită mai acut.

În cadrul acestui program a fost elaborat „Manualul de Metodologie pentru o abordare unitară în soluționarea cauzelor” care conține aspecte de metodică a soluționării unui dosar, pentru ca dosarele să fie instrumentate în aceeași modalitate de către toate instanțele.

Manualul pornește de la prezentarea principiilor procedurii specifice statului de drept, așa cum este ea reglementată în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și în dreptul intern al României. Dintre celelalte domenii prioritare menționăm metodică soluționării dosarului în procedura civilă/comercială, problematica aplicării legii în legătură cu ierarhia legilor, interpretarea legilor și acoperirea lacunelor legislative, administrarea probelor, definirea principiilor și tipurilor de cauze din dreptul contenciosului administrativ. Plecând de la faptul că există un interes deosebit pentru lămuriri în domeniul dreptului european, acestuia i-a fost acordat un spațiu amplu, ca de altfel și raportului dintre dreptul național și dreptul european.

Manualul de Metodologie, în forma sa actuală și din motivele de mai sus, reprezintă ceea ce se numește „Work în Progress”, adică o lucrare în curs de realizare. De aceea, Grupul de Lucru a întocmit o „Tablă de materii”, aceasta cuprinzând și teme care, până acum, nu au putut fi tratate din motive de timp. Subiectele respective, dar și altele, ar putea fi tratate, în continuare, de către un grup de lucru care ar putea fi constituit după finalizarea proiectului. Acest grup de lucru are misiunea să completeze și să actualizeze permanent Manualul de Metodologie. În ceea ce privește actualizarea, aceasta se referă în special la aspecte care trebuie avute în vedere după intrarea în vigoare a noilor Coduri de Procedură, pe 1 ianuarie 2011.

În cadrul programului Twinning PHARE RO/2007-IB/JH/01 „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România” a fost elaborat un proiect de lege privind promovarea practicii unitare la nivelul instanțelor judiciare, care vizează promovarea practicii unitare, precum și calitatea actului de justiție în anumite domenii de drept importante și sensibile, proiect prezentat pe larg la punctul 3.2 din prezentul capitol.

Nu în ultimul rând, trebuie menționat faptul că, în cursul anului 2010, a continuat derularea Proiectului Jurindex – Extinderea publicării online a hotărârilor judecătorești la nivelul sistemului judiciar

în scopul de a uniformiza jurisprudența instanțelor din România, pe de o parte și, totodată, de a reprezenta un instrument facil și eficace atât profesioniștilor dreptului, în general, cât și studenților și cetățenilor – justițiabili și nu numai, pe de altă parte.

III.5.3. Măsurile de unificare a practicii judiciare la nivelul instanțelor judecătorești/parchetelor de pe lângă acestea

Potrivit Planului de acțiune destinat unificării practicii la nivelul instanțelor din România, adoptat de către Consiliul Superior al Magistraturii, s-a instituit pentru fiecare instanță obligația de a analiza cazurile de practică neunitară de la nivelul acelei instanțe, iar trimestrial, pentru fiecare de curte de apel, de a analiza practica neunitară la nivelul instanțelor din circumscripția sa.

De asemenea, curțile de apel au obligația de a întocmi rapoarte prin care sunt semnalate problemele de drept rezolvate neunitar, rapoarte ce sunt discutate trimestrial la întâlnirile organizate de Comisia „Unificarea practicii judiciare” constituită la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, formată din reprezentanții judecătorilor, ai Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În urma acestor întâlniri este agreată o listă a cazurilor în care se justifică exercitarea de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a recursului în interesul legii.

În afara măsurilor amintite, în cursul anului 2010, la nivelul instanțelor judecătorești au fost luate și următoarele măsuri pentru unificarea practicii judiciare, respectiv:

- ședințele lunare pentru unificarea practicii
- discuții în cadrul ședințelor asupra situațiilor în care practica s-a conturat inițial a fi neunitară, prin raportarea și la practica instanței superioare în materie
- analiza practicii de casare
- analizarea problemelor de drept cu referire la practica judiciară a altor instanțe
- analizarea unor decizii relevante
- comunicarea între completele de judecată care soluționează cauze vizând același obiect
- întâlniri ale judecătorilor pe probleme de practica neunitară și discuții în cadrul întâlnirilor profesionale;
- ședințe lunare de dezbateri a problemelor de practică neunitară și de analiză a practicii instanței superioare;
- discuții cu privire la cazurile de practică neunitară atât în cadru formal (întâlniri lunare pentru discutarea situațiilor de practică judiciară neunitară) cât și informal;
- diseminarea informațiilor acumulate cu ocazia dezbaterilor din cadrul comisiilor de unificare a practicii;
- organizarea de dezbateri între judecători pe temele soluțiilor neunitare;
- discuții purtate cu privire la problemele care au generat o astfel de practică;
- întâlniri lunare de discutare a practicii, s-a propus înființarea de complete specializate care să judece pe o anumită linie;
- aducerea la cunoștință imediată a recursurilor în interesul legii;
- dezbateri jurisprudenței altor curți de apel, evidențierea practicii proprii pe site-ul instanței, discuții informale, discutarea problemelor care au generat practica neunitară și a unor dispoziții din diferitele acte normative, întâlniri frecvente ale judecătorilor la nivel de secții;

- discutarea motivelor de casare
- dezbateră în colectivul de judecatori a problemelor de drept care au generat sau ar putea genera practică neunitară.
- discuții informale purtate cu judecătorii;
- jurisprudența comunicată de curtea de apel.
- întruniri ale judecătorilor ori de câte ori au apărut modificări legislative și cauze de casare.
- întâlniri de practică, cu discutarea aspectelor de practică neunitară
- participarea la seminarii organizate de Consiliul Superior al Magistraturii
- invitarea la întâlnirile profesionale a formatorilor din cadrul INM și a judecătorilor de la ICCJ
- monitorizarea practicii la nivel de secție și dezbateră argumentelor ce au stat la baza unor soluții diferite,
- discutarea permanentă a deciziilor relevante: RIL, CC, CEDO, CJUE
- sesizarea Colegiului de conducere pentru recurs în interesul legii;
- prelucrare decizii transmise de Înalta Curte de Casație și Justiție, acte normative nou apărute;
- publicarea "Buletinului jurisprudenței".

La nivelul parchetelor au fost luate următoarele măsuri de unificare a practicii judiciare:

- întâlniri și discuții periodice cu procurorii pe probleme de drept, studierea deciziilor și a practicii judiciare, difuzarea notelor observatorii;
- informări și referate comunicate de PÎCCJ;
- ședințe cu colectivul, raportarea la practica ÎCCJ ;
- ședințe de lucru, analiza cazurilor de practică neunitară;
- dezbateri cu privire la problemele de drept;
- cursuri de formare profesională;
- cunoașterea deciziilor ÎCCJ și ale Curții Constituționale;
- analiza săptămânală a modului de soluționare a cauzelor;
- propuneri în vederea promovării recursului în interesul legii;
- controale tematice și formare profesională pe domenii vulnerabile;
- informări imediate cu privire la problemele de practică discutate;
- întâlniri trimestriale între procurori pentru dezbateră soluțiilor de achitare și restituire;
- întâlniri informale între procurori;
- verificarea practicii neunitare a instanțelor;
- dezbateri în colocviile profesionale;
- identificarea cauzelor ce generează fenomenul de practică neunitară.

În ceea ce privește eficiența măsurilor de unificare a practicii judiciare atât la nivel central, cât și la nivelul fiecărei instanțe judecătorești și fiecărui parchet, semnalele sunt pozitive, având în vedere răspunsurile transmise de instanțe și parchete la chestionarul întocmit în vederea colectării datelor necesare redactării raportului privind starea justiției pe anul 2010.

Astfel, se constată că toate curțile de apel au transmis faptul că, în anul 2010, practica judiciară neunitară a existat numai în anumite domenii, în mod izolat (100%) și că, față de anul 2009, cazurile de practică neunitară s-au diminuat (100%).

Parchetele de pe lângă curțile de apel au răspuns în sensul că, în anul 2010, practica judiciară neunitară a existat numai în anumite domenii, în mod izolat (100%).

În procent de 100%, instanțele apreciază că o mare eficiență în procesul de unificare a practicii judiciare, în afara recursurilor în interesul legii, revine reformării și restructurării cadrului legislativ, în sensul simplificării acestuia. O altă măsură apreciată ca eficientă de majoritatea instanțelor constă în organizarea de către Institutul Național al Magistraturii, instanțe sau alte instituții a unor seminarii sau întâlniri periodice ale judecătorilor pentru discutarea cazurilor de practică neunitară (87%).

În ceea ce privește dinamica situațiilor de practică neunitară, răspunsurile parchetelor de pe lângă curțile de apel au fost atât în sensul că, față de anul 2009, cazurile de practică neunitară s-au diminuat (81%), cât și în sensul că acestea au rămas relativ neschimbate sub aspect numeric (13%) sau că au devenit mai frecvente (6%).

În procent de 81%, parchetele apreciază că o mare eficiență în procesul de unificare a practicii judiciare, în afara recursurilor în interesul legii, revine reformării și restructurării cadrului legislativ, în sensul simplificării acestuia. Alte măsuri apreciate ca eficiente de majoritatea parchetelor constau în organizarea de către Institutul Național al Magistraturii, instanțe sau alte instituții a unor seminarii sau întâlniri periodice ale judecătorilor pentru discutarea cazurilor de practică neunitară (75%), precum și în editarea culegerilor de jurisprudență (56%).

III.6. Aplicarea dispozițiilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în sistemul juridic românesc, de către judecători și procurori

Conform datelor statistice publicate de Curte¹⁹, la data de 31 decembrie 2010, România a fost al treilea stat după numărul cauzelor aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, însumând 8,6% (11.950 de cauze) din numărul total al cauzelor înregistrate, primele două locuri fiind ocupate de Rusia cu 28,9% (40.300 de cauze), Turcia cu 10,9% (15.200 de cauze).

Din totalul cauzelor privind România, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat, în anul 2010, 143 de hotărâri, dintre care 5 au privit aplicabilitatea art.41 din convenție - satisfacție echitabilă, în cauze în care Curtea a constatat anterior încălcări ale dispozițiilor Convenției, 3 au statuat că nu a existat nici o încălcare a drepturilor omului de către statul român, restul de 135 de hotărâri, aproximativ 3,5% din numărul total al plângerilor contra României, constatând cel puțin o încălcare a dispozițiilor Convenției, în ceea ce privește dispozițiile art.2 (dreptul la viață), art. 3 (interzicerea torturii și tratamentelor inumane și degradante), art. 5 (dreptul la libertate și siguranță), art. 6 (dreptul la un proces echitabil), art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), art. 10 (libertatea de exprimare), art.13 (dreptul la un recurs efectiv), art.14 (interzicerea discriminării) din convenție, art. 1 (dreptul de proprietate) și art.3 (dreptul la alegeri libere) din protocolul nr. 1 și art.1 din protocolul nr. 7 (garanțiile procedurale în cazul expulzării străinilor) la convenție.

Înainte de prezentarea pe scurt a principalelor categorii de cauze care au atras condamnarea României de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, se impun câteva precizări în legătură cu hotărârea pilot pronunțată de Curtea de la Strasbourg, în data de 12 octombrie 2010, în cauza *Maria Atanasiu c. României*.

Astfel, în cauza menționată anterior, reținând încălcarea art.6 al.1 din Convenție și a art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție, în baza art.46 din Convenție, prin care părțile contractante s-au angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții, Curtea de la Strasbourg a apreciat că, întrucât ineficiența

¹⁹ Raportul Anual 2010 al Curții Europene a Drepturilor Omului

mecanismului de despăgubire sau de restituire continuă să fie o problemă care se repetă pe scară largă în România, în ciuda adoptării hotărârilor în cauzele *Viașu c. României* - 9 decembrie 2008, *Faimblat c. României* - 13 ianuarie 2009 și *Katz c. României* - 20 ianuarie 2009, în care Curtea a indicat Guvernului că se impun măsuri generale pentru a permite realizarea efectivă și rapidă a dreptului la restituire, prezenta cauză se pretează la aplicarea procedurii hotărârii-pilot, care are scopul de a ajuta statele contractante să își îndeplinească rolul ce le revine în sistemul Convenției. Această procedură presupune că aprecierea de către Curte a situației denunțate într-o astfel de cauză să se extindă în mod necesar dincolo de interesele reclamantului despre care este vorba și impune Curții să identifice, pe cât posibil, cauzele problemei structurale și să analizeze cauza din perspectiva măsurilor generale ce trebuie luate în interesul celorlalte persoane eventual afectate.

Având în vedere acumularea de disfuncționalități ale mecanismului de restituire sau de despăgubire, ce persistă și după adoptarea hotărârilor *Viașu*, *Faimblat* și *Katz*, Curtea a apreciat că este imperativ ca statul român să ia de urgență măsuri cu caracter general, care să poată conduce la realizarea efectivă a dreptului la restituire sau la despăgubire, păstrând un just echilibru între diferitele interese în cauză, numărul mare de hotărâri pe aceeași problematică fiind nu numai un factor agravant în ceea ce privește răspunderea statului față de Convenție din cauza unei situații trecute sau actuale, ci și o amenințare pentru eficiența viitoare a dispozitivului de control implementat de Convenție.

În ceea ce privește măsurile destinate garantării eficienței mecanismului stabilit prin Convenție, Curtea atrage atenția asupra Rezoluției Res(2004)3 și a Recomandării Rec(2004)6 ale Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, adoptate la data de 12 mai 2004.

Deși, în principiu, nu îi revine Curții să definească remediile adecvate pentru ca statul pârât să se poată achita de obligațiile sale decurgând din art. 46 din Convenție, pentru a acorda sprijinul pe care îl solicită statul pârât, ea trebuie să sugereze, cu titlu pur orientativ, tipul de măsuri pe care statul român le-ar putea lua pentru a pune capăt situației structurale constatate.

Așa cum a arătat deja Curtea în hotărârea *Viașu* menționată mai sus, statul român trebuie, înainte de toate, să înlăture orice obstacol din calea exercitării efective a dreptului numeroaselor persoane afectate de situația considerată de Curte a fi contrară Convenției, așa cum este cazul reclamantelor, sau, în caz contrar, să ofere un remediu adecvat.

De asemenea, statul trebuie să garanteze prin măsuri legale și administrative adecvate respectarea dreptului de proprietate al tuturor persoanelor aflate într-o situație similară celei a reclamantelor, ținând cont de principiile enunțate în jurisprudența Curții cu privire la aplicarea art. 1 din Protocolul nr. 1.

Aceste obiective ar putea fi atinse, de exemplu, prin modificarea mecanismului de restituire actual, cu privire la care Curtea a constatat anumite lipsuri și prin implementarea urgentă a unor proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, care să poată menține un just echilibru între diferitele interese în cauză.

Curtea a reamintit că procedura hotărârii-pilot are menirea de a permite ca remediu cel mai rapid posibil să fie oferit la nivel național tuturor persoanelor afectate de problema structurală identificată.

Astfel, în hotărârea-pilot se poate decide amânarea tuturor cererilor similare în esență pentru perioada de timp necesară punerii în aplicare a măsurilor cu caracter general menite să rezolve respectiva problemă structurală.

Având în vedere numărul foarte mare de cereri îndreptate împotriva României, referitoare la același tip de contencios, Curtea a hotărât să suspende pentru o perioadă de 18 luni, începând de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, analiza tuturor cererilor rezultate din aceeași problematică generală, în așteptarea adoptării de către autoritățile române a unor măsuri capabile să ofere un remediu adecvat tuturor persoanelor afectate de legile de reparație.

A. Încălcarea dreptului la un proces echitabil consacrat de articolul 6 din Convenție (76 de încălcări), sub următoarele aspecte:

A.1. Nerespectarea principiului securității raporturilor juridice datorită desființării unor hotărâri judecătorești definitive și irevocabile: 9 cauze²⁰.

Curtea europeană a drepturilor omului a constatat în aceste cauze încălcarea dreptului la un proces echitabil (art.6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale), precum și a dreptului la respectarea proprietății (art.1 din primul Protocol adițional la Convenție) ca urmare a desființării unor hotărâri judecătorești civile irevocabile (ex. Prin promovarea unor căi extraordinare de atac) prin care se recunoșteau reclamanților drepturi de creanță sau alte drepturi civile ori prin care se dispunea restituirea unor imobile naționalizate către foștii proprietari.

România a fost condamnată în aceste cauze, deși dispozițiile legale privind recursul în anulare au fost abrogate atât în materie civilă cât și în materie penală, prin Legea nr. 219/2005 privind aprobarea OUG nr.138/2000 privind modificarea și completarea Codului de Procedură Civilă și prin Legea nr. 576/2004 privind modificarea Codului de Procedură Penală.

Este de menționat faptul că aceste condamnări survin pe fondul pronunțării hotărârilor Curții Europene în cauze precum *Brumărescu și S.C Mașinexportimport s.a.* prin care Curtea a statuat că desființarea, pe calea recursului în anulare, a unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care s-a recunoscut un drept civil în favoarea reclamantului, încalcă principiul securității juridice și, pe cale de consecință, dreptul la un proces echitabil.

A.2 Durata excesivă a procedurilor judiciare civile sau penale: 17 cauze.

Durata excesivă a procedurilor judiciare este cauzată, în majoritatea cauzelor, de *numeroasele modificări legislative, dar și de activitatea defectuoasă a instanțelor/ parchetelor și a altor organe ale statului.*

Deși dreptul părților la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil are consacrare constituțională (art. 21 alin. 3 din Constituția României), în practică acest drept se lovește de unele impedimente care țin de volumul mare de muncă al judecătorilor și procurorilor, capacitatea de administrare și organizare a activității instanțelor, erori de apreciere a obiectului acțiunii, modificările legislative numeroase care determină blocaje în aplicarea legilor etc., situație care probabil va continua până la crearea unui cadru legislativ stabil asupra tuturor aspectelor legate de activitatea instanțelor și parchetelor.

Cauzele în care România a fost condamnată pentru încălcarea dreptului la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 6 alin. 1 al convenției) sunt: *Săileanu c. României* (cinci ani pentru pronunțarea unei hotărâri privind divorțul și încredințarea minorilor), *Cenoiu și alții c. României* (șapte ani și două luni pentru trei grade de jurisdicție), *I.D. c. României* (durata procedurii, luată în ansamblul său, ajunge la aproximativ cincisprezece ani și șase luni), *Floarea Pop c. României* (șapte ani și 3 luni pentru trei grade de jurisdicție), *Bogdan c. României* (opt ani și șase luni pentru două grade de jurisdicție), *Toader c. României* (opt ani, două luni și 28 de zile pentru trei grade de jurisdicție), *De Hobenzollern (de România) c. României* (procedura de exequatur cu o durată de peste 15 ani), *Ciută c. României* (opt ani și trei luni pentru trei grade de jurisdicție), *Doina Vasiliu c. României* (aproximativ paisprezece ani pentru două proceduri judiciare), *SC Placebo Consult SRL c. României* (nouă ani și opt luni pentru două cicluri procesuale, conținând trei grade de jurisdicție, urmate de procedura recursului în anulare și alt ciclu procesual cu două grade de jurisdicție),

²⁰ Șerban c. României, Stoian c. României, Tautu c. României, Țulus și alții c. României, SC Valie prod SRL c. României, Ștefan c. României, Birlă c. României, Marian Niță c. României, SC Placebo Consult SRL c. României

Alecu c. României (șase ani și zece luni pentru două grade de jurisdicție, din care mai mult de cinci ani pe rolul curții supreme), *SC Apron Dynamics s.r.l. Baia Mare c. României* (doisprezece ani pentru recuperarea unor creanțe), *Vitcovschi c. României* (cinci ani, patru luni și 17 zile pentru două grade de jurisdicție), *Ballai c. României* (unsprezece ani și nouă luni pentru două grade de jurisdicție), *Ababei c. României* (aproximativ unsprezece ani pentru trei grade de jurisdicție), *Palamariu c. României* (șapte ani, opt luni și nouă zile pentru două grade de jurisdicție), *Balint c. României* (aproximativ zece ani pentru trei grade de jurisdicție).

A.3 Neexecutarea hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile – 30 de cauze²¹

În 30 de cauze, Curtea a considerat că atât refuzul de a executa hotărâri judecătorești cât și întârzierea nejustificată în executare reprezintă o atingere adusă dreptului de acces efectiv la un tribunal, în sensul prevăzut de art. 6 alin. 1 al Convenției.

Condamnarea României în aceste cazuri a fost cauzată de exercitarea de către justițiabili a mai multor căi de atac, care au fost soluționate cu întârziere, de notificările repetate pe care trebuiau să le trimită organelor însărcinate cu executarea, de demararea procedurilor de executare silită care erau împiedicate de nerespectarea unor dispoziții procedurale etc.

De asemenea, în 22 dintre aceste cauze, alături de încălcarea art.6 din Convenție, Curtea a reținut și încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție.

A.4 Nemotivarea hotărârilor judecătorești – 5 cauze

În cauze precum *Albert c. României*, *Dumitru c. României*, *Antică și Societatea R c. României*, *Karl Gottfried Schwartz și Helmut Martin Schwarz c. României* și *Bessler c. României*, Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea dreptului la un proces echitabil ca urmare a nemotivării suficiente a hotărârilor judecătorești.

A.5 Nerespectarea dreptului de acces efectiv la instanță – 7 cauze

În cauze precum *Sc Silvogrecu Com Srl c. României*, *Postolache c. României* (nr. 2), *S.C. Apron Dynamics S.R.L. Baia Mare c. României*, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea dreptului de acces efectiv la instanță prin stabilirea unei sume excesive cu titlu de taxă de timbru în sarcina reclamantilor, sumă pe care aceștia nu au putut-o achita și care a determinat anularea acțiunilor.

În prezent, legea privind taxele de timbru (Legea nr. 146/1997) stabilește plata unor taxe de timbru raportat la valoarea obiectului litigiului, în cazul litigiilor patrimoniale evaluabile în bani, fapt ce ar putea atrage din nou condamnarea României, în cazul în care aceste sume se dovedesc a fi excesive, mai ales că instanța europeană apreciază suma costurilor de acest gen în lumina circumstanțelor unui caz dat, înțelegând aici și solvabilitatea solicitantului și faza procedurii prin care restricția în chestiune îi este impusă.

În cauza *Mărariu c. României*, s-a reținut încălcarea art.6 al.1 ca urmare a faptului că prima instanță a omis să examineze cererea de rambursare a cheltuielilor de judecată ale reclamantului și, în plus, tribunalul care s-a pronunțat în recurs s-a limitat să examineze conținutul hotărârii pronunțate în primă instanță, fără să verifice dacă reclamantul formulase într-adevăr o asemenea cerere.

În cauza *Drăghici și alții c. României*, Curtea a constatat încălcarea dreptului reclamantilor de acces la justiție, garantat de art.6 al.1 din Convenție, prin respingerea ca inadmisibilă a acțiunii având ca obiect

²¹ Chelu c. României, Sarchizian c. României, I.D. c. României, Papuc c. României, Flaviu și Dalia Serban c. României, Chis c. României, Ion Popescu c. României, S.C. Prodcomexim s.r.l. c. României, Ion Olteanu și alții c. României, Aurelia Popa c. României, Niculae Petre Popa c. României, Tureanu c. României, Mladin c. României, Nicolescu Traian-Constantin c. României, Marton c. României, Iacob Pop și alții c. României, Stomff c. României, Teodor Și Constantinescu c. României, Ana Pavel c. României, Copaci c. României, Geta Stanciu și alții c. României, Maria și Dorel-Danut Barbu c. României, Tomescu c. României, Trofim c. României, Ursan c. României, Muresanu c. României, Bajanaru c. României, Chiva c. României, Hăbăgău c. României, Emilian Ștefănescu c. României

reconstituirea dreptului de proprietate, cu motivarea că reclamanții ar fi trebuit să urmeze și să aștepte să se finalizeze procedura administrativă prevăzută de Legea nr. 10/2001, ingerință ce nu respectă principiul proporționalității.

În cauza *Parohia Greco Catolică Sâmbăta Bihor c. României*, Curtea a constatat încălcarea dreptului reclamanților de acces la justiție, ca urmare a faptului că excludere generală din competența instanțelor a litigiilor privind un drept de proprietate sau de folosință a unui locaș religios este în sine contrară dreptului garantat prin art. 6 din Convenție.

În cauza *Maria Atanasiu și alții c. României*, Curtea de la Strasbourg, deși a apreciat că respingerea cererilor reclamanților motivată de necesitatea de a asigura aplicarea coerentă a legilor de reparație nu relevă, în sine, o problemă din perspectiva dreptului de acces la o instanță garantat de art. 6 al. 1 din Convenție, cu condiția ca procedura prevăzută de Legea nr. 10/2001 să fie privită ca o cale de drept efectivă, a reținut faptul că problema sistemică ce a împiedicat funcționarea procedurii instituite prin Legea nr. 10/2001 le-a pus pe persoanele interesate în imposibilitatea de a supune deciziile administrative controlului jurisdicțional prevăzut de lege, fiind astfel în imposibilitatea de a solicita în fața instanțelor interne restituirea apartamentului în litigiu. Astfel, respingerea acțiunii în revendicare întemeiată pe dreptul comun, cu motivarea ca reclamantele trebuiau să urmeze procedura instituită prin legea specială, aduce atingere substanței înseși a dreptului lor de acces la o instanță.

A.6 Încălcarea altor garanții oferite de art.6 din Convenție (dreptul la apărare, principiul egalității armelor, principiul prezumției de nevinovăție, independența și imparțialitatea instanței etc.): 8 cauze²²

În cauza *V.D. c. României*, Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea art.6 al.1 și 3 lit.d, ca urmare a faptului ca instanțele naționale au respins în mod nejustificat cererile reclamantului în ceea ce privește audierea unor martori, fapt care a condus la încălcarea dreptului la apărare și, implicit, a dreptului la un proces echitabil.

În cauza *Bulfinsky c. României și Ali c. României*, Curtea, constatând încălcarea art.6 al.1 din Convenție, a reiterat jurisprudența sa recentă pe terenul art. 6, prin care a dezvoltat conceptul de provocare (*entrapment*), distinct de folosirea legitimă a operațiunilor sub acoperire și a reafirmat obligația instanțelor naționale de a proceda la o examinare atentă a materialului din dosar în cazul în care inculpatul invocă instigarea din partea poliției. În acest context, Curtea a stabilit, de asemenea, că rolul său, în temeiul art. 6 alin. 1 nu este acela de a determina dacă anumite mijloace de probă au fost obținute legal, ci de a examina dacă aceasta „nelegalitate” a condus la încălcarea unui alt drept protejat de convenție; „ei îi revine, prin urmare, rolul de a examina calitatea evaluării pretensei provocări, făcută de instanțele naționale și de a se asigura că acestea au protejat în mod adecvat drepturile acuzatului, în special dreptul la o procedură contradictorie și la „egalitatea armelor”.

În cauza *Jiga c. României*, constatând că practica de a prezenta o persoană aflată în arest preventiv în fața instanțelor naționale purtând îmbrăcămintea specifică locului de detenție este contrară dispozițiilor Legii nr. 23/1969, Deciziei nr. 348/1994 a Curții Constituționale și Ordinului nr. 3151 din 21 mai 2003 al Direcției Generale a Penitenciarelor, potrivit căruia persoanele aflate în arest preventiv trebuiau să poarte, în principiu, îmbrăcămintea personală, Curtea, invocând jurisprudența sa în această materie (cauza *Samoilă și Cionca c. României* - 4 martie 2008), a concluzionat că s-a încălcat principiul prezumției de nevinovăție, garantat de art. 6 al. 2 din Convenție, imaginea reclamantului în îmbrăcămintea specifică locului de detenție putea să confirme, în ochii opiniei publice, impresia vinovăției sale, cu atât mai mult cu cât cealaltă persoană acuzată în cauză a participat la ședințele de judecată în îmbrăcămintă civilă.

B. Încălcarea dreptului de proprietate consacrat de dispozițiile art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție (59 de cauze)

²² Andreescu c. României, V.D. c. României, Agvps-Bacău c. României, Bulfinsky c. României, Ali c. României, Balasa c. României, Ștefanică și alții c. României, Jiga c. României

B.1. Imposibilitatea foștilor proprietari, ale căror imobile naționalizate fără titlu au fost vândute chiriașilor sau altor terțe persoane, de a obține restituirea în natură a acestora sau o altă formă de despăgubire: 24 de cauze²³.

Motivele care au determinat condamnarea României în aceste cauze sunt legate de *incoerența legislativă și aplicarea defectuoasă a legislației existente în materia restituirii imobilelor naționalizate*, întârziindu-se ori împiedicându-se nejustificat restituirea imobilelor solicitate sau acordarea de despăgubiri.

Ca și în cauzele *Străin și alții c. României* și *Păduraru c. României*, în prezentele cauze, terțe persoane au devenit proprietari imobilelor în litigiu mai înainte ca dreptul de proprietate al reclamanților asupra acestor bunuri să fie confirmat definitiv cu efect retroactiv, reclamanții fiind recunoscuți (ca și în cauza *Porteanu c. României*) drept proprietari legitimi, dat fiind caracterul abuziv al naționalizării. Curtea a reținut că vânzarea bunurilor reclamanților către chiriași i-a împiedicat să-și exercite dreptul de proprietate și că nici o despăgubire nu le-a fost acordată pentru această lipsire de bunuri. Curtea a observat că, deși în virtutea Legii nr. 247/2005, persoanele care se află în situația reclamanților au dreptul la o indemnizație egală cu valoarea de piață a bunului care nu poate fi restituit, sub formă de titluri de valoare la Fondul „Proprietatea”, acest fond nu funcționează, în prezent, de o manieră susceptibilă să conducă la acordarea efectivă a unei despăgubiri.

În concluzie, Curtea a considerat că privarea reclamanților de bunurile lor, combinată cu absența totală a unei despăgubiri timp de mai mulți ani, determinat o *pierdere disproporționată și excesivă*, incompatibilă cu dreptul la respectarea bunurilor, garantat de articolul 1 al primului Protocol adițional la Convenție.

B.2. Încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 prin ingerințe nejustificate asupra dreptului de proprietate, altele decât cele rezultate din vânzarea unor bunuri recunoscute reclamanților către terțe persoane: 35 de cauze.

Enumerăm cu titlu exemplificativ cauzele în care România a fost condamnată sub acest aspect, situațiile de fapt și motivația Curții Europene a Drepturilor Omului fiind variate ca natură.

În cauza *Lefter Niță c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 ca urmare a impozitării de către stat a plăților compensatorii acordate reclamantului, precum și a art.14 din Convenție care interzice discriminarea.

În cauza *Bălașa c. României*, invocând jurisprudența sa în materie, în sensul în care atenuarea anumitor încălcări nu trebuie să creeze noi prejudicii disproporționate, Curtea a reținut încălcarea art.1 din Protocolul 1 ca urmare a faptului că, în ciuda anulării titlului său de proprietate asupra terenului în litigiu din motive imputabile autorităților administrative locale, reclamantul nu a primit nici despăgubiri și nici un teren echivalent.

Încalcări ale art.1 au fost reținute de Curte și ca urmare a neexecutării sau executării cu întârziere a unor hotărâri judecătorești prin care se recunoșteau bunuri, în sensul Convenției, în favoarea reclamanților – cauzele *Dumitru c. României*, *Popa și Alecsandru c. României*.

De asemenea, în 22 de cauze²⁴ Curtea, reținând încălcarea articolului 6 alin.1, a constatat și încălcarea articolului 1 din Protocolul nr.1 datorită neexecutării sau întârzierii în executarea unor hotărâri

²³Man și Cusa c. României, Maria Violeta Lazărescu c. României, Turcanu c. României, Marin și Gheorghe Radulescu c. României, Maties c. României, Ciobaniuc c. României, Pica c. României, Bistrițeanu și Popovici c. României, Evolceanu c. României, Maracineanu c. României, Loewenton c. României, Nita c. României, Veniamin c. României, Badoi c. României, Corbu c. României, Rogojina c. României, Andreescu Muraret și alții c. României, Caragheorghe și alții c. României, Stanca Ciobanu c. României, Varodi c. României, Alexandra Maria Popescu c. României, Secoleanu și alții c. României, Emilian Ștefănescu c. României, Maria Atanasiu și alții c. României.

²⁴Ion Olteanu și alții c. României, Aurelia Popa c. României, Niculae Petre Popa c. României, Tureanu c. României, Mladin c. României, Nicolescu Traian-Constantin c. României, Marton c. României, Iacob Pop și alții c. României, Stomff c. României, Teodor și Constantinescu c. României, Ana

judecătorești privind dreptul de proprietate, precizând că reclamantii au suferit un prejudiciu ce decurge din faptul că nu au beneficiat de bunurile lor o lungă perioadă de timp.

Încălări ale art.1 din Protocolul 1 al Convenției au fost reținute și în 3 cauze²⁵ în care Curtea a constatat încălcarea art.6 al. 1, ca urmare a nesocotirii principiului securității raporturilor juridice, în urma desființării unor hotărâri judecătorești prin promovarea unor căi extraordinare de atac, reclamantii neputând beneficia nici de bunurile la care aveau dreptul, nici de despăgubiri.

Încălcarea art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție a fost reținută și în cauze în care Curtea a constatat încălcarea art.6 sub aspectul nerespectării dreptului la un proces echitabil – în cauze precum *Balasa c. României*, *Dumitru c. României*, *Karl Gottfried Schwartz și Helmut Martin Schwarz c. României*.

C. Încălcarea dreptului de a nu fi supus torturii sau unor tratamente inumane și degradante, sub aspect material și procedural: 22 de cauze.

Încălcarea articolului 3 din Convenție se referă în principal la relele tratamente aplicate de către ofițeri de poliție și/sau jandarmerie, precum și la neefectuarea unor anchete eficiente cu privire la aceste cauze.

În cauzele *Boroanca c. României* și *Ghiga Chiușdea c. României*, instanța de la Strasbourg a reținut încălcarea art. 3 din Convenție în ceea ce privește latura sa procedurală datorită faptului că anchetele desfășurate de autorități cu privire la plângerile reclamantilor nu au avut un caracter efectiv.

În cauza *Carabulea c. României* s-a constatat încălcarea articolului 3 al Convenției atât în ceea ce privește partea sa materială (supunerea la tortură pe perioada cât reclamantul s-a aflat în custodia poliției) cât și în ceea ce privește partea sa procedurală, în sensul că ancheta efectuată de autorități în urma decesului fratelui reclamantului a fost lipsită de efectivitate. De asemenea, în această cauză, Curtea de la Strasbourg a reținut și încălcarea art.2 (dreptul la viață) sub aspect material și procedural, ca urmare a decesului fratelui reclamantului.

În cauza *Vd c. României*, făcând trimitere la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa referitoare la monitorizarea și tratamentul medical aplicat unei persoane private de libertate, Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea art.3 din Convenție ca urmare a faptului că legislația în materie de asigurări sociale pentru deținuți era neeficientă, statul neîndeplinindu-și obligația de a proteja integritatea fizică a persoanelor private de libertate, în special prin asigurarea îngrijirilor medicale necesare.

În 18 cauze, *Aharon Schwarz c. României*, *Al-Agha c. României*, *Mariana Marinescu c. României*, *Jiga c. României*, *Ogica c. României*, *Iamandi c. României*, *Răcăreanu c. României*, *Dimakos c. României*, *Dobri c. României*, *Porumb c. României*, *Grozavu C. României*, *Coman c. României*, *Marcu c. României*, *Cucolaș c. României*, *Colesnicov c. României*, *Florea c. României* *Ali c. României* și *Ciupercescu c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.3 din Convenție datorită condițiilor necorespunzătoare din penitenciarele în cadrul cărora au fost/sunt deținuți reclamantii, în special în ceea ce privește suprapopularea acestora și lipsa condițiilor de igienă, asistență medicală etc..

D. Alte cauze

În anul 2010 s-au pronunțat hotărâri de condamnare a României în cauze în care s-a invocat încălcarea art.2 (2 cauze - *Eugenia Lazăr c. României*, *Carabulea c. României*) art. 5 (11 cauze/16 încălcări - *Bolos c. României*, *Al-Agha c. României*, *Scundeanu c. României*, *C.B. c. României*, *Ogică c. României*, *Bujac c. României*, *Abmed c. României*, *Degeratu c. României*, *Nicut-Tănăsescu c. României*, *Creangă c. României*, *Jiga c.*

Pavel c. României, Copaci c. României, Geta Stanciu și alții c. României, Maria și Dorel-Danut Barbu c. României, Tomescu c. României, Trofim c. României, Ursan c. României, Muresanu c. României, Bajanaru c. României, Chiva c. României, Hăbăgău c. României, Emilian Ștefănescu c. României
25 Serban c. României, Stoian c. României, Tautu c. României

României), art. 8 (3 cauze - *Bacilă c. României*, *Nistor c. României*, *Marcu c. României*), art. 10 (5 cauze - *Antică și Sc "R" Sa c. României*, *Papaianopol c. României*, *Carlan c. României*, *Andreescu c. României*, *Dumitru c. României*), art. 13 (4 cauze - *Floarea Pop c. României*, *Carabulea c. României*, *Grosaru c. României*, *Marcu c. României*), art.14 din Convenție (*Parohia Greco Catolică Sambăta Bihor c. României*) art.3 din Protocolul nr.1 la Convenție (cauza *Grosaru c. României*) și art.1 din Protocolul nr.7 (cauza *Ahmed c. României*).

De asemenea, Curtea de la Strasbourg s-a pronunțat în 5 hotărâri (*Ioan c. României*, *Chibulcutan c. României*, *Marioara Anghelescu c. României*, *Forna c. României*, *Cernescu și Manolache c. României*) asupra aplicabilității art. 41 din Convenția Europeană (satisfacția echitabilă), obligând statul român la restituirea unor imobile sau la plata unor despăgubiri către reclamânți.

În cauza *Eugenia Lazăr c. României*, având în vedere, în special, incapacitatea instanțelor naționale de a se pronunța în deplină cunoștință de cauză privind motivele decesului fiului reclamantei și răspunderea eventuală a medicilor care l-au îngrijit în noaptea decesului, Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea art. 2 din Convenție sub aspect procedural.

În cauza *Carabulea c. României*, Curtea Europeană a reținut încălcarea art.2 atât sub aspectul laturii materiale, ca urmare a faptului că autoritățile statului nu au asigurat asistență medicală și nici nu au oferit o explicație plauzibilă în legătură cu decesul fratelui reclamantului, cât și sub aspect procedural, ca urmare a faptului că ancheta desfășurată de către autorități în privința decesului fratelui reclamantului nu a avut un caracter efectiv.

În cauza *Băcilă c. României*, Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea art.8 din Convenție, prin încălcarea obligațiilor pozitive ale statului român de a lua măsurile necesare pentru a asigura respectarea dreptului la un mediu înconjurător sănătos.

În cauza *Nistor c. României*, Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea art.8 din Convenție ca urmare a faptului că autoritățile statului nu au depus eforturile necesare în vederea asigurării unor contacte regulate între reclamant și copilul acestuia, conform celor stabilite prin hotărâre judecătorească, existând astfel o atingere disproporționată a dreptului la viața privată și de familie.

În cauza *Grosaru c. României*, Curtea a reținut încălcarea art.3 din Protocolul nr.1 și a apreciat că lipsa de claritate a legii electorale în ceea ce privește minoritățile naționale și lipsa unor garanții suficiente privind imparțialitatea organelor însărcinate să analizeze contestațiile reclamantului au încălcat însăși esența drepturilor garantate.

În cauza *Ahmed c. României*, invocând jurisprudența sa în materie - cauzele *Kaya c. României* (12 octombrie 2006) și *Lupsa c. României* (8 iunie 2006), Curtea de la Strasbourg a reținut încălcarea art.1 din Protocolul nr.7 la Convenție deoarece baza legală a expulzării reclamantului nu oferea garanțiile minimale împotriva arbitrarului autorităților, acesta neavând posibilitatea să exercite drepturile prevăzute la art. 1 alin. (1) din Protocolul nr. 7 la Convenție.

În cauze precum *Jiga c. României*, *Degeratu c. României* și *Scundeanu c. României*, Curtea, făcând trimitere la principiile fundamentale care rezultă din jurisprudența sa [*Labita c. Italiei*, nr. 26772/95, cedo 2000-iv și *Calmanovici c. României* (1 iulie 2008)] și care determină caracterul rezonabil al unei arestări, în sensul art. 5 al. 3 din Convenție, a reținut încălcarea art.5 al. 3 din Convenție, ca urmare a faptului că autoritățile nu au oferit motive „relevante și suficiente” pentru a justifica necesitatea menținerii reclamantului în arest preventiv.

După cum se poate observa din cele menționate mai sus, din totalul de 135 de hotărâri de condamnare a statului român, în majoritatea acestora s-a constatat încălcarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 din Convenție și dreptul de proprietate, consacrat de art.1 din primul Protocol adițional la Convenție.

Pe fondul existenței unui număr foarte mare de cauze privind aceeași problemă, prin pronunțarea de către Curtea de la Strasbourg a hotărârii pilot în cauza *Maria Atanasiu și alții c. României* – 12 octombrie 2010, s-au oferit perspectivele rezolvării definitive a problemei dreptului de proprietate în materia caselor naționalizate din perspectiva CEDO, s-au oferit câteva direcții în ceea ce privește soluționarea problemei, precum și un termen de 18 luni în vederea rezolvării problemelor sistemice cu care se confruntă România în materie de restituire a imobilelor naționalizate sau de acordare de despăgubiri.

Având în vedere numărul mare de hotărâri de condamnare pronunțate de Curtea de la Strasbourg împotriva României, deși majoritatea acestora privesc chestiuni ce nu au legătură directă cu activitatea organelor judiciare, sunt necesare în continuare măsuri în scopul înlăturării accesului magistraților la jurisprudența CEDO, diversificarea surselor de informare pe problematica Convenției Europene, precum și dezvoltarea continuă a programelor și a formelor de pregătire profesională specifică la nivel centralizat/descentralizat, dedicate aspectelor legate de aplicarea dispozițiilor Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

III.6.2. Cauze în care s-au pronunțat hotărâri/decizii de respingere. Statistica cererilor declarate inadmisibile și a celor în care litigiul s-a stins prin învoiala părților.

În anul 2010, Curtea de la Strasbourg a analizat 3.800 de plângeri îndreptate împotriva României dintre care 2134 de plângeri au fost respinse de un complet format din judecător unic și 1441 de plângeri au fost respinse de un comitet format din 3 judecători.

Curtea de la Strasbourg a pronunțat 73 de decizii prin care a respins 37 de plângeri ca fiind inadmisibile și a radiat de pe rol 36 de cauze ca urmare a procedurilor de înțelegere amiabilă sau ca urmare a declarațiilor unilaterale formulate de Guvern ori ca urmare a faptului că reclamanții au renunțat expres sau tacit la susținerea cererilor.

De asemenea, în anul 2010, Curtea de la Strasbourg a pronunțat 3 hotărâri²⁶ prin care a reținut că nu a existat nici o încălcare a drepturilor omului de către statul român, precum și 11 hotărâri²⁷ în care s-a reținut că o parte din susținerile reclamanților, privind încălcări ale dispozițiilor Convenției, nu au fost întemeiate, neexistând aceste încălcări.

Astfel, cauzele *Raban c. României* și *Fusca c. României* au avut ca obiect pretense încălcări ale articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Curtea concluzionând că nu au avut loc încălcări ale dispozițiilor articolului invocat, iar cauza *Gavrilița c. României* a avut ca obiect pretensoarea încălcare a articolului 3 din Convenția europeană, Curtea apreciind că autoritățile și-au îndeplinit obligațiile de acordare a asistenței medicale persoanei aflate în regim de detenție.

III.6.3. Aplicarea Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în dreptul intern

A. Principalele măsuri luate în cursul anului 2010 în vederea armonizării legislației și practicilor interne cu dispozițiile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale²⁸

În cursul anului 2010, au fost adoptate o serie de acte normative și au fost elaborate unele proiecte de acte normative în scopul instituirii de măsuri menite să armonizeze legislația națională în materie cu jurisprudența CEDO, urmărind să răspundă exigențelor de previzibilitate a procedurilor judiciare. Soluțiile legislative propuse au drept scop înlăturarea unor deficiențe ale sistemului judiciar român, astfel cum sunt reflectate în hotărârile CEDO de condamnare a României, asigurarea respectării drepturilor omului în

²⁶ *Gavrilița c. României*, *Raban c. României*, *Fusca c. României*.

²⁷ *Mariana Marinescu c. României*, *Carlan c. României*, *De Hohenzollern (de România) c. României*, *Boroancă c. României*, *Bujac c. României*, *Agvps-Bacau c. României*, *Ghiga Chiușdea c. României*, *Creanga c. României*, *Ciupercescu c. României*, *Stoian c. României*, *Marian Nita c. României*

²⁸ Secțiune realizată pe baza materialului transmis de Ministerul Justiției

cadrul procesului civil și penal, instituirea unor reguli generale a căror eficiență a fost verificată de jurisprudența CEDO.

Principalele acte normative și proiecte de acte normative care urmăresc armonizarea legislației naționale cu jurisprudența CEDO se prezintă după cum urmează:

1. Acte normative prin care s-a urmărit instituirea unor garanții suplimentare privind respectarea dreptului la desfășurarea procesului într-un termen rezonabil

1.1 Noul Cod de procedură penală²⁹

Obiectiv: crearea unui cadru legislativ în care procesul penal să fie mai rapid și mai eficient, cu respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în acest sens fiind adoptate o serie de măsuri precum:

➤ introducerea unor principii noi care guvernează procesul penal: principiul dreptului părților la un proces echitabil, desfășurat într-un termen rezonabil; principiul subsidiar al oportunității, care are ca scop evitarea desfășurării unor procese penale în cauze minore, în care nu există un interes public. În acest sens a fost atenuată obligativitatea exercitării acțiunii penale, procurorul putând să renunțe la exercitarea acțiunii penale, în condițiile prevăzute de lege

➤ acțiunea civilă se exercită în cadrul procesului penal numai în măsura în care prin aceasta nu se depășește durata rezonabilă a procesului

➤ se instituie proceduri simplificate de judecată; de ex: reglementarea instituției „acordului de recunoaștere a vinovăției”. Procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, limitată la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 7 ani, va reduce durata judecării cauzei, fiind un remediu pentru eliminarea unei deficiențe majore a sistemului judiciar român, respectiv durata mare a desfășurării procedurilor judiciare

➤ recursul devine o cale extraordinară de atac, exercitată exclusiv în cazul neconformității hotărârii cu regulile de drept și este introdusă o procedură de filtrare a cererilor, care se desfășoară în camera de consiliu, fiind scrisă și necontradictorie.

➤ se creează un nou mecanism pentru unificarea practicii judiciare care să contribuie, alături de recursul în interesul legii, la transformarea jurisprudenței românești într-una predictibilă, care să răspundă așteptărilor rezonabile ale justițiabililor și, totodată, să conducă la scurtarea procesului, prevenind parcurgerea tuturor căilor de atac. Noua procedură constă în solicitarea rezolvării de principiu a unei probleme de drept de care depinde soluționarea unei cauze, problemă de drept care nu a fost dezlegată unitar în practica instanțelor. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție va avea caracter obligatoriu atât pentru instanța ce a adresat solicitarea de dezlegare a problemei de drept, cât și pentru toate celelalte instanțe.

De asemenea, au fost introduse dispoziții noi care acordă judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară și instanței posibilitatea ca în cauzele cu un număr foarte mare de părți vătămate să oblige persoanele vătămate să-și desemneze un reprezentant, în scopul exercitării drepturilor lor. Dacă persoanele vătămate nu își desemnează un reprezentant, li se poate numi un avocat din oficiu în acest scop.

O altă instituție nouă este aceea a camerei preliminare, ce urmărește înlăturarea duratei excesive a procedurilor în faza de judecată. Prin reglementarea procedurii camerei preliminare se urmărește rezolvarea chestiunilor ce țin de legalitatea trimiterii în judecată și de legalitatea administrării probelor, asigurându-se premisele pentru soluționarea cu celeritate a cauzei în fond. Această instituție de drept procesual penal

²⁹ Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în M.Of., Partea I, nr.486 din 15 iulie 2010;

produce un efect direct, pozitiv asupra celerității soluționării unei cauze penale și înlătură o lacună a actualelor dispoziții procesual penale, în care examinarea legalității rechizitoriului, a probelor administrate în cursul urmăririi penale împiedică pe durată nedeterminată începerea cercetării judecătorești. În acest context, procedura camerei preliminară cuprinde reguli care elimină posibilitatea restituirii ulterioare, în faza de judecată, a dosarului la parchet, datorită faptului că legalitatea probatoriului și a trimiterii în judecată sunt soluționate în această fază. Este reglementat punctual termenul în care judecătorul de cameră preliminară soluționează cauza, maxim 30 zile de la înregistrarea cauzei și nu mai puțin de 15 zile de la aceeași dată.

O altă instituție nou adoptată, ce va duce la scurtarea duratei proceselor, este aceea a „judecății pe baza probelor administrate la urmărire penală”. Acest lucru presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței, răspunde nevoii de eficacitate a judecății, contribuind la înlăturarea unor proceduri greoaie și deseori inutile pentru stabilirea adevărului judiciar, subsumându-se exigențelor de ordin calitativ ale actului de justiție.

1.2. Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor³⁰

Printre măsurile adoptate în materie penală, prin acest act normativ, sunt de menționat:

➤ soluționarea cererii de liberare provizorie de un singur judecător - pentru celeritatea soluționării cauzelor, s-a completat art. 160⁶ cu un alineat nou, prin care în cursul urmăririi penale cererea de liberare provizorie se soluționează de un singur judecător

➤ prin modificarea adusă articolului 174 se urmărește evitarea prelungirii judecării cauzelor în care numărul părților vătămate sau părților civile este foarte mare. Acestea își pot desemna un reprezentant comun, cu asigurarea în același timp a unei apărări efective și concrete a drepturilor acestora. Toate actele de procedură comunicate reprezentantului de care acesta a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de persoanele reprezentate

➤ se reglementează dreptul de acces direct al instanțelor și parchetelor la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat (de exemplu, Serviciul de Evidență Informatizată a Populației, Registrul Comerțului, Administrația Națională a Penitenciarelor, Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară), în vederea realizării cu celeritate a procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor

➤ modificările normelor de procedură vizează scăderea numărului de dosare aflate pe rolul organelor judiciare. În acest sens, modificările referitoare la faza de urmărire penală au ca scop asigurarea eficienței investigațiilor din faza actelor premergătoare, în situațiile în care nu este oportună începerea urmăririi penale, asigurarea flexibilității și a eficacității actelor procurorului prin care se dispune neînceperea urmăririi penale, în vederea limitării supraîncărcării activității parchetelor, armonizarea dispozițiilor legale referitoare la prezentarea materialului de urmărire penală și asigurarea unui cadru legislativ eficient în cazurile în care sunt întâmpinate dificultăți practice la prezentarea materialului de urmărire penală

➤ introducerea unei instituții noi în etapa judecării în primă instanță, cum este cea a judecării în cazul recunoașterii vinovăției, presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și răspunde nevoii de eficacitate a judecării

➤ modificarea adusă art. 403 din Codul de procedură penală asigură dezbaterea admisibilității în principiu, în cadrul unei proceduri rapide, care să nu includă cheltuieli suplimentare, având în vedere scopul și natura acestei etape a căii de atac a revizuirii.

³⁰ Publicată în M. Of. Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010

➤ regândirea instituției recursului în interesul legii, în același scop al eficientizării și dinamizării soluționării acestei căi extraordinare de atac (lărgirea sferei persoanelor care pot sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție; crearea unui complet specializat; instituirea unor termene rezonabile cât privește judecarea recursului, motivarea și publicarea deciziei);

2. Legislație recent adoptată în materie execuțional penală:

2.1. Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, a fost modificată recent prin Legea nr. 83/2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 329 din 19 mai 2006. Principalele modificări au vizat: desemnarea judecătorului delegat, regimurile de executare, condițiile de detenție, drepturile și obligațiile persoanelor private de libertate.

2.2. Hotărârea de Guvern nr.1113/2010 de modificare a Regulamentului de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1897/2006, care urmărește corelarea Legii nr. 83/2010 privind modificarea Legii nr. 275/2006 cu regulamentul de aplicare a legii.

2.3. Prin Ordinul ministrului justiției nr. 433/C/05.02.2010 s-au aprobat normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, prevăzându-se:

- pentru fiecare persoană privată de libertate încadrată în regimul închis și maximă siguranță, precum și pentru minori, tineri, persoane arestate preventiv și condamnate cărora nu li s-a stabilit regimul de executare trebuie să se asigure 4 m²;
- pentru fiecare persoană privată de libertate încadrată în regimul semideschis și deschis trebuie să se asigure 6 m³.

2.4. Prin Ordinul nr.1676/C/ 24 iunie 2010 a fost aprobat Regulamentul asupra siguranței locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

3. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 487/2002 - Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, cu modificările și completările ulterioare³¹

Proiectul vizează în principal următoarele aspecte:

- au fost introduse o serie de principii generale cu privire la drepturile persoanelor internate în unități de psihiatrie – articolele 35, 35¹ – 35⁶: respectarea demnității umane, supunerea pacienților la tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente, interzicerea discriminării, restricționarea libertății de mișcare

- a fost introdus un nou articol – articolul 39¹ – care acorda posibilitatea organizațiilor neguvernamentale de a avea liber acces în toate unitățile de psihiatrie pe baza unei autorizații a directorului Centrului Național de Sănătate Mintală și Luptă Antidrog

- se modifică art. 52, pentru înlăturarea dificultăților din practică, privind momentul de la care curge termenul de analizare a propunerii de internare nevoluntară. În același timp s-a realizat o detaliere a cuprinsului hotărârii de internare nevoluntară a unei persoane, precum și confirmarea acestei decizii de către instanța de judecată

- se modifică art. 54, prin stabilirea procedurii de judecată: participanții, prezența procurorului, calea de atac împotriva hotărârii instanței

- art. 56 se modifică și completează prin stabilirea verificării periodice a situației bolnavului, pentru conformarea legislației naționale la practica C.E.D.O. și normele internaționale

³¹La momentul redactării prezentului raport, proiectul se afla în dezbateri parlamentară

- art. 59 alin.(1) se modifică, pentru ca pacientul să poată comunica cu orice autoritate a statului, în virtutea art. 51 din Constituția României, republicată

În final a fost introdus un nou alineat la art. 63 care privește controlul respectării prevederilor prezentei legi de către Ministerul Sănătății și Centrul Național de Sănătate Mintală și Luptă Antidrog, conform competențelor proprii.

4. Proiecte iminente în materia executării pedepselor, legate de punerea în aplicare a noilor coduri în materie penală

4.1. Executarea pedepselor privative de libertate - proiectul este în curs de elaborare de către Administrația Națională a Penitenciarelor, cu sprijin și dezbateri publice desfășurate prin Direcția Elaborare Acte Normative din cadrul Ministerului Justiției. Proiectul de act normativ va urmări să reflecte o serie de documente internaționale și europene în materie, precum: Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților, respectiv Declarația universală a drepturilor omului la nivelul Națiunilor Unite, precum și numeroase instrumente adoptate la nivelul Consiliului Europei, de la Recomandarea 2006 (2) a Consiliului Europei privind Regulile penitenciare europene, la numeroase recomandări care privesc aspecte distincte ale regimurilor penitenciare: tratamentele medicale [Recomandarea R (93) 6 privind închisoarea și aspectele criminologice al controlului bolilor transmisibile, inclusiv HIV/SIDA și alte aspecte privind sănătatea populației penitenciare, Recomandarea R (98) 7 privind aspecte etice și organizatorice ale asistenței medicale în penitenciare], suprapopularea penitenciară și liberarea condiționată [Recomandarea R (99) 22 suprapopularea penitenciară și inflația populației penitenciare, precum și Recomandările R (79) 14, R (82) 16 respectiv R (79) 14 privind liberarea din penitenciare], tratamentul deținuților periculoși sau aflați în executarea unor pedepse de lungă durată [Recomandarea R (2003) 23 privind administrarea de către personalul penitenciar a condamnărilor pe viață și a condamnărilor de lungă durată], aspecte privind educația și munca în penitenciare [Recomandarea R (2003) 20 privind educația în penitenciare, Recomandarea R (75) 25 privind munca în penitenciare], aspecte privind măsuri alternative detenției [Recomandarea R (92) 16 referitoare la regulile europene privind sancțiunile și măsurile comunitare, Recomandarea R (76) 10 privind unele măsuri alternative la pedeapsa închisorii, Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului, Normele Organizației Națiunilor Unite privind protecția minorilor privați de libertate, Regulile minimale ale Națiunilor Unite pentru elaborarea unor măsuri neprivative de libertate (Regulile de la Tokio), Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing), Recomandarea 87 (20) a Comitetului Miniștrilor privind reacțiile sociale față de delincvența juvenilă. De asemenea, va fi avută în vedere jurisprudența recentă CEDO relevantă.

4.2. Executarea pedepselor neprivative de libertate - proiectul este în curs de elaborare de către Direcția de probațiune și Direcția Elaborare Acte Normative din cadrul Ministerului Justiției, în cadrul unui program derulat în parteneriat cu societatea civilă, destinat sprijinirii elaborării legislației specifice probațiunii.

B. Aplicarea directă a CEDO în activitatea instanțelor și parchetelor³²

În conformitate cu dispozițiile art. 11 alin. 2 din Constituția României, revizuită în anul 2003, tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, iar potrivit art. 20 din Legea fundamentală, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.

³² Date sintetizate pe baza răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare prezentului raport

Instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea au fost întrebate cu privire la aplicarea directă a dispozițiilor Convenției privind Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale în cauzele soluționate ori instrumentate de acestea.

Luând în considerare răspunsurile furnizate de instanțe, se poate observa că majoritatea acestora - 15 curți de apel (94%) - au realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției privind Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, interpretate în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Câteva din domeniile în care s-a realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției și a jurisprudenței Curții de la Strasbourg de către instanțe au fost:

În materie comercială:

- obligarea la mutarea conductelor de gaze - art. 1 Protocolul 1 CEDO
- cereri având ca obiect obligarea Sc Electrica S.A. să mute stâlpii de pe terenul reclamantului - art. 1 din Protocolul 1 al Convenției ;

În materia fondului funciar:

- Legea nr. 10/2001;
- art.6, art.1 Protocolul 1 CEDO- cauzele *Lefflier c. Frantei*, *Scudeanu c. României*;
- componentele dreptului de proprietate, acces liber la justiție, art. 6 și art. 1 din primul Protocol adițional CEDO - cauzele *Beian c. României*, *Lupșa c. României*, *Ioan c. României*, *Manoilescu și Dobrescu c. României*, *Drăculeț c. României*, *Jones c. României*, *Viașu c. României*, *Gold c. României* ș.a.;
- dispozițiile CEDO se aplică în materia protejării drepturilor procedurale (respectarea dreptului la apărare, egalitatea armelor, imparțialitatea instanței).

În materie civilă:

- plângere împotriva refuzului executorului judecătoresc — cauza *Imobiliare Safi c. Italiei*
- anulare titlu de proprietate, sentința civilă nr. 224/2010 - cauza *Toșcuță ș.a. c. României*
- revendicare - art.1 din Protocolul nr.1 la CEDO — cauze precum *Păduraru c. României*, *Viașu c. României*, *Faimblat c. României* și *Păduraru c. României*;
- revizuire - cauza *Stanca Popescu c. României*;
- cauzele civile, de asigurări sociale, conflicte de muncă, art.6 din Convenție, art.2 din Protocolul nr.1, (cauzele *Beian*, *Căran și Grofcsik*, *Gincis*, *Katz*, *Porteanu*, *Stefănescu c. României*);
- litigii de muncă - acordarea de despăgubiri - art. 1 Protocolul 1 al CEDO, art. 6, art. 14 CEDO;
- asigurări sociale - recalculare pensie - hotărârile *Albina c. României* și *Vasilescu c. României*;
- revendicare imobiliară - art.6, art.1 primul Protocol adițional — evacuare - OUG nr.40/1999- cauzele *Radovici și Stănescu c. României*;
- civil/revendicarea unui imobil preluat de stat fără titlu valabil; art.6 alin. 1 din CEDO în materia Legii nr.10/2001, art.1 primul Protocol CEDO — cauza *Atanasiu c. României*;
- drepturi salariale - art.8 Protocolul 1;
- cauzele *Hirst c. Regatului Marii Britanii*, *Sabău și Pîrcălab c. României*, *Murray c. Angliei*, *Jiga c. României*;
- cauza *Golder c. Marii Britanii*;
- achiziționarea unui imobil cf. Legii 112/1995 — cauza *Raicu c. României*;

- cerere de scutire de la plata taxei de timbru – art. 6 CEDO – cauza *Weissman c. României*;
- civil : minori și familie : legături personale cu minorul – art. 8 CEDO – hotărârile *Ignaccolo-Zenide c. României* și *Boylens c. României*, *Surugiu c. României* (art. 8 și 6 par. 1);
- dreptul de proprietate –art 1 Protocolul 1 – cauzele *Viascu c. României*, *Tudor c. României*;
- litigiile civile, comerciale, dreptul de proprietate, drepturile salariale, art. 1 protocol 1 CEDO, art. 6 CEDO (numeroase cauze pronunțate), hotărârile Curții de la Strasbourg : *Dumitru Popescu c. României*, *Salabiaku c. Franței*, *Allai Jacobson c. Suediei*, *Sabou și Pârcălab c. României*, *Fredin c. Suediei*, *Hoffman c. Austriei*, *Spadea și Scalabrino c. Italiei*, *Stubbings și alții c. Regatului unit*, *Pantea c. României* – hotărârea din 3 iunie 2003 , *Ignaccolo Zenide c. României* din 25 ianuarie 2000, *Margareta și Roger Andersson c. Suediei* din 25 februarie 1992, *Olsson c. Suediei* (nr.2) din 27 noiembrie 1992, *Hokkanen c. Finlandei* din 23 septembrie 1994, *Ad't Mouhoub c. Franței*, *Waite At Kenedy c. Germaniei*;
- contestație la executare – cauza *Abăluță c. României* - executarea hotărârilor judecătorești;
- plângere împotriva procesului verbal de constatare a contravenției, s-au invocat prevederile dispozițiilor din cauza *Anghel c. României*, conform art. 6 alin.3 din Convenție.

Contencios administrativ:

- suspendare executare act administrativ - cauza *Janosevic c. Suediei*;
- taxa înmatriculare - art. 214 (1) - 214 (3) Legea 571/2003.

Materie penală:

- arestări preventive: „pronunțarea în ședința publică” - art. 6 paragr. 1 teza a II-a – *Axen c. Germaniei*; *Calmanovici c. României*; *Kankowski c. Poloniei*; *Neumeister c. Austriei*;
- infracțiuni prevăzute de Legea nr.365/2002, art. 8 din CEDO; hotărârea nr.2 în cauza *Dumitru Popescu c. României*, - plângere împotriva rezoluției procurorului, art.2 din CEDO, hotărârea din 03.02.2009, în cauza *Voiculescu c. României*;
- infracțiunea prevăzută de art. 197 Cod Penal, art. 3 din CEDO, hotărârea din 30.03.2004, cauza *Hirst c. Marii Britanii*;
- plata cauțiune - art.6, paragr.1 CEDO; *Iosif c. României* - reducerea cauțiunii când quantumul procentual calculat al acesteia restricționează accesul la un mijloc procedural legal, datorită posibilităților limitate de plată ale petentului;
- individualizarea pedepselor - art. 8 alin. 1 CEDO;
- pedepse accesorii – cauze precum *Albina c. României* , *Rotaru c. României*, *Buzescu c. României*, *Hirst c. Marii Britanii*, *Sabău și Pîrcălab c. României*, *Calmanovici c. României*;
- întrerupere executare pedeapsă: art. 2 și 3 - cauza *Gagiu c. României* (hotărârea CEDO din 24.02.2009);
- proces echitabil, motivarea hotărârilor: art. 6 CEDO - hotărârea din 15 februarie 2007, *Boldea c. României*;
- dreptul de acces la instanță, calitatea, claritatea și previzibilitatea legii (cu referire la art. 278¹ alin. 1 și 2 C.p.p.): art. 6 CEDO - hotărârea din 21 februarie 1975 în cauza *Golder c. Regatului unit*; hotărârile în cauzele *Rotaru c. României* - 29 martie 2000; *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni c. României* - 24 mai 2007;
- *Vasilescu c. României* - 22 mai 1998;

- interceptări: *Kruslin c. Franței și Huving c. Franței* (hotărârile din 24.04.1990); *Iordachi și alții c. Moldovei*;
- interpretarea probelor și sarcina acestora: art. 6 și 7 din CEDO - cauza *Öztürk c. Germaniei*;
- întrerupere executare pedeapsă: art. 2 și 3 - cauza *Gagiu c. România* (24.02.2009);
- proces echitabil, motivarea hotărârilor: art. 6 CEDO - hotărârea din 15 februarie 2007 *Boldea c. României*.

La nivelul parchetelor aplicabilitatea dispozițiilor Convenției și a jurisprudenței CEDO a înregistrat un nivel mai scăzut. Doar 8 parchete de pe lângă curțile de apel (50%) au precizat că s-a realizat aplicarea directă a dispozițiilor Convenției, astfel cum sunt interpretate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cu titlu de exemplu, câteva dintre domenii referindu-se la:

- cauza *Mattoccia c. Italiei*- hotărârea din 25.07.2000 cu referire la art. 6 CEDO;
- cauze privind abuzuri comise de jandarmi (art.3 și art.6 din CEDO), cauze precum *Bursuc c. României*, *Masșni c. României*;
- prezumția de nevinovăție - art. 6 CEDO;
- aplicarea pedepselor accesorii – cauza *Sabou și Parcalab c. României*; art. 6 din Convenție referitor la art. 205, 206 C.P.;
- propunere arestare preventivă - cauza *Calmanovici c. României*; *Pantea c. României*; *Popescu c. României*;
- dispozițiile care reglementează pedepsele complementare - cauza *Hirst c. Regatului Unit al Marii Britanii*; art. 6 CEDO – termenul rezonabil de soluționare;
- cauze privind infracțiuni de omor, viol ș.a. - art.5 din Convenție.

III.7. Instanțele și parchetele din România în planul dreptului comunitar și a celui internațional

III.7.1. Aplicarea dreptului comunitar de către instanțele de judecată

Ca urmare a datelor primite din partea Direcției pentru Afaceri Europene din cadrul Guvernului României, în anul 2010, instanțele au formulat un număr de 40 de cereri preliminare. Dintre acestea, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a declarat inadmisibile patru, iar o cerere a fost retrasă de către solicitant – Înalta Curte de Casație și Justiție.

Două astfel de cereri preliminare, care au avut ca obiect compatibilitatea prevederilor OUG nr. 50/2008 cu dispozițiile relevante din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)³³ care interzic impozitele interne discriminatorii, au fost suspendate de către Curte până la soluționarea cererii cu același obiect formulată în anul 2009, în cauza C-402/09 Tatu de către Tribunalul Sibiu. În total, în ceea ce privește compatibilitatea prevederilor OUG nr. 50/2008 cu dispozițiile relevante din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)³⁴, care interzic impozitele interne discriminatorii, au fost formulate 9 cereri preliminare.³⁵

Conform datelor furnizate de Direcția pentru Afaceri Europene, pot fi menționate o serie de instanțe judecătorești care au adresat în anul 2010 întrebări preliminare Curții de Justiție a Uniunii Europene:

³³ Este vorba de dispozițiile articolelor 28, 30 și 110 din TFUE

³⁴ Este vorba de dispozițiile articolelor 28, 30 și 110 din TFUE

³⁵ Sunt incluse și cererile declarate ca inadmisibile și suspendate.

➤ Curtea de Apel Târgu Mureș (cauza C136/10 și C-178/10 Obreja), Tribunalul Gorj (cauza C-263/10, Nisipeanu), Curtea de Apel Craiova (cauza C-335/10, Vijulan și cauza C-336/10, Jiac), Tribunalul Dolj (cauza C-377/10, Băilă), Curtea de Apel Bacău (cauzele C-438/10, Druțu, C-439/10, DRA SPEED, C-440/10, SEMTEX, C-441/10, Anghel). Obiectul cererilor l-a constituit compatibilitatea prevederilor OUG nr. 50/2008 cu dispozițiile relevante din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)³⁶ care interzic impozitele interne discriminatorii;

➤ Judecătoria Focșani (cauza C-102/10, Bejan). Au fost formulate 10 întrebări preliminare care au avut ca obiect compatibilitatea legislației naționale privind asigurările și reasigurările cu principiile dreptului Uniunii Europene - în special, principiul nediscriminării și al proporționalității - și cu prevederile TFUE - art. 49, art. 56, art. 57, art. 59 alin. (1), art. 169;

➤ Tribunalul Dâmbovița (cauza C-258/10, Grigore). Au fost formulate 5 întrebări preliminare privind interpretarea Directivei 2003/88/CE privind anumite aspecte ale organizării timpului de muncă;

➤ Înalta Curte de Casație și Justiție (cauza C-264/10, Kita). A fost formulată o întrebare preliminară care a avut ca obiect condițiile de efectuare a transferului persoanei condamnate în vederea executării pedepsei, atunci când lipsește consimțământul acesteia la transfer, în lumina prevederilor art. 5 punctul 3 din Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, care prevede o serie de garanții pe care trebuie să le ofere statul emitent al unui mandat european de arestare cu ocazia transferului³⁷;

➤ Înalta Curte de Casație și Justiție (cauza C-283/10, Circul Globus). A fost formulată o întrebare preliminară cu privire la interpretarea art. 3 alin. (1) din Directiva 2001/29/CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională, referitor la noțiunea de „comunicare publică”;

➤ Curtea de Apel Bacău (cauza C-310/10, Agafiței). Au fost formulate 2 întrebări preliminare privind interpretarea art. 15 din Directiva Consiliului nr. 2000/43/CE cu privire la implementarea principiului tratamentului egal între persoane indiferent de originea rasială sau etnică și a art. 17 din Directiva Consiliului nr. 2000/78/CE de crearea a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, în raport cu salarizarea anumitor categorii profesionale în condițiile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare.

III.7.2. Cooperarea judiciară în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional

III.7.2.1. Cooperarea în materie civilă și comercială

A. Rețeaua Judiciară Europeană în Materie Civilă și Comercială – activități desfășurate în cursul anului 2010

În anul 2010, Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială a organizat cinci reuniuni. La patru dintre reuniuni, România a fost reprezentată de punctele naționale de contact, iar la reuniunea autorităților centrale desemnate în baza art.53 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, a participat un reprezentant al Autorității Centrale Române (Ministerul Justiției).

În cadrul acestor reuniuni au fost discutate, în principal, aspectele practice ale aplicării unor acte normative comunitare, precum: Regulamentul (CE) nr.1896/2006 al Parlamentului european și al

³⁶ Este vorba de dispozițiile articolelor 28, 30 și 110 din TFUE

³⁷ În această cauză, Înalta Curte de Casație și Justiție a solicitat ulterior retragerea cererii sale preliminare, iar Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a dispus prin ordonanță radierea acesteia din registrul său.

Consiliului din 12 decembrie 2006 privind instituirea procedurii europene a somației de plată, Regulamentul (CE) nr.861/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, Directiva nr.8/2002 asupra îmbunătățirii accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor reguli minime comune referitoare la ajutorul acordat în astfel de cauze, Regulamentul (CE) nr.1393/2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă.

În cadrul reuniunilor au fost dezbătute, pe larg, atribuțiile punctelor naționale de contact, stabilite prin Decizia nr. 568/2009/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18.06.2009 de modificare a Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr.470/CE/2001 din 28 mai 2001 privind înființarea Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială, care va intra în vigoare la 01.01.2011.

B. Rețeaua Judiciară Română în Materie Civilă și Comercială – activități desfășurate în cursul anului 2010

Correspondenta la nivel național a Rețelei Judiciare Europene este Rețeaua Judiciară Română în materie civilă și comercială, înființată prin Ordinul ministrului justiției nr. 402/C/2007. În vederea implementării Deciziei nr. 568/2009/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18.06.2009 de modificare a Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr. 470/CE/2001 din 28 mai 2001 privind înființarea Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială, care va intra în vigoare la 01.01.2011, prin Ordinul ministrului justiției nr.607/C/23.02.2010, au fost stabilite principalele atribuții ale punctelor naționale de contact ale României în Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială, noua componentă a Rețelei Judiciare Române în materie civilă și comercială, atribuțiile membrilor rețelei.

Rețeaua judiciară română în materie civilă și comercială este formată din judecători de la secția civilă și secția comercială a Înaltei Curți de Casație și Justiție, de la fiecare secție civilă și secție comercială a curților de apel, precum și de la instanțele/secțiile specializate pentru minori și familie, punctele naționale de contact din cadrul Ministerului Justiției, trei persoane reprezentând Ministerul Justiției, autoritatea centrală română cu atribuții în domeniul cooperării, 3 membri ai asociațiilor profesionale ai avocaților, notarilor și executorilor judecătorești, precum și alți 2 membri judecători de legătură în Rețeaua Globală pentru Convenția de la Haga din 1980 cu privire la aspectele civile ale răpirii internaționale de copii și 1 judecător desemnat în cadrul autorității române de decizie pentru soluționarea cererilor de obținere a compensațiilor financiare din România în străinătate pentru victimele infracțiunilor violente.

Membrii Rețelei Judiciare Române în materie civilă și comercială reprezintă, la rândul lor, puncte locale de contact care diseminează informațiile de drept comunitar și drept internațional privat.

În anul 2010, Reuniunea Rețelei judiciare române în materie civilă a fost organizată la București, la data de 15.03.2010, la sediul Ministerului Justiției. Agenda reuniunii a vizat: transmiterea actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă și comercială în Statele Membre ale Uniunii Europene, în baza Regulamentului (CE) nr.1393/2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă, și, în statele terțe, în baza Convenției privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, Haga, 15 noiembrie 1965; prezentarea jurisprudenței Curții de Justiție de la Luxemburg; distribuirea culegerilor de legislație comunitară referitoare la cooperarea judiciară internațională în materie civilă și comercială, tipărite de Comisia Europeană; prezentarea obiectivelor celor două proiecte europene derulate de Ministerul Justiției în cadrul programului Justiție civilă, respectiv: 1. „Continuarea asistenței în domeniul cooperării judiciare în materie civilă, comercială și penală”, în colaborare cu Ministerul Federal al Justiției din Austria și Centrul pentru promovarea competențelor juridice și 2. „Consolidarea cooperării judiciare în domeniul răspunderii părintești”.

III.7.2.2. Cooperarea judiciară în materie penală

A. Ministerul Justiției

La data de 16 decembrie 2008, Consiliul a adoptat Decizia nr. 2008/976/JAI privind Rețeaua Judiciară Europeană (RJE). Decizia a intrat în vigoare la data publicării ei în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (seria L nr. 348/130), respectiv la data de 24 decembrie 2008.

Decizia RJE oferă Statelor Membre (SM) posibilitatea desemnării unuia sau mai multor puncte de contact, a unui corespondent național al RJE și a unui corespondent național tehnic, fiind obligatoriu ca persoanele desemnate să dețină atribuții în legătură cu cooperarea judiciară în materie penală și să cunoască o limbă a Uniunii Europene, alta decât limba națională.

În aplicarea Deciziei Cadru nr. 2008/976/JAI privind Rețeaua Judiciară Europeană a fost emis Ordinul Ministrului Justiției nr. 608/C din data de 23.02.2010 prin care au fost desemnate punctele naționale de contact pentru Rețeaua Judiciară Europeană (șase persoane din partea autorităților centrale române în materie penală, precum și trei persoane de contact din partea autorității judecătorești), precum și atribuțiile acestora.

De asemenea, prin acest ordin au fost desemnați corespondentul național și corespondentul tehnic la Rețeaua Judiciară Europeană.

În perioada 29 - 30 aprilie 2010 a fost organizată o reuniune a Rețelei Judiciare Române în materie penală, ocazie cu care au fost dezbătute subiecte cum ar fi: atribuțiile membrilor Rețelei Judiciare Române (RJR) în materie penală, potrivit Ordinului ministrului justiției nr. 608/C din data de 23 februarie 2010, raportul de evaluare a României privind aplicarea mandatului european de arestare, Raportul final al Consiliului Uniunii Europene din 12 aprilie 2010 elaborat ca urmare a recomandărilor formulate în cadrul celei de-a patra runde de evaluări reciproce cu privire la aplicarea mandatului european de arestare. Au fost discutate, de asemenea, problemele întâmpinate de judecători și procurori în activitatea practică de aplicare a mandatului european de arestare, încercându-se identificarea de soluții inovatoare și complete.

De asemenea, în perioada 9 – 10 decembrie 2010, zece judecători, membrii ai Rețelei Judiciare Române în materie penală, au participat la Amsterdam la seminarul cu tema „Recunoașterea reciprocă și încrederea reciprocă” organizat de Tribunalul din Amsterdam în colaborare cu Școala Națională de Magistratură din Polonia și Ministerul Justiției din România. Acest seminar face parte dintr-o serie de astfel de activități destinate să ofere un forum de discuții pentru judecători în vederea dezbaterii unor aspecte legate de recunoașterea reciprocă și utilizarea instrumentelor comunitare în materie penală.

Temele de discuție au fost: mandatul european de arestare, admisibilitatea probelor obținute din străinătate, drepturile procedurale, jurisprudența Curții Europene de Justiție în materie penală, arestul preventiv, indisponibilizarea bunurilor, atribuțiile Eurojust și RJE, încrederea reciprocă între statele membre ale Uniunii Europene, jurisprudența Curții Europene de Justiție.

Un alt instrument juridic care vizează Rețeaua Judiciară Europeană este Decizia de consolidare a Eurojust și de modificare a Deciziei Consiliului 2002/187/JAI privind înființarea Eurojust în vederea luptei împotriva infracțiunilor grave, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 138/25 din 4 iunie 2009, care stabilește obligația SM ca, până la data de 4 iunie 2011, să instituie Sistemul național de coordonare Eurojust, sistem din care vor face parte, din perspectiva RJE, corespondentul național la RJE și cel mult alte trei puncte de contact (art. 12).

Pentru transpunerea acestei decizii cadru, Ministerul Justiției a elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență nr. 123/2007 privind unele măsuri pentru consolidarea cooperării judiciare cu statele membre ale Uniunii Europene, aprobată cu modificări prin Legea nr. 85/2008, urmând a fi prezentat spre aprobare Guvernului iar, ulterior, spre adoptare Parlamentului, în anul 2011.

La data de 29 iunie 2010, Ministerul Justiției a asigurat participarea la grupul informal de lucru al Eurojust pentru implementarea deciziei cadru consolidate a Eurojust.

Puncte naționale de contact au asigurat participarea la Întâlnirea Plenară a Rețelei Judiciare Europene la Reuniunea EJN privind cooperarea judiciară internațională în regiunile de graniță 28-30 noiembrie 2010, Kotrijk (Ministerul Justiției a centralizat răspunsurile la chestionarul transmis de PRESED și a comunicat răspunsul PRESED belgiene).

Au fost elaborate și transmise *instanțelor judecătorești* (judecătorii, tribunale și curți de apel), respectiv postate pe pagina intranet a Ministerului Justiției:

- Ghid privind *Obținerea de informații extrase din cazierele judiciare ale altor state membre ale Uniunii Europene și a hotărârilor penale pronunțate de instanțele acestora* (26.01.2010);
- Circulară privind *Traducerea și transmiterea mandatelor europene de arestare emise de instanțele române către autoritățile din celelalte state membre ale Uniunii Europene competente să le primească și/sau să le execute și evidența acestora* (29.01.2010);
- Ghid privind *Formele de cooperare judiciară europeană și internațională în materie penală care pot fi aplicate în cauzele penale în care inculpatul se află în stare de deținere pe teritoriul altui stat* (28.05.2010);
- Ghid privind *Comunicarea citațiilor în relația cu statele membre ale Uniunii Europene și statele Schengen* (28.05.2010 - distribuit grefierilor în cadrul seminariilor organizate la nivelul Tribunalului Dâmbovița).

În cadrul Proiectului de înfrățire instituțională Facilitatea de Tranziție „Continuarea asistenței în domeniul cooperării judiciare în materie civilă, comercială și penală”(RO TF 2007- IB- JH- 09), având drept parteneri Ministerul Federal de Justiție din Austria și Centrul austriac pentru promovarea competențelor juridice (CLC) a fost elaborat manualul „*Recunoașterea reciprocă în domeniul cooperării judiciare în materie penală: instrumente juridice și implementarea lor*”. Manualul a fost printat în 100 de exemplare și distribuit la nivelul instanțelor și parchetelor, respectiv va fi postat pe site-ul Ministerului Justiției, Institutului Național al Magistraturii, Școlii Naționale de Grefieri, Consiliului Superior al Magistraturii.

B. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

În cursul anului 2010 (*până la 15.12.2010*), în cadrul Biroului de Cooperare Judiciară Internațională al Serviciului de Cooperare Judiciară Internațională, Relații Internaționale și Programe au fost soluționate 1097 cereri de cooperare judiciară internațională dintre care: 609 cereri de comisii rogatorii internaționale, 200 cereri de transferuri de proceduri, 124 cereri de comunicări de acte și 164 alte lucrări. Soluționarea acestor cereri a presupus colaborări cu autorități judiciare din 47 de state, volumul cel mai mare fiind înregistrat în relațiile cu Republica Federală Germania, Republica Ungară, Republica Moldova și Republica Italiană. Au fost luate măsuri pentru asigurarea permanenței în vederea soluționării cererilor de supravegheri transfrontaliere pe care România le va primi în calitate de stat solicitat și s-a participat la reuniunile organizate în cadrul Programului de formare continuă descentralizată a procurorilor la nivelul parchetelor de pe lângă Tribunalul București, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Suceava.

III.7.2.3. Alte activități desfășurate în cursul anului 2010 în materia cooperării judiciare în cadrul Uniunii Europene și pe plan internațional

Ministerul Justiției

În cadrul Proiectului Twinning Light între România și Austria RO 2007/IB/JH-09 „*Continuarea asistenței în domeniul cooperării judiciare în materie civilă, comercială și penală*”, a fost elaborat manualul „*Noi instrumente comunitare în domeniul cooperării judiciare în materie civilă, comercială și dreptul familiei*”. Manualul a fost distribuit membrilor Rețelei Judiciare Române în materie civilă și comercială, precum și instanțelor și poate fi consultat de practicieni, pe site-ul Ministerului Justiției.

De asemenea, a fost elaborată broșura referitoare la: *Rețeaua judiciară europeană în materie civilă și comercială și corespondența acestora în România, Rețeaua judiciară română în materie civilă și comercială*, distribuită instanțelor și membrilor Rețelei Judiciare Române în Materie Civilă și Comercială.

În cadrul Programului Justiție Civilă, a fost derulat Proiectul „*Consolidarea cooperării judiciare în domeniul răspunderii părintești*”. Proiectul, având drept parteneri Ministerul român al Justiției, Ministerul Justiției din Ungaria și Oficiul Consiliului Național al Justiției din Ungaria, a avut ca obiectiv consolidarea cooperării judiciare internaționale în materie civilă cu privire la aplicarea Regulamentului Consiliului (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, precum și derularea unei campanii de conștientizare adresată publicului. În cadrul proiectului, au fost organizate două conferințe (la București) și patru ateliere de lucru (la București, Mamaia, Iași și Timișoara) adresate judecătorilor și specialiștilor din cadrul Autorității Centrale, care au beneficiat de participarea unor experți renumiți la nivel internațional.

În cadrul proiectului au fost elaborate și tipărite 50.000 de broșuri, ce urmează a fi distribuite la nivelul instanțelor de judecată din România și Ungaria. Broșura, cu titlul „*Ghid informativ destinat justițiabililor implicați în proceduri judiciare transfrontaliere în materia dreptului familiei – legislație comunitară aplicabilă*”, conține informații utile pentru cetățenii aflați în diverse situații juridice pe teritoriul unui alt stat membru privitoare la divorț, separarea de corp, anularea căsătoriei sau răspunderea părintească.

Au fost luate măsuri pentru asigurarea permanenței în vederea soluționării cererilor de supravegheri transfrontaliere pe care România le va primi în calitate de stat solicitat și s-a participat la reuniunile organizate în cadrul Programului de formare continuă descentralizată a procurorilor la nivelul parchetelor de pe lângă Tribunalul București, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Târgu Mureș și Curtea de Apel Suceava.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

În cursul anului 2010, procurorii din cadrul Biroului de Cooperare Judiciară Internațională al Serviciului de Cooperare Judiciară Internațională, Relații Internaționale, alături de reprezentanți ai altor instituții implicate, au pregătit și/sau au participat la:

- **reuniunile și grupurile de lucru** privind transpunerea dispozițiilor *Convenției din 19 iunie 1990 de Aplicare a Acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune*;
- **evaluarea** progreselor înregistrate de România în vederea aderării la Spațiul Schengen în domeniul SIS/SIRENE;
- întâlnirea **Rețelei Judiciare Române în materie penală**, desfășurată la București, în perioada 29-30.04.2010;
- cea de-a 31-a Reuniune de lucru a **Rețelei Judiciare Europene** - 23.02.2010, Haga;
- cea de-a 2-a Reuniune a **Corespondenților Naționali ai Rețelei Judiciare Europene (RJE)**, organizată la Haga – 12.10.2010;
- seminarul referitor la Acordurile privind extrădarea și asistența judiciară reciprocă între Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii, organizat de Președinția Spaniolă a Consiliului UE în cooperare cu Comisia Europeană, Secretariatul General al Consiliului, SUA și EUROJUST - 25-26.03.2010, Madrid – **raportor** în cadrul grupului de lucru privind necesitatea creării unor instrumente care să ajute practicienii în aplicarea corectă și eficientă a Acordurilor UE - SUA în materia cooperării judiciare internaționale;
- cea de-a 3-a Conferință de Coordonare referitoare la Strategia Regională pentru Europa de sud-est privind Justiția și Afacerile Interne, organizată de Consiliul Cooperării Regionale la Sarajevo, în

perioada 30.11-01.12.2010 – **moderator** al sesiunii referitoare la armonizarea activităților de cooperare judiciară regională desfășurate de instanțe și unități de parchet.

În cadrul Biroului de cooperare judiciară internațională al Serviciului de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe au fost pregătite și elaborate răspunsuri la un număr de **9 chestionare** transmise de parteneri străini sau instituții române cu atribuții în domeniul cooperării judiciare internaționale, ca de ex.: Rețeaua Judiciară Europeană în Materie Penală, Comisia Europeană, Consiliul Europei, Consiliul UE, Ministerul Justiției, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Departamentul pentru Afaceri Europene etc.

Acestea au vizat următoarele problematice: instrumentele legale și procedurile existente în materia confiscărilor bunurilor dispuse fără condamnarea făptuitorului, cooperarea polițienească și judiciară regională în materie penală, mandatele europene de arestare executate în cursul anului 2009 și semnalările primite privind persoanele urmărite la nivel internațional, cadrul legal și practica existente în domeniul schimbului de informații la nivel european, date statistice și aspecte teoretice și practice privind executarea cererilor de comisii rogatorii având ca obiect audieri prin video-conferințe ș.a.m.d.

Au fost întocmite note de opinii și propuneri referitoare la:

- modificarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală;
- transpunerea *Deciziei-cadru 2008/978/JAI a Consiliului din 18.12.2008 privind mandatul european de obținere a probelor în scopul procurării de obiecte, documente și date în vederea utilizării acestora în cadrul procedurilor în materie penală;*
- transpunerea *Deciziei 2008/976/JAI a Consiliului din 16.12.2008 privind Rețeaua Judiciară Europeană;*
- îmbunătățirea cadrului legal care reglementează statutul și răspunderea forțelor armate străine pe teritoriul României;
- perfecționarea procurorilor în materia cooperării judiciare internaționale;
- elaborarea unor formulare statistice în domeniu;
- diferite probleme juridice din practica unităților de parchet și a instanțelor în materia cooperării judiciare internaționale.

III.8. Creșterea gradului de specializare în activitatea judiciară

III.8.1. Specializarea la nivel instituțional – instanțe, secții și complete

La fel ca în anii anteriori, și în cursul anului 2010 au funcționat cele patru instanțe specializate, respectiv Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Tribunalul Comercial Cluj, Tribunalul Comercial Mureș și Tribunalul Comercial Argeș. Aceste instanțe nu au personalitate juridică și preiau cauzele de competența tribunalului în domeniile în care se înființează.

Prin Legea nr.247/2005 s-a renunțat la obligativitatea înființării instanțelor specializate în favoarea secțiilor și completelor specializate. Totuși, înființarea de instanțe specializate nu a fost total exclusă, fiind menținută posibilitatea organizării acestora.

În cadrul curților de apel funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

În cadrul tribunalelor funcționează secții sau, după caz, complete specializate pentru cauze civile, cauze penale, cauze comerciale, cauze cu minori și familie, cauze de contencios administrativ și fiscal,

cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, precum și, în raport cu natura și numărul cauzelor, secții maritime și fluviale sau pentru alte materii.

Potrivit legii de organizare judiciară, în cadrul judecătoriilor se organizează secții sau complete specializate pentru minori și familie, iar în raport cu natura și numărul cauzelor, se pot înființa secții sau complete specializate.

În cursul anului 2010 a continuat procedura de înființare a completelor specializate la instanțele judecătorești, în acord cu prevederile art.35 alin.2, art.36 alin.3 și art.39 din Legea nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea specializării judecătorilor.

În această perioadă, în temeiul dispozițiilor art. 41 alin. 1 din Legea nr.304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerile colegiilor de conducere ale unor instanțe privind înființarea de complete specializate, după cum urmează:

- 77 de complete specializate în materia cauzelor civile cu minori și de familie, precum și în materia cauzelor penale cu minori (52 fond, 18 apel și 7 recurs);
- 12 complete specializate în materia fondului funciar (9 fond și 3 recurs) ;
- 24 complete specializate în materia contenciosului administrativ și fiscal (16 fond și 6 recurs);
- 38 complete specializate în materia cauzelor de corupție (18 fond, 5 apel și 15 recurs);
- 14 complete specializate în materia cauzelor de insolvență (13 fond și 1 recurs);
- 24 de complete specializate în materie comercială (16 fond, 3 apel și 5 recurs);
- 19 complete specializate în materia litigiilor de muncă și asigurări sociale (17 fond și 2 recurs);
- 2 complete de recurs în materia pensiilor și asigurărilor sociale;
- 6 complete specializate în materia infracțiunilor la regimul drepturilor de proprietate intelectuală și industrială;
- 36 de complete specializate în materia infracțiunilor de criminalitate informatică (12 fond, 12 apel și 12 recurs);
- 1 complet de recurs specializat în materia infracțiunilor de corupție, criminalitate organizată și criminalitate informatică;
- 53 de complete specializate în materia infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism (22 fond, 18 apel și 13 recurs);
- 5 complete specializate în soluționarea măsurilor preventive.

Totodată, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii a dispus desființarea a 5 complete specializate în materia cauzelor cu minori și de familie, a 12 complete specializate de fond funciar, a 3 complete de apel în materia corupției și a 4 complete de fond în aceeași materie, având în vedere solicitările în acest sens ale colegiilor de conducere.

De asemenea, au fost admise propunerile colegiilor de conducere ale unor instanțe de suplimentare a numărului completelor specializate în anumite materii existente la nivelul unor secții, astfel încât toți judecătorii din cadrul acestora să soluționeze cauze în materiile respective.

Astfel, la nivelul Curții de Apel Cluj s-a dispus suplimentarea cu un complet a numărului de complete specializate de recurs pentru cauze de corupție, criminalitate organizată și criminalitate informatică, precum și pentru cauze cu minori, astfel ca toate completele existente în cadrul Secției penale și pentru cauze cu minori și de familie să soluționeze cauze de acest gen în fond, în apel și în recurs.

În același sens s-a procedat și în cazul Judecătoriei Cluj Napoca, fiind suplimentat numărul completelor specializate pentru soluționarea cauzelor de corupție, a celor asimilate, precum și de criminalitate organizată și terorism la această instanță, astfel încât toate completele existente la nivelul Secției penale să soluționeze astfel de cauze.

În ceea ce privește înființarea secțiilor specializate, procesul a continuat la nivelul judecătoriilor prin aprobarea înființării unei secții civile și a unei secții penale în cadrul Judecătoriei Târgu Mureș.

A fost admisă și propunerea Colegiului de conducere al Curții de Apel Galați privind desființarea Secției pentru soluționarea cauzelor cu minori și familie, având în vedere volumul redus de cauze înregistrat în această materie, cu consecința reorganizării Secției penale în Secția penală și pentru cauze cu minori.

Solicitățile de acest gen au fost admise, având în vedere dispozițiile art.41 alin.2 din Legea nr.304/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora, componența secțiilor și completelor specializate se stabilește de colegiul de conducere al instanței, în raport de volumul de activitate, ținând seama de specializarea judecătorului, acest organ colegial având rolul, potrivit legii, de a adopta măsuri menite să asigure buna organizare și funcționare a instanței.

De asemenea, la analiza propunerilor formulate s-au luat în considerare criteriile legale și subsidiare consacrate, respectiv, volumul și natura cauzelor în materiile respective, precum și necesitatea asigurării condițiilor pentru realizarea repartizării aleatorii a cauzelor, soluționării specializate a cauzelor casate cu trimitere spre rejudecare și a incidentelor procedurale.

În ceea ce privește opinia instanțelor referitoare la materiile în care consideră că se justifică cu precădere înființarea de noi secții sau complete specializate, precizăm că acestea au arătat că este necesar acest fapt în aceleași materii cu cele pentru care există înființate secții sau complete și în prezent, suplimentar apreciindu-se că ar fi utilă înființarea de structuri specializate în următoarele materii: dreptul bancar, pentru soluționarea cererilor privind azilul în România, celor privind funcționarii publici și în materia plângerilor contravenționale.

Referitor la materiile în privința cărora instanțele au considerat că nu se mai justifică păstrarea instanțelor, secțiilor sau completelor specializate existente în momentul de față, este de precizat că majoritatea instanțelor a apreciat că se justifică menținerea celor existente, doar o mică parte considerând că se impune desființarea completelor specializate în materii precum: cauzelor cu minori și de familie, fond funciar, încuviințarea executării silite.

De asemenea, potrivit răspunsurilor instanțelor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării raportului, 62, 50 % dintre instanțe au apreciat că cel mai înalt nivel de calitate a activității se poate atinge în cadrul unor secții specializate la nivelul instanțelor existente, 31, 25 % au indicat ca fiind posibil acest lucru în cadrul unor complete specializate, fără a fi nevoie de instanțe/secții specializate, în timp ce 6, 25 % dintre instanțe au considerat că este necesară existența unor instanțe specializate în anumite materii.

III.8.2. Parchete specializate și structuri specializate în cadrul parchetelor

În sistemul parchetelor, există la acest moment un singur parchet specializat - Parchetul de pe lângă Tribunalul pentru cauze cu minori și de familie Brașov și secții specializate maritime și fluviale în cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Constanța, Parchetului de pe lângă Tribunalul Constanța, Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța, Parchetului de pe lângă Judecătoria Galați, Parchetului de pe lângă Tribunalul Galați și Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Galați.

În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează, în baza O.U.G. nr. 43/2002, cu modificările și completările ulterioare, Direcția Națională Anticorupție și în baza Legii nr. 508/2004, cu modificările și completările ulterioare, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de

Criminalitate Organizată și Terorism, două structuri specializate în combaterea corupției, respectiv criminalității organizate și terorism, care răspund provocărilor specifice actualului context intern și internațional.

În cadrul celorlalte parchete, în funcție de aria de competență, resursele de personal și specializarea individuală a procurorilor funcționează secții, servicii și birouri specializate pe anumite materii sau categorii de lucrări sau de activități.

III.9. Formarea profesională în sistemul judiciar

III.9.1. Priorități privind formarea profesională în sistemul judiciar în anul 2010

Asigurarea și dezvoltarea continuă a unor programe de formare profesională, inițială și continuă, a magistraților și a personalului auxiliar din cadrul instanțelor și parchetelor, adaptate nevoilor de formare ale sistemului judiciar, reprezintă una dintre premisele creșterii performanței profesionale a personalului din sistemul judiciar și, implicit, o garanție a creșterii calității actului de justiție.

Prioritățile de formare profesională a magistraților și a personalului auxiliar din sistemul justiției în anul 2010 au avut în vedere atât cerințele impuse de aplicarea unor noi reglementări (în principal cele determinate de adoptarea, la sfârșitul anului 2010, a reglementărilor vizând accelerarea soluționării proceselor și de perspectiva aplicării noilor coduri), cât și necesitățile de formare rezultate din rapoartele de monitorizare ale Comisiei europene, dar și din noile reglementări europene cu privire la formarea magistraților și a personalului auxiliar³⁸.

Realizarea unor programe de formare profesională, cu un nivel ridicat de performanță, presupune însă și alocarea unor resurse financiare corespunzătoare, în absența cărora formarea inițială și continuă a magistraților și a personalului auxiliar de specialitate ar avea în mod serios de suferit. Ca și în anul 2009, în contextul unei situații complicate a resurselor financiare disponibile pentru realizarea acțiunilor de formare continuă a magistraților și a personalului auxiliar, pentru asigurarea unei formări profesionale de calitate și de care să beneficieze o pondere cât mai mare a personalului din sistemul judiciar s-a urmărit ca *programele de formare continuă aferente anului 2010 să răspundă unor cerințe cu caracter esențial* și anume: existența unei corelații cât mai strânse între necesitățile de formare ridicate de evoluția activității curente a instanțelor și parchetelor; o foarte bună ierarhizare a priorităților în ceea ce privește selecția domeniilor de formare și chiar a formelor de desfășurare a activităților de formare, astfel încât resursele existente să fie maximizate; valorificarea cât mai bună a oportunităților bazate pe folosirea fondurilor cu această destinație disponibile în cadrul programelor europene și internaționale.

Eforturile depuse în acest sens de către cele două instituții de formare profesională a magistraților, respectiv a personalului auxiliar, au avut ca rezultat o creștere a numărului acțiunilor de formare destinate pregătirii profesionale continue a judecătorilor și procurorilor, precum și a personalului auxiliar de specialitate, organizate de către Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri și, implicit, a ponderii personalului din justiție care a beneficiat de acțiuni de formare în acest an. În ceea ce privește magistrații, aceste eforturi au luat în considerare și necesitatea punerii la dispoziția magistraților a unui număr suficient de acțiuni de formare în ultimul an al unui nou ciclu de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor (2008 - 2010), având în vedere și numărul redus de acțiuni de formare organizat în anul 2009 și dat fiind faptul că participarea la programe de formare profesională este unul dintre indicatorii de evaluare a performanțelor profesionale ale judecătorilor și procurorilor.

Prioritățile de formare profesională pentru anul 2010 au încercat să răspundă inclusiv recomandărilor cuprinse în rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene. Între principalele direcții de

³⁸ Este de menționat în acest sens Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind formarea profesională a judecătorilor, a procurorilor și a personalului din justiție în cadrul Uniunii Europene adoptată în cadrul reuniunii Consiliului Justiție și Afaceri Interne ce a avut loc la 24 octombrie 2008 la Luxemburg.

acțiune asumate de către Consiliul Superior al Magistraturii pentru anul 2010 prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.1421/10 septembrie 2009, pe baza constatărilor, criticilor și recomandărilor aduse României prin Raportul Comisiei Europene din 22 iulie 2009 și ulterior prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.841/2010 prin care au fost actualizate direcțiile de acțiune ale Consiliului pentru perioada 2010 - 2011, s-au numărat și obiective vizând formarea profesională a judecătorilor și procurorilor, precum și a personalului auxiliar de specialitate, respectiv:

- menținerea unificării practicii judiciare și a combaterii corupției ca domenii prioritare de formare în programele de formare centralizată și descentralizată pentru 2010 și monitorizarea periodică a acțiunilor de formare realizate în aceste domenii, prin întocmirea unor rapoarte cu privire la numărul acțiunilor de formare, precum și al judecătorilor și procurorilor participanți;

- asigurarea și optimizarea pregătirii profesionale a judecătorilor și procurorilor admiși în magistratură în condițiile art.33 din Legea nr.303/2004, pe baza programului de formare profesională a acestei categorii de magistrați, astfel cum a fost revizuit prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.651/2008;

- asigurarea formării profesionale a judecătorilor și procurorilor, precum și a personalului auxiliar de specialitate în vederea aplicării corespunzătoare a dispozițiilor noilor coduri;

- întărirea capacității instituționale a Institutului Național al Magistraturii.

Ca demers important ce vizează creșterea capacității instituționale a Institutului Național al Magistraturii, este de menționat și *deschiderea oficială la data de 19 martie 2010 a Centrului Regional de Perfecționare a Magistraților Giroc - Timiș.*

Luând în considerare și recomandările cuprinse în rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, privind necesitatea ca „*recrutarea tinerilor magistrați, (...), să se facă cu menținerea unui înalt grad de exigență, care să asigure posibilitatea funcționării eficiente a acestora în cadrul sistemului?*” și „*creșterea capacității INM în ceea ce privește formarea inițială și continuă și luarea de măsuri în vederea garantării unor standarde profesionale adecvate pentru toți magistrații nou recrutați, de exemplu prin extinderea obligativității de a promova examenul de capacitate la toți candidații recrutați, indiferent de modul de accedere în profesie*”, sunt de menționat demersurile realizate în anul 2010 în scopul îmbunătățirii standardelor de calitate în domeniul recrutării și formării inițiale a magistraților.

În realizarea acestui obiectiv, la inițiativa Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Magistraturii și Institutul Național al Magistraturii au inițiat în anul 2010 dezbaterile „*Institutul Național al Magistraturii – prezent și perspectivă*”, care a avut drept scop: prezentarea principalelor reforme implementate în perioada 2005 - 2010 cu privire la creșterea calității recrutării și formării inițiale a magistraților, identificarea vulnerabilităților existente sau a problemelor recurente cu privire la recrutarea și formarea inițială a magistraților, precum și identificarea unor propuneri de optimizare sau reformare a recrutării și formării inițiale a magistraților.

În cadrul dezbaterii, au fost abordate trei problematici majore, respectiv *programele de formare inițială, durata formării inițiale și recrutarea magistraților*, în cadrul unor grupuri de lucru constituite cu această ocazie, a căror activitate a continuat în perioada septembrie - noiembrie 2010, în paralel cu activitatea desfășurată în cadrul Comisiei resurse umane din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în scopul elaborării unor propuneri de modificări legislative vizând recrutarea și formarea inițială a magistraților.

Urmare a activităților desfășurate, au fost elaborate o serie de propuneri de îmbunătățire a sistemului de recrutare a magistraților și a formării inițiale a acestora (cu privire la concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii; formarea inițială în Institutul Național al Magistraturii - durată, structură, curriculum; admiterea în magistratură și formarea profesională a magistraților recrutați în condițiile art. 33 din Legea nr. 303/2004), propuneri care au fost prezentate în cadrul unei noi dezbateri „Institutul Național al

Magistraturii – prezent și perspective”, care a avut loc la data de 7 decembrie 2010, precum și în ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 16 decembrie 2010.

Urmare a deciziei Plenului din 16 decembrie 2010, propunerile astfel elaborate au fost supuse dezbaterii publice, la sfârșitul lunii decembrie 2010, în vederea promovării unor propuneri de modificare a dispozițiilor legale și regulamentare care reglementează recrutarea și formarea inițială a magistraților.

În ceea ce privește concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii propunerile formulate vizează introducerea unor noi probe de concurs, în același timp cu creșterea ponderii acelor probe de concurs care au drept scop verificarea abilităților și atitudinilor necesare exercitării profesiei de magistrat, precum și modificarea unor dispoziții legale și regulamentare privind organizarea și desfășurarea concursului, necesară pentru remedierea unor disfuncționalități constatate.

Referitor la *formarea inițială în Institutul Național al Magistraturii (durată, structură, curriculum)*, principalele direcții de reformare a programului de pregătire profesională a auditorilor de justiție vizează conceperea unui program de formare inițială unitar, omogen, care să alterneze module de pregătire în cadrul Institutului cu perioade de pregătire practică încă din primul an de formare, precum și modularizarea programului de formare pe competențe specifice. Pornind de la necesitatea menținerii duratei actuale a cursurilor INM de 2 ani (având în vedere și durata formării inițiale în majoritatea statelor europene), propunerile s-au concentrat pe regândirea structurii perioadei de formare inițială și a curriculumului INM, modificările propuse având un dublu scop: accentuarea caracterului practic al formării inițiale în cadrul INM și accentuarea componentei formative care vizează dezvoltarea abilităților și competențele specifice funcției de magistrat, însușirea normelor deontologice, conștientizarea rolului profesional și a apartenenței la profesie.

Cu privire la admiterea în magistratură și formarea profesională a magistraților recrutați în condițiile art.33 din Legea nr.303/2004, dezbaterile purtate au avut ca punct de plecare necesitatea îmbunătățirii calității programelor de formare și a revizuirii standardelor de recrutare a judecătorilor și procurorilor selectați conform art.33 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, idee rezultată din dezbaterile care au avut loc la data de 30 iunie 2010, precum și din recomandările cuprinse în Raportul Comisiei Europene privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare publicat la 20 iulie 2010. Principalele direcții de reformare a recrutării și formării inițiale a magistraților recrutați conform art.33 alin.1 din Legea nr.303/2004 au urmărit: garantarea unor standarde de recrutare adecvate pentru toți magistrații nou recrutați, indiferent de condițiile de acces în magistratură, prin uniformizarea modalităților de recrutare a celor două categorii de candidați pentru funcția de judecător sau procuror (candidați cu experiență în profesii juridice și candidați fără experiență în profesii juridice); revizuirea programului de formare inițială a magistraților astfel recrutați, pentru a se asigura dobândirea competențelor specifice exercitării funcției, corelativ cu modificarea statutului acestei categorii de magistrați în perioada formării inițiale; verificarea competențelor specifice exercitării funcției la finalizarea perioadei de 6 luni de formare inițială.

III.9.2. Scurtă analiză statistică privind activitatea Institutului Național al Magistraturii în anul 2010

III.9.2.1. Recrutarea și formarea inițială a auditorilor de justiție

Definirea obiectivelor și priorităților formării inițiale a pornit, și în anul 2010, de la cerințele de bază ale exercitării profesiei de magistrat în sistemul juridic românesc, astfel cum au fost ele definite în documentul „*Profilul magistratului în sistemul juridic din România*”, cerințe care derivă din nevoia sau cerința de bază a sistemului juridic românesc, aceea de rezolvare corectă și imparțială a tuturor cazurilor particulare.

Consecvent acestui principiu, Institutul Național al Magistraturii, prin programele sale de formare inițială, elaborate și derulate conform obiectivelor stabilite prin *Strategia formării inițiale (2009 - 2012)*,

document aprobat prin *Hotărârea Plenului CSM nr.810/07.05.2009*, a continuat să pregătească magistrați care să corespundă acestui profil, capabili să răspundă acestei cerințe.

Astfel, formarea inițială în cadrul INM a urmărit să creeze și să dezvolte următoarele calități și capacități ale auditorilor de justiție:

- interpretarea și aplicarea dreptului în mod uniform;
- stăpânirea nu doar a normelor de drept ci și a tehnicilor specifice profesiei de magistrat, pentru dezvoltarea caracterului practic al formării;
- existența unei conștiințe a apartenenței la profesie, prin încurajarea coagulării grupului;
- existența unei deschideri europene, internaționale asupra dreptului;
- existența unei formări generaliste, cu accent pus pe sensibilitatea socială;
- promovarea unor relații profesionale cu celelalte profesii juridice și cu instituțiile statului, de natură să ajute actul de justiție;
- aplicarea unor principii de etică și deontologie profesională;
- dezvoltarea inclusiv a unor abilități nejuridice specifice profesiei de magistrat.

Caracterul practic al programelor de formare profesională inițială derulate în cadrul INM a rezultat, printre altele, din diversificarea stagiilor de practică și creșterea numărului tutorilor de practică, menținerea unei ponderi ridicate a orelor de formare dedicate dezbaterilor și reducerea corespunzătoare a orelor de curs, menținerea caracterului practic al metodelor didactice și al evaluărilor, continuarea studierii unor discipline eminamente practice, având drept scop dezvoltarea competențelor și abilităților specifice profesiei.

Programul de formare inițială s-a derulat, de asemenea, cu accentuarea **componentei europene** a formării prin:

- creșterea numărului de ore alocate studiului CEDO și dreptului Uniunii Europene, prin introducerea unor prelegeri;
- continuarea organizării unor vizite de studiu și stagii la instanțele supranaționale de la Strasbourg și Luxembourg, precum și în instanțe sau parchete din alte state ale Uniunii Europene;
- continuarea organizării de competiții pentru auditori de justiție, cea mai importantă fiind Marea Finală a celei de a cincea ediții a Concursului Școlilor de Magistratură din Europa – THEMIS;
- continuarea derulării unor programe de schimb de experiență între INM și alte școli/instituții internaționale responsabile cu formarea magistraților;
- elaborarea și punerea la dispoziția auditorilor de justiție a unui „Caiet de seminar” pentru disciplina Dreptul Uniunii Europene.

Programul de formare inițială s-a desfășurat astfel încât să fie accentuată și componenta socială a formării prin:

- menținerea în Programul de Formare Inițială a unor conferințe extracurriculare pe teme de actualitate;
- înființarea unui club de dezbateri academice pentru auditorii de justiție;
- organizarea unor ateliere de dezvoltare personală pentru auditorii de justiție;
- continuarea organizării unor stagii în afara sistemului judiciar.

Recrutarea auditorilor de justiție

În perioada 25 iunie - 24 septembrie 2010 s-a desfășurat concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, continuându-se modalitatea de examinare aplicată în 2008 și 2009 – pe lângă testarea privind cunoștințele juridice, candidații au susținut un test de verificare a raționamentului logic constând în evaluarea capacității de analiză și sinteză, a raționamentului logic și un interviu constând în chestionarea orală a candidaților în scopul identificării aptitudinilor, motivațiilor și elementelor de etică specifice profesiei de magistrat.

Concursul de admitere la INM a fost organizat pentru ocuparea unui număr de 200 de locuri de auditori de justiție, din care 100 de locuri au fost alocate funcției de procuror și 100 de locuri au fost alocate funcției de judecător (*Hotărârea Plenului CSM nr.545/24.06.2010*), numărul candidaților declarați admiși fiind de 68.

Ca și în anul anterior, testul de verificare a raționamentului logic a inclus și în 2010, pe lângă cele 100 de întrebări deja existente, ale căror răspunsuri au fost punctate, un număr de 20 întrebări ale căror răspunsuri nu au fost punctate, în vederea pretestării acestora în condiții reale de concurs.

De asemenea, în scopul pretestării întrebărilor, în luna martie 2010 INM a adresat studenților de anul III și IV, precum și absolvenților facultăților de drept din toată țara, invitația de a se înscrie pentru participarea la o sesiune de pretestare. Au răspuns acestei invitații 1.731 studenți și absolvenți, dintre care 1.142 au participat efectiv la cele 6 pretestări organizate. În luna aprilie 2010 INM a publicat pe site-ul său un „GHID pentru rezolvarea testelor de verificare a raționamentului logic”, ghid destinat pregătirii viitorilor candidați la concurs precum și participanților la pretestările organizate de INM. Ghidul este pus la dispoziție în mod gratuit și este disponibil doar pe site-ul INM, fiind realizat de către o echipă de specialiști INM în cadrul programului „Asistență tehnică pentru dezvoltarea unor teste de gândire critică”, program aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii și derulat cu finanțare din parte Băncii Mondiale, consultanța fiind asigurată de Law School Admission Council (LSAC).

Având în vedere rezultatele obținute de candidații la concursul de admitere la INM, sesiunea iunie - septembrie 2010 și numărul mare al locurilor scoase la concurs rămase neocupate, Consiliul Superior al Magistraturii a decis, prin Hotărârea Plenului nr.994/11.11.2010, organizarea unui nou concurs de admitere la Institutul Național al Magistraturii în perioada ianuarie - februarie 2011, pentru ocuparea unui număr de 100 de posturi de auditori de justiție (50 procurori și 50 judecători). Proba eliminatorie a testului tip grilă de verificare a cunoștințelor juridice s-a desfășurat pe data de 23 ianuarie 2011.

Programele de formare inițială

Procesul de selecție a candidaților, precum și formarea inițială în cadrul INM s-au grefat, pe tot parcursul anului de învățământ, pe Profilul magistratului, precum și pe Strategia de formare inițială pentru perioada 2009 - 2012, aprobată de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea Plenului nr.810/07.05.2009.

În anii de învățământ 2008 - 2009, respectiv 2009 - 2010, formarea profesională a auditorilor de justiție a fost realizată, în cadrul INM, conform Planurilor de învățământ (pentru anul I de studiu) și a Programelor de stagiu (pentru anul II de studiu), așa cum au fost adoptate prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.1396/09.07.2009, respectiv prin Hotărârea Plenului CSM nr. 641/08.07.2010.

În perioada de referință, programele de formare inițială au fost stabilite în mod transparent, prin consultarea magistraților, a formatorilor INM, a asociațiilor profesionale ale magistraților, pe baza evaluării performanței anilor anteriori – din perspectiva auditorilor de justiție, a formatorilor INM, inclusiv a titularilor de discipline, a conducerii instanțelor și parchetelor unde au fost repartizați absolvenți ai INM, precum și a specialistului INM în științele educației – conform procedurii operaționale PO-02 (procesul de formare inițială).

Ca principale noutățile ale programelor de formare inițială aplicabile anului 2010 menționăm: coordonarea grupelor de auditori de justiție, din punct de vedere administrativ, de către „tutorii de grupă” desemnați din rândul formatorilor cu normă întreagă ai INM și prevederea, în planul de învățământ, în mod distinct, a unui număr de 60 de minute alocate lunar acestei activități; introducerea, în cadrul disciplinei CEDO, a unui atelier de căutare de informație juridică pe internet și a unor conferințe, susținute de membrii catedrei în scopul aducerii la zi a informațiilor tipărite; introducerea, în cadrul disciplinei Dreptul Uniunii Europene, a unor prelegeri, necesare pentru familiarizarea auditorilor de justiție cu modificările aduse de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona; introducerea, în cadrul disciplinei Comunicare, a unor conferințe, precum și a unor activități opționale, precum ateliere de dezvoltare personală susținute de membrii catedrei și de alți specialiști voluntari și dezbateri academice susținute lunar; reintroducerea evaluării prin note privind limbile străine.

În plus, pentru 2010, dată fiind iminența intrării în vigoare a noilor coduri juridice, numărul orelor de curs dedicate disciplinelor fundamentale a crescut, în beneficiul auditorilor de justiție, în scopul familiarizării acestora cu modificările apărute.

Având în vedere recenta intrare în vigoare a Legii nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, care a adus o serie de modificări importante Codului de procedură civilă și Codului de procedură penală, precum și impactul major pe care aceste modificări le vor avea asupra activității judecătorilor și procurorilor români, Institutul Național al Magistraturii și-a propus alocarea unui număr de ore de formare suplimentar pentru auditorii de justiție din anul II, în vederea cunoașterii și a aplicării corespunzătoare de către aceștia a dispozițiilor acestei legi. Astfel, în ședința din 6 decembrie 2010, Consiliul Științific al INM a aprobat suplimentarea programului de formare inițială specific anului II cu un număr de câte 6 ore (atât pentru modificările aduse Codului de procedură civilă, cât și pentru modificările aduse Codului de procedură penală) de prelegeri în vederea însușirii dispozițiilor Legii nr.202/2010, ore care au fost programate în zilele alocate cursurilor de sinteză organizate la sediul INM, conform Programului de stagiu aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr.641/2010.

Institutul Național al Magistraturii a asigurat derularea, și pe parcursul anului 2010, a unor conferințe extracurriculare pentru auditorii de justiție, având o tematică diversificată, de o importanță deosebită fiind conferința susținută la data de 25 noiembrie 2010 de către domnul Judecător Vassilios Skouris, Președintele Curții de Justiție a Comunităților Europene, cu ocazia unei vizite efectuate în România. Prezența domnului Președinte Skouris la sediul INM a apărut ca deosebit de valoroasă în contextul aderării recente a României la Uniunea Europeană și, implicit, a participării intensificate a magistraților români la programe de schimb și vizite de studiu europene în cadrul Curții, activități care s-au dovedit extrem de profitabile pentru dezvoltarea profesională a acestora. Pe data de 14 mai 2010, domnul Koen Lenaerts, judecător la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Președinte al Camerei a III-a, împreună cu doamna Camelia Toader, judecător la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Președinte al Camerei a VIII-a s-au adresat, de asemenea, auditorilor de justiție, în cadrul unei conferințe extracurriculare.

În scopul atingerii obiectivului de creare a unor programe de formare moderne și flexibile, INM a relansat, în luna aprilie a anului 2010, Revista Institutului, Themis. Concepută ca o publicație trimestrială și fondată în anul 2005, revista este structurată în trei secțiuni principale – Studii, Jurisprudentia și Buletin normativ, reprezentând revista de specialitate juridică în care auditorii de justiție, formatorii Institutului și magistrații au posibilitatea de a publica articole, studii de specialitate sau alte lucrări cu caracter juridic.

În ceea ce privește programul de formare inițială pentru generația de auditori de justiție care urmează a fi admisă la INM ca urmare a organizării sesiunii de concurs ianuarie - februarie 2011, având în vedere particularitățile deosebite pe care organizarea unui program de formare inițială, în paralel cu cel desfășurat în prezent, le presupune, precum și necesitatea conceperii unui program de formare profesional unitar pentru toți cursanții Institutului, drept garantat de prevederile art.35 al.1 lit.a din Regulamentul INM,

a fost identificată varianta optimă de formare aplicabilă acestei generații, dezbătută și aprobată în ședința Consiliului Științific din data de 6 decembrie 2010.

Prin implementarea tuturor acestor măsuri s-a urmărit adaptarea planului de învățământ la necesitățile actuale ale sistemului, creșterea calității actului de justiție, creșterea și mai mult a caracterului practic al formării realizate în INM, sporirea eficienței formării și organizarea pe baze științifice a procesului de învățământ, astfel încât resursele de care beneficiază INM să fie utilizate la capacitate maximă.

Stagiul de practică (instanțe/parchete de stagi, tutori de practică, relația cu instanțele/parchetele de stagi)

Pe parcursul anului 2010 o atenție deosebită a fost acordată consolidării corpului coordonatorilor de practică, urmare a opțiunilor orientative exprimate de auditorii de justiție privind localitatea de desfășurare a stagiului de practică corespunzător celui de al doilea an de studiu în INM și având în vedere imposibilitatea acoperirii, de către INM, a cheltuielilor ocazionate de plata chiriei auditorilor aflați în stagi în alte localități decât cele de domiciliu.

Prin Hotărârile nr.1396/2009, respectiv nr.641/2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat programele de formare profesională inițială pentru anii universitari 2009 - 2010 și 2010 - 2011, stabilind, totodată, localitățile în care auditorii de justiție din anul II de studiu își vor desfășura stagiul de practică. Totodată, prin Hotărârea nr.7/26.05.2009, Consiliul Științific al INM a dispus ca stagiul de practică al auditorilor de justiție din anul II să se realizeze la judecătorii și parchete de pe lângă judecătoriile din localitățile în care se află sediile curților de apel, în funcție de opțiunile formulate, decizie care a fost aplicabilă și în cursul anului 2010.

S-a decis declanșarea procedurii de recrutare a unor tutori și în centrele în care nu funcționau tutori de practică (Oradea și Târgu-Mureș), astfel încât să fie acoperite toate cele 15 curți de apel din țară, ocupându-se în urma parcurgerii acestor proceduri posturile de tutore de practică la Judecătoria Oradea, precum și la Parchetul de pe lângă Judecătoria Oradea. De asemenea, noi tutori de practică au fost recrutați în următoarele centre: Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia, Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești și Parchetul de pe lângă Judecătoria Pitești.

Tutorii de practică nou recrutați au beneficiat de sesiuni de formare, iar performanța acestora a fost constant monitorizată. A fost uniformizată metodologia de formare, accentuându-se metodele interactive.

Prin Hotărâri ale Consiliului Științific (nr.3 și 4 din 2010), luându-se act de analiza activității formatorilor INM pentru formarea inițială în perioada 2008 - 2009, a fost aprobat Programul de dezvoltare profesională pentru formarea de formatori în ceea ce privește abilitățile didactice, program derulat pe mai multe componente, după cum urmează: 1. formarea directă a formatorilor și tutorilor de practică ai INM (anual, sau ori de câte ori este necesar); 2. evaluarea prin dialog profesional individualizat; 3. organizarea de întâlniri pe teme specifice, în vederea modernizării actului formativ (la solicitarea membrilor catedrelor sau a conducerii Institutului).

De asemenea, în cadrul Departamentului de Formare Profesională Inițială a fost elaborat documentul intitulat „Statutul tutorelui de practică”, aprobat în ședința Consiliului Științific al INM din data de 16 februarie 2010. Rațiunea elaborării acestui document a rezidat în faptul că, până în prezent, modalitatea concretă de recrutare a tutorilor de practică în cadrul Institutului Național al Magistraturii, metodele de formare, procedura de evaluare, precum și condițiile de revocare a acestora nu au fost reglementate expres de actele normative în vigoare, numirea tutorilor de practică făcându-se, în prezent, în temeiul Statutului formatorului INM – recrutare, evaluare, revocare – aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr.613/2007.

Concursul de referate pe teme de jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului

La data de 10 mai 2010 a avut loc cea de a șasea ediție a Concursului de referate pe teme de jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului adresat auditorilor de justiție, organizat de Institutul Național al Magistraturii. Acest concurs se înscrie în preocupările Institutului de accentuare a componentei europene a pregătirii viitorilor judecători și procurori în domeniul drepturilor omului.

Lucrările candidaților înscriși au fost susținute public în fața unui juriu format din specialiști în domeniul de referință, iar cele mai apreciate lucrări au fost premiate prin posibilitatea efectuării unor vizite de studiu la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg în cursul anului 2010.

Examenul de absolvire

La data de 15 iunie 2010, un număr de 155 de auditori de justiție ai *promoției 2008 - 2010 „Avram Filipaș”* (60 judecători și 95 procurori) au absolvit cursurile Institutului Național al Magistraturii și au fost repartizați pe posturile indisponibilizate în acest scop prin Hotărârea Plenului CSM nr.487/31.05.2010, devenind magistrați stagiați. Examenul de absolvire a fost, de asemenea, promovat, în cadrul aceleiași sesiuni, de către un candidat la examenul de absolvire din 2009 care nu obținuse media minimă de promovare după susținerea acestuia, devenind astfel procuror stagiar.

III.9.2.2. Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor în anul 2010

Principalele obiective ale formării profesionale continue pentru anul 2010 (organizată la nivel centralizat și descentralizat) au fost cele care s-au regăsit și în programele de formare anterioare, fiind stabilită însă o nouă ordine de prioritate, respectiv: 1. Unificarea practicii judiciare; 2. Asigurarea unei formări axate pe specializarea judecătorilor și procurorilor, în concordanță cu nevoile sistemului judiciar; 3. Pregătirea magistraților în vederea asigurării cunoștințelor necesare pentru integrarea sistemului judiciar românesc în contextul european actual, cu accent deosebit pe formarea în domenii ca: drept comunitar, CEDO, cooperare judiciară internațională în materie civilă și penală, întărirea cooperării europene și regionale; 4. Dezvoltarea abilităților non-juridice specifice profesiei de magistrat prin crearea unei punți de comunicare eficiente între magistrați și societate. Implicarea judecătorilor și procurorilor în dezvoltarea politicilor publice în justiție; 5. Asigurarea pregătirii judecătorilor și procurorilor admiși în magistratură în condițiile art.33 din Legea nr.303/2004. La stabilirea principalelor obiective de formare pentru anul 2010 s-a avut în vedere ca acestea să răspundă principalelor probleme semnalate în anul 2009 ca afectând negativ funcționarea sistemului judiciar (inclusiv în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului), obligațiilor de formare profesională prevăzute de documentele strategice care conțin obligații asumate de către Consiliul Superior al Magistraturii sub aspectul formării profesionale rezultate din rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene, precum și celor rezultate din analiza documentelor, studiilor sau rapoartelor internaționale referitoare la sistemul judiciar ori formarea profesională a judecătorilor și procurorilor.

Chiar dacă obiectivele programului de formare continuă au rămas în linii mari, același, trebuie menționat faptul că **Programul de Formare Continuă pentru anul 2010** a introdus o serie de **elemente de noutate**:

1. Unificarea practicii judiciare a devenit principala preocupare a programului de formare continuă pentru 2010, numărul seminariilor dedicate acestui domeniu crescând la 54 de seminarii (reprezentând aproximativ 29% din totalul seminariilor prevăzute pentru 2010), grație programului Phare „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România”, al cărui principal beneficiar a fost Consiliul Superior al Magistraturii.

2. Un alt element de noutate îl reprezintă introducerea unor acțiuni de dezvoltare a performanțelor procesului de formare continuă, prin dezvoltarea curriculei INM în materia dreptului civil, a dreptului penal, respectiv în cea a dreptului administrativ și financiar-fiscal. Tot în acest context, menționăm parteneriatul cu Universitatea din Bologna realizat în cadrul Proiectului 156171-LLP-1-2009-1-IT-ERASMUS „JUSTMEN. Menu for Justice. Spre un Curriculum Comun European în Domeniul Juridic”. La acest

proiect, cu o durată de 3 ani (2010 - 2012), participă rețele academice care își propun crearea unui nou curent în învățământul superior, cu un impact puternic în procesul de integrare Europeană cu un accent special acordat managementului calității în formarea profesională. În anul 2010, activitatea echipei INM a constat în elaborarea propunerii de chestionar care a fost dezvoltat pentru componenta 4 „Vocațional” a proiectului; organizarea de întâlniri între membrii echipei și specialistul în științele educației, colectarea datelor în vederea completării chestionarului, consultarea coordonatorilor departamentelor din cadrul INM în vederea elaborării răspunsului INM. De asemenea, în cursul anului 2010 au fost organizate în cadrul proiectului următoarele întâlniri: în perioada 4-5 februarie 2010 a fost organizată la Roma întâlnirea Comitetului de Coordonare a Proiectului; în perioada 4-6 noiembrie 2010 a fost organizată la Bologna Conferința „Formarea în domeniul judiciar într-o Europă integrată. Studiu comparat al culturii și practicii judiciare la nivel european”.. În toate aceste proiecte au fost implicați judecători și procurori, formatori INM, personal de specialitate juridică, precum și specialistul INM în științele educației. Precizăm că acesta este un prim pas pentru crearea în viitor de catedre în cadrul formării continue, după modelul catedrelor din cadrul formării inițiale.

3. În plus, a fost introdus un proiect de cercetare cu privire la metodele și mijloacele cele mai potrivite de formare a magistraților în perspectiva intrării în vigoare a codurilor nou adoptate. Demersul își propune să vină în întâmpinarea studiului de impact realizat de Ministerul Justiției având ca obiectiv identificarea celor mai bune soluții pentru asigurarea unei formări de calitate în acest domeniu pentru toți magistrații, precum și evaluarea fondurilor necesare pentru realizarea unei astfel de formări. Semnalăm, de asemenea, ca element de noutate, delimitarea, în cadrul domeniului dreptului penal a trei componente ale programului de formare, având în vedere numărul mare de solicitări primite din țară în materia măsurilor preventive și numeroasele probleme pe care le ridică practica în această materie s-a decis realizarea unor seminarii axate special pe practica neunitară în materia măsurilor preventive.

4. În fine, au fost păstrate și de această dată seminariile de „Drept penal. Drept procesual penal” în cadrul cărora au fost dezbătute orice probleme de practică neunitară din dreptul penal și dreptul procesual penal, urmărind unificarea practicii în aceste domenii.

5. Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor a adus o serie modificări importante Codului de procedură civilă și Codului de procedură penală. Având în vedere impactul major pe care aceste modificări le vor avea asupra activității judecătorilor și procurorilor, Institutul Național al Magistraturii și-a propus elaborarea unui program de formare în vederea cunoașterii și aplicării corespunzătoare de către magistrați a dispozițiilor acestei legi. Programul a avut o componentă care a demarat în cursul anului 2010, urmând ca partea cea mai importantă a măsurilor de formare să fie cuprinsă în Programul de formare continuă centralizată pentru anul 2011, respectiv în Programul de formare continuă centralizată pentru anul 2011. Componenta de formare din cursul anului 2010, fiind supusă unor limite de timp și de natură bugetară, a avut unele particularități, urmând a fi realizată pe două paliere (în cadrul a două componente):

a. realizarea unui număr de 16 seminarii de formare continuă, 8 *seminarii* în privința modificărilor aduse Codului de procedură civilă și alte 8 *seminarii* în privința modificărilor aduse Codului de procedură penală, la fiecare seminar au participat judecători și procurori din câte două curți de apel; curților de apel și parchetelor de curte li s-a solicitat să desemneze între participanții la aceste seminarii, în principal, formatorii INM din domeniul de interes (drept procesual civil/drept procesual penal), care își desfășoară activitatea în raza teritorială a curții de apel respective sau alți judecători și procurori care au capacitatea și experiența necesară pentru a disemina în continuare cunoștințele dobândite, pe baza unor instrumente didactice puse la dispoziție de INM (prezentări, sinteze, cazuri și exerciții practice);

b. realizarea, în cadrul programului de formare continuă descentralizată, a 64 de seminarii de formare; astfel, fiecare dintre cele 16 curți de apel a avut obligația ca, până la sfârșitul anului 2010, să organizeze, în limitele bugetare aprobate, câte un seminar de drept procesual civil și câte un seminar de

drept procesual penal (în total, 32 de seminarii), iar cele 16 parchete de curte de apel, câte două seminarii de drept procesual penal, în principal și, în subsidiar, de drept procesual civil (în total, 32 de seminarii).

Numărul total de magistrați formați în cadrul celor două paliere (formare centralizată și descentralizată) a fost estimat la aproximativ **2.400 de magistrați**, reprezentând așadar **40% din numărul judecătorilor și procurorilor din sistem**.

Asigurarea uniformității și a calității formării a fost realizată prin utilizarea unei echipe compacte de formatori în cadrul primei etape și prin punerea la dispoziția formatorilor din cadrul celei de-a doua etape a unor instrumente didactice (prezentări, sinteze, cazuri și exerciții practice).

6. Formarea specializată a avut și în anul 2010 o pondere însemnată în economia programului de formare continuă 2010. Domenii ca: drept administrativ și financiar-fiscal, dreptul muncii, dreptul asigurărilor sociale, justiție pentru minori, dreptul mediului, dreptul consumatorului, dreptul concurenței, ajutorul de stat, drept bancar, proprietate intelectuală s-au regăsit și în acest an cuprinse în programul de formare continuă.

7. INM a continuat demersul inițiat în 2009 și a inclus în mod obligatoriu în agendele seminariilor dedicate formării specializate a magistraților teme de CEDO și de drept comunitar, anterior acest fapt fiind realizat doar într-o manieră sporadică, în funcție de modul de abordare avut în vedere de formatorii acestor seminarii. Astfel, în agendele seminariilor de dreptul concurenței, dreptul muncii, dreptul mediului, drept comercial, drept administrativ și financiar-fiscal, combaterea discriminării, s-au regăsit și teme de drept comunitar. De asemenea, în agendele seminariilor de drept penal și drept procesual penal, drept civil, justiție pentru minori, dreptul mediului au fost incluse teme relevante din practica CEDO.

8. Obiectivul vizând formarea magistraților în ceea ce privește abilitățile nonjuridice ocupă de asemenea, o pondere importantă (44 seminarii, reprezentând aproximativ 24% din totalul seminariilor); etica și deontologia profesională, managementul instanței, comunicarea interpersonală și organizațională, franceza și engleza juridică fiind cele mai importante dintre domeniile de formare care tind spre realizarea acestui obiectiv.

9. Începând cu anul 2009, tema Școlii de Vară de la Sovata (acțiune inclusă în Catalogul EJTN) este „etică și deontologie profesională”, fapt care dovedește importanța acordată de INM acestui domeniu. Având în vedere succesul de care acest eveniment s-a bucurat în anul 2009, pentru 2010 a fost păstrată aceeași temă.

10. În cadrul componentei abilități non-juridice a fost introdus, pentru prima dată, un program în domeniul comunicării interpersonale și organizaționale. Programul își propune perfecționarea abilităților de comunicare ale magistraților în raporturile pe care le stabilesc în cadrul organizației din care fac parte. Spre deosebire de seminariile de management, deschise doar participării conducătorilor de instanțe și parchete care au ocupat aceste funcții prin concurs, seminariile de comunicare interpersonală și organizațională au fost deschise participării tuturor magistraților.

11. Un aspect important cu privire la Programul de formare pentru anul 2010 este și continuarea programului din domeniul eticii și deontologiei profesionale implementat prin intermediul formării continue descentralizate, cu ajutorul responsabililor cu activitatea de formare continuă la nivel descentralizat de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea.

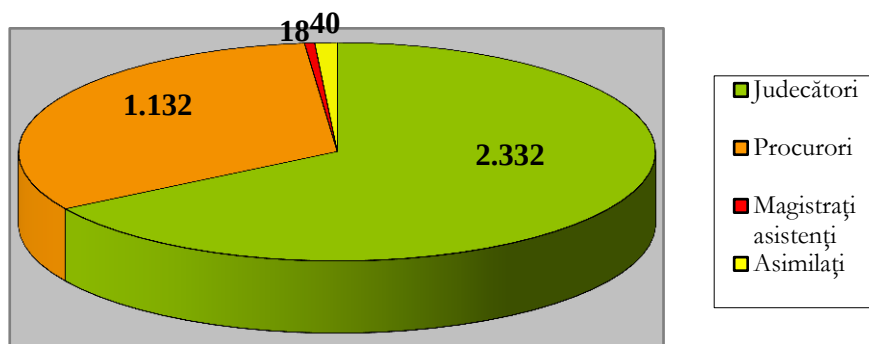
12. În fine, un ultim aspect pe care dorim să îl subliniem este preocuparea INM pentru programele de formare de formatori. Domeniile în care au fost realizate acțiuni de formare de formatori în anul 2010 au fost: formarea specialiștilor în e-learning și formarea membrilor comisiilor de evaluare profesională.

Date statistice privind activitatea de formare continuă în anul 2010

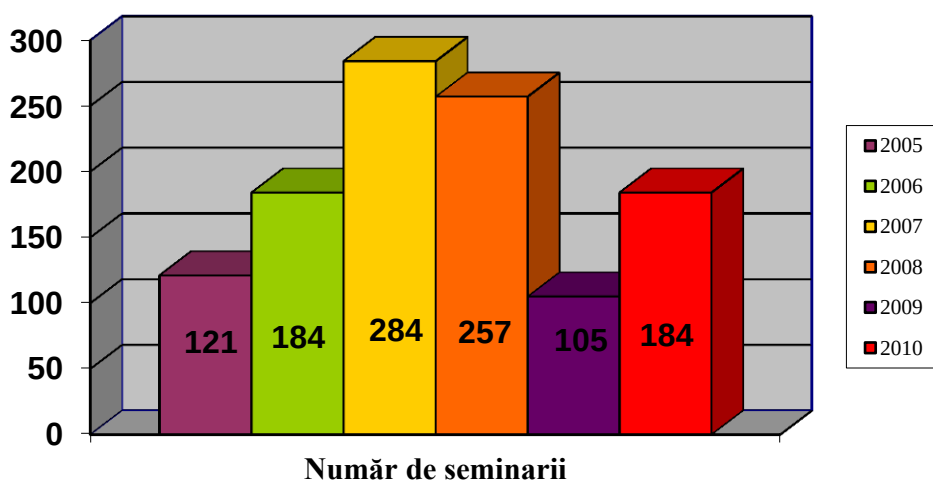
În ceea ce privește activitatea de formare continuă, în anul 2010 INM a organizat un număr de **184 seminarii** la care au participat **3.522 judecători, procurori, personal de specialitate juridică asimilat magistraților și magistrați asistenți (participări efective)**.

Dintre cei 3.522 magistrați și personal din sistemul judiciar formați: 2.332 au fost judecători, 1.132 procurori, 18 magistrați-asistenți din cadrul ÎCCJ, 40 experți asimilați magistraților din cadrul MJ, CSM și PÎCCJ.

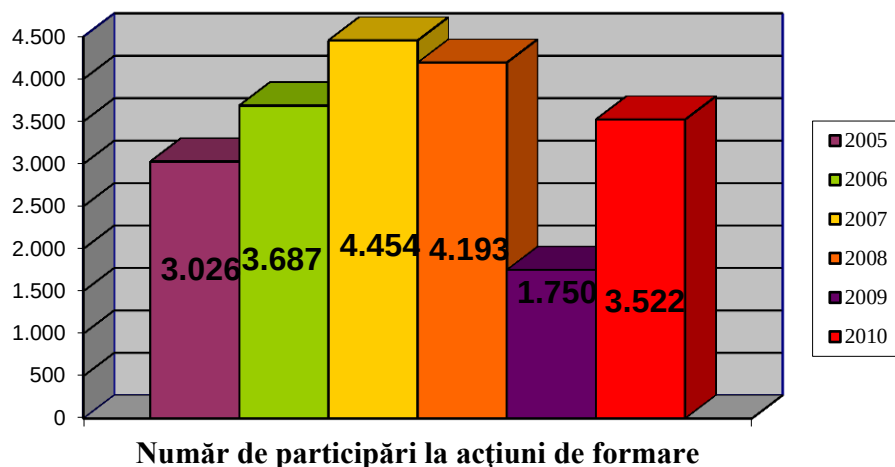
Domenii de formare	Judecători	Procurori	Experți asimilați magistraților	Magistrați-asistenți ICCJ
Integrare UE	291	118	4	5
Unificarea practicii judiciare	885	268	6	6
Formare specializată	589	327	21	6
Abilitați non-juridice	415	327	9	1
Admiși în magistratură condițiile art.33 din Legea nr. 303/2004	152	92		
TOTAL	2.332	1.132	40	18

Situația comparativă a numărului de seminarii organizate în intervalul 2005-2010 este redată în graficul de mai jos

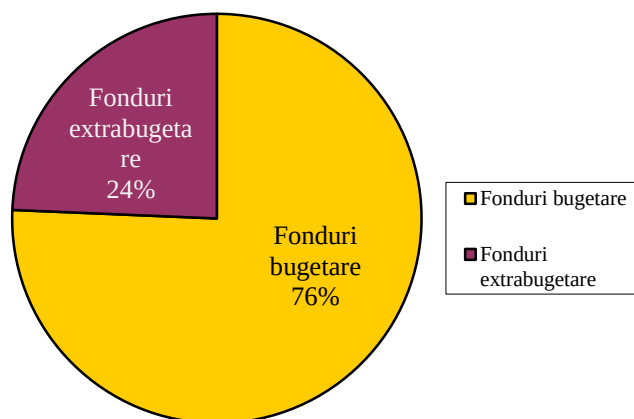

În ceea ce privește numărul magistraților formați, situația poate fi ilustrată astfel:

În ceea ce privește situația opțiunilor magistraților formulate la momentul transmiterii listelor de seminarii, la începutul anului 2010, **5.329 magistrați au formulat opțiuni** de a participa la una dintre acțiunile organizate de INM. Astfel, numărul judecătorilor și procurorilor care au participat efectiv la programele de formare din 2010 reprezintă **66%** din numărul magistraților care au formulat opțiuni de participare.

Din numărul total de 184 de seminarii, 141 de seminarii au fost realizate din fonduri bugetare, la acestea participând 2.665 judecători, procurori, magistrați asistenți și experți asimilați magistraților. Restul de 43 de seminarii (care au fost organizate pentru 857 participanți) au fost realizate din fonduri extrabugetare, în cadrul diverselor programe cu finanțare externă.

Date statistice privind numărul de seminarii și de participanți pentru fiecare domeniu de formare în parte pentru anul 2010:

1. *Integrare UE* – 22 seminarii – 418 participanți (291 judecători, 118 procurori, 4 experți asimilați magistraților și 5 magistrați asistenți)

- Drept comunitar – 6 seminarii
- Cooperare judiciară în materie civilă – 4 seminarii
- Cooperare judiciară în materie penală – 5 seminarii
- CEDO – 7 seminarii

2. *Unificarea practicii judiciare* – 54 seminarii, pentru 1.165 de participanți (885 judecători, 268 procurori, 6 magistrați-asistenți ÎCCJ, 6 experți asimilați magistraților)

- Drept civil – 23 seminarii
- Practică neunitară - Drept civil. Drept procesual civil – 3 seminarii realizate din fonduri bugetare

○ Practică neunitară - Drept civil - Restituirea imobilelor preluate abuziv – 4 seminarii realizate din fonduri bugetare

○ Practică neunitară - Drept civil - Procese funciare – 4 seminarii realizate din fonduri bugetare

○ Practică neunitară - Drept civil – 4 seminarii realizate în cadrul programului Facilitate de Tranziție Phare RO/2007-IB/JH/01 – „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România” implementat de către Consiliul Superior al Magistraturii

○ Modificări aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 202/2010 (mica reformă) – 8 seminarii realizate din fonduri bugetare

○ Drept penal – 23 seminarii

○ Practică neunitară - Drept procesual penal. Măsurile procesuale – 5 seminarii realizate din fonduri bugetare

○ Practică neunitară - Drept penal. Drept procesual penal – 10 seminarii. Dintre aceste seminarii, 4 seminarii au fost realizate din fonduri bugetare, iar alte 6 seminarii în cadrul proiectului de înfrățire instituțională Phare Facilitate de Tranziție RO/2007-IB/JH/01 – „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România”, implementat de CSM

○ Modificări aduse Codului de procedură penală prin Legea nr.202/2010 (mica reformă) – 8 seminarii realizate din fonduri bugetare

○ Drept comercial - Practică neunitară – 8 seminarii realizate în cadrul proiectului de înfrățire instituțională Facilitate de Tranziție Phare RO/2007-IB/JH/01 – „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România” implementat de către CSM

3. Formare specializată – 53 seminarii, pentru 943 de participanți (589 judecători, 327 procurori, 6 magistrați-asistenți ÎCCJ, 21 experți asimilați magistraților)

● Lupta împotriva corupției – 15 seminarii, din care:

- 5 seminarii au fost organizate în cadrul unui program comun cu PÎCCJ, intitulat Metodologia investigării infracțiunilor de corupție;

- 4 ateliere de lucru cu tema *Investigarea și judecarea faptelor de mare corupție* au fost desfășurate în cadrul proiectului de înfrățire instituțională 2007/19343.07.01/IB/JH-10-TL „*Sprrijinirea schimbului de bune practici în domeniul investigării și judecării faptelor de (mare) corupție*”, având drept beneficiari Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii, Direcția Națională Anticorupție și Ministerul Justiției. Proiectul a fost implementat în colaborare cu Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ);

- 6 seminarii cu tema *Combaterea corupției* au fost realizate în cadrul Proiectului Twinning Phare Anvelopa Nealocată în cadrul Facilității de Tranziție RO 07/IB/JH/03 – “Îmbunătățirea capacităților investigative ale DNA”

● Infracțiuni economico - financiare – 9 seminarii pentru 146 de participanți (42 judecători, 104 procurori)

- Infracțiuni economico-financiare – 2 seminarii;

- Tehnici de investigare a infracțiunilor economice – 2 seminarii;

- Spălare de bani - Phare Anvelopa Nealocată în cadrul Facilității de Tranziție 2007/19343.07.01/IB/JH 14 TL “Îmbunătățirea sistemului românesc de combatere a spălării banilor” – 3 seminarii;

- Piața de capital – 1 seminar

• Drept administrativ și financiar fiscal – 10 seminarii, din care 4 au fost organizate din fonduri bugetare și 6 seminarii au fost realizate în cadrul proiectului de înfrățire instituțională Facilitate de Tranziție Phare RO/2007-IB/JH/01 – „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România” implementat de către CSM

- Justiție pentru minori – 4 seminarii
- Criminalitate informatică – 1 seminar
- Drept bancar – 2 seminarii
- Dreptul mediului – 1 seminar
- Dreptul proprietății intelectuale – 2 seminarii
- Dreptul concurenței – Ajutorul de stat – 1 seminar
- Dreptul consumatorului – 1 seminar
- Dreptul muncii - 3 seminarii
- Dreptul asigurărilor sociale – 2 seminarii
- Criminalistică – 2 seminarii

4. *Abilitați non-juridice* – 44 seminarii pentru 752 de participanți (415 judecători, 327 procurori, 1 magistrat-asistent din cadrul ÎCCJ și 9 experți asimilați magistraților)

- Metodologia actului de justiție în materie penală – 1 seminar pentru 14 magistrați (4 judecători, 10 procurori); 1 expert asimilat magistraților

- Etică și deontologie – 24 seminarii – din care 23 seminarii realizate în colaborare cu responsabilii de formare continuă descentralizată, la care au participat 409 magistrați (247 de judecători și 162 procurori) și un seminar internațional – Școala de Vară, la care au participat 18 magistrați (14 judecători și 4 procurori)

- Management judiciar – 7 seminarii pentru 104 magistrați (38 judecători și 66 procurori)

- Comunicare interpersonală – 4 seminarii pentru 63 magistrați (30 judecători și 33 procurori); 3 experți asimilați magistraților

- Combaterea discriminării – 4 seminarii pentru 79 magistrați (46 judecători și 33 procurori), 1 magistrat-asistent ÎCCJ

- Relația cu mass-media – 1 seminar, pentru 19 magistrați (9 judecători și 10 procurori); 2 experți asimilați magistraților

- Engleză juridică – 1 seminar pentru 10 magistrați (5 judecători și 5 procurori); 2 experți asimilați magistraților

- Franceza juridică – 1 seminar pentru 11 judecători și 1 expert asimilat magistraților

- Politici publice în justiție – 1 seminar.

În perioada 22-23 noiembrie 2010 Institutul Național al Magistraturii (INM) a organizat unul dintre cele mai importante evenimente din acest an, conferința cu tema: „Formarea profesională în spațiul European: standarde, strategii, programe, formatori”. Conferința a fost inclusă în Catalogul EJTN pentru 2010 și a

beneficiat de prezența domnului Victor HALL, Secretarul general al EJTN (European Judicial Training Network – Rețeaua Europeană de Formare Judiciară).

5. Formarea magistraților admiși în magistratură în condițiile art.33 alin.1 din Legea nr.303/2004 – 11 seminarii pentru 244 magistrați (152 judecători și 92 de procurori).

III.9.2.3. Formarea formatorilor în anul 2010

a) Formare formatori – E-learning

În cadrul Proiectului Phare Twinning Light RO-2007-IB-JH-26-TWL „Dezvoltarea componentei de formare continuă a judecătorilor și procurorilor prin formare la distanță (e-learning)” au fost organizate 5 seminarii la care au participat 35 magistrați, din care 15 judecători și 6 procurori. La seminarii au mai participat specialiști în e-Learning, expertul INM în științele educației și un expert asimilat magistraților INM în domeniul formării formatorilor.

b) Formarea formatorilor în domeniul evaluării activității profesionale a judecătorilor și procurorilor - la această activitate au participat 24 judecători și 26 procurori.

Alte activități de formare profesională organizate în anul 2010 destinate perfecționării personalului din sistemul judiciar

- organizarea unui seminar dedicat personalului propriu și personalului CSM, MJ, PICCJ care are atribuții în realizarea programelor cu finanțare externă intitulat „Accesarea de fonduri europene”;
- organizarea la data de 15 noiembrie 2010 a unui seminar cu tema „Finanțare europeană post-aderare pentru proiecte de dezvoltare a sistemului judiciar”, la care au fost invitați 25 de specialiști din cadrul instituțiilor sistemului judiciar implicați în derularea programelor cu finanțare externă: 6 magistrați (5 judecători și 1 procuror), 6 experți - personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și 4 consilieri pentru afaceri europene, 1 formator INM, 1 manager public, 7 funcționari publici. Seminarul a beneficiat de prezența experților din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului care derulează fonduri structurale și comunitare.

III.9.3. Scurtă analiză statistică privind activitatea Școlii Naționale de Grefieri în anul 2010

III.9.3.1. Formarea inițială

În anul 2010, activitatea de formare inițială a Școlii Naționale de Grefieri a răspuns necesității ocupării posturilor vacante de grefieri cu studii superioare juridice cu personal calificat (de altfel, regula instituită prin art.5 din Legea nr.567/2004), în contextul inițial al măsurilor dispuse de Guvern care au dus la blocarea organizării de concursuri la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea pentru ocuparea posturilor vacante. În consecință, activitatea școlară s-a concretizat în desfășurarea și *finalizarea cursurilor* pentru promoția care a debutat în octombrie 2009 și organizarea unui *concurs de admitere excepțional* pentru 75 de cursanți în 28 februarie 2010 și, implicit, formarea inițială a unei *alte promoții în perioada mai-octombrie 2010* (interval atipic pentru activitatea de formare inițială, întrucât s-a suprapus cu vacanța judecătorească).

Anul școlar 2009 - 2010 și anul școlar 2010 au fost organizați, ca și cei precedenți, pentru o *durată de școlarizare redusă, insuficientă, de 6 luni*. Durata de școlarizare a devenit cu atât mai nesatisfăcătoare și limitativă, în condițiile adoptării modificărilor legislative de amploare, cu efect asupra regândirii sistemului judiciar, precum și a nevoii de organizare a cursurilor în lunile iulie-august.

În scopul realizării cât mai performante, în condițiile date, a unei pregătiri profesionale la standarde înalte și ținând seamă de rezultatele anilor anteriori, Școala Națională de Grefieri a menținut varianta realizării unei *formări inițiale specializate* pentru cursanții care sunt repartizați pe posturi la instanțe, respectiv pentru cei care sunt repartizați la parchete. Și în acești ani școlari formarea profesională inițială a avut în vedere *exclusiv grefierii cu studii superioare juridice*.

Planificarea formării inițiale a grefierilor cu studii superioare juridice pe durata de școlarizare redusă la 6 luni a menținut coordonatele stabilite în anul școlar precedent. Astfel, perioada de pregătire efectivă s-a derulat pe parcursul a 19 săptămâni, completată fiind de cea de practică cu o durată de 4 săptămâni. În anul școlar 2010 nu a mai fost acordată vacanță, iar cele două săptămâni aferente vacanțelor acordate de sărbători au suplimentat în mod egal perioada de pregătire efectivă și perioada de practică.

Organizarea activității de formare, planul de învățământ și stabilirea obiectivelor a ținut seama de nivelul studiilor cursanților și de specializarea acestora, raportată la specificul activităților, diferite, realizate de grefierii din instanțe și cei din parchete. Pentru asigurarea unei pregătiri cât mai temeinice și complete a viitorilor grefieri, s-a pornit de la atribuțiile actuale ale grefierilor, legate în primul rând de ședința de judecată, dar și de activitatea aferentă compartimentelor auxiliare ale instanțelor și, respectiv, a ținut seama de activitatea specifică grefierilor din parchete. S-a menținut standardul de pregătire juridică, atât teoretică cât și practică, astfel încât grefierii cu studii superioare juridice să poată prelua cu succes sarcinile administrative de la judecător sau procuror.

Astfel, s-a păstrat și dezvoltat experiența didactică dobândită împreună cu formatorii Școlii, punând în mod deosebit accentul pe *caracterul practic al activității de învățământ*. Cursurile s-au concretizat în dezbateri și/sau aplicații practice, care au intenționat să acopere palierele activității grefierilor din instanțele judecătorești și parchete și s-a urmărit dobândirea de către cursanți a deprinderilor profesionale întemeiate pe solide cunoștințe juridice la un standard ridicat, deschiderea și responsabilizarea lor pentru noi atribuții, fără a fi neglijate aspectele legate de deontologie.

Pentru organizarea activității didactice, cu aceeași durată de școlarizare de 6 luni apreciată unanim ca insuficientă, în *planul de învățământ pentru grefierii de instanțe* au fost suplimentate cu 16 ore (maxima posibilă) disciplinele judecata în procesul civil și judecata în procesul penal, prin renunțarea la unele discipline care interesează grefierii din secții specializate și care se vor realiza în cadrul formării continue, iar comunicarea a fost evidențiată ca disciplină separată, fără a se putea însă suplimenta orele anterior alocate și desfășurate în cadrul celor de deontologie. Insuficiența numărului de ore de dactilografie și informatică a fost remediată prin achiziționarea de computere în cadrul programelor internaționale, astfel că fiecare cursant are asigurat accesul la computer în timpul seminarelor. Pentru grefierii de parchete, dat fiind specificul activității grefierilor, specializarea ei și complexitatea mai redusă a acesteia, *planul de învățământ* are posibilitatea să cuprindă în număr apreciat suficient disciplinele de bază, fiind dublat numărul de ore de registratură și secretariat, dar și discipline complementare: statistică judiciară, judecata penală în instanță, comunicare (în număr de ore dublu față de cel alocat pentru grefierii de instanțe), fiind cu aproximativ 50 de ore mai mic față de cel pentru instanțe.

Desfășurarea cursurilor inclusiv în perioada vacanței judecătorești a impus găsirea unor soluții de organizare care să nu afecteze calitatea activității de învățare. Astfel, s-a procedat la o predare modulară a disciplinelor și repartizarea concentrată a orelor în intervale de timp care să răspundă atât obiectivelor didactice în acord cu predarea – învățarea gradată a disciplinelor de studiu în funcție de aria și importanța acestora, cât și activității profesionale a formatorilor Școlii, precum și fructificarea, în limita posibilului, a activității reduse din instanțe și parchete în perioada de practică.

Stagiul practic, efectuat în cadrul judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătoriile din București, sub coordonarea și supravegherea îndrumătorilor de stagi, s-a desfășurat potrivit unui program stabilit și comunicat instanțelor judecătorești și parchetelor. Pentru promoția 2009-2010, stagiul s-a derulat pe durata a 4 săptămâni, fiind organizat, în principiu, la jumătatea perioadei de pregătire sistematizată, desfășurată sub formă de dezbateri și aplicații practice. În promoția 2010, stagiul a fost mărit cu 1 săptămână. Pentru grupele de instanță, în contextul vacanței judecătorești, practica a fost coordonată de către doi îndrumători de stagi, judecător și/sau grefier, alternativ, în funcție de programul activității acestora în instanță.

Evaluarea cursanților s-a realizat continuu ținându-se seamă de mai multe criterii. Notele pentru fiecare disciplină au avut o anumită pondere în cadrul mediei finale, alături de examenele de absolvire, raportată la importanța disciplinei respective.

Desfășurarea la un standard ridicat a activității didactice a fost asigurată de echipa de formatori a Școlii Naționale de Grefieri, numită prin Hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii. Echipa este formată în cea mai mare parte din formatori cu experiență în activitatea didactică a Școlii, urmărindu-se păstrarea continuității în predare, incluzând deopotrivă și formatori noi. În marea lor majoritate, formatorii de la formarea inițială sunt judecatori (judecata în procesul civil, cererea de chemare în judecată și taxa de timbru, căi de atac în procesul civil, judecata în procesul penal, executări penale, cooperare judiciară, cauze de dreptul familiei, deontologie, drept comunitar etc.), dar și procurori (urmărire penală, cauze cu minori la parchete, registratură și secretariat parchete, cooperare judiciară internațională în materie penală, deontologie, comunicare, drept penal), grefieri cu studii superioare juridice (executări penale, registratură și secretariat parchete, dactilografie, informatică), informaticieni care își desfășoară activitatea la instanțele din București, specialiști în statistică judiciară parchete, comunicare, profesori universitari și alți specialiști.

Examenul de absolvire al promoției 2009 - 2010 a fost promovat de toți cei 58 cursanți admiși, care au optat la începutul cursurilor, după o minimă familiarizare cu activitatea specifică din instanțe și parchete, în funcție de media de admitere, pentru una din cele două specializări. Cei 48 grefieri pentru instanțe și cei 10 grefieri pentru parchete au fost repartizați la Înalta Curte de Casație și Justiție și celelalte instanțe judecătorești (judecătorii, tribunale și curți de apel) din toată țara, respectiv la parchetele de pe lângă acestea. Examenul de absolvire al promoției 2010 a fost, de asemenea, promovat de toți cei 76 cursanți, 61 grefieri pentru instanțe și 15 grefieri pentru parchete, repartizați similar cu colegii lor anteriori.

Activitatea anului școlar a fost evaluată, pe de o parte, de către cursanții Școlii. În urma analizării rezultatelor aplicării fișei de evaluare a activității Școlii Naționale de Grefieri distribuită cursanților, studiul a evidențiat aprecierea pozitivă a acestora față de atmosfera generală la nivelul Școlii (calitatea relațiilor) și realizarea așteptărilor lor care au tins spre motivații și trebuințe superioare, vizând pregătirea profesională de specialitate, acumulare de noi cunoștințe și asigurarea unui anumit statut socio-profesional. Răspunsuri majoritare pozitive au cumulat atitudinea acestora față de profesia de grefier, buna organizare și utilitate a stagiului de practică, modalitatea de desfășurare a cursurilor și seminarelor. Aspectele mai puțin plăcute care necesită intervenție/ îmbunătățire au făcut referire la necesitatea atribuirii unui număr mai mare de ore la disciplinele de bază (procedură civilă, procedură penală, informatică și dactilografie) și mărirea duratei de școlarizare, cele 6 luni de pregătire fiind apreciate ca insuficiente.

Pe de altă parte, Consiliul Pedagogic al Școlii, analizând activitatea de formare inițială consideră cu consecvență că se impune revizuirea duratei de școlarizare.

Ocuparea posturilor vacante prin concursurile organizate la nivelul curților de apel și a parchetelor de pe lângă acestea, coroborate cu imobilitatea unor scheme de personal auxiliar care nu satisfac necesitățile activității în instanțe și parchete, au determinat amânarea concursului de admitere pentru o nouă promoție de grefieri, aspect ce urmează să fie analizat în anul 2011.

Școala Națională de Grefieri realizează și formarea inițială a grefierilor arhivari și grefierilor registratori prevăzută la art. 10 coroborat cu art.28 din Legea nr.567/2004. Această formă de pregătire inițială se desfășoară în temeiul programului de stagiul adoptat de Școală și aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii, în funcție de concursurile de ocupare a respectivelor posturi, organizate de curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea.

Organizarea programului de stagiul de specializare pentru grefierii arhivari și grefierii registratori a fost îmbunătățit, în urma consultării instanțelor și parchetelor și în acord cu situația actuală a desfășurării activității specifice de către aceste categorii de personal, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.647/08 iulie 2010, la propunerea Școlii Naționale de Grefieri, fiind aprobat și noul

Programul de stagiu de specializare a grefierilor arhivari și registratori, recrutați prin concurs pentru ocuparea posturilor vacante.

III.9.3.2. Formarea continuă

Activitatea de formare profesională continuă a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, organizată de către Școala Națională de Grefieri, se desfășoară pe baza programului anual aprobat de către Consiliul Superior al Magistraturii în temeiul dispozițiilor art.30 din Legea nr.567/2004, privind statutul personalului auxiliar de specialitate din instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, astfel cum a fost modificată, coroborate cu prevederile art.41 și urm. din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.183/2007 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Școlii Naționale de Grefieri.

Calendarul de formare pentru anul 2010 a fost aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2145/10.12.2009 și a cuprins inițial 90 de acțiuni de formare continuă organizate la nivelul centrelor de pregătire (Sovata, Bârlad, Giroc și Amara), la care s-a adăugat un număr de 6 acțiuni de formare de câte o zi, desfășurate la sediul Curții de Apel București și Curții de Apel Cluj, dar și acțiuni de formare la distanță (eLearning) de drept procesual civil și cooperare judiciară internațională în materie civilă și comercială pentru instanțe, respectiv drept procesual penal – urmărire penală pentru parchete.

În ceea ce privește disciplinele și temele abordate în anul 2010, acestea s-au regăsit în propunerile judecătorilor, procurorilor și grefierilor din instanțele judecătorești și de la parchete, dar și a formatorilor Școlii care au fost consultați la întocmirea programului de formare, respectiv *drept procesual penal; drept procesual civil; drept comercial; dreptul muncii; cooperare judiciară internațională în materie civilă și comercială; cooperare judiciară internațională în materie penală; arhivare și registratură; informații clasificate; informatică; comunicare și deontologie; comunicare și relații cu publicul; statistică; drept administrativ*. În același timp, au fost extinse și la nivelul parchetelor seminariile de arhivare documente și registratură. Totodată, au fost prevăzute distinct acțiuni de formare în domeniul managementului pentru primii grefieri de la tribunale și parchetele de pe lângă acestea.

Un alt element de noutate l-a constituit cuprinderea, în programul de formare, a unui seminar comun cu prim-grefierii de la curțile de apel și parchetele de pe lângă acestea, organizat sub forma unor ateliere de lucru în care au fost discutate, pe lângă aspecte ce țin de managementul instanțelor și parchetelor, propuneri de modificare a actelor normative care reglementează activitatea personalului auxiliar de specialitate, cu aceeași ocazie fiind evaluată și eficiența activităților de formare profesională organizate de SNG, cu formularea propunerilor de îmbunătățire a programelor de formare.

În ceea ce privește *acțiunile desfășurate la nivelul curților de apel*, Școala a continuat, la solicitarea conducerilor Curții de Apel București și Curții de Apel Cluj, acțiunile desfășurate la sediul instanțelor, cu grefierii din raza curților de apel, respectiv două acțiuni de deontologie și comunicare, la nivelul Curții de Apel Cluj și 4 acțiuni de drept procesual civil și drept procesual penal, la nivelul Curții de Apel București.

În același timp, au fost derulate acțiuni de formare a grefierilor, în format e-learning, la disciplinele: cooperare judiciară internațională în materie civilă și comercială și drept procesual civil, pentru grefierii din instanțe, dar și drept procesual penal - urmărirea penală, pentru grefierii din parchete.

Având în vedere dispozițiile OG nr. 18/2010 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2010, în ședința din data de 20 septembrie 2010, Consiliul de conducere al Școlii Naționale de Grefieri a fost nevoit să aprobe modificarea programului de formare continuă, inclusiv prin reducerea numărului de cursanți/acțiune ori prin amânarea unor acțiuni de formare, până la identificarea mijloacelor financiare necesare.

Ca urmare a realizării unor economii, la finalul anului 2010 au fost reluate acțiunile de formare, Școala reușind să deruleze astfel un număr de 88 de acțiuni, din cele 90 prevăzute inițial.

În ceea ce privește grefierii formați de către Școală în anul 2010, numărul acestora este foarte ridicat, în raport cu resursele umane și materiale alocate activității de formare continuă în anul 2010, respectiv 2.337 de persoane (1.311 grefieri din instanțe și 466 grefieri din parchete, instruiți în centrele de formare, 379 grefieri din instanțe și 74 grefieri din parchete, instruiți în formatul eLearning și 107 grefieri din instanțe, formați în acțiuni de 1 zi, în colaborare cu curțile de apel).

În anul precedent, seminariile au fost susținute de formatorii departamentului de formare continuă numiți de C.S.M. din rândul magistraților, a grefierilor cu studii superioare juridice și a altor specialiști din cadrul instanțelor și al parchetelor ori din cadrul Arhivelor Naționale ale României și a Direcțiilor Județene, rețea ce a fost aprobată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 2144/10.12.2009.

Pregătirea continuă a fost completată și prin publicarea de materiale pe site-ul Școlii (www.grefieri.ro), la secțiunea Activități – formare continuă – Mapa grefierului ori de colaborarea cu instanțele și parchetele care au solicitat sprijin Școala Națională de Grefieri, prin oferirea de materiale de studiu spre a fi folosite în cadrul sesiunilor de învățământ trimestrial.

III.9.3.3. Relații internaționale

În cursul anului 2010 au fost implementate două proiecte finanțate din fonduri europene, respectiv din Programul „Facilitatea de Tranziție” și anume: programul FT 2007/19343.07.01.02.13 intitulat „Asistență tehnică pentru consolidarea capacității instituționale a Școlii Naționale de Grefieri” și FT 2007/19343.07.01.02.14 intitulat „Continuarea asistenței tehnice pentru consolidarea rețelei de formatori a SNG și pentru îmbunătățirea abilităților lor de predare în ceea ce privește noul Cod civil și noul Cod penal”. Ambele proiecte s-au derulat pe o perioadă de 6 luni între 15.12.2009 și 15.06.2010, reprezentând o continuare a proiectelor anterioare de asistență tehnică ale Școlii Naționale de Grefieri.

Proiectul FT 2007/19343.07.01.02.13 intitulat „Asistență tehnică pentru consolidarea capacității instituționale a Școlii Naționale de Grefieri” a fost implementat de Consultantul HULLA & CO. HUMAN DYNAMICS KG, contractul fiind încheiat pentru suma de 305.000 Euro din care 270.000 Euro reprezentând fonduri din Facilitatea de Tranziție Anvelopa Nealocată și 35.000 Euro reprezentând co-finanțare.

Obiectivul proiectului a constat în îmbunătățirea calității actului de justiție și a accesului la justiție prin continuarea dezvoltării instituționale a Școlii Naționale de Grefieri, astfel încât aceasta să fie capabilă să îndeplinească în mod corespunzător sarcinile de formare a grefierilor din sistemul judiciar din România, precum și prin creșterea accesului publicului la informații în cadrul instanțelor și parchetelor.

Proiectul a vizat atingerea a 3 mari *rezultate*: rolul grefierului în asigurarea și garantarea accesului publicului la informații în sistemul judiciar îmbunătățit; ghiduri teoretice și practice în materii specifice pentru uzul grefierilor din instanțele judecătorești și din parchete elaborate; grefierii din instanțe și parchete instruiți în materii specifice, care să răspundă exigențelor privind transparența actului de justiție precum și unificarea practicii.

O prezentare sinoptică a activităților proiectului, conform fiecărui rezultat menționat, cuprinde următoarele:

- organizarea a 3 workshopuri/ateliere de lucru având ca obiect dezbaterile rolului grefierului în asigurarea și garantarea accesului publicului la informații în sistemul judiciar, în cadrul instanțelor judecătorești și parchetelor din țară, la care au participat 48 de grefieri;
- elaborarea unui studiu de evaluare a modului în care grefierii de la instanțele judecătorești și parchetele din țară asigură accesul publicului la informații în sistemul judiciar; studiul de evaluare a fost distribuit beneficiarului;
- elaborarea a 2 ghiduri teoretice și practice, câte unul pentru fiecare din următoarele materii: „Accesul publicului la informații în sistemul judiciar” și “Tehnica de redactare a actelor procedurale în

materie penală”; cele două ghiduri au fost tipărite în câte 2500 de exemplare fiecare și au fost distribuite beneficiarului precum și la toate curțile de apel din țară precum și la parchetele de pe lângă curțile de apel; de asemenea, aceste ghiduri au fost publicate și pe site-ul Școlii www.grefieri.ro.

- organizarea a 4 seminarii în următoarele materii „Tehnica de redactare a actelor procedurale în materie penală. Unificarea practicii. Aspecte de drept comparat” și “Rolul grefierului în asigurarea și garantarea accesului publicului la informații în sistemul judiciar”; la aceste seminarii de pregătire profesională a grefierilor au participat 64 de grefieri provenind de la instanțele și parchetele din țară.

Programul Facilitatea de Tranziție - Anvelopa Nealocată TF TF2007/ 19343.07.01.02.14. “Continuarea asistenței tehnice pentru consolidarea rețelei de formatori a SNG și pentru îmbunătățirea abilităților lor de predare în ceea ce privește noul Cod civil și noul Cod penal.” a fost implementat de prestatorul **ECO 3**, contractul fiind încheiat pentru suma de 219.000 Euro din care 199.000 Euro, reprezentând fonduri din Facilitatea de Tranziție Anvelopa Nealocată și 20.000 Euro reprezentând fonduri co-finanțare națională, programul având o perioadă de implementare de 6 luni.

Obiectivul general al proiectului a fost acela de a consolida rețeaua de formatori a Școlii Naționale de Grefieri prin îmbunătățirea curiculei. Scopul proiectului a constat în dezvoltarea instituțională continuă a Școlii Naționale de Grefieri prin consolidarea rețelei de formatori precum și prin îmbunătățirea curiculei de formare profesională cu noile dispoziții din noul Cod civil și din noul Cod penal. La ora actuală, principalele priorități ale Școlii Naționale de Grefieri sunt consolidarea capacității sale instituționale și adaptarea strategiei sale de formare la numărul crescut de atribuții acordate grefierilor din instanțe precum și la preconizatul transfer de atribuții administrative de la judecători la grefieri.

În cadrul acestui proiect au fost prevăzute două mari rezultate:

- Rezultatul nr. 1: *Elaborarea a 3 manuale în domenii specifice pentru uzul formatorilor din rețeaua SNG;*
- Rezultatul nr. 2: *Formatorii SNG instruiți în ceea ce privește noul Cod civil și noul Cod penal.*

În cadrul primului rezultat, au fost elaborate 3 manuale având ca tematici următoarele: implementarea dispozițiilor civile din noul Cod civil intitulat „Instituții de drept civil în noul Cod civil”; implementarea dispozițiilor de dreptul familiei din noul Cod civil intitulat „Instituția familiei în noul Cod civil”; implementarea noului Cod penal intitulat „Instituții și infracțiuni în noul Cod penal”. Tipărite în câte 200 de exemplare fiecare, manualele au fost distribuite formatorilor din rețeaua SNG. De asemenea, au fost postate și pe site-ul Școlii Naționale de Grefieri.

În cadrul celui de al doilea rezultat, au fost realizate următoarele activități: organizarea unui seminar pentru formarea formatorilor în ceea ce privește implementarea dispozițiilor civile din noul Cod civil; organizarea unui seminar pentru formarea formatorilor în ceea ce privește implementarea dispozițiilor de dreptul familiei din noul Cod civil; organizarea unui seminar pentru formarea formatorilor în ceea ce privește implementarea noului Cod penal. La cele 3 seminarii au participat 45 de formatori din rețeaua Școlii Naționale de Grefieri.

În prezent, în baza contractului nr.53/31.05.2010 semnat de către Ministerul Justiției din România, Direcția de Implementare a Proiectelor Finanțate din Împrumuturi Externe, cu firma de consultanță East-West Management Institute și Institutul Român de Training, Școala Națională de Grefieri beneficiază de proiectul privind „*Elaborarea programelor de studiu pentru noul plan de formare al Școlii Naționale de Grefieri și pentru furnizarea de programe de formare de formatori pentru patru materii noi*” – finanțat de Programul Băncii Mondiale privind Reforma Sistemului Judiciar.

Acest nou proiect dezvoltă un proiect finanțat anterior - în același cadru oferit de Programul Băncii Mondiale privind Reforma Sistemului Judiciar, și implementat de EWTMI și IRT în anul 2008 – și își propune trei *scopuri principale*, anume:

• redactarea unor programe complete de studiu pentru fiecare disciplină propusă în cadrul proiectului anterior realizat, în beneficiul Școlii, prin actualizarea programelor de studiu aferente cursurilor existente și redactarea de noi programe de studii pentru cursurile noi;

• redactarea și distribuirea de manuale de formare și materiale de curs pentru patru dintre cursurile noi, incluse în noul program de formare (Managementul Schimbării, Managementul Timpului, Managementul documentelor și Măsurarea și Îmbunătățirea Performanțelor Instanței);

• organizarea a patru seminarii de formare de formatori pentru cele patru materii noi, incluzând 40 de persoane (10 participanți pentru fiecare seminar) care sunt sau urmează să devină membri ai rețelei de formatori a Școlii.

După semnarea contractului de consultanță, consultantul a prezentat Raportul inițial (de început), dezbătut și aprobat de Plenul CSM în data de 1 iulie 2010, care a propus calendarul de implementare a proiectului și etapele de urmat.

III.10. Creșterea nivelului calitativ al managementului instanțelor și parchetelor

III.10.1. Monitorizarea calității managementului instanțelor și parchetelor

Controalele manageriale efectuate în cursul anului 2010 au fost prevăzute în Programul de activitate al Inspecției Judiciare aprobat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și au vizat verificarea întregii activități a instanței/parchetului, pentru stabilirea eficienței manageriale și a modului de îndeplinire a atribuțiilor de conducere ce decurg din legi și regulamente, pentru asigurarea bunei funcționări a instanțelor și parchetelor, a calității corespunzătoare a activității judecătorilor și procurorilor cu funcții de conducere. Controalele au avut ca obiective: verificarea organizării eficiente a activității, a comportamentului și comunicării, asumării responsabilității și a aptitudinilor manageriale ale magistraților cu funcții de conducere; organizarea, funcționarea și evaluarea activității compartimentelor auxiliare ale instanțelor/parchetelor, precum și prestația profesională a grefierilor cu funcții de conducere; modul de desfășurare a raporturilor de serviciu cu publicul.

În cadrul verificărilor vizând eficiența managerială, a fost urmărită și modalitatea de funcționare a sistemului de distribuire aleatorie a cauzelor și respectarea principiului continuității completului de judecată în soluționarea acestora, precum și identificarea dosarelor mai vechi de un an în fond și apel și mai vechi de 6 luni în recurs, precum și a motivelor de tergiversare în soluționarea acestora, în cazul instanțelor, iar la parchete identificarea dosarelor mai vechi de un an de la sesizare și mai vechi de 6 luni de la începerea urmăririi penale și a motivelor de temporizare a procedurilor.

Astfel de verificări directe s-au efectuat la: Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate, Judecătoria Bacău, Judecătoria Timișoara, Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate, Judecătoria Chișineu Criș, Curtea de Apel Cluj și instanțele arondate, Curtea de Apel București și instanțele arondate, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava și unitățile arondate, Parchetul de pe lângă Judecătoria Tulcea, Parchetul de pe lângă Judecătoria Baia Mare, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara și unitățile arondate, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București și unitățile arondate, cu excepția Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 și a Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea.

Cu ocazia verificărilor efectuate, inspectorii au pus în evidență unele disfuncționalități administrative în organizarea instanțelor și parchetelor și a modului de îndeplinire a atribuțiilor prevăzute în Regulamentul de ordine interioară a instanțelor și parchetelor, pentru înlăturarea cărora s-a propus luarea unor măsuri, propunerile fiind însușite de Secția pentru judecatori și, respectiv, Secția pentru procurori.

După aprobare, rapoartele de control au fost comunicate instanțelor și parchetelor verificate pentru a lua măsuri în vederea înlăturării deficiențelor constatate.

O altă parte a verificărilor au avut *caracter tematic*, fiind circumscrise unor aspecte concrete din activitatea instanțelor judecătorești.

Astfel, a fost efectuat un *control tematic* la toate curțile de apel și instanțele arondate, privind respectarea dispozițiilor procedurale și regulamentare privind înregistrarea cererilor de apel/recurs și înaintarea dosarelor la instanța de control judiciar. Controlul a fost dispus prin Hotărârea 532/06.05.2010 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii și a fost efectuat în perioada 10.05.2010–28.05.2010, fără deplasarea inspectorilor în teritoriu, prin verificări în sistemul informatic Ecris și pe baza relațiilor transmise de către instanțele de judecată.

În urma controlului efectuat s-a constatat că la majoritatea instanțelor verificate s-au respectat, în general, dispozițiile procedurale și regulamentare privind înregistrarea cererilor de apel/recurs și înaintarea dosarelor la instanțele de control judiciar; prin excepție, constatându-se și unele disfuncționalități care au fost evidențiate punctual în raportul de control. După aprobarea raportului, Secția pentru judecători a dispus comunicarea acestuia tuturor instanțelor, în vederea remedierii deficiențelor constatate și totodată, a hotărât: monitorizarea de către conducerile Curților de Apel Constanța, Târgu Mureș, Galați și Brașov a situației redactării hotărârilor judecătorești cu depășirea termenului prevăzut de lege și comunicarea către Inspekția Judiciară a măsurilor dispuse de către conducerile acestor instanțe, în termen de 3 luni de la data aprobării raportului; monitorizarea de către conducerile Curților de Apel Constanța și Târgu Mureș a respectării dispozițiilor regulamentare privind comunicarea și recomunicarea hotărârilor judecătorești la nivelul unora dintre instanțele din raza teritorială, luarea măsurilor pentru înlăturarea deficiențelor constatate și comunicarea către Inspekția Judiciară a măsurilor dispuse de către conducerile acestor instanțe, în termen de 3 luni de la data aprobării raportului; luarea măsurilor de către conducerile tuturor curților de apel în sensul uniformizării practicii pentru respectarea riguroasă a dispozițiilor art. 113 alin.1 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești; sesizarea Procurorului General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție pentru a aprecia cu privire la oportunitatea modificării Regulamentului de ordine interioară a parchetelor cu Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, în sensul reglementării termenului de restituire a dosarelor către instanțe, după redactarea motivelor de apel/recurs; sesizarea Ministerului Justiției în vederea îmbunătățirii programului Ecris, astfel încât transferul electronic al dosarului să nu mai aibă drept efect înscrierea în registrul căilor de atac al instanței de control judiciar a apelurilor și recursurilor formulate împotriva hotărârilor pronunțate de către instanța de fond.

Controalele efectuate de către inspectorii din cadrul Serviciului de inspekție judiciară pentru procurori au relevat unele *deficiențe în organizarea activității unor parchete*, cum ar fi, spre exemplu: existența unor fluctuații de personal, pe funcțiile de conducere, fiecare conducător având propria viziune de organizare a activității; fluctuațiile de personal pe funcții de execuție au determinat redistribuirea unui număr considerabil de dosare la alți procurori, cu consecințe asupra operativității soluționării cauzelor; neîndeplinirea atribuțiilor specifice, în special a celor de control; efectuarea unor controale formale vizând cauzele vechi, aflate în lucru; nerespectarea principiilor continuității soluționării cauzelor și specializării procurorilor; practica neunitară cu privire la comunicarea soluțiilor; neimplicare în cunoașterea și înlăturarea unor deficiențe existente la nivelul unității de parchet.

Dintre deficiențele constatate în activitatea procurorilor, pot fi menționate, cu titlu de exemplu, următoarele: creșterea volumului de activitate, care a influențat soluționarea cu celeritate a cauzelor; inexistența unor criterii de prioritizare în soluționarea unor dosare penale; supravegherea formală, defectuoasă, inefficientă a cercetărilor efectuate de organele poliției judiciare (lipsa unor note de îndrumări); gestionarea defectuoasă a activității și a timpului de lucru; încălcarea normelor procedurale privind comunicarea soluțiilor de neîncepere a urmăririi penale; încălcarea prevederilor art. 209 alin. 3 C.p.p. privind efectuarea urmăririi penale; neluarea măsurilor legale față de lucrătorii de poliție care nu respectă dispozițiile date de procuror conform legii.

Totodată, au fost constatate deficiențe în activitatea personalului auxiliar de specialitate, și anume: lipsa ori controlul insuficient al activității de grefă; evidențe incomplete privind cauzele vechi aflate în lucru la procuror sau la poliție; arhivarea greșită a unor dosare nesoluționate; întârzieri în transmiterea corespondenței, datorate, de cele mai multe ori, lipsei fondurilor bănești necesare expediției.

În ceea ce privește *cauzele mai vechi de 1 an de la sesizare și de 6 luni de la începerea urmăririi penale*, s-au constatat o serie de *deficiențe*, pentru înlăturarea cărora s-au propus *măsuri*, dintre care pot fi menționate, cu titlu de exemplu, următoarele: intensificarea controalelor operativ-curente asupra activității procurorilor, materializate în informări periodice cu privire la cauzele vechi și stadiul cercetărilor; monitorizarea permanentă a cauzelor vechi aflate în lucru la organele de poliție judiciară; exercitarea cu fermitate și eficiență a atribuțiilor în sectorul de supraveghere a cercetărilor în scopul eficientizării activității organelor poliției judiciare, prin întocmirea unor note de îndrumare, cu termene de efectuare a anumitor activități, precum și verificarea respectării acestor termene fixate; specializarea procurorilor în vederea asigurării continuității în activitatea de urmărire penală și supravegherea cercetărilor.

III.10.2. Formarea specializată a conducătorilor de instanțe și parchete

Obiectivul general al programului de formare continuă derulat în domeniul Managementului judiciar în anul 2010 l-a constituit *profesionalizarea managementului instanțelor și parchetelor, prin dezvoltarea abilităților personale și comportamentului managerial al magistraților*.

În vederea realizării acestui obiectiv s-a urmărit în principal:

- a. dezvoltarea personală și a comportamentelor asociate de Leadership ale conducătorilor instanțelor și parchetelor;
- b. perfecționarea metodelor de comunicare organizațională și interpersonală a magistraților;
- c. îmbunătățirea managementului resurselor umane la nivelul instanțelor și parchetelor;
- d. eficientizarea activității de management la nivelul instanțelor/parchetelor prin utilizarea judicioasă a resurselor de timp și mecanismului delegării.

La cele 7 seminarii derulate pe parcursul anului 2010 au fost invitați să participe în principal judecători și procurori care au ocupat funcții de conducere prin concursurile organizate în anul 2009, fiecare grupă având în compunere atât conducători de instanțe, cât și de parchete.

Fiecare seminar a avut o durată de 5 zile. La aceste seminarii au participat, în 2010, 38 judecători și 66 procurori.

Agenda tuturor seminariilor a inclus teme de formare menite să dezvolte participanților cunoștințele, abordările și atitudinile necesare atingerii obiectivelor stabilite. Astfel, în cadrul tuturor seminariilor cel puțin o zi a fost alocată perfecționării metodelor de comunicare organizațională și interpersonală a magistraților. În cadrul acestei componente au fost discutate, printre altele, cele mai frecvente bariere în comunicare și implicațiile acestora asupra mesajului transmis, metode eficiente de a preveni distorsionarea mesajului, avantajele comportamentului asertiv și ale mecanismului de feedback.

Componenta de management al resurselor umane s-a concentrat pe analiza principalelor metode de motivare a personalului, un accent deosebit fiind pus asupra rolului jucat de inteligența emoțională și de empatie.

În ceea ce privește utilizarea resurselor de timp, discuțiile au vizat identificarea unor metode de eficientizare a activității manageriale, printr-o planificare riguroasă pe tipuri de activități, gestionare corespunzătoare a ședințelor și utilizarea în mod corect a mecanismului delegării de atribuții.

Apreciată în mod deosebit de participanți, componenta de dezvoltare personală și Leadership și-a propus familiarizarea acestora cu aptitudinile, abordarea și atitudinea specifică unui lider și percepția influenței pe care acesta o exercită asupra oamenilor.

Plecând de la premisa că oamenii constituie cele mai importante resurse ale organizației, o atenție deosebită a fost acordată încurajării participanților în afirmarea propriei personalități, a conștientizării și recunoașterii punctelor tari, dar și a vulnerabilităților proprii și ale celorlalți, autocunoașterea reprezentând premisa necesară oricărui proces de evoluție.

Formatul interactiv în care s-au desfășurat seminariile a urmărit implicarea tuturor participanților la dezbateri, sub forma discuțiilor libere, a unor scurte prezentări personale sau lucrului pe grupe. Exercițiile practice și materialele audio-video utilizate de formatori au contribuit la o mai bună înțelegere a noțiunilor noi, completând materialele scrise care au fost puse la dispoziția magistraților.

III.10.3. Proiectul privind managerul de instanță

Proiectul „Asistență pentru eficientizarea sistemului judiciar prin dezvoltarea instituției managerului de instanță” s-a derulat, în perioada noiembrie 2008 - noiembrie 2009, de Ministerul Justiției în parteneriat cu Germania, prin Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională

În cadrul proiectului, în perioada iunie – noiembrie 2009, a avut loc o fază de pilotare la cele 6 instanțe pilot, respectiv Curtea de Apel București, Tribunalul București, Tribunalul Călărași, Judecătoria Sectorului 1 București, Curtea de Apel Brașov și Tribunalul Brașov.

În cursul anului 2010 a fost transmis Consiliului Superior al Magistraturii Raportul final al proiectului, întocmit de experții germani pe baza activităților derulate în cadrul grupului de lucru și a concluziilor rezultate din faza de pilotare, document în cuprinsul căruia s-au formulat, printre altele, următoarele propuneri:

- continuarea pilotării la cele 6 instanțe desemnate și să se acorde posibilitatea și celorlalte instanțe de a pilota;

- crearea funcției de manager de instanță la curți de apel, tribunale și la judecătoriile cu peste 50 de posturi în statul de funcții (acest număr de posturi se referă la toate categoriile de personal). Înființarea acestei funcții la judecătoriile menționate a fost argumentată prin aceea că, dată fiind mărimea lor, acestea necesită o administrație proprie la fel ca și tribunalele de mici dimensiuni, iar o astfel de măsură contribuie la scurtarea căilor de decizie și facilitează o soluționare rapidă a problemelor la fața locului;

- pentru judecătoriile cu mai puțin de 50 de angajați primul grefier va ocupa și funcția de manager de instanță;

- managerul de instanță să fie subordonat președintelui instanței și să sprijine conducerea instanței în derularea activităților administrativ-judiciare, răspunzând, în limita competențelor lor, împreună cu președintele instanței, pentru folosirea resurselor în mod eficient;

- personalul administrativ și auxiliar, inclusiv managerul economic, să fie subordonat managerului de instanță;

- managerii de instanță să fie desemnați de președintele instanței din personalul nejudiciar (personalul auxiliar, funcționarii publici sau personalul contractual), pe perioadă nelimitată (în cazul tribunalelor și judecătoriilor cu peste 50 de posturi în statul de funcții această desemnare să se facă cu avizul consultativ al președintelui curții de apel).

În ședințele din datele de 22 aprilie 2010 și 13 mai 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a luat act de conținutul Raportului final al proiectului.

Totodată, Plenul a hotărât:

- continuarea pilotării sistemului managerului de instanță la cele 6 instanțe desemnate;
- respingerea propunerii din Raportul final de acordare a posibilității și altor instanțe judecătorești de a intra în programul de pilotare;
- transmiterea către Ministerul Justiției a observațiilor formulate de direcțiile de specialitate ale Consiliului și de instanțele judecătorești, cu privire la propunerile din Raportul final de modificare a Legii nr.304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru a fi avute în vedere cu ocazia modificării acestui act normativ.

La nivelul Ministerului Justiției se analizează propunerile de modificare a actelor normative incidente, în scopul introducerii instituției managerului de instanță la nivelul sistemului judiciar românesc. Astfel de analize se efectuează și la nivelul de grupului de lucru constituit la nivelul acestui minister, din care face parte și un reprezentant al Consiliului Superior al Magistraturii și care are ca obiectiv elaborarea principiilor și direcțiilor generale care vor sta la baza modificării Legii nr. 567/2004, cu modificările și completările ulterioare.

III.11. Creșterea gradului de transparență a funcționării justiției

III.11.1. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr.544/2001

Prin chestionarul transmis instanțelor și parchetelor s-au solicitat acestora date cu privire la modul de aplicare, în cursul anului 2010, a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

Datele comunicate de instanțe și parchete pot fi sintetizate astfel:

1) În ceea ce privește principalele măsuri organizatorice adoptate pentru interpretarea și aplicarea, în mod unitar, a dispozițiilor acestui act normativ la nivelul instanței sau parchetului, răspunsurile transmise au vizat următoarele:

- comunicarea informațiilor se realizează doar de către purtătorul de cuvânt;
- răspunsul la solicitări este dat în toate cazurile cu promptitudine, solicitările de la presă fiind soluționate cu prioritate;
- protecția datelor exceptate de la liberul acces la informațiile de interes public este asigurată în toate cazurile, indiferent de solicitant;
- stabilirea și aducerea la cunoștință a programului de audiențe;
- afișarea informațiilor prevăzute de art. 5 din Legea 544/2001;
- colaborarea directă între președintele instanței și conducătorul BIRP;
- consultarea conducătorilor Birourilor de informare și relații publice de la alte instanțe;
- publicarea informațiilor cu privire la aplicarea Legii nr. 544/2001 atât la avizierul instanței cât și pe portal;
- organizarea de întâlniri și seminarii cu reprezentanți ai mass-media la care au fost abordate și teme referitoare la aplicarea Legii 544/2001;
- discuții periodice în colectiv;
- participarea procurorului desemnat pentru relațiile publice la formele de pregătire specifice și specializarea acestuia;
- fixarea unui obiectiv tematic în programul semestrial de activitate al parchetului;
- organizarea punctului de documentare la fiecare parchet;

- conducerea efectivă a Biroului de informare și relații publice de către primul procuror/ procuror general;
- activitatea continuă a purtătorului de cuvânt (dezbateri colective a informațiilor), dotări corespunzătoare, relaționare instituțională;
- afișarea comunicatelor privind evenimente importante pe site-ul unității de parchet;
- punerea la dispoziție a formularelor tipizate pentru cereri referitoare la Legea nr. 544/2001;
- formularea și transmiterea comunicatelor de presă către mijloacele de comunicare în masă;
- conferințe de presă;
- s-a asigurat logistica necesară bunei funcționări a biroului;
- monitorizarea presei locale.

2) În ceea ce privește identificarea metodelor practice care asigură realizarea unei informări corecte și pertinente, conform Legii nr. 544/2001, instanțele și parchetele au comunicat următoarele:

- este facilitată activitatea purtătorului de cuvânt prin accesul la informații și colaborarea cu personalul instanței;
- asigurarea unui tratament corect și adecvat față de orice solicitant de informații de interes public;
- asigurarea unui tratament nediscriminatoriu față de presă, știrile și comunicatele de presă comunicându-se la toți jurnaliștii înregistrați în baza de date și prin postare pe portalul instanței;
- actualizarea permanentă a portalului ce conține o secțiune „Informații publice”, comunicate de presă, avizierul unde sunt afișate informațiile prevăzute de art. 15 din Legea 544/2001;
- interviuri acordate de purtătorul de cuvânt și de președintele instanței;
- organizarea de manifestări de tipul “ușilor deschise”;
- informarea justițiabililor prin pliante, afișe cu privire la drepturile acestora și condițiile de formulare a cererilor;
- permanentizarea comunicării cu mass-media locală;
- dezbateri juridice cu impact în media;
- organizarea avizierelor;
- publicarea și actualizarea informațiilor de interes public pe portal și la sediul instanțelor ;
- accesul la ghiduri pentru justițiabili și presă;
- accesul jurnaliștilor la dosare;
- reacție promptă la nivelul conducerii instanței la solicitările jurnaliștilor;
- comunicate de presă, note, declarații și interviuri de presă (majoritatea telefonic) frecvente.

3) Cu privire la principalele măsuri organizatorice pentru asigurarea mijloacelor logistice ale biroului care răspunde de aplicarea prevederilor Legii nr. 544/2001, raportat la specificul activității desfășurate în sistemul judiciar, potrivit răspunsurilor la chestionar acestea au constatat în următoarele:

- biroul de informare și relații publice este dotat cu toată logistica necesară: calculator conectat la internet, la programul ECRIS pentru toate instanțele, telefon fix, acces la fax și xerox, scanner;
- se asigură un spațiu adecvat pentru desfășurarea activității, inclusiv pentru organizarea conferințelor de presă și a altor activități specifice de informare;

- purtătorul de cuvânt al curții beneficiază de telefon mobil, laptop și un abonament de telefonie dedicat pentru asigurarea legăturii cu presa și în afara orelor de program normale;

- s-a menținut alocarea mijloacelor logistice din anii precedenți care s-au dovedit a fi suficiente;

- organizarea unui centru de presă la nivelul unor instanțe.

4) În ceea ce privește măsurile adoptate la nivelul instanțelor și parchetelor pentru înlăturarea deficiențelor în aplicarea Legii nr.544/2001, cu modificările și completările ulterioare, potrivit răspunsurilor la chestionar acestea au constatat în următoarele:

- specializarea purtătorului de cuvânt;

- organizarea unor seminarii de specialitate;

- informarea petenților prin afișarea datelor legate de aplicarea Legii 544/2001 pe site-ul instituției;

- extinderea programului de audiențe pentru petenții care vin din alte localități;

- legătura permanentă cu purtătorul de cuvânt;

- răspuns în termen la solicitări;

- autoevaluarea anuală a activității Biroului de informare și relații publice din parchetele subordonate;

- stimularea atitudinii pro-active în relațiile cu mass media;

- includerea de obiective specifice în programele semestriale de activitate;

- răspunderea promptă la cererile formulate în temeiul Legii nr. 544/2001;

- poziționarea unor comunicate de presă pe site-ul unității;

- o relație corectă cu factorii mass-media;

- comunicarea către Ministerul Justiției a propunerilor pentru întocmirea unei liste unice a informațiilor clasificate/informații de interes public la nivelul instanțelor;

- transparența activității judiciare, asigurată în condițiile legii;

- conferințe de presă;

- colaborare strânsă între conducătorul instanței și persoana desemnată cu aplicarea Legii nr. 544/2001;

- desemnarea unui înlocuitor al purtătorului de cuvânt;

- întâlniri cu reprezentanții media pe chestiuni juridice.

În chestionar, ultima întrebare viza relația instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea cu Consiliul Superior al Magistraturii în vederea optimizării activității privind aplicarea Legii nr. 544/2001, astfel că s-a solicitat acestora să formuleze propuneri adresate Consiliului Superior al Magistraturii, potrivit competențelor conferite de lege acestei instituții, pentru îmbunătățirea activității instanțelor și parchetelor în aplicarea Legii nr. 544/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Propunerile transmise au vizat, în esență, următoarele:

- îmbunătățirea Ghidului de bune practici în relația cu mass-media prin indicarea unor proceduri clare în relația cu presa și în privința respectării protecției datelor exceptate de la liberul acces la informațiile de interes public;

• organizarea Biroului de informare și relații cu publicul la nivelul instanțelor cu personal suficient, care să acopere activitatea de urmărire a cererilor, de culegere a informațiilor, de structurare a informațiilor culese, postarea lor pe site dacă este cazul, transmiterea lor către public dacă este cazul; formarea continuă a acestui personal și salarizarea corespunzătoare;

• modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești astfel încât grefierii desemnați în Biroul de informare și relații publice, să fie degrevați de alte atribuții;

• programe de training periodice pentru purtătorii de cuvânt;

• prevederea unor norme cu privire la acordarea de informații din dosare prin e-mail sau telefon;

• completarea dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești cu precizări exacte referitoare la accesul jurnaliștilor la documentele instanței, respectiv studiul dosarelor și eliberarea de copii după acte din dosare, mai ales a acelor cauze în care părțile nu au calitate de persoană publică;

• creșterea eficienței acțiunilor de apărare a reputației profesionale a judecătorilor;

• alocarea resurselor materiale necesare pentru buna funcționare a Birourilor de informare și relații publice;

• degrevarea procurorilor de sarcinile administrative;

• degrevarea responsabililor de aplicarea Legii 544/2001 de o parte din activitățile judiciare;

• constituirea unui grup de lucru format din reprezentanți ai parchetelor și instanțelor având ca scop modificarea și completarea ghidului de bune practici pentru cooperarea între instanțe, parchetele de pe lângă acestea și mass-media

După cum se poate constata din multitudinea răspunsurilor consemnate de la toate instanțele și parchetele din țară, opiniile au vizat o deosebit de complexă paletă problematică a situațiilor pe care prevederile Legii nr. 544/2001 le ridică în fața celor care sunt datori să o aplice în litera și spiritul acestui act normativ. Acest fapt demonstrează că toți cei angrenați în activitatea de comunicare sunt preocupați de o cât mai completă și eficientă acoperire a obligațiilor ce decurg din lege, astfel încât justițiabili, opinia publică, reprezentanții mass media să primească cu promptitudine informații cât mai complete despre funcționarea acestui domeniu de activitate, de mare însemnătate, reprezentat de sistemul judiciar.

III.11.2. Aplicarea de către instanțe și parchete a dispozițiilor Legii nr. 677/2001

Data fiind calitatea lor de operator de date cu caracter personal, astfel cum rezultă din prevederile art. 3 lit. e din Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, instanțelor și parchetelor le incumbă obligația respectării legislației primare și secundare în materia prelucrării datelor personale.

Potrivit datelor furnizate de instanțe și parchete, acestea nu s-au confruntat în cursul anului 2010 cu solicitări vizând exercitarea de către persoanele vizate a drepturilor recunoscute de Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, respectiv *dreptul de acces la date, dreptul de intervenție, dreptul de opoziție, dreptul la informare*.

Referitor la respectarea prevederilor Ordinului nr. 52/2002 al Avocatului Poporului privind aprobarea Cerințelor minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal, instanțele și parchetele au aplicat o serie de măsuri tehnice și organizatorice pentru protejarea datelor personale, în acord cu prevederile actului normativ menționat, cum ar fi:

- instruirea periodică a personalului care prelucrează date cu caracter personal;

- protejarea lucrărilor în rețeaua informatică;

- securizarea computerelor și terminalelor de acces în cadrul sistemului IT;
- folosirea programelor antivirus și firewall pe computerele ce au acces la baza de date;
- accesul la bazele de date cu caracter personal este limitat strict la utilizatorii care au nevoie de aceste date pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu și este posibil numai pe baza identificării utilizatorului calculatorului, prin introducerea codului de identificare de la tastatură;
- interzicerea folosirii de către utilizatori a programelor software care provin din surse externe, precum și implementarea unor sisteme automate de devirusare și de securitate a sistemelor informatice;
- crearea rețelei securizate intranet;
- înregistrarea oricărei operațiuni de accesare a bazei de date într-un fișier de acces;
- acces la bazele de date care conțin date cu caracter personal limitat strict la utilizatorii care au nevoie de aceste date pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;
- copiile de siguranță ale datelor sunt realizate de personalul de specialitate informatică din cadrul instanței și sunt stocate în condiții de siguranță;
- amplasarea computerelor în încăperi care se pot încuia;
- scanarea săptămânală a stațiilor de lucru;
- desemnarea unor persoane, procurori și personal auxiliar, care urmăresc aplicarea corectă a Legii 677/2001.

Potrivit art. 21 alin. 3 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare, Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal monitorizează și controlează, sub aspectul legalității, prelucrările de date cu caracter personal care cad sub incidența prezentei legi. În scopul arătat, aceasta exercită, printre alte atribuții, și pe aceea de efectuare a unor investigații din oficiu sau la primirea unor plângeri ori sesizări.

Astfel cum rezultă din datele furnizate de instanțe și parchete, în cursul anului 2010 acestea nu au fost supuse unei proceduri de investigare exercitată de Autoritatea Națională de Supraveghere.

Totodată, pe baza centralizării răspunsurilor la chestionarul pentru colectarea datelor necesare redactării prezentului raport rezultă că toate instanțele menționează numărul de înregistrare în registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal, comunicat de Autoritatea Națională de Supraveghere, pe actele prin care sunt colectate, stocate sau dezvăluite date cu caracter personal, astfel cum prevede art. 24 alin. 2 din Legea nr. 677/2001, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește parchetele, cu excepția unui număr redus de parchete din circumscripția unei curți de apel, toate celelalte menționează, de asemenea, numărul respectiv pe actele prevăzute de dispoziția legală anterior arătată.

III.11.3. E-justiție

III.11.3.1. Jurindex – Baza de date națională de jurisprudență

Publicarea pe internet a hotărârilor pronunțate de instanțele judecătorești constituie o obligație asumată de statul român în contextul Mecanismului de cooperare și verificare a progreselor înregistrate după aderare în domeniul reformei justiției și a luptei împotriva corupției.

Proiectul Jurindex - Bază de date națională de jurisprudență - a fost lansat în 2008 de către Tribunalul Vrancea, ca serviciu on-line gratuit având ca obiectiv punerea la dispoziția celor interesați a tuturor hotărârilor judecătorești emise de Tribunalul Vrancea.

Începând cu anul 2009, după încheierea protocolului de colaborare între Consiliul Superior al Magistraturii și Tribunalul Vrancea, proiectul s-a dezvoltat.

Ulterior încheierii acestui protocol, prin Hotărârea nr. 308 din data de 5 martie 2009, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat derularea Proiectului Jurindex – Extinderea publicării on-line a hotărârilor judecătorești la nivelul sistemului judiciar - stabilind condițiile publicării – anonimizarea datelor cu caracter personal, publicarea numelor judecătorilor, numărului de dosar și a numărului hotărârii, obligațiile care revin instanțelor de judecată și Consiliului Superior al Magistraturii, excepțiile de la publicare.

Scopurile proiectului de publicare pe internet a tuturor hotărârilor judecătorești, pe măsura pronunțării lor, astfel cum au fost asumate de Consiliul Superior al Magistraturii, sunt următoarele:

- creșterea transparenței sistemului judiciar prin asigurarea accesului integral și gratuit al publicului la jurisprudența instanțelor;
- creșterea responsabilității sistemului judiciar;
- constituirea unui mecanism de unificare a practicii judiciare și creșterii gradului de predictibilitate a acesteia.

De la momentul încheierii protocolului și până în prezent, Consiliul Superior al Magistraturii a contribuit la crearea condițiilor pentru desfășurarea activității echipei proiectului Jurindex, respectiv asigurarea unui sediu corespunzător și a echipamentelor și infrastructurii necesare pentru rețeaua de date și comunicații.

Până în prezent, în baza de date sunt disponibile aproximativ 230.000 hotărâri judecătorești emise de instanțe din toată țara.

III.11.3.2. Progrese înregistrate în procesul de informatizare a instanțelor și parchetelor

Dezvoltarea Sistemului de arhivare electronică (SAE)

Prin programul Phare RO 2005/017-553.01.04.08 a fost dezvoltat Sistemul de Arhivare Electronică (SAE), destinat creării arhivei istorice în format electronic.

Principalele obiective urmărite prin realizarea acestui sistem sunt legate de asigurarea integrității arhivei istorice și regăsirea rapidă, după criterii multiple, prin interogarea bazei de date, a documentelor arhivate.

În cursul anului 2010 arhivarea electronică a documentelor a fost integrată în aplicațiile specifice unităților din sistem, Ecris și Registry.

Dezvoltarea sistemului ECRIS - ECRIS IV

Aplicația informatică Ecris de management integrat al dosarelor, repartizare aleatorie a dosarelor pe complete de judecată, rapoarte și statistică a fost dezvoltată din fondurile aferente programului Phare 97 și ulterior, în două etape succesive, din fonduri de la bugetul de stat. Din anul 2006 funcționează în toate instanțele din țară varianta Ecris 3.0.0.33.

În cursul anului 2010 a fost definitivată varianta Ecris IV care a fost testată la instanțe din București. În luna noiembrie această variantă a fost distribuită și instalată în întregul sistem și s-a realizat instruirea personalului care va opera și va administra aplicația. Datorită noilor funcții din această variantă, se apreciază că Ecris IV va contribui la creșterea eficienței activității din instanțe și la elaborarea raportărilor statistice.

Utilizarea sistemului de videoconferință

În cadrul unităților de parchet s-a extins serviciul de videoconferință până la nivelul parchetelor de pe lângă tribunalele care nu sunt colocate cu parchetele curților de apel și corespunzător a fost mărită lărgimea de bandă destinată comunicațiilor de date și INTERNET pentru aceste unități.

Totodată, pentru alte progrese în procesul de informatizare a parchetelor a se vedea subsecțiunea II.2.9 din prezentul raport.

III.12. Proiectul derulat de Consiliul Superior al Magistraturii privind transferul sarcinilor administrative de la judecători la grefieri. Propuneri de modificare legislative transmise de Consiliul Superior al Magistraturii Ministerului Justiției

Pe baza raportului final privind modul de derulare a proiectului privind transferul sarcinilor administrative de la judecători la grefieri, în ședința din data de 23 octombrie 2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, constatând funcționalitatea proiectului, a hotărât următoarele:

- inițierea unor dezbateri împreună cu Ministerul Justiției și Școala Națională de Grefieri, privind necesitatea redefinirii statutului funcției de grefier cu studii superioare și a competențelor acesteia;
- analizarea, cu consultarea instanțelor judecătorești, a utilității modificării și completării atribuțiilor grefierilor cu studii superioare juridice, în vederea transferului efectiv al sarcinilor administrative (nonjudiciare), de la judecător către această categorie profesională.

În aplicarea hotărârii menționate, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii s-a constituit un grup de lucru din care au făcut parte reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției și Școlii Naționale de Grefieri, a cărei activitate s-a finalizat la data de 24 aprilie 2010, când Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a însușit propunerile acestui grup și ale Direcției legislație, documentare și contencios referitoare la modificarea și completarea Legii nr.567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate și al parchetelor de pe lângă acestea.

Cu aceeași ocazie, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a decis transmiterea către Ministerul Justiției a materialului întocmit, însoțit de propunerile și observațiile rezultate în urma consultării instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea, precum și a materialelor transmise de sindicatele personalului auxiliar.

Punctul central al activității grupului de lucru l-a constituit reorganizarea și delimitarea funcției de grefier cu studii superioare juridice în cadrul corpului grefierilor, obiectivul vizat constând în înființarea unei funcții de grefier de nivel superior, justificată ca atare prin reglementarea unor atribuții corespunzătoare, funcție care ar prezenta multiple avantaje pentru sistemul judiciar. În esență, propunerile grupului de lucru au vizat următoarele aspecte:

- identificarea atribuțiilor aferente noii funcții de grefier, concentrate pe activitatea anterioară și ulterioară a ședinței de judecată, astfel încât să reprezinte un ajutor substanțial pentru judecător, în special, pentru pregătirea dosarului și asigurarea fondului documentar necesar soluționării acestuia, precum și redactarea hotărârilor judecătorești;
- aprobarea denumirii noii categorii profesionale aceea de „grefier principal” și a unor reglementări aferente unui statut distinct pentru aceasta, implicând stabilirea condițiilor de numire în funcție, a unor modalități de recrutare bazate pe performanță și competitivitate, formarea inițială și continuă, promovarea și evaluarea etc.;
- efectuarea unor demersuri pentru finanțarea funcției, prin găsirea unor modalități alternative de identificare a unui număr minim de posturi la nivel național, care să poată fi ocupate de noii grefieri, inclusiv propuneri privind o salarizare superioară a acestora.

Pe lângă propunerile care vizează statutul „grefierului principal”, Consiliul Superior al Magistraturii a transmis Ministerului Justiției și alte propuneri de modificare și completare a Legii nr. 567/2004,

referitoare la suspendarea activității în cadrul instanței sau parchetului a grefierilor numiți în funcția de personal de instruire al Școlii Naționale de Grefieri, pe perioada exercitării acestei funcții, prelungirea duratei maxime a detașării personalului auxiliar la 2 ani, cu posibilitatea prelungirii la interval de 1 an și includerea în categoria persoanelor care pot ocupa funcția de grefier fără concurs, alături de grefierii cu o vechime în funcție de cel puțin 10 ani, și a absolvenților Școlii Naționale de Grefieri.

Având în vedere propunerile formulate, la nivelul Ministerului Justiției s-a inițiat o dezbatere amplă, cu participarea tuturor instituțiilor interesate, în vederea realizării unei modificări de amploare a statutului personalului din cadrul instanțelor judecătorești.

În acest sens, prin Ordinul ministrului justiției nr. 1806/C din data de 12 iulie 2010 a fost constituit un grup de lucru care are drept sarcină modificarea substanțială a Legii nr. 567/2004, cu regândirea rolului și statutului fiecărei categorii de personal. În acest grup de lucru își desfășoară activitatea reprezentanți ai Ministerului Justiției împreună cu reprezentanți desemnați de celelalte instituții și organizații implicate: Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Federația Națională Sindicală Projust, Federația Națională Sindicală Justiția și Școala Națională de Grefieri.

Prin urmare, implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în acest proiect nu s-a încheiat, ci continuă, prin reprezentantul său, în cadrul activității grupului de lucru.

III.13. Asigurarea liberului acces la justiție

Accesul liber la justiție, principiu de bază al organizării oricărui sistem judiciar democratic, drept fundamental și componentă a dreptului la un proces echitabil, beneficiază de o largă consacrare atât în documentele internaționale, cât și în legislația internă.

Art.10 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului* proclamă că orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzați în materie penală îndreptată împotriva sa.

Art. 14 pct.1 din *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice* prevede că orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă fie asupra temeiniciei oricărei învinuiri penale îndreptate împotriva ei, fie asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

Art. 6 pct.1 din *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* prevede că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

De asemenea, în Constituție este preluat principiul de bază stabilit de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, respectiv acela că părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil (art. 21 alin. 3).

Principiul accesului liber la justiție se află în strânsă legătură cu un alt principiu consacrat constituțional – dreptul la apărare.

Astfel, potrivit art. 24 din Constituția României, republicată, dreptul la apărare este garantat. În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

Principiul liberului acces la justiție este reluat și de *Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară*, republicată, modificată și completată (art. 6).

Așa cum s-a subliniat și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, simpla consacrare legală, chiar și la nivel suprem, prin constituție, a principiului liberului acces la justiție nu este de natură a asigura și o eficacitate reală a acestuia, atâta timp cât, în practică, exercitarea sa întâmpină obstacole.

În dreptul intern, accesul la justiție în mod efectiv și eficace este asigurat de mai multe acte normative.

Astfel, pornindu-se de la premisa că accesul la justiție trebuie să fie efectiv, iar costurile unei proceduri judiciare nu trebuie să constituie o piedică în încercarea de a apela la justiție pentru realizarea sau apărarea unui drept, a fost adoptată *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă*, aprobată cu modificări prin Legea nr. 193/2008.

Actul normativ definește ajutorul public judiciar ca fiind acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.

Astfel, poate solicita acordarea ajutorului public judiciar, în cauze civile, comerciale, administrative, de muncă și asigurări sociale, precum și în alte cauze, cu excepția celor penale, orice persoană fizică, în situația în care nu poate face față cheltuielilor unui proces sau celor pe care le implică obținerea unor consultații juridice în vederea apărării unui drept sau interes legitim în justiție, fără a pune în pericol întreținerea sa ori a familiei sale.

Ajutorul public judiciar se poate acorda sub forma asistenței prin avocat, plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, plata onorariului executorului judecătoresc sau sub formă de scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

În anul 2010, la instanțe, cazurile de acordare a asistenței judiciare gratuite în materie civilă și-au găsit aplicabilitate într-o mare măsură.

Majoritatea cererilor de acordare a asistenței judiciare adresate instanțelor judecătorești a vizat scutirea totală sau parțială de la plata taxelor de timbru, precum și apărarea și asistența gratuită printr-un avocat delegat de baroul avocaților.

Situația generală a rezolvării acestor cereri de către instanțe a fost de admitere a majorității acestora.

Un alt act normativ care instituie măsuri menite a facilita liberul acces la justiție este *Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*, cu modificările și completările ulterioare. Aceste măsuri vizează informarea victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile acestora, consilierea psihologică, asistența juridică gratuită și acordarea sumei necesare punerii în executare a hotărârii judecătorești prin care au fost acordate despăgubiri civile victimei infracțiunii, acordarea de către stat a compensațiilor financiare victimelor unor infracțiuni.

În anul 2010, atât la nivelul instanțelor cât și al parchetelor, măsurile dispuse în temeiul acestei legi și-au găsit aplicabilitate practică într-o proporție semnificativă.

Alte acte normative care contribuie la facilitarea accesului liber la justiție sunt cele referitoare la activitatea de *relații publice* a autorităților și instituțiilor publice, inclusiv a instanțelor și parchetelor. Această activitate cuprinde atât „relațiile cu publicul” în cadrul soluționării petițiilor și a asigurării programului zilnic de audiențe, cât și *informarea publică*, „dreptul la informație” fiind consacrat, la nivel de principiu, în Constituția României (art. 31) și concretizat prin Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, precum și prin Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

Activitatea de „relații cu publicul” este reglementată de *Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor*, aprobată cu modificări de Legea nr. 233/2002, care stabilește modul de exercitare de către cetățeni a dreptului de a adresa autorităților și instituțiilor publice, inclusiv instanțelor și parchetelor, petiții, precum și modul de soluționare a acestora și care prevede termene clare în care petițiile cetățenilor urmează a fi rezolvate.

Astfel, autoritățile sau instituțiile publice sesizate au obligația să comunice petiționarului, în termen de 30 de zile de la data înregistrării petiției, răspunsul, indiferent dacă soluția este favorabilă sau nefavorabilă.

De asemenea, petițiile greșit îndreptate vor fi trimise în termen de 5 zile de la înregistrare autorităților sau instituțiilor publice care au ca atribuții rezolvarea problemelor sesizate, urmând ca petiționarul să fie înștiințat despre aceasta.

Trebuie menționată, în acest context, și activitatea de acordare a audiențelor, în cadrul cărora cetățenii pot primi nemijlocit și imediat informațiile de care au nevoie și care contribuie la informarea corectă și adecvată a acestora, precum și la soluționarea rapidă și eficientă, în limita dispozițiilor legale, a nemulțumirilor exprimate de cetățeni.

În anul 2010, la nivelul parchetelor, asigurarea unui program zilnic de audiențe, precum și soluționarea cu celeritate a petițiilor cetățenilor au avut cea mai mare pondere în ansamblul de măsuri dispuse în vederea îmbunătățirii accesului liber la justiție.

Și la nivelul instanțelor s-a acordat o atenție deosebită soluționării cu celeritate a petițiilor formulate de cetățeni.

Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, reglementează cadrul legal în care cetățenii pot obține, de la autorități sau instituții publice, inclusiv de la instanțe și parchete, orice informație care privește activitățile instituției și pe care legea nu o exceptează de la accesul liber.

Actul normativ conține o serie de garanții ale accesului liber la informațiile de interes public, constând în obligația fiecărei autorități sau instituții publice de a comunica din oficiu anumite informații de interes public, precum și de a publica și actualiza anual un buletin informativ care va cuprinde aceste informații. Accesul la informațiile respective se realizează prin afișare la sediul instituției ori prin publicare în Monitorul Oficial sau în mijloacele de informare în masă, în publicații proprii, precum și în pagina de internet proprie, precum și prin consultare la sediul instituției, în spații special destinate acestui scop.

O altă garanție este asigurată de termenele și modalitățile în care instituțiile sunt obligate să răspundă solicitărilor de informații de interes public, în scris sau verbal.

În anul 2010, la instanțe și parchete, au fost dispuse atât măsuri de afișare la sediul instituției a informațiilor de interes pentru justițiabili, precum și măsuri de soluționare cu celeritate a cererilor privind furnizarea de informații de interes public, acestea fiind considerate a contribui în bună măsură la ameliorarea liberului acces la justiție.

Creșterea gradului de transparență a procedurilor judiciare, astfel încât acestea să fie pe deplin accesibile fiecărui cetățean în parte, reprezintă o necesitate în vederea asigurării respectării principiului constituțional al liberului acces la justiție.

Asigurarea transparenței modului de funcționare a justiției poate fi realizată atât prin mecanisme instituționalizate, dar și prin vizitarea sediilor instanțelor și parchetelor, urmărirea procedurilor judiciare ori organizarea unor întâlniri cu profesioniști ai dreptului.

În acest context, organizarea manifestărilor de tipul „ușilor deschise” reprezintă o oportunitate pentru sistemul judiciar de a-și face cunoscută activitatea și un bun prilej pentru cetățeni de a se informa asupra felului în care funcționează organele judiciare și a modului cum se desfășoară procedurile judiciare.

Astfel, organizarea, și în anul 2010, atât la nivelul instanțelor, cât și la nivelul parchetelor, a manifestărilor de tipul „ușilor deschise” a permis cetățenilor să cunoască activitatea concretă desfășurată în aceste instituții și să înțeleagă mai bine mecanismele funcționării sistemului judiciar și rolul justiției, acela de serviciu public, la dispoziția și în slujba cetățeanului, contribuind, în acest fel, la îmbunătățirea accesului acestora la justiți

Pe lângă măsurile deja amintite, distribuirea către justițiabili, de către instanțe și parchete, a ghidurilor de îndrumare a fost, de asemenea, o metodă de a-i familiariza pe aceștia cu activitatea și competențele instituției, cu noțiunile juridice de bază, circuitul cererilor, cu unele reguli de conduită ce trebuie adoptate.

IV.1. Stadiul implementării Strategiei de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii pentru perioada august 2008-2011

În cursul anului 2010, având în vedere constatările, criticile și recomandările aduse României prin Raportul Comisiei Europene dat publicității la 20 iulie 2010, prin Hotărârea nr. 841/2010 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii au fost actualizate direcțiile de acțiune ale Consiliului adoptate prin hotărârile Plenului nr. 307/26.02.2009 și nr. 1421/2009, pentru perioada 2010-2011.

Direcțiile de acțiune aprobate prin cele două hotărâri menționate au fost adoptate în scopul actualizării obiectivelor și măsurilor prevăzute în Strategia de resurse umane a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru intervalul august 2008-2011, aprobată prin Hotărârea nr. 1320/2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, ca urmare a Raportului intermediar al Comisiei Europene din 12.02.2009 și a Raportului Comisiei Europene din iulie 2009.

În aceste condiții, și în cursul anului 2010 Direcția resurse umane și organizare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a urmărit realizarea obiectivelor stabilite prin documentele sus menționate, date cu privire la acestea regăsindu-se în cele ce urmează.

IV.2. Politica de resurse umane privind judecătorii și procurorii în anul 2010

IV.2.1. Ocuparea posturilor de execuție vacante

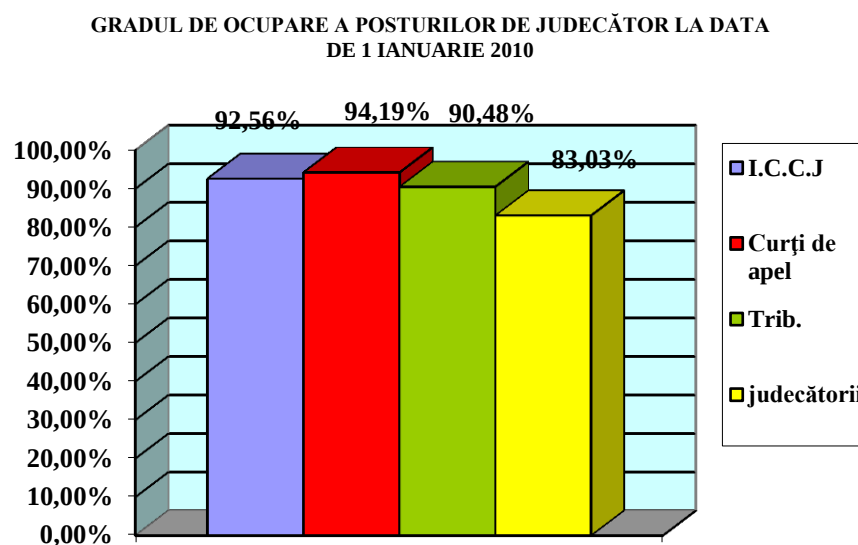
La începutul anului 2010 din totalul de 4486 posturi de judecător, erau vacante 558, din care 386 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție, iar 172 funcțiilor de conducere.

Comparativ, este de precizat că la începutul anului 2009, erau vacante 344 de posturi de judecător.

Distribuția posturilor vacante, pe grade de jurisdicție, se prezenta astfel :

- 9 posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 44 posturi la curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- 137 posturi la tribunale și Tribunalul militar Teritorial;
- 368 posturi la judecătorii și tribunalele militare.

Procentul de ocupare a posturilor, pe grade de jurisdicție, era cel prevăzut în graficul alăturat

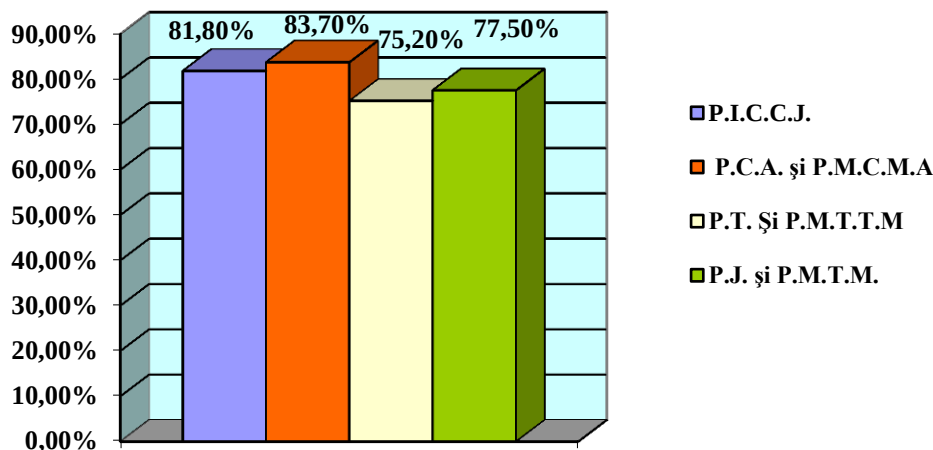
La aceeași dată, la nivelul parchetelor, din totalul de 2873 posturi de procuror erau vacante 621, din care 471 erau corespunzătoare funcțiilor de execuție, iar 150 funcțiilor de conducere (sunt incluse și parchetele militare).

Comparativ, la începutul anului 2009 erau vacante 480 de posturi de procuror.

Distribuția posturilor vacante, pe grade de jurisdicție, se prezenta astfel :

- 101 posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, D.N.A. și D.I.I.C.O.T. și Secția Parchetelor Militare
- 43 posturi la Parchetele de pe lângă curțile de apel și Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel;
- 161 posturi la parchetele de pe lângă tribunale și Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul militar Teritorial;
- 316 posturi la parchetele de pe lângă judecătorii și parchetele militare de pe lângă tribunalele militare.

**GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR DE PROCUROR
LA ÎNCEPUTUL ANULUI 2010**

În cursul anului 2010, ocuparea posturilor de execuție vacante s-a realizat prin următoarele modalități:

▪ **Repartizarea auditorilor de justiție, absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii, promoția 2010**

Potrivit dispozițiilor art.13 din Legea nr. 303/2004, admiterea în magistratură și formarea profesională inițială, în vederea ocupării funcției de judecător și procuror, se realizează prin Institutul Național al Magistraturii.

În acord cu prevederile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin Hotărârea nr. 537/17.06.2010 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, au fost numiți în funcția de judecător stagiar un număr de **59 de auditori de justiție** și în funcția de procuror stagiar un număr de **96 de auditori de justiție** – promoția 2010 (față de 74 de auditori – promoția 2009, numiți în funcția de judecător, respectiv 97 de auditori - promoția 2009, numiți în funcția de procuror).

▪ **Numirea în magistratură pe bază de concurs, conform dispozițiilor art. 33 al. (1)-(4) din Legea 303/2004**

Potrivit art. 33 alin. 1 din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pot fi numiți în magistratură, pe bază de concurs, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 14 alin. (2), foștii judecători și procurori care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici,

personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani.

Prin Hotărârea nr. 73/2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat organizarea unui concurs de admitere în magistratură, la data de 21 martie 2010, în condițiile art.33 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. După finalizarea acestui concurs, au fost numite în funcția de judecător la judecătorii **98 de persoane** și în funcția de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii **64 de persoane**.

De asemenea, urmare a Hotărârii nr. 829/2010 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, la data de 21 noiembrie 2010, a mai fost organizat un astfel de concurs, pentru ocuparea unui număr de 60 de posturi de judecător la judecătorii și a 50 de posturi de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii.

Potrivit tabelului cu rezultatele după soluționarea contestațiilor, au obținut media necesară pentru a fi declarați admiși la proba scrisă 62 de candidați pentru funcția de judecător și 54 pentru funcția de procuror.

Ca urmare a acestui fapt, prin Hotărârea nr. 1156/2010, în temeiul art. 23⁵ alin. 2 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere în magistratură (...), aprobat prin Hotărârea nr. 152/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările și completările ulterioare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus suplimentarea posturilor alocate concursului cu 2 posturi de judecător la judecătorii și cu 4 posturi la parchetele de pe lângă acestea.

În conformitate cu prevederile art. 22⁶ alin. (1) din Regulament, candidații admiși la proba scrisă vor fi verificați sub aspectul bunei reputații și vor fi programați pentru efectuarea vizitei medicale și a testării psihologice.

După finalizarea acestor etape, au fost declarați admiși 61 de candidați dintre cei care au optat pentru funcția de judecător și 53 de candidați dintre cei care au optat pentru funcția de procuror.

Față de prevederile art. 23 din Regulament, tabelul cu rezultatele finale se va supune spre validare Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, iar ulterior se va efectua repartizarea candidaților pe posturile scoase la concurs, în ordinea descrescătoare a mediilor obținute, pe baza opțiunilor acestora.

▪ **Numirea, la cerere, a procurorilor în funcția de judecător și a judecătorilor în funcția de procuror**

Această procedură se constituie într-o modalitate complementară de ocupare a posturilor vacante la instanțe sau parchete, dat fiind că cererile de numire a procurorilor în funcția de judecător și a judecătorilor în funcția de procuror se analizează, în principal, prin prisma interesului judecătorului sau procurorului solicitant.

Textul care prevede această posibilitate a judecătorilor și procurorilor este art. 61 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia, la cererea motivată, judecătorii pot fi numiți în funcția de procuror, iar procurorii, în funcția de judecător, prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.

Pentru numirea în funcțiile respective, candidații susțin un interviu în fața Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători și a Secției

pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procurori.

Reglementări detaliate privind această procedură sunt prevăzute în *Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător*, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările și completările aduse prin Hotărârea nr. 727/2009.

În raport cu dispozițiile legale invocate, în cursul anului 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcție a **22 de procurori** și numirea lor în funcția de judecător (față de 23 procurori numiți în anul 2009 în funcția de judecător) și eliberarea din funcție a **unui judecător** și numirea acestuia în funcția de procuror (față de 5 judecători numiți în anul 2009 în funcția de procuror).

▪ **Numirea în funcția de judecător, după promovarea examenului de capacitate, a procurorilor care au optat în acest sens**

Potrivit art. 25 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, după încheierea perioadei de stagiu, judecătorii și procurorii stagiați sunt obligați să se prezinte la examenul de capacitate.

În conformitate cu prevederile art. 30 alin. 2 din același act normativ, candidații declarați admiși la examenul de capacitate au dreptul, în ordinea mediilor, să-și aleagă posturile, în termen de 15 zile libere de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a.

În acord cu aceste prevederi legale, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea candidaților care au promovat examenul de capacitate organizat în perioada 07 august – 10 decembrie 2009, în funcțiile de judecător și procuror, printre aceștia regăsindu-se și **1** procuror care a optat pentru funcția de judecător.

▪ **Reîncadrarea în funcția de judecător și procuror a foștilor judecători și procurori**

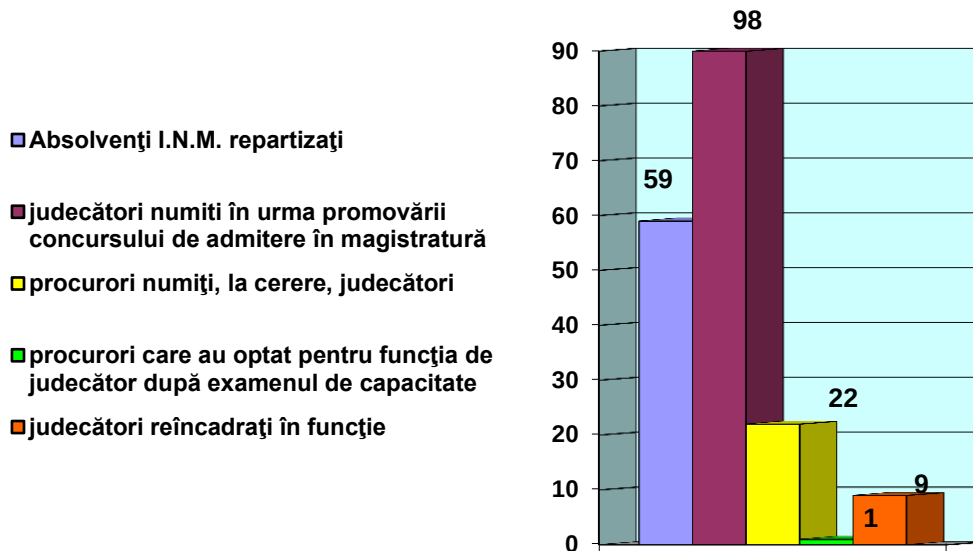
Temeiul legal al cererilor formulate îl reprezintă dispozițiile art.83 alin.3 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor potrivit căreia, „Reîncadrarea în funcția de judecător, procuror ori magistrat-asistent se face fără concurs și cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, la instanțele sau, după caz, la parchetele de pe lângă acestea în cadrul cărora au funcționat până la data pensionării. În acest caz, numirea în funcția de judecător sau procuror se face de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii”.

Procedura de soluționare a cererilor de reîncadrare în funcția de judecător sau procuror a fost stabilită prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.661 din 03.07.2008.

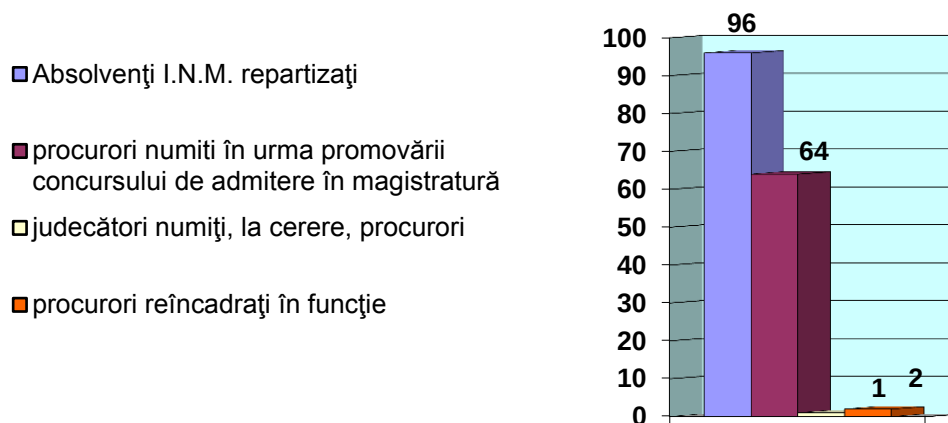
Această modalitate de ocupare a posturilor vacante a fost fructificată însă doar în anul 2010, când s-a propus **reîncadrarea a 9 foști judecători**, pentru care au fost emise și decretele de numire în acest sens și a **2 foști procurori**.

În graficele alăturate este redată situația ocupării posturilor de execuție de judecător și procuror, în cursul anului 2010.

Modalități de ocupare a posturilor de judecător în anul 2010

Modalități de ocupare a posturilor de procuror în anul 2010

IV.2.2. Promovarea în funcții de execuție vacante

Potrivit dispozițiilor art.43 alin.(1) și (2) din Legea 303/2004, promovarea judecătorilor și procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente la tribunale, tribunale specializate, Tribunalul Militar Teritorial, curți de apel și Curtea Militară de Apel sau, după caz, la parchetele corespunzătoare.

În anul 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat, prin Hotărârea nr. 150/04.03.2010, organizarea unui concurs de promovare efectivă a judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție, la data de 09 mai 2010.

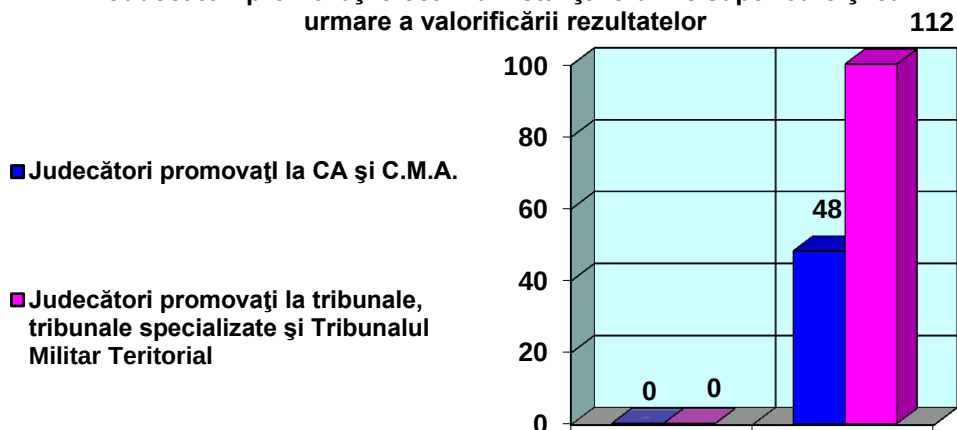
Pentru promovarea efectivă au fost scoase la concurs 185 de posturi de execuție la instanțele judecătorești (154 de posturi la tribunale și 31 posturi la curțile de apel) și 196 la parchete (40 la parchetele de pe lângă curțile de apel și 156 la parchetele de pe lângă tribunale).

După finalizarea concursului, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus promovarea efectivă a 31 judecători la curțile de apel și a 86 de judecători la tribunale. De asemenea, s-a dispus promovarea efectivă a 71 de procurori la parchetele de pe lângă tribunale și 31 de procurori la parchetele de pe lângă curțile de apel.

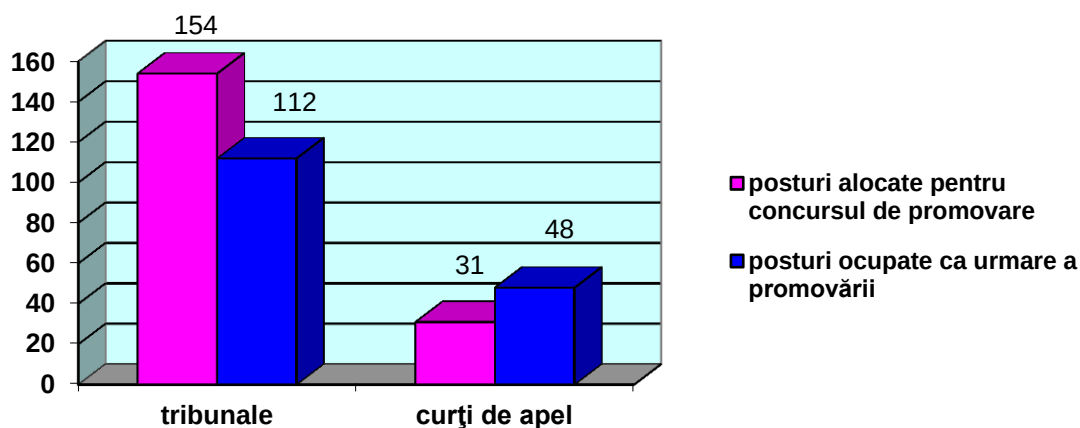
Ulterior, prin valorificarea rezultatelor acestui examen, s-a dispus promovarea a încă 43 de judecători (17 la curțile de apel și 26 la tribunale) și 15 procurori (5 la parchetele de pe lângă curțile de apel și 10 la parchetele de pe lângă tribunale).

În cursul anului 2010 nu a fost organizat concurs pentru promovarea judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție pe loc.

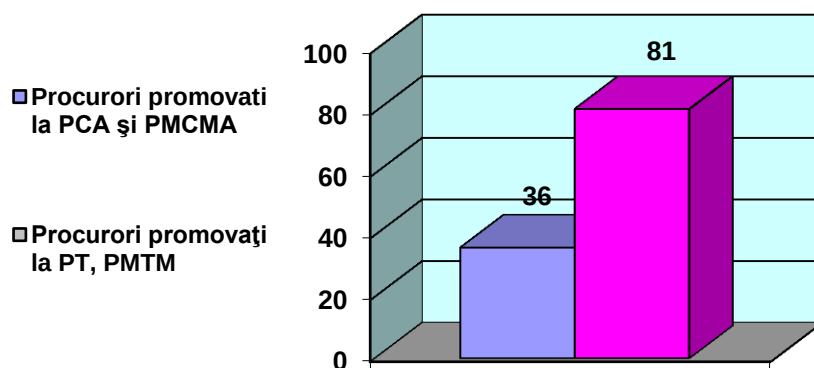
Judecători promovați efectiv la instanțe ierarhic superioare și ca urmare a valorificării rezultatelor

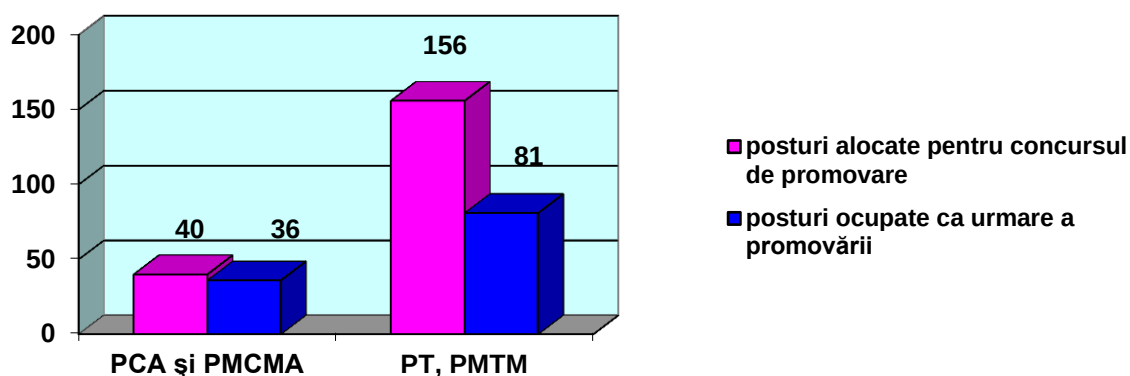
Gradul de ocupare a posturilor de judecător, ca urmare a concursului de promovare în funcții de execuție

Procurori promovați efectiv la parchetele ierarhic superioare

Gradul de ocupare a posturilor de procuror, ca urmare a concursului de promovare în funcții de execuție

IV.2.3. Numirea în funcții de conducere

Numirea judecătorilor în funcții de conducere

- Numirea judecătorilor în funcția de președinte și vicepreședinte

La începutul anului 2010 erau vacante un număr de *93 de funcții de conducere (președinte și vicepreședinte) la judecătorii, tribunale, tribunale specializate, curți de apel și Curtea Militară de Apel.*

Pentru ocuparea acestora și a celor care s-au mai vacantat ulterior (în total 124 de funcții), prin Hotărârea nr. 267/08.04.2010, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen în perioada 16 aprilie – 06 iulie 2010.

După finalizarea acestui concurs, s-au ocupat **50 de funcții de conducere** dintre cele scoase la concurs, Secția pentru judecători dispunând, în ședința din data de 08.07.2010, numirea candidaților declarați admiși, în funcțiile de conducere începând cu data de 15.07.2010.

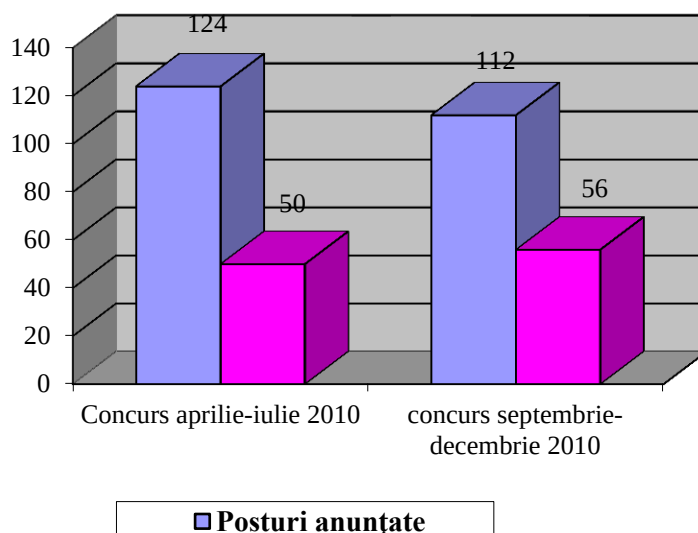
Ca urmare a neocupării tuturor funcțiilor de conducere vacante la concursul arătat și a expirării mandatelor în cursul anului 2010, prin Hotărârea nr. 758/23.09.2010, Plenul a aprobat organizarea unui nou concurs sau examen, în perioada 27 septembrie - 14 decembrie 2010, pentru ocuparea unui număr de 112 funcții vacante de președinte și vicepreședinte la curți de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii.

După finalizarea acestui concurs/examen, s-au ocupat **56 de funcții de conducere**, începând cu data de 1 ianuarie 2011.

Pe baza datelor anterior prezentate rezultă că la concursul sau examenul organizat în perioada 16 aprilie - 06 iulie 2010, gradul de promovabilitate, în ceea ce privește funcțiile de conducere de la nivelul instanțelor judecătorești, a fost sub 50%. Astfel, au fost depuse 82 de candidaturi valide și au fost ocupate 50 de funcții de conducere, din cele 124 scoase la concurs (procentul de ocupare fiind de 40,32 %) din totalul funcțiilor vacante și de 60% în raport cu numărul candidaturilor depuse.

Prin comparație, la cel de-al doilea concurs sau examen organizat în cursul anului 2010, participarea și gradul de promovabilitate au fost mai ridicate, fiind depuse 93 de candidaturi valide (83,03%) și ocupate 56 de funcții, din cele 112 scoase la concurs (procent de ocupare înregistrat – 50 %).

Gradul de ocupare prin concurs a funcțiilor de conducere urmare concursurilor organizate la nivelul instanțelor judecătorești în anul 2010

- Numirea judecătorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 48 alin. 9 din Legea nr. 303/2004

În conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în celelalte funcții de conducere, altele decât cele de președinte și vicepreședinte de instanță, respectiv președinte de secție la judecătorii, tribunale și la curțile de apel se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui instanței.

În cursul anului 2010, Secția pentru judecători a numit **107 de judecători** în funcții de președinte de secție (față de 83 de judecători numiți în funcții de președinte de secție în anul 2009).

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 53 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României numirea în funcțiile de președinte, vicepreședinte, președinte al Secției comerciale și al Secției civile și de proprietate intelectuală la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Urmare a acestor demersuri, în cursul anului 2010 au fost numiți, prin decret al Președintelui României, doamna judecător Livia Doina Stanciu în funcția de președinte al instanței supreme, doamna judecător Rodica Aida Popa în funcția de vicepreședinte, doamna judecător Lavinia Curelea în funcția de președinte al Secției civile și de proprietate intelectuală și domnul judecător Adrian Bordea în funcția de președinte al Secției comerciale la aceeași instanță.

Numirea procurorilor în funcții de conducere

- Numirea procurorilor în funcția de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct

Pentru ocuparea celor 100 de funcții de conducere vacante la parchete (procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct), prin Hotărârea nr. 267/08.04.2010, Plenul a aprobat organizarea unui concurs sau examen în perioada 16 aprilie - 06 iulie 2010.

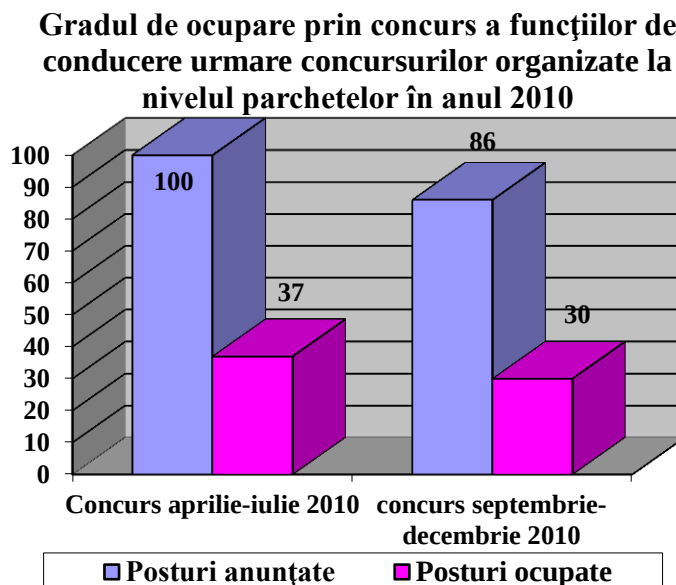
După finalizarea acestui concurs, s-au ocupat **37 de funcții de conducere** dintre cele menționate, începând cu data de 15.07.2010.

Ca urmare a neocupării tuturor funcțiilor de conducere vacante la concursul arătat și a expirării mandatelor în cursul anului 2010, prin Hotărârea 758/23.09.2010, Plenul a aprobat organizarea unui

concur sau examen în perioada 27 septembrie - 14 decembrie 2010, pentru ocuparea unui număr de 86 funcții vacante de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct.

După finalizarea acestui concurs, s-au ocupat **30 de funcții de conducere** dintre cele menționate, începând cu data de 1 ianuarie 2011.

În cursul anului 2009, urmare a concursurilor organizate, au fost ocupate 123 de funcții de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, din cele 239 de funcții anunțate la concurs.

Pe baza datelor anterior prezentate rezultă că la concursul sau examenul organizat în perioada 16 aprilie - 06 iulie 2010, gradul de promovabilitate, în ceea ce privește funcțiile de conducere de la nivelul parchetelor, a fost de 52, 85%. Astfel, au fost depuse 70 de candidaturi și au fost ocupate 37 de funcții de conducere, din cele 100 scoase la concurs.

Prin comparație, la cel de-al doilea concurs sau examen organizat în cursul anului 2010, participarea și gradul de promovabilitate au fost mai ridicate, fiind depuse 44 de candidaturi și ocupate 30 de funcții, din cele 86 scoase la concurs (procent de ocupare înregistrat – 68,18 %).

- Numirea procurorilor în alte funcții de conducere, în temeiul dispozițiilor art. 49 alin. 9 din Legea nr. 303/2004

În conformitate cu dispozițiile Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, numirea în celelalte funcții de conducere, altele decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reinvestirii, o singură dată, de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În cursul anului 2010, Secția pentru procurori a numit **62 de procurori** în alte funcții de conducere decât cele de procuror general, procuror general adjunct, prim procuror și prim procuror adjunct, respectiv **în funcții de procurori șefi secție** (comparativ cu 88 de procurori numiți în anul 2009).

Conform procedurii speciale prevăzute de art. 54 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a emis avize pentru 6 procurori, referitor la numirea în funcții de conducere la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Direcția Națională Anticorupție (față de cele 7 avize emise în anul 2009).

Situația posturilor de judecător și procuror la 1 ianuarie 2011

La data de 1 ianuarie 2011, în schemele instanțelor judecătorești sunt prevăzute **4516 de posturi de judecător**, repartizate astfel:

- 121 de posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 758 de posturi la curțile de apel (inclusiv Curtea Militară de Apel);
- 1469 posturi la tribunale, tribunale specializate (inclusiv instanțele militare);
- 2168 posturi la judecătorii (inclusiv instanțele militare).

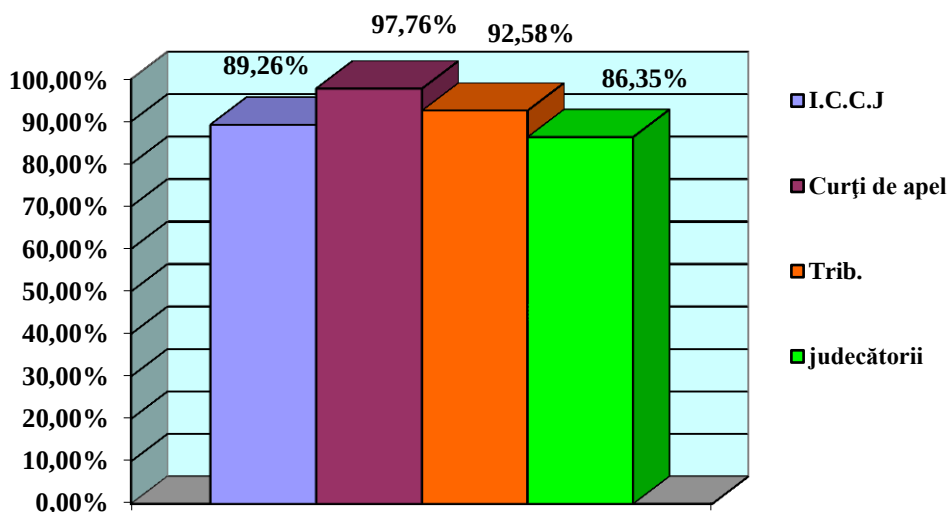
Ca urmare a valorificării tuturor procedurilor de ocupare a posturilor vacante, la aceeași dată, numărul posturilor de judecător vacante, de execuție și de conducere, este de **435** (față de 558 posturi vacante la începutul anului 2010), repartizate pe grade de jurisdicție, astfel:

- 13 posturi la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 17 posturi la curțile de apel și Curtea Militară de Apel;
- 109 posturi la tribunale și Tribunalul militar Teritorial;
- 296 posturi la judecătorii și tribunalele militare.

Din cele 435 de posturi vacante, **324 sunt posturi de execuție și 111 funcții de conducere.**

Diferența de posturi dintre intrările și ieșirile din sistem intervenite în cursul anului 2010 este dată de ocuparea pe perioadă nedeterminată, în condițiile art. 134¹ din Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a unora dintre posturile temporar vacante de la următoarele instanțe: Curtea de Apel București, Curtea de Apel Târgu Mureș, Tribunalul București, Tribunalul Iași și Tribunalul Constanța. Această procedură a determinat creșterea numărului vacanțelor la instanțele de unde au plecat judecătorii care au ocupat posturile temporar vacante la instanțele mai sus menționate, fără să fie însă evidențiată o creștere a numărului posturilor ocupate, nefiind alocate efectiv posturi din fondul de rezervă.

GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR DE JUDECĂTOR LA DATA DE 1 IANUARIE 2011

La aceeași dată, în schemele parchetelor erau prevăzute **2850 de posturi de procuror**, repartizate astfel:

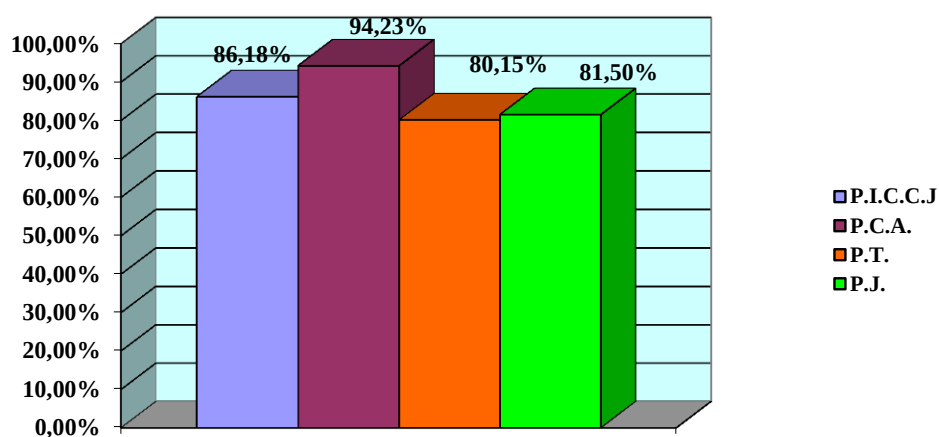
- 550 de posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- 260 de posturi la parchetele de pe lângă curțile de apel (inclusiv Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel);
- 645 posturi la parchetele de pe lângă tribunale, tribunale specializate (inclusiv parchetele militare);
- 1395 posturi la parchetele de pe lângă judecătorii (inclusiv parchetele militare).

Ca urmare a valorificării tuturor procedurilor de ocupare a posturilor vacante, la data de 01 ianuarie 2011, numărul posturilor de procuror vacante, de execuție și de conducere, era de **482** (*față de 621 posturi vacante la începutul anului 2010*), repartizate pe grade de jurisdicție, astfel:

- **76** posturi la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- **18** posturi la parchetele de pe lângă curțile de apel și Parchetul de pe lângă Curtea Militară de Apel;
- **128** posturi la parchetele de pe lângă tribunale și Parchetul militar de pe lângă Tribunalul militar Teritorial;
- **260** posturi la Parchetele de pe lângă judecătorii și parchetele militare de pe lângă tribunalele militare.

Din cele 482 de posturi vacante, **312 sunt posturi de execuție și 170 funcții de conducere.**

GRADUL DE OCUPARE A POSTURILOR DE PROCUROR LA DATA DE 01 IANUARIE 2011

IV.2.4. Delegarea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor

Potrivit art. 57 alin. 4 și 5 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, delegarea în funcții de conducere a judecătorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii, până la ocuparea funcției prin numire, iar delegarea în funcțiile de conducere de la Înalta Curte de Casație și Justiție a judecătorilor de la această instanță se dispune de Consiliul Superior al Magistraturii, cu acordul scris al acestora, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Delegarea în funcțiile de conducere se poate face pe o perioadă de cel mult 6 luni și poate fi prelungită, cu acordul scris al acestora, cel mult încă 6 luni.

Procedura delegării în funcții de conducere a judecătorilor este cuprinsă în Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului, cu modificările și completările ulterioare, iar competența în a dispune această delegare aparține Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii.

În cursul anului 2010, Secția pentru judecatori a admis 132 de delegări în funcții de conducere, 174 de prelungiri și a dispus încetarea delegării, inclusiv ca urmare a numirii în funcții de conducere, în 66 situații.

IV.2.5. Promovarea la Înalta Curte de Casație și Justiție

Potrivit art. 52 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, dintre persoanele care au îndeplinit funcția de judecător în ultimii 2 ani la tribunale sau curți de apel, au obținut calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar, s-au remarcat în activitatea profesională și au o vechime în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 12 ani.

Însă, prin Decizia nr.866/28.11.2006, Curtea Constituțională a României a decis că dispozițiile art.52 alin.1 din Legea nr.303/2004, în partea care condiționează promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție de îndeplinirea *funcției de judecător în ultimii 2 ani* sunt neconstituționale.

Prin **Hotărârea nr. 366/13.05.2010**, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat Ghidul privind selecția candidaților pentru funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Potrivit Ghidului de selecție, candidaturile se depun la Înalta Curte de Casație și Justiție, în termen de 30 de zile de la anunțarea posturilor, însoțite de:

- precizarea postului pentru care se candidează;
- declarațiile prevăzute de art. 48 alin. 10 și 11 din Legea nr. 303/2004, republicată, modificată și completată;
- curriculum vitae;
- documente justificative cu privire la îndeplinirea criteriilor de selecție;
- 10 lucrări întocmite de candidat (hotărâri judecătorești cu obiect diferit sau, după caz, soluții/acte întocmite de procurori, inclusiv hotărâri judecătorești casate/desființate sau soluții/acte ale procurorului infirmate);
- orice alte înscrisuri considerate relevante.

În conformitate cu Hotărârea nr. 366/2010, odată cu anunțarea posturilor vacante de judecător, este anunțat și calendarul procedurii de selecție, care cuprinde următoarele etape:

- depunerea candidaturilor la Înalta Curte de Casație și Justiție – 30 de zile de la anunțarea posturilor;
- întocmirea raportului consultativ de către colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție - 10 zile de la primirea candidaturii;
- înaintarea către Consiliul Superior al Magistraturii a candidaturilor depuse, însoțite de raportul consultativ al colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- verificarea de către Direcția resurse umane și organizare a îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție;
- analizarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii și susținerea de către candidați a interviului în fața Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Evidența posturilor vacante de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție este publică și disponibilă permanent pe pagina de Internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Judecătorii care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 52 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, își pot depune candidaturile pentru funcția de

judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, însoțite de orice înscrisuri considerate relevante, în termen de 30 de zile de la publicarea postului vacant, la colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care le analizează și le înaintează Consiliului Superior al Magistraturii, însoțite de un raport consultativ asupra promovării, în termen de 10 zile de la primire.

Pe baza prevederilor legale menționate, în cursul anului 2010 au fost promovați, în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, **21 de judecători** și **un procuror**, ca urmare a 3 selecții organizate de Consiliul Superior al Magistraturii în anul 2010 și ca urmare a finalizării procedurii declanșate la sfârșitul anului 2009, avându-se în vedere și rapoartele consultative întocmite de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La finele anului 2010 se afla în curs de desfășurare cea de-a patra procedură de promovare la instanța supremă, declanșată la data de 8 noiembrie 2010, pentru ocuparea a 10 posturi vacante de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție.

IV.2.6. Situația posturilor de magistrat asistent-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție

În statul de funcții și de personal al Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt prevăzute **85 de posturi de magistrat asistent** din care, la începutul anului 2010, erau vacante 11 posturi (2 posturi erau aferente funcțiilor de conducere de magistrat asistent șef al Secției comerciale, respectiv al Secției penale).

Potrivit dispozițiilor art. 66 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările următoare, magistrații-asistenți sunt numiți și promovați în funcție de Consiliul Superior al Magistraturii, pe bază de concurs.

În cursul anului 2010 au fost organizate două concursuri pentru ocuparea a 12 posturi vacante de magistrat asistent, după cum urmează: la data de 7 februarie 2010 au fost scoase la concurs 9 posturi vacante de magistrat asistent, iar la data de 11 iulie 2010 - 3 posturi vacante.

La concursul organizat în data de 7 februarie 2010 au fost ocupate 7 posturi, din care unul ca urmare a valorificării, de către un candidat, a rezultatului obținut, iar la concursul organizat în data de 11 iulie 2010, toate cele 3 posturi vacante de magistrat asistent au fost ocupate.

De asemenea, la sfârșitul anului 2009 a fost aprobată organizarea a două concursuri, în luna ianuarie 2010, pentru ocuparea celor două posturi vacante de conducere, de magistrat asistent șef. Urmare a acestor concursuri, au fost ocupate posturile de conducere de magistrat asistent șef al Secției comerciale și magistrat asistent șef al Secției penale.

La 1 ianuarie 2011, din cele 85 de posturi de magistrat asistent prevăzute în statul de funcții și de personal al Înaltei Curți de Casație și Justiție, erau ocupate 81 și vacante 4 posturi, din care unul aferent funcției de magistrat asistent șef al Secției civile și de proprietate intelectuală.

IV.3. Fluctuația judecătorilor și procurorilor în anul 2010

IV.3.1. Eliberări din funcția de judecător/procuror

În cursul anului 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de judecător** pentru următoarele motive:

- 85 de persoane, prin pensionare;
- 5 persoane, prin demisie;
- 1 persoană, ca urmare a numirii în funcția de procuror;
- 1 persoană ca urmare a condamnării definitive;

Totodată, în cursul acestui an s-au vacantat 3 posturi, ca urmare a decesului unor judecători.

*Comparativ, în anul 2009, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcția de judecător a **368** de persoane (350 persoane, prin pensionare, 10 persoane prin demisie, 5 persoane ca urmare a numirii în funcția de procuror, 2 persoane ca urmare a condamnării definitive și 1 persoană ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare a excluderii din magistratură; totodată s-au vacantat 2 posturi, ca urmare a decesului unor judecători).*

Din datele statistice prezentate, se constată o reducere semnificativă a vacanțelor înregistrate în anul 2010 față de cele din anul anterior, în principal în ceea ce privește eliberările din funcție prin pensionare. Această diminuare poate fi motivată, pe de o parte, de reducerea numărului judecătorilor în funcție care îndeplinesc cerințele prevăzute de lege pentru beneficiul pensiei de serviciu, iar, pe de altă parte, de multitudinea semnalelor publice, precum și a celor din zona media, privind posibila eliminare a reglementării de favoare în ceea ce privește pensia de serviciu a magistraților.

În cursul anului 2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României **eliberarea din funcția de procuror** pentru următoarele motive:

- 45 de persoane, prin pensionare;
- 5 persoane, prin demisie;
- 22 persoane, ca urmare a numirii în funcția de judecător;
- 1 persoană, ca urmare a numirii în funcția de judecător, după promovarea examenului de capacitate;
- 1 procuror ca urmare a condamnării definitive;

Totodată, în cursul acestui an s-a vacantat 1 post, ca urmare a decesului unui procuror.

*Comparativ, în anul 2009, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a propus Președintelui României eliberarea din funcția de procuror a **279** de persoane, pentru următoarele motive: 243 persoane, prin pensionare, 3 persoane, prin demisie, 23 persoane, ca urmare a solicitării numirii în funcția de judecător. Totodată, s-au vacantat 3 posturi, ca urmare a decesului unor procurori.*

IV.3.2. Transferul judecătorilor și procurorilor

Transferul judecătorilor de la o instanță la altă instanță și transferul procurorilor de la un parchet la alt parchet se aprobă, la cererea celor în cauză, de secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii.

Procedura de soluționare a cererilor de transfer și criteriile care sunt avute în vedere la analizarea acestora sunt prevăzute de Regulamentul privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător, aprobat prin Hotărârea nr. 193/2006 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, cu modificările și completările ulterioare.

În cursul anului 2010, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a admis 139 cereri de transfer ale judecătorilor, 368 au fost respinse, 5 solicitări au fost amânate și s-au înregistrat 3 renunțări la soluționarea cererilor de transfer.

În aceeași perioadă, Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a admis un număr de 71 de cereri de transfer ale procurorilor, 125 au fost respinse, s-au înregistrat 6 cereri de retragere a transferului solicitat, iar o cerere a fost amânată.

De asemenea, în perioada de referință Secția pentru procurori a avizat favorabil numirea unui număr de 16 procurori la Direcția Națională Anticorupție și a unui număr de 27 de procurori la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și revenirea a 10 procurori de la Direcția Națională Anticorupție și a 11 procurori de la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de

Criminalitate Organizata și Terorism la parchetele unde au funcționat anterior sau unde aveau dreptul să funcționeze conform legii.

IV.3.3. Detașarea judecătorilor și procurorilor

Potrivit art. 58 alin. (1) din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Superior al Magistraturii dispune detașarea judecătorilor și procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanțe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia ori la alte autorități publice, în orice funcții, inclusiv cele de demnitate publică numite, la solicitarea acestor instituții, precum și la instituții ale Uniunii Europene sau organizații internaționale.

Competența de a dispune detașarea, respectiv prelungirea detașării judecătorilor și procurorilor revine secțiilor corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii.

În cursul anului 2010, în ceea ce privește judecătoria, au fost admise 24 de solicitări de detașare, s-a dispus menținerea detașării în 4 cazuri și au fost respinse 45 de cereri de detașare. Totodată, s-a dispus încetarea detașării în 8 situații și s-au înregistrat 2 renunțări la soluționarea cererilor de detașare. În aceeași perioadă, au fost aprobate 7 solicitări de prelungire a detașării, iar una a fost respinsă.

La sfârșitul anului 2010, numărul judecătorilor detașați la alte instituții decât instanțele judecătorești era de 65, ponderea acestora, raportat la numărul total al judecătorilor în funcție, fiind de 1,61 %.

În anul 2010 au fost admise 14 solicitări de detașare a procurorilor, iar una a fost respinsă. Au fost prelungite 10 detașări și încetate 7.

La sfârșitul anului 2010 erau detașați 51 de procurori la alte instituții, ponderea acestora, comparativ cu numărul total al procurorilor în funcție, fiind de 2, 15%.

IV.3.4. Demersuri vizând creșterea eficienței sistemului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor

Realizarea unei analize a primului proces de evaluare a activității profesionale a magistraților, desfășurat în baza reglementărilor adoptate în anul 2007, precum și formularea de propuneri de îmbunătățire a procedurii de evaluare a reprezentat una dintre principalele direcții de acțiune asumate de Consiliul Superior al Magistraturii, având în vedere și Raportul de monitorizare al Comisiei Europene din 22 iulie 2009.

Preocupările pentru eficientizarea actualului cadru privind evaluarea profesională a judecătorilor și procurorilor au continuat și în anul 2010, prin activitățile desfășurate în cadrul Proiectului Twinning „Creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților”³⁹, implementat în perioada ianuarie - iunie 2010 de către Consiliul Superior al Magistraturii din România în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii din Italia, care au constat în: vizite la instanțe și parchete din București și din țară; întâlniri cu magistrați evaluați, membri ai comisiilor de evaluare și formatori în evaluare de la instanțe și parchete de nivele de jurisdicție diferite; centralizare de chestionare comunicate instanțelor și parchetelor; conferința din data de 24 februarie 2010 cu reprezentanți ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea; conferința internațională cu privire la cele mai bune practici ale sistemelor de evaluare profesională a magistraților în Europa.

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului s-au concretizat atât prin elaborarea unor *propuneri de îmbunătățire a sistemului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor*, cât și prin elaborarea unor *propuneri privind crearea procedurilor și metodologiei necesare în vederea introducerii evaluării sistemului judiciar în România*, inclusiv prin *elaborarea unui studiu de drept comparat privind evaluarea profesională a judecătorilor și procurorilor*.

³⁹ Pentru detalii, a se vedea secțiunile prezentului raport prin activitatea în domeniul afacerilor europene și a relațiilor internaționale.

Pornind de la deficiențele constatate cu privire la primul proces de evaluare realizat în baza reglementărilor adoptate în anul 2007, pe baza propunerilor cuprinse în *Raportul privind analiza procesului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor*, elaborat de către Direcția resurse umane și organizare în anul 2009, a concluziilor rezultate în cadrul atelierelor de lucru în domeniul evaluării profesionale organizate în cadrul Programului Phare 2006 – *Întărirea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de a-și îndeplini atribuțiile*, precum și a propunerilor preliminare elaborate în cadrul Proiectului Twinning "*Creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților*" (proponeri supuse dezbaterii și în ședințele Comisiei resurse umane și Comisiei juridice), în ședința din 30 septembrie 2010 a Plenului Consiliului au fost aprobate propunerile de completare și modificare a *Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor*⁴⁰ și a *Ghidului de evaluare a activității profesionale a magistraților*⁴¹.

Modificările și completările aduse legislației secundare privind evaluarea profesională s-au făcut în limitele impuse de actualul cadru normativ și au ca scop eficientizarea desfășurării procesului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor din perioada 2008 - 2010, proces care va avea loc în luna februarie 2011.

În esență, *Regulamentul* și *Ghidul de evaluare* au fost completate cu dispoziții care să clarifice aspectele interpretate în mod neunitar de către comisii în cadrul primului proces de evaluare, să simplifice activitatea comisiilor de evaluare (cu respectarea principiilor evaluării) și să permită valorificarea rezultatelor evaluării pentru repartizarea magistraților în programe de instruire, în funcție de competențele ce trebuie dezvoltate.

Principalele modificări aduse *Regulamentului* și *Ghidului de evaluare* vizează: revizuirea unor indicatori de evaluare, apreciați ca fiind greu cuantificabili de către comisiile de evaluare (cunoștințe de operare pe calculator și limbi străine); introducerea unor clarificări privind aprecierea sancțiunilor disciplinare în evaluarea criteriului integritate; evaluarea indicatorilor prevăzuți pentru judecătorii și procurorii cu funcții de conducere inclusiv prin raportare la modul de implementare și de îndeplinire a obiectivelor stabilite prin proiectul referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere prezentat de procurorul evaluat în calitate de candidat pentru respectiva funcție; clarificări privind modul de selectare a hotărârilor judecătorești/ lucrărilor avute în vedere la evaluare; revizuirea celor patru fișe de evaluare pentru procurorii cu funcții de execuție și crearea unei singure fișe de evaluare, pentru a se simplifica activitatea comisiilor; posibilitatea desemnării a doi supleanți la instanțele și parchetele care au de evaluat un număr mai mare de magistrați; clarificări privind comisia competentă să efectueze evaluarea în ipoteza în care la o instanță de sau parchet nu se poate constitui comisia de evaluare din cauza neîndeplinirii de către judecătorii/ procurorii care funcționează în cadrul instanței/ parchetului a criteriilor prevăzute de art. 26 alin. 1 din Regulament (pregătirea și experiența profesională, reputația de care se bucură, abilitățile de comunicare, rezultatul obținut la ultima evaluare); clarificări privind perioada în care se efectuează prima evaluare a magistraților după 2 ani de la numirea în funcție; clarificări privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor, respectiv a procurorilor, care au îndeplinit și funcția de procuror, respectiv de judecător, în perioada supusă evaluării; clarificări privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor/ procurorilor care au fost detașați în cursul perioadei supuse evaluării la alte instituții decât instanțele și parchetele; clarificări privind efectuarea evaluării activității profesionale a judecătorilor/ procurorilor care în cursul perioadei supuse evaluării s-au aflat în concediu pentru creșterea copilului; clarificări privind evaluarea activității profesionale a membrului supleant al comisiei de evaluare, în situația în care nu a fost necesară efectuarea de către acesta a vreunui act de evaluare; clarificări privind soluționarea situațiilor de incompatibilitate a membrilor comisiilor (competența constatării situațiilor de incompatibilitate între doi sau mai mulți membri ai comisiei de evaluare și judecătorul/ procurorul evaluat; competența constatării

⁴⁰ Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.837/2010 pentru modificarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.676/2007, cu modificările și completările ulterioare.

⁴¹ Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.838/2010 pentru modificarea Ghidului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.10/2008, cu modificările și completările ulterioare.

situațiilor de incompatibilitate între doi sau mai mulți membri ai comisiei de evaluare și judecătorul/ procurorul evaluat, în ipoteza în care membrii comisiei sunt și membri ai colegiului de conducere; evaluarea în cazul constatării situației de incompatibilitate între doi sau mai mulți membri ai comisiei de evaluare și judecătorul/ procurorul evaluat); introducerea obligației comisiilor de evaluare de a formula anual recomandări privind formarea profesională a magistraților evaluați și elaborarea unor criterii în acest sens; stabilirea comisiei care evaluează vicepreședinții instanței/conducătorii adjuncți ai parchetelor, când aceștia fac parte din comisia de evaluare.

Totodată, pentru a simplifica activitatea comisiilor de evaluare și în scopul remedierii deficiențelor de formă ale rapoartelor de evaluare, constatate din analiza rapoartelor de evaluare comunicate Consiliului în vederea atașării la dosarele profesionale, au fost aprobate *modelul orientativ al raportului de evaluare și modele orientative ale proceselor verbale anuale de evaluare*.⁴²

De asemenea, este de menționat că, pe baza analizei efectuate privind actualul sistem de evaluare, în cadrul Comisiei resurse umane au fost elaborate și *propuneri de modificare a Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, având ca scop creșterea eficienței evaluării activității profesionale a judecătorilor și procurorilor. Ca principale modificări propuse menționăm: reglementarea posibilității de a se înscrie la concursul de promovare în funcții de execuție și la concursul de numire în funcții de conducere atât a judecătorilor și procurorilor care au obținut calificativul „foarte bine”, cât și a celor care au obținut calificativul „bine” (urmând ca, în situația egalității de medii, să aibă prioritate cei care au avut „foarte bine”) sau modificarea dispozițiilor care reglementează promovarea în funcții de execuție, astfel încât rezultatele evaluării profesionale să nu fie numai o condiție pentru a avea acces la concursul de promovare în funcții de execuție, ci unul dintre fundamentele principale în luarea hotărârilor cu privire la promovarea judecătorilor și procurorilor (înstituirea unui sistem mixt de promovare, prin menținerea concursului, însă cu luarea în considerare și a evaluării, cu acordarea fiecăruia dintre aceste elemente a unei ponderi convenite în promovarea în funcție).⁴³

Pentru ca modificările aduse legislației secundare privind evaluarea să conducă la optimizarea procesului de evaluare a activității profesionale care se va desfășura în luna februarie 2011 s-a considerat necesară organizarea unor noi sesiuni de instruire a membrilor comisiilor de evaluare. Un prim demers în acest sens l-a constituit organizarea, la data de 29 noiembrie 2010, de către Institutul Național al Magistraturii a unui seminar de formare a formatorilor în domeniul evaluării profesionale, care va fi urmat de sesiuni de instruire a membrilor comisiilor de evaluare organizate la nivel descentralizat.

Totodată, pentru creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților, se impune continuarea demersurilor începute în anul 2010 de către Consiliul Superior al Magistraturii, prin valorificarea concluziilor raportului întocmit în cadrul Proiectului Twinning „*Creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților*” în ceea ce privește introducerea evaluării performanței sistemului judiciar, precum și promovarea unor propuneri de modificare a *Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare* cu privire la evaluarea profesională.

⁴² Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.839/2010 pentru aprobarea fișelor de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, a modelului orientativ al raportului de evaluare și a modelului orientativ al procesului-verbal anual de evaluare.

⁴³ A se vedea în acest sens propunerile Comisiei resurse umane din 18 iunie 2010. Alte modificări propuse au fost: reglementarea cazurilor și a procedurii care să permită revizuirea/anularea rapoartelor de evaluare întocmite cu nerespectarea condițiilor legale prevăzute pentru efectuarea evaluării; modificarea art.40 din lege, în sensul acordării a două calificative pentru judecătorii și procurorii care exercită funcții de conducere (un calificativ pentru activitatea de execuție și un calificativ pentru activitatea de conducere); modificarea art.39 alin.3 din lege cu privire la numărul membrilor comisiilor de evaluare desemnați de colegiul de conducere (doi sau patru membri desemnați – pentru instanțele/ parchetele care au în schemă un număr mai mare de judecători sau procurori sau care au de evaluat un număr mare de judecători sau procurori).

IV.4. Stadiul aplicării dispozițiilor legale referitoare la depunerea diferitelor tipuri de declarații de către judecători și procurori

Potrivit reglementărilor specifice, judecătorii și procurorii au obligația să dea declarațiile prevăzute de următoarele dispoziții legale:

1. Art. 5 alin. 3 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care statuează că „*judecătorii și procurorii sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.*”

După cum rezultă din evidențele Direcției resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, peste 95 % dintre judecători și peste 90 % dintre procurori depuseseră declarațiile aferente anului 2010.

Trebuie precizat că magistrații care nu au depus până la finele anului 2010 declarațiile prevăzute de art.5 alin.3 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt în majoritate cei numiți în funcție în cursul anului 2010, legea neprevăzând un termen special limită de la numirea în funcție până la care poate fi dată prima declarație din această categorie sau cei care se află în situații speciale, constând în întreruperea temporară a relațiilor de serviciu din anumite cauze: concedii de îngrijire copil, suspendări din funcție, concedii medicale sau fără plată.

2. Art. 6 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, din care rezultă că, pe lângă alte categorii de personal, *judecătorii și procurorii sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.*

Această declarație se depune o singură dată pe parcursul carierei de judecător sau procuror.

La momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, 99, 28 % dintre judecători și 96, 4 % dintre procurori depuseseră declarațiile aferente anului 2010, procentul redus al celor care nu au depus această declarație fiind constituit din cei numiți în funcția de judecător sau procuror în cursul anului 2010 sau de judecători și procurori ale căror raporturi de serviciu sunt suspendate.

3. Art. 7 alin. 2 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia, *judecătorii și procurorii completează, anual, o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai serviciilor de informații.*

După cum rezultă din evidențele Direcției resurse umane și organizare a Consiliului Superior al Magistraturii, la momentul centralizării datelor necesare întocmirii raportului, 93,23 % dintre judecători și 89,86 % dintre procurori depuseseră declarațiile aferente anului 2010, procentul redus al nedeponenților fiind reprezentat de judecători și procurori aflați în situațiile speciale prezentate la paragrafele precedente.

4. Totodată, în cursul anului 2010 judecătorii și procurorii au depus declarațiile de avere și de interese, obligație prevăzută de Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, republicată și, ulterior, de Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, care a intrat în vigoare la data de 5 septembrie 2010.

Prin Decizia nr. 415/14.04.2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 294/05.05.2010, Curtea Constituțională a constatat ca fiind neconstituționale anumite dispoziții prevăzute în *Legea nr. 144/2007* republicată, printre care și dispozițiile cuprinse în art. 11 lit. e) și lit. f). În baza acestor dispoziții, instituțiile

publice și Agenția Națională de Integritate aveau obligația asigurării publicării declarațiilor de avere și de interese depuse de persoanele prevăzute de lege.

În acord cu cele reținute de Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 415/14.04.2010 și cu respectarea dispozițiilor art. 147 alin. 1 din Constituția României, începând cu data de 05 mai 2010 (data publicării deciziei în Monitorul Oficial), declarațiile de avere/de interese nu au mai fost publicate pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția situației în care au existat solicitări exprese formulate de către persoanele obligate de lege să depună aceste declarații.

La data de 05.09.2010 a intrat în vigoare Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative.

În conformitate cu dispozițiile art. 37 din acest act normativ, judecătorilor și procurorilor le-a incumbat obligația depunerii, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, de noi declarații de avere și de interese, conform noilor formulare prevăzute în anexele nr. 1 și 2 din lege.

Raportat la numărul total al judecătorilor și procurorilor aflați în funcție, aproximativ 98, 5 % din judecători și 96, 92 % din procurori au depus declarațiile respective în termenul prevăzut de dispoziția legală anterior enunțată.

Facem precizarea că în categoria celor care au depus tardiv (0, 72 % din procurorii în funcție și 0, 75 % din judecătorii în funcție) sau care nu au depus declarații de avere și interese pe noile formulare (2, 36 % din procurorii în funcție și 0, 75 % din judecătorii în funcție) se află, în principal, judecători și procurori aflați în categoriile speciale menționate la paragrafele anterioare.

IV.5. Aspecte privind răspunderea disciplinară și penală a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți

IV.5.1. Răspunderea disciplinară a judecătorilor, procurorilor și magistraților asistenți

În anul 2010, cele mai multe sesizări înregistrate la Comisiile de disciplină pentru judecători și procurori au fost formulate de petiționari, prin memoriile adresate Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, un număr important de lucrări a fost înregistrat în urma sesizării din oficiu de către Inspekția Judiciară, ca urmare a constatărilor rezultate în cadrul verificărilor directe efectuate la instanțe și parchete sau a activității de soluționare a memoriilor.

Se poate constata, în raport cu anul 2009, o scădere a sesizărilor formulate de către colegiile de conducere ale instanțelor și respectiv, de către Ministerul Justiției, precum și o creștere semnificativă a numărului sesizărilor din oficiu ale Inspekției Judiciare, precum și al celor realizate de către părțile din dosare.

Astfel, în cursul anului 2010, la Inspekția Judiciară s-au înregistrat, în vederea soluționării, un număr de total de **4212 de lucrări**, față de un număr de total de 3192 de lucrări, cât s-a înregistrat în 2009, cu mențiunea că în anul 2009, au fost înregistrate, ca o singură lucrare la Inspekția Judiciară, sesizările privind nedepunerea sau depunerea cu întârziere a declarațiilor de interese/avere, fiecare dosar primind însă număr distinct în cadrul celor două Servicii.

La **Serviciul de inspekție judiciară pentru judecători** s-au înregistrat **2388** lucrări plus **585** reveniri la memoriile anterioare (majoritatea conținând și critici noi față de lucrarea inițială), în **total 2973** lucrări, din care un număr de 60 au reprezentat sesizări din oficiu ale Inspekției Judiciare.

La **Serviciul de inspekție judiciară pentru procurori** s-au înregistrat **932** lucrări, plus **307** reveniri la memoriile anterioare (majoritatea conținând și critici noi față de lucrarea inițială), în **total 1239** lucrări, din care un număr de 23 au reprezentat sesizări din oficiu ale Inspekției Judiciare.

Este de subliniat că, în anul 2010 s-a înregistrat un număr total de 83 **sesizări din oficiu** ale Inspecției judiciare, dintre acestea un număr de 60 cazuri fiind înregistrate la Serviciul de inspecție judiciară pentru judecători, iar un număr de 23 fiind înregistrate la Serviciul de inspecție judiciară pentru procurori.

Din numărul total al sesizărilor din oficiu, 32 de verificări au vizat aspectele sesizate de mass-media, 20 fiind înregistrate la Serviciul de inspecție judiciară pentru judecători, iar 12 fiind înregistrate la Serviciul de inspecție judiciară pentru procurori.

Sesizările din oficiu ale Consiliului Superior al Magistraturii au fost determinate și de constatări ale inspectorilor judiciari pe parcursul derulării controalelor desfășurate la instanțe și parchete, dar și de aspecte sesizate în mass-media relevând deficiențe în organizarea administrativ-jurisdicțională a activității instanțelor și parchetelor, în mod concret fiind evidențiate disfuncții în aplicarea principiului repartizării aleatorii a cauzelor, efectuarea lucrărilor în termenele prevăzute de lege, comunicarea în termen util a actelor procedurale, dar și interpretarea dispozițiilor care reglementează incompatibilitățile în cazul judecătorilor și procurorilor.

Sesizările din oficiu ale inspectorilor din cadrul *Serviciului de inspecție judiciară pentru judecători* au condus, în 19 cazuri, la sesizarea Comisiei de disciplină pentru judecători, iar în 9 dintre aceste cazuri s-a dispus cercetarea disciplinară a judecătorilor; în unul dintre aceste cazuri, cercetarea disciplinară a fost suspendată până la finalizarea procesului penal, iar în trei dintre acestea, s-a dispus de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, admiterea acțiunilor disciplinare promovate de către Comisia de disciplină pentru judecători și sancționarea magistraților în cauză cu „avertisment”, respectiv cu „reducerea indemnizației de încadrare brute lunare cu 15% timp de o lună”.

Sesizările din oficiu ale inspectorilor din cadrul *Serviciului de inspecție judiciară pentru procurori* au condus, în 6 cazuri, la sesizarea Comisiei de disciplină pentru judecători, iar în 5 dintre aceste cazuri s-a dispus cercetarea disciplinară a procurorilor, în 2 situații fiind promovate acțiuni disciplinare.

La Comisiile de disciplină, în anul 2010, au fost înregistrate 246 de sesizări privind activitatea judecătorilor și 65 sesizări referitoare la conduita procurorilor, respectiv 311 sesizări în total.

Se reține scăderea cazurilor de sesizare a comisiilor de disciplină, în condițiile în care, în anul 2009, Comisia de disciplină pentru judecători a fost sesizată în 367 de cazuri, iar Comisia de disciplină pentru procurori a fost sesizată în 80 de cazuri.

În anul 2010, Comisia de disciplină pentru judecători a dispus clasarea în 228 de cazuri, a exercitat un număr de 15 acțiuni disciplinare și a sesizat, în 4 cazuri, Secția pentru judecători cu privire la încălcarea Codului Deontologic.

Comisia de disciplină pentru judecători nu a fost sesizată cu lucrări referitoare la activitatea magistraților asistenți.

Comisia de disciplină pentru procurori a dispus clasarea în 54 de cazuri, a exercitat un număr de 10 acțiuni disciplinare și a sesizat în 4 cazuri Secția pentru procurori cu privire la încălcarea Codului Deontologic.

Se reține scăderea numărului de acțiuni disciplinare exercitate de Comisia de disciplină pentru judecători, care în anul anterior a formulat 27 de acțiuni disciplinare (față de 15 exercitate în 2010). La nivelul Comisiei de disciplină pentru procurori se constată menținerea aproximativ egală a numărului de acțiuni disciplinare exercitate (în 2009 au fost exercitate 11 acțiuni disciplinare, iar în 2010 au fost exercitate 10 acțiuni disciplinare).

La Comisia de disciplină pentru judecători, din cele 246 de sesizări, 143 au reprezentat sesizări ale Ministerului Finanțelor Publice în urma pronunțării unor hotărâri de condamnare a statului român, iar 103 au reprezentat sesizări formulate de părțile din dosare, colegiile de conducere ale instanțelor, Ministerul

Justiției, Inspecția Judiciară din oficiu, judecători, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În toate sesizările formulate de Ministerul Finanțelor Publice, Comisia de disciplină a dispus clasarea.

La Comisia de disciplină pentru procurori, din cele 65 de sesizări, 34 au fost formulate de Ministerul Finanțelor Publice, iar 31 de sesizări au fost formulate de părțile din dosare, colegiile de conducere ale parchetelor, Ministerul Justiției, Inspecția Judiciară din oficiu, procurori, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În toate sesizările formulate de Ministerul Finanțelor Publice, Comisia de disciplină a dispus clasarea.

Majoritatea soluțiilor de clasare pronunțate de Comisiile de disciplină au avut drept temei sesizări în cazul cărora, în urma verificărilor efectuate, s-a constatat că vizau aspecte ce nu îndeplineau condițiile prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii disciplinare a magistraților.

Astfel, majoritatea petițiilor au vizat chestiuni de judecată sau de administrare a urmăririi penale, care, potrivit legii, nu pot face obiectul verificărilor administrative de competența Inspecției Judiciare a Consiliului Superior al Magistraturii, acestea fiind supuse exclusiv controlului judiciar, prin exercitarea, în condițiile și de către persoanele expres și limitativ prevăzute de lege, a căilor de atac.

În alte situații, aspectele semnalate au fost apreciate ca încălcări ale normelor Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, care, potrivit legii, nu sunt sancționate ca abateri disciplinare.

Soluțiile de clasare s-au impus și în raport cu împlinirea termenului de prescripție a răspunderii disciplinare a magistraților, în acest sens putând fi oferite ca exemplu sesizările formulate de către Ministerul Finanțelor Publice având drept scop verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege în vederea exercitării acțiunii în regres împotriva magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

Din totalul celor 15 acțiuni disciplinare (la care s-au adăugat 4 acțiuni din anul anterior), Secția pentru judecători a soluționat 17 acțiuni, iar în 2 dosare a fost acordat termen de judecată. La cele 17 hotărâri pronunțate de Secția pentru judecători în materie disciplinară se adaugă și o hotărâre pronunțată în soluționarea unei cereri de revizuire a unei hotărâri pronunțate anterior de Secție în materie disciplinară.

Prin urmare, la sfârșitul anului, au rămas înregistrate pe rolul Secției pentru judecători 2 acțiuni disciplinare, aflate în curs de soluționare.

Din cele 17 acțiuni soluționate, Secția pentru judecători a dispus respingerea acțiunilor disciplinare în 5 dosare, iar într-un caz a dispus respingerea acțiunii ca rămasă fără obiect (urmare a pensionării judecătorului față de care s-a exercitat acțiunea disciplinară).

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea disciplinară a judecătorilor în cauzele mai susmenționate sunt: încălcarea prevederilor legale referitoare la declarațiile de avere, declarațiile de interese, incompatibilități și interdicții privind judecătoria (1 judecător); exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune și efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (2 judecători); efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (4 judecători); nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor și efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (2 judecători); refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire de serviciu (1 judecător); exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune și nerespectarea dispozițiilor privind distribuirea aleatorie a cauzelor (1 judecător).

Sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea faptei și circumstanțele personale, au constatat în: avertisment – 5 cazuri, diminuarea indemnizației lunare brute cu 15% pe o perioadă de 1-3 luni – 4 cazuri și excluderea din magistratură – 2 cazuri.

În ceea ce privește activitatea procurorilor, în anul 2010, Comisia de disciplină pentru procurori a exercitat 10 acțiuni disciplinare la care s-au adăugat alte 5 acțiuni disciplinare aflate pe rolul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii din anii anterior. Dintre acestea, până la sfârșitul anului, au fost soluționate de Secție un număr de 11 acțiuni disciplinare, iar în 4 dosare a fost acordat termen de judecată.

Prin urmare, la sfârșitul anului, au rămas înregistrate pe rolul Secției pentru procurori 2 acțiuni disciplinare, aflate în curs de soluționare.

Din cele 11 acțiuni disciplinare soluționate pe parcursul anului 2010, au fost admise 3 acțiuni, au fost respinse ca rămase fără obiect un număr de 3 acțiuni disciplinare (urmare a încetării calității de magistrat a persoanei împotriva căreia s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare), iar în 5 dosare acțiunea disciplinară a fost respinsă ca neîntemeiată.

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea magistraților în cele 3 hotărâri pronunțate se referă la exercitarea funcției cu gravă neglijență sau rea credință, dacă fapta nu constituie infracțiune și efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (1 procuror); atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, avocați, experți, martori sau justițiabili și nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor (1 procuror); refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire de serviciu (1 procuror).

Sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea faptei și circumstanțele personale, au constatat în: avertisment - 2 cazuri; excluderea din magistratură – un caz.

Din cele trei hotărâri prin care Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a aplicat sancțiuni disciplinare, 2 procurori au exercitat calea de atac a recursului, cauzele respective aflându-se încă în curs de soluționare pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

De menționat că, în situația celor 5 dosare în care s-a dispus respingerea acțiunii disciplinare ca neîntemeiată, împotriva soluției dispuse de Secția pentru procurori, Comisia de disciplină a exercitat calea de atac a recursului în 4 cazuri. Din acestea, 3 dosare se află în curs de soluționare pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar într-un dosar a fost admis recursul declarat și s-a dispus sancționarea disciplinară a procurorului.

Ca exemple de acțiuni disciplinare în care Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii au dispus sancționarea magistraților este de menționat cea referitoare la conduita unui judecător care a înregistrat întârzieri atât în ceea ce privește motivarea în termenul legal a hotărârilor judecătorești, cât și în activitatea de predare în concept și de semnare a hotărârilor judecătorești. Astfel, Secția pentru judecători a reținut dezinteresul manifestat de judecător față de termenele impuse de lege pentru redactarea și comunicarea hotărârilor judecătorești, precum și faptul că, o eventuală culpă concurentă a grefierului de ședință și a celorlalte persoane cu atribuții de verificare și control a activității de tehnoredactare a hotărârilor judecătorești, nu înlătură răspunderea judecătorului pentru propria conduită culpabilă, în contextul în care judecătorul respectiv nu a formulat sesizări privind eventualele deficiențe în activitatea personalului auxiliar.

La analizarea caracterului imputabil al faptelor reținute în sarcina judecătorului, Secția a avut în vedere durata întârzierilor înregistrate (4-9 luni), indicatorii statistici privind activitatea desfășurată, precum și faptul că acesta nu a fost desemnat cu îndeplinirea altor atribuții ce exced activității de judecată propriu-zise.

Tot sub aspectul efectuării cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile magistratului este de semnalat și fapta unui judecător care, în luna septembrie 2009, nu redactase un număr total de 102 hotărâri pronunțate în materie penală, din care 7 hotărâri erau pronunțate în anul 2006, 34 hotărâri în anul 2007, 38 în anul 2008 și 23 în anul 2009. S-a reținut că exercitarea atribuțiilor de președinte de instanță de către respectivul judecător nu poate justifica amplexarea restanțelor în motivarea acestora. Totodată, față de

același judecător instanța disciplinară a mai reținut că fapta acestuia de a determina persoanele din subordinea sa să completeze cu date necorespunzătoare rubricile registrului de evidență a redactării hotărârilor, cu scopul de a ascunde faptul că depășise termenul legal de redactare a hotărârii judecătorești și de a dispune comunicarea către curtea de apel și Consiliul Superior al Magistraturii a unor date nereale, reprezintă o exercitare a funcției cu rea credință. Față de acest judecător, Secția pentru judecatori a dispus aplicarea celei mai aspre sancțiuni, respectiv excluderea din magistratură, soluția dispusă fiind în prezent irevocabilă.

Într-un alt caz, s-a reținut în sarcina unui judecător că, prin adoptarea unei atitudini de acceptare și a promisiunii făcute în fața a doi senatori că va încerca să soluționeze favorabil cererile acestora, fără a le refuza, judecătorul nu a acționat cu demnitatea și prestigiul funcției de magistrat, fiind afectate imparțialitatea și prestigiul justiției în ansamblul său.

De asemenea, în sarcina unui alt judecător s-a reținut că amânarea repetată în majoritatea dosarelor reținute în pronunțare, în unele cazuri chiar și de 50 de ori, precum și motivarea hotărârilor cu întârzieri ce depășesc uneori 6 luni de zile, prin amplexarea și durata acestora, nu au nicio justificare și sunt excesive.

Într-o altă cauză, s-a reținut în sarcina unui judecător că refuzul de a participa la ședința de judecată în care era planificat, deși era prezent în instanță, este nejustificat și că acest comportament a condus la perturbarea activității instanței, la nerespectarea principiului continuității completului de judecată, precum și la o percepție negativă a justițiabililor asupra activității instanței.

Secția pentru procurori a reținut într-un dosar, repus pe rolul Secției pentru procurori după încetarea cauzei care a determinat suspendarea judecării, că procurorul a lăsat în nelucrare mai multe dosare penale, facilitând intervenția prescripției răspunderii penale și a îndeplinit în mod necorespunzător atribuțiile de serviciu în ceea ce privește instrumentarea unui număr de 4 cauze penale.

În sarcina altui procuror s-a reținut că, în mod constant, a manifestat dezinteres pentru soluționarea unui număr de 463 dosare penale ce i-au fost repartizate. De asemenea, în exercitarea atribuțiilor de serviciu a săvârșit fapte de agresiune fizică și verbală față de alt coleg. Sancțiunea disciplinară aplicată de Secția pentru procurori a fost aceea a excluderii din magistratură, cauza aflându-se în curs de soluționare pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Într-un alt dosar, în sarcina unui prim procuror adjunct s-a reținut că a refuzat să execute dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în conformitate cu legea, de a participa la ședințele de judecată.

În vederea asigurării transparenței activității Consiliului Superior al Magistraturii în materie disciplinară, în luna martie 2010, a fost publicată o culegere de practică a Consiliului Superior al Magistraturii pe anii 2007-2009.

Asigurarea transparenței este garantată, în continuare, prin publicarea pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărârilor în materie disciplinară pe măsură ce sunt pronunțate de către secțiile Consiliului sau de către Înalta Curte de Casație și Justiție în calea de atac a recursului și, de asemenea, a rezoluțiilor de clasare pronunțate de către Comisiile de disciplină pentru judecatori/procurori pe site-ul Consiliului, la secțiunea dedicată Inspecției judiciare.

IV.5.2. Răspunderea penală a judecătorilor și procurorilor

Din datele transmise de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a rezultat că, în anul 2010, au fost condamnați definitiv 2 procurori pentru comiterea unor infracțiuni de corupție și fapte asimilate acestora, prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare.

În cursul aceluiași an, Consiliul Superior al Magistraturii a dispus suspendarea din funcție a patru procurori și a opt judecatori, ca urmare a punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva acestora.

Inspekția Judiciară a efectuat, în anul 2010, verificări, în condițiile art. 43 lit. (d) și art. 44 lit. (d) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, în vederea încuviințării de către Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii a propunerilor de reținere și de arestare preventivă față de 8 magistrați, respectiv 5 judecători și 3 procurori.

Totodată, au fost efectuate 11 verificări în vederea încuviințării efectuării percheziției în cazul a 10 magistrați, judecători și procurori (două cereri de efectuare a unei percheziții privind același judecător).

Consiliul Superior al Magistraturii a dat aviz în toate aceste cazuri.

IV.6. Apărarea independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor

Solutionarea cererilor de apărare a independenței, imparțialității și reputației judecătorilor și procurorilor derivă din atribuția constituțională a Consiliului Superior al Magistraturii (art. 133 potrivit căruia „*Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției*”), atribuție care se găsește reglementată în art. 30 din Legea nr. 317/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel: „*Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a se sesiza și din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor*”.

În cursul anului 2010, au fost efectuate verificări de către inspectorii din cadrul Inspekției Judiciare determinate de formularea unui număr de 27 cereri de apărare a reputației profesionale, independenței și imparțialității, 13 cereri fiind formulate de către judecători, iar 14 cereri de către procurori.

Dintre cele 13 lucrări privind cereri de apărare a reputației profesionale formulate de către judecători, 3 cereri au fost admise, una a fost retrasă, 6 cereri au fost respinse, iar 3 cereri sunt pe rolul Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Dintre cele 14 lucrări privind cereri de apărare a reputației profesionale formulate de către procurori, 6 cereri au fost admise, 3 au fost retrase, 1 a fost respinsă și 4 cereri sunt pe rolul Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Prin hotărârile adoptate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât admiterea cererilor de apărare a reputației profesionale formulate de către judecători, apreciind, pe baza verificărilor și propunerilor formulate de Inspekția Judiciară, că prin materialele de presă s-a adus atingere prestigiului magistraților și credibilității justiției.

Exemplificativ, analizând cererea de apărare a reputației profesionale formulate în urma unui articol de presă, Plenul a reținut că în articolul respectiv, pe lângă ignorarea unor date referitoare la desfășurarea procedurii judiciare, se acredita ideea că judecătorul ar fi procedat într-o manieră nelegală ca urmare a săvârșirii unor fapte de corupție. Deși o asemenea acuzație nu era adusă în mod direct, modul de exprimare (folosirea sintagmelor „judecător corupt” etc.) a fost de natură a sădi în conștiința cititorului îndoieli cu privire la integritatea magistratului și pregătirea profesională a acestuia. S-a apreciat astfel că, în raport de gravitatea și netemeinicia afirmațiilor din articol și impactul public al acestora, a fost lezată reputația profesională a judecătorului.

O altă cerere de apărare a reputației profesionale și independenței a fost formulată de 3 judecători în urma unor discuții purtate în cadrul unei emisiuni televizate și a apariției ulterioare a unui articol de presă. Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a reținut că, prin luările de poziție în cadrul emisiunii televizate, precum și în articolul publicat, s-a acreditat ideea că discuțiile purtate de cei trei judecători cu ocazia deliberării reprezintă un abuz al judecătorilor care aveau o opinie cu privire la cauza dedusă judecării asupra judecătorului care își exprimase un alt punct de vedere. În speță, fusese pronunțată a soluție cu opinia separată formulată de unul din membrii completului de judecată. Analizând cererea de apărare a reputației profesionale și independenței judecătorilor, s-a apreciat că participanții la discuțiile televizate, cât

și semnatarul articolului nu s-au limitat la exprimarea unor rezerve față de obiectivitatea unuia dintre membrii completului de judecată, ceea ce s-ar fi înscris în limitele libertății de exprimare a jurnaliștilor, ci au prezentat în mod distorsionat însăși actul deliberării. Astfel, s-a apreciat că acreditarea ideii că discuțiile purtate de către judecătorii unui complet colegial cu ocazia deliberării, cu privire la soluția ce urmează a se pronunța în cauză, constituie o conduită abuzivă și o imixtiune în activitatea colegilor de complet, precum și speculațiile referitoare la presupusa subiectivitate a unuia dintre membrii completului și influența pe care o exercită asupra celorlalți membri a fost de natură a afecta prestigiul profesional și reputația profesională a celor 3 judecători. S-a mai reținut că efectul acestor distorsionări a fost cu atât mai puternic cu cât au prezentat girul unui avocat, a cărui opinie se pretinde a fi calificată.

O altă cerere admisă a fost aceea formulată de asociațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor (Asociația Magistraților din România, Asociația Procurorilor din România și Uniunea Națională a Judecătorilor din România) de apărare a independenței și imparțialității instanțelor judecătorești și a corpului de judecători din România, urmare a demersurile repetate și luările de poziție publice aparținând Ministerului Justiției care au vizat soluțiile pronunțate de mai multe instanțe judecătorești, precum și soluțiile pronunțate în cauzele având ca obiect contestații împotriva reducerile salariale ale bugetarilor.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că memoriul Ministerului Justiției prin care se solicita cercetarea disciplinară a judecătorilor pentru modul în care au făcut aplicarea legii în cauzele deduse judecății, chiar dacă aspectele sesizate au vizat atributul esențial al judecătorului, nu este de natură a afecta independența și imparțialitatea magistraților, câtă vreme în caz, nu s-a pus în discuție demararea procedurii disciplinare împotriva judecătorilor care au soluționat litigiile în discuție. Aceasta deoarece nu se poate aprecia că simpla sesizare a organului competent cu privire la presupusa încălcare a unor atribuții profesionale de către magistrați ar fi de natură să afecteze imparțialitatea și independența acestora; a considera în sens contrar ar echivala cu excluderea oricărei posibilități de sesizare a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la posibila săvârșire a unor abateri disciplinare de către judecători și procurori.

S-a considerat însă că exprimarea în mod public de către Ministerul Justiției a criticilor cu privire la soluțiile adoptate de instanțe și a aprecierilor cu privire la nelegalitatea hotărârilor judecătorești, formularea unor declarații ce culpabilizează întregul corp al magistraților, coroborate cu aducerea la cunoștința publicului a solicitării de declanșare a cercetării disciplinare pentru pronunțarea unor soluții defavorabile Statului Român, a produs o încălcare a principiului separației și echilibrului puterilor în stat, cu consecința scăderii încrederii în sistemul judiciar și, implicit, a scăderii prestigiului magistraților și a afectării independenței acestora.

Afirmațiile publice făcute de Ministerul Justiției (fie în cadrul unor emisiuni televizate, fie printr-un comunicat de presă) atât prin autoritatea funcției deținute de persoana de la care emanau (ministrul justiției și secretarul de stat), cât și prin vehemența cu care s-a susținut încălcarea unor norme de procedură (nerespectarea unor decizii ale Curții Constituționale), au fost de natură să creeze o presiune inacceptabilă asupra judecătorilor și o incertitudine subiectivă cu privire la garantarea independenței și a imparțialității lor.

Cererea de apărare a reputației profesionale formulată de un judecător față de conținutul unor articole de presă a fost respinsă ca neîntemeiată, reținându-se că respectivele articole de presă cuprind o relatare obiectivă și echilibrată a faptelor și activităților de interes public, respectiv procedura derulată față de magistrat cu privire la săvârșirea unor presupuse fapte de corupție. În speță era vorba de o anchetă penală finalizată, iar cererea de apărare a reputației a vizat apariția informațiilor din cuprinsul articolelor în care erau redată pasaje din rezoluția procurorului, fără ca autorul articolelor să facă afirmații nereale sau aprecieri personale referitoare la calitățile profesionale ale magistratului.

Cererea de apărare a independenței, imparțialității și reputației profesionale a unui judecător întemeiată pe considerentele expuse în conținutul deciziei instanței de recurs cu privire la modul în care a

instrumentat dosarul, a fost respinsă întrucât s-a reținut că nu poate face obiectul analizei și verificărilor Inspecției Judiciare conținutul unei hotărâri judecătorești, iar pe de altă parte, argumentele de fapt expuse în considerentele deciziei sunt accesibile doar părților implicate în cauză și nu sunt de natură să conducă la formarea unei păreri publice defavorabile cu privire la profesionalismul judecătorului care formulase cererea. Pe de altă parte, calitatea redactării hotărârilor judecătorești constituie unul din indicatorii de evaluare a calității activității de judecată, motiv pentru care s-a dispus sesizarea comisiei de evaluare competentă să analizeze activitatea judecătorilor ce au pronunțat decizia menționată.

În cazul cererilor de apărare a reputației profesionale formulate de către procurori, admise de către Plenul Consiliul Superior al Magistraturii, s-a apreciat că aspectele menționate în conținutul unor articole de presă, fără o atență și prealabilă verificare, prezentate într-un mod tendențios, au fost de natură să discrediteze reputația procurorului. Totodată, s-a reținut și faptul că prin deformarea realităților de fapt, s-a indus și ideea unei funcționări anormale și incorecte a sistemului judiciar, prin referiri la nerespectarea legii în realizarea actului de justiție.

S-a mai arătat că protecția oferită ziariștilor de art. 10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului nu echivalează cu exonerarea de obligația de a respecta celelalte drepturi garantate de Convenție, printre care se înscrie și dreptul la reputație, ca element esențial al dreptului la respectarea vieții private, garantând astfel atât dreptul presei la informarea publicului, cât și dreptul publicului de a fi informat într-un mod adecvat.

Urmare admiterii cererilor de apărare a independenței, imparțialității, reputației profesionale ale judecătorilor și procurorilor, Plenul a dispus ca hotărârile pronunțate în această materie să fie aduse la cunoștința publicului, prin comunicate de presă și prin publicare pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii. Pe lângă aceste măsuri, Plenul a mai dispus, în anumite cazuri, sesizarea Consiliului Național al Audiovizualului în legătură cu conduita realizatorilor de televiziune, sesizarea Baroului București cu privire la conduita unui avocat și sesizarea comisiei de evaluare a activității profesionale a judecătorilor din cadrul unei instanțe.

Transparența activității Inspecției judiciare în această materie s-a realizat prin publicarea în luna martie 2010 a unei culegeri de practică a Consiliului Superior al Magistraturii pe anii 2007 – 2009.

De asemenea, toate hotărârile pronunțate cu privire la apărarea independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor sunt publicate pe site-ul oficial al Consiliului Superior al Magistraturii.

IV.7. Politica de resurse umane privind personalul auxiliar

IV.7.1. Principalele categorii de personal auxiliar și rolul acestora pentru buna desfășurare a activității instanțelor și parchetelor

Personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea este format din grefieri, grefieri statisticieni, grefieri documentariști, grefieri arhivari, grefieri registratori și specialiști IT și sunt conexe acestei categorii de personal funcțiile de agent procedural, aprod și șofer.

Astfel cum statuează art. 1 din Legea nr. 567/2004, cu modificările și completările ulterioare, în înfăptuirea actului de justiție, munca personalului auxiliar de specialitate constituie un sprijin pentru judecători și procurori.

Potrivit art. 2 din același act normativ, personalul auxiliar de specialitate funcționează în cadrul următoarelor compartimente auxiliare ale instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea: registratura, grefa, arhiva, biroul de informare și relații publice, biblioteca.

Repartizarea personalului în cadrul compartimentelor auxiliare de specialitate se face de președintele instanței sau de procurorul general ori, după caz, de prim-procurorul parchetului.

Grefa, registratura și arhiva efectuează operațiuni privind primirea, înregistrarea și expedierea corespondenței, îndosărierea actelor, păstrarea registrelor, precum și alte lucrări cu caracter auxiliar, necesare bunei desfășurări a activității instanțelor și parchetelor.

Biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței sau ale parchetului cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile stabilite de lege.

Atribuțiile în detaliu ale personalului auxiliar al instanțelor și parchetelor sunt prevăzute în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și în Regulamentul de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Ordinul nr. 529/C/2007 al ministrului justiției.

IV.7.2. Modalitățile de ocupare a posturilor vacante de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor

Recrutarea personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea s-a realizat și în cursul anului 2010 prin intermediul concursului organizat de Consiliul Superior al Magistraturii, prin Școala Națională de Grefieri, la data de 28 februarie 2010.

În cursul anului 2010, ocuparea posturilor vacante de grefier prin concursuri organizate la nivelul curților de apel și al parchetelor de pe lângă acestea, conform art.36 din Legea nr. 567/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a fost restrânsă, ca efect al dispozițiilor O.U.G. nr. 34/2009, cu modificările și completările ulterioare.

Cu toate acestea, în cursul acestui an, s-au acordat avize de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii pentru ocuparea a 262 de posturi vacante de grefier la nivelul tuturor celor 15 curți de apel și pentru 4 posturi vacante de grefier la parchete, în condițiile art. 22 din actul normativ invocat mai sus.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 68³ alin. 2 teza a II-a și alin.3 din actul normativ menționat, în cursul anului 2010, Consiliul Superior al Magistraturii a examinat cereri de reîncadrare și de numire în funcția de grefier, fără concurs.

IV.7.3. Răspunderea disciplinară și penală a personalului auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor

Art. 82 din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, cu modificările și completările ulterioare, statuează că personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea răspunde civil, disciplinar, administrativ și penal.

Răspunderea disciplinară a acestei categorii de personal poate fi angajată pentru abaterile de la îndatoririle de serviciu, precum și pentru comportările care dăunează intereselor serviciului sau prestigiului justiției, legea prevăzând expres faptele care constituie abatere disciplinară și sancțiunile care se pot aplica într-o astfel de situație.

Sancțiunile disciplinare se aplică, după caz, de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau al Departamentului Național Anticorupție ori, după caz, de președintele curții de apel sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei circumscripție teritorială își desfășoară activitatea cel sancționat, cu excepția avertismentului, care se aplică de conducătorul instanței sau al parchetului în cadrul căruia își desfășoară activitatea cel sancționat.

Din datele furnizate de instanțe rezultă că în cursul anului 2010 au fost aplicate personalului auxiliar 46 de sancțiuni disciplinare, după cum urmează: 13 de avertismente, 21 de sancțiuni vizând reducerea drepturilor salariale, 2 sancțiuni constând în retrogradare în grad/treaptă profesională, 3 mutări

disciplinare la o altă instanță din circumscripția curții de apel și 7 sancțiuni cu excludere din profesie. La parchete, în cursul anului 2010, au fost aplicate 6 sancțiuni disciplinare constând în avertisment.

Totodată, în perioada de referință, au fost înregistrate 2 cazuri de trimiteri în judecată sau condamnări în ceea ce privește personalul auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor pentru fapte penale în legătură cu exercițiul atribuțiilor de serviciu.

IV.8. Resursele materiale aflate la dispoziția instanțelor și parchetelor în anul 2010

Asigurarea resurselor materiale necesare este esențială pentru buna funcționare a justiției ca serviciu public. Totodată, locul justiției în echilibrul puterilor, ca putere a statului de drept nu poate fi garantat decât dacă se asigură și independența financiară a acesteia, în sensul că bugetul justiției trebuie să fie stabilit, pe de o parte, în funcție de o serie de factori obiectivi (volum de activitate, schemele de personal etc.), iar pe de altă parte, la un nivel corespunzător care să permită îndeplinirea rolului social și atribuțiilor prevăzute de lege pentru sistemul judiciar.

În acest context, prezentăm câteva aspecte esențiale care privesc finanțarea justiției, în conformitate cu planurile de acțiune pentru Reforma în justiție.

IV.8.1. Starea sediilor instanțelor și parchetelor. Programe în derulare privind îmbunătățirea situației acestora

Pentru asigurarea și dezvoltarea capacității administrative în sistemul justiției în anul 2010, fondurile pentru dotări și investiții au fost în valoare totală de 64.977 mii lei, astfel:

1. Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul alocat în anul 2010 pentru dotarea corespunzătoare a fost de 2.400 mii lei. Înalta Curte de Casație și Justiție nu a primit în anul 2010 fonduri pentru un nou sediu. Instituția își desfășoară activitatea într-un sediu în stadiu bun, dar care este insuficient atât pentru birouri cât și ca săli de judecată. În anul 2011 au fost solicitate în proiectul de buget fonduri pentru investiții în valoare de 7.890 mii lei pentru dotări cu echipamente IT, birotică, mobilier, autoturisme, reparații capitale și cheltuieli cu studii de prefizabilitate pentru construirea unui sediu nou.

2. Procesul investițional desfășurat de către Ministerul Justiției în anul 2010 a avut în vedere prevederile din H.G. nr. 1346/21.10.2007 privind aprobarea Planului de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a programului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției.

În anul 2010 au fost dotate cu sisteme de supraveghere 241 de instituții judiciare (Ministerul Justiției, 15 curți de apel, 47 de tribunale și 178 de judecătorii), fiind livrate și instalate 3.127 de camere de supraveghere IP de interior și exterior, 247 de servere de achiziție și de stocarea datelor, 278 de switch-uri, 240 de rack-uri cu UPS pentru alimentarea camerelor de supraveghere, 246 de UPS-uri pentru alimentarea serverelor de aplicații și de stocare și 246 de software-uri de management. Aceste bunuri au fost achiziționate pe proiectul cu finanțare din fonduri externe nerambursabile PHARE 2006, în valoare de 1.557.350,77 euro. În cursul anului 2011 Ministerul Justiției va demara implementarea proiectului finanțat în cadrul programului e-justiția „ Dezvoltarea utilizării de instrumente electronice de gestionare a procedurilor de comunicare a citațiilor și inserarea în cadrul portalului instanțelor a unui motor de căutare generală „având o valoare totală estimată de 632.300 euro, din care Comisia Europeană va suporta 500.000 euro. Sumele alocate Ministerului Justiției în anul bugetar 2010 la dotări, reparații capitale și investiții pentru sediile instanțelor au fost în sumă totală de 33.220 mii lei, după ultima rectificare bugetară pe anul 2010.

Creditele au fost utilizate potrivit programului de investiții, astfel:

- fonduri pentru construcții în valoare de 22.757 mii lei;
- suma de 6.921 mii lei din bugetul aprobat pentru anul 2010 pentru reparații capitale;

- pentru dotări independente au fost alocate credite în valoare de 3.542 mii lei.

Ministerul Justiției a semnat un acord de împrumut cu Banca Mondială în valoare de 110 milioane euro, din care 65,9 milioane euro pentru reabilitare a 20 de sedii de instanță, partea de reabilitare instanțe fiind negociată de Ministerul Justiției potrivit programului de prioritizare a investițiilor la sediile de instanță. Se mai adaugă suma de aproximativ 7 milioane euro pentru proiectarea a 5 obiective din cele 20, asistență pentru supervizare lucrări și audit tehnic.

Prin H.G. nr. 1161/26.09.2007 s-au aprobat indicatorii tehnico-economici aferenți obiectivelor de investiții publice, potrivit documentațiilor de studiu de fezabilitate. Creditele aprobate prin bugetul anului 2010 pentru obiectivele ce se finanțează din Împrumutul nr. 4811-RO, semnat de Guvernul României la 27 ianuarie 2006, pentru sprijinirea procesului de reformă a sistemului judiciar, au fost în sumă de 78.000 mii lei, după bugetul rectificat.

Pentru obiectivele din planul de acțiuni în curs de derulare pe anul 2011 s-au prevăzut în proiectul de buget sume în valoare de 155.555 mii lei, din care lucrările de investiții în cuantum de 140.233 mii lei.

Stadiul implementării Componentei I a Proiectului - Reabilitarea infrastructurii instanțelor cu privire la situația pe obiective, se prezintă astfel:

- lucrări finalizate pentru patru obiective de investiții în anul 2010;

- pentru 8 obiective contractele sunt în curs de execuție cu termene de finalizare în 2011 și septembrie 2012;

- alte 8 obiective se prezintă în diverse stadii, data estimată de semnare a contractelor de lucrări fiind în anul 2011.

Situația sediilor în care își desfășoară activitatea instanțele judecătorești se prezintă astfel:

- numărul total de sedii - 218, care sunt în diferite stări de funcționare, astfel:

- sedii în stare foarte bună	44
- sedii în stare bună de funcționare	58
- sedii în stare tehnică satisfăcătoare	80
- sedii în stare tehnică nesatisfăcătoare	30
- sedii în stare foarte rea	6

În perioada 1990-decembrie 2009 au fost finalizate 19 obiective noi de investiții. În anul 2010 au fost finalizate două obiective, 16 sunt în stadiul de proiectare, 9 obiective în stadiul de execuție lucrări.

În proiectul de buget pentru anul 2011 au fost prevăzute fonduri pentru cheltuieli de capital în valoare de 42.500 mii lei în următoarea structură:

- pentru construcții credite în valoare de 29.434 mii lei;

- pentru reparații capitale au fost prevăzute credite în valoare de 8.566 mii lei;

- la dotări independente au fost propuse credite în valoare de 4.500 mii lei.

3. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – la cheltuieli de investiții bugetul alocat în anul 2010 a fost de 26.077 mii lei, din care 21.555 mii lei pentru reparații curente, capitale, investiții noi și în continuare în vederea asigurării desfășurării activității în bune condiții. Suma de 4.522 mii lei a fost utilizată pentru achiziția de centrale termice, telefonice, sisteme detecție efracție și incendiu. Cea mai mare sumă de la dotări a fost utilizată pentru achitarea ratelor de leasing financiar pentru tehnică de calcul.

În structura Ministerului Public funcționează un număr de 234 unități în 182 de sedii, din care:

- 130 de sedii sunt în administrare
- 31 unități funcționează în comun cu instanțele, în sedii administrate de Ministerul Justiției
- 8 unități își desfășoară activitatea în sedii cu chirie
- 8 unități funcționează în sedii la terți (primării, prefecturi etc.) fără chirie;
- 5 sedii revendicate

Situația sediilor unităților de parchet aflate în administrare, se prezintă astfel:

- număr total sedii: 130, din care:
 - sedii în stare tehnică foarte bună și nu necesită lucrări imediate: 101
 - sedii în stare tehnică bună și necesită reparații curente sau capitale: 27
 - sedii în stare tehnică satisfăcătoare și se află în planul multianual de investiții pentru a fi demarate lucrări de reparații capitale sau investiții: 2

Suma de 21.555 mii lei a fost utilizată, astfel:

- 8.945 mii lei – reparații capitale în curs de derulare la 8 sedii;
- 11 mii lei – consolidare;
- 12.458 mii lei – investiții în curs de derulare pentru 9 obiective;
- 141 mii lei – studii de fezabilitate pentru lucrări noi de investiții.

În anul 2011 sunt propuse a fi începute 4 lucrări de reparații capitale, care se află în prezent la faza de proiectare. Pentru aceste lucrări cât și pentru cele 6 lucrări aflate în derulare s-a propus a se aloca 10.550 mii lei. Pentru lucrările de consolidări aferente lucrărilor de reparații capitale a fost propusă suma de 50 mii lei.

Pentru anul 2011, în proiectul de buget, sunt cuprinse a fi demarate 3 lucrări de investiții noi. Pentru aceste lucrări cât și pentru cele 7 lucrări aflate în derulare sunt propuse a fi alocate 9.200 mii lei, iar pentru studii de fezabilitate suma de 135 mii lei. Pentru achiziționarea unui corp de imobil a fost prevăzută în bugetul pe anul 2011 suma de 45 mii lei.

Suma de 3.441 mii lei prevăzută la dotări este pentru achiziționarea de mobilier, autoturisme și alte bunuri necorporale.

4. Direcția Națională Anticorupție își desfășoară activitatea într-un sediu central, 14 sedii ale serviciilor teritoriale și 3 sedii ale birourilor teritoriale.

Cuantumul fondurilor alocate în anul 2010 pentru cheltuieli de întreținere, reparații curente și chirii la sediile existente este de 3.280 mii lei. Menționăm că din totalul de 18 imobile destinate desfășurării activității două sunt în folosința serviciului Teritorial Alba Iulia și Constanța. Restul sediilor funcționează în spații închiriate, preluate cu contract de comodat, iar două servicii teritoriale au spații aflate în administrarea tribunalelor.

În anul 2011 au fost solicitate fonduri în valoare de 100 mii lei la reparații capitale, modernizări și investiții pentru sediile serviciilor teritoriale Alba Iulia și Constanța, aflate în administrarea D.N.A.

Stadiul pentru toate sediile DNA este bun.

Pentru dotări cu mobilier, aparatură birotică, echipamente, programe informatice, mijloace de transport au fost utilizate în anul 2010 fonduri în valoare de 95 mii lei, iar în anul 2011 au fost solicitate prin buget la cheltuieli cu această destinație suma de 600 mii lei.

Din totalul dotărilor existente până în prezent în valoare de 21.911,45 mii lei, au fost achiziționate bunuri de 8.560,37 mii lei din fonduri externe nerambursabile la care se adaugă alte bunuri primite de la Ministerul Justiției în valoare de 1.754,62 mii lei. În anul 2010 fondurile de la buget sunt mici deoarece achizițiile publice au fost restricționate prin OUG nr.34/2009, cu modificările și completările ulterioare.

IV.8.2. Resursele financiare disponibile la nivelul instanțelor și parchetelor în cursul anului 2010

În anul 2010 au existat rectificări bugetare pentru sistemul judiciar care au reglementat interdicții și limitări de fonduri, atât la cheltuielile de personal cât și la cheltuielile materiale, după cum urmează:

1. Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul final rectificat pentru anul 2010 este în valoare totală de 67.249 mii lei față de bugetul aprobat inițial de 83.701 mii lei;

2. Ministerul Justiției – bugetul rectificat pentru anul 2010 a fost în valoare de 2.435.080 mii lei, fondurile diminuate față de bugetul inițial au fost de 48.378 mii lei.

Diminuarea fondurilor alocate inițial pentru anul 2010 s-a făcut la toate titlurile de cheltuieli.

Potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr.11/2009 au fost propuse în proiectul de buget pentru anul 2011 fonduri pentru proiecte de investiții necontractate în cadrul exercițiului de programare PHARE 2006.

Ministerul Justiției a obținut fondurile solicitate în anul 2011 pentru îndeplinirea condiționalităților asumate din partea română în acord cu Banca Mondială pentru finanțarea Proiectului privind Reforma Sistemului Judiciar, în special pentru reabilitarea sediilor de instanțe de judecată și pentru a pregăti sistemul judiciar în ansamblu pentru aplicarea noilor 4 coduri (penal, civil, de procedură civilă și de procedură penală).

3. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – bugetul final rectificat pentru anul 2010 este în valoare totală de 690.811 mii lei, față de bugetul aprobat inițial de 743.112 mii lei.

4. Direcția Națională Anticorupție – bugetul rectificat pentru anul 2010 este în valoare totală de 74.109 mii lei - bugetul inițial a fost diminuat cu 11.789 mii lei la rectificare la toate titlurile de cheltuieli, inclusiv la cheltuielile de personal. Menționăm că, raportat la bugetul anului 2010, propunerile de buget ale DNA pentru anul 2011 sunt de 79.782 mii lei. Concret, pentru realizarea programului principal al DNA „Combaterea mării corupții”, se poate aprecia că obiectivele fixate au susținere financiară limitată în anul 2011, în condițiile unui buget stabilit în cadrul limitelor precizate de ordonatorul principal de credite și fără posibilitatea de suplimentare a acestuia.

5. Consiliul Superior al Magistraturii, dat fiind faptul că politica bugetară a asigurat în cea mai mare măsură Reforma în justiție, și-a stabilit finanțarea corespunzătoare prin estimarea bugetului pentru fiecare obiectiv în parte.

Programul de cheltuieli pentru anul 2010, potrivit bugetului de stat aprobat prin Legea nr. 11/2010, cu modificările și completările ulterioare, care a susținut financiar atât activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, cât și derularea activităților cu privire la Planul de acțiune privind Reforma în justiție, este în valoare totală de 72.608 mii lei, din care:

- aparat propriu CSM 46.690 mii lei
- I.N.M. 20.411 mii lei
- S.N.G. 5.507 mii lei.

Bugetul inițial aprobat pe anul 2010 a fost diminuat în cursul anului, prin rectificări, cu 12.442 mii lei.

Evoluția cheltuielilor pentru anul 2010 față de anul 2009 este semnificativă, diminuarea fiind în pondere de 94,6 %. Bugetul aprobat pentru anul 2011 este mai mic față de solicitările din proiectul de buget și înregistrează o diminuare, fondurile alocate fiind în pondere de 95,1% față de bugetul anului 2010. Pentru asigurarea unei finanțări corespunzătoare obiectivelor prevăzute pentru anul 2011, pe parcursul anului se vor fundamenta și solicita fonduri suplimentare.

În luna ianuarie 2011 bugetul a fost aprobat ținând seama de aplicarea noilor reglementări privind diminuarea cheltuielilor materiale și finanțarea numai a posturilor ocupate. Ultima variantă de buget pe anul 2011 este foarte mică față de propunerile inițiale.

Capitolul V Raporturile dintre sistemul justiției și celelalte instituții și organisme, precum și cu societatea civilă

V.1. Raporturile dintre instanțe și parchete, precum și cu Consiliul Superior al Magistraturii

Relațiile eficiente dintre instanțe și parchete, precum și dintre acestea și Consiliul Superior al Magistraturii constituie o garanție a bunei desfășurări a justiției și o premisă a percepției corecte, de către opinia publică, a activității acestor instituții.

Instanțele au apreciat relația cu parchetele de pe lângă acestea ca fiind foarte bună (în proporție de 62,5%) și bună (în proporție de 37,5%).

De asemenea, instanțele au identificat o serie de factori de natură să contribuie la îmbunătățirea relației cu parchetele care funcționează pe lângă acestea. Printre acești factori se evidențiază organizarea unor întâlniri periodice în vederea discutării problemelor comune cu care instituțiile se confruntă, stabilirea unui dialog constant și constructiv și chiar adoptarea unor proceduri administrative unitare în legătură cu modul de colaborare și comunicare.

Alături de aceste propuneri, în vederea îmbunătățirii relațiilor cu parchetele, se poate avea în vedere realizarea unui schimb periodic de informații între instituții, care să vizeze identificarea vulnerabilităților locale în desfășurarea și organizarea activităților judiciare de interes comun, precum și în scopul creării unor bune practici.

Promptitudinea remedierii disfuncționalităților apărute sau stabilirea unor legături între rețelele IT ale instanțelor și parchetelor au fost considerate a fi în măsură să conducă la optimizarea relațiilor dintre instanțe și parchete.

Totodată, a fost considerată benefică și organizarea de întâlniri și de seminarii comune de formare continuă, la nivel descentralizat, în scopul analizării practicii neunitare și unificării acesteia.

Instanțele au apreciat și că respectarea, de către parchete, a termenelor procedurale pentru motivarea căilor de atac și înaintarea dosarelor sunt importante în stabilirea unor relații corecte și principiale între cele două categorii de instituții.

Parchetele au caracterizat relațiile instituționale cu instanțele pe lângă care funcționează ca fiind foarte bune (în proporție de 81%) și bune (în proporție de 19%).

Parchetele au considerat că stabilirea unor întâlniri periodice între conducătorii sau reprezentanții parchetelor și instanțelor, organizarea de seminarii de pregătire profesională comună, organizarea de întâlniri periodice pentru discutarea unor probleme de practică neunitară și dezbaterile problemelor de drept controversate, precum și participarea reciprocă la bilanțurile anuale constituie tot atâtea măsuri în sprijinul îmbunătățirii relațiilor instituționale cu instanțele.

Alături de acestea, îmbunătățirea serviciului de permanență al instanțelor, accesul la bazele de date ale acestora și eficientizarea circuitului administrativ al dosarelor au fost apreciate în favoarea consolidării bunelor relații existente.

Instanțele au calificat relațiile cu Consiliul Superior al Magistraturii ca fiind bune (12 curți de apel, din care una a calificat relația atât „bună” cât și „satisfăcătoare”) și foarte bune (4 curți de apel), iar parchetele au considerat că aceste relații au fost bune (în proporție de 50%), foarte bune (în proporție de 37,5 %) și satisfăcătoare (în proporție de 12,5 %).

Atât instanțele, cât și parchetele au menționat mai multe aspecte pe care Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să le îmbunătățească în vederea dezvoltării relațiilor instituționale cu acestea:

- să apere eficient magistrații împotriva oricăror imixtiuni de natură politică sau economică;

- să acorde în mai mare măsură sprijin magistraților pentru apărarea drepturilor și statutului acestora;
- să dezvolte comunicarea cu magistrații prin întâlniri periodice, prin intermediul revistei Consiliului Superior al Magistraturii și al forumului informatic al magistraților etc.;
- să consulte mai des instanțele și parchetele în procesul său decizional.

Alături de acestea, o reacție mai promptă în privința cererilor de apărare a independenței sau a reputației profesionale formulate de judecători și procurori, precum și o apărare eficientă a magistraților împotriva eventualelor presiuni exercitate prin mass-media sunt apreciate ca fiind în măsură să îmbunătățească relațiile Consiliului cu instanțele și parchetele.

V.2. Raporturile dintre instanțe și parchete cu Institutul Național al Magistraturii

Colaborarea cu Înalta Curte de Casație și Justiție se concretizează în transmiterea de către INM, anual, a programului de formare continuă în vederea înscrierii judecătorilor de la ÎCCJ la activitățile de formare continuă organizate de către institut. Începând cu anul 2010, la solicitarea Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN), INM se va implica și în schimburile de judecători în cadrul EJTN pentru care vor opta magistrații instanței supreme.

Colaborarea cu Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se concretizează în transmiterea de către INM, anual, a programului de formare continuă în vederea înscrierii procurorilor de la PÎCCJ la activitățile de formare continuă organizate de către institut, la transmiterea informațiilor privind catalogul Rețelei Europene de Formare Judiciară sau a posibilităților privind participarea procurorilor de la PÎCCJ la diferite stagii sau vizite de studiu în statele europene.

Conform prevederilor legale în vigoare, judecătorii de la Înalta Curte de Casație și Justiție și procurori de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt numiți de către Consiliul Superior al Magistraturii în comisiile de elaborare a subiectelor, de corectare și de soluționare a contestațiilor pentru concursul de promovare a judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție, precum și pentru concursul sau examenul pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate, judecătorii, precum și la parchetele de pe lângă acestea, organizate anual de către CSM prin intermediul INM.

Programele de formare inițială – *Planul de învățământ (pentru anul I de studiu)* și *Programul de stagiu (pentru anul II de studiu)* – sunt stabilite, anual, în mod transparent, prin consultarea, pe lângă formatorii INM, a magistraților, a asociațiilor profesionale ale magistraților, a partenerilor acestora și a societății civile, prin consultarea conducătorilor de instanțe și parchete unde au fost repartizați absolvenții INM, pe baza rezultatelor evaluării activității INM din punct de vedere al auditorilor de justiție, al formatorilor și al conducătorilor de instanțe și parchete unde au fost repartizați absolvenții INM, precum și a obiectivelor și a priorităților pe termen mediu.

Totodată, reprezentanții instanțelor și parchetelor sunt implicați, periodic, în procesul de elaborare a celor mai relevante documente privind formarea inițială, cum sunt *Strategia formării inițiale*, *Statutul tutorilor de practică*, proiectul *Statutului auditorului de justiție* etc., prin transmiterea la instanțe și parchete a unor adrese informative cu privire la proiectele derulate de Institut și prin acordarea de termene în vederea formulării unor observații și propuneri de către acestea.

Recent, pe parcursul anului 2010, instanțele și parchetele, prin reprezentanții acestora, au fost implicate în lucrările conferinței organizate la sediul Institutului la inițiativa Consiliului Superior al Magistraturii, intitulată „*INM – Prezent și perspectivă*”, precum și în activitatea grupurilor de lucru înființate cu acest prilej. Cele trei grupuri de lucru constituite cu ocazia dezbaterii inițiale (*Programele de formare inițială în cadrul Institutului Național al Magistraturii*, *Durata școlarizării în cadrul Institutului Național al Magistraturii și Recrutarea magistraților*) au formulat propuneri de modificare a dispozițiilor actuale care reglementează recrutarea și formarea inițială a magistraților, propuneri care au fost prezentate în Aula INM la data de 7

decembrie 2010 și care au fost puse în dezbatere publică, fiind transmise inclusiv instanțelor și parchetelor în vederea formulării unor observații și comentarii. Mai mult, colaborarea Institutului cu instanțele și parchetele la nivel de formare inițială se concretizează inclusiv în planul relațiilor externe, în sensul că, anual, prin amabilitatea conducătorilor acestora, sunt primite în instanțele și parchetele din București delegații ale unor auditori de justiție și formatori provenind din alte state europene, în scopul familiarizării acestora cu sistemul judiciar românesc.

În vederea elaborării Programului de formare continuă pentru anul 2011, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului privind modul de desfășurare a cursurilor de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor și atestare a rezultatelor obținute, INM a solicitat în semestrul II al anului 2010, prin adrese transmise instanțelor și parchetelor, tuturor magistraților din țară să își exprime opțiunile privind domeniile (temele) pentru care doresc să se organizeze acțiuni de formare în cursul anului următor.

La începutul fiecărui an, după aprobarea de către Plenul CSM, INM aduce la cunoștința tuturor magistraților *Programul de Formare Continuă la nivel centralizat* prin afișare pe site-ul INM și transmiterea acestui document, împreună cu *Calendarul acțiunilor de formare continuă*, la toate instanțele și parchetele din țară, astfel încât judecătorii și procurorii să poată opta pentru a participa la una sau mai multe sesiuni de formare. De asemenea, programul de formare continuă este transmis și Ministerului Justiției, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Departamentului Național Anticorupție, Administrației Naționale a Penitenciarelor etc.

Totodată, *desfășurarea activității de formare continuă descentralizată* implică organizarea persoanelor și instituțiilor implicate în elaborarea documentelor de formare descentralizată într-o structură piramidală care permite o comunicare rapidă și eficientă. Astfel, Institutul Național al Magistraturii, în calitate de coordonator al formării continue descentralizate, comunică direct în principal cu responsabili formării continue descentralizate, de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea. La rândul lor, aceștia coordonează activitatea responsabililor de la nivelul instanțelor și parchetelor din subordine.

În organizarea și desfășurarea activităților de coordonare a formării continue descentralizate, Institutul Național al Magistraturii are următoarele atribuții: elaborează și supune aprobării Consiliului Superior al Magistraturii, după consultarea responsabililor cu formarea continuă descentralizată, Programul de formare continuă descentralizată; transmite instanțelor și parchetelor Programul de formare continuă descentralizată; transmite responsabililor, din oficiu sau la cererea acestora, pentru a fi puse la dispoziția magistraților și consultate de aceștia, materialele de pregătire relevante utilizate în cadrul seminariilor sau programelor de pregătire organizate de Institutul Național al Magistraturii la nivel centralizat; urmărește modul de desfășurare a planurilor de formare continuă descentralizată la nivelul fiecărei curți de apel/parchet de pe lângă curtea de apel și realizează semestrial analize pe baza rapoartelor întocmite și transmise coordonatorului INM cu formarea descentralizată de către coordonatorii formării continue descentralizate; organizează întruniri periodice cu responsabili formării continue descentralizate pentru prezentarea Programului de formare continuă descentralizată pentru anul următor și ori de câte ori este necesar pentru discutarea problemelor specifice și identificarea soluțiilor optime în domeniul pregătirii magistraților.

V.3. Raporturile dintre instanțe/parchete și barourile de avocați, colegiile consilierilor juridici, experții judiciari, precum și cu justițiabili

Înfăptuirea eficientă a justiției nu este condiționată numai de performanța individuală a fiecărei categorii socio-profesionale cu atribuții în domeniu, de înalta pregătire profesională, ci și de buna colaborare și comunicare între toți *actorii* ce au diferite competențe în realizarea actului de justiție.

Dincolo de înfăptuirea obiectivelor individuale ale fiecărei categorii din domeniul justiției, există și un scop comun: *realizarea actului de dreptate*.

De aceea, *profesioniștii justiției* - judecători, procurori, avocați, consilieri juridici, experți judiciari – trebuie să reprezinte componentele unui sistem coerent și să formeze un tot organizat în vederea înfăptuirii acestui scop comun.

Comunicarea și colaborarea între reprezentanții justiției - indiferent de ce parte a *baricadei* s-ar afla - reprezintă liantul care face posibilă funcționarea acestui domeniu și performanța comună.

Prin urmare, corelarea eforturilor, identificarea atât a obiectivelor individuale, cât, mai ales, a obiectivelor comune reprezintă condiții ale funcționării eficiente a justiției.

Stabilirea unor relații principale, de colaborare, bazate pe respect reciproc, între instanțe și parchete, pe de o parte, și celelalte categorii de profesii juridice care contribuie la înfăptuirea justiției – avocați, consilieri juridici, experți judiciari, pe de altă parte, constituie și o premisă a realizării unui act de justiție legal într-un termen rezonabil.

Instanțele au apreciat relația cu barourile de avocați drept bună (în proporție de 81,25%) și foarte bună (în proporție de 18,75%) și au considerat că organizarea unor întâlniri periodice, în vederea analizării problemelor ce apar în activitatea curentă, precum și a aspectelor de deontologie profesională, ar contribui la îmbunătățirea relațiilor dintre instanțe și barouri.

Organizarea de seminarii de formare continuă comune, cursuri, ateliere de lucru și alte forme de pregătire similare ar determina o mai bună colaborare între cele două categorii de instituții.

În egală măsură, au fost considerate a fi de natură să îmbunătățească relația instituțională a instanțelor cu barourile de avocați, următoarele:

- responsabilizarea avocaților cu privire la calitatea de apărători din oficiu;
- promptitudinea în desemnarea și în acordarea asistenței juridice gratuite;
- realizarea de parteneriate instanțe – barouri privind desemnarea avocaților care asigură asistența din oficiu după orele de program și în zilele de sărbătoare;
- monitorizarea comună a cazurilor de exercitare constant deficitară sau abuzivă a drepturilor procesuale de către unii avocați, în limitele competențelor și atribuțiilor legale;
- acordarea atenției cuvenite de către barouri sesizărilor adresate de către instanțe cu privire la conduita și prezența avocaților la judecarea cauzelor;
- respectarea, de către avocați, a termenelor procedurale privind depunerea înscrisurilor, probelor, ridicarea excepțiilor;
- creșterea gradului de pregătire profesională a avocaților;
- întărirea disciplinei profesionale a avocaților.

Parchetele au apreciat relația cu barourile ca fiind bună (în proporție de 50%) și foarte bună (în proporție de 50%) și au propus, ca măsuri de îmbunătățire a relației parchete – avocați, menținerea unui dialog permanent cu conducerea barourilor, respectarea, de către avocați, a planificărilor pentru acordarea asistenței juridice peste orele de program și în zilele de sărbătoare, prezentarea promptă a avocaților desemnați din oficiu și a celor aleși și continuitatea în asigurarea asistenței juridice din oficiu, precum și organizarea unor întâlniri periodice sau a unor forme de pregătire profesională comune pe tema eticii și deontologiei fiecărei profesii.

În ceea ce privește relația cu consilierii juridici și Birourile locale pentru expertize judiciare, instanțele au opinat în cea mai mare parte că aceasta este bună.

Parchetele au caracterizat relațiile cu experții judiciari ca fiind bune și foarte bune, inclusiv relațiile cu institutele de medicină legală, iar relațiile cu organele de cercetare penală a căror activitate o

supraveghează au fost calificate, în majoritate, ca fiind bune, apreciindu-se că organizarea unor întâlniri periodice cu reprezentanții organelor de poliție și dezbaterăa unor probleme specifice de efectuare a cercetărilor penale de către poliști ar fi în măsură să conducă la îmbunătățirea acestor relații.

Relația cu organizațiile non-guvernamentale a fost caracterizată, la nivelul instanțelor, ca fiind, în general, bună, existând și o opinie potrivit căreia această relație a fost numai satisfăcătoare.

Instanțele au identificat o serie de factori mențiți să contribuie la ameliorarea acestor relații, constând în:

- o mai bună cunoaștere, de către organizațiile non-guvernamentale, a sistemului judiciar și respectarea independenței justiției;
- organizarea de întâlniri, desfășurarea de activități și proiecte comune, organizarea de seminarii, ateliere pe teme de interes comun, care să conducă la cunoașterea reciprocă a activității ambelor părți ;
- încurajarea și promovarea parteneriatelor;
- asigurarea transparenței, disponibilității reciproce, îmbunătățirea procesului de comunicare.
- Parchetele au caracterizat relațiile cu organizațiile non-guvernamentale, în egală măsură, drept bune și foarte bune și au propus următoarele acțiuni menite să îmbunătățească aceste raporturi:
 - o mai bună cunoaștere, de către reprezentanții organizațiilor non-guvernamentale, a activității și atribuțiilor procurorilor, precum și a dispozițiilor legale care reglementează organizarea și funcționarea parchetelor;
 - organizarea de întâlniri pentru identificarea și exploatarea oportunităților de colaborare pe domenii de interes comun;
 - stabilirea de parteneriate în ceea ce privește protecția copilului și a persoanelor cu handicap;
 - soluționarea promptă și transparentă a solicitărilor primite de la organizațiile non-guvernamentale;
 - reciprocitate și solitudine în colaborarea celor două categorii de instituții;
 - participarea procurorilor la seminariile, simpozioanele organizate de organizațiile non-guvernamentale pe teme de interes comun;
 - comunicarea cu organizațiile non-guvernamentale prin purtătorii de cuvânt ai parchetelor.

Relațiile instanțelor și parchetelor cu justițiabilii relevă modul în care justiția este percepută de cetățean.

În virtutea dreptului constituțional de petiționare, consacrat de art. 51 din Constituția României, republicată, cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții, iar autoritățile publice au obligația să răspundă la petiții în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

Atât instanțele, cât și parchetele au acordat o importanță deosebită soluționării legale și cu celeritate a petițiilor formulate de justițiabili.

O analiză a conținutului petițiilor depuse la instanțe în cursul anului 2010 a relevat că acestea au vizat, în principal, următoarele aspecte:

- comunicarea stadiului dosarelor aflate pe rolul instanțelor;
- informații despre cauzele aflate pe rol;
- comunicarea modalităților de obținere a asistenței juridice gratuite;
- conținutul soluțiilor pronunțate de instanță;

- rejudecarea cauzelor;
- reanalizarea probelor administrate în dosare;
- critici și nemulțumiri legate de soluțiile pronunțate de instanțe sau de măsurile dispuse în cursul soluționării cauzelor;
- urgentarea motivării hotărârilor;
- aspecte privind redactarea hotărârilor judecătorești;
- aspecte referitoare la modalitatea de soluționare în fond a cauzelor;
- solicitări de intervenție a președintelui instanței în modul de administrare a probelor și de soluționare a cauzelor repartizate judecătorilor ori în urgentarea judecării acestora;
- calitatea soluțiilor pronunțate de instanțe;
- eliberarea de fotocopii ale actelor aflate la dosare;
- acordarea de consultații juridice privind cauzele aflate pe rol sau potențiale;
- solicitarea de a primi explicații pentru unele din măsurile luate de judecătorul cauzei;
- solicitări de primire în audiență de către președintele instanței, în vederea acordării de consultații juridice;
- reluarea cursului unor dosare în care există o hotărâre definitivă – în materie penală sau irevocabilă – în materie civilă;
- comunicarea eventualelor căi de atac extraordinare împotriva hotărârilor;
- reevaluarea probelor din dosare;
- rejudecarea și schimbarea soluțiilor considerate greșite;
- reclamații referitoare la pretinse manifestări de favorizare a părții adverse;
- durata mare a proceselor, tergiversarea soluționării cauzelor, redactarea cu întârziere a unor hotărâri judecătorești.

Petițiile adresate parchetelor în anul 2010 au vizat, mai frecvent :

- solicitarea de relații din dosare;
- plângeri față de actele procedurale;
- cereri de studiere a dosarelor;
- cereri de urgentare și de soluționare cu celeritate a cauzelor;
- solicitarea de copii ale actelor din dosare sau ale soluțiilor;
- solicitarea de date privind cursul anchetei și stadiul cercetărilor în dosare aflate în curs de soluționare;
- cereri de înfirmare a soluțiilor pretins date cu încălcarea legii;
- plângeri referitoare la nemulțumiri față de soluția adoptată de procuror sau față de unele măsuri dispuse în cursul urmăririi penale.

Concluzionând față de cele enumerate, se poate constata că o parte a petițiilor au vizat aspecte care reflectă unele neajunsuri existente încă la nivelul sistemului judiciar (durata mare a proceselor, întârzieri în redactarea hotărârilor judecătorești).

Multe dintre petițiile adresate instanțelor și parchetelor au vizat însă și aspecte a căror soluționare depășește sfera de competență a acestor instituții.

Lipsa unor minime cunoștințe referitoare la modul de funcționare a justiției, precum și la drepturile și obligațiile părților într-un proces ori nivelul scăzut de informare a cetățenilor, au ca efect, pe lângă consecințele negative privind modul de apărare sau valorificare a unor drepturi și interese legitime, și o percepție alterată și eronată asupra activității instanțelor și parchetelor, a sistemului judiciar în general, care este perceput a nu răspunde așteptărilor justițiabililor.

Creșterea nivelului de educație juridică a cetățenilor nu poate avea decât rezultate benefice, atât în planul apărării corespunzătoare a propriilor drepturi și interese, dar și în planul îmbunătățirii relației sistemului judiciar cu mediul social.

V.4. Raporturile cu mass-media și societatea civilă

Consiliul Superior al Magistraturii – ca de altfel întregul sistem judiciar din România – consideră relația cu instituțiile mass media ca fiind una dintre prioritățile permanente de acțiune, știut fiind faptul că mass media reprezintă interfața prin intermediul căreia instanțele de judecată și unitățile de parchet de pe lângă acestea sunt în legătură cu societatea, cu opinia publică. Facilitând fluxurile de informații dinspre și spre sistemul judiciar, mass media contribuie în mod esențial la asigurarea și aprofundarea transparenței actului de justiție, la cunoașterea și înțelegerea de către opinia publică a problematicii cu care se confruntă sistemul în eforturile depuse pentru a-și optimiza funcționarea, standardele de calitate și eficiență și, deopotrivă, la receptarea de către toți cei implicați în realizarea actului de justiție a imaginii Justiției și a gradului de încredere pe care le are societatea în rezultatele muncii tuturor celor care își desfășoară activitatea în acest domeniu.

Rolul principal în desfășurarea în bune condiții a relației cu instituțiile mass media revine Birourilor de Informare și Relații Publice din cadrul instanțelor de judecată și unităților de parchet.

Analizând modul în care aceste compartimente au activat în anul 2010, precum și calitatea prestației purtătorilor de cuvânt din cadrul acestora, se poate concluziona că, în marea majoritate a cazurilor, se constată o preocupare și o disponibilitate deosebită pentru o profesionalizare și specializare continuă în domeniul comunicării publice, pentru asigurarea unei cât mai bune conlucrări atât între conducerile instanțelor și parchetelor cu magistrații desemnați ca purtători de cuvânt, cât și a acestora din urmă, care au stabilit un „parteneriat” cu reprezentanții instituțiilor din mass media locale, regionale și centrale (scrise și audio-vizuale).

Aprofundarea dialogului Justiției cu societatea – prin intermediul mass media – a contribuit, în mare măsură, la o promptă identificare și corectare a aspectelor cu potențial negativ care pot impieta asupra percepției publice în legătură cu actul de justiție, cu preocupările de reformare a sistemului judiciar în deplină concordanță cu actualele standarde europene în materie.

Magistrații, în imensa lor majoritate, au devenit conștienți că realizarea unei cât mai bune imagini a Justiției în percepția opiniei publice, în scopul creșterii încrederii cetățenilor, este o responsabilitate a tuturor, astfel încât orice disfuncție, eventual ignorată, oricât de nesemnificativă ar părea la o privire superficială, poate influența negativ imaginea întregului sistem.

În cursul anului 2010, ca și în anii precedenți, Birourile de Informare și Relații Publice de la instanțe și parchete au beneficiat de un sprijin constant, din punct de vedere metodologic în domeniul comunicării publice, din partea Biroului de Informare Publică și Relații cu Mass Media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Din acest punct de vedere, Strategia de comunicare a Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judiciar a continuat să fie elementul central în expertiza comunicării publice și relațiilor cu mass media în cadrul instanțelor și parchetelor.

Un accent deosebit a fost pus în privința diversificării activităților referitoare la relațiile publice, în aplicarea principiului descentralizării acțiunilor de formare profesională continuă a magistraților desemnați să activeze în cadrul Birourilor de Informare și Relații Publice.

A continuat, în măsura actualelor condiționalități financiare, acțiunea Consiliului Superior al Magistraturii de dotare cu mijloacele tehnice specifice (reportofoane, computere, faxuri, telefoane mobile, imprimante etc.) a unor Birouri de Informare și Relații Publice din sistemul judiciar. Acțiunea de dotare cu mijloace logistice va continua și în cursul anului 2011, în funcție de posibilități, până când toate instanțele și parchetele vor fi dotate corespunzător.

Datele de contact ale purtătorilor de cuvânt de la instanțe și parchete sunt permanent actualizate, fiind publicate pe paginile de internet ale instanțelor și parchetelor, precum și pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Aceeași atenție deosebită a fost acordată modului de prezentare a instanțelor și parchetelor pe paginile proprii de internet, pentru permanenta actualizare a informațiilor oferite în format electronic, astfel încât aceste site-uri să-și îndeplinească în cât mai bune condiții menirea atât de a informa corect și cât mai complet justițiabilii și orice cetățean interesat de activitatea unei instanțe sau a unui parchet, cât și de a contribui la educația juridică a tuturor celor care le accesează – aspect încă deficitar în anumite grupuri populaționale. Astfel, Curtea de Apel Iași a declarat că opinia publică este informată prin intermediul comunicatelor de presă și prin pagina proprie de internet despre întâlnirile organizate la sediul Curții de Apel orientate către publicul larg, de natură să contribuie la facilitarea accesului publicului țintă la înțelegerea sistemului judiciar.

O mare importanță, în direcția familiarizării cetățenilor, îndeosebi a tinerei generații, cu problemele actuale care definesc activitatea sistemului judiciar o are, și în anul 2010, o manifestare devenită tradiție – „**Ziua ușilor deschise**”, care, la 25 octombrie 2010, a fost organizată la toate instanțele și parchetele din țară.

Pe lângă aspectele referitoare la relațiile cu reprezentanții mass media, un capitol de mare însemnătate îl reprezintă modul în care sistemul judiciar se achită de îndatoririle ce decurg din dispozițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

În urma solicitărilor pe care Biroul de Informare Publică și Relații cu Mass Media al Consiliului Superior al Magistraturii le-a adresat, an de an, tuturor instanțelor și unităților de parchet cu privire la modul în care s-a desfășurat în anul 2010 activitatea în temeiul prevederilor acestui act normativ, au reieșit o serie de aspecte relevante despre subiectul solicitării. Astfel, în majoritatea curților de apel, precum și în instanțele și unitățile de parchet din raza de competență a acestora au fost organizate întâlniri și seminarii cu reprezentanții mass media și se păstrează permanent legătura între purtătorii de cuvânt ai instanțelor și parchetelor.

Unele unități de parchet au solicitat constituirea unui grup de lucru alcătuit din reprezentanți ai parchetelor și instanțelor având ca scop modificarea și completarea ghidului de bune practici pentru cooperarea între instanțe, parchete și mass media și întocmirea unui ghid de bune practici care să vizeze întregul domeniu de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public.

Respectarea prevederilor acestui act normativ de către instanțe și parchete față de reprezentanții mass media și orice cetățean care face apel la această lege, este indisolubil legată de un alt act normativ anume Legea nr. 677/2001 privind protejarea datelor cu caracter personal, în acord cu „Cerințele minime de securitate a prelucrărilor de date cu caracter personal” aprobate prin Ordinul nr. 52/2002 al Avocatului Poporului. S-a dovedit că, în cursul anului 2010, nu s-au înregistrat încălcări ale prevederilor acestor acte normative care stabilesc cadrul legal de relaționare publică atât cu mass media, cât și cu justițiabilii sau orice alt cetățean de către reprezentanții Birourilor de Informare și Relații Publice de la instanțe și parchete.

V.5. Raporturile cu instituțiile și organizațiile internaționale

V.5.1. Relații ale Consiliului Superior al Magistraturii cu alte Consilii Judiciare din Europa

În cadrul *relațiilor de cooperare bilaterală* cu alte Consilii Judiciare din Europa, pe parcursul anului 2010, reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au avut mai multe întreveneri cu reprezentanți ai Consiliilor Judiciare din spațiului european, după cum urmează:

- **9 martie 2010 – vizita reprezentanților Consiliului General al Puterii Judiciare din Spania (CGPJ).** Discuțiile purtate cu delegația spaniolă au vizat domenii precum: atribuțiile și activitățile recente ale CSM, implicarea CSM în activitățile Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, sistemul de formare a magistraților și activitatea INM, precum și modul și gradul de utilizare a tehnologiei informației în cadrul sistemului judiciar român. Din partea Consiliului General al Puterii Judiciare din Spania au participat: dl. Miguel Carmona Ruano, președinte al Comisiei Relații Internaționale din cadrul CGPJ, dl. Antonio Monserrat Quintana, membru al Comisiei Relații Internaționale din cadrul CGPJ și dl. Carlos Almela Vich, procuror și consilier juridic în cadrul CGPJ.

- **14- 15 aprilie 2010 - Vizita de lucru a delegației CSM la Consiliul Superior al Magistraturii din Franța;**

- **26- 27 aprilie 2010 - Vizita de lucru a delegației CSM la Consiliul Superior al Magistraturii din Republica Moldova;** în cadrul acestei vizite s-a decis de comun acord semnarea unui Protocol de colaborare între Consiliul Superior al Magistraturii din România, Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor din Republica Moldova, în vederea întăririi relațiilor de cooperare la nivel instituțional;

- **04-06 octombrie 2010 - Participarea reprezentanților CSM la vizita de lucru organizată în Republica Moldova.** Vizita a fost organizată la inițiativa Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova, pe baza protocolului de colaborare existent și a avut ca scop furnizarea de asistență și schimbul de experiență în domeniul metodologiei de normare a muncii magistraților - stabilirea volumului optim de activitate;

- **10-11 noiembrie 2010 – vizita delegației Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova.** În cadrul discuțiilor au fost abordate subiecte legate de cooperarea dintre cele două state în domeniul justiției și potențialele domenii viitoare de colaborare, precum și evoluțiile înregistrate în procesul de reformă a sistemului judiciar din România.

V.5.2. Activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în cadrul Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare

În anul 2010, Consiliul Superior al Magistraturii a participat în mod activ la cele mai importante activități ale Rețelei: grupuri de lucru, întâlniri ale unor grupuri de specialiști, Adunarea Generală, ședințe ale Comitetului de Pilotaj, întâlniri de demarare și implementare a proiectelor asociației pentru perioada 2010-2011, etc.

A. Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare

Ca în fiecare an, cel mai important eveniment al asociației, care se bucură de prezența numeroasă a membrilor și observatorilor Rețelei, este **Adunarea Generală**.

În 2010, Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare s-a desfășurat la Londra, în perioada 2-4 iunie 2010, tema evenimentului fiind „*Către o cultură juridică europeană*”.

Lucrările principale ale Adunării Generale au vizat: raportul de activitate al Rețelei pe anul 2009, rezultatele activităților desfășurate de grupurile de lucru, adoptarea planului strategic pentru perioada 2010-2011, aprobarea conturilor și bugetului asociației pentru anul 2009 și 2010, alegerea organelor de

conducere ale Rețelei și a auditorilor financiari, prezentarea website-ului Rețelei. În luna noiembrie 2010, a fost lansată noua variantă a paginii de internet a Rețelei și anume www.encj.eu.

În cadrul lucrărilor Adunării Generale, au fost adoptate:

- *planul strategic al Rețelei* - document ce stabilește prioritățile și obiectivele strategice ale asociației pentru următoarea perioadă – și
- *Rezoluția privind conduita judiciară*.

La lucrările Adunării Generale au participat și reprezentanți din partea unor instituții europene, respectiv: Comisia Europeană, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene.

Un rezultat remarcabil obținut de Consiliul Superior al Magistraturii ca urmare a lucrărilor Adunării Generale este alegerea sa ca membru în Comitetul de Pilotaj al Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, alături de Consiliile Judiciare din: Belgia, Danemarca, Olanda, Ungaria, Franța, Irlanda și Scoția.

Conform statutului Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, *Comitetul de Pilotaj asigură funcționarea adecvată a Rețelei între reuniunile Adunării Generale*, luând toate măsurile necesare în acest scop, precum și pentru implementarea programului de activități al asociației. Comitetul de Pilotaj este compus din Președinte și reprezentanți a opt membri, aleși de Adunarea Generală pentru un mandat de doi ani.

Comitetul de Pilotaj, în noua compunere, s-a reunit în cadrul a două ședințe de lucru (4 iunie 2010 - Londra și 13 septembrie 2010 - Bruxelles), ocazii cu care au fost dezbătute aspecte privind: modalitatea de acordare a asistenței pentru membrii asociației, aducerea la cunoștință de către membri a situațiilor noi apărute la nivel intern, aspecte legate de funcționarea asociației (programul de stagiu, bugetul și situația financiară, repartizarea atribuțiilor Comitetului Executiv), evaluarea programului Adunării Generale, implementarea proiectelor din Planul Strategic pentru perioada 2010-2011, organizarea întâlnirii comune de demarare a proiectelor (Leuven 11-12 octombrie 2010), relațiile externe ale asociației (cooperarea cu alte organizații internaționale precum Rețeaua președinților curților supreme, ERA, Summitul Judiciar Ibero - American).

B. Grupurile de lucru

Ca urmare a Adunării Generale de la București din luna mai 2009, au fost înființate o serie de grupuri de lucru, care și-au desfășurat activitatea și în perioada ianuarie 2010 – iunie 2010. În ceea ce privește participarea reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii la lucrările acestor grupuri de lucru, cele mai importante întâlniri au fost organizate după cum urmează:

- grupul de lucru **„Statutul judecătorilor”** s-a reunit la data de **15 ianuarie 2010** (Roma). Lucrările grupului de lucru au debutat cu o prezentare a reglementărilor internaționale referitoare la standardele europene în materie, o comparație între independența și eficiența și poziția judecătorului în acest context, răspundere și transparență, precum și rolul unui Consiliu pentru Justiție. De asemenea au fost discutate aspecte privind: cariera și independența magistraților.

- grupul de lucru **„Încredere reciprocă”** s-a reunit la data de **1 februarie 2010** (Bruxelles). Acesta a abordat ca teme de lucru: propunerea unor măsuri de creștere a încrederii reciproce între sistemele judiciare – de ex. activități prin care să fie diseminate informații despre diverse sisteme judiciare, crearea unor forumuri pentru judecători din diferite state europene, etc. - precum și rolul unor instituții ca Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare, Rețeaua Europeană de Formare Judiciară sau Curtea de Justiție a Uniunii Europene în creșterea încrederii reciproce între sistemele judiciare din Europa.

- grupul de lucru **„Încredere publică”** s-a reunit la data de **15 februarie 2010**. Pe baza unor instrumente privind măsurarea încrederii publice în justiție, grupul de lucru a elaborat un chestionar ce a

fost completat de către toți participanții la aceste lucrări, iar concluziile studiului au fost prezentate în cadrul Adunării Generale.

- grupul de lucru **„Calitate și acces la justiție”** s-a reunit în perioada **18 -19 ianuarie 2010** (Lisabona), **25-26 februarie 2010** (Roma). Pentru perioada 2009-2010, grupul de lucru *„Calitate și acces la justiție”* și-a propus să abordeze tema accesului la justiție în sens larg, ceea ce presupune abordarea aspectelor procedurale, geografice, financiare legate de accesul la justiție precum și a accesului fizic la justiție. Ca urmare a acestor întâlniri, membrii grupului de lucru au elaborat un raport pe tema accesului la justiție și un registru conținând un inventar al contribuțiilor membrilor grupului pe diferite aspecte legate de accesul la justiție. Registrul cuprinde o scurtă descriere a impedimentelor de realizare a accesului la justiție și a inițiativelor luate pentru a facilita accesul la justiție, precum: impedimente de ordin financiar – taxele de timbru, impedimente de ordin geografic, impedimente de ordin fizic, impedimente de ordin cultural, psihologic, tehnologic, impedimente sociale și impedimente legate de executarea hotărârilor. La lucrările grupului de lucru au participat reprezentanții Consiliilor Judiciare din Danemarca, Belgia, Italia, Lituania, Olanda, Portugalia, Spania, Anglia și Țara Galilor, precum și observatori din state precum: Austria, Croația, Norvegia și Suedia. Raportul întocmit ca urmare a activității acestui grup de lucru, cuprinzând o analiză comparativă privind accesul la justiție din punct de vedere geografic, a fost supus atenției Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, analiza efectuată fiind considerată necesară din perspectiva eforturilor recente de reșezare a jurisdicției teritoriale a instanțelor din România, în special în ceea ce privește instanțele cu un volum redus de activitate.

- grupul de lucru **„Deontologia judiciară”** s-a reunit în data de **22 martie 2010**, la Bruxelles.

De asemenea, în cursul anului 2010, având în vedere necesitatea dezbaterii unor teme de interes pentru activitatea Rețelei, au fost convocate în mod *ad hoc* **grupurile de specialiști**, Consiliul Superior al Magistraturii fiind reprezentat la lucrările acestora după cum urmează:

- ✓ **grupul de specialiști „E-justice”** s-a întrunit la data de **18 ianuarie 2010** (Madrid). Ca urmare a acestei întâlniri, a fost elaborat un chestionar ce a fost transmis tuturor participanților cu privire la competențele Consiliilor Judiciare în ceea ce privește tehnologia informației, urmând ca grupul să propună experți pentru a participa la întâlnirile ce au loc la nivel european în aceste domenii, precum portalul de justiție european, etc.

- ✓ **grupul de specialiști în justiție penală** s-a reunit la data de **14 ianuarie 2010** (Londra) și la data de **22 septembrie 2010** (Bruxelles). Prima întâlnire a avut ca obiectiv elaborarea unui punct de vedere asupra Cărții verzi privind obținerea probelor în materie penală. A doua întâlnire a avut ca obiectiv elaborarea unei opinii cu privire la *drepturile, asistența și protecția victimelor infracțiunilor și violenței*. Această opinie a fost elaborată ca urmare a lansării de către Comisia Europeană a consultărilor publice cu privire la această tematică. În acest sens, membrii Rețelei au fost rugați să transmită un punct de vedere și observații cu privire la documentul suspus consultării asupra *drepturilor și protecției victimelor infracțiunilor și violenței* prin completarea unui chestionar elaborat în acest scop. De asemenea, pe baza răspunsurilor elaborate de către membrii RECJ, s-a organizat o *întâlnire la nivel de persoane specializate în dreptul penal* pentru a redacta opinia ce a fost ulterior transmisă Comisiei Europene.

- ✓ **grupul de specialiști în comunicare** s-a întrunit la data de 18 martie 2010 la Bruxelles, în vederea realizării unui schimb de idei cu privire la tipul de informații care să fie disponibil pe website-ul asociației, modul de prezentare a acestora, nivelul de accesibilitate al site-ului, etc.

Pentru perioada imediat următoare, cu ocazia **Adunării Generale de la Londra** (2 - 4 iunie 2010), a fost adoptat planul strategic pentru dezvoltarea Rețelei ce conține o detaliere și o precizare a tuturor obiectivelor strategice în proiecte sistematizate și concise.

Dintr-un număr de aproximativ 35 de proiecte pentru dezvoltarea ulterioară a Rețelei, în perioada 2011-2011 vor fi implementate 4 proiecte, astfel:

1. Sub coordonarea *Consiliului Judiciar din Italia*, va fi implementat proiectul privind colectarea informațiilor relevante (inclusiv soft law) referitoare la Consiliile Judiciare (compunere, competență, etc.) și actualizarea regulată a acestor informații. De asemenea, va fi elaborat și publicat (în special pe pagina de internet a Rețelei) un ghid al Consiliilor Judiciare, conținând informațiile astfel colectate.

2. Sub coordonarea *Administrației Naționale a Instanțelor din Danemarca*, va fi implementat proiectul privind furnizarea de informații și dezvoltarea celor mai bune practici în domeniul justiției pe teme precum: managementul calității, transparența, accesul la justiție, actualizarea și completarea informațiilor cu privire la cele mai bune practici din domeniul justiției și organizarea periodică a unor conferințe pe aceste teme. Proiectul este coordonat de Administrația Națională a Instanțelor din Danemarca, iar tema abordată în perioada de referință 2010-2011, se referă la durata procedurilor judiciare;

3. Sub coordonarea *Consiliului General al Puterii Judiciare din Spania* va fi implementat un proiect care are drept scop dezvoltarea unor standarde minime reprezentative pentru justiție la nivel european, în diverse domenii precum: atribuțiile magistraților, criteriile de numire, formarea profesională judiciară, procesarea informațiilor, etică judiciară, etc.

4. Sub coordonarea *Înaltului Consiliu Judiciar din Belgia* va fi implementat un proiect privind dezvoltarea analizei și monitorizarea încrederii publice în justiție la nivelul statelor din Uniunea Europeană.

Având în vedere importanța implicării active în activitățile desfășurate în cadrul asociației, prin Hotărârea nr.736/2010, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a desemnat reprezentanții Consiliului ce urmează a fi implicați în cele 4 proiecte ale Rețelei.

Ca urmare a constituirii echipelor de proiect, în perioada 11 - 12 octombrie 2010, la Leuven (Belgia), a avut loc întâlnirea de demarare a proiectelor.

Evenimentul a beneficiat de prezența domnului Stefaan de Clerck, Ministrul Justiției din Belgia, a doamnei Viviane Reding, vicepreședinte al Comisiei Europene, responsabil pentru justiție și a doamnei Nadia de Vroede, președinte al Înaltului Consiliu Judiciar din Belgia.

Cu această ocazie, echipele pentru toate cele 4 proiecte s-au întâlnit pentru a stabili activitățile ce vor fi desfășurate și conținutul fișei de proiect. Prin urmare, echipele de proiect au decis pentru fiecare proiect în parte: scopul proiectului, rezultatele urmărite, corelarea proiectului cu altele similare, riscuri implicate, metodologia și activitățile ce vor fi întreprinse, calendarul activităților, etc.

De asemenea, conform calendarului stabilit, echipele de proiect s-au reunit în ședințe de lucru, după cum urmează:

- în perioada 29-30 noiembrie 2010 a avut loc întâlnirea organizată în cadrul proiectului privind durata procedurilor judiciare (Roma, Italia);
- în data de 13 decembrie 2010 a avut loc întâlnirea organizată în cadrul proiectului privind dezvoltarea unor standarde minime reprezentative pentru justiție la nivel european (Bruxelles, Belgia);
- în perioada 13-14 decembrie 2010 a avut loc întâlnirea organizată în cadrul proiectului privind rolul Consiliilor Judiciare (Roma, Italia);
- în perioada 13-14 decembrie 2010 a avut loc întâlnirea organizată în cadrul proiectului privind încrederea publică în justiție (Bruxelles, Belgia).

V.5.3. Relațiile Consiliului Superior al Magistraturii cu alte instituții și organisme internaționale

În contextul relațiilor dintre Consiliul Superior al Magistraturii și alte organisme și instituții internaționale, în data de 29 iunie 2010, a avut loc întâlnirea doamnei judecător Florica Bejinaru, Președintele CSM, cu reprezentanții organizațiilor Friedrich Ebert Stiftung România, Freedom House România, Societatea Academică din România și Konrad Adenauer Stiftung România, ocazie cu care au fost

dezbatute aspecte privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar din România și progresele înregistrate în procesul de reformă.

În data de **2 iulie 2010**, cu ocazia marcării unui moment special, aniversar, pentru sistemul judiciar românesc – *Ziua Justiției*, a fost organizată la sediul CSM întâlnirea doamnei judecător Florica Bejinaru, Președintele CSM și a altor reprezentanți ai Consiliului cu membrii Corpului diplomatic acreditat la București – ambasadori și alți înalți reprezentanți diplomatici – ai statelor membre ale Uniunii Europene, Comisiei Europene, precum și ai Canadei. Discuțiile s-au axat pe evoluțiile înregistrate în procesul de reformă a sistemului judiciar românesc, în contextul în care 2010 a fost anul care marchează încheierea mandatului actualului Consiliu.

Reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au participat alături de reprezentanți ai Consiliilor Judiciare din Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Italia, Macedonia, Muntenegru, Serbia și Ungaria la cea de a V-a ediție a "Conferinței Internaționale a Autorităților Judiciare" organizată în perioada 17-20 octombrie 2010 la Siofok, Ungaria. În plus, în data de 29 septembrie 2010 reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii au primit vizita unei delegații oficiale a Curții Supreme Populare a Vietnamului.

În cadrul Programului de schimb între autoritățile judiciare, desfășurat sub egida Rețelei Europene pentru Formare Judiciară (EJTN), în data de 17 februarie 2010 și 22 octombrie 2010, Consiliul Superior al Magistraturii a primit vizita a 6 judecători din Italia, Franța, Olanda, Spania și Polonia, ocazie cu care au fost dezbătute aspecte referitoare la modul de organizare și funcționare a instanțelor din România, precum și atribuțiile CSM în ceea ce privește cariera și răspunderea disciplinară a magistraților.

Consiliul a fost informat periodic cu privire la lucrările *Comisiei pentru Eficientizarea Justiției din cadrul Consiliului Europei* și cele ale *Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni*, organisme reprezentate de persoanele desemnate din cadrul Ministerului Justiției, respectiv din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, implicându-se activ în formularea punctelor de vedere, transmiterea informațiilor privind sistemul judiciar din România și diseminarea Documentelor strategice – ex. Raportul privind sistemele judiciare Europene - Ediția 2010, Magna Carta Judecătorilor etc.

V.5.4. Programe cu finanțare europeană cu impact asupra sistemului judiciar

V.5.4.1. Programe aflate în derularea Consiliului Superior al Magistraturii

Începând cu anul 2005, Consiliul Superior al Magistraturii este Autoritate de Implementare pentru programele Phare și Facilitatea de Tranziție de care beneficiază această instituție, precum și pentru programele ai căror beneficiari sunt Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri, instituții aflate, conform legii, în coordonarea Consiliului.

A. Facilitatea de Tranziție

RO/2007-IB/JH/01; 2007/19343.01.01 – „Unificarea jurisprudenței instanțelor și parchetelor din România”

Contractul a fost semnat la data de 17 iunie 2009, iar implementarea propriu zisă a început în luna august 2009. Proiectul a fost implementat pe o perioadă de 12 luni (până la data de 3 august 2010) și a beneficiat de un buget de 800.000 Euro (din care 600.000 Euro fonduri Phare și 200.000 Euro cofinanțare). Statul membru partener a fost Germania, prin *Fundația Germană pentru Cooperare Legală Internațională*.

Proiectul s-a înscris în cadrul mai larg al eforturilor întreprinse pentru consolidarea mecanismelor procedurale existente și a celorlalte măsuri care să ducă la îmbunătățirea calității hotărârilor judecătorești, în vederea reducerii numărului de cauze a căror soluție este modificată în căile de atac, creșterea încrederii justițiabililor în actul de justiție și implicit pentru a asigura consolidarea statului de drept și a supremației legii.

Convenția a fost structurată pe 4 arii de lucru, fiecare dintre acestea fiind subdivizate în componente și activități cu rezultate, resurse și limite de timp precis stabilite.

Primele două arii de lucru au avut ca obiectiv *evaluarea cadrului legislativ existent, a practicii judecătorești din România referitoare la interpretarea și aplicarea unitară a legii, respectiv a situației de fapt referitoare la practica unitară în activitatea parchetelor și elaborarea de propuneri de măsuri legislative și de altă natură care să conducă la îmbunătățirea situației, în acord cu cele mai bune practici din Uniunea Europeană.*

Rezultatele analizelor și ale misiunilor de evaluare au fost sintetizate într-un *document de lucru comun*, conținând o listă cu *precondițiile pentru promovarea unei jurisprudențe unitare.*

Unele dintre problemele astfel identificate au fost transpuse în *propuneri legislative, pentru a asigura o evoluția solidă și sustenabilă:*

- un proiect de Lege privind “promovarea practicii unitare la nivelul instanțelor judiciare” ;
- un proiect de Lege privind „examenul național al juriștilor” care să impună tuturor candidaților cerințe unitare de specialitate;
- Ghid pentru activitatea procurorilor (inclus în cuprinsul Manualului de Metodologie, la capitolul referitor la activitatea instanțelor și a parchetelor în dreptul penal).

În timp ce ariile de lucru 1 și 2 au fost concepute pentru îmbunătățirea cadrului legislativ și de fapt relevant pentru consolidarea unei jurisprudențe unitare și consecvente, eforturile din cadrul *ariei de lucru 3* au fost îndreptate spre *elaborarea unei metodologii coerente și cuprinzătoare de tratare și soluționare unitară a cauzelor.* Această metodologie, existentă și în alte state membre ale UE, a fost concepută ca un instrument ajutător pentru judecători și procurori, fără să aibă caracter obligatoriu.

Manualul de Metodologie astfel elaborat conține nu numai aspecte de metodologie *stricto sensu*, ci și îndrumări practice pentru abordarea unui dosar, definiții pentru noțiuni importante care nu sunt definite prin lege și care, până acum, nu au fost definite nici prin jurisprudența Înaltei Curți, etc.

Manualul a fost prezentat și discutat în 3 *seminarii de tip „instruirea formatorilor”*, la care au participat în total *circa 50 de magistrați*, reprezentând toate nivelurile de jurisdicție. Toți cei prezenți au promovat testul de la sfârșitul seminarului. Mai mult de atât, Manualul de Metodologie cât și celelalte rezultate ale proiectului au fost prezentate magistraților în cadrul a unei *campanii de conștientizare, desfășurată în 7 întâlniri regionale* (la Brașov, Iași, Cluj-Napoca, Oradea, Alba Iulia, Pitești, București). *La aceste întâlniri au participat circa 230 de magistrați.*

Aria de lucru numărul 4 a cuprins activități pentru *consolidarea eforturilor de asigurare a unei jurisprudențe consecvente în anumite domenii de drept în care lipsa unei practici unitare este resimțită mai acut.*

În acest context au fost implementate 30 de *seminarii*, a căror tematică de fond a fost în concordanță cu necesitatea aplicării coerente și consistente a legii. 580 de *judecători și procurori* au participat la sesiunile de instruire.

În legătură cu seminările, a fost realizată o *culegere de jurisprudență îndrumătoare*, care cuprinde colecții de spețe din fiecare domeniu de drept, care necesită o atenție specială, având în vedere problematica aplicării unitare și consistente a legii, în scopul folosirii acesteia în procesul de pregătire a auditorilor de justiție de la Institutul Național al Magistraturii.

Pentru a asigura sustenabilitatea proiectului, a fost formulată o *propunere de abordare metodologică având ca scop realizarea unei culegeri de decizii cu rol orientativ, pe domenii de drept tematiche.*

Măsurile întreprinse de CSM pentru valorificarea rezultatelor proiectului/ asigurarea sustenabilității acestora.

Proiectul de Lege privind “promovarea practicii unitare la nivelul instanțelor judiciare” a fost discutat cu judecători ai instanței supreme, iar forma finală a fost prezentată de cei doi lideri de proiect Plenului CSM.

Plenul a discutat și aprobat proiectul de lege, iar prin decizia din 31 mai 2010 l-a înaintat Ministerului Justiției, spre analizare. Aceste propuneri au fost fructificate în Legea nr. 202/2010, privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (mica reformă a justiției).

Manualul de metodologie. Având în vedere anvergura acestui demers și plecând de la ideea beneficiilor pe care le-ar putea avea completarea Manualului de Metodologie din perspectiva modificărilor introduse în legislație prin adoptarea noilor coduri de procedură și de drept material, Consiliul Superior al Magistraturii a decis să continue sarcina asumată în cadrul proiectului Facilitatea de Tranziție și după finalizarea acestuia, în contextul unei colaborări bilaterale cu experții germani. Pentru a asigura o cât mai mare consultare a documentului, varianta de lucru a Manualului a fost publicată pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii. A fost constituit un grup de lucru, a cărui misiune este să completeze și să îmbunătățească versiunea de manual elaborată în cadrul proiectului. Activitatea acestuia a început în luna noiembrie 2010 și va continua pe parcursul anului 2011.

Și celelalte propuneri și materiale rezultate în cadrul proiectului de mai sus sunt în atenția Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a fi valorificate la întregul lor potențial.

Facilitatea de tranziție - Anvelopa Nealocată

Pentru a se asigura continuitatea și stabilitatea procesului de implementare, programul Facilitatea de Tranziție s-a constituit ca o continuare a Programului Phare prin care s-a acordat sprijin financiar nerambursabil României în eforturile sale de finalizare a măsurilor necesare aderării. Astfel, structurile și procedurile stabilite pentru implementarea programelor Phare, asigură și implementarea programului Facilitatea de Tranziție. După finalizarea etapei de programare stabilită pentru programul Facilitatea de Tranziție, experții europeni au considerat că numai o parte din proiectele propuse spre finanțare sunt eligibile, fondurile necontractate fiind reunite sub denumirea **Facilitatea de Tranziție 2007 – Anvelopa Nealocată**.

Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri au beneficiat de **3 proiecte de asistență tehnică** și **3 proiecte de Twinning Light**, după cum urmează:

➤ FT 2007/19343.07.01.02.12 – „Asistență tehnică pentru consolidarea capacității de management a Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul resurselor umane din cadrul aparatului propriu și din sistemul judiciar din România”

Contractul a fost semnat în data de 15 decembrie 2009, în urma procedurii de evaluare fiind selectată oferta depusă de consultantul Lattanzio e Associati în consorțiu cu Emme&Erre. Proiectul a fost implementat pe parcursul a 9 luni, 15 decembrie 2009 – 15 septembrie 2010, beneficiind de un buget de 199.500 euro fonduri Facilitatea de Tranziție și 20.000 Euro fonduri de cofinanțare.

Obiectivul proiectului a fost acela de a consolida capacitatea de management a Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul resurselor umane din cadrul aparatului propriu și din sistemul judiciar din România.

Proiectul s-a axat pe 3 componente principale, după cum urmează:

Componenta 1: Îmbunătățirea eficienței managementului resurselor umane proprii ale CSM prin analizarea metodelor de recrutare și de evaluare aplicate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii și elaborarea de propuneri și recomandări în acest sens.

În acest context, s-au analizat metodele de recrutare și evaluare utilizate la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii și au fost elaborate propuneri pentru îmbunătățirea acestora și, implicit, a eficienței politicii de management a resurselor umane din cadrul aparatului tehnic administrativ propriu.

În completarea celor de mai sus, pentru a asigura consistența și uniformitatea aplicării metodelor, în cadrul proiectului a fost elaborat un ghid conținând standarde și indicatori care vor fi folosiți în practica recrutării și evaluării activității personalului din cadrul aparatului propriu al Consiliului.

De asemenea, tot în cadrul acestei prime componente, au fost evaluate nevoile de formare ale personalului din cadrul CSM responsabil cu stabilirea și implementarea politicii de resurse umane pentru personalul propriu al Consiliului, curricula elaborată urmând a fi avută în vedere la elaborarea și personalizarea în funcție de atribuții concrete a planului anual de formare profesională pentru aparatul tehnic administrativ al Consiliului.

Componenta 2: Revizuirea Strategiei Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul resurselor umane pentru sistemul judiciar.

În cadrul acestei arii de lucru, a fost evaluată și revizuită Strategia Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul resurselor umane din sistemul judiciar. Echipa de experți a realizat o analiză comparativă aprofundată a politicilor de resurse umane la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, precum și o evaluare a cadrului legal privind dinamica personalului din sistem.

De asemenea, pentru evaluarea nevoilor actuale ale sistemului judiciar în ceea ce privește politica de resurse umane, dar și pentru a asigura o cât mai largă consultare și asumare a rezultatelor acestei activități, în vederea fundamentării propunerilor de revizuire a strategiei de resurse umane a CSM au fost organizate 2 workshop-uri la care au participat reprezentanții instituțiilor relevante din cadrul sistemului judiciar.

În urma acestor demersuri au fost elaborate propuneri care să poată fi adaptate specificului realităților sistemului judiciar din România și resurselor umane ale acestuia.

Noua Strategie în domeniul resurselor umane a fost dezbătută în cadrul Comisiei de resurse umane a Consiliului în ședințele de lucru organizate în 8,13 și 20 septembrie 2010 și, de asemenea, a fost analizată de Plenul CSM în cadrul ședinței din data de 09 septembrie 2010.

Componenta 3: Îmbunătățirea eficienței managementului resurselor umane din sistemul judiciar prin elaborarea de propuneri/recomandări în acest sens și formarea personalului CSM specializat în gestionarea resurselor umane din sistemul judiciar.

În cadrul componentei 3 de lucru a fost evaluată activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul resurselor umane din sistemul judiciar fiind elaborat un raport cu recomandări pentru îmbunătățirea cadrului existent în acest domeniu.

De asemenea, echipa de experți a evaluat nevoile de formare ale personalului CSM cu competențe în domeniul resurselor umane pentru sistemul judiciar și au fost organizate trei sesiuni de pregătire pentru acesta.

Sustenabilitatea ulterioară a proiectului va fi asigurată prin utilizarea tuturor rapoartelor și materialelor furnizate de echipa de experți, în cadrul activităților specifice desfășurate de Direcția resurse umane și organizare, în special în domeniul asigurării resurselor umane pentru sistemul judiciar și formarea profesională a personalului din aparatul tehnic administrativ.

➤ FT 2007/19343.07.01.02.13 – „Asistență tehnică pentru consolidarea capacității instituționale a Școlii Naționale de Grefieri”

În urma procedurii de evaluare, oferta selectată a fost cea depusă de consultantul Hulla & Co Human Dynamics KG. *Proiectul a dispus de un buget de 276.000, din care 241.000 Euro fonduri Facilitatea de Tranziție și 35.000 Euro cofinanțare paralelă și a fost implementat în perioada 15 decembrie 2009 – 15 iunie 2010.*

Obiectivul proiectului a constat în continuarea dezvoltării instituționale a Școlii Naționale de Grefieri, astfel încât aceasta să fie capabilă să îndeplinească în mod corespunzător sarcinile de formare a

grefierilor din sistemul judiciar din România, precum și prin creșterea accesului publicului la informații în cadrul instanțelor și parchetelor.

Proiectul a fost structurat pe 3 componente, subsumate atingerii rezultatelor prevăzute în fișa de proiect:

Componenta 1: Îmbunătățirea rolului grefierului în asigurarea și garantarea accesului publicului la informații în sistemul judiciar.

Unificarea bunelor practici ale grefierilor în domeniul comunicării cu publicul în actul de justiție, cu referire specială la obligația acestora de a asigura și garanta accesul publicului la informații în sistemul judiciar, a reprezentat obiectivul urmărit prin activitatea propusă în cadrul acestui rezultat și care a constat în elaborarea unui studiu de evaluare a modului în care grefierii de la instanțele judecătorești și parchetele din țară asigură accesul publicului la informații în sistemul judiciar.

Studiul a fost elaborat de către echipa de proiect, fiind transmis beneficiarului și publicat pe site-ul instituției.

De asemenea, au fost organizate 3 ateliere de lucru privind rolul grefierilor de a garanta și a furniza accesul la informații pentru public în sistemul judiciar. În cadrul acestor ateliere de lucru au participat 52 de participanți, grefieri de la toate gradele de jurisdicție din țară.

Componenta 2: Elaborarea de ghiduri teoretice și practice în materii specifice pentru uzul grefierilor din instanțele judecătorești și din parchete

Proiectul a oferit asistență în procesul de elaborare a unor ghiduri teoretice și practice în teme specifice de interes pentru profesia de grefier, redactate pentru uzul grefierilor din instanțele judecătorești și din parchete elaborate.

Astfel, au fost elaborate 2 ghiduri teoretice și practice, câte unul pentru fiecare din următoarele materii: „Accesul publicului la informații în sistemul judiciar” și „Tehnica de redactare a actelor procedurale în materie penală”.

2500 de copii din fiecare ghid au fost transmise către beneficiarii finali, toate instanțele și parchetele din țară.

Componenta 3: Instruirea grefierilor din instanțe și parchete instruiți în materii specifice, care să răspundă exigențelor privind transparența actului de justiție precum și unificarea practicii.

Activitățile specifice ce au fost implementate în cadrul acestei componente a proiectului de asistență tehnică s-au referit la formarea continuă a grefierilor în următoarele materii: pe de o parte, „Tehnica de redactare a actelor procedurale în materie penală. Unificarea practicii. Aspecte de drept comparat”, iar pe de altă parte, „Rolul grefierului în asigurarea și garantarea accesului publicului la informații în sistemul judiciar”. Tematica acestor seminarii s-a armonizat cu celelalte componente ale proiectului, venind în completarea acestora din urmă.

Astfel, pentru cele două teme au fost organizate **4 seminarii** de formare, câte două pentru grefierii de la nivelul instanțelor, respectiv pentru grefierii de la nivelul parchetelor, la care au participat grupuri distincte de 16 participanți (câte un reprezentant de la fiecare curte de apel/parchet de pe lângă curtea de apel).

➤ **FT 2007/19343.07.01.02.14 – „Continuarea asistenței tehnice pentru consolidarea rețelei de formatori a Școlii Naționale de Grefieri și pentru îmbunătățirea abilităților de predare în ceea ce privește noul Cod civil și noul Cod penal”**

În urma procedurii de evaluare, oferta selectată a fost cea depusă de consultantul East West Consulting în consorțiu cu ECO3 din România. Proiectul a dispus de un buget de 188.700 Euro, din care

158.700 Euro fonduri Facilitatea de Tranziție și 30.000 Euro cofinanțare paralelă și a fost implementat în perioada 15 decembrie 2009 – 15 iunie 2010.

Scopul proiectului a constat în continuarea dezvoltării instituționale a Școlii Naționale de Grefieri prin consolidarea rețelei de formatori precum și prin îmbunătățirea curriculei de formare profesională cu noile dispoziții din noul Cod civil și din noul Cod penal.

Proiectul a fost structurat pe **2 componente**, subsumate atingerii rezultatelor prevăzute în fișa de proiect:

Componenta 1: Elaborarea a 3 manuale în domenii specifice pentru uzul formatorilor din rețeaua SNG

Proiectul a oferit asistență, în ceea ce privește forma și conținutul, în procesul de elaborare a unor manuale pentru uzul formatorilor din rețeaua SNG, având ca tematici:

- implementarea dispozițiilor civile din noul Cod civil;
- implementarea dispozițiilor de dreptul familiei din noul Cod civil;
- implementarea noului Cod penal.

Astfel, 200 de copii din fiecare manual (600 în total) au fost puse la dispoziția beneficiarului de către echipa de proiect.

Componenta 2: Instruirea formatorilor SNG în ceea ce privește noul Cod civil și noul Cod penal

Proiectul a sprijinit îmbunătățirea rețelei de formatori deja existente a Școlii Naționale de Grefieri.

În cadrul a 3 seminarii (1 seminar privind implementarea dispozițiilor noului cod civil, 1 seminar privind implementarea dispozițiilor noului cod penal și 1 seminar privind implementarea dispozițiilor noului cod al familiei), au fost formați un număr total de 45 de formatori din rețeaua SNG.

➤ RO 2007/IB/JH – 24 TL – „Creșterea eficienței Inspecției Judiciare din România”

Contractul a fost semnat la data de 15 decembrie 2009, pentru o perioadă de implementare de 5 luni (până la data de 14 mai 2010) și a beneficiat de un buget de 194.000 Euro (din care 164.000 Euro fonduri Facilitatea de Tranziție și 30.000 Euro cofinanțare paralelă). Statul membru partener a fost Spania, prin *Consiliul General al Puterii Judiciare*.

În cadrul proiectului au fost derulate o serie de activități specifice, structurate în cadrul a 2 componente, după cum urmează:

Componenta 1 – Analiza aprofundată a cadrului legal și procedural care guvernează în prezent organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare din România

Experții au elaborat două documente principale – un *Studiu de drept comparat* pe tema inspecției judiciare și a răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor în diferite state din Uniunea Europeană și o *Analiză a cadrului actual de reglementare și a procedurilor care guvernează organizarea și funcționarea Inspecției Judiciare din România*, care cuprinde *propuneri concrete de îmbunătățire* a acestuia. Ambele documente au fost puse la dispoziție în limbile română și engleză.

În cadrul studiului au fost analizate inspecțiile judiciare și procedurile disciplinare din țările UE supuse studiului, prin prisma standardelor europene în materie. Principalul obiectiv a fost acela de a identifica punctele comune și principalele aspecte divergente, precum și modul în care interferează aceste aspecte asupra independenței sistemului judiciar.

Cea de a doua evaluare a fost orientată spre obținerea unui „diagnostic” al acestui for - Inspecția Judiciară – care să permită identificarea problemelor existente. Scopul acestei activități a fost acela de a

asigura funcționalitatea optimă în procesul de administrare a justiției, având la bază standarde de calitate. Documentul conține recomandări pentru îmbunătățirea activității Inspecției Judiciare.

Principalele recomandări ale acestei analize au fost prezentate de cei doi lideri de proiect în cadrul unei conferințe de presă organizate cu prilejul finalizării proiectului:

- Inspecția Judiciară trebuie să rămână în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii;
- Inspecția Judiciară trebuie să identifice instrumente legale pentru a putea respinge *de plano* cererile neîntemeiate ale petenților (pentru a eficientiza activitatea resurselor umane);
- reprezentarea regională – criteriu de selecție a inspectorilor judiciari – trebuie privită ca un deziderat, dar nu poate deveni sub nici o formă un obstacol în calea eforturilor pe care Consiliul le face pentru a ocupa posturile vacante de inspector; acest criteriu nu trebuie privit ca un standard european, cu atât mai mult cu cât în nici una dintre țările evaluate în cadrul studiului de drept nu s-a regăsit o condiție asemănătoare pentru accesul în această profesie;
- au fost formulate propuneri de criterii obiective de selecție;
- a fost elaborat un catalog specific și detaliat de abateri disciplinare, în conformitate cu gravitatea acestora; a fost stabilită o listă de sancțiuni, proporționale cu abaterea săvârșită;
- accesul direct al Inspecției Judiciare la datele statistice ale instanțelor și parchetelor și la bazele de date privind activitatea acestora;
- necesitatea de a face anumite schimbări de natură legislativă, cu precădere în materie disciplinară, pentru a garanta independența sistemului judiciar;
- poziția Inspecției Judiciare față de societatea civilă (a fost subliniată necesitatea de a clarifica faptul că Inspecția Judiciară nu are atribuții cât privește verificarea legalității hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțe; în acest sens cetățenii au la dispoziție căile de atac prevăzute de lege).

Materialele elaborate în cadrul proiectului au fost puse la dispoziția Inspecției Judiciare, pentru a fi avute în vedere în cadrul activității lor cotidiene, precum și în susținerea viitoarelor inițiative de modificare a actualei reglementări.

Componenta 2 – Organizarea unei conferințe internaționale de două zile pe tema deontologiei profesionale a magistraților, pentru aproximativ 80 de participanți

Obiectivul acestei conferințe a fost acela de a aduce laolaltă experiențe diferite și bune practici care privesc sfera deontologiei profesionale, de a compara diferitele abordări în domeniu și a de concluziona cu privire la aspectele relevante specifice care ar putea fi adaptate realităților sistemului judiciar românesc. Această activitate a sprijinit schimbul imediat de informații și dezbaterile pe teme de deontologie, dar și pe probleme care privesc activitatea Inspecției Judiciare (precum organizare și funcționare, obiective și metodologie, deontologia judecătorilor și procurorilor).

Conferința cu tema Inspecția Judiciară - garant al independenței sistemului judiciar a avut loc în perioada 10 – 11 mai 2010 și au participat 84 de invitați români (judecători și procurori, membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, inspectorii judiciari, reprezentanți ai societății civile, diplomați și membri ai asociațiilor magistraților) și 15 experți internaționali.

În cursul celor două zile de dezbateri au fost organizate grupuri de lucru, respectiv: „Organizarea și funcționarea serviciului de Inspecție Judiciară. Sistemul abaterilor și sancțiunilor disciplinare” și „Deontologie. Independența justiției și drepturile judecătorilor și procurorilor”, ale căror concluzii au fost sintetizate și au fost ulterior incluse în studiul de drept comparat.

Pe parcursul conferinței au fost distribuite materiale informative privind rezultatele proiectului, pentru o mai largă popularizare a acestora.

Plenul CSM a dezbătut propunerile Inspecției Judiciare formulate după evaluarea realizată în cadrul proiectului, menite să structureze materia răspunderii disciplinare a magistraților pe noi coordonate (cu titlu de exemplu, acestea vor ajuta la elaborarea unui catalog detaliat și specific de abateri disciplinare, corespunzător cu gravitatea acestora, elaborarea unei liste de sancțiuni disciplinare proporțional cu abaterile disciplinare).

După analiza în cadrul Direcției legislație, documentare și contencios și a Comisiei Juridice au fost luate următoarele măsuri:

- Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat propunerile de modificare și completare a Hotărârii nr. 201/2006, privind procedura recrutării inspectorilor judiciari (HCSM nr. 1095/25 noiembrie 2010). Plecând de la concluziile proiectului, Plenul CSM a apreciat că actuala procedură de recrutare a inspectorilor judiciari trebuia îmbunătățită, mai ales prin adăugarea unui nou criteriu de selecție, referitor la cunoștințele profesionale. Mai mult, din analiza studiului de drept comparat realizat de experții spanioli privind procedura de numire a inspectorilor judiciari rezultă că în niciun stat european recrutarea inspectorilor nu se realizează printr-o examinare scrisă (tip grilă sau sinteză), fiind necesară o vechime minimă (10 - 12 ani) în funcția de judecător/procuror și audierea acestora de către autoritatea care îi numește și care decide în ce măsură candidatul îndeplinește cerințele pentru post.

- După aprobarea lor în Plen, Consiliul Superior al Magistraturii a înaintat Ministerului Justiției propunerile de modificare și completare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cât privește abaterile și sancțiunile disciplinare. Propunerile sunt rezultatul studiului comparativ de drept cu privire la serviciul de inspecție judiciară și răspunderea disciplinară a magistraților realizat în cadrul proiectului. Acestea au fost transmise, spre analiză, și instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea, urmând ca opiniile magistraților să fie comunicate, după centralizare, Ministerului Justiției.

➤ RO 2007/IB/JH – 25 TL – „Creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților”

Contractul a fost semnat la data de 15 decembrie 2009, având o perioadă de implementare de 6 luni și 2 zile (până la data de 16 iunie 2010). Bugetul proiectului a fost în sumă de 278.050 Euro (248.050 euro fonduri Phare - Facilitatea de Tranziție și 30.000 euro - cofinanțare). Contractul a fost implementat în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii din Italia, "Consiglio Superiore della Magistratura".

Activitățile specifice ale proiectului sunt structurate în cadrul a **3 componente**, după cum urmează:

✓ *Rezultat 1 – Elaborarea unui studiu de drept comparat cu privire la principalele sistemele de evaluare existente în Europa și care să cuprindă o analiză atât a sistemelor de evaluare a activității profesionale a magistraților cât și a sistemelor de evaluare a sistemelor judiciare în ansamblu*

Studiul de drept comparat privind sistemele de evaluare profesională a judecătorilor și procurorilor a fost elaborat. Belgia, Franța, Italia, Spania, Olanda, Austria și Germania au fost țările selectate de echipa de proiect și Consiliul Superior al Magistraturii din România pentru analiză în cadrul studiului de drept comparat.

În scopul de a identifica cele mai importante și utile trăsături ale diferitelor sisteme, echipa de proiect a pregătit o fișă cuprinzătoare cu indicarea trăsăturilor sistemelor de evaluare pentru care să fie furnizate informațiile necesare. Natura evaluării, procedura, criteriile de evaluare, sursele de informare, prima evaluare după recrutarea în sistem, structura și competențele organismului judiciar competent prezintă principalele subiecte de comparație.

✓ *Rezultat 2 - Elaborarea unei lucrări conținând propuneri concrete privind crearea procedurilor și metodologiei necesare în vederea introducerii evaluării sistemului judiciar în România*

Echipa de experți a efectuat o analiză aprofundată a aspectelor specifice sistemului de evaluare a magistraților și ale evaluării performanței întregului sistem judiciar.

Pe baza analizei sistemului judiciar românesc, experții au elaborat un document conceptual conținând o serie de recomandări și propuneri menite să fie de ajutor Consiliului Superior al Magistraturii și Ministerului Justiției în vederea stabilirii unor standarde de performanță, introducerii unor noi instrumente și adoptării celor mai bune practici și în vederea identificării domeniilor principale pentru evaluarea sistemului judiciar din România.

Au fost identificate și analizate 12 domenii judiciare specifice, domenii în care calitatea serviciului justiției poate fi îmbunătățită prin măsurile propuse de către experți și anume: 1. Evaluarea performanței magistraților și a sistemului judiciar; 2. Calitatea și durata procedurilor; 3. Metoda statistică calitativă; 4. Resursele financiare și alte tipuri de resurse; 5. Organizarea instanțelor – managementul instanțelor; 6. Evaluarea calității justiției. Rapoarte privind funcționarea sistemului judiciar; 7. Utilizarea contractelor, a protocoalelor și acordurilor încheiate între instanțe/parchete și avocați/justițiabili; 8. Tehnologia informației; 9. Securitate juridică – calitatea legislației și calitatea hotărârilor judecătorești; 10. Măsurarea satisfacției publice privind funcționarea sistemului judiciar; 11. Procedura de soluționare a plângerilor; 12. Transparența organizațională. Carta utilizatorilor justiției.

De asemenea, s-a realizat și consultarea actorilor principali din cadrul sistemului judiciar român cu privire la propunerile formulate de experți în cuprinsul acestui document conceptual în data de 2 iunie, în cadrul unui atelier de lucru. Participanții la acest atelier de lucru au fost, în principal, magistrați români, personal CSM, reprezentanți ai Ministerului Justiției, ai Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Parchetului de pe lângă Curtea de Casație și Justiție, precum și reprezentanți ai personalului auxiliar de la instanțe și parchete. Observațiile formulate de către participanți cu privire la propunerile și recomandările experților au fost incluse ulterior în documentul conceptual.

✓ *Rezultat 3 - Organizarea unei conferințe internaționale cu privire la cele mai bune practici ale sistemelor de evaluare din Europa*

Organizarea conferinței s-a realizat în perioada 14-15 iunie 2010, la București. La acest eveniment au participat aproximativ 80 de invitați, magistrați români și străini, reprezentanți ai unor instituții judiciare notorii CEPEJ, CCJE, reprezentanți ai principalilor actori din sistemul judiciar românesc: CSM, MJ, UNBR, asociații profesionale ale magistraților.

Contribuțiile invitaților români și străini care au susținut prezentări sunt considerate realizări importante ce pot fi exploatate în continuare pentru îmbunătățirea sistemului de evaluare a activității profesionale a magistraților.

Direcția Resurse Umane și Organizare a utilizat recomandările formulate de către experți pentru a propune o serie de modificări ale Regulamentului și Ghidului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor. În fundamentarea modificărilor la Ghidul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, adoptate de către Plenul CSM la data de 30 septembrie 2010 se menționează faptul că au fost avute în vedere propunerile rezultate ca urmare a activităților desfășurate în cadrul proiectului *PHARE 2006/018-147.01.04.01. 01 Întărirea capacității Consiliului Superior al Magistraturii* de a-și îndeplini atribuțiile și ale acestui proiect.

În ceea ce privește sustenabilitatea proiectului, cele două documente elaborate în cadrul proiectului au fost diseminate în rândul magistraților români și a reprezentanților instituțiilor din sistemului judiciar care au participat la conferința internațională, reprezentând instrumente utile pentru propuneri în vederea îmbunătățirii sistemului de evaluare a activității magistraților. În plus, în vederea introducerii mecanismelor de evaluare a sistemului judiciar din România, Consiliul Superior al Magistraturii a efectuat demersurile

pentru continuarea, pe bază bilaterală, a cooperării cu Consiliul Superior al Magistraturii, urmând să aloce și fondurile necesare în acest scop. Scopul colaborării îl constituie tocmai elaborarea și aplicarea instrumentelor de evaluare a sistemului judiciar și de asigurare a calității procedurilor judiciare.

➤ **RO 2007/IB/JH – 26 TL – „Dezvoltarea formării profesionale continue a judecătorilor și procurorilor prin e-learning”**

Ca urmare a procedurii de evaluare, a fost selectată oferta depusă de Consiliul General al Puterii Judiciare din Spania. Proiectul a dispus de un buget de 150.000 Euro fonduri Facilitatea de Tranziție și 30.000 Euro fonduri de cofinanțare.

Contractul a fost implementat începând cu luna decembrie 2009, până la 30 iunie 2010.

În cadrul proiectului au fost derulate o serie de activități specifice structurate în cadrul a **2 componente**, după cum urmează:

Componenta 1: Pregătirea formatorilor în ceea ce privește elaborarea și dezvoltarea cursurilor de învățământ la distanță (e-learning)

Experții proiectului au evaluat disponibilitatea și funcționalitatea învățământului de tip e-learning în formarea profesională în sistemul judiciar din România, furnizând know how și cele mai bune practici în ceea ce privește diversele experiențe și sisteme e-learning din Statele Membre ale Uniunii Europene.

Astfel, fost creată o curricula de pregătire pentru formarea formatorilor în domeniul metodologiei e-learning prin crearea și transmiterea modulelor/curs.

Propunerile elaborate de reprezentanții și formatorii Institutului Național al Magistraturii au fost dezbătute pe parcursul a două seminarii (de câte două zile fiecare) organizate în acest scop.

De asemenea, au fost organizate 2 module de pregătire pentru formatori în domeniul dezvoltării aptitudinilor pentru utilizarea platformei educaționale on-line create în cadrul proiectului, de câte 2 seminarii fiecare (în total 4 seminarii de Formarea formatorilor), în cadrul cărora au fost formați 20 de formatori.

La final, materialul de pregătire a fost compilat într-un **ghid practic** pentru formatorii în e-learning.

Componenta 2: Elaborarea unor module de formare profesională prin mijloace electronice (e-learning) în următoarele domenii: anticorupție, lupta împotriva criminalității economico-financiare și confiscarea bunurilor rezultate din infracțiuni

Pentru evaluarea funcționalității învățământului de tip e-learning în formarea profesională în sistemul judiciar din România, au fost organizate întâlniri de lucru cu experții și formatorii INM, pentru a se putea crea module adaptate necesităților Institutului.

Experții au făcut sugestii privind îmbunătățirea platformei tehnice pentru formarea on-line DOKEOS, utilizând cele mai bune practici în tehnicile e-learning.

Au fost dezvoltate 3 module de pregătire (în format SCORM) în următoarele domenii: anticorupție, lupta împotriva criminalității economice și financiare și confiscarea bunurilor.

V.5.4.2. Programe aflate în derularea Ministerului Justiției

A. Fonduri de Pre-aderare

➤ **Facilitatea de Tranziție**

Ministerul Justiției a avut în implementare **2 proiecte** cu un buget total de 1.369.950 Euro (din care 1.133.929,47 Euro fonduri europene de asistență financiară nerambursabilă și 236.020,53 Euro cofinanțare națională), care au vizat îmbunătățirea sistemului român de statistică judiciară, precum și îmbunătățirea

politicii de resurse umane din cadrul sistemului penitenciar din România, conducând la o aplicare unitară a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor privative de libertate.

➤ ***Facilitatea de Tranziție – Anvelopa Nealocată***

Ministerul Justiției a avut în implementare 7 proiecte de înfrățire instituțională de scurtă durată, având alocat un buget total de 1.762.595,4 Euro (din care 1.575.595,4 Euro fonduri europene de asistență financiară nerambursabilă și 187.000 Euro cofinanțare națională), care au avut drept scop consolidarea capacității administrative a sistemului judiciar prin facilitarea schimbului de bune practici cu state membre sau asistență pentru transpunerea legislației comunitare în domenii precum sprijinirea schimbului de bune practici în domeniul investigării faptelor de mare corupție, îmbunătățirea cooperării judiciare internaționale în materie penală și civilă, consolidarea sistemului de expertiză judiciară, îmbunătățirea sistemului românesc de combatere a spălării banilor, îmbunătățirea proiectului de act normativ pentru remediile judiciare aplicabile în cazul duratei nerezonabile a procedurilor civile și penale, facilitarea schimbului de bune practici în domeniul recrutării, selectării și evaluării resurselor umane ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, precum și stabilirea unui mecanism național de prevenire pentru o mai bună promovare și protecție a drepturilor omului în locurile de detenție.

În cursul anului 2010, Ministerul Justiției a contractat și implementat 4 dintre proiectele de investiții aferente programului PHARE 2006 pentru care au fost alocate fonduri de la bugetul de stat, acestea urmărind: dotarea cu mobilier a sălilor de ședință a instanțelor judecătorești, achiziționarea de mobilier pentru birourile judecătorilor, dotarea birourilor locale de probațiune, îmbunătățirea dotărilor penitenciarelor pentru minori și a centrelor de reeducare. Bugetul total estimat pentru aceste proiecte este prevăzut în HG 541/2010 privind aprobarea sumelor necesare Ministerului Justiției pentru contractarea și implementarea proiectelor necontractate din fondurile Programului PHARE 2006, fiind în valoare de 9.314.000 Lei. Totodată, în 2011 va fi continuată dezvoltarea sistemului ECRIS, conform obiectivelor prevăzute în cadrul programului PHARE 2006 și pentru care vor fi alocate fonduri de la bugetul de stat, conform O.G. nr. 11/2009 privind alocarea de la bugetul de stat a fondurilor necesare pentru contractarea și implementarea proiectelor necontractate din fondurile Programului PHARE 2006.

B. Fonduri de Post-aderare

Fonduri structurale

Ministerul Justiției a depus la Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative (PODCA), în cadrul Axei Prioritare 2 „Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare”, Domeniul Major de Intervenție 2.2 „Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor”, cererile de finanțare pentru **3 proiecte** (ulterior aprobării în principiu a fișelor de proiect), care vizează dezvoltarea sistemului informatic pentru gestionarea în formă electronică a procedurilor aferente înființării persoanelor juridice fără scop patrimonial; implementarea portalului european de legislație N-Lex și dezvoltarea sistemului informatic e-cetățenie pentru gestionarea procedurilor aferente cetățeniei române în formă electronică.

De asemenea, a fost depus la Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Creșterea Competitivității economice (POSCCE), în cadrul Axei Prioritare III "Tehnologia Informației și Comunicațiilor pentru sectoarele privat și public", Domeniul Major de Intervenție 2 „Dezvoltarea și creșterea eficienței serviciilor publice electronice”, Operațiunea 3 „Sustținerea implementării de aplicații de E-Educație”, **un proiect** ce urmărește implementarea unei platforme de e-learning cu specific IT pentru Ministerul Justiției și sistemul judiciar din România.

Cele 4 proiecte depuse spre finanțare au un buget estimat total în valoare de 75.133.206,33 lei + TVA.

În anul 2011, va începe implementarea proiectelor ale căror cereri de finanțare au fost aprobate de către Autoritățile de Management corespunzătoare, conform mențiunilor anterioare.

De asemenea, Ministerul Justiției va întreprinde demersurile necesare în vederea identificării, prin consultarea beneficiarilor finali eligibili, a unor noi propuneri de proiecte, finanțabile prin fonduri structurale.

Programe comunitare

În cursul anului 2010, prin Serviciul Programe Europene au fost implementate 4 proiecte finanțate din fondurile programelor comunitare gestionate de Comisia Europeană și destinate statelor membre în următoarele domenii de interes: consolidarea cooperării internaționale în materia răspunderii părintești; cooperarea electronică transfrontalieră pentru mijlocirea procedurii electronice a somației europene de plată; utilizarea videoconferinței la nivelul statelor membre și cooperarea judiciară în materie penală. Bugetul acestora se ridică la suma de 1.320.398 Euro (din care 34.037 Euro cofinanțare națională).

De asemenea, în cadrul programelor comunitare, Ministerul Justiției prin Serviciul Programe Europene, a depus spre finanțare în parteneriat cu alte state membre, o serie de 9 proiecte în calitate de coordonator și alte **3 proiecte** în calitate de partener, având un buget total în valoare de 3.684.021,72 Euro (din care 442.994 Euro cofinanțare națională), în diverse domenii, precum cooperarea judiciară în materie civilă și penală (în domenii precum responsabilitatea părintească, recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești, colaborarea în scopul prevenirii delincvenței juvenile și re-insertiei sociale a minorilor cercetați penal etc.); conceperea unei modalități de comunicare IT pentru a facilita implementarea viitoare a procedurii europene a somației de plată; utilizarea sistemelor de videoconferință în cauzele transfrontaliere; sporirea eficienței și a eficacității în domeniul spălării de bani și al recuperării creanțelor; promovarea medierii în cauzele transfrontaliere în materie civilă; îmbunătățirea cunoștințelor membrilor Rețelelor Naționale Judiciare în materie civilă și comercială în domeniul noilor Regulamente UE; consolidarea cooperării judiciare internaționale în materia obligațiilor de întreținere, în combaterea traficului de ființe umane în Uniunea Europeană și în vederea sprijinirii implementării Deciziei - cadru privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești și a deciziilor de probațiune în vederea supravegherii măsurilor de probațiune și a sancțiunilor alternative; dezvoltarea conceptuală a unei platforme electronice de comunicare a documentelor judiciare și extrajudiciare în cauzele de insolvență transfrontalieră, în vederea înregistrării și publicării.

În anul 2011, Ministerul Justiției va demara implementarea proiectului finanțat în cadrul programului comunitar e-Justiție - “Dezvoltarea utilizării de instrumente electronice de gestionare a procedurilor de comunicare a citațiilor și inserarea în cadrul portalului instanțelor a unui motor de căutare generală”, având perioada de implementare de 2 ani și o valoare totală estimată de 632.300 Euro, din care Comisia Europeană va suporta 500.000 Euro.

De asemenea, în 2011, va începe și implementarea proiectelor ce vor fi aprobate în vederea acordării de finanțare din fonduri europene aferente programelor specifice ale Comisiei Europene („Justiție penală”, „Justiție civilă”, „e-Justiție”, „Prevenirea și lupta împotriva criminalității”).

Totodată, în 2011, Ministerul Justiției va proceda la identificarea, prin consultarea direcțiilor beneficiare, a unor noi propuneri de proiecte, finanțabile prin programele specifice ale Comisiei Europene destinate Statelor Membre, respectiv “Criminal Justice” „Civil Justice”, „E-justice”, precum și realizarea demersurilor în vederea identificării de parteneri din statele membre.

C. Alti donori

Programul Fundației Konrad-Adenauer-Stiftung „Statul de Drept - Europa de Sud-Est”

Ministerul Justiției va implementa în cursul anului 2011 două proiecte aprobate în vederea finanțării, cu un buget estimat total de 325715 Euro (din care 2.676 Euro cofinanțare națională), ce vizează teme de interes precum pregătirea profesională a consilierilor de probațiune cu privire la prevederile noului cod penal și a noului cod de procedură penală, precum și pregătirea profesională a judecătorilor în

domeniul protecției drepturilor omului în contextul modificărilor survenite prin Tratatul de la Lisabona și al Cartei Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene.

Asistența bilaterală furnizată de Germania prin Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ)

A fost demarat proiectul „Dezvoltarea sistemului de justiție pentru minori în România”, care cuprinde un program de formare profesională de 10 seminarii destinate profesioniștilor în domeniu, cât și elaborarea unor instrumente de lucru pentru aceștia, menite să asigure o mai bună cooperare la nivelul instituțiilor cu atribuții în domeniul justiției pentru minori. Bugetul total estimat pentru acest proiect și prevăzut în HG 541/2010 privind aprobarea sumelor necesare Ministerului Justiției pentru contractarea și implementarea proiectelor necontractate din fondurile Programului PHARE 2006 este de 3.582.000 Lei.

Acordul – cadru între Guvernul României și Consiliul Federal Elvețian pentru implementarea Programului de Cooperare Elvețiano – Român

Acordul vizează reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene extinse. Bugetul alocat pentru sistemul judiciar este în valoare totală de **3.600.000 CHF + 15%** cofinanțare națională și este divizat în mai multe proiecte care urmăresc formarea magistraților pentru aplicare noilor coduri, crearea de ateliere de lucru pentru executarea pedepsei privind munca în folosul comunității (probațiune), precum și îmbunătățirea capacității sistemului judiciar român de a lupta împotriva corupției și a infracțiunilor economice și financiare. Perioada de implementare a acestor proiecte este de 4 ani și va începe în anul 2011.

V.5.4.3. Programe aflate în derularea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

În anul 2010, la nivelul Ministerului Public a continuat implementarea proiectelor din cadrul programului „*Facilitatea de Tranziție*” și „*Justiția penală*”, acesta a participat ca partener în proiecte implementate de către Ministerul Justiției și Ministerul Administrației și Internelor și a înaintat spre aprobare mai multe propuneri de proiecte spre a fi finanțate din fonduri structurale și în cadrul programului ISEC.

A. *Facilitatea de tranziție*

Proiectul FT 2007/19343.01.03 - Întărirea capacității instituțiilor din România de a lupta împotriva criminalității informatice - înfrățire instituțională și achiziție de bunuri.

În cadrul acestui proiect, care a avut ca obiectiv îmbunătățirea capacității agențiilor de aplicare a legii de a combate criminalitatea informatică, în conformitate cu obligațiile ce decurg din statutul de membru al Uniunii Europene, au fost atinse următoarele rezultate:

- formarea profesională a unui număr de 92 procurori în tehnici de investigare a infracțiunilor de criminalitate informatică;

- formarea ca formatori a 29 de procurori selectați dintre cei 92 de procurori care au beneficiat de formare specializată în cadrul proiectului;

- elaborarea unui manual privind metodologii și proceduri de lucru pentru realizarea investigațiilor în cauzele de criminalitate informatică și diseminarea acestuia atât procurorilor, unităților DIICOT teritoriale, cât și ofițerilor specializați din cadrul IGPR;

- achiziția de aplicații software pentru realizarea de investigații în mediul cibernetic.

- *Beneficiarii proiectului* au fost Ministerul Public și Inspectoratul General al Poliției Române. *Bugetul total* a fost de 290.000 euro (din care 230.000 euro fonduri europene și 60.000 euro cofinanțare). Componenta de achiziție de bunuri s-a derulat în cursul anului 2009. Implementarea componentei de înfrățire instituțională s-a desfășurat în perioada 20 octombrie 2009-19 aprilie 2010.

În cadrul acestui proiect, care a avut ca obiectiv întărirea eficienței cooperării naționale și internaționale a instituțiilor sistemului judiciar român în domeniul recuperării bunurilor rezultate din infracțiuni generatoare de câștiguri substanțiale, în special trafic de persoane, trafic de droguri, fraudă, corupție și spălare de bani, au fost atinse următoarele rezultate:

- analiza instrumentelor operaționale și a mecanismelor de înghețare, sechestru sau confiscare a bunurilor existente în vederea identificării potențialului și blocajelor în materia recuperării bunurilor, mai ales la nivelul cooperării internaționale;

- analiza comparativă a legislației românești și europene în domeniu, formularea de propuneri cu scopul adaptării cadrului legal românesc;

- recomandări pentru sprijinirea elaborării unei strategii naționale în domeniul recuperării bunurilor rezultate din infracțiuni;

- elaborarea unui manual de bune practici la nivel național și internațional;

- în vederea stabilirii unui Birou Român pentru Recuperarea Bunurilor (Romanian Assets Recovery Office) funcțional, organizarea unei vizite de studiu în Statul Membru partener (Marea Britanie) la instituții similare pentru 14 specialiști români (procurori, polițiști, experți și judecători) + 1 manager de proiect;

- organizarea a 5 ateliere de lucru x 3 zile/ atelier pentru aprox. 75 specialiști (polițiști, procurori, experți, judecători) din cadrul tuturor instituțiilor beneficiare.

Beneficiarii proiectului au fost Ministerul Public, Ministerul Justiției, Inspectoratul General al Poliției Române, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Agenția Națională de Integritate, Agenția Națională de Administrare Fiscală și Garda Financiară.

Bugetul total a fost de 200.000 euro (din care 160.000 euro fonduri europene și 40.000 euro cofinanțare), iar proiectul a fost implementat în perioada decembrie 2009 – iunie 2010.

Proiectul FT 2007/19343.07.01.02.10 - Continuarea consolidării aplicării legii în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală și industrială prin îmbunătățirea bazei de date.

Acest proiect, care a avut ca obiectiv îmbunătățirea bazei de date în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală și industrială, a permis evaluarea bazei de date comune existente în domeniul dreptului de proprietate intelectuală și industrială, respectiv îmbunătățirea funcționării bazei de date gestionate de PICCJ.

Beneficiarii acestui proiect, în sumă de 344.000 euro, au fost Ministerul Public, Inspectoratul General al Poliției Române, Inspectoratul General al Poliției Române de Frontiera, Autoritatea Națională a Vămile, Oficiul Român de Drepturi de Autor, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Proiectul a fost implementat în perioada decembrie 2009 – noiembrie 2010.

Programul Justiția Penală

În cursul anului 2010, Ministerul Public a continuat implementarea proiectului JLS/2008/JPEN/029 - Îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților procurorilor români și bulgari în aplicarea instrumentelor de cooperare judiciară internațională, a cărui finanțare a fost aprobată de către CE în 2008, implementarea începând în anul 2009.

În urma activităților organizate, 60 de procurori români și bulgari au beneficiat de cursuri de limba engleză, care vor facilita astfel comunicarea cu partenerii lor din celelalte state membre ale UE, dar și cu cei din cadrul altor organizații internaționale de profil. Mai mult, au fost elaborate rapoarte în ceea ce privește

instrumentele de cooperare judiciară internațională ce urmează a fi diseminate procurorilor din România și Bulgaria.

B. În calitate de partener/beneficiar Ministerul Public a participat la implementarea următoarelor proiecte:

Proiect FT 2007/19343.07.01/IB/JH-09/TL - Continuarea asistenței în domeniul cooperării judiciare în materie civilă, comercială și penală

În cursul celor 6 luni de implementare a acestui proiect, care a avut ca **obiectiv** îmbunătățirea cunoștințelor practicienilor români (judecători, procurori, personal specializat de la nivelul Ministerului Justiției) în domeniul cooperării judiciare, 5 procurori și 15 judecători au participat la cursurile de formare de formatori în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie penală, în cele mai noi instrumente juridice adoptate la nivel european.

Beneficiarii proiectului au fost Ministerul Justiției (Autoritate de implementare) și Ministerul Public.

Proiect FT 2007/19343.07.01/IB/JH-01/TL - Sprijinirea schimbului de bune practici în domeniul investigării și judecării faptelor de (mare) corupție

În cursul celor 6 luni de implementare a acestui proiect, care a avut ca obiectiv îmbunătățirea metodelor de investigare și soluționare a cauzelor de (mare) corupție în România, prin intermediul schimbului de bune practici în domeniu între magistrații români și magistrați din statul partener și alte state membre U.E, aproximativ 100 de judecători și procurori au participat la patru ateliere de lucru, iar 50 de judecători și procurori au participat la conferința adresată judecătorilor și procurorilor implicați în domeniul judecării și urmăririi penale a faptelor de (mare) corupție.

Proiectul a produs și un **raport**, care cuprinde concluziile, recomandările și bunele practici în domeniu.

Beneficiarii proiectului au fost Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii, Direcția Națională Anticorupție și Ministerul Justiției (Autoritate de implementare).

Proiect FT 2007/19343.01.05 - Îmbunătățirea sistemului românesc de statistică judiciară

Proiectul, implementat în perioada decembrie 2009-decembrie 2010, a avut ca obiectiv îmbunătățirea și modernizarea sistemului de statistică judiciară din România în vederea creșterii calității datelor statistice.

În acest context, în urma evaluării situației actuale și a deficiențelor sistemului român de statistică judiciară, a fost elaborat un raport cu recomandări pentru îmbunătățirea metodologiei folosite în cadrul sistemului de statistică judiciară (inclusiv prin raportare la indicatori statistici folosiți la nivelul Statelor Membre ale Uniunii Europene, bune practici referitoare la colectarea, comunicarea, centralizarea datelor statistice, la asigurarea credibilității datelor statistice).

De asemenea, a fost concepută o metodologie pentru realizarea statisticilor judiciare în România, precum și un manual cu privire la utilizarea practică a metodologiei. 50 de persoane dintre specialiști implicați în activitatea de statistică, de la nivel central și local au beneficiat de formare în materia statisticii judiciare ca viitori formatori (formare de formatori).

Buget: 609.950 Euro (473929,47 Euro Facilitatea de Tranziție + 136020,53 Euro Cofinanțare națională)

Beneficiarii proiectului au fost Ministerul Justiției (Autoritate de implementare), Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri.

Proiect JLS/2008/RAMC/AG/1549-30-CE0311084/00-52 – CALERT - Crearea unui mecanism inter-instituțional de acțiune în cazurile de răpire a copiilor sau dispariție în care viața acestora poate fi pusă în pericol

Acest proiect, în valoare de 266.084,65 Euro, are ca obiectiv stabilirea unui sistem de alertă rapidă în cazurile de răpire sau dispariție a copiilor.

Beneficiarii proiectului sunt Ministerul Administrației și Internelor – IGPR (Autoritate de implementare), Ministerul Public și Centrul Român pentru copii răpiți și exploatați sexual FOCUS. Proiectul este implementat în perioada ianuarie 2010 – iunie 2011.

V.5.4.4. Programe aflate în derularea Direcției Naționale Anticorupție

A. Proiecte în domeniul întăririi capacității administrative și instituționale

Proiectul de înfrățire instituțională cu Northern Ireland Public Sector Enterprises Ltd. (NI-CO) (RO 07/IB/JH/03)

Acest proiect a fost implementat pe o durată de 10 luni (iulie 2009 – aprilie 2010).

În urma întâlnirilor bilaterale ale experților străini cu reprezentanții instituțiilor interesate, au fost redactate ghiduri de bune de practici pentru investigarea cazurilor de corupție conexe infracțiunilor comise în domeniul pieței de capital, spălării banilor, pieței asigurărilor, privatizărilor și achizițiilor publice. Cele șase ghiduri au fost diseminate tuturor instituțiilor co-beneficiare ale proiectului (Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Inspectoratul General al Poliției Române, Garda Financiară, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Banca Națională a României, Agenția Națională de Integritate, Ministerul Justiției).

Al doilea obiectiv al proiectului (diseminarea informațiilor adunate în cadrul ghidurilor de bune practici) a fost atins prin organizarea a șase sesiuni de pregătire profesională pentru 60 judecători și 30 procurori.

Proiectul de înfrățire instituțională „Sprijinirea schimbului de bune practici în domeniul investigării și judecării faptelor de (mare) corupție” (RO 07/IB/JH/10)

Obiectivul general al proiectului, care a avut o durată de 6 luni (ianuarie - iunie 2010), a fost îmbunătățirea activităților de investigare și judecare a faptelor de (mare) corupție prin îmbunătățirea metodelor și practicilor utilizate de judecători și procurori.

Pentru a mijloci schimbul de bune practici între experți germani și judecătorii și procurorii români au fost organizate *patru ateliere de lucru și o conferință finală* (la care au participat în total 35 de procurori DNA).

Toate informațiile au fost sintetizate într-un *manual de bune practici*, care a fost publicat pe *pagina de internet a Ministerului Justiției*.

Propunere de Proiect în cadrul Programului ISEC 2010 al Comisiei Europene

În luna iunie 2010, DNA a formulat o propunere de proiect privind *corupția și fraudă relativ la domeniul achizițiilor publice*, având ca obiect identificarea vulnerabilităților sistemelor de achiziții publice, a riscurilor și modalităților de fraudare utilizate în acest domeniu, precum și identificarea celor mai bune practici de prevenire și combatere existente la nivelul a trei state membre (România, Germania și Spania). Un alt obiectiv este realizarea unui schimb de idei și practici între practicienii din aceste trei state și organizarea unor sesiuni de pregătire profesională pentru sistemul judiciar din România.

În cadrul acestui proiect ce se va desfășura, în cazul în care va fi aprobată propunerea, pe parcursul a 20 de luni, DNA are ca parteneri Societatea Academică Română (SAR), Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ) și Oficiul Antifraudă din Catalonia, Spania (OAFIC).

În calitate de beneficiar, DNA a fost implicat pe parcursul anului 2010 în următoarele proiecte:

Proiectul de înfrățire instituțională „Consolidarea cadrului practic și legal din România în domeniul recuperării bunurilor”, implementat de Ministerul Public (RO 07/IB/JH/23), în cadrul căruia un procuror din cadrul DNA a participat, alături de alți procurori, ofițeri de poliție, inspectori de integritate ai Agenției Naționale de Integritate (ANI) și comisari din cadrul Gărzii Financiare la o *vizită de studiu în Marea Britanie și Irlanda*, având ca obiectiv cunoașterea cadrului legislativ și a modului în care își desfășoară activitatea instituțiile specializate în recuperarea bunurilor din aceste două state.

Proiectul de înfrățire instituțională „Îmbunătățirea sistemului românesc de combatere a spălării banilor”, implementat de Ministerul Justiției (RO 07/IB/JH/14), în cadrul căruia un reprezentant al DNA, procuror specializat în investigarea infracțiunilor de spălare de bani, conexe infracțiunilor de corupție, a participat la *mai multe sesiuni de lucru*, împreună cu experți spanioli, bulgari și reprezentanți ai DIICOT, parchete, Oficiului pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Ministerului Justiției, pe tema standardelor internaționale și mijloacelor de prevenire a acestui tip de infracțiuni.

Proiectul de înfrățire instituțională „Combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”, implementat de Oficiul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (ONPCSB) (RO 07/IB/JH/05), în cadrul căruia un procuror din cadrul DNA a participat, alături de alți procurori și judecători, la o *vizită de studiu în Portugalia*, având ca obiectiv stabilirea de contacte cu autoritățile relevante în domeniul prevenirii și investigării infracțiunilor de spălare a banilor și terorismului.

B. Proiecte în domeniul consolidării infrastructurii (contracte de achiziții)

Contract de GRANT OLAF 2009/C4/004

Echipamentele ce fac obiectul acestui contract de achiziție (în valoare de aproximativ 145.000 EUR, din care 50% fonduri europene) au fost livrate în cursul lunilor **noiembrie și decembrie 2010**.

Contract de GRANT OLAF 2010/C5/013

În luna mai 2010, DNA a formulat o propunere de proiect privind achiziționarea de echipamente hardware și licențe de aplicații software (inclusiv trainingul aferent utilizării acestora) necesare eficientizării activităților de percheziție informatică.

La data de **10 noiembrie 2010**, a fost semnat contractul de grant privind finanțarea de către Comisia Europeană a 50% din costurile implementării acestui proiect în valoare totală de aproximativ 75000 EUR.

C. Alte proiecte

În afara proiectelor finanțate de Uniunea Europeană, DNA a mai beneficiat de asistența altor instituții străine și organizații internaționale pentru dezvoltarea pregătirii profesionale a personalului său operativ, astfel:

- cu sprijinul **Fundației Germane pentru Cooperare Juridică Internațională (IRZ)**, au fost organizate trei seminarii de pregătire profesională la care au participat 36 de procurori din cadrul DNA
- în colaborare cu **Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică (OECD)**, în luna octombrie 2010, a fost organizat la București un seminar internațional, cu participarea

reprezentanților structurilor specializate în combaterea corupției din zona Balcanilor și a Asiei Centrale

Personalul operativ al DNA (8 persoane) a beneficiat, de asemenea, de trei sesiuni de pregătire profesională în domeniul investigării infracțiunilor ce aduc atingere intereselor financiare ale Comunităților Europene (o conferință și două seminarii), organizate de către Departamentul pentru Luptă Antifraudă (DLAF) (finanțate prin programele TAIEX și HERCULE ale Comisiei Europene).

V.5.5. Stadiul derulării programelor finanțate de Banca Mondială

Instituțiile sistemului judiciar beneficiază în prezent de Împrumutul acordat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Programului privind Reforma Sistemului Judiciar, destinat să completeze acțiunile finanțate atât din fonduri europene, cât și din fonduri provenind de la bugetul de stat.

Împrumutul are o valoare de *110 milioane Euro*, la care se adaugă *42 de milioane Euro* – contribuția Guvernului român. Durata de implementare a programului a fost estimată inițial la 4 - 5 ani (2006 – 2011), fiind prelungită ulterior până în 2013.

În conformitate cu prevederile Acordului de Împrumut⁴⁴, implementarea proiectului este realizată de Ministerul Justiției(MJ) - *Direcția de Implementare a Proiectelor Finanțate din Împrumuturi Externe (DIPFIE)*.

CSM are rolul de a asigura derularea proiectelor de care beneficiază (inclusiv a celor de care beneficiază INM și SNG).

Majoritatea fondurilor incluse în acest proiect (peste 90 la sută din suma totală a împrumutului) au fost destinate realizării Componentei I a Programului– *reabilitarea infrastructurii la nivelul instanțelor* (responsabil: Ministerul Justiției), după cum urmează:

Contracte de lucrări finalizate până în ianuarie 2011- 5:

1. Judecătoria Blaj – Reabilitare, extindere și amenajare sediu nou. Valoare contract – 1.292.256, 84 RON
2. Judecătoria Vatra Dornei – Amenajare sediu nou. Valoare contract – 4.768.768,40 RON
3. Tribunalul Vechi Maramureș – Reabilitare, extindere și amenajare. Valoare contract – 4.556.137,34 RON
4. Judecătoria Vișeu de Sus – Reabilitare, extindere și amenajare. Valoare contract – 4.339.006,64 RON
5. Judecătoria Bolintin Vale – Reabilitare și amenajare. Valoare contract – 2.347.151,97 RON

Contracte de lucrări în curs - 7, dintre care 5 au fost semnate în 2010:

1. Tribunalul Suceava – Extindere în curtea interioară. Valoare contract – 5.941.660,97 RON. Progres fizic – 70%
2. Judecătoria Orșova – Construire sediu nou. Valoare contract – 7.969.276,10 RON. Progres fizic – 45%
3. Tribunalul Ialomița/Judecătoria Slobozia – Reabilitare și amenajare. Valoare contract – 6.214.292,04 RON. Progres fizic – 50%
4. Judecătoria Săliște – Reabilitare, extindere și amenajare. Valoare contract – 820,893.40 RON. Progres fizic – 13%

⁴⁴ Ratificat prin Legea nr.205/2006

5. Tribunal și Judecătoria Tulcea – Construire sediu nou. Valoare contract – 21,012,643 RON. Progres fizic – 5%,
6. Tribunalul Argeș – Construire sediu nou. Valoare contract – 32,838,225 RON. Progres fizic – 10%
7. Curtea de Apel Pitești – Reabilitare și amenajare sediu. Valoare contract – 11,657,377 RON. Progres fizic – 5%

Sunt în curs de derulare licitații pentru 2 contracte de lucrări:

1. Palatul de Justiție Iași – Construire sediu nou;
2. Tribunalul Sibiu – Reabilitare, amenajare și extindere.

S-au realizat demersurile necesare obținerii autorizației de construcție, în vederea demarării licitației pentru 5 obiective de investiții:

1. Tribunalul Dolj și Curtea de Apel Craiova – Amenajare și extindere;
2. Tribunalul Cluj – Supraetajare și mansardare aripa de est;
3. Palatul de Justiție Oradea – Reabilitare, extindere și amenajare;
4. Tribunalul Prahova – Reabilitare, extindere și amenajare;
5. Judecătoria Câmpina – Reabilitare, extindere și amenajare.

O serie de obiective importante privind creșterea eficienței și transparenței instanțelor din România și responsabilizarea sistemului judiciar - sunt cuprinse în componentele a II-a, a III-a și, mai ales, în cea de-a patra componentă, privind „*Dezvoltarea capacității instituționale a instituțiilor sistemului judiciar, respectiv CSM, INM, ȘNG, MJ*” (*responsabili: instituțiile beneficiare*), după cum urmează:

A. Componenta II: „Consolidarea capacității administrative a instanțelor”

I. Proiectul „Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui plan de optimizare a operațiunilor procedurale în instanțe”

II. Proiectul „Transferul sarcinilor administrative de la judecători către grefieri”

În urma negocierilor purtate cu experții Băncii Mondiale, cele două proiecte au fost reunite, fiind evidente interdependențele dintre ele.

Durata estimată a proiectului: 12 luni.

În contextul priorităților stabilite de Plenul CSM, obiectivele esențiale ale serviciilor pe care Consultantul le va oferi au în vedere următoarele:

- să asiste CSM în identificarea și utilizarea instrumentelor adecvate pentru *creșterea eficienței* întregii activități a instanțelor, în ceea ce privește managementul și administrarea resurselor;
- să se stabilească gradele de complexitate a cauzelor și volumul optim de activitate la instanțe, pe baza celor mai bune practici și modele europene și internaționale.

Proiectul urmează să înglobeze și rezultatele deja obținute în cadrul comisiilor de lucru ale CSM, în domeniile respective, precum și proiectele-pilot derulate (spre ex., proiectul-pilot privind transferul sarcinilor ne-judiciare de la magistrați către grefieri). Caietul de sarcini este în curs de redactare, la nivelul direcției de specialitate a Consiliului Superior al Magistraturii, cu consultarea experților Băncii Mondiale.

B. Componenta III: „Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor în sistemului judiciar”

Proiectul „Realizarea unui sistem integrat de management al resurselor instituțiilor din cadrul sistemului judiciar”

Obiectivele proiectului:

Proiectul urmărește definirea și aplicarea unui sistem comprehensiv de gestiune a resurselor umane, financiare și materiale ale sistemului judiciar român, precum și funcții de sprijin pentru management, prin furnizarea de servicii, bunuri și pregătire.

Valoarea contractului: 3 192 582 EURO + 7 527 929 USD + 17 923 097 RON

Etapale parcurse și stadiul actual al derulării proiectului

În perioada 2007 – 2008 s-a derulat prima parte a proiectului, finalizată prin redactarea caietului de sarcini (specificatiile tehnice). La acest moment, se află în derulare *partea a doua a proiectului, vizând crearea propriu-zisă a sistemului informatic de management integrat al resurselor sistemului judiciar*. Licitația privind achiziționarea sistemului integrat de resurse a sistemului judiciar a început în toamna anului 2008 și s-a finalizat în decembrie 2010, odată cu semnarea contractului între Ministerul Justiției și Consultantul selectat – consorțiul format din Intracom Grecia și Intrarom România. Proiectul urmează a fi implementat.

C. Componenta IV: „Dezvoltarea capacității instituționale a instituțiilor sistemului judiciar, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Ministerul Justiției

C.1. Proiectul privind achiziționarea de servicii de consultanță în scopul implementării unui Sistem de Management al Calității în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii

Obiectivele proiectului:

Principalul obiectiv al proiectului este acela de a oferi servicii de consultanță pentru implementarea unui Sistem de Management al Calității (SMC) cuprinzător la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, ținând cont de certificarea SR EN ISO 9001:2001.

Obiectivele specifice și principalele activități vor urmări: realizarea documentației necesare și a design-ului sistemului de management al calității SR EN ISO 9001:2001; implementarea SMC SR EN ISO 9001:2001, incluzând oferirea de asistență tehnică în cadrul procesului de utilizare a diferitelor tipuri și forme de documente standard; realizarea unui audit în scopul evaluării nivelului de implementare de către beneficiar a SMC SR EN ISO 9001:2001, premegător obținerii certificării de la instituția autorizată; pregătirea corespunzătoare a personalului din cadrul aparatului tehnic al CSM.

Durata estimată a proiectului: 12 luni.

Valoarea contractului: 322 600 RON plus TVA.

Etapale parcurse și stadiul actual: Caietul de sarcini a fost aprobat de Plenul CSM în data de 5 martie 2009 și transmis direcției de specialitate a MJLC – DIPFIE, pentru demararea procedurilor de selecție de oferte. Procedura de selecție a Consultantului s-a încheiat în februarie 2010, fiind selectat consorțiul format din Quasaro SRL România și IMEON SRL România.

Implementarea proiectului a început la 1 iunie 2010.

Consultantul a prezentat Beneficiarului, până la acest moment, trei rapoarte, anume: *Raportul inițial* (de început) - *mai 2010*, care a cuprins planul de implementare a proiectului și calendarul activităților propuse, *Raportul intermediar nr.2 (septembrie 2010)*, cuprinzând descrierea instrumentelor și tehnicilor utilizate, modul de desfășurare a activității de colectare a datelor, evidența punctelor tari și a punctelor slabe potențiale/identificate etc., și *Raportul nr.3 – Strategia de Implementare a SMC (octombrie 2010)*.

C.2. Proiectul privind furnizarea de asistență tehnică în vederea pregătirii și realizării celui de-al doilea studiu de percepție (sondaj de opinie) asupra opiniilor și atitudinilor privind implementarea reformei sistemului judiciar din România

Obiectivele proiectului:

Cel de-al doilea sondaj de opinie va contribui la *monitorizarea progresului Programului Băncii Mondiale* privind Reforma Sistemului Judiciar, prin *evidențierea percepției asupra eficienței și responsabilității sistemului judiciar*, atât în prima etapă de implementare a Programului (aspect realizat prin derularea primului sondaj de opinie), precum și pe parcursul implementării Programului (aspect urmărit în cel de-al doilea sondaj) și la încheierea acestuia. Se va avea în vedere evaluarea percepției publicului și a profesioniștilor din sistemul judiciar (judecători, procurori, grefieri, avocați etc.) cu privire la: *performanțele sistemului*, în termeni de eficiență (celeritate, corectitudine, accesibilitate, capacitate de a asigura executarea hotărârilor), transparență, integritate și profesionalism; *stadiul actual și realizările* în procesul de reformă a justiției.

Durata estimată a proiectului: 3 luni (cu posibilitatea prelungirii)

Etapete parcurse și stadiul actual: Caietul de sarcini a fost definitivat în cadrul grupului de lucru constituit la nivelul CSM pentru implementarea primului proiect și a cărui componentă a fost păstrată și completată, în vederea implementării celui de-al doilea proiect similar. În urma aprobării sale de către Plenul CSM, în decembrie 2009, caietul de sarcini a fost transmis MJ; *procedura de selecție a Consultantului este în curs de derulare.*

C.3. Proiectul privind achiziționarea de „Servicii de consultanță pentru asistență tehnică în vederea dezvoltării testelor de raționament logic aplicate în cadrul procedurilor de selecție a magistraților – LSAT fază a III-a – INM”

Durata proiectului: 12 luni

Valoarea contractului (fără TVA): 107 888 USD

Etapete parcurse și principalele rezultate obținute:

Cea de-a treia etapă a LSAT a fost finalizată în luna iunie 2010. Pe parcursul fazei a III-a din proiect, Consultantul - **Comisia pentru Admitere la Facultatea de Drept - SUA (Law School Admission Council)** - a acordat consultanță în mai multe domenii prioritare, precum: realizarea și dezvoltarea bazei de date cu întrebări; metodologia de dezvoltare a testului, metodologia de pretestare a întrebărilor, probleme de securitate a testului, revizuirea întrebărilor elaborate de experții INM, asamblarea testului, analiza statistică a întrebărilor testate și pre-testate, dezvoltarea unui manual (ghid). Principalele rezultate obținute au fost următoarele: evaluarea și revizuirea întrebărilor de test de gândire critică elaborate de echipele de redactori ale INM și a testului de gândire critică din luna septembrie 2009; evaluarea capacităților echipelor de redactori ai INM de a funcționa de sine-stătător în viitor; elaborarea unui manual de instrucțiuni pentru testul de gândire critică, destinat candidaților la admiterea la INM.

În viitor, potrivit propunerilor formulate de INM în luna octombrie 2010, se va urmări obținerea finanțării Băncii Mondiale pentru *achiziționarea unui program software pentru procesarea electronică a rezultatelor testului LSAT* în cadrul examenului de admitere la INM – aceasta fiind o măsură de natură să sprijine dezvoltarea departamentului de concursuri, examene și politici publice al INM.

De asemenea, se are în vedere implementarea unui proiect destinat *dezvoltării componentei de formare la distanță, de tip e-learning, în cadrul INM*⁴⁵, având următoarele obiective principale: formarea formatorilor în drept civil, drept procesual civil, drept penal și drept procesual penal, în domeniul e-learning, precum și redactarea unei broșuri de bune practici în transformarea curriculei tradiționale în curricula pentru e-learning.

⁴⁵ Proiectul privind achiziționarea de „Servicii de consultanță pentru dezvoltarea unui sistem de învățământ continuu la distanță, de tip e-learning (pentru magistrați și grefieri în funcție), în beneficiul INM și ȘNG”, finanțat de același Program al Băncii Mondiale, a fost finalizat în 2008

C.4. Proiectul privind „Dezvoltarea tehnicilor didactice pentru formatorii Institutului Național al Magistraturii”

Obiectivele proiectului:

Proiectul a avut ca obiectiv fundamental asistența oferită INM de către firma de consultanță care va fi selectată, în scopul *consolidării rețelei de formatori, prin intermediul punerii în practică a unui program de pregătire a acestora.*

Programul de pregătire a urmărit *dezvoltarea tehnicilor de predare* (aptitudinilor didactice) utilizate de formatorii INM. În acest sens, echipa de consultanți a cooperat cu expertul INM în științele educației, în scopul evaluării activității în domeniu desfășurate de INM.

Durata proiectului: aprox.9 luni (finalizat în octombrie 2009)

Valoarea contractului (fără TVA): 206 608 EURO

Etapete parcurse și principalele rezultate obținute:

Consultantul selectat a fost un consorțiu format din *East-West Management Institute (SUA) și Institutul Român de Training (IRT)*. Echipa consultantului, împreună cu experții INM și specialistul INM în științele educației, au redactat prima formă a standardului pentru aptitudinile (tehnicile) didactice pentru formatorii INM, analizat și completat în cadrul primului seminar organizat conform termenilor de referință, în luna iunie 2009. Seminarul a reunit un grup de 12 formatori INM cu experiență în activitățile de formare (atât de la formarea inițială, cât și de la formarea continuă), experți INM, reprezentanți ai conducerii INM și reprezentanți ai CSM. În luna octombrie 2009 a fost organizat cel de-al doilea seminar prevăzut în proiect, la sediul INM din București. Conform planului descris în primul Raportul Interimar, seminarul s-a axat pe formarea formatorilor în domenii privind aplicarea și diseminarea "Standardelor profesionale pentru formatorii INM", care au fost redactate în cadrul proiectului, cu accent pe elementele care vizează planificarea programelor de formare și utilizarea metodologiilor de formare și evaluare. A fost elaborat un *standard pentru aptitudinile (tehnicile) didactice* pentru formatorii INM, concomitent cu îmbunătățirea *modului de proiectare a programei și metodelor de evaluare.*

C.5. Proiectul privind „Revizuirea activității de perfecționare continuă a Școlii Naționale de Grefieri (SNG)”

Obiectivele proiectului:

Proiectul și-a propus două obiective majore: dezvoltarea, în urma unui proces de evaluare, a unui concept și unei abordări a desfășurării programelor de formare continuă destinate grefierilor, precum și întocmirea unor propuneri de îmbunătățire a programei de formare continuă, care să contribuie la aplicarea conceptului propus.

Durata proiectului: 7 luni.

Etapete parcurse și principalele rezultate obținute: Consultantul - consorțiul format din *East West Management Institute (SUA) și Institutul Român de Training* - a propus un proiect extins de programă, inclusiv o *Matrice ilustrativă a programei*, pentru trei ani, în baza clasificării tuturor cursurilor existente și a propunerii de 44 de noi cursuri, în 11 domenii tematice principale.

Au fost propuse *cursuri noi pe teme juridice*, la un nivel avansat, precum și o *varietate de cursuri de formare pentru dobândirea competențelor administrative și profesionale*, urmând ca beneficiarul să aleagă un anumit număr și să stabilească prioritățile de aplicare a acestor propuneri. În formularea propunerilor s-a urmărit *reducerea discrepanței semnificative dintre nivelurile de pregătire ale participanților* și introducerea cerinței obligatorii de participare anterioară la anumite cursuri, concomitent cu dezvoltarea de cursuri orientate și specializate pe subiecte mai restrânse, dar necesare. S-a propus adăugarea a *trei categorii majore de cursuri*: management și conducere; competențe profesionale; administrarea instanței și managementul circuitului dosarelor, împreună cu monitorizarea participării la cursurile de formare continuă, pentru a se asigura acoperirea tuturor zonelor țării și gradelor de jurisdicție.

Stadiul actual:

O serie de propuneri formulate de consultant au fost deja implementate la nivelul SNG, altele urmează a fi aplicate, ținând cont însă și de restricțiile bugetare ale anului 2010. În acest context, un nou proiect a fost propus spre finanțarea Băncii Mondiale, anume:

C.6. Proiectul „Asistență tehnică în vederea elaborării programelor de studiu destinate noului plan de formare al Școlii Naționale de Grefieri și pentru furnizarea de programe de formare de formatori pentru patru materii noi”

Obiectivul proiectului

Dezvoltarea programelor analitice cuprinse în noua curriculă a SNG, precum și pentru elaborarea a patru module de formare a formatorilor - inclusiv prin aplicarea unor recomandări formulate în proiectul anterior - în vederea asigurării unui nivel mai bun al pregătirii profesionale a grefierilor și creșterii calității actului de justiție.

Durata estimată a proiectului: 9 luni

Valoarea contractului (fără TVA): 487 675 EURO

Procedura de selecție s-a desfășurat pe parcursul anului 2009. Consultantul selectat - consorțiu format din *East West Management Institute (SUA)* și *Institutul Român de Training* - a prezentat Beneficiarului Raportul inițial, la începutul lunii iunie 2010.

Consultantul desfășoară în prezent prima și cea mai laborioasă activitate a proiectului - anume redactarea programelor de studiu pentru cele 67 de cursuri ale planului de formare continuă a SNG.

Această activitate a debutat cu organizarea Grupurilor de Lucru Consultative, în perioada 28 iunie - 8 iulie 2010, care reprezintă instrumentul propus de echipa de implementare a proiectului pentru a asigura o cât mai mare implicare a formatorilor SNG în elaborarea programelor de studiu pentru formarea continuă. În acest sens, disciplinele de studiu din planul de învățământ au fost alocate, în funcție de tematică, unui număr de patru Grupuri de Lucru Consultative, urmărindu-se identificarea obiectivelor de învățare și a temelor principale care ar trebui prezentate în cadrul fiecărui curs.

Discuțiile consultative au fost moderate de expertul internațional și de expertul român în redactarea de planuri de formare, membrii grupurilor fiind formatori SNG din cadrul programelor de formare inițială și continuă, cu experiență în materiile cursurilor respective. Echipa de Proiect a dezvoltat un *model-tip de program de studiu*, care descrie și organizează conținutul tipic al fiecărei programe de studiu și oferă un *format comun pentru toate cele 67 de programe de studiu*, modelul fiind utilizat de experții în redactarea de planuri de formare pentru a obține de la Grupurile de Lucru Consultative conținutul relevant corespunzător fiecărui curs.

Majoritatea programelor de studii au trecut prin diverse etape de elaborare, îmbunătățire și verificare, fiind înaintate SNG în mai multe etape, pe măsura redactării lor, în mod continuu, astfel încât să se realizeze un feed-back imediat.

În urma dezbaterii și aprobării de către Plenul CSM a programelor de studiu, la data de 18 noiembrie 2010, SNG a început implementarea lor, în cadrul programului de formare continuă al Școlii, de la 1 ianuarie 2011.

În următoarea etapă a proiectului, Consultantul va elabora manualele aferente celor patru cursuri noi : Managementul documentelor, Managementul schimbării, Managementul timpului și Măsurarea și îmbunătățirea performanței instanțelor.

V.5.6. Colaborarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, Ministerului Justiției și Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale, în vederea dezvoltării sistemului judiciar

V.5.6.1. Colaborarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale

În anul 2010, se constată o dezvoltare a activității internaționale a instanței supreme, activitate ce a înregistrat progrese importante. Astfel, s-au intensificat întâlnirile de lucru ale ICCJ cu Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție din U.E., AHJUCAF, Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din U.E., Înalta Curte fiind solicitată să-și exprime punctul de vedere, să facă propuneri și să redacteze rapoarte naționale pe diverse probleme de drept, dintre care amintim: cooperarea judiciară internațională, justiția electronică, justiția administrativă, internaționalizarea justiției, aspecte practice ale independenței justiției, diversitatea juridică în spațiul francofon.

De asemenea, Înalta Curte a asigurat, prin participarea la programele de jurisprudență, integrarea jurisprudenței românești în jurisprudența europeană și internațională.

Pe de altă parte, Înalta Curte de Casație și Justiție a avut o contribuție importantă la nivel european în clarificarea unor probleme privind: mandatul european de arestare, recunoașterea hotărârilor judiciare, statutul magistraților, rolul instanței supreme în sesizarea Curții de justiție a U.E. cu întrebarea preliminară, îmbunătățirea procedurii preliminare și a procedurii accelerate, independența judecătorilor.

Prin toate aceste activități internaționale, s-au oferit exemple adoptate de alte curți de casație europene (și nu numai), astfel că s-au găsit soluții cu privire la probleme interne ale sistemului judiciar românesc.

În fapt, întreaga activitate internațională a Înaltei Curți desfășurată în cadrul asociațiilor internaționale a căror membră este, a avut un rol determinant în promovarea necesității consolidării independenței sistemului judiciar și a statutului profesiei de magistrat ca obiectiv major european.

Astfel, instanța supremă a fost preocupată și de dezvoltarea unor bune relații internaționale cu diverse organisme din străinătate, astfel că în cadrul acțiunilor cu caracter internațional desfășurate la sediul Înaltei Curți de Casație și Justiție a României, în anul 2010, s-a primit vizita a 15 delegații străine, după cum urmează:

1) 13 ianuarie 2010: Președintele interimar al Înaltei Curți de Casație și Justiție, dna judecător Lidia Bărbulescu a primit vizita misiunii de experți a Mecanismului de Cooperare și Verificare din cadrul Comisiei Europene, din care au făcut parte dna Isabelle Jégouzo, dna Florika Fink-Hooijer, dna Ewa Malz, dl Thomas Barnes, dl Norbert Sagstetter și dl Gergo Poszler.

2) 15 februarie 2010: În cadrul Proiectului „Îmbunătățirea sistemului românesc de combatere a spălării banilor”, proiect derulat de Ministerul Justiției, o delegație de judecători din Secția Penală a ICCJ a primit vizita unui grup de experți spanioli, conduși de dl Gonzalo Gomez de Liano Polo. Din delegația spaniolă au mai făcut parte dl Luis Martinez de Salinas (judecător la Tribunalul Suprem din Spania, Secția Penală), dl Daniel Campos Navas (procuror, Parchetul Tribunalului Suprem din Spania) și dl Ignacio Corral Guadano (auditor, director adjunct al Institutului de Studii Fiscale, Ministerul de Finanțe). Din partea Ministerului Justiției a participat dl Cristian Palade, consilier juridic, Direcția pentru Reforma Sistemului Judiciar și Combaterea Corupției.

3) 23 februarie 2010: În cadrul Proiectului „Asistență pentru îmbunătățirea proiectului de act normativ pentru remediile judiciare aplicabile în cazul duratei nerezonabile a procedurilor civile și penale”, proiect desfășurat sub egida Ministerului Justiției, o delegație a ICCJ a primit vizita unor experți spanioli. Grupul experților spanioli a fost format din dl Jose Antonio Mateo Morales (lider de proiect), dl Marcos Bermudez și dl Jose Manuel Arias. Din partea Ministerului român al Justiției au participat dna Cristina Irimia și dl Mihai Udriou, judecători detașați la Direcția Elaborarea Actelor Normative.

4) 19 martie 2010: În cadrul Programului „Schimb de autorități judiciare” al EJTN, desfășurat sub coordonarea INM, a avut loc vizita a 6 judecători străini din Franța, Germania, Italia și Estonia. Din partea ICCJ, vizita a fost primită de o delegație formată din judecători ai celor 4 secții. Din partea Institutului Național al Magistraturii a participat dra expert Nadia Simona Țăran.

5) 6 mai 2010: Raportorul Comisiei juridice și pentru drepturile omului a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, dl. Christos Pourgourides a efectuat o vizită la instanța supremă, fiind însoțit de dna Agnieska Szlana, secretar al Comisiei, dl deputat Tudor Panțaru și dna Nadia Ionescu, director al Direcției pentru cooperare parlamentară internațională multilaterală a Camerei Deputaților. Din partea ICCJ au participat judecători din cele 4 secții.

6) 19 mai 2010: Președintele interimar al Înaltei Curți de Casație și Justiție, dna judecător Lidia Bărbulescu a primit vizita misiunii de experți a Mecanismului de Cooperare și Verificare din cadrul Comisiei Europene, din care au făcut parte dna Isabelle Jégouzo, dna Ewa Malz, dna Susette Schuster, dl Thomas Barnes, dl Norbert Sagstetter, dl Denis Jardel și dl Gergo Poszler.

7) 21 mai 2010: Președintele interimar al Înaltei Curți de Casație și Justiție, dna judecător Lidia Bărbulescu a primit vizita unei delegații a Ministerului Justiției din Republica Moldova. Delegația a fost condusă de dl Alexandru Tănase, ministrul justiției și a avut următoarea componență: dna Rodica Secieru, consilier al ministrului, dna Tatiana Pașcovschi, purtătorul de cuvânt al Ministerului, dl Constantin Bragoi, vicedirector, Departamentul de Administrare Judecătorească, dl Efim Chilari, însărcinat cu afaceri a.i., Ambasada Republicii Moldova la București. La întâlnire au participat și dl Anton Pandrea, Președintele Secției Penale a ICCJ și dna Roxana Derihaci, consilier juridic, Direcția Afaceri Europene și Drepturile Omului, Ministerul Justiției din România.

8) 31 mai 2010: Președintele interimar al Înaltei Curți de Casație și Justiție, dna judecător Lidia Bărbulescu a primit vizita Excelenței Sale, dna Marianna Sutadi, Ambasador al Republicii Indonezia. La întâlnire a participat și dl Hadi Sufri Yunus, consilier al Ambasadei.

9) 22 septembrie 2010: Președintele ICCJ, dna judecător dr. Livia Doina Stanciu și vicepreședintele ICCJ, dna judecător dr. Rodica Aida Popa au primit vizita unor magistrați din Spania, Italia, Republica Cehă. Vizita a avut loc în cadrul Programului „Schimb de magistrați”, organizat de EJTN, în parteneriat cu INM.

10) 29 septembrie 2010: Președintele ICCJ, dna judecător dr. Livia Doina Stanciu și vicepreședintele ICCJ, dna judecător dr. Rodica Aida Popa au primit vizita unei delegații a Curții Supreme Populare din Republica Socialistă Vietnam. *Cu această ocazie, s-a semnat de către Președintele ICCJ, dna judecător dr. Livia Doina Stanciu un memorandum de cooperare între cele două curți.*

11) 20 octombrie 2010: Vicepreședintele ICCJ, dna judecător dr. Rodica Aida Popa a primit vizita unor magistrați din Spania, Franța, Olanda, Polonia. Vizita a avut loc în cadrul Programului „Schimb de magistrați”, organizat de EJTN, în parteneriat cu INM.

12) 22 octombrie 2010: La invitația Președintelui ICCJ, dna judecător dr. Livia Doina Stanciu, Președintele Curții Europene a Drepturilor Omului, dl. Jean-Paul Costa, însoțit de domnul judecător prof. univ. dr. Corneliu Bîrsan și de dl. Răzvan-Horațiu Radu, subsecretar de stat, agentul guvernamental la CEDO au efectuat o vizită la Înalta Curte de Casație și Justiție, având o întâlnire cu conducerea ICCJ, precum și cu judecătorii și magistrații-asistenți ai celor 4 secții ale instanței supreme. Întâlnirea s-a concentrat asupra Deciziei-pilot *Atanasiu ș.a. contra României*, pronunțată recent de Curtea de la Strasbourg, fiind dezbătute probleme legate de aplicarea Convenției europene a drepturilor omului.

13) 10 noiembrie 2010: Vicepreședintele ICCJ, dna judecător dr. Rodica Aida Popa a primit vizita unei delegații a Consiliului Superior al Magistraturii din Republica Moldova. Din partea oaspeților, au mai participat și reprezentanți ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai Institutului Național al Justiției.

14) 17 noiembrie 2010: Președintele ICCJ, dna judecător dr. Livia Doina Stanciu a primit vizita delegației Mecanismului de Cooperare și Verificare al Comisiei Europene. La întâlnire au participat vicepreședintele ICCJ, precum și președinții celor 4 secții ai instanței supreme.

15) 19 noiembrie 2010: Vicepreședintele ICCJ, dna judecător dr. Rodica Aida Popa a primit vizita unor magistrați din Italia, Franța, Olanda, Polonia și Spania. Vizita a avut loc în cadrul Programului „Schimb de magistrați”, organizat de EJTN, în parteneriat cu INM.

Înalta Curte a fost preocupată de formarea profesională continuă a judecătorilor și a magistraților-asistenți, astfel că a asigurat participarea, în limita restricțiilor bugetare, la diverse seminarii și conferințe internaționale. Aceste activități au fost desfășurate în anul 2010 pentru un total general de 9 participări internaționale, însă, numai costurile a 6 delegații au fost suportate de Înalta Curte, restul fiind plătite integral sau parțial de organizatori sau chiar personal, de către participanți:

1) 27 martie 2010: ICCJ a participat la Paris, la Consiliul de administrație al *Forumului European al judecătorilor pentru mediu*. Lucrările Consiliului au fost găzduite de Curtea de Casație a Franței.

2) 7-8 iunie 2010: ICCJ a participat la Luxembourg, la colocviul cu tema „Prevenirea întârzierilor în justiția administrativă”, organizat de Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din UE. În continuarea colocviului, a avut loc adunarea generală a asociației. ICCJ a fost raportor național.

3) 8-9 iunie 2010: ICCJ a participat la Strasbourg, Franța, la seminarul cu tema „Procedura și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”, seminar organizat de Academia de Drept European (ERA).

4) 21-23 iunie 2010: ICCJ a participat la Ottawa, Canada, la Congresul AHJUCAF, cu tema „Internaționalizarea justiției și internaționalizarea dreptului”. ICCJ a fost raportor național, iar în urma congresului, ICCJ a fost aleasă responsabil pentru Europa de Est în cadrul Asociației, având 8 curți supreme în subordine. Cheltuielile cu deplasarea au fost suportate exclusiv din fondurile personale ale participantului desemnat să reprezinte ICCJ.

5) 24-25 iunie 2010: ICCJ a participat la Roma, Italia, la cea de-a șasea Conferință a Forumului European al Judecătorilor din domeniul comercial. Evenimentul a fost organizat de Curtea Supremă de Casație a Italiei și de Universitatea Mercatorum și a avut ca temă „Impactul crizei financiare asupra relațiilor dintre instituțiile financiare, antreprenori și consumatori”.

6) 25 octombrie – 5 noiembrie 2010: ICCJ a participat la un stagiul de pregătire profesională, în cadrul Programului „Schimb de magistrați” al Rețelei Președinților Curților Supreme Judiciare din U.E. Stagiul s-a desfășurat la Londra, la Curtea Supremă de Justiție a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

7) 8 octombrie 2010: ICCJ a participat la Bruxelles, la cursul anual de pregătire privind Portalul de jurisprudență al U.E., organizat de Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție din U.E.

8) 13-14 decembrie 2010: o delegație a Înaltei Curți de Casație și Justiție a participat la Florența, Italia, la Conferința cu tema: „Cooperarea judiciară dintre Curțile Supreme din Europa și Statele Unite ale Americii: abordare comparativă”. Conferința a fost organizată de Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție din U.E., în parteneriat cu Institutul European din Florența și Comisia Europeană.

9) 16-17 decembrie 2010: ICCJ a participat la Bruxelles, la Seminarul cu tema „Judecătorul național al contenciosului străinilor, între normele naționale și europene”. Seminarul a fost organizat de Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din U.E., în parteneriat cu Consiliul de Stat din Belgia și Comisia Europeană.

În contextul colaborării cu diverse organisme internaționale, în anul 2010, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție (Biroul de Relații Internaționale) au fost elaborate o serie de patru rapoarte naționale solicitate Înaltei Curți de către organisme internaționale, după cum urmează:

1. Raportul național cu tema: *Prévenir des arriérés dans la justice administrative*, întocmit pentru Colocviul Asociația Consiliilor de Stat și a Jurisdicțiilor Administrative Supreme din U.E., care a avut loc între 7-9 iunie 2010, la Luxembourg.
2. Raportul național cu tema: *Stratégie future du Réseau des Présidents des Cours Suprêmes de Justice de l'Union Européenne*, al treilea Raport național pregătit, întocmit pentru al 4-lea Colocviu al Asociației internaționale *Réseau des Présidents des Cours Suprêmes de Justice de l'Union Européenne*, care a avut loc între 19-20 martie 2010, la Dublin.
3. Raportul național cu tema: *L'expertise judiciaire en Europe*, întocmit pentru Consiliul de administrație al Asociației *Réseau des Présidents des Cours Suprêmes de Justice de l'Union Européenne*.
4. Raportul național cu tema: *European judicial training*, întocmit pentru Consiliul de administrație al Asociației *Réseau des Présidents des Cours Suprêmes de Justice de l'Union Européenne* și pentru Comisia Europeană, pentru realizarea unei sinteze privind formarea profesională a magistraților în U.E.

În contextul relațiilor și cooperării internaționale stabilite de către instanța supremă, trebuie menționată și integrarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție la nivel european și internațional.

A. La nivel european, jurisprudența Înaltei Curți este integrată în *Portalul comun de jurisprudență al curților supreme din U.E.* Portalul de jurisprudență a fost creat de Rețeaua Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană (*Réseau des Présidents des Cours Suprêmes Judiciaires de l'Union Européenne*).

Portalul nu este o bază de date, ci un megamotor de cercetare a jurisprudenței statelor membre U.E. și a 3 state-observator (Croatia, Norvegia și Lichtenstein). Programul va selecționa jurisprudența relevantă pentru toate statele incluse în program (în total, 30 de state). Rezultatele căutării vor fi date, în limba de redactare a deciziei selectate.

Important este faptul că programul permite posibilitatea traducerii hotărârilor judecătorești găsite în 21 din cele 23 de limbi oficiale ale U.E.

B. La nivel internațional, jurisprudența Înaltei Curți este integrată în:

1. Programul JURICAF

Acest program a fost creat de AHJUCAF (Asociația Curților Supreme de Justiție care folosesc în comun limba franceză) și este exclusiv un program de jurisprudență francofonă, fiind conceput ca o bază de date. Sunt participante la program 50 de curți supreme, ale căror state sunt membre ale Organizației Internaționale a Francofoniei.

Prin urmare, fiecare curte supremă membru al programului transmite deciziile sale de referință, în limba franceză, în text integral, pentru a fi validate de către Curtea de Casație din Franța. Fiecare decizie este însoțită de o fișă juridică ce cuprinde arătarea sensului soluției, problema de drept pusă în speță, extrasul soluției, instanța inferioară a cărei decizie a fost atacată, data pronunțării hotărârilor judecătorești (pentru a se vedea dacă se asigură sau nu celeritatea actului de justiție) etc.

Programul are ca scop accesul la jurisprudența națională a fiecărui stat membru, în mod gratuit.

În anul 2010, a fost tradus textul integral și s-a redactat Fișa juridică, în limba franceză, a unui număr de 60 decizii ale ICCJ publicate pe situl www.juricaf.org.

2. Programul „International law in domestic courts”

Acest program de jurisprudență este tot o bază de date și se desfășoară prin intermediul CSM și al Ministerului Afacerilor Externe al României, fiind creat în parteneriat cu Oxford University Press și Universitatea din Amsterdam. Obiectul programului îl constituie colectarea jurisprudenței naționale a statelor membre U.E., însă exclusiv în materia dreptului internațional, dreptului european și a drepturilor omului.

Înalta Curte este rugată să contribuie la acest program, prin furnizarea jurisprudenței sale care face aplicarea actelor internaționale la care România este parte, precum și a actelor normative comunitare.

Programul a început să funcționeze în anul 2008, dar, din păcate, nici până la această dată nu a fost furnizată o adresă unde să poată fi consultat, furnizorul oficial de jurisprudență pentru România fiind MAE., nici CSM, nici Înalta Curte nefiind parte distinctă, oficială în program.

V.5.6.2. Colaborarea Ministerului Justiției cu instituții și organisme internaționale, care a avut ca obiectiv dezvoltarea sistemului judiciar

În domeniul afacerilor europene, în anul 2010, România, prin Ministerul Justiției, a asigurat elaborarea rapoartelor periodice către Comisia Europeană cu privire la progresele înregistrate în domeniul reformei sistemului judiciar și a luptei împotriva corupției. De asemenea, România asigură negocierea instrumentelor europene și elaborarea mandatelor cuprinzând poziția României pentru reuniunile grupurilor de lucru, reuniunile CATS (Comitetul articolului 36), COREPER (Comitetul reprezentanților permanenți) și Consiliile JAI (Justiție și Afaceri Interne); Consilieri JAI. Ministerul Justiției participă la diseminarea cererilor de candidaturi primite din partea SGC/CPCC privind ocuparea unor posturi de experți detașați în cadrul misiunilor UE.

În anul 2010, Ministerul Justiției, a promovat politici de dialog și cooperare în relațiile bilaterale cu alte state membre, prin perfectarea unor întâlniri la nivel înalt ale Ministrului Justiției cu reprezentanți ai acestora (miniștri de justiție/interne; președinți de camere ale parlamentelor naționale; președinți de comisii parlamentare; ambasadori).

În perioada 4-16 septembrie 2010 a avut loc vizita delegației Comitetului pentru prevenirea torturii, a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante (CPT). În urma reuniunii avute cu partea română s-a emis un raport preliminar al Comitetului European pentru prevenirea torturii și pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

În luna mai 2010, Ministerului Justiției a contribuit la elaborarea celui de al 10-lea raport de progrese cu privire la Carta socială europeană, în colaborare cu Ministerul Muncii.

Ministerul Justiției a contribuit la redactarea celui de al 5-lea raport de progrese, în conformitate cu art.40 din Convenția Internațională cu privire la drepturile civile și politice, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Ministerul Justiției a participat la cea de a 7-a sesiune a Comisiei mixte de cooperare România – Landul Bavaria, în colaborare cu Ministerul Economiei, situație în care a redactat punctul de vedere privind proiectul de protocol de cooperare bilaterală, privind „Bilanțul programului de lucru pentru pregătirea celei de a 7 a sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale RO – Bavaria.

În plus, în ceea ce privește problematica Schengen, Ministerul Justiției asigură îndeplinirea angajamentelor asumate de România în procesul de aderare la spațiul Schengen, decurgând din documentele programatice de referință (Strategia Națională privind aderarea la spațiul Schengen pentru perioada 2008 - 2011 și Planul de Acțiune Schengen revizuit 2010).

De asemenea, în anul 2010, Ministerul Justiției a participat la negocierea următoarelor instrumente, aflate în diverse etape de negociere, în cadrul respectivelor grupuri de lucru:

- ✓ Regulamentul Consiliului pentru implementarea cooperării consolidate în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp. Referitor la acest instrument al UE, România se numără printre cele 8 state membre care au solicitat, în iulie 2008, inițierea cooperării consolidate;
- ✓ Proiectul de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind instituirea Ordinului European de Protecție – România este stat co-inițiator la această propunere;

- ✓ Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor, de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI;
- ✓ Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea abuzului sexual, exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile, de abrogare a Deciziei-cadru 2004/68/JAI;
- ✓ Proiect de lege privind transpunerea Directivei 2008/99/EC privind protecția mediului prin mijloace de drept penal;
- ✓ Propunerea de Directivă referitoare la drepturile consumatorilor;
- ✓ Propunerea de directivă a PE și a Consiliului privind atacurile împotriva sistemelor informatice;

Trebuie amintit și faptul că, în luna februarie 2010, Ministerul Justiției a elaborat punct de vedere cu privire la propunerea de modificare a regulamentelor de procedură ale instanțelor Uniunii Europene.

O altă activitate cu componentă internațională privește atribuția Ministerului Justiției de a furniza puncte de vedere, în limitele competențelor sale legale, la solicitarea Agentului Guvernamental pentru Curtea de Justiție a UE, în diverse cauze, precum:

- ✓ cauza *C-310/10 Agafitei cerere având ca obiect pronunțarea unei hotărâri preliminare* în legătură cu interpretarea art. 15 din Directiva Consiliului nr. 2000/43/CE cu privire la implementarea principiului tratamentului egal între persoane indiferent de originea rasială sau etnică și a art. 17 din Directiva Consiliului nr. 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, în raport cu salarizarea anumitor categorii profesionale în condițiile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 137/2000 (observații aprobate prin Memorandumul 20/20 236/29.09.2010).
- ✓ cauza *Kita C-264/10, cerere având ca obiect pronunțarea unei hotărâri preliminare* referitoare la condițiile de efectuare a transferului persoanei condamnate în vederea executării pedepsei, atunci când lipsește consimțământul acesteia la transfer, în lumina prevederilor art. 5 punctul 3 din Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI a Consiliului Uniunii Europene din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, în raport cu dispozițiile 145 și 149 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.
- ✓ cauza *C-50/08 Comisia c. Franța, acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor* privind o condiție instituită de legislația franceză referitoare la obligația deținerii cetățeniei franceze de către persoanele care doresc să practice profesia de notar în Franța. România are calitatea de intervenient în cauza respectivă.

În ceea ce privește prevenirea criminalității și cooperarea cu oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre ale Uniunii Europene, trebuie amintite următoarele activități desfășurate de către Ministerul Justiției:

- ✓ România, prin Ministerul Justiției, a transmis Comisiei Europene poziția oficială cu privire la crearea unui viitor mecanism de evaluare a eficienței măsurilor anticorupție adoptate la nivelul UE. Prin contribuția sa, România susține obiectivul Comisiei Europene de a pune bazele acestui mecanism de evaluare a performanțelor anticorupție.
- ✓ În luna decembrie 2010, a fost lansat auditul independent privind evaluarea impactului ultimelor strategii naționale anticorupție implementate de România (2005-2007 și 2008-2010). Acesta va fi

realizat de către doi experți internaționali selectați de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Proiectul este programat să se încheie în martie 2011.

- ✓ La 2 septembrie 2010, România, prin ministrul justiției, a semnat Acordul pentru înființarea Academiei Internaționale Anticorupție (IACA), ca organizație internațională, România devenind astfel unul din cei 36 membri fondatori ai Academiei. La propunerea Ministerului Justiției, la data de 16 noiembrie 2010, a fost semnată Scrisoarea de Intenție între autoritățile române cu atribuții în domeniul luptei împotriva corupției și IACA. În decembrie 2010, Guvernul României a adoptat Proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului pentru înființarea Academiei.
- ✓ Ministerul Justiției a inițiat în septembrie 2010 procesul de operaționalizare a Biroului pentru prevenirea criminalității și de cooperare cu oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre ale UE. Noua structură va asigura punerea în aplicare a Deciziei 2007/845/JAI a Consiliului privind cooperarea dintre oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni sau a altor bunuri având legătură cu infracțiunile. Guvernul României a adoptat Hotărârea nr. 32/2011, care asigură baza legală pentru desemnarea și funcționarea Biroului din cadrul MJ.
- ✓ România a fost evaluată de Grupul Statelor împotriva Corupției (GRECO) - Consiliul Europei. Temele vizate: *incriminările* prevăzute de Convenția penală privind corupția a Consiliului Europei și Protocolul Adițional la aceasta și *transparența finanțării partidelor politice*. Rapoartele de țară cuprind recomandări privind domeniile evaluate și au fost aprobate la reuniunea plenară ce a avut loc la Strasbourg la începutul lunii decembrie 2010. Coordonarea la nivel național a fost asigurată de Ministerul Justiției.
- ✓ România a fost evaluată de către Grupul Multidisciplinar al Uniunii Europene privind Criminalitatea Organizată. Tema: „Criminalitatea financiară și anchetele financiare”. Raportul a fost adoptat la data de 12 martie 2010. Coordonarea la nivel național a fost asigurată de Ministerul Justiției. Raportul cuprinde recomandări punctuale privind eficientizarea sistemului național preventiv și represiv în materia criminalității financiare. Un raport de progrese privind modul și gradul de implementare a recomandărilor va fi prezentat în septembrie 2011.
- ✓ România, prin Ministerul Justiției și Direcția Națională Anticorupție, a fost selectată ca stat evaluator pentru Uganda, în cadrul Mecanismului pentru examinarea implementării Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției (UNCAC). Decizia a fost luată în cadrul reuniunii Grupului privind examinarea implementării Convenției ONU împotriva corupției, desfășurată în perioada 28 iunie – 2 iulie 2010 la Viena. România urmează a fi evaluată în 2013.
- ✓ Ministerul Justiției a fost reprezentat în cadrul Programului Pilot, cu participare voluntară, creat în vederea sprijinirii procesului de examinare a implementării Convenției Națiunilor Unite împotriva Criminalității Organizate Transfrontaliere (UNTOC). România a participat la ambele exerciții de evaluare organizate în a doua jumătate a anului 2010. În cadrul primului exercițiu, țara noastră a fost evaluată de Italia, Indonezia și Filipine, la rândul său, România evaluând Serbia împreună cu Mexic.
- ✓ Ministerul Justiției a contribuit la finalizarea de către Consiliul pentru Cooperare Regională a Proiectului de Strategiei Regionale pentru Justiție și Afaceri Interne ce urmează a fi supusă aprobării Miniștrilor de Justiție din Sud - estul Europei în 2011;
- ✓ Ministerul Justiției a asigurat comunicarea cu instanțele judecătorești naționale în vederea elaborării unui studiu realizat de Inițiativa Regională Anticorupție (RAI) privind „Integritatea și rezistența la corupție a sistemelor judiciare penale din sud-estul Europei”. În perioada 20 – 21 mai 2010 a avut loc la București „Conferința regională anticorupție a statelor din sud-estul Europei”, în cadrul căreia s-au sărbătorit 10 ani de existență a RAI, fiind discutate și concluziile studiului privind

integritatea în sistemul judiciar. De asemenea, în perioada 11 – 12 decembrie 2010, Ministerul Justiției a organizat la sediul său, cea de-a 14-a reuniune a Comitetului Director al RAI. România este reprezentată în acest for de un expert din cadrul Ministerului Justiției.

V.5.6.3. Colaborarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu instituții și organisme internaționale

Activitățile desfășurate de Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au urmărit realizarea obiectivelor prioritare prevăzute în Strategiile naționale de reformă a sistemului judiciar și de combatere a criminalității organizate, în planurile de acțiune aferente acestora, în cuprinsul rapoartelor de monitorizare ale Comisiei Europene, precum și în celelalte documente ale UE.

Procurorii din cadrul *Serviciului de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe* au participat la cursuri de pregătire, reuniuni, seminarii, conferințe, organizate de către Rețeaua Europeană în Materie Penală, astfel:

- în perioada 14-17.11.2010 la Rennes, Franța, a avut loc „Programul de schimb între autoritățile judiciare pe anul 2010 al Rețelei Judiciare Europene”;
- cea de-a 31-a Reuniune ordinară a punctelor de contact ale Rețelei Judiciare Europene, organizată la Haga în perioada 22-24.05.2010;
- cursurile de limba franceză ce au avut loc la Madrid, Spania, între 17-23.10.2010;
- cea de-a doua Reuniune a Corespondenților Naționali, organizată la Haga, în perioada 11-12.10.2010;
- seminarul cu tema „Punerea în aplicarea a Acordului dintre UE și SUA referitor la extrădare și asistență judiciară”, în zilele de 25 și 26 martie 2010, la Madrid, organizat împreună cu Președinția Spaniolă a Consiliului UE în cooperare cu Comisia Europeană, Secretariatul General al Consiliului și Eurojust;
- a Treia Conferință de Coordonare referitoare la Strategia Regională pentru Europa de Sud- Est, privind Justiția și Afacerile Interne, organizată împreună cu Consiliul Cooperării Regionale la Sarajevo în perioada 30.11 - 01.12.2010.

Totodată, procurorii din cadrul Biroului de relații internaționale și programe, altele decât programele PHARE au contribuit, prin activitatea lor, la amplificarea și diversificarea relațiilor stabilite cu Consiliul Europei, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni, Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană, EUROJUST, Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană, OSCE, EUROPOL, OLAF, ONU (UNODC), SEEPAG, SECI, Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție (IAACA), EUROJUSTICE, Forumul Procurorilor Generali și al Directorilor Serviciilor de Procuratură din statele UE, ERA, Banca Mondială, Departamentul de Stat al SUA.

EUROJUST

- A fost organizată, în perioada 9 -10.11.2010, o reuniune de coordonare pe caz la Haga, împreună cu autoritățile naționale italiene.
- Participarea la a patra întâlnire a Grupului de lucru constituit pentru aplicarea noii Decizii Eurojust, organizat la Haga, de Eurojust, în perioada 28-29.06.2010.
- Organizarea la Madrid, Spania, în perioada 20-21.05.2010 a celei de-a treia întâlniri anuale a Rețelei Parchetelor Generale și a Instituțiilor Echivalente de pe lângă Curțile Supreme de Justiție și la Conferința Președinților Curților Supreme de Justiție și a Procurorilor Generali din Țările Membre UE, organizată de Eurojust și de Ministerul de Justiție și Procuratura Generală din Spania.

EUROPOL

- La Bruxelles, Belgia s-a desfășurat în perioada 6-7.12.2010 cea de-a doua Conferință Paneuropeană privind confiscarea și recuperarea bunurilor, organizată de Europol, Comisia Europeană, Poliția Federală din Belgia.

- Participarea în ziua de 26.11.2010 la o reuniune de lucru cu reprezentanții Europol, la Haga.

Banca Mondială

- În perioada 6-8.12.2010, Adjunctul Procurorului General al României a participat la Washington DC - SUA, la întâlnirea internațională vizând îmbunătățirea cooperării la nivel global în vederea combaterii infracțiunilor de corupție transnațională, organizată de Banca Mondială.

- Un procuror român a participat la Ankara, Turcia, în perioada 29.09 – 01.10.2010 la Conferința cu tema „Întărirea cooperării împotriva corupției și aplicarea legii în Europa de Est și Asia Centrală”.

Comisia Europeană (TAIEX)

- Participarea a doi procurori români la conferința cu tema „Răspunderea civilă a serviciilor de procuratură și a procurorilor”, organizată la Budapesta, Ungaria, în perioada 7-9.03.2010.

- Vizita de studiu organizată de către Comisia Europeană (Reprezentanța Comisiei Europene în România) la instituțiile Uniunii Europene din Bruxelles în perioada 2-4.05.2010, la care au participat 4 procurori români.

- Organizarea la Haga, Olanda, în perioada 3-4.05.2010 a celei de-a 5-a Reuniuni a Platformei Oficiilor de Recuperare a Creanțelor din Statele Membre UE (4 procurori români).

- În perioada 10-11.06.2010 a avut loc la Madrid, Spania, prima reuniune a reprezentanților statelor membre în cadrul Observatorului European asupra Contrafacerii și Pirateriei, organizată de Comisia Europeană (Directoratul General, Piața Internă și Servicii) (un procuror român).

- La data de 10.06.2010 a avut loc la Bruxelles, Belgia, Reuniunea Comitetului stabilit prin art. 10 al Deciziei Consiliului nr.2007/125/JHA din 12.02.2010 privind programul „Justiție Penală (JPEN)”, organizată de Comisia Europeană (Directoratul General Justiție, Libertate și Securitate)

Consiliul Europei

- În perioada 7-8.06.2010, un procuror român a participat la Alicante, Spania la seminarul tematic pentru judecătorii comunitari din cadrul instanțelor specializate în domeniul dreptului de proprietate intelectuală, organizat de Departamentul de Relații Externe și Afaceri Internaționale al Consiliului Europei.

- La Strasbourg, Franța, a fost organizată cea de-a 2-a Conferință a Statelor Membre la Convenția Consiliului Europei de la Varșovia privind spălarea, descoperirea, sechestrarea, confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, în perioada 14-17.04.2010.

Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni

Participarea unui procuror la Erevan, Armenia, în perioada 19-21.10.2010 la „Reuniunea Plenară a Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni”, organizat de Consiliul Europei și Procuratura Generală a Republicii Armenia.

Lucrările au condus la aprobarea Opiniei nr. 5 cu privire la rolul procurorului în justiția pentru minori, adoptată sub titulatura de „Declarația de la Erevan”.

OSCE

- Organizarea la Varșovia a Reuniunii Experților din data de 22.03.2010 cu tema „Provocări ale combaterii infracțiunii motivate de ură, săvârșită la nivel internațional” (un procuror).

Asociația Internațională a Autorităților Anticorupție

- Participarea a 3 procurori români la cea de-a patra Conferință anuală și Adunare Generală a IAACA, organizată la Macao (RP Chineză) în perioada 2-5.11.2010.

EUROJUSTICE

- Participarea la Budapesta a unui procuror la Conferința Eurojustice organizată în perioada 28-29.10.2010.

Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană

Procurori din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, DIICOT, au participat la mai multe stagii de pregătire, seminarii, conferințe organizate de Rețeaua Judiciară de Pregătire Europeană și Institutul Național al Magistraturii. Exemplificăm în acest sens:

- cursurile de pregătire organizate la Varșovia și Lublin (Polonia) în perioada 21-06 – 2.07.2010, în cadrul Programului de Schimb de Magistrați între statele europene;

- Barcelona (Spania), în perioada 30.06. – 2.07.2010, un seminar cu tema „Proceduri penale de investigații în Europa din perspectiva dreptului comparat”;

- Bruxelles (Belgia), în perioada 20.09 – 1.10.2010, un seminar în cadrul Programului de Schimb de Magistrați din statele membre ale UE;

- Paris (Franța) în perioada 8-9.07.2010, cursuri de pregătire în cadrul Programului de schimb între autoritățile judiciare ale statelor membre din UE;

- Paris (Franța), în perioada 7-11.06.2010, un seminar cu tema „Proba penală și progresele științifice”;

- Utrecht și Haga (Olanda), în perioada 1-12.11.2010, cursuri de pregătire în cadrul Programului de Schimb de Magistrați din statele membre ale UE.

Academia de Drept European (ERA)

- Organizarea la Trier, Germania, în perioada 17-18.09.2010, a seminarului cu tema „25 de ani fără frontiere – provocări pentru Spațiul Schengen astăzi”.

OLAF

- Participarea unui procuror la seminarul organizat la Istanbul, Turcia, în perioada 29-30.04.2010, cu tema „Lupta împotriva fraudei și corupției. Întărirea cooperării între autoritățile și instituțiile Uniunii Europene”.

- Participarea unui procuror la Întâlnirea Anuală a Asociației Juriștilor Europeni și la seminarul organizat de către OLAF și ERA cu tema „Tehnici investigative ale statelor membre UE în cauzele de fraudă și corupție”, organizate la Atena, Grecia, în perioada 6-7.05.2010.

ONU (UNODC)

- Participarea Adjunctului Procurorului General al României la cel de-al 12-lea Congres ONU pentru prevenirea criminalității și justiția penală, organizat la Salvador, Brazilia în perioada 10-19.04.2010.

- În perioada 17-21.05.2010 a avut loc la Viena, Austria, cea de-a 19-a Reuniune a CCPCJ cu tema „Protecția împotriva traficului ilegal de bunuri culturale”, la care a participat un procuror român și un reprezentant UIP.

SECI (SEEPAG)

- Participarea unui procuror la cea de-a 7-a Conferință a Grupului Consultativ al Procurorilor din Europa de Sud – Est, organizată la Sofia în perioada 12-13.10.2010.

Departamentul de Stat al SUA (Centrul Internațional pentru Crimă Organizată)

- Întâlnirea de lucru organizată în perioada 7-12.09.2010 la Miami și Los Angeles (SUA) la care au participat 3 procurori români.

De asemenea, procurorii români au participat în calitate de **experți** la mai multe reuniuni, ca de exemplu:

- Întâlnirea experților în domeniul spălării banilor (fluxuri financiare prin internet) și finanțarea terorismului, organizată de Consiliul Europei în perioada 9 -10.11.2010.

- Reuniunea experților pe tema implementării Directivei 2008/99/CE privind protecția mediului prin legislația penală și a Directivei 2009/123/CE privind vapoarele ca sursă de poluare și penalități pentru încălcarea legii, organizată de Forumul Judecătorilor pentru Probleme de Mediu (EUFYE) și de Comisia Europeană, în perioada 19-20.10.2010.

- Întâlnirea experților Comisiei Europene pe tema furtului de identitate, organizată la Bruxelles, în perioada 17-20.10.2010.

PICCJ în colaborare cu Comisia Europeană (TAIEX) și procurorul general al Landului Saxonia a organizat la București, în perioada 12-15.09.2010, cel de-al 13-lea Forum Internațional al Procurorilor privind Lupta împotriva Criminalității Organizate Transfrontaliere. A participat un număr de aproximativ 90 de reprezentanți ai serviciilor de procuratură din state membre ale Uniunii Europene, state candidate și în curs de aderare, dar și din alte țări din Balcani, fostul spațiu sovietic, Israel, Statele Unite ale Americii. Sesiunile de lucru au dezbătut problematici de interes pentru activitatea de procuratură, precum terorismul internațional, traficul de ființe umane și organe, criminalitatea informatică, aspecte de drept național din diverse jurisdicții și cooperarea internațională în materie penală. Printre vorbitorii la Forum s-au numărat specialiști și reprezentanți ai Europol și Eurojust.

În cursul anului 2010, procurori din cadrul Biroului de Cooperare Judiciară Internațională al Serviciului de Cooperare Judiciară Internațională, Relații Internaționale, alături de reprezentanți ai altor instituții implicate, au pregătit și/sau au participat la:

- reuniunile și grupurile de lucru privind transpunerea dispozițiilor Convenției din 19 iunie 1990 de Aplicare a Acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune;

- evaluarea progreselor înregistrate de România în vederea aderării la Spațiul Schengen în domeniul SIS/SIRENE;

- întâlnirea Rețelei Judiciare Române în materie penală, desfășurată la București, în perioada 29-30.04.2010;

- cea de-a 31-a Reuniune de lucru a Rețelei Judiciare Europene - 23.02.2010, Haga;

- cea de-a 2-a Reuniune a Corespondenților Naționali ai Rețelei Judiciare Europene (RJE), organizată la Haga – 12.10.2010;

- seminarul referitor la Acordurile privind extrădarea și asistența judiciară reciprocă între Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii, organizat de Președinția Spaniolă a Consiliului UE în cooperare cu Comisia Europeană, Secretariatul General al Consiliului, SUA și EUROJUST - 25-26.03.2010, Madrid – raportor în cadrul grupului de lucru privind necesitatea creării unor instrumente care să ajute practicienii în aplicarea corectă și eficientă a Acordurilor UE - SUA în materia cooperării judiciare internaționale;

- cea de-a 3-a Conferință de Coordonare referitoare la Strategia Regională pentru Europa de sud-est privind Justiția și Afacerile Interne, organizată de Consiliul Cooperării Regionale la Sarajevo, în

perioada 30.11-01.12.2010 – moderator al sesiunii referitoare la armonizarea activităților de cooperare judiciară regională desfășurate de instanțe și unități de parchet.

Ca indicator de sustenabilitate pentru proiectele cu finanțare externă implementate de Ministerul Public sau în care Ministerul Public a avut calitatea de beneficiar, în prezent se realizează o evaluare privind creșterea calității/operativității activităților de cooperare judiciară internațională.

V.5.7. Colaborarea Institutului Național al Magistraturii cu instituții și organisme internaționale

A. Activități desfășurate la nivelul Departamentului de formare inițială din cadrul Institutului Național al Magistraturii:

- În perioada 4-5 februarie 2010, o delegație formată din judecători de la nivelul curților de apel, Curții Supreme, Consiliului Judecătorilor și Academiei Judecătorilor din Ucraina a efectuat o vizită de studiu la Institutul Național al Magistraturii.

Vizita a fost organizată în cadrul Proiectului Twinning – Asistență pentru Academia Judecătorilor din Ucraina, derulat sub egida Uniunii Europene, în parteneriat cu Ministerul Federal al Justiției din Austria. Programul vizitei a inclus prezentări ale sistemului judiciar românesc, locului și rolului Institutului Național al Magistraturii în sistemul judiciar, organizarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii, precum și a activităților specifice derulate de Institut: formare inițială, formare continuă, recrutarea și formarea formatorilor, organizarea de concursuri și examene privind cariera magistraților. Totodată, a fost organizată o întâlnire cu formatori INM în domeniile drept comunitar și drepturile omului.

- În perioada 29 martie – 2 aprilie 2010, Institutul a primit la sediul său din București vizita directorului Centrului de Formare a Magistraților din Kârgâzstan - recent înființat, în scopul unui schimb de experiență. Cu acest prilej, au fost susținute prezentări cu privire la modul în care este organizat și funcționează Institutul Național al Magistraturii.

- La data de 8 aprilie 2010, Institutul Național al Magistraturii a primit vizita unui grup de 21 de studenți ai Facultății de Drept din cadrul Universității Tilburg din Olanda.

Vizita a fost organizată la solicitarea Universității Tilburg și a avut drept scop familiarizarea studenților olandezi cu noțiunile generale privind sistemul judiciar românesc și cu recrutarea și formarea inițială a magistraților.

- Pregătirea auditorilor de justiție în domeniul drepturilor omului s-a realizat, și pe parcursul anului 2010, inclusiv prin desfășurarea unor stagii de practică la sediul Curții Europene a Drepturilor Omului din Strasbourg, în cadrul unei colaborări între Institutul Național al Magistraturii și această instanță. Grație acestui program de colaborare, în anul 2010 doi absolvenți ai Institutului Național al Magistraturii – participanți premiați la concursurile de referate pe teme de jurisprudență a CEDO – au avut prilejul de a efectua un stagiu de câte 3 luni la Curte.

- În perioada 4 octombrie – 27 noiembrie 2010, Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (REFJ/EJTN) a asigurat desfășurarea celei de-a cincea ediții a Competiției Internaționale THEMIS adresate viitorilor judecători și procurori europeni, Institutul Național al Magistraturii din România (INM) găzduind, în intervalul 22 – 27 noiembrie 2010, etapa Marii Finale a evenimentului.

Datorită succesului din ce în ce mai mare de care s-a bucurat acest proiect încă de la data conceperii sale, în ultimii ani a avut loc o creștere exponențială a numărului instituțiilor interesate să participe la eveniment. Astfel, s-a ajuns de la 4 țări participante în 2006, 11 țări în 2007, 15 țări în 2008, la 17 țări participante în 2009. Toate aceste ediții anterioare au fost organizate în parteneriat și finanțate de către cele două școli de magistratură inițiatoare – INM și CEJ, beneficiind totodată de sprijinul Rețelei Europene de Formare Judiciară, precum și al Consiliului Europei, prin a sa Rețea de la Lisabona.

Pentru anul 2010, dată fiind amploarea pe care a cunoscut-o competiția, precum și eforturile bugetare sporite pe care organizarea acesteia le implică în acest context, aceasta a fost inclusă, inclusiv sub aspectul finanțării, în catalogul programelor de formare al EJTN.

În aceste circumstanțe, în 2010, deși elementele consacrate ale proiectului au fost menținute, Competiția THEMIS a fost organizată în două etape: două Semi-Finale și o Mare Finală, categoriile de concurs fiind următoarele: Cooperare internațională în materie penală, Cooperare internațională în materie civilă, Interpretarea și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului, Etică și deontologie judiciară.

Prima Semi-finală, grupând categoriile *Cooperare internațională în materie penală și Etică și deontologie judiciară*, s-a desfășurat în perioada 4 – 9 octombrie 2010 la Barcelona (Spania), cu participarea a 13 echipe (11 pentru prima categorie și 2 echipe pentru cea de a doua) provenind din 12 state diferite – Bosnia&Herțegovina, Bulgaria, Finlanda, Franța, Germania, Italia, Macedonia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Ungaria.

În cadrul acestei Semi-finale, Institutul Național al Magistraturii a asigurat participarea unei echipe în cadrul componentei *Cooperare internațională în materie penală*, căreia i-a fost decernat Premiul Juriului.

Cea de-a doua Semi-finală, grupând categoriile *Cooperare internațională în materie civilă și Interpretarea și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului*, s-a desfășurat în perioada 12 – 16 octombrie 2010 la Roma (Italia), cu participarea a 12 echipe (3 pentru prima categorie și 9 echipe pentru cea de a doua) provenind din 9 state diferite – Belgia, Franța, Germania, Italia, Olanda, Portugalia, România, Slovacia, Spania.

În cadrul acestei Semi-finale, Institutul Național al Magistraturii a asigurat participarea unei echipe în cadrul componentei *Interpretarea și aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului*, care a obținut Premiul pentru cea mai bună lucrare scrisă.

La Marea Finală a competiției, desfășurată anul acesta la București, au concurat, în domeniul Cooperării internaționale în materie penală, un număr de 8 echipe, reunind echipele clasate pe primele două poziții în cadrul fiecăreia dintre cele patru secțiuni ale concursului. Astfel, statele europene reprezentate în această ultimă etapă au fost: Germania, Italia, Olanda, Portugalia.

Lucrările Marii Finale s-au derulat sub supravegherea unui juriu internațional alcătuit din specialiști în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie penală, desemnați de Rețeaua Europeană de Formare Judiciară, de Rețeaua de la Lisabona, precum și de statele membre care au găzduit etapele competiției din acest an, respectiv Italia, România și Spania.

Juriul Marii Finale a desemnat drept câștigători ai Ediției a V-a a Competiției Internaționale THEMIS 2010 una dintre echipele olandeze – Olanda 2 și a acordat acesteia Marele premiu, constând într-o vizită de studiu în cadrul uneia dintre instituțiile europene de profil. Pe următoarele poziții s-au clasat Germania 3 (locul II) și Italia 2 (locul III). Statul de proveniență al echipei desemnate câștigătoare, Olanda, va avea opțiunea de a găzdui Marea Finală a Competiției în cursul anului următor.

- Un număr de 68 de auditori de justiție și 13 formatori provenind din 11 țări europene – Belgia, Bulgaria, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Macedonia, Portugalia, România, Spania, Ungaria – au participat, în perioada 6 – 11 decembrie 2010, alături de 82 de auditori justiție și 13 formatori francezi, la evenimentul intitulat „*Săptămâna Europa*”, organizat de Școala Națională de Magistratură din Bordeaux, Franța (Ecole Nationale de la Magistrature - ENM). Acest proiect a luat naștere în anul 1998, la inițiativa ENM, în colaborare cu Școala Judiciară din Barcelona, Spania.

În contextul deschiderii către spațiul juridic european și al conștientizării importanței cooperării judiciare internaționale, în general, și la nivel european, în special, programul și-a propus, în fiecare an, abordarea unor teme de interes privind instrumentele judiciare de cooperare internațională, precum și practica judiciară comparată, cele două domenii de activitate specifice fiind *Cooperarea judiciară internațională în materie civilă* și *Cooperarea judiciară internațională în materie penală*.

Institutul Național al Magistraturii (INM) este partener în cadrul acestui proiect din anul 2005, implicându-se activ în organizarea anuală a acestuia, în temeiul unei convenții bilaterale încheiate cu ENM.

Etapile derulării evenimentului din acest an au fost următoarele: în perioada 15 – 20 noiembrie 2010, o delegație alcătuită din 6 auditori de justiție și 2 formatori francezi au efectuat o vizită de studiu la sediul Institutului Național al Magistraturii, iar în perioada 6 – 11 decembrie 2010, o echipă a Institutului formată din 6 auditori de justiție și 2 formatori români s-a deplasat la Bordeaux, la sediul principal al ENM. Ambele etape ale programului au avut un predominat caracter practic, temele abordate de participanți reieșind din experiența practică acumulată de aceștia.

Institutul Național al Magistraturii a fost reprezentat în cadrul proiectului de către două echipe formate din câte 3 auditori de justiție și un formator, una în cadrul componentei *Cooperare judiciară internațională în materie civilă*, iar cealaltă în cadrul secțiunii *Cooperare judiciară internațională în materie penală*.

În prima etapă a programului, desfășurată între 15 și 21 noiembrie 2010, care a presupus deplasarea câte unei delegații franceze în fiecare dintre cele 11 state partenere, au participat în total 82 de auditori de justiție și 15 formatori francezi, obiectivul urmărit fiind acela de familiarizare a acestora cu organizarea și funcționarea celorlalte instituții europene responsabile cu formarea magistraților, parteneri în program.

- În perioada 15 – 25 noiembrie 2010, 5 auditori de justiție europeni, provenind din Belgia, Italia și Danemarca au fost primiți la sediul INM în cadrul *Programului de Schimb între Autorități Judiciare* derulat sub egida Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN/REFJ). Totodată, 3 auditori de justiție români – participanți premiați la concursul de referate pe teme de jurisprudență a CEDO – au avut posibilitatea de a efectua în cursul anului 2010 vizite de studiu la Curtea de la Strasbourg, organizate, de asemenea, de Rețeaua Europeană de Formare Judiciară.

- În ședința Consiliului Științific al Institutului Național al Magistraturii din data de 19 ianuarie 2010 a fost prezentat membrilor acestuia proiectul ***Școlii de vară adresate auditorilor de justiție***, elaborat la sfârșitul anului 2009, ca urmare a solicitării Rețelei Europene de Formare Judiciară (EJTN) de formulare a unor noi propuneri de proiecte derulate în interiorul Rețelei.

Organizarea ***Școlii de vară adresate auditorilor de justiție***, având ca tematică dreptul Uniunii Europene, inițial programată a se desfășura în perioada **16 – 21 august 2010**, la sediul regional al Institutului Național al Magistraturii de la **Giroc, Timișoara**, a fost amânată pentru anul 2011 din motive obiective ținând de dificultățile financiare și rectificările bugetare negative succesive cu care s-a confruntat Institutul în cursul anului 2010.

Obiectivele Școlii vor urmări îmbunătățirea abilităților în domeniul limbilor străine, îmbunătățirea cunoștințelor privind instrumentele legale adoptate de către UE, în special în domeniile unde sunt conferite puteri specifice judecătorilor naționali, precum și familiarizarea participanților cu terminologia juridică specifică acestui domeniu.

Evenimentul urmează a fi inclus în catalogul EJTN privind activitățile de formare deschise la nivel european și va permite participarea unui număr de 30 de auditori de justiție români, 10 – 20 auditori de justiție străini/viitori judecători și procurori, precum și a unui număr de 6 formatori.

B. Activități desfășurate la nivelul Departamentului de formare continuă

B.1. Colaborarea INM cu Rețeaua Europeană de Formare Judiciară - EJTN

În anul 2010 INM a continuat dezvoltarea componentei de relații internaționale a activității sale prin implicarea activă în activitatea EJTN și implicarea într-o serie de programe internaționale dedicate formării profesionale a magistraților prin dezvoltarea de parteneriate cu alte școli de magistratură din Europa.

Calitatea de membru cu drepturi depline în cadrul EJTN permite participarea magistraților români la acțiuni de formare deschise la nivelul întregii Europe, aducând o contribuție semnificativă la procesul de integrare a sistemului judiciar român în contextul general european. Principalele activități dezvoltate de EJTN sunt *Programul de schimb între autoritățile judiciare* și *Catalogul EJTN*.

I. Programul de schimb între autoritățile judiciare

Unul dintre programele de succes coordonate de EJTN este *Programul de schimb al autorităților*. Stagiile desfășurate în cadrul acestui program au o durată de 14 zile (2 săptămâni), obiectivul lor fiind cunoașterea modului de funcționare al instanțelor din statul de primire.

În continuarea programului de schimb început în 2009, în anul 2010 au mai venit în România alți 12 magistrați, iar 10 magistrați români au plecat în stagii în străinătate.

În anul 2010 INM a organizat 85 de schimburi între autoritățile judiciare. Astfel, INM a primit vizita a 43 magistrați străini (din care 2 formatori și 5 auditori de justiție) și a intermediat plecarea în stagii a 42 magistrați români (din care 2 formatori INM).

Tot în cadrul programului de schimb INM a beneficiat, pentru magistrații români, de finanțare pentru 5 stagii de o săptămână la CEDO și 2 stagii de o săptămână în cadrul „Joint Investigation Team” la Lyon în Franța.

II. Catalogul EJTN

O altă direcție importantă de activitate a EJTN este *Catalogul EJTN*, document care reunește și sintetizează toate acțiunile de formare organizate de membrii EJTN deschise participării internaționale. Anual sunt cuprinse în acest catalog, în medie, 200 – 300 de acțiuni de formare. Magistrații români au posibilitatea de a se înscrie la oricare din aceste acțiuni.

Un număr de 69 de magistrați români au participat în 2010 la seminariile incluse în Catalogul EJTN.

II.1 Seminarii organizate de către INM în anul 2010, incluse în Catalogul EJTN

În anul 2010 INM a inclus în Catalogul EJTN, în afară de activitățile deja menționate mai sus în domeniul cooperării judiciare, alte 8 activități de formare deschise judecătorilor și procurorilor din statele membre ale Rețelei, așa cum rezultă din datele de mai jos:

1. Seminarul cu tema *Impactul Tratatului de la Lisabona asupra activității judiciare*, organizat în luna mai 2010 la București;
2. Seminarul organizat la București, în perioada 27-28 mai 2010, cu temă *Criminalitatea informatică*;
3. Seminarul cu tema *Rolul instanțelor naționale în interpretarea și aplicarea dreptului consumatorului*, organizat în perioada 14-15 octombrie 2010 la București;
4. În perioada 16-17 septembrie 2010 a fost organizat la București seminarul cu tema *Aplicarea directă a dispozițiilor CEDO de către instanțele naționale*;
5. În perioada 21-25 iunie 2010 a fost organizată la Sovata *Școala de vară* cu tema „*Etică și deontologie profesională*”;
6. În perioada 11-12 noiembrie 2010 a fost organizat la București un seminar în domeniul *Dreptului proprietății intelectuale - Aspecte penale*;
7. În perioada 25-26 noiembrie 2010 a fost organizat la București un seminar cu tema *Justiție pentru minori*;

8. În perioada 22-23 noiembrie 2010 a fost organizat la București conferința cu tema *Formarea profesională a magistraților în spațiul european: standarde, strategii și programe de formare, formatori*. Conferința a fost inclusă în Catalogul EJTN (European Judicial Training Network – Rețeaua Europeană de Formare Judiciară) pentru 2010 și a beneficiat de prezența domnului Victor HALL, Secretarul general al EJTN.

III. Programe EJTN

Începând cu anul 2010 EJTN dorește dezvoltarea unei noi componente a activității sale, aceea de Programe.

Programele presupun mai multe întâlniri și seminarii de formare continuă destinate judecătorilor și procurorilor europeni, organizate pe rând, de către partenerii programului. Astfel, INM este partener în cele 3 programe pe care EJTN dorește să le pună în practică și anume:

- Programul „European Forum on Civil Judicial Training (*Forumul European pentru formare în materie civilă*)”, derulat de către EJTN în anul 2010, personal din cadrul INM fiind cooptat pentru a oferi expertiză în cadrul acestui proiect;
- În anul 2011 va fi derulat Programul „European Judicial Cooperation in Criminal Matters in Practice (*Practica în materia cooperării judiciare internaționale în domeniul penal*)”;
- Începând cu 2011 va fi derulat și Programul „Language training on the vocabulary of judicial cooperation in criminal matters (*Cursuri de limbi străine cu accent pe limbajul juridic din domeniul cooperării judiciare în materie penală*)”.

B.2. Colaborarea cu Academia de Drept European – ERA

În temeiul acordului cadru de colaborare încheiat de INM și ERA în anul 2008 s-a convenit că cele două instituții vor stabili anual un număr de locuri la acțiunile de formare organizate de ERA, pentru judecătorii și procurorii români (seminarii incluse în Catalogul ERA).

În anul 2010 au fost selectați 5 magistrați pentru a participa la seminariile din Catalogul ERA.

B.3. Participarea magistraților români la acțiunile de formare finanțate de Școala de Magistratură din Franța (ENM)

Cu sprijinul Ambasadei Franței la București, INM a intermediat în ultimii ani participarea unor magistrați români la seminarii și stagii organizate de ENM.

În anul 2010 Ambasada Franței a finanțat plecarea a 10 magistrați români la seminariile organizate de ENM în cadrul Catalogului EJTN, iar alți 4 magistrați români au participat la acțiuni neincluse în catalog în cursul anului 2010.

În cadrul Programului „Combaterea traficului de stupefiante”, implementat de ENM, un număr de 3 magistrați români au fost în stagii de formare în Franța.

B.4 Participarea magistraților români la acțiunile de formare finanțate în cadrul parteneriatului cu Italia

În cadrul unui Program finanțat de către Comisia Europeană și implementat de către Consiliul Superior al Magistraturii din Italia, în cadrul căruia INM este partener, până la sfârșitul anului 2010 un număr de 7 magistrați români au participat la seminariile organizate în cadrul programului, costurile fiind acoperite de Comisia Europeană.

❖ **B.5. Participarea Institutului Național al Magistraturii ca partener în cadrul Proiectului 156171-LLP-1-2009-1-IT-ERASMUS „JUSTMEN. Menu for Justice. Spre un Curriculum Comun European în Domeniul Juridic”**

Institutul Național al Magistraturii a participat în anul 2010 la activitățile derulate în cadrul Proiectului 156171-LLP-1-2009-1-IT-ERASMUS „JUSTMEN. Menu for Justice. Spre un Curriculum Comun European în Domeniul Juridic”, coordonat de către Universitatea din Bologna și care se va derula pe parcursul a 3 ani (2010-2012), la proiect participând rețele academice europene care își propun crearea unui nou curent în învățământul superior, cu impact puternic în procesul de integrare Europeană, cu accent special acordat managementului calității în formarea profesională. Ca urmare a includerii proiectului în *Programului de formare continuă al INM pentru anul 2010*, prin **Hotărârea nr. 3** din data de **30 martie 2010**, Consiliul Științific al INM a aprobat componența echipei care va participa din partea INM la implementarea proiectului, echipa fiind coordonată de directorul INM.

Coordonatorii propuși pentru acest proiect de cercetare au fost INM și Institutul de Înalte Științe Juridice din Franța, iar începând cu septembrie 2010, INM a rămas singurul coordonator al Grupului de lucru 4 „Vocațional”.

În anul 2010, activitatea echipei INM a constat în elaborarea propunerii de chestionar care a fost dezvoltat pentru componenta 4 „Vocațional” a proiectului; organizarea de întâlniri între membrii echipei și specialistul în științele educației, colectarea datelor în vederea completării chestionarului, consultarea coordonatorilor departamentelor din cadrul INM în vederea elaborării răspunsului INM la chestionarul propus de către membrii echipei de proiect.

De asemenea, în cursul anului 2010 au fost organizate în cadrul proiectului următoarele întâlniri la nivel european: în perioada 4-5 februarie 2010 a fost organizată la Roma *întâlnirea Comitetului de Coordonare a Proiectului* (la care au participat din partea INM directorul Institutului și un formator INM), iar în perioada 4-6 noiembrie 2010 a fost organizată la Bologna *Conferința „Formarea în domeniul judiciar într-o Europă integrată. Studiu comparat al culturii și practicii judiciare la nivel european”*.

C. Implicarea INM în activitățile desfășurate de organisme internaționale

C.1. Implicarea INM în activitățile Rețelei Europene de Formare Judiciară - EJTN

În perioada 27-28 mai 2010 a avut loc la Madrid Adunarea Generală a EJTN.

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților judiciare din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene, precum și reprezentanți ai ERA (Academia de Drept European din Trier).

Ca urmare a progreselor înregistrate pe parcursul ultimilor ani și a implicării INM în dezvoltarea Rețelei Europene de Formare Judiciară, prin activitățile de formare profesională derulate atât în țară, cât și în spațiul european, în special cele privind schimburile de magistrați, candidaturile Institutului Național al Magistraturii prezentate în cadrul reuniunii Adunării Generale a Rețelei de la Madrid au fost acceptate, INM reînnoindu-și, pentru un mandat de 3 ani, calitatea membru în *Comitetul de Pilotaj al EJTN* (organul de decizie al EJTN între două Adunări Generale), alături de Franța, Italia, Spania, Germania, Polonia, Olanda, Marea Britanie și ERA, precum și cea de membru al grupurilor de lucru *Programe, Schimburi și Tehnologii*.

În 2010 INM a participat la cele 5 întâlniri ale Comitetului de Pilotaj EJTN, la cele 4 întâlniri ale grupului de lucru Programe, la cele 2 întâlniri ale grupului de lucru Schimburi și la cele 3 întâlniri ale grupului de lucru Tehnologii, implicarea sa fiind în mod deosebit apreciată de ceilalți membri ai EJTN.

C.2. Vizită de lucru la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, 20-21 septembrie 2010

La invitația domnului Koen Lenaerts, președintele Camerei a III-a a CJUE și a doamnei Camelia Toader, judecător la CJUE din partea României, o delegație a Consiliului Superior al Magistraturii și a

Institutului Național al Magistraturii a participat la o vizită de lucru organizată la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Luxemburg, în perioada 20-21 septembrie 2010.

Printre altele, s-au purtat discuții în legătură cu posibilitatea efectuării unor stagii și vizite de lucru de către magistrați și auditori de justiție la CJUE, precum și în privința măsurilor necesare pentru o mai bună informare a magistraților în legătură cu adresarea cererilor pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare Curții de Justiție a Uniunii Europene.

C.3. Implicarea INM în crearea Rețelei Euro-Arabe de Formare Judiciară - EAJTN

În perioada 11 – 12 octombrie 2010 a avut loc, în Algeria, prima reuniune a Rețelei Euro-Arabe de Formare Judiciară (EAJTN).

EAJN a fost creată cu rolul de a întări cooperarea dintre școlile de magistratură membre și de a promova schimbul de experiență și diseminarea celor mai bune practici în materie de formare profesională.

Cu această ocazie, INM a devenit și el membru al EAJN, iar directorul INM face parte din comitetul director al rețelei, alături de directorii școlilor de magistratură europene din Belgia, Grecia, Olanda și Franța, dar și alături de directorii școlilor de magistratură din Algeria, Rabat, Iordania, Yemen și Emiratele Arabe Unite.

I. Analiza statistică a activității instanțelor și parchetelor

Volumul total de activitate înregistrat, în anul 2010, la nivelul curților de apel, tribunalelor și al judecătoriilor a fost de 2.916.776 dosare, cu 22 % mai mult decât în anul anterior și cu aproape 40 % mai mult decât în anul 2008.

Numărul cauzelor soluționate în perioada de referință a fost de 2.117.514, ceea ce reprezintă o creștere cu aproximativ 22% față de numărul cauzelor soluționate în anul 2009 (1.738.641 dosare), an în care s-a înregistrat o creștere cu 16%, comparativ cu anul 2008.

În ceea ce privește activitatea **judecătoriilor**, volumul de muncă a crescut în ultimul an cu 337.717 cauze față de anul 2009, care reprezintă, de asemenea, un procent de 22 %.

În aceeași perioadă, a crescut și numărul instanțelor cu un număr de dosare de soluționat mai mare de 30.000 de cauze, de la 10 în anul 2009, la 17 în anul 2010. Mai mult, 7 din cele 17 instanțe au înregistrat un volum de activitate de peste 50.000 de dosare (Judecătoria Constanța, Judecătoria Sectorului 1 București, Judecătoria Sectorului 2 București, Judecătoria Sectorului 3 București, Judecătoria Iași, Judecătoria Cluj-Napoca și Judecătoria Timișoara).

Unele instanțe s-au confruntat cu o creștere semnificativă a volumului de activitate în raport cu perioada statistică anterioară (exemplificăm, în acest sens, Judecătoria Sectorului 1 București la care numărul dosarelor de soluționat a crescut cu 29.339 de cauze și Judecătoria Sectorului 2 București, la care creșterea a fost de 23.997).

În raport cu creșterea importantă a volumului de activitate s-a majorat, în mod semnificativ, și numărul dosarelor pe judecător, de la 915, în anul 2009, la 1020 cauze, în anul 2010.

Un număr de 47 de judecătorii a înregistrat o încărcătură pe judecător peste media la nivel național, primele trei judecătorii, după acest criteriu, fiind următoarele: Judecătoria Cornetu cu 1965 de cauze/judecător, Judecătoria Constanța cu 1749 de cauze/judecător și Judecătoria Sectorului 1 București cu 1727 de cauze/judecător.

De asemenea, în perioada de referință, a crescut și încărcătura pe post de judecător din schemă, de la 725, în anul 2009, la 883 în anul 2010.

De remarcat faptul că în cazul judecătoriilor, spre deosebire de tribunale și curți de apel, chiar și în condițiile sporirii volumului de activitate, operativitatea a crescut de la 76, 73%, în anul 2009, la 79% în anul 2010 (în anul 2008 operativitatea a fost de 79,18%).

Ca și în cazul judecătoriilor, și la nivelul **tribunalelor** s-a înregistrat o creștere importantă a volumului de activitate cu 174.090 de dosare față de perioada de referință anterioară, care reprezintă un procent de 27%.

Trei dintre tribunale au înregistrat un volum foarte mare de activitate față de toate celelalte și anume: Tribunalul București cu un număr de 130.447 dosare (de la 105.968 cauze în anul 2009), instanță care, de altfel, a înregistrat creșteri semnificative în fiecare an după 2005, Tribunalul Constanța cu 40.221 de cauze (de la 29.513 cauze în anul 2009) și Tribunalul Dolj cu 33.947 cauze (de la 35.091 în anul 2009). De precizat că această din urmă instanță se situează printre tribunalele cu cel mai mare număr de dosare de soluționat, deși a înregistrat o scădere a volumului comparativ cu anul 2009.

Singurele tribunale care au înregistrat scăderi ale volumului de activitate au fost Tribunalul Mehedinți, Tribunalul Sibiu și Tribunalul Dolj, toate celelalte 38 de tribunale înregistrând creșteri de activitate.

Sporirea volumului de activitate a avut efect direct asupra operativității, care s-a situat, în anul 2010, la un nivel mai mic (69%) decât cel din anii anteriori (75% în anul 2009 și 78% în anul 2008).

Sub aspectul încărcăturii de dosare pe judecător, în anul 2010 s-a constatat o creștere cu 11% față de anul anterior, de la 860 la 959 de cauze pe judecător, iar încărcătura pe schemă a fost de 893 de cauze, cu 20% mai mult decât în anul 2009, când s-a înregistrat un număr de 742 cauze/schemă.

Din punct de vedere al încărcăturii pe judecător menționăm că 19 tribunale au înregistrat o astfel de încărcătură peste media la nivel național, dintre acestea distingându-se următoarele trei instanțe cu un număr excesiv de mare de cauze pe judecător (peste 1.300): Tribunalul Sălaj, Tribunalul Bihor și Tribunalul Galați.

În ceea ce privește activitatea *curților de apel*, a avut loc o creștere a volumului de activitate cu 19.199 de cauze (11%), comparativ cu anul 2009, an în care s-a înregistrat o sporire a volumului cu 5,5% față de anul 2008.

Se evidențiază trei curți de apel cu un volum foarte mare de activitate față de celelalte și anume Curtea de Apel București cu 48.558 cauze, Curtea de Apel Craiova cu 22.956 cauze (instanțe aflate în aceeași poziție și în anii anteriori) și Curtea de Apel Cluj cu 15.577 dosare.

Din cele 15 curți de apel, două au înregistrat o scădere a volumului de activitate și anume : Curtea de Apel Craiova, cu 1468 cauze mai puțin (și în anul 2009 a înregistrat o scădere de activitate) și Curtea de Apel Iași, cu 628 cauze mai puțin. În același timp, restul de 13 instanțe au înregistrat un volum superior de activitate față de perioada anterioară.

În anul 2010 s-a înregistrat o încărcătură medie pe judecător de 696 cauze, în anii 2009 și 2008 aceasta fiind de 671, respectiv 595 dosare.

Sub aspectul încărcăturii pe judecător, 7 curți de apel au înregistrat o astfel de încărcătură peste media la nivel național, primele 3 curți, după acest criteriu, fiind următoarele: Curtea de Apel Galați cu 955 dosare, urmată de Curtea de Apel Oradea cu 853 dosare și de Curtea de Apel Cluj cu 832 dosare.

În ceea ce privește încărcătura/schemă, în anul 2010 aceasta a fost de 681 cauze (607 cauze în anul 2009).

La fel ca în cazul tribunalelor, și curțile de apel au obținut, în anul 2010, un procent al operativității (79%) mai mic decât cel înregistrat în anii anteriori (aproximativ 83% în anii 2008 și 2009).

În acest context al creșterii volumului de activitate, care a generat supraîncărcarea instanțelor, cu consecințe directe nu numai asupra duratei de soluționare a cauzelor, dar și asupra calității actului de justiție, pentru a veni în întâmpinarea cât mai rapidă a instanțelor, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii a fost aprobat *Programul provizoriu de stabilire a volumului optim de activitate pentru instanțe aferent anului 2010*.

Concepția acestui program constă în limitarea numărului de cauze care pot fi repartizate unui judecător la nivelul unui an calendaristic.

Principală critică adusă programului a fost aceea că, prin limitarea numărului de dosare, primul termen de judecată este acordat la intervale de timp foarte mari, raportat la momentul înregistrării cererii (această situație se înregistrează numai la instanțele foarte aglomerate), determinând astfel creșterea duratei de soluționare a cauzelor. Cu toate acestea, programul a fost menținut, fiind singura posibilitate, până la o eventuală echilibrare a schemelor, ca la instanțele aglomerate să se asigure premisele pentru înfăptuirea unui act de justiție de calitate, care nu poate fi obținut decât în condițiile asigurării timpului necesar pentru studierea corespunzătoare a dosarelor, documentare etc.

Deși monitorizarea programului menționat a relevat faptul că se impune suplimentarea numărului de posturi de judecător la 4 instanțe (Tribunalul București, Tribunalul Constanța, Tribunalul Suceava și Judecătoria Cluj-Napoca), acest lucru nu a fost posibil în condițiile în care ministrul justiției este cel care

aprobă statele de funcții ale instanțelor, deci inclusiv majorarea numărului de posturi, iar poziția constantă a Ministerului Justiției a fost în sensul necesității abandonării proiectului, datorită, printre altele, faptului că limitarea numărului de dosare pe judecător determină acordarea unor termene de judecată îndelungate.

În ceea ce privește activitatea *parchetelor de pe lângă judecătorii*, volumul de activitate a crescut, față de anul precedent, cu 212.172 de lucrări, din care 149.061 dosare penale. Procentual, creșterea a fost de 8,9%, sub aspectul numărului de lucrări și de 11%, în ceea ce privește dosarele penale.

Față de anul 2009 (și mai ales față de anii 2006 - 2008), în anul 2010 s-a constatat o creștere a numărului parchetelor cu un volum mare de activitate, raportat la numărul de dosare penale de soluționat. Astfel, s-au înregistrat 12 parchete care au avut un volum de activitate mai mare de 30.000 de dosare penale, din care 6 parchete (3 în anul anterior) cu un volum de dosare chiar mai mare de 40.000 de cauze (Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj – Napoca, Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București), dar și 2 unități cu un volum de cauze mai mare de 50.000 (Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București și Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București).

Unele parchete au înregistrat o creștere semnificativă de activitate în anul 2010, comparativ cu anul 2009, raportat, exclusiv, la numărul de dosare penale (exemplificăm, în acest sens, Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța cu 10.038 dosare mai mult în 2010, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București cu 9.247 dosare mai mult în anul 2010, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București cu 8.178 dosare mai mult).

Procentual, operativitatea a fost de 60%, raportat la numărul de lucrări și de 33%, raportat la numărul de dosare, în scădere față de anul 2009, când a fost de 66, 24% în ceea ce privește lucrările și de 42,42% în ceea ce privește dosarele.

La sfârșitul perioadei de referință, la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de 1.323 cauze, față de 1.190 în anul 2009, respectiv 1.065 în anul 2008.

Potrivit datelor statistice, 57 de parchete de pe lângă judecătorii au înregistrat o încărcătură pe procuror peste media la nivel național, în ceea ce privește dosarele, dintre acestea remarcându-se un parchet care a înregistrat o astfel de încărcătură mai mare decât dublul mediei naționale (Parchetul de pe lângă Judecătoria Calafat cu 2.677 dosare pe procuror) și alte 7 parchete cu o încărcătură pe procuror excesiv de mare (Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov, Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca, Parchetul de pe lângă Judecătoria Vălenii de Munte, Parchetul de pe lângă Judecătoria Giurgiu, Parchetul de pe lângă Judecătoria Năsăud și Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești).

Se impune a accentua aici faptul că nivelul mediu al încărcăturii pe procuror la nivelul parchetelor de pe lângă judecătorii (1323 cauze) este de aproximativ 10 ori mai mare decât cel determinat în cazul parchetelor de pe lângă tribunale (149 cauze) și de peste 15 ori mai mare decât cel înregistrat în cazul parchetelor de pe lângă curțile de apel (80 cauze).

În ceea ce privește *parchetele de pe lângă tribunale*, în anul 2010, volumul de activitate a crescut, comparativ cu anul 2009, cu 63.523 de lucrări, din care 6453 de dosare. Procentual, creșterea a fost de 12%, în ceea ce privește lucrările și de 9% în ceea ce privește dosarele.

Cu un volum ridicat de activitate se remarcă și în prezent Parchetul de pe lângă Tribunalul București, care a înregistrat în perioada de referință un volum de lucrări de 59.947, dintre care 9.718 dosare penale, în creștere față de anul anterior cu aproximativ 700 de cauze, după ce creșterea raportată în anul

2009, față de anul 2008, a fost de 1.220 dosare penale (unitatea a fost menționată în aceleași condiții și în rapoartele statistice anterioare). În ordine descrescătoare a volumului de activitate, prin prisma numărului cauzelor penale, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a fost urmat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași cu 6.091 dosare și Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța cu 4.398 dosare.

Pot fi exemplificate drept unități care au înregistrat creșteri importante ale volumului de activitate în anul 2010, comparativ cu perioada precedentă, următoarele: Parchetul de pe lângă Tribunalul Iași cu 2.424 dosare mai mult (după ce în anul anterior înregistrase o scădere de activitate), Parchetul de pe lângă Tribunalul Brașov cu 1.074 dosare mai mult, Parchetul de pe lângă Tribunalul Dâmbovița cu 1.067 dosare mai mult.

Procentual, operativitatea a fost de 94% pentru lucrări și de 51% pentru dosare, în scădere față de anul 2009, când a fost de 95,28% pentru lucrări, respectiv 65,16% pentru dosarele penale.

La nivelul parchetelor de pe lângă tribunale, a fost stabilită o medie națională de dosare penale pe procuror de 149 de cauze, față de 131 de cauze în anul 2009 și 109 cauze în anul 2008.

În perioada de referință, 14 parchete de pe lângă tribunale au înregistrat o încărcătură pe procuror peste media la nivel național în ceea ce privește dosarele, primele trei parchete de acest grad, după acest criteriu, fiind următoarele: Parchetul de pe lângă Tribunalul Harghita (379 dosare), Parchetul de pe lângă Tribunalul Vrancea (328 dosare), care a înregistrat cea mai mare încărcătură pe procuror în anul 2009 și Parchetul de pe lângă Tribunalul Brăila (287 cauze).

În ceea ce privește activitatea *parchetelor de pe lângă curțile de apel*, volumul de activitate al acestora a crescut comparativ cu anul 2009, cu 9372, în ceea ce privește lucrările (6%), însă a scăzut cu 1461, în ceea ce privește numărul dosarelor penale (7%).

Parchetele cu cel mai mare volum de dosare în anul 2010 au fost, ca și în anul 2009, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București cu 3939 de dosare, cu 250 de dosare mai puțin decât în anul 2009, urmat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov cu 1526 de dosare, cu 489 de dosare mai puțin decât în anul 2009.

Procentual, operativitatea a fost de 96% pentru lucrări și de 65% raportat la numărul de dosare, în scădere față de anul 2009, când a fost de 96,64% în ceea ce privește numărul de lucrări și de 73,96% raportat la numărul de dosare.

Încărcătura medie de dosare pe procuror, înregistrată în anul 2010, a fost de 80 de cauze, în scădere față de cea din anul 2009 (88 de cauze) și mai mare decât cea din anul 2008 (65 de cauze).

În perioada de referință, 5 parchete de pe lângă curți au înregistrat o încărcătură pe procuror peste media la nivel național în ceea ce privește dosarele, primele trei parchete de acest grad, după acest criteriu, fiind următoarele: Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța (122 dosare), Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov (117 dosare) și Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești (111 dosare).

Creșterea constantă a volumului de activitate înregistrată atât la instanțe cât și la parchete, împreună cu modificările de competență care vor avea loc după intrarea în vigoare a noilor coduri de procedură, constituie motive importante pentru o eventuală redistribuire a posturilor din sistem sau, după caz, pentru majorarea numărului de posturi, în raport, însă, și cu concluziile studiului de impact al noilor coduri, aflat în derulare la nivelul Ministerului Justiției.

Sub aspectul resurselor umane menționăm că, prin procedurile derulate în cursul anului 2010 la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, s-a reușit diminuarea numărului posturilor vacante atât la instanțe cât și la parchete, astfel: de la 558 posturi vacante de judecător la începutul perioadei de referință,

la 435 de posturi vacante la sfârșitul anului 2010 și de la 621 de posturi vacante de procuror la începutul anului 2010, la 482 de astfel de posturi la finele perioadei.

Cu toate acestea, 31% dintre instanțe și 32% dintre parchete au înregistrat, în perioada de referință, o încărcătură pe judecător/procuror peste media la nivel național, ceea ce conduce la concluzia că necesarul de resurse umane din sistem este mult mai mare, prin raportare la creșterea semnificativă de activitate înregistrată în perioadele anterioare la nivelul tuturor gradelor de jurisdicție.

În acest context, se impune continuarea demersurilor în vederea acoperirii deficitului existent, inclusiv prin asigurarea finanțării tuturor posturilor vacante din sistem și prin utilizarea, în continuare, a tuturor modalităților prevăzute de lege în scopul asigurării necesarului de resurse umane.

II. Aspecte calitative

a) În cursul anului 2010 au fost adoptate trei acte normative de maxim interes pentru sistemul judiciar, respectiv Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, care nu au intrat încă în vigoare și Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, în vigoare începând cu data de 25 noiembrie 2010.

Dispozițiile noului Cod de procedură civilă urmăresc să răspundă unor deziderate actuale, precum accesul justițiabililor la mijloace și forme procedurale mai simple și accesibile și accelerarea procedurii, inclusiv în faza executării silite. În egală măsură, noul cod urmărește să răspundă și exigențelor de previzibilitate a procedurilor judiciare decurgând din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și, implicit, din cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. De aceea, actul normativ vizează găsirea unor remedii pentru eliminarea unei alte deficiențe majore a sistemului judiciar român și anume existența unei practici neunitare, datorată, între altele, și incoerenței și instabilității legislative.

Noul Cod de procedură penală are, de asemenea, drept scop esențial crearea unui cadru legislativ modern în materie procesual penală, care să răspundă pe deplin imperativelor funcționării unei justiții moderne, adaptate așteptărilor sociale, precum și necesității creșterii calității acestui serviciu public. Totodată, acest act normativ urmărește să răspundă unor cerințe actuale, precum accelerarea duratei procedurilor penale, simplificarea acestora și crearea unei jurisprudențe unitare, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Ținând seama, însă, de termenul preconizat pentru intrarea în vigoare a noilor coduri de procedură, prin Legea nr. 202/2010 s-a urmărit instituirea unor norme procedurale cu efecte imediate în pregătirea implementării codurilor și în acord cu soluțiile legislative consacrate de acestea, de natură să faciliteze eficientizarea procedurilor judiciare și soluționarea cu celeritate a proceselor.

Dat fiind faptul că acest act normativ a intrat în vigoare la finele anului 2010, evaluări cu privire la atingerea scopului declarat al acestuia, respectiv accelerarea soluționării proceselor, nu pot fi făcute la acest moment, însă se impune a fi semnalat faptul că multe instanțe au inclus o serie de prevederi din cuprinsul acestuia ca fiind printre modificările legislative adoptate în cursul anului 2010 de natură să determine reducerea duratei de soluționare a cauzelor.

b) Modificările unor acte normative la intervale de timp scurte, necorelarea actelor normative și a instituțiilor de drept fundamentale, adoptarea unor reglementări conjuncturale, elaborarea, uneori, de acte normative incomplete și contradictorii reprezintă vulnerabilitățile cele mai grave ale sistemului nostru judiciar.

În aceste condiții, una dintre principalele deficiențe cu care se confruntă sistemul judiciar român, cu incidență asupra calității actului de justiție și a credibilității justiției, este *practica judiciară neunitară*. Pentru remedierea acestei situații, în cursul anului 2010 au fost avute în vedere următoarele măsuri: aplicarea mecanismelor procedurale existente, respectiv promovarea recursurilor în interesul legii și îmbunătățirea accesului magistraților la jurisprudență și la Monitorul Oficial, în principal prin conectarea

instanțelor la bazele de date specifice, prin proiectul Jurindex și prin publicarea pe paginile de Internet ale instanțelor a jurisprudenței relevante.

În ceea ce privește recursul în interesul legii, după cum s-a arătat în cuprinsul prezentului raport, în perioada de referință au fost soluționate de către Înalta Curte de Casație și Justiție 9 astfel de recursuri.

În scopul îmbunătățirii instituției recursului în interesul legii și având în vedere faptul că în Raportul intermediar către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene din data de 23.03.2010, Comisia Europeană a accentuat unele disfuncționalități în ceea ce privește procedura acestui recurs, prin Legea nr. 202/2010 a fost regândită această instituție.

Astfel, printre modificările aduse de actul normativ în cauză în această materie a fost lărgită sfera persoanelor care pot sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție, dobândind calitate procesuală activă în această materie și Avocatul Poporului, precum și colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, componența completului care judecă această cale de atac a fost modificată și au fost instituite termene rezonabile cât privește judecarea recursului în interesul legii, motivarea și publicarea deciziei.

De asemenea, tot în același scop, respectiv unificarea practicii judiciare, alături de măsurile luate la nivelul instanțelor și al parchetelor, în anul 2010 au avut loc întâlniri ale Comisiei de unificare a practicii judiciare constituite la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul cărora au fost discutate un număr de 221 probleme de drept, minutele în care sunt consemnate aceste probleme fiind publicate pe site-ul Consiliului.

c) Cu privire la *aplicarea Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în sistemul juridic românesc*, potrivit datelor publicate de Curte la 31 decembrie 2010, rezultă că România a fost al treilea stat după criteriul numărului de cauze înregistrate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, primele două locuri fiind ocupate de Rusia și Turcia.

Referitor la problematica în cauză se impune a evoca aici prima hotărâre pilot pronunțată împotriva României, la data de 12 octombrie 2010, în cauza *Maria Atanasiu*.

În cauza menționată, reținând încălcarea art.6 al.1 din Convenție și a art.1 din Protocolul nr.1 la Convenție, Curtea a apreciat că, întrucât ineficiența mecanismului de despăgubire sau de restituire continuă să fie o problemă care se repetă pe scară largă în România, această cauză se pretează la aplicarea procedurii hotărârii-pilot, care are scopul de a ajuta statele contractante să își îndeplinească rolul ce le revine în sistemul Convenției.

Având în vedere acumularea de disfuncționalități ale mecanismului de restituire sau de despăgubire, Curtea a apreciat că este imperativ ca statul român să ia de urgență măsuri cu caracter general, care să poată conduce la realizarea efectivă a dreptului la restituire sau la despăgubire, păstrând un just echilibru între diferitele interese în cauză.

În raport cu numărul foarte mare de cereri îndreptate împotriva României, referitoare la același tip de contencios, Curtea a hotărât să suspende pentru o perioadă de 18 luni, începând de la data rămânerii definitive a hotărârii în cauză, analiza tuturor cererilor rezultate din aceeași problemă generală, în așteptarea adoptării de către autoritățile române a unor măsuri capabile să ofere un remediu adecvat tuturor persoanelor afectate de legile de reparație.

Hotărârea pilot este extrem de importantă, întrucât determină statul român să remedieze problema restituirilor, în sensul respectării drepturilor fundamentale și instituirii unui mecanism funcțional de retrocedare și compensare, cel existent în prezent, apreciat ca ineficient, nefiind creația instanțelor, acestea nefăcând decât să aplice cadrul legislativ existent, care de cele mai multe ori s-a dovedit, nu numai în această materie, incoerent și instabil.

Prin urmare, această hotărâre este exemplul clar al faptului că nu fiecare condamnare a României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului este un eșec exclusiv al sistemului judiciar național, dat fiind că

mecanismul de protecție a drepturilor prevăzute de Convenție presupune cooperarea puterilor statului, iar încălcarea Convenției este cauzată, nu de puține ori, de deficiențele cadrului legal care reglementează anumite materii (atribut al legiuitorului), de unele practici administrative, de nefuncționalitatea unor structuri care intră în sfera de competență a Executivului – de tipul Fondului Proprietatea sau de neexecutarea de către un organ administrativ a unei hotărâri judecătorești.

d) Referitor la *formarea profesională* a magistraților și personalului auxiliar menționăm că asigurarea și dezvoltarea continuă a programelor de formare profesională, inițială și continuă, adaptate nevoilor de formare ale sistemului judiciar, reprezintă una dintre premisele creșterii performanței profesionale a personalului din sistemul judiciar și, implicit, o garanție a creșterii calității actului de justiție.

În anul 2010, prioritățile de formare profesională a magistraților și a personalului auxiliar au avut în vedere atât cerințele impuse de aplicarea unor noi reglementări (în principal cele determinate de adoptarea reglementărilor vizând accelerarea soluționării proceselor și de perspectiva aplicării noilor coduri), cât și necesitățile de formare rezultate din rapoartele de monitorizare ale Comisiei europene, dar și din noile reglementări europene cu privire la formarea magistraților și a personalului auxiliar⁴⁶.

Realizarea unor programe de formare profesională, cu un nivel ridicat de performanță, presupune însă și alocarea unor resurse financiare corespunzătoare, în absența cărora formarea inițială și continuă a magistraților și a personalului auxiliar de specialitate ar avea în mod serios de suferit. Ca și în anul 2009, în contextul unei situații complicate a resurselor financiare disponibile pentru realizarea acțiunilor de formare continuă a magistraților și a personalului auxiliar, pentru asigurarea unei formări profesionale de calitate și de care să beneficieze o pondere cât mai mare a personalului din sistemul judiciar s-a urmărit ca programele de formare continuă aferente anului 2010 să răspundă unor cerințe cu caracter esențial și anume: existența unei corelații cât mai strânse între necesitățile de formare ridicate de evoluția activității curente a instanțelor și parchetelor; o foarte bună ierarhizare a priorităților în ceea ce privește selecția domeniilor de formare și chiar a formelor de desfășurare a activităților de formare, astfel încât resursele existente să fie maximizate; valorificarea cât mai bună a oportunităților bazate pe folosirea fondurilor cu această destinație disponibile în cadrul programelor europene și internaționale.

Eforturile depuse în acest sens de către cele două instituții de formare profesională a magistraților, respectiv a personalului auxiliar, au avut ca rezultat o creștere a numărului acțiunilor de formare destinate pregătirii profesionale continue a judecătorilor și procurorilor, precum și a personalului auxiliar de specialitate, organizate de către Institutul Național al Magistraturii și Școala Națională de Grefieri și, implicit, a ponderii personalului din justiție care a beneficiat de acțiuni de formare în acest an.

e) În ceea ce privește *evaluarea activității judecătorilor și procurorilor*, preocupările pentru eficientizarea acestui domeniu au continuat și în anul 2010, prin activitățile desfășurate în cadrul Proiectului Twinning „Creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților”⁴⁷, implementat în perioada ianuarie - iunie 2010 de către Consiliul Superior al Magistraturii din România în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii din Italia.

Aceste activități s-au concretizat atât prin elaborarea unor propuneri de îmbunătățire a sistemului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, cât și prin elaborarea unor propuneri privind crearea procedurilor și metodologiei necesare în vederea introducerii evaluării sistemului judiciar în România, inclusiv prin elaborarea unui studiu de drept comparat privind evaluarea profesională a judecătorilor și procurorilor.

⁴⁶ Este de menționat în acest sens Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind formarea profesională a judecătorilor, a procurorilor și a personalului din justiție în cadrul Uniunii Europene adoptată în cadrul reuniunii Consiliului Justiție și Afaceri Interne ce a avut loc la 24 octombrie 2008 la Luxemburg.

⁴⁷ Pentru detalii, a se vedea secțiunile prezentului raport prin activitatea în domeniul afacerilor europene și a relațiilor internaționale.

Pornind de la deficiențele constatate cu privire la primul proces de evaluare realizat în baza reglementărilor adoptate în anul 2007, pe baza propunerilor cuprinse în Raportul privind analiza procesului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, elaborat de către Direcția resurse umane și organizare din cadrul Consiliului în anul 2009, a concluziilor rezultate în cadrul atelierelor de lucru în domeniul evaluării profesionale, organizate în cadrul Programului Phare 2006 – Întărirea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de a-și îndeplini atribuțiile, precum și a propunerilor preliminare elaborate în cadrul Proiectului Twinning "Creșterea eficienței sistemului de evaluare profesională a magistraților", în ședința din 30 septembrie 2010 a Plenului Consiliului au fost aprobate propunerile de completare și modificare a Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor⁴⁸ și a Ghidului de evaluare a activității profesionale a magistraților⁴⁹.

Modificările și completările aduse legislației secundare privind evaluarea profesională s-au făcut în limitele impuse de actualul cadru normativ și au ca scop eficientizarea desfășurării procesului de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor din perioada 2008 - 2010, proces care va avea loc în luna februarie 2011.

f) Referitor la *răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor* menționăm că, prin secțiile sale, Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor. De asemenea, Secția pentru judecatori are rolul de instanță disciplinară și pentru magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Acțiunea disciplinară se exercită de comisiile de disciplină ale Consiliului Superior al Magistraturii.

În anul 2010, la nivelul comisiilor de disciplină au fost înregistrate 246 de sesizări privind activitatea judecătorilor și 65 de sesizări referitoare la conduita procurorilor.

În aceeași perioadă, Comisia de disciplină pentru judecatori a dispus clasarea în 228 de cazuri, a exercitat 15 acțiuni disciplinare și a sesizat, în 4 cazuri, Secția pentru judecatori cu privire la încălcarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor.

În perioada de referință, Comisia de disciplină pentru judecatori nu a fost sesizată cu lucrări referitoare la activitatea magistraților asistenți.

Din totalul celor 15 acțiuni disciplinare (la care s-au adăugat 4 acțiuni din anul anterior), Secția pentru judecatori a soluționat 17 acțiuni, 2 dosare aflându-se în continuare pe rol, după cum urmează: în 11 cazuri au fost aplicate sancțiuni disciplinare, iar în 6 cazuri s-a dispus respingerea acțiunilor (într-unul din cazuri acțiunea fost respinsă ca rămasă fără obiect, urmare a pensionării judecătorului față de care s-a exercitat acțiunea disciplinară).

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea disciplinară a judecătorilor în cauzele mai susmenționate sunt: încălcarea prevederilor legale referitoare la declarațiile de avere, declarațiile de interese, incompatibilități și interdicții privind judecătoria (1 judecător); exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune și efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (2 judecători); efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (4 judecători); nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor și efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (2 judecători); refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire de serviciu (1 judecător); exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau gravă

48 Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.837/2010 pentru modificarea Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.676/2007, cu modificările și completările ulterioare.

49 Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.838/2010 pentru modificarea Ghidului privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.10/2008, cu modificările și completările ulterioare.

neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune și nerespectarea dispozițiilor privind distribuirea aleatorie a cauzelor (1 judecător).

Sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea faptei și circumstanțele personale, au constat în: avertisment – 5 cazuri, diminuarea indemnizației lunare brute cu 15% pe o perioadă de 1-3 luni – 4 cazuri și excluderea din magistratură – 2 cazuri.

În anul 2010, Comisia de disciplină pentru procurori a dispus clasarea în 54 de cazuri, a exercitat 10 acțiuni disciplinare și a sesizat, în 4 cazuri, Secția pentru procurori cu privire la încălcarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Din totalul celor 10 acțiuni disciplinare (la care s-au adăugat 5 acțiuni din anul anterior), Secția pentru procurori a soluționat 11 acțiuni, 4 dosare aflându-se în continuare pe rol, după cum urmează: în 3 cazuri au fost aplicate sancțiuni disciplinare, în 3 cazuri acțiunile au fost respinse ca rămase fără obiect, urmare a pierderii calității de procuror a persoanelor în cauză, iar în 5 dosare acțiunea disciplinară a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Faptele pentru care s-a dispus sancționarea procurorilor în cele 3 cazuri se referă la exercitarea funcției cu gravă neglijență sau rea credință, dacă fapta nu constituie infracțiune și efectuarea cu întârziere a lucrărilor din motive imputabile (1 procuror); atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, avocați, experți, martori sau justițiabili și nerespectarea, în mod repetat, și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor (1 procuror); refuzul nejustificat de a îndeplini o îndatorire de serviciu (1 procuror).

Sancțiunile aplicate, stabilite în raport de gravitatea faptei și circumstanțele personale, au constat în: avertisment - 2 cazuri; excluderea din magistratură – un caz.

g) Referitor la degrevarea judecătorilor de sarcinile nonjudiciare, dar și a conducerii instanțelor de o parte din atribuțiile administrative, obiective urmărite prin cele două proiecte derulate inclusiv în prima parte a anului 2010, respectiv *proiectul privind transferul sarcinilor administrative de la judecători la grefieri și cel privind managerul de instanță*, facem precizarea că propunerile de modificări legislative au fost transmise de către Consiliul Superior al Magistraturii Ministerului Justiției, pentru a fi avute în vedere cu ocazia modificărilor actelor normative incidente, propuneri care urmează a fi valorificate la nivelul grupului de lucru constituit la nivelul acestei din urmă instituții, care are ca obiectiv elaborarea principiilor și direcțiilor generale care vor sta la baza modificării Legii nr. 567/2004.

h) Cu privire la *resursele financiare aflate la dispoziția sistemului judiciar* apreciem că asigurarea acestora este esențială pentru buna funcționare a justiției ca serviciu public. Locul justiției în echilibrul puterilor, ca putere a statului de drept, nu poate fi garantat decât dacă se asigură și independența financiară a acesteia, atât în sensul că bugetul justiției trebuie să fie stabilit, pe de o parte, în funcție de o serie de factori obiectivi (volum de activitate, schemele de personal etc.) și la un nivel corespunzător care să permită îndeplinirea rolului social și a atribuțiilor prevăzute de lege pentru sistemul judiciar, cât și în sensul exercitării atribuției de administrare a bugetelor instanțelor de către o autoritate care face parte din sistem, iar nu de către Executiv.

Referitor la cel din urmă aspect, reamintim că preluarea calității de ordonator principal de credite pentru instanțele judecătorești de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție nu este un deziderat al instanțelor, ci o dispoziție legală, al cărei termen de punere în aplicare a fost permanent amânat pentru perioade succesive de un an, prin ordonanțe de urgență ale Guvernului, ultima prorogare operând în luna decembrie 2010, până la 1 ianuarie 2012, măsură de natură să afecteze independența sistemului judiciar.

În ceea ce privește resursele financiare aflate la dispoziția sistemului judiciar în anul 2010 este de semnalat faptul că acestea au fost relativ mai mari decât cele alocate pentru anul 2009, atât în ceea ce privește fondurile pentru dotări și investiții, cât și în ceea ce privește cheltuielile de personal și cheltuielile materiale.

Cu toate acestea, în cursul anului 2010 a fost adoptată măsura reducerii drepturilor salariale pentru tot personalul bugetar cu 25 %, inclusiv pentru cel din sistemul justiției, de natură să aducă atingere statutului magistraților și constituind, astfel, un factor de risc privind independența și funcționalitatea sistemului judiciar.

În concret, independența justiției se sprijină pe o serie de garanții, fără de care aceasta ar avea o simplă valoare declarativă, iluzorie. Or, una dintre cele mai importante garanții ale independenței justiției se constituie tocmai în autonomia și siguranța financiară a sistemului judiciar, acest aspect condiționând buna exercitare a rolului său constituțional de către sistemul judiciar, atât în ipostaza sa de putere în stat, cât și în aceea de serviciu public.

Asigurarea independenței individuale a judecătorilor și procurorilor și sub aspect financiar trebuie realizată prin salarizarea acestora pe baza unor criterii obiective și la un nivel al indemnizației care să ia în considerare importanța socială a funcției exercitate, riscurile inerente acestora și regimul incompatibilităților și interdicțiilor la care sunt supuși magistrații.

De asemenea, salarizarea corespunzătoare a judecătorilor și procurorilor este o garanție a statutului acestora, care prezintă importanță nu numai pentru corpul magistraților, ci servește și unui important interes public, prin efectele pe care le produce cu privire la independența personală a magistraților și pentru combaterea corupției în sistemul judiciar.

i) Și în anul 2010 încrederea publică în justiție a rămas la un nivel scăzut, iar imaginea justiției a fost afectată negativ atât datorită unor deficiențe ale modului său de funcționare, dar și ca urmare a unor luări de poziție ale unor reprezentanți ai altor puteri ale statului, a modului de prezentare din partea mass-media a unor soluții pronunțate de instanțe sau măsuri dispuse de parchete și a lipsei de informare privind modul de funcționare a sistemului.

Trebuie avut în vedere faptul că soluționând situații litigioase, în care o parte cade în pretenții și va fi inevitabil nemulțumită, justiția este permanent expusă criticii acelei părți a publicului ale cărei opinii sau interese corespund cu acelea ale părții care a pierdut procesul.

În egală măsură, justiția nu poate rămâne izolată, atât ca putere a statului, cât și ca serviciu public, ea fiind chemată să protejeze drepturile și libertățile cetățenilor și să asigure posibilitatea exercitării acestora.

În acest context, reprezentanții celorlalte puteri ale statului trebuie să se abțină de la atitudinile publice prin care se extrapolează anumite situații individuale sau stări de lucru particulare la nivelul întregului sistem judiciar. Acuzarea publică a sistemului judiciar nu conduce la rezolvarea problemelor acestuia, iar, pe termen lung, prin perturbarea echilibrelor sociale, poate conduce la consecințe grave pentru funcționarea sistemului democratic.

Pe de altă parte, este deopotrivă de important ca opinia publică să dețină minime informații cu privire la principiile care guvernează activitatea judiciară, astfel încât să înțeleagă corect constrângerile impuse de respectarea principiului legalității, al imparțialității, precum și de exigențele procedurale. Prin urmare, creșterea nivelului de educație juridică a cetățenilor nu poate avea decât rezultate benefice, atât în planul apărării propriilor drepturi și interese, cât și în ceea ce privește îmbunătățirea relației sistemului judiciar cu mediul social.

Rezolvarea acestor probleme ține de asumarea necesității și a rolului unei justiții independente și eficiente de către toate puterile statului, de creșterea gradului de responsabilitate în interiorul sistemului judiciar și de acceptarea faptului că justiția trebuie să fie utilă cetățenilor, să rezolve problemele acestora.

j) Ca în fiecare an, prin chestionarul de colectare a unor date necesare prezentului raport, instanțele și parchetele au fost rugate să indice trei dintre vulnerabilitățile pe care le-au considerat cele mai importante

în ceea ce privește funcționarea serviciului public al justiției în anul 2010, precum și cele mai adecvate modalități de remediere a acestora.

În percepția instanțelor, principalele vulnerabilități cu care s-a confruntat sistemul judiciar, în perioada de referință, s-au datorat unor factori precum: insuficienta finanțare a sistemului judiciar; sedii improprii desfășurării activității; lipsa unei independențe materiale efective a judecătorilor; lipsa resurselor umane, raportat la volumul foarte mare de activitate; instabilitatea și incoerența legislativă, precum și multitudinea actelor normative; procedura judiciară greoaie, cu referire la cea civilă; practica neunitară; imaginea sistemului judiciar; imixtiunea executivului și mass-media în activitatea instanțelor.

Pentru combaterea/remediarea acestor vulnerabilități instanțele au propus măsuri precum: trecerea bugetului la Înalta Curte de Casație și Justiție; asigurarea unei remunerații adecvate care să asigure o salarizare a judecătorilor compatibilă cu rolul lor în societate, răspundere și interdicții; ocuparea posturilor vacante, redimensionarea schemelor de personal și deblocarea tuturor posturilor vacante din sistemul judiciar; asigurarea unui cadru legislativ stabil, coerent și facil de aplicat; reformarea cadrului legislativ, în scopul creării unor mecanisme eficiente de unificare a practicii judiciare; o mai bună informare a cetățenilor cu privire la rolul, organizarea și funcționarea justiției; îmbunătățirea comunicării Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor cu mass-media și societatea civilă, prin evidențierea dificultăților, dar în același timp și prin arătarea rezultatelor pozitive.

În ceea ce privește vulnerabilitățile identificate de parchete, acestea constau în următoarele: subdimensionarea schemelor de personal; volumul mare de activitate; dificultăți în promovarea în funcții de execuție și de conducere; subfinanțarea sistemului judiciar; dependența financiară a sistemului judiciar de deciziile executivului și ale politicului; salarizarea inadecvata a personalului; sedii improprii desfășurării activității; cadrul legislativ instabil; instabilitatea legislativă privind statutul și salarizarea magistratului; lipsa unei stabilități reale a procurorilor.

Printre măsurile pentru remedierea/combaterrea acestor vulnerabilități indicate de parchete se regăsesc următoarele: reevaluarea schemelor de personal; deblocarea posturilor vacante; redistribuirea posturilor existente în funcție de necesitate; schimbarea condițiilor de admitere și organizarea mai multor examene de intrare în magistratură; modificări legislative care să determine degrevarea parchetelor; transferul activităților nonjudiciare către personalul auxiliar de specialitate; simplificarea procedurilor de promovare în funcții de execuție și de conducere; alocarea fondurilor necesare în vederea asigurării condițiilor materiale; trecerea încasărilor aferente amenzilor administrative și cheltuielilor judiciare la bugetul justiției; lege de salarizare care să satisfacă exigențele europene și principii precum previzibilitatea și compensarea; crearea unui cadru legislativ stabil, previzibil, unitar și coerent; creșterea independenței procurorilor și păstrarea statutului de magistrat.

- **Stoc inițial de dosare** = dosarele rămase nesoluționate în perioada de referință anterioară și care se reportează în perioada de referință curentă;
- **Dosare nou intrate** = dosarele înregistrate pe rolul instanțelor sau parchetelor în interiorul perioadei de referință;
- **Volum de dosare** = stoc inițial de dosare + dosare nou intrate;
- **Încărcătura/schemă** = volumul de dosare/numărul posturilor prevăzute în schemele de personal ale instanțelor sau parchetelor;
- **Încărcătură/judecător** = volumul de dosare/numărul posturilor ocupate de judecător;
- **Încărcătura/procuror** = volumul de dosare/media procurorilor prezenți în mod efectiv la lucru în interiorul perioadei de referință;
- **Operativitatea la instanțe** = dosare soluționate/volum de dosare – cauze suspendate;
- **Operativitatea la parchete** = dosare soluționate/volum de dosare;
- **Ponderea atacabilității** = procentul dosarelor soluționate la un anumit tip de instanță apelate/recurate la instanțele superioare competente;
- **Ponderea schimbării hotărârilor** = procentul hotărârilor desființate în cadrul căilor de atac;

Volumul și încarcatura la judecatorii în anul 2010				
	Media - cauze pe judecator			1020
	Media - cauze pe schema			883
INSTANTA	Cauze pe judecator	Cauze pe schema	Volum	Cauze solutionate
ADJUD	660	660	3299	2770
AGNITA	466	233	931	728
AIUD	1115	867	7807	5464
ALBA IULIA	1253	1086	16293	12678
ALES	964	803	4820	3424
ALEXANDRIA	832	694	8323	6785
ARAD	1474	1229	36859	29483
AVRIG	382	382	1911	1545
BABADAG	747	561	2242	1971
BACAU	917	768	28432	21975
BAIA DE ARAMA	538	404	1615	1167
BAIA MARE	1012	792	18221	14127
BAILESTI	1050	875	5248	4409
BALCESTI	959	384	1918	1270
BALS	519	519	4154	3710
BARLAD	684	586	8209	6690
BECLEAN	1223	918	3670	2590
BEIUS	710	710	4971	3986
BICAZ	820	820	4099	2727
BISTRITA	995	884	15913	11759
BLAJ	888	666	2665	1999
BOLINTIN VALE	811	811	6486	4853
BOTOSANI	1065	875	24495	19820
BOZOVICI	744	496	1487	1354
BRAD	904	678	2712	2195
BRAILA	1151	930	24175	16891
BRASOV	1230	1230	46723	34289
BREZOI	820	656	3279	2194
BUFTEA	1335	1068	16022	12110
BUHUSI	605	484	2418	1858
BUZAU	897	861	21519	15684
CALAFAT	712	594	3561	3350
CALARASI	806	806	9670	8834
CAMPENI	572	429	3431	2941
CAMPINA	770	770	10016	7667
CAMPULUNG	707	589	7071	6125
CAMPULUNG MOLDOVENESC	798	684	4787	3998
CARACAL	702	602	8425	7191
CARANSEBES	830	603	6637	4645
CAREI	795	696	5564	4553
CHISINEU CRIS	523	523	2092	1585
CLUJ NAPOCA	1548	1462	52630	38731
CONSTANTA	1749	1304	71693	51452
CORABIA	836	557	3342	2908
CORNETU	1965	1310	11788	6977
COSTESTI	543	543	3802	2887
CRAIOVA	1108	956	48744	37070
CURTEA DE ARGES	671	587	4695	3891
DARABANI	704	528	2112	1653
DEJ	1063	665	5317	4599

DETA	742	742	2967	2385
DEVA	1022	958	15330	11548
DOROHOI	1011	843	5057	4426
DRAGASANI	639	639	7034	5405
DRAGOMIREȘTI	445	445	1336	1165
DROBETA TURNU SEVERIN	886	886	23913	20153
FAGARAS	640	640	5764	4483
FAGET	405	304	1216	960
FALTICENI	826	722	5779	4308
FAUREI	731	439	2194	1781
FETEȘTI	709	551	4961	4007
FILIASI	437	437	2185	1658
FOCSANI	1155	933	24245	18185
GAIEȘTI	352	308	2464	1283
GALATI	1489	1345	41685	26897
GHEORGHIEȘTI	1017	610	3051	2277
GHERLA	787	612	5511	4611
GIURGIU	1627	1221	19529	14028
GURA HUMORULUI	756	630	3778	2898
GURAHONT	311	311	1245	838
HATEG	809	607	2428	1732
HIRLAU	611	611	3053	2393
HIRSOVA	869	869	1737	1507
HOREZU	557	495	4453	3249
HUEDIN	484	484	2421	1972
HUNEDOARA	1030	721	7209	5755
HUSI	546	468	3273	2661
IASI	1073	1073	53629	43738
INEU	629	524	3144	2999
INSURATEI	806	605	2419	1950
INTORSURA BUZAULUI	577	384	1153	757
JIBOU	502	502	2006	1662
LEHLIU	648	519	2593	1969
LIESTI	1504	1504	3007	2685
LIPOVA	635	635	2541	1916
LUDUS	610	610	3051	2657
LUGOJ	788	630	6304	4498
MACIN	585	439	1756	1327
MANGALIA	916	916	8240	5937
MARGHITA	1176	940	4702	3317
MEDGIDIA	1034	758	11376	9351
MEDIAS	481	481	5766	5125
MIERCUREA CIUC	1048	943	9434	6840
MIZIL	735	490	2939	2381
MOINEȘTI	995	782	10944	8076
MOLDOVA-NOUA	453	340	1358	1145
MORENI	867	723	4336	3909
MOTRU	971	755	6798	5082
MURGENI	1241	621	1241	1030
NASAUD	810	608	4860	2751
NEGREȘTI-OAS	742	495	2967	2154
NOVACI	804	536	3215	2434
ODORHEIU SECUIESC	926	926	5558	4944
OLTENITA	771	686	6170	5407
ONESTI	776	631	10091	8324
ORADEA	958	813	26833	17646
ORASTIE	1297	649	2594	2152
ORAVITA	780	468	2340	1721

ORSOVA	536	429	2145	1762
PANCIU	905	724	3621	3049
PASCANI	752	537	7516	5839
PATARLAGELE	700	583	3500	2719
PETROSANI	943	838	15088	12832
PIATRA NEAMT	802	767	17634	11537
PITESTI	1170	1131	33916	26203
PLOIESTI	1215	945	34007	25778
PODUL TURCULUI	1297	864	2593	1885
POGOANELE	495	495	1979	1709
PUCIOASA	737	737	3686	2757
RACARI	822	704	4929	3893
RADAUTI	898	770	10775	8180
RADUCANENI	339	339	1693	1196
RAMNICU SARAT	486	347	2430	1511
RAMNICU VALCEA	930	930	22320	17627
REGHIN	851	851	6806	5490
RESITA	1213	882	9703	6691
ROMAN	760	597	8355	6826
ROSIORI DE VEDE	735	644	5148	4619
RUPEA	1195	797	2390	1608
SALISTE	376	376	1503	1257
SALONTA	1196	1196	3587	2252
SANNICOLAU MARE	933	933	3731	2513
SATU MARE	1180	899	18878	13834
SAVENI	603	482	2412	2067
SEBES	879	879	3516	3262
SECTORUL 1	1727	1629	86348	66916
SECTORUL 2	1548	1548	57293	36675
SECTORUL 3	1522	1451	62386	39663
SECTORUL 4	1213	1096	33967	27482
SECTORUL 5	987	987	30607	21758
SECTORUL 6	1299	1203	32478	25637
SEGARCEA	856	685	3424	2711
SFANTU GHEORGHE	981	981	8828	6987
SIBIU	954	954	21935	18142
SIGHETUL MARMATIEI	943	808	5657	4416
SIGHISOARA	885	758	5307	3858
SIMLEUL SILVANIEI	1718	859	3436	2238
SINAIA	544	544	3265	2681
SLATINA	1116	863	18978	13921
SLOBOZIA	1056	679	9500	6925
SOMCUTA MARE	977	489	977	738
STREHAIA	452	402	3614	2776
SUCEAVA	957	739	16268	11536
TARGOVISTE	900	736	16192	12756
TARGU BUJOR	774	774	3094	2558
TARGU CARBUNESTI	681	535	7494	5535
TARGU JIU	955	902	32460	22836
TARGU MURES	1271	1112	26696	19318
TARGU NEAMT	832	728	5823	4331
TARGU SECUIESC	869	695	3477	2678
TECUCI	957	766	7655	5824
TIMISOARA	1167	1007	51360	37626
TIRGU LAPUS	1429	476	1429	1177
TIRNAVENI	1328	664	2656	2134
TOPLITA	806	604	2417	1999
TOPOLOVENI	666	666	3332	2574

TULCEA	886	730	12407	9047
TURDA	1048	824	11531	8457
TURNU MAGURELE	499	444	3994	3678
URZICENI	542	542	4334	3754
VALENII DE MUNTE	632	632	5065	3501
VASLUI	746	663	11937	9124
VATRA DORNEI	877	585	3508	2724
VIDELE	644	515	2577	2376
VINJU MARE	729	624	4371	3583
WISEUL DE SUS	907	648	4537	3605
ZALAU	1102	826	9917	7248
ZARNESTI	947	811	5680	3787
ZIMNICEA	953	953	4763	4019
TOTAL	1020	883	1900299	1432216

Volumul și incarcatura la tribunale în anul 2010

	Media - cauze pe judecator			959
	Media - cauze pe schema			893
INSTANTA	Cauze pe judecator	Cauze pe schema	Volum	Cauze solutionate
ALBA	1037	963	19154	14500
ARAD	912	824	16549	12202
ARGES	951	951	15635	10038
BACAU	978	978	20088	13269
BIHOR	1364	1083	24672	12035
BISTRITA NASAUD	899	854	13439	9637
BOTOSANI	1074	1074	16239	11879
BRAILA	705	705	11953	8166
BRASOV	913	913	25927	17515
BUCURESTI	1083	1043	130477	70435
BUZAU	598	598	10358	7559
CALARASI	756	676	9242	8037
CARAS SEVERIN	725	634	10588	7597
CLUJ	936	936	17463	12426
Comercial Arges	651	651	3897	2090
Comercial Cluj	1457	1457	12819	10687
Comercial Mures	981	981	7250	3838
CONSTANTA	1309	1257	40221	23720
COVASNA	697	697	7106	4657
DAMBOVITA	643	643	13732	9986
DOLJ	800	722	33947	25016
GALATI	1362	1012	24203	14956
GIURGIU	1097	1033	9825	6248
GORJ	908	871	26553	20212
HARGHITA	1119	821	8561	6067
HUNEDOARA	934	747	15913	10272
IALOMITA	718	718	8952	7952
IASI	872	839	25104	16248
MARAMURES	935	935	15942	11286
MEHEDINTI	806	726	18397	13423
Minori și familie Brasov	457	457	1622	1348
MURES	1013	891	13223	7376
NEAMT	672	651	12059	7773
OLT	836	687	10853	8173

PRAHOVA	1203	902	20195	11249
SALAJ	1413	1211	13234	9377
SATU MARE	1326	1160	20964	11496
SIBIU	653	653	12805	8611
SUCEAVA	1203	1036	23370	16063
TELEORMAN	852	852	12684	9654
TIMIS	1092	1065	25843	16970
TULCEA	1233	881	8240	5942
VALCEA	670	670	11976	8482
VASLUI	1095	835	10214	6813
VRANCEA	766	737	11438	7962
TOTAL	959	893	822.926	539313

Volum și incarcatura la curtile de apel în anul 2010				
	Media - cauze pe judecator			696
	Media - cauze pe schema			681
INSTANTA	Cauze pe judecator	Cauze pe schema	Volum	Cauze soluționate
ALBA IULIA	816	816	11253	8861
BACAU	576	558	6290	4869
BRASOV	572	572	6881	5631
BUCURESTI	652	637	48558	32232
CLUJ	832	832	15577	12510
CONSTANTA	823	823	9212	7377
CRAIOVA	788	760	22956	16882
GALATI	955	877	11725	9116
IASI	466	466	6819	5996
ORADEA	853	825	9080	6397
PITESTI	600	550	7275	5890
PLOIESTI	530	520	9781	8310
SUCEAVA	644	644	8800	6988
TARGU MURES	625	625	5477	4430
TIMISOARA	758	758	13867	10501
Total	696	681	193.551	145.990

Activitatea parchetelor de pe lângă judecătorii în anul 2010					
		media națională pe procuror		1323	
		media națională pe schemă		1045	
Nr crt	Parchetul de pe lângă Judecătoria	Dosare de solutionat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Posturi ocupate efectiv
1	ALBA-IULIA	9776	1629.33	1086.22	6
2	CIMPENI	2286	762.00	762.00	3
3	AIUD	3879	1293.00	775.80	3
4	BLAJ	1732	577.33	577.33	3
5	SEBES	3153	1051.00	1051.00	3
6	DEVA	6935	770.56	770.56	9
7	HUNEDOARA	4849	808.17	606.13	6
8	PETROSANI	7529	752.90	684.45	10
9	BRAD	1790	596.67	596.67	3
10	HATEG	1434	478.00	478.00	3
11	ORASTIE	1500	500.00	500.00	3
12	SIBIU	10763	896.92	827.92	12
13	MEDIAS	3503	700.60	583.83	5
14	AGNITA	972	324.00	324.00	3
15	AVRIG	1348	674.00	449.33	2
16	SALISTEA	746	248.67	248.67	3
17	BACAU	19674	1639.50	1157.29	12
18	ONESTI	4512	644.57	564.00	7
19	MOINESTI	4720	786.67	674.29	6
20	PODUL TURCULUI	1246	623.00	415.33	2
21	BUHUSI	1601	533.67	533.67	3
22	PIATRA NEAMT	10278	934.36	856.50	11
23	ROMAN	6796	849.50	755.11	8
24	TG.NEAMT	2925	975.00	731.25	3
25	BICAZ	1743	435.75	435.75	4
26	BRASOV	43833	2435.17	1753.32	18
27	FAGARAS	3305	826.25	826.25	4
28	RUPEA	1488	496.00	496.00	3
29	ZARNESTI	3541	885.25	885.25	4
30	SF.GHEORGHE	5426	1356.50	904.33	4
31	TG.SECUIESC	2875	718.75	718.75	4
32	INTORSURA-BUZAULUI	812	812.00	270.67	1
33	BISTRITA	8445	1206.43	1055.63	7
34	NASAUD	2273	2273.00	568.25	1
35	BECLEAN	1372	686.00	457.33	2
36	CLUJ-NAPOCA	43158	2397.67	1798.25	18
37	TURDA	7417	1483.40	1059.57	5
38	DEJ	2693	673.25	673.25	4
39	HUEDIN	2213	1106.50	553.25	2
40	GHERLA	3733	933.25	746.60	4
41	BAIA MARE	14488	1448.80	1207.33	10
42	SIGHETU-MARMATIEI	4169	1042.25	833.80	4
43	VISEU DE SUS	3260	1630.00	1086.67	2

44	TG.LAPUS	1126	375.33	375.33	3
45	DRAGOMIREȘTI	1093	546.50	364.33	2
46	SOMCUTA MARE	611	203.67	203.67	3
47	ZALAU	6275	1255.00	1045.83	5
48	SIMLEU-SILVANIEI	2813	1406.50	937.67	2
49	JIBOU	1610	536.67	536.67	3
50	CONSTANTA	43613	2565.47	1615.30	17
51	MEDGIDIA	7773	1554.60	863.67	5
52	HARSOVA	1954	977.00	651.33	2
53	MANGALIA	6372	1274.40	1062.00	5
54	TULCEA	11856	1482.00	1185.60	8
55	BABADAG	2041	1020.50	510.25	2
56	MACIN	1660	553.33	553.33	3
57	CRAIOVA	31964	1452.91	1389.74	22
58	BAILEȘTI	3589	1196.33	717.80	3
59	FILIASI	2214	738.00	553.50	3
60	SEGARCEA	2291	763.67	572.75	3
61	CALAFAT	2677	2677.00	892.33	1
62	TG.JIU	13695	1369.50	978.21	10
63	TG.CARBUNESTI	5979	1195.80	854.14	5
64	NOVACI	1972	986.00	657.33	2
65	MOTRU	4025	1341.67	1006.25	3
66	DROBETA-TR.SEVERIN	10061	1006.10	838.42	10
67	STREHAIA	2683	1341.50	670.75	2
68	ORSOVA	1064	532.00	354.67	2
69	VINJU-MARE	4120	1373.33	824.00	3
70	BAIA DE ARAMA	859	286.33	286.33	3
71	SLATINA	10347	1034.70	862.25	10
72	CARACAL	6310	1051.67	1051.67	6
73	CORABIA	2786	696.50	696.50	4
74	BALS	2139	713.00	534.75	3
75	BRAILA	12643	2107.17	972.54	6
76	FAUREI	2717	905.67	905.67	3
77	INSURATEI	2137	712.33	534.25	3
78	GALATI	19731	1793.73	939.57	11
79	TECUCI	4857	971.40	693.86	5
80	TG.BUJOR	3016	1508.00	754.00	2
81	LIESTI	1728	1728.00	576.00	1
82	FOCSANI	9598	1371.14	799.83	7
83	PANCIU	2025	675.00	506.25	3
84	ADJUD	1844	922.00	614.67	2
85	IASI	38474	1538.96	1424.96	25
86	PASCANI	8965	996.11	896.50	9
87	HARLAU	2728	545.60	545.60	5
88	RADUCANENI	3602	1200.67	900.50	3
89	VASLUI	8104	1157.71	900.44	7
90	BIRLAD	11165	1240.56	1116.50	9
91	HUSI	3489	1163.00	872.25	3
92	MURGENI	1714	571.33	571.33	3
93	ORADEA	24760	1904.62	1303.16	13

94	BEIUS	2421	605.25	484.20	4
95	MARGHITA	2735	683.75	683.75	4
96	ALESD	1635	545.00	408.75	3
97	SALONTA	2392	598.00	598.00	4
98	SATU MARE	14569	1821.13	1120.69	8
99	CAREI	3394	1131.33	1131.33	3
100	NEGRESTI OAS	1775	887.50	443.75	2
101	PITESTI	23129	1541.93	1284.94	15
102	CAMPULUNG	4289	1072.25	714.83	4
103	CURTEA DE ARGES	3282	1641.00	820.50	2
104	COSTESTI	3441	1720.50	1147.00	2
105	TOPOLOVENI	2436	1218.00	812.00	2
106	RM.VALCEA	14812	1139.38	1139.38	13
107	DRAGASANI	3346	836.50	557.67	4
108	HOREZU	5648	1882.67	941.33	3
109	BREZOI	1984	992.00	661.33	2
110	BALCESTI	2997	999.00	999.00	3
111	BUZAU	15237	1385.18	1015.80	11
112	RAMNICU-SARAT	3170	634.00	528.33	5
113	PATIRLAGELE	1940	646.67	485.00	3
114	POGOANELE	2061	1030.50	687.00	2
115	TARGOVISTE	17385	2173.13	1448.75	8
116	GAESTI	4922	1230.50	984.40	4
117	PUCIOASA	3049	1524.50	1016.33	2
118	RACARI	4418	1472.67	1104.50	3
119	MORENI	2819	1409.50	939.67	2
120	PLOIESTI	30512	2034.13	1386.91	15
121	CAMPINA	7755	1107.86	969.38	7
122	VALENI DE MUNTE	4749	2374.50	949.80	2
123	MIZIL	1947	649.00	649.00	3
124	SINAIA	2673	891.00	668.25	3
125	BOTOSANI	11074	1107.40	922.83	10
126	DOROHOI	2579	1289.50	859.67	2
127	SAVENI	2168	1084.00	722.67	2
128	DARABANI	1137	568.50	379.00	2
129	SUCEAVA	9520	865.45	865.45	11
130	CAMPULUNG-MOLDOVENESC	2390	597.50	597.50	4
131	RADAUTI	5922	1184.40	846.00	5
132	FALTICENI	3678	919.50	735.60	4
133	VATRA DORNEI	2430	810.00	810.00	3
134	GURA HUMORULUI	2233	744.33	558.25	3
135	ARAD	17547	1462.25	1032.18	12
136	INEU	1368	456.00	456.00	3
137	LIPOVA	1764	588.00	588.00	3
138	GURAHONT	839	419.50	279.67	2
139	CHISINEU-CRIS	1238	412.67	412.67	3
140	RESITA	6667	1111.17	833.38	6
141	CARANSEBES	4891	1222.75	698.71	4
142	ORAVITA	1756	878.00	585.33	2
143	MOLDOVA-NOUA	937	468.50	312.33	2

144	BOZOVICI	575	287.50	191.67	2
145	TIMISOARA	41519	1805.17	1482.82	23
146	LUGOJ	4549	758.17	758.17	6
147	DETA	1905	635.00	476.25	3
148	SANNICOLAU-MARE	2283	761.00	761.00	3
149	FAGET	926	308.67	231.50	3
150	MIERCUREA-CIUC	4878	1219.50	975.60	4
151	ODORHEIUL SECUIESC	3534	1767.00	883.50	2
152	TOPLITA	1578	526.00	526.00	3
153	GHEORGHIEI	2406	802.00	802.00	3
154	TG.MURES	25805	1843.21	1612.81	14
155	SIGHISOARA	5058	1011.60	1011.60	5
156	REGHIN	6963	1392.60	994.71	5
157	TARNAVENI	2518	1259.00	839.33	2
158	LUDUS	3109	1036.33	1036.33	3
159	CALARASI	9858	1643.00	1095.33	6
160	OLTENITA	7825	1565.00	1117.86	5
161	LEHLIU-GARA	5132	1710.67	1283.00	3
162	GIURGIU	16027	2289.57	1457.00	7
163	BOLINTIN-VALE	4446	1482.00	1111.50	3
164	SLOBOZIA	7333	1222.17	916.63	6
165	URZICENI	7580	1263.33	947.50	6
166	FETESTI	6050	1210.00	1008.33	5
167	ALEXANDRIA	6976	1395.20	872.00	5
168	ROSIORI DE VEDE	4486	1121.50	640.86	4
169	TR.MAGURELE	3344	1672.00	836.00	2
170	VIDELE	2111	703.67	422.20	3
171	ZIMNICEA	2222	740.67	555.50	3
172	SECT.1 BUCURESTI	59581	1752.38	1702.31	34
173	SECT.2 BUCURESTI	53133	1967.89	1771.10	27
174	SECT.3 BUCURESTI	46250	1651.79	1594.83	28
175	SECT.4 BUCURESTI	44867	1794.68	1794.68	25
176	SECT.5 BUCURESTI	37994	1727.00	1519.76	22
177	SECT.6 BUCURESTI	28567	1428.35	1058.04	20
178	BUFTEA	15764	1050.93	875.78	15
179	CORNETU	13383	1338.30	1115.25	10
Total		1398655	1323.23	1045.33	1057

Activitatea parchetelor de pe lângă tribunale în anul 2010					
		media națională pe procuror		149	
		media națională pe schemă		111	
Nr crt	Parchetul de pe lângă Tribunalul	Dosare de solutionat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Posturi ocupate efectiv
1	ALBA (act.pr.)	1649	149.91	126.85	11
2	HUNEDOARA (act.pr.)	1215	110.45	86.79	11
3	SIBIU (act.pr.)	1172	90.15	78.13	13
4	BACAU (act.pr.)	973	121.63	64.87	8
5	NEAMT (act.pr.)	682	97.43	45.47	7
6	BRASOV (act.pr.)	3482	267.85	217.63	13

7	COVASNA (act.pr.)	542	108.40	54.20	5
8	BRASOV MINORI (act.pr.)	553	138.25	138.25	4
9	BISTRITA-NASAUD(act.pr.)	1293	161.63	129.30	8
10	CLUJ (act.pr.)	2237	149.13	131.59	15
11	MARAMURES (act.pr.)	960	106.67	73.85	9
12	SALAJ (act.pr.)	505	63.13	50.50	8
13	CONSTANTA (act.pr.)	4398	274.88	191.22	16
14	TULCEA (act.pr.)	969	161.50	96.90	6
15	DOLJ (act.pr.)	1515	89.12	75.75	17
16	GORJ (act.pr.)	985	89.55	70.36	11
17	MEHEDINTI (act.pr.)	1157	96.42	89.00	12
18	OLT (act.pr.)	822	82.20	63.23	10
19	BRAILA (act.pr.)	2586	287.33	184.71	9
20	GALATI (act.pr.)	1273	115.73	67.00	11
21	VRANCEA (act.pr.)	3610	328.18	257.86	11
22	IASI (act.pr.)	6091	276.86	276.86	22
23	VASLUI (act.pr.)	1122	112.20	93.50	10
24	BIHOR (act.pr.)	1434	159.33	102.43	9
25	SATU MARE (act.pr.)	599	149.75	49.92	4
26	ARGES (act.pr.)	1182	131.33	69.53	9
27	VILCEA (act.pr.)	1995	142.50	142.50	14
28	BUZAU (act.pr.)	1246	155.75	95.85	8
29	DIMBOVITA (act.pr.)	1907	190.70	127.13	10
30	PRAHOVA (act.pr.)	1690	153.64	105.63	11
31	BOTOSANI (act.pr.)	1622	115.86	124.77	14
32	SUCEAVA (act.pr.)	999	99.90	71.36	10
33	ARAD (act.pr.)	920	61.33	61.33	15
34	CARAS-SEVERIN (act.pr.)	518	57.56	43.17	9
35	TIMIS (act.pr.)	2975	175.00	165.28	17
36	HARGHITA (act.pr.)	759	379.50	84.33	2
37	MURES (act.pr.)	897	81.55	74.75	11
38	CALARASI (act.pr.)	959	119.88	79.92	8
39	GIURGIU (act.pr.)	1019	203.80	101.90	5
40	IALOMITA (act.pr.)	1223	135.89	111.18	9
41	TELEORMAN (act.pr.)	608	50.67	46.77	12
42	BUCURESTI (act.pr.)	9718	167.55	142.91	58
Total		72061	149	111	483

	Activitatea parchetelor de pe lângă curțile de apel în anul 2010				
		media națională pe procuror		80 73	
		media națională pe schemă			
Nr crt	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel	Dosare de solutionat (volum)	Dosare pe procuror	Dosare pe schemă	Posturi ocupate efectiv
1.	ALBA IULIA (act.pr.)	996	110.67	71.14	9
2.	BACAU (act.pr.)	1395	93.00	99.64	15
3.	BRASOV (act.pr.)	1526	117.38	109.00	13
4.	CLUJ (act.pr.)	485	44.09	32.33	11
5.	CONSTANTA (act.pr.)	1463	121.92	91.44	12
6.	CRAIOVA (act.pt.)	1275	79.69	79.69	16
7.	GALATI (act.pr.)	972	64.80	60.75	15

8.	IASI (act.pr.)	966	74.31	74.31	13
9.	ORADEA (act.pr.)	810	62.31	62.31	13
10.	PITESTI (act.pr.)	845	65.00	65.00	13
11.	PLOIESTI (act.pr.)	1445	111.15	103.21	13
12.	SUCEAVA (act.pr.)	704	70.40	54.15	10
13.	TIMISOARA (act.pr.)	1026	68.40	68.40	15
14.	TARGU MURES (act.pr.)	392	49.00	30.15	8
15.	BUCURESTI (act.pr.)	3939	78.78	78.78	50
	Total	18239	80	73	227

Operativitatea la nivelul judecătoriilor în anul 2010					
Nr crt	Judecatorii	Media națională		Suspendate	79% Operativitate
		Volum	Soluționate		
1	ADJUD	3299	2770	164	88
2	AGNITA	931	728	56	83
3	AIUD	7807	5464	320	73
4	ALBA IULIA	16293	12678	707	81
5	ALESD	4820	3424	197	74
6	ALEXANDRIA	8323	6785	76	82
7	Arad	36859	29483	1567	84
8	AVRIG	1911	1545	51	83
9	BABADAG	2242	1971	65	91
10	BACĂU	28432	21975	983	80
11	BAIA DE ARAMĂ	1615	1167	184	82
12	BAIA MARE	18221	14127	751	81
13	BALȘ	4154	3710	146	93
14	BÂRLAD	8209	6690	274	84
15	BĂILEȘTI	5248	4409	332	90
16	BĂLCEȘTI	1918	1270	128	71
17	BECLEAN	3670	2590	387	79
18	BEIUȘ	4971	3986	267	85
19	BICAZ	4099	2727	225	70
20	BISTRIȚA	15913	11759	1397	81
21	BLAJ	2665	1999	165	80
22	BOLINTIN VALE	6486	4853	486	81
23	BOTOȘANI	24495	19820	968	84
24	BOZOVICI	1487	1354	16	92
25	BRAD	2712	2195	91	84
26	BRAȘOV	46723	34289	2364	77
27	BRĂILA	24175	16891	544	71
28	BREZOI	3279	2194	174	71
29	BUFTEA	16022	12110	1347	83
30	J BUHUȘI	2418	1858	111	81
31	BUZĂU	21519	15684	671	75
32	CALAFAT	3561	3350	120	97
33	CÂMPENI	3431	2941	191	91
34	CÂMPINA	10016	7667	339	79
35	CÂMPULUNG MOLDOVENESC	4787	3998	93	85
36	CARACAL	8425	7191	340	89
37	CARANSEBEȘ	6637	4645	386	74
38	CAREI	5564	4553	252	86
39	CĂLĂRAȘI	9670	8834	203	93
40	CÂMPULUNG	7071	6125	316	91
41	CHIȘINEU CRIȘ	2092	1585	167	82
42	CLUJ-NAPOCA	52630	38731	2452	77
43	CONSTANȚA	71693	51452	4371	76
44	CORABIA	3342	2908	101	90
45	CORNETU	11788	6977	588	62
46	COSTEȘTI	3802	2887	187	80
47	CRAIOVA	48744	37070	3376	82
48	CURTEA DE ARGEȘ	4695	3891	203	87
49	Darabani	2112	1653	46	80

50	DEJ	5317	4599	171	89
51	DETA	2967	2385	176	85
52	DEVA	15330	11548	589	78
53	DOROHOI	5057	4426	94	89
54	DRAGOMIREȘTI	1336	1165	38	90
55	DRĂGĂȘANI	7034	5405	522	83
56	DROBETA-TURNU SEVERIN	23913	20153	1142	89
57	FĂGĂRAȘ	5764	4483	303	82
58	FĂGET	1216	960	86	85
59	FĂLTICENI	5779	4308	291	78
60	FĂUREI	2194	1781	44	83
61	FETEȘTI	4961	4007	148	83
62	FILIAȘI	2185	1658	135	81
63	FOCȘANI	24245	18185	936	78
64	Gaesti	2464	1283	203	57
65	GALAȚI	41685	26897	2606	69
66	GHEORGHENI	3051	2277	174	79
67	Gherla	5511	4611	10	84
68	GIURGIU	19529	14028	1622	78
69	GURA HUMORULUI	3778	2898	160	80
70	Gurahont	1245	838	34	69
71	HÂRLĂU	3053	2393	156	83
72	HÂRȘOVA	1737	1507	39	89
73	HATEG	2428	1732	139	76
74	HOREZU	4453	3249	218	77
75	HUEDIN	2421	1972	114	85
76	HUNEDOARA	7209	5755	407	85
77	HUȘI	3273	2661	182	86
78	IAȘI	53629	43738	3012	86
79	INEU	3144	2999	68	97
80	ÎNSURĂȚEI	2419	1950	41	82
81	ÎNTORSURA BUZĂULUI	1153	757	78	70
82	JIBOU	2006	1662	39	84
83	LEHLIU-GARA	2593	1969	78	78
84	Liesti	3007	2685	116	93
85	LIPOVA	2541	1916	93	78
86	LUDUȘ	3051	2657	56	89
87	LUGOJ	6304	4498	531	78
88	MACIN	1756	1327	66	79
89	MANGALIA	8240	5937	597	78
90	MARGHITA	4702	3317	232	74
91	MEDGIDIA	11376	9351	375	85
92	MEDIAȘ	5766	5125	170	92
93	MIERCUREA CIUC	9434	6840	472	76
94	MIZIL	2939	2381	123	85
95	MOINEȘTI	10944	8076	340	76
96	MOLDOVA-NOUĂ	1358	1145	57	88
97	MORENI	4336	3909	57	91
98	MOTRU	6798	5082	506	81
99	MURGENI	1241	1030	41	86
100	NĂSĂUD	4860	2751	355	61
101	NEGREȘTI-OAȘ	2967	2154	140	76
102	NOVACI	3215	2434	250	82
103	ODORHEIUL SECUIESC	5558	4944	76	90
104	OLTENIȚA	6170	5407	195	90

105	ONEȘTI	10091	8324	379	86
106	ORADEA	26833	17646	1957	71
107	ORAȘTIE	2594	2152	91	86
108	ORAVIȚA	2340	1721	252	82
109	ORȘOVA	2145	1762	32	83
110	PANCIU	3621	3049	100	87
111	PAȘCANI	7516	5839	403	82
112	PĂTĂRLAGELE	3500	2719	164	82
113	PETROȘANI	15088	12832	541	88
114	PIATRA-NEAMT	17634	11537	1021	69
115	PITEȘTI	33916	26203	1572	81
116	PLOIEȘTI	34007	25778	1466	79
117	PODU TURCULUI	2593	1885	114	76
118	POGOANELE	1979	1709	103	91
119	PUCIOASA	3686	2757	103	77
120	RÂMNICU SARAT	2430	1511	118	65
121	RÂMNICU VALCEA	22320	17627	684	81
122	RĂCARI	4929	3893	163	82
123	RĂDĂUȚI	10775	8180	443	79
124	RĂDUCĂNENI	1693	1196	189	80
125	REGHIN	6806	5490	168	83
126	REȘITA	9703	6691	141	70
127	ROMAN	8355	6826	465	87
128	ROȘIORI DE VEDE	5148	4619	62	91
129	RUPEA	2390	1608	70	69
130	SALIȘTE	1503	1257	17	85
131	SALONTA	3587	2252	207	67
132	SÂNNICOLAUL MARE	3731	2513	343	74
133	SATU MARE	18878	13834	820	77
134	SĂVENI	2412	2067	62	88
135	SEBEȘ	3516	3262	221	99
136	SECTORUL 1 BUCUREȘTI	86348	66916	1584	79
137	SECTORUL 2 BUCUREȘTI	57293	36675	2370	67
138	SECTORUL 3 BUCUREȘTI	62386	39663	2316	66
139	SECTORUL 4 BUCUREȘTI	33967	27482	1535	85
140	SECTORUL 5 BUCUREȘTI	30607	21758	2004	76
141	SECTORUL 6 BUCUREȘTI	32478	25637	1368	82
142	SEGARCEA	3424	2711	335	88
143	SFÂNTU GHEORGHE	8828	6987	379	83
144	SIBIU	21935	18142	869	86
145	SIGHETU MARMAȚIEI	5657	4416	308	83
146	J SIGHIȘOARA	5307	3858	243	76
147	SINAIA	3265	2681	100	85
148	SLATINA	18978	13921	1416	79
149	SLOBOZIA	9500	6925	431	76
150	STREHAIA	3614	2776	294	84
151	SUCEAVA	16268	11536	867	75
152	ȘIMLEUL SILVANIEI	3436	2238	143	68
153	ȘOMCUTA MARE	977	738	67	81
154	TÂRGOVIȘTE	16192	12756	689	82
155	TÂRGU BUJOR	3094	2558	158	87
156	TÂRGU JIU	32460	22836	5023	83
157	TÂRGU LAPUȘ	1429	1177	53	86
158	TÂRGU MUREȘ	26696	19318	1488	77
159	TÂRGU SECUIESC	3477	2678	227	82

160	TÂRGU-CĂRBUNEȘTI	7494	5535	644	81
161	TÂRNAVENI	2656	2134	131	85
162	TÂRGU NEAMȚ	5823	4331	183	77
163	TECUCI	7655	5824	387	80
164	TIMIȘOARA	51360	37626	3297	78
165	TOPLIȚA	2417	1999	64	85
166	TOPOLOVENI	3332	2574	77	79
167	TULCEA	12407	9047	577	76
168	TURDA	11531	8457	69	74
169	TURNU MĂGURELE	3994	3678	34	93
170	URZICENI	4334	3754	133	89
171	VÂNJU MARE	4371	3583	212	86
172	VASLUI	11937	9124	689	81
173	VATRA DORNEI	3508	2724	144	81
174	VĂLENII DE MUNTE	5065	3501	306	74
175	VIDELE	2577	2376	25	93
176	VIȘEU DE SUS	4537	3605	247	84
177	ZALĂU	9917	7248	183	74
178	ZĂRNEȘTI	5680	3787	271	70
179	ZIMNICEA	4763	4019	40	85
Total		1900311	1432216	92299	79%

Operativitatea la nivelul tribunalelor în anul 2010					
		Media națională			69%
Nr crt	Tribunalul	Volum	Soluționate	Suspendate	Operativitate %
1	ALBA	19154	14500	1046	80
2	ARAD	16549	12202	1286	80
3	ARGHES	15635	10038	1468	71
4	BACĂU	20088	13269	1490	71
5	BIHOR	24672	12035	927	51
6	BISTRITA NĂSĂUD	13439	9637	1565	81
7	BOTOȘANI	16239	11879	555	76
9	BRĂILA	11953	8166	270	70
8	BRAȘOV	25927	17515	751	70
10	București	130477	70435	4622	56
11	BUZĂU	10358	7559	404	76
13	CĂLĂRAȘI	9242	8037	251	89
12	CARAȘ SEVERIN	10588	7597	1096	80
14	CLUJ	17463	12426	369	73
15	Comercial ARGHES	3897	2090	187	56
16	Comercial Cluj	12819	10687	55	84
17	Comercial MUREȘ	7250	3838	160	54
18	CONSTANȚA	40221	23720	3575	65
19	COVASNA	7106	4657	317	69
20	DÂMBOVIȚA	13732	9986	527	76
21	DOLJ	33947	25016	1840	78
22	GALAȚI	24203	14956	985	64
23	GIURGIU	9825	6248	351	66
24	GORJ	26553	20212	2326	83
25	HARGHITA	8561	6067	174	72
26	HUNEDOARA	15913	10272	959	69
27	IALOMIȚA	8952	7952	138	90
28	IASI	25104	16248	1294	68

29	MARAMUREȘ	15942	11286	465	73
30	MEHEDINȚI	18397	13423	1641	80
31	MUREȘ	13223	7376	589	58
32	NEAMȚ	12059	7773	533	67
33	OLT	10853	8173	361	78
34	Minori și familie BRAȘOV	1622	1348	43	85
35	PRAHOVA	20195	11249	486	57
37	SĂLAJ	13234	9377	120	72
36	SATU MARE	20964	11496	330	56
38	SIBIU	12805	8611	618	71
39	SUCEAVA	23370	16063	415	70
40	TELEORMAN	12684	9654	1062	83
41	TIMIȘ	25843	16970	1520	70
42	TULCEA	8240	5942	619	78
43	VÂLCEA	11976	8482	496	74
44	VASLUI	10214	6813	438	70
45	VRANCEA	11438	7962	219	71
TOTAL		822926	539313	38943	69%

Operativitatea la nivelul Curților de Apel în anul 2010					
		Media națională			79%
Nr crt	Curți de apel	Volum	Soluționate	Suspendate	Operativitate
1	ALBA IULIA	11253	8861	574	83%
2	BACAU	6290	4869	384	82%
3	BRASOV	6881	5631	253	85%
4	BUCUREȘTI	48558	32232	1935	69%
5	CLUJ	15577	12510	249	82%
6	CONSTANTA	9212	7377	572	85%
7	CRAIOVA	22956	16882	1696	79%
8	GALATI	11725	9116	454	81%
9	IASI	6819	5996	279	92%
10	ORADEA	9080	6397	336	73%
11	PITEȘTI	7275	5890	345	85%
12	PLOIESTI	9781	8310	349	88%
13	SUCEAVA	8800	6988	153	81%
14	TARGU MURES	5477	4430	99	82%
15	TIMISOARA	13867	10501	826	81%
Total		193551	145.990	8504	79%

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe langa judecatori în anul 2010			
Media nationala: 33%			
Unitatea	Dosare solutionate	Dosare de solutionat	Operativitatea (%)
ADJUD	845	1844	46
AGNITA	705	972	73
AIUD	1770	3879	46
ALBA-IULIA	2791	9776	29
ALES D	929	1635	57
ALEXANDRIA	2622	6976	38
ARAD	5561	17547	32
AVRIG	902	1348	67

BABADAG	696	2041	34
BACAU	5928	19674	30
BAIA DE ARAMA	531	859	62
BAIA MARE	3829	14488	26
BAILESTI	1536	3589	43
BALCESTI	657	2997	22
BALS	1267	2139	59
BECLEAN	863	1372	63
BEIUS	1371	2421	57
BICAZ	885	1743	51
BIRLAD	3039	11165	27
BISTRITA	2796	8445	33
BLAJ	1014	1732	59
BOLINTIN-VALE	2029	4446	46
BOTOSANI	4706	11074	42
BOZOVICI	386	575	67
BRAD	1003	1790	56
BRAILA	4087	12643	32
BRASOV	6879	43833	16
BREZOI	939	1984	47
BUFTEA	5792	15764	37
BUHUSI	763	1601	48
BUZAU	5026	15237	33
CALAFAT	1073	2677	40
CALARASI	2390	9858	24
CAMPINA	2688	7755	35
CAMPULUNG	2267	4289	53
CAMPULUNG-MOLDOVENESC	1265	2390	53
CARACAL	3187	6310	51
CARANSEBES	2257	4891	46
CAREI	1167	3394	34
CHISINEU-CRIS	535	1238	43
CIMPENI	1331	2286	58
CLUJ-NAPOCA	7181	43158	17
CONSTANTA	10810	43613	25
CORABIA	1459	2786	52
CORNETU	3803	13383	28
COSTESTI	846	3441	25
CRAIOVA	10441	31964	33
CURTEA DE ARGES	952	3282	29
DARABANI	616	1137	54
DEJ	1606	2693	60
DETA	930	1905	49
DEVA	2852	6935	41
DOROHOI	1320	2579	51
DRAGASANI	1775	3346	53

DRAGOMIREȘTI	648	1093	59
DROBETA-TR.SEVERIN	4631	10061	46
FĂGĂRAȘ	1359	3305	41
FĂGET	554	926	60
FĂLTICENI	2018	3678	55
FAUREI	927	2717	34
FĂTEȘTI	2203	6050	36
FILIAȘI	1087	2214	49
FOCSANI	3696	9598	39
GAEȘTI	2141	4922	43
GĂLĂȚI	5689	19731	29
GHEORGHIEȘI	1171	2406	49
GHERLA	1811	3733	49
GIURGIU	6014	16027	38
GURA HUMORULUI	1141	2233	51
GURĂHONT	531	839	63
HĂRLĂU	1384	2728	51
HĂRȘOVA	903	1954	46
HĂTEG	801	1434	56
HOREZU	2037	5648	36
HUEDIN	766	2213	35
HUNEDOARA	2461	4849	51
HUȘI	1567	3489	45
IASI	10788	38474	28
INEU	787	1368	58
INSURATEI	868	2137	41
INTORSURA-BUZAULUI	353	812	43
JIBOU	731	1610	45
LEHLIU-GĂRA	1556	5132	30
LIESTI	847	1728	49
LIPOVA	643	1764	36
LUDUS	1071	3109	34
LUGOJ	1872	4549	41
MACIN	700	1660	42
MĂNGĂLIA	1891	6372	30
MĂRGHITA	1394	2735	51
MĂDĂGIDIA	3395	7773	44
MĂDĂIAS	2392	3503	68
MIERCUREA-CIUC	1657	4878	34
MIZIL	883	1947	45
MOINEȘTI	3108	4720	66
MOLDOVA-NOUA	660	937	70
MORENI	591	2819	21
MOTRU	2578	4025	64
MURGENI	708	1714	41
NĂSAUD	1057	2273	47

NEGREȘTI OAS	963	1775	54
NOVACI	993	1972	50
ODORHEIUL SECUIESC	1695	3534	48
OLTENITA	1742	7825	22
ONESTI	2536	4512	56
ORADEA	6903	24760	28
ORASTIE	769	1500	51
ORAVITA	1004	1756	57
ORSOVA	804	1064	76
PANCIU	1369	2025	68
PASCANI	3938	8965	44
PATIRLAGELE	1216	1940	63
PETROSANI	3554	7529	47
PIATRA NEAMT	3866	10278	38
PITESTI	4730	23129	20
PLOIESTI	7735	30512	25
PODUL TURCULUI	798	1246	64
POGOANELE	778	2061	38
PUCIOASA	1578	3049	52
RACARI	1139	4418	26
RADAUTI	3347	5922	57
RADUCANENI	1319	3602	37
RAMNICU-SARAT	1843	3170	58
REGHIN	2139	6963	31
RESITA	2627	6667	39
RM.VALCEA	5292	14812	36
ROMAN	2737	6796	40
ROSIORI DE VEDE	1650	4486	37
RUPEA	754	1488	51
SALISTEA	469	746	63
SALONTA	867	2392	36
SANNICOLAU-MARE	1138	2283	50
SATU MARE	2871	14569	20
SAVENI	1228	2168	57
SEBES	1433	3153	45
SECT.1 BUCUREȘTI	18896	59581	32
SECT.2 BUCUREȘTI	9204	53133	17
SECT.3 BUCUREȘTI	11104	46250	24
SECT.4 BUCUREȘTI	8051	44867	18
SECT.5 BUCUREȘTI	7980	37994	21
SECT.6 BUCUREȘTI	14139	28567	49
SEGARCEA	1170	2291	51
SF.GHEORGHE	2117	5426	39
SIBIU	4446	10763	41
SIGHETU-MARMATIEI	1863	4169	45
SIGHISOARA	1750	5058	35

SIMLEU-SILVANIEI	1144	2813	41
SINAIA	1286	2673	48
SLATINA	5021	10347	49
SLOBOZIA	2882	7333	39
SOMCUTA MARE	332	611	54
STREHAIA	1800	2683	67
SUCEAVA	3452	9520	36
TARGOVISTE	4343	17385	25
TARNAVENI	952	2518	38
TECUCI	3300	4857	68
TG.BUJOR	1143	3016	38
TG.CARBUNESTI	3284	5979	55
TG.JIU	6897	13695	50
TG.LAPUS	553	1126	49
TG.MURES	5706	25805	22
TG.NEAMT	1987	2925	68
TG.SECUIESC	1488	2875	52
TIMISOARA	9417	41519	23
TOPLITA	658	1578	42
TOPOLOVENI	1035	2436	42
TR.MAGURELE	1298	3344	39
TULCEA	3468	11856	29
TURDA	1971	7417	27
URZICENI	2341	7580	31
VALENI DE MUNTE	1769	4749	37
VASLUI	3066	8104	38
VATRA DORNEI	1252	2430	52
VIDELE	1134	2111	54
VINJU-MARE	1869	4120	45
WISEU DE SUS	1206	3260	37
ZALAU	1798	6275	29
ZARNESTI	1238	3541	35
ZIMNICEA	1232	2222	55
Total	459834	1398655	33%

Oparativitatea la nivelul parchetelor de pe langa tribunale în anul 2010			
Media nationala: 51%			
Unitatea	Dosare solutionate	Dosare de solutionat	Operativitatea (%)
ALBA	892	1649	54
ARAD	414	920	45
ARGES	667	1182	56
BACAU	457	973	47
BIHOR	859	1434	60
BISTRITA-NASAUD	537	1293	42
BOTOSANI	993	1622	61
BRAILA	1456	2586	56
BRASOV	2286	3482	66
BRASOV MINORI	482	553	87

BUCURESTI	2542	9718	26
BUZAU	832	1246	67
CALARASI	517	959	54
CARAS-SEVERIN	287	518	55
CLUJ	940	2237	42
CONSTANTA	1218	4398	28
COVASNA	361	542	67
DIMBOVITA	1079	1907	57
DOLJ	910	1515	60
GALATI	784	1273	62
GIURGIU	502	1019	49
GORJ	509	985	52
HARGHITA	458	759	60
HUNEDOARA	692	1215	57
IALOMITA	787	1223	64
IASI	2157	6091	35
MARAMURES	385	960	40
MEHEDINTI	882	1157	76
MURES	430	897	48
NEAMT	392	682	57
OLT	477	822	58
PRAHOVA	860	1690	51
SALAJ	327	505	65
SATU MARE	282	599	47
SIBIU	719	1172	61
SUCEAVA	716	999	72
TELEORMAN	358	608	59
TIMIS	1362	2975	46
TULCEA	630	969	65
VASLUI	654	1122	58
VILCEA	1644	1995	82
VRANCEA	2770	3610	77
Total	36506	72061	51%

Operativitatea la nivelul parchetelor de pe langa curtile de apel în anul 2010			
Media nationala: 65%			
Unitatea	Dosare solutionate	Dosare de solutionat	Operativitatea (%)
ALBA IULIA	662	996	66
BACAU	1217	1395	87
BRASOV	1077	1526	71
BUCURESTI	2009	3939	51
CLUJ	331	485	68
CONSTANTA	716	1463	49
CRAIOVA	826	1275	65
GALATI	746	972	77
IASI	738	966	76
ORADEA	598	810	74
PITESTI	578	845	68
PLOIESTI	953	1445	66
SUCEAVA	470	704	67
TARGU MURES	319	392	81
TIMISOARA	647	1026	63
Total	11887	18239	65%